

**T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı**

**10-16 YAŞ ÇOCUK VE ERGENLER İÇİN ERKEN DÖNEM
UYUMSUZ ŞEMA ÖLÇEKLER TAKIMI (ÇEŞÖT)'NİN
GEÇERLİK, GÜVENİRLİK VE NORM ÇALIŞMASI**

**Olca GÜNER
(Doktora Tezi)**

İstanbul - 2013

**T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı**

**10-16 YAŞ ÇOCUK VE ERGENLER İÇİN ERKEN DÖNEM
UYUMSUZ ŞEMA ÖLÇEKLER TAKIMI (ÇEŞÖT)'NİN
GEÇERLİK, GÜVENİRLİK VE NORM ÇALIŞMASI**

**OlcaY GÜNER
(Doktora Tezi)**

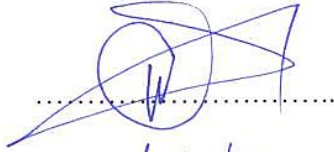

**Danışmanlar
Prof. Dr. Halil EKŞİ
Prof. Dr. A. Esra ASLAN**

İstanbul - 2013

**Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.
© 2013**

ONAY

Olca Güner tarafından hazırlanan “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Geçerlik, Güvenirlik ve Norm Çalışması” konulu bu çalışma, 06.06.2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

	Adı Soyadı	İmza
TEZ DANIŞMANI	Prof. Dr. Halil EKŞİ	
JÜRİ ÜYESİ	Yrd. Doç. Dr. Mustafa OTRAR	
JÜRİ ÜYESİ	Prof. Dr. Alev ÖNDER	
JÜRİ ÜYESİ	Prof. Dr. Hasan Bacanlı	
JÜRİ ÜYESİ	Yrd. Doç. Dr. Nilgün Canel	

ÖZGEÇMİŞ

- 1982 İstanbul, Ataköy Lisesi
- 1986 İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü Ana Bilim Dalından mezun olma
- 1988 Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programından mezun olma
- 2008 Marmara Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Doktora Programına giriş

İLETİŞİM BİLGİLERİ

- Görev Yaptığı Kurum : Arkabahçe Psikolojik Gelişim, Eğitim ve Danışmanlık Merkezi
- E-posta adresi : olcayguner7@gmail.com/ oguner@arkabahce.info
- Telefon No : 0212 219 24 44

ÖNSÖZ

Bilim dalları bilimsel araştırmalarla donandıkça, içerdiği konularla ilgili somut, ölçülebilir neden sonuç ilişkileri ortaya çıktıkça, ilerlemekte, güven ve saygınlık kazanmaktadır. İnsanı temel alan psikoloji biliminde ele alınan konular ise, doğaları itibarı ile somutlaşmaya ve ölçülmeye pek az elverişlidir. Buna rağmen, psikoloji alanında çalışan pek çok bilim insanı olabildiğince somutlaşmış ölçüm metodları ile çalışarak, kontrollü deneyler, çalışmalar yaparak, neden sonuç ilişkileri kurmaya çalışmakta ve bir bilim dalı olarak psikolojinin güvenilirliğini arttırmaya çalışmaktadır.

Ben de severek icra ettiğim psikoterapi alanındaki çalışmalarında, neden sonuç ilişkileri ile ilgili subjektif gözlemlerimi biriktirmeyi ve bunları elimden geldiğince somutlaştırıp, ölçümleyerek veya nitel çalışmalarla elden geldiğince objektifleştirmeyi, bilimsel platformlara taşımayı, alandaki psikoterapistlik görevimin önemli bir parçası olarak görüyorum.

Son yıllarda, danışanlarımda kullandığım psikoterapi yaklaşımlarına şema terapiyi de ekledim. Görüşmelerim esnasında, şemaları etiketleme ve şemaların davranışlara etkisi konusunda psikoeğitimsel çalışmalara girdiğimde, danışanlarımda yaşamlarındaki işlevselliği bozan kaynaklarını keşfettikçe artan bir heyecanla çalıştıklarını gördüm. Bu heyecan seanslara olan devamlılık, değişime gitme motivasyonu gibi psikoterapi sürecini etkileyecek birçok unsuru harekete geçiriyor idi. Pek az yaklaşımda tanık olduğum bu itici güç beni de etkiledi. Yetişkinlerin şemalarını Yetişkin Şema Ölçeği (YŞÖ) ile ölçümleyebiliyorduk, ancak çocuklar için standardize edilmiş, geçerli, güvenilir bir şema ölçeği yoktu. Böylece 10- 16 yaş grubu çocuk ve gençler için bir şema ölçeği geliştirmeye karar verdim. Ölçeğin batıdan transfer edilmiş bir ölçek olması yerine, kendi kültürümüz içinde geliştirilmiş bir ölçek olmasını tercih ettim. Geliştirmiş olduğum, Çocuk ve Genç Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇOGES)'in hem psikoterapistlere, hem de çocuk ve gençlere yol gösterici olmada, seanslarda yeni farkındalıklara yol açmada, keşif, iç görü, harekete geçme konusunda danışanları motive etmede ve yeni bilimsel çalışmalara kapı açarak, psikoloji dünyasını biraz daha aydınlatmada bir nebze olsun katkıda bulunmasını ümit ediyorum.

Uzun soluklu bir çalışmanın ürünü olan bu çalışmaya adlarını burada sayamayacağım kadar sayısız insanın bedensel ve zihinsel emekleri geçti. Bu bağlamda, öncelikle her konudaki desteklerini ve güvenlerini esirgemeyen tez danışmanlarım Prof. Dr. Esra Aslan'a ve Prof. Dr. Halil Ekşi'ye; beni şema terapi ile tanıştıran ve desteğini esirgemeyen Psikiyatrist Dr. Alp Karaosmanoğlu'na; görüşleri ve önerileri ile ufkumu zenginleştiren değerli öğretim üyeleri Prof. Gonca Soygüt'e, Doç. Dr. Mustafa Otrar'a, Prof. Alev Önder'e, Prof. Mücahit Öztürk'e, Prof. Yankı Yazgan'a, Prof. Dr. Hasan Bacanlı'ya, Doç. Dr. Nilgün Canel'e, Uzman Psikolog Esra Tuncer'e; verileri analiz etme sürecinde önerilerini ve desteklerini esirgemeyen Prof. Canan Savran'a, Prof. Yaşar Baykul'a, data toplama sürecinde başta Psikolojik Danışmanlar Yüksel Efil, Ramazan Kuruçay, İrem Yaydırgan, Alparslan Dartan, Ezgi Kuruçay, Elif Ölmez, Betül Coşkun, Deniz Çanga, Psikolog Nur Dinçer Genç, Uzman Psikolog Nazlı Batan olmak üzere, yardımlarını esirgemeyen onlarca psikoloğa, rehber öğretmene, öğretmene, okul yöneticisine; asistanlarım Psikolog Ece Oral, Psikolog Büşra Tarçalır ve Engin Çıkrıkçı'ya; çalışma örnekleminde yer almayı kabul eden çok sevdiğim ülkemizin çocuk ve gençlerine ve kendilerinden aldığım zamandan dolayı beni yargılamadan, çalışmamın bitmesini sabırla bekleyen tüm aile üyelerime, dostlarıma ve arkadaşlarıma teşekkür borçluyum.

ÖZET

Bu çalışmanın amacı 10-16 yaş Türk çocuk ve ergenler için erken dönem uyumsuz şemalarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmektir. Ölçek Young'ın Şema Terapi Kuramı temelinde geliştirilmiş ve ölçeğe 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) adı verilmiştir.

Ölçek Şema Terapi Kuramı'nda tanımlanan karşılanmamış beş ihtiyaç alanı perspektifinde, beş ayrı ölçekten oluşan bir ölçekler takımı olarak dizayn edilmiştir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında araştırmacı tarafından hazırlanan soru havuzu, farklı uzmanlık alanlarına sahip 10 hakem tarafından değerlendirilmiş, pilot uygulamalar gerçekleştirilmiş, okuma-anlama analizleri yapılmış ve öncül forma ulaşılmıştır. Daha sonra uygulamalar gerçekleştirilmiş, toplanan veriler hem açıklayıcı hem doğrulayıcı faktör analizlerine tabii tutulmuş, test tekrar-test, içtutarlılık analizleri ile güvenilirlik çalışmaları yapılmış; Sıfat Listesi (SL), Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ), Sorun Tarama Ölçeği (STÖ-45) ve Young Şema Ölçeği (YŞÖ) ile Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin korelasyonlarına bakılarak kriter geçerliği çalışmaları yapılmış; daha sonra klinik ve klinik olmayan çalışma grupları ile yapı geçerliği çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 983 kişilik (%49'u kız, %51'i erkek) bir çalışma grubu ile gerçekleştirilmiş ve tüm çalışmalar 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu yönünde anlamlı sonuçlar vermiştir.

Geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinin değerlendirilmesi ve yorumlanmasından sonra, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) beş ayrı ölçekten, toplam 97 maddeden ve yorumlanabilir 15 faktörden oluşan geçerli, güvenilir bir ölçek olarak kabul edilmiştir.

Son olarak, 2250 kişilik (%49'u kız, %51'i erkek) bir örneklem grubu ile çalışılarak, ölçeğin genel, cinsiyet, yaş ve cinsiyet-yaş grupları için norm çalışmaları gerçekleştirilmiş ve sonuçlar tablolaştırılmıştır.

Sonuç olarak, yapılan tüm analizler göz önünde bulundurulduğunda, İstanbul evreni için 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı

(ÇEŞÖT)'nın geçerli, güvenilir, norm değerleri belirlenmiş bir ölçek olarak; klinik çalışmalarda, sağlıklı çocuk/ genç rehberlik çalışmalarda, araştırmalarda güvenle kullanılabilir; temeli uluslararası uygulamaları olan bir kurama dayalı ancak, özgün bir ölçek olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Young Şema Terapi Kuramı, Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçeği, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler; Açımlayıcı Faktör Analizi, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Güvenirlilik, Geçerlik, Norm.

ABSTRACT

Present study aims to develop a questionnaire that assesses early maladaptive schemas of Turkish children and adolescents between the ages of 10-16. The questionnaire was developed based on the Young's Schema Therapy Theory and named as Early Maladaptive Schema Questionnaires Set for Children and Adolescents between the ages of 10-16.

Questionnaire was designed as a set of five different inventories that based on the five schema domains in Schema Therapy Theory. Initial item pool of the questionnaire was generated by the researcher and evaluated by 10 experienced specialists in the area of clinical psychology and psychiatry. Following pilot studies, reading and comprehension analysis were performed and the initial form of the questionnaire was created. Both exploratory and confirmatory factor analysis were performed and also test-retest and internal consistency analysis was carried out to assess reliability of the questionnaire. Correlations of Set of Early Maladaptive Schema Questionnaires for Children and Adolescents with Adjective Check List (ACL), Inventory of Parent and Peer Attachment (IPPA), Symptom Assessment (SA-45) and Young Schema Questionnaire (YSQ) were investigated to assess criterion validity and also clinic and non-clinic subgroups were compared to assess construct validity of the questionnaire. Reliability and validity analysis were carried out with 983 participants (49% female, %51 male) and all analysis revealed significant results that Set of Early Maladaptive Schema Questionnaires for Children and Adolescents between the ages of 10-16 found to be reliable and valid questionnaire.

As a reliable and valid questionnaire, Set of Early Maladaptive Schema Questionnaires for Children and Adolescents between the ages of 10-16, consisted of 5 different questionnaires, 15 interpretable factors and 97 items.

At the final stage, with a sample of 2250 participants (49% female, 51% male), norm scores were calculated and tabled in general for age groups, gender and age-gender groups.

In conclusion, Set of Early Maladaptive Schema Questionnaires for Children and Adolescents between the ages of 10-16 turned out to be unique but grounded, reliable

and valid questionnaire with norm scores at İstanbul universe and can be used in clinical studies, counseling studies and researches with children and adolescents in safe.

Key Words: Young Schema Theory Questionnaire, Early Maladaptive Schema Questionnaire, Children and Adolescents, Exploratory Factor Analysis, Confirmatory Factor Analysis, Reliability, Validity, Norm Scores.

İÇİNDEKİLER

ONAY	i
ÖZGEÇMİŞ.....	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLOLAR LİSTESİ	xviii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xxxv
KISALTMALAR VE SEMBOLLER.....	xxxvi
BÖLÜM I: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Amaç	3
1.3. Önem.....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	5
1.5. Sayıtlar	5
1.6. Tanımlar	5
BÖLÜM II: ALANYAZIN/ İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Şema Kavramı	8
2.1.1. Şema Çeşitleri	13
2.2. Young'ın Şema Terapi Modeli	16
2.2.1. Young'a Göre Şema Gelişimi	21
2.2.2. Erken Dönem Uyumsuz Şemalar	24
2.2.2.1. Kopukluk ve Reddedilmişlik Alanı (Disconnection and Rejection).....	25
2.2.2.1.1. Terk Edilme ve Tutarsızlık Şeması - TET (Abandonment/ Instability)	26
2.2.2.1.2. Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma Şeması - KÖK (Mistrust/Abuse).....	26
2.2.2.1.3. Duygusal Yoksunluk Şeması - DUY (Emotional Deprivation).....	26
2.2.2.1.4. Kusurluluk/ Utanma Şeması - KUS (Defectiveness/ Shame).....	27

2.2.2.1.5.	Sosyal İzolasyon Şeması - SİZ (Social isolation/ Alienation).....	27
2.2.2.2.	Zedelenmiş Özerklik ve Performans (Impaired Autonomy and Performance)	27
2.2.2.2.1.	Bağımlılık/ Yetersizlik Şeması - BAĞ (Dependence/ Incompetence)	28
2.2.2.2.2.	Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık Şeması - DAY (Vulnerability harm or illness).....	28
2.2.2.2.3.	Yapışıklık/ Gelişmemiş BenlikŞeması - YAP (Enmeshment/ Undeveloped self).....	28
2.2.2.2.4.	Başarısızlık Şeması - BAŞ (Failure).....	28
2.2.2.3.	Zedelenmiş Sınırlar Alanı (Impaired Limits)	29
2.2.2.3.1.	Haklılık/ Büyüklenmecilik Şeması - HAK (Entitlement/ Grandiosity).....	29
2.2.2.3.2.	Yetersiz Özdenetim Şeması -YÖD (Insufficient self-control/ Self-discipline).....	29
2.2.2.4.	Başkalarına Yönelimlilik Alanı (Other- directedness).....	29
2.2.2.4.1.	Boyun Eğicilik Şeması - BOY (Subjugation)	30
2.2.2.4.2.	Kendini Feda Etme Şeması -FED (Self-sacrifice).....	30
2.2.2.4.3.	Onay Arayıcılık Şeması - ONA (Approval-seeking/ Recognition-seeking)	30
2.2.2.5.	Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme Alanı (Overvigilance and Inhibition).....	30
2.2.2.5.1.	Karamsarlık Şeması / KAR (Negativity/ Pessimism)	31
2.2.2.5.2.	Duyguları Bastırma Şeması - DUB (Emotional Inhibition).....	31
2.2.2.5.3.	Yüksek Standartlar Şeması - YÜS (Unrelenting standards/ Hypercriticalness)	31
2.2.2.5.4.	Cezalandırıcılık Şeması - CEZ (Punitiveness).....	32
2.2.3.	Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Ortaya Çıkmasındaki Etkenler.....	32
2.2.4.	Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Davranışlara Etkisi.....	35
2.3.	Şema Terapi Tedavi Yaklaşımı	43
2.3.1.	Değerlendirme ve Eğitim Aşaması.....	44
2.3.2.	Değişim Aşaması.....	46
2.3.2.1.	Bilişsel ve Davranışçı Yapılandırma Teknikleri.....	46
2.3.2.2.	Yaşantısal Alıştırmalar	47

3.2. Evren ve Örneklem/ Çalışma Grubu.....	85
3.2.1. Çalışma Grubu.....	85
3.2.2. Evren ve Örneklem.....	86
3.3. Veri Toplama Araçları.....	93
3.3.1. ÇEŞÖT - 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı.....	93
3.3.2. YŞÖ - Young Şema Ölçeği- Kısa Form (YSQ/ Short Form 3).....	93
3.3.2.1. Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Türkçe'ye Uyarlanması.....	95
3.3.2.2. Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Türkçe Formunun Faktör Yapısı.....	95
3.3.2.3. Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Türkçe Formunun Geçerliliği.....	96
3.3.2.4. Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Türkçe Formunun Güvenirliği.....	97
3.3.3. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL).....	98
3.3.3.1. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Güvenirlik Çalışması.....	98
3.3.3.2. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Faktör Analizi.....	99
3.3.3.3. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Türkçe'ye Uyarlanması.....	100
3.3.3.4. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Geçerliliği.....	100
3.3.3.5. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Güvenirliği.....	100
3.3.4. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formu (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form).....	101
3.3.4.1. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formunun (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form)Türkçe'ye Uyarlanması.....	102
3.3.4.2. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formunun (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form)Türkçe'ye UyarlanmasıFaktör Yapısı.....	102
3.3.4.3. Kısa Formunda (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form)Alt Ölçeklerinin İç Tutarlılığı.....	102
3.3.4.4. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formunda (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form) Anne ve Baba Formlarının Geçerliliği.....	103

3.3.4.5. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formunun (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form) Test Tekrar Test Güvenirliği.....	103
3.3.5. Sorun Tarama Ölçeği/ STÖ (Symptom Assessment Questionnaire/ SA- 45).....	103
3.3.5.1. Sorun Tarama Ölçeği/ STÖ (Symptom Assessment Questionnaire/ SA- 45)'nin Türkçe'ye Uyarlanması	104
3.3.5.2. Sorun Tarama Ölçeği/ STÖ (Symptom Assessment Questionnaire/ SA- 45)'nin Güvenirliği	105
3.3.5.3. Sorun Tarama Ölçeği/ STÖ (Symptom Assessment Questionnaire/ SA- 45)'nin Geçerliği	105
3.4. Verilerin Toplanması	106
3.5. Verilerin Çözümlemesi	109
3.5.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Ön Hazırlık ve Pilot Çalışma Veri Çözümlemesi.....	110
3.5.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Faktör Analizine İlişkin Veri Çözümleme Çalışmaları.....	111
3.5.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Veri Çözümleme Çalışmaları.....	120
3.5.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Madde Analiz İşlemleri İçin Veri Çözümleme Çalışmaları.....	124
3.5.5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) İçin Yapılan Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Veri Çözümleme Çalışmaları	126
3.5.6. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Norm Çalışmalarına İlişkin Veri Çözümleme Çalışmaları.....	127
BÖLÜM IV: BULGULAR.....	129
4.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Geliştirilmesi ile İlgili Ön Hazırlık Çalışmaları	129
4.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Yapılan Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular.....	132
4.2.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Yapılan Kapsam Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular	133

4.2.1.1.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekleri Takımı (ÇEŞÖT)’nin Ön Pilot Uygulama Sonuçları	133
4.2.1.2.	Çocuklar ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) İçin Gerçekleştirilen Uzman Görüşüne Başvurma Sonuçları.....	133
4.2.1.3.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Okunabilirlik Anlaşılabilirlik Düzey Analizi	144
4.2.1.4.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Kapsam Geçerlik Çalışmasının Son Aşamasındaki Madde Eleme İşlem Sonuçları	149
4.2.2.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) İçin Yapılan Yapı Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular	149
4.2.2.1.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Faktör Analizine İlişkin Bulgular	150
4.2.2.1.1.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular	151
4.2.2.1.1.1.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi İçin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular	151
4.2.2.1.1.2.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi İçin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular.....	155
4.2.2.1.1.3.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi İçin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular	158
4.2.2.1.1.4.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi İçin Açımlayıcı	

Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular.....	161
4.2.2.1.1.5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme” Ana Testi İçin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular.....	164
4.2.2.1.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular.....	166
4.2.2.1.2.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular.....	167
4.2.2.1.2.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular.....	169
4.2.2.1.2.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular.....	171
4.2.2.1.2.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular.....	173
4.2.2.1.2.5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular.....	175
4.2.2.1.2.6. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Alt Testleri Arasındaki Korelasyon Sonuçları.....	179

4.2.2.2.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Grup Farklılıklarıyla Yapılan Yapı Geçerliliği Çalışmaları.....	182
4.2.3.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Yapılan Kriter Geçerliliği Çalışmalarına İlişkin Bulgular	197
4.2.3.1.	Yetişkin Şema Ölçeği (YŞÖ) ve 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Puanları Arasında Pearson Çarpım Momentler Katsayısı Analiz Sonuçları.....	197
4.2.3.2.	Sıfat Listesi Kişilik Testi (Adjective Check List) (ACL) ve 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Puanları Arasında Pearson Çarpım Momentler Katsayısı Analiz Sonuçları.....	207
4.2.3.3.	Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ) ve 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Puanları Arasında Pearson Çarpım Momentler Katsayısı Analiz Sonuçları	217
4.2.3.4.	Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) ve 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Puanları Arasında Pearson Çarpım Momentler Katsayısı Analiz Sonuçları.....	220
4.3.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular	227
4.3.1.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular.....	228
4.3.2.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular	240
4.3.3.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular	251
4.3.4.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular.....	258
4.3.5.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/	

Ketleme” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlilik Çalışmalarına İlişkin Bulgular.....	267
4.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Norm Çalışması	275
BÖLÜM V: SONUÇ.....	329
5.1. Yargı.....	329
5.2. Tartışma.....	331
5.3. Öneriler	362
KAYNAKLAR	365
EKLER.....	380

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 2.1.	Koşullu ve Koşulsuz Şemalar	14
Tablo 2.2.	Erken Dönem Uyumlu Şemalar	15
Tablo 2.3.	Şema Alanları ve İlişkili Erken Dönem Uyumsuz Şemalar	25
Tablo 2.4.	Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ve Uyumsuz Başa Çıkma Örnekleri.....	36
Tablo 2.5.	Şema Modları.....	40
Tablo 2.6.	Şema Terapi Vaka Formülasyonu (Rafaeli, Bernstein ve Young, 2011)	45
Tablo 2.7.	Şema Terapi’de Kullanılan Bilişsel Teknikler (Young, Klosko ve Weishaar, 2003).....	46
Tablo 2.8.	Şema Terapi’de Kullanılan Yaşantısal Teknikler (Young, Klosko ve Weishaar, 2003).....	47
Tablo 2.9.	Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995), Lee, Taylor ve Dunn (1999), Cecero, Nelson ve Gillie (2004), Hoffart ve ark. (2005) Yaptıkları Araştırmaların Sonuçları ile YSQ’dan Elde Edilmiş Faktör Yapılarının Karşılaştırılması.....	62
Tablo 2.10.	YSQ’nun Üst Sıra Faktörlerinin Karşılaştırılması.....	64
Tablo 2.11.	Çocuk Şema Ölçeklerinden Elde Edilen Faktör Yapılarının Karşılaştırılması	74
Tablo 3.1.	Seçilen Okulların İlçelere Göre Dağılımları ve Sosyoekonomik Düzeyleri	89
Tablo 3.2.	Örneklemedeki Okulların Kız- Erkek Oranları.....	91
Tablo 3.3.	Psikiyatri/ Psikoloji Merkezleri Kız-Erkek Oranları	92
Tablo 3.4.	Kriter Geçerliğinde Kullanılan Ölçeklerin Uygulama Yapılan Yaş Aralıkları.....	106
Tablo 3.5.	ÇEŞÖT’ü Değerlendiren Hakemlerin Mesleki Özellikleri	108
Tablo 3.6.	Doğrulayıcı Faktör Analizi İşlemlerinde Standart Uyum Ölçütleri.....	118

Tablo 4.1.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) Madde Havuzundaki Maddelerin Uzman Görüşüne Göre Hesaplanan Kapsam Geçerlik İndeksleri (KGI)	134
Tablo 4.2.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) Madde Havuzu İçin Uzman Görüşüne Başvurulduktan Sonra Kalan Maddelerin Uzman Görüş İndeksleri.....	141
Tablo 4.3.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) Maddelerin Anlaşılabilirlik Düzeyleri İçin Hesaplanan Frekans ve Uyum İndeks Değerleri.....	145
Tablo 4.4.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) Maddelerinin Anlaşılabilirlik Düzeyleri İçin Hesaplanan Intraclass Korelasyon Katsayısı.....	148
Tablo 4.5.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Barlett Test Sonuçları	151
Tablo 4.6.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	152
Tablo 4.7.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri.....	152
Tablo 4.8.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları.....	154
Tablo 4.9.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler	154
Tablo 4.10.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Barlett Test Sonuçları...	155
Tablo 4.11.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları	155
Tablo 4.12.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri	156

Tablo 4.13.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları.....	157
Tablo 4.14.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler.....	157
Tablo 4.15.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Barlett Test Sonuçları	158
Tablo 4.16.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları	158
Tablo 4.17.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri.....	159
Tablo 4.18.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları	160
Tablo 4.19.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler.....	160
Tablo 4.20.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Barlett Test Sonuçları	161
Tablo 4.21.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	161
Tablo 4.22.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri.....	162
Tablo 4.23.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları.....	163
Tablo 4.24.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler	163

Tablo 4.25.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme" Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Barlett Test Sonuçları	164
Tablo 4.26.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme" Ana Testinin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	164
Tablo 4.27.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme" Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri.....	165
Tablo 4.28.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme" Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları.....	165
Tablo 4.29.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme" Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler.....	166
Tablo 4.30.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyilik Uyum İndeks Değerleri.....	168
Tablo 4.31.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyilik Uyum İndeks Değerleri	170
Tablo 4.32.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyilik Uyum İndeks Değerleri (Modifiye Çalışması Sonrası).....	172
Tablo 4.33.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyilik Uyum İndeks Değerleri.....	174
Tablo 4.34.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyilik Uyum İndeks Değerleri	176

Tablo 4.35.	Ölçeğin Oluşturulma Aşamasında ÇEŞÖT Ana ve Alt Testlerinin Soru Dağılımları.....	177
Tablo 4.36.	Analizler Sonucunda ÇEŞÖT Ana ve Alt Testlerinin Değişen Soru Dağılımları.....	178
Tablo 4.37.	ÇEŞÖT'ün Ana Testleri İçerisinde Yer Alan Alt Test Puanları Arasında Hesaplanan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları.....	180
Tablo 4. 38.	Klinik ve Klinik Olmayan Grupların 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Testleri İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları.....	183
Tablo 4.39.	Cinsiyet Değişkenine Göre 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Testleri İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları.....	184
Tablo 4.40.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Anksiyete Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları	186
Tablo 4.41.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Depresyon Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları	187
Tablo 4.42.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Düşmanlık Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları	188
Tablo 4.43.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Kişilerarası Duyarlık Alt Boyutunda En Yüksek puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları.....	189
Tablo 4.44.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Obsesyon Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları	190

Tablo 4.45.	Uygulanan Çalışma Grubunda Paranoya Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları.....	191
Tablo 4.46.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Fobi Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları	192
Tablo 4.47.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Psikotizm Alt Boyutunda En Yüksek puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları	193
Tablo 4.48.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Somatizasyon Alt Boyutunda En Yüksek puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları.....	194
Tablo 4.49.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda GSI Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları	195
Tablo 4.50.	SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda PST Alt Boyutunda En Yüksek puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları	196
Tablo 4.51.	ÇEŞÖT ve Yetişkin Şema Ölçeği Alt Testleri Puanları Arasındaki İlişki Katsayıları.....	198
Tablo 4.52.	ÇEŞÖT ve Sıfat Listesi Kişilik Testi (Adjective Check List) (ACL) Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki Katsayıları.....	208
Tablo 4.53.	ÇEŞÖT ve Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ) Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki Katsayıları	217
Tablo 4.54.	ÇEŞÖT ve Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki Katsayıları.....	221

Tablo 4.55.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları.....	228
Tablo 4.56.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve Alt Boyutları için Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri.....	229
Tablo 4.57.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan).....	230
Tablo 4.58.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Geçerliliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları.....	232
Tablo 4.59.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Kusurluluk (KUS)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları.....	234
Tablo 4.60.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Kusurluluk (KUS)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	234
Tablo 4.61.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları	235
Tablo 4.62.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	236
Tablo 4.63.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Duyusal Yoksunluk (DUY)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları.....	237
Tablo 4.64.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Duyusal Yoksunluk (DUY)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları	238

Tablo 4.65.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testi ve "Terkedilme ve Tutarsızlık (TET)" Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları	239
Tablo 4.66.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testi ve "Terkedilme ve Tutarsızlık (TET)" Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	239
Tablo 4.67.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi için Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları.....	240
Tablo 4.68.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi ve Alt Boyutları için Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri.....	241
Tablo 4.69.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testine Ait Maddelerin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan).....	243
Tablo 4.70.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Geçerliliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları	244
Tablo 4.71.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi "Başarısızlık (BAŞ)" Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları	246
Tablo 4.72.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi "Başarısızlık (BAŞ)" Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	246
Tablo 4.73.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi "Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)" Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları	247

Tablo 4.74.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)” Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları	248
Tablo 4.75.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Yapışıklık (YAP)” Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları	249
Tablo 4.76.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Yapışıklık (YAP)” Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	249
Tablo 4. 77.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY)” Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları.....	250
Tablo 4.78.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY)” Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	250
Tablo 4.79.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi ve Alt Boyutları için Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları	251
Tablo 4.80.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi ve Alt Boyutları için Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri	252
Tablo 4.81.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan).....	253
Tablo 4.82.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testine Ait Maddelerin Geçerliliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları.....	254
Tablo 4.83.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin “ Haklılık/ Büyükenmecilik (HAK)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları.....	256

Tablo 4.84.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testinin "Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK)" Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları	257
Tablo 4.85.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testi "Yetersiz Özdenetim (YÖD)" Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları.....	257
Tablo 4.86.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testinin "Yetersiz Özdenetim (YÖD)" Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	258
Tablo 4.87.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları.....	259
Tablo 4.88.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi ve Alt Boyutları için Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri.....	260
Tablo 4.89.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan).....	261
Tablo 4.90.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Geçerliliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları.....	262
Tablo 4.91.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi "Kendini Onaylamama (KONA)" Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları.....	263
Tablo 4.92.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi "Kendini Onaylamama (KONA)" Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları	264
Tablo 4.93.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi "Boyun Eğicilik (BOY)" Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları.....	264

Tablo 4.94.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi "Boyun Eğicilik (BOY)" Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	265
Tablo 4.95.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi "Onay Arayıcılık (ONA)" Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları.....	266
Tablo 4.96.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi "Onay Arayıcılık (ONA)" Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	266
Tablo 4.97.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları.....	267
Tablo 4.98.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri.....	268
Tablo 4.99.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testine Ait Maddelerin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan).....	269
Tablo 4.100.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Geçerliliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları	270
Tablo 4.101.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testinin "Karamsarlık (KAR)" Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları	271
Tablo 4.102.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testinin "Karamsarlık (KAR)" Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	272

Tablo 4.103.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme” Ana Testinin “Cezalandırıcılık (CEZ)” Alt Boyut Maddelerinin Madde Güvenirlilik Katsayıları.....	273
Tablo 4.104.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme” Ana Testinin “Cezalandırıcılık (CEZ)” alt boyut maddelerinin Geçerlilik Katsayıları.....	274
Tablo 4.105.	Norm Grubunun Yaş Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzdelerlik Dağılım.....	275
Tablo 4.106.	Norm Grubunun Cinsiyet Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzdelerlik Dağılım.....	275
Tablo 4.107.	Norm Grubunun Anne Eğitim Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzdelerlik Dağılım.....	276
Tablo 4.108.	Norm Grubunun Baba Eğitim Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzdelerlik Dağılım.....	276
Tablo 4.109.	Norm Grubunun Ailesinin Toplam Aylık Gelir Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzdelerlik Dağılım.....	277
Tablo 4.110.	Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Tüm Alt Testleri Puanlarının Tanımlayıcı İstatistik Değerleri.....	278
Tablo 4.111.	Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Tüm Alt Testleri Puanlarının Aritmetik ortalamalarına Göre Sıralama Sayıları.....	280
Tablo 4.112.	ÇEŞÖT Alt Testlerinin Cinsiyet, Yaş, Cinsiyet/ Yaş ve Toplam’a Göre Tanımlayıcı İstatistik Değerleri.....	282
Tablo 4.113.	Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Kusurluluk/ Utanma (KUS)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdelerlik ve Standart Puanları.....	285
Tablo 4.114.	Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdelerlik ve Standart Puanları.....	286

Tablo 4.115. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" İhtiyaç Alanı "Duygusal Yoksunluk (DUY)" Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları.....	288
Tablo 4.116. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" İhtiyaç Alanı "Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET)" Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları	290
Tablo 4.117. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" İhtiyaç Alanı "Başarısızlık (BAŞ)" Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları	291
Tablo 4.118. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" İhtiyaç Alanı "Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)" Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları.....	293
Tablo 4.119. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" İhtiyaç Alanı "Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP)" Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları.....	295
Tablo 4.120. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" İhtiyaç Alanı "Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık (DAY)" Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları.....	296
Tablo 4.121. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Sınırlar" İhtiyaç Alanı "Haklılık/ Büyükenmecilik (HAK)" Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları	297

Tablo 4.122. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Zedelenmiş Sınırlar” İhtiyaç Alanı “Yetersiz Özdenetim (YÖD)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	300
Tablo 4.123. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Kendini Onaylamama (KONA)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları	301
Tablo 4.124. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Boyun Eğicilik (BOY)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	302
Tablo 4.125. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Onay Arayıcılık (ONA)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	304
Tablo 4.126. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme” İhtiyaç Alanı “Karamsarlık (KAR)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları	305
Tablo 4.127. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme” İhtiyaç Alanı “Cezalandırıcılık (CEZ)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	307
Tablo 4.128. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Kusurluluk/ Utanma (KUS)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	308

Tablo 4.129. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" İhtiyaç Alanı "Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)" Alt Testinin Cinsiyet- Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları	309
Tablo 4.130. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" İhtiyaç Alanı "Duygusal Yoksunluk (DUY)" Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları.....	311
Tablo 4.131. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" İhtiyaç Alanı "Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET)" Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları.....	313
Tablo 4.132. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" İhtiyaç Alanı "Başarısızlık (BAŞ)" Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları.....	314
Tablo 4.133. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" İhtiyaç Alanı "Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)" Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları	316
Tablo 4.134. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" İhtiyaç Alanı "Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP)" Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları.....	318
Tablo 4.135. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" İhtiyaç Alanı "Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık (DAY)" Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları.....	319

Tablo 4.136. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Zedelenmiş Sınırlar” İhtiyaç Alanı “Haklılık/ Büyükleme (HAK)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	320
Tablo 4.137. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Zedelenmiş Sınırlar” İhtiyaç Alanı “Yetersiz Özdenetim (YÖD)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	322
Tablo 4.138. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Kendini Onaylamama (KONA)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	323
Tablo 4.139. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Boyun Eğilim (BOY)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	324
Tablo 4.140. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Onay Arayıcılık (ONA)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları.....	325
Tablo 4.141. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme” İhtiyaç Alanı “Karamsarlık (KAR)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları	326
Tablo 4.142. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme” İhtiyaç Alanı “Cezalandırıcılık (CEZ)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları	328

Tablo 5.1.	Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995), Lee, Taylor ve Dunn (1999), Cecero, Nelson ve Gillie (2004), Hoffart ve ark. (2005)'nin Yetişkin Şema Ölçeği ile Elde Ettikleri Faktör Yapılarının ve Mevcut Araştırmada ÇEŞÖT Ölçeği ile Elde Edilmiş Faktör Yapılarının Karşılaştırılması.....	334
Tablo 5.2.	Çocuk Şema Ölçeklerinden Elde Edilen Faktör Yapılarının Mevcut Araştırmadan Elde Edilen Faktör Yapıları ile Karşılaştırılması.....	337
Tablo 5.3.	Çocuk ve Ergenlerde Şemalarla İlişkili Olabilecek Psikopatolojik Özellikleri Araştıran Çalışmalar	357

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1.	Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Kaynakları	34
Şekil 4.1.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması	167
Şekil 4.2.	Çocuklar ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması	169
Şekil 4.3.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması.....	171
Şekil 4.4.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması.....	173
Şekil 4.5.	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması	175

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

ÇEŞÖT	: 10-16 YaşÇocuk ve ErgenlerİçinErkenDönemUyumsuzŞemaÖlçeklerTakımı
TET	: Terk Edilme ve Tutarsızlık Şeması
DUY	: Duygusal Yoksunluk Şeması
KÖK	: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma Şeması
KUS	: Kusurluluk/ Utanma Şeması
SİZ	: Sosyal İzolasyon Şeması
BAĞ	: Bağımlılık/ Yetersizlik Şeması
DAY	: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık Şeması
YAP	: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik Şeması
BAŞ	: Başarısızlık Şeması
HAK	: Haklılık/ Büyüklenmecilik Şeması
YÖD	: Yetersiz Özdenetim Şeması
BOY	: Boyun Eğicilik Şeması
FED	: Kendini Feda Etme Şeması
ONA	: Onay Arayıcılık Şeması
KONA	: Kendini Onaylamama Şeması
KAR	: Karamsarlık Şeması
DUB	: Duyguları Bastırma Şeması
YÜS	: Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik Şeması
CEZ	: Cezalandırıcılık Şeması
WISC-R	: Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği

GSI	: Genel Semptom İndeksi. SA-45 ölçeğinde bütün maddelere verilen yanıtların ortalaması
PST	: Pozitif Semptom Toplamı. SA-45 ölçeğinde “hiç” maddesi dışında işaretlenmiş madde toplamı
\bar{x}	: Aritmetik ortalama
ss	: Standart sapma
sd	: Serbestlik derecesi
p	: İstatistiksel açıdan anlamlılık düzeyi
α	: Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayısı
r	: Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı
r_{it}	: Madde toplam korelasyon katsayısı
r_{ir}	: Madde-kalan korelasyon katsayısı
r_{xx}	: İç tutarlılık katsayısı Spearman-Brown r_{xx} , Guttman r_{xx}
ö.s.h	: Ölçmenin Standart Hatası
t	: İlişkisiz grup “t” testi
z puanı	: Her bireyin aldığı ham puanın grup ortalamasından olan farkının standart sapmaya oranı
tpuanı	: Her bireyin aldığı ham puanın, “z puan” cinsinden yüzlük puan sistemine dönüştürülmesi.

BÖLÜM I: GİRİŞ

Psikoloji tarihi boyunca insan yaşamında işlevsel bozukluklara yol açan davranışların kökenini anlamak psikolojinin en temel sorunlarından biri olmuştur. Daha sağlıklı ve doyumu yüksek bir yaşama erişmek için davranış bozukluklarının sağaltımı halen psikolojinin en önemli temalarından biridir. Bu nedenle toplumda yaygın olarak görülebilen belirli davranış bozukluklarının oluşum temelleri pek çok kuramcı tarafından teorik ve bilimsel olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Bu kuramcılardan biri de ilk kez 90'larda "Şema Terapi" kuramını yaratan J. Young'dır. Young'ın açıklamalarına göre, şemalar en genel anlamı ile çevremizde olup biteni yorumlayıp, uyum sağlayarak, yaşamın gereklerini yerine getirebilmek için kullandığımız zihinsel yapılarıdır. Bebeklikten başlayarak gelişir ve yaşam boyu sürerler. Şema Terapi kuramına bağlı olarak çalışan terapistler ve araştırmacılar "şema" terimini, "Erken Dönem Uyum Bozucu Şema" kavramının yerine kullanmaktadır. Şema Terapiye göre, uygun şekilde karşılanmayan erken dönem çocukluk ihtiyaçlarımız, zaman içerisinde işlev bozucu şema alanlarını oluşturur. Sözü edilen bu şemalar, kendini sürdürücü özellikleri nedeniyle değişmeye de belirgin bir direnç gösterirler.

Ancak, şema terapistleri danışanlarındaki bu uyumsuz şemaları değiştirerek, onları sağlıklı erişkin davranışına ulaştırmayı hedeflerler. Young, terapide ele alınması gereken şemaları 18 başlık altında toplamıştır. Bunlar; Terk Edilme ve Tutarsızlık, Kuşkuçuluk ve Kötüye Kullanılma, Duygusal Yoksunluk, Kusurluluk/ Utanma, Sosyal İzolasyon, Bağımlılık/ Yetersizlik, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Başarısızlık, Haklılık/ Büyüklenmecilik, Yetersiz Özdenetim, Boyun Eğicilik, Kendini Feda Etme, Onay Arayıcılık, Karamsarlık, Duyguları Bastırma, Yüksek Standartlar ve Cezalandırıcılık'dır (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Hemen herkeste bulunan bu şemalar yaşam boyu harekete geçmeyebilir ve davranış sorunlarına yol açmayabilirler. Ancak bir şema aşırı derecede veya sıklıkla harekete geçmeye başladı ise kişinin yaşamında önemli işlevsel bozulmalara yol açar. (Dobson, 2010).

Şema terapide sağaltım için öncelikle danışanın ve terapistin “danışanın uyumsuz şemaları” hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Bunun için danışana bir şema ölçeği doldurtularak, danışanın aşırı derecede harekete geçen şemaları saptanır ve danışana bu temelde psikoeğitimsel bir bilgilendirme yapılır. Bu bilgilendirmenin terapötik değeri oldukça büyüktür. İyileşmenin en önemli parçasıdır. Bu nedenle şemaları ölçmek ve belirlemek terapi süreci için çok önemlidir. Ayrıca şemaların ölçülünerek saptanması terapistte terapi planı yapma olanağı da sağlar (Young, Klosko ve Weishaar, 2003). Daha sonraki tedavi aşamalarında ise, terapist bilişsel, yaşantısal, davranışsal tekniklerle terapi ilişkisi içinde, “o anda terapi odasında olup bitenler”i de ele alarak sağaltımını gerçekleştirir.

Her ne kadar bilişsel şemaların çocuklukta geliştiği düşünülse de, bu konuda çocuklarla yapılan şema terapi araştırmaları son derece sınırlı sayıda kalmıştır. Şemaların çocuklarda ne zaman ve nasıl geliştiğine dair ya da yetişkinlerle aynı şemalara sahip olup olmadıklarına dair çok fazla çalışma yapılmamıştır (Stallard ve Rayner, 2005; Reinecke, Dattillo ve Freeman, 2003). Oysa klinik açıdan, bu konuda yapılan araştırmalara ağırlık verildiği takdirde, çocukluk çağı şemalarının gelişiminde kritik dönemleri tanımlamak mümkün olabilir. Böylece uyumsuz şemaların çocukluk dönemlerinden itibaren önlenmesi ve daha uyumlu şemaların desteklenmesi konusunda hem tedaviye hem de rehberliğe yönelik çalışmalar yapılabilir. Çocuklukta gelişen bilişsel süreçler ve uyumsuz şemaların henüz yeni filizlendiği düşünülürse, bu yaşlarda yapılacak müdahaleler ileri dönemlerde oluşabilecek uyumsuz şema yatkınlıklarını önleyebilir. Bunun için de standardize edilmiş, ölçüm araçları gerekmektedir.

Türkiye’de yetişkinler için Young’ın Yetişkin Şema Ölçeği adapte edilmiş ve klinik anlamda kullanılmaya başlanmıştır (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır 2009).

Ancak kültürümüze özgü çocuk ve ergenlere yönelik bir şema ölçeği mevcut değildir. Bu çalışma Türk kültürüne özgü çocuk ve ergen şema ölçeğinin geliştirilme aşamalarını kapsamaktadır.

1.1. Problem Durumu

1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin faktör yapısı nasıldır ve alt boyutları oluşmakta mıdır?

2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin alt boyutları arasında ilişki var mıdır?
3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerin istatistiksel olarak güvenilir midir?
 - 3.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerinin test tekrar test güvenilirliği ne kadardır?
 - 3.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerinin iç tutarlılığı ne kadardır?
4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçekleri geçerli midir?
 - 4.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin kapsam geçerliği ne kadardır?
 - 4.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerinin istatistiksel olarak yapı geçerliği ne kadardır?
 - 4.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerinin istatistiksel olarak kriter geçerliği ne kadardır?
5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerinin norm değerleri nedir?

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı İstanbul ilinde yaşayan, 10-16 yaş grubundaki çocuk ve ergenlerin, erken dönem uyumsuz şemalarının belirlenmesi için, geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmek, norm çalışmalarını da yaparak, ölçeğin ülkemizde kullanılabilir durumda olmasını sağlamaktır.

1.3. Önem

Çocuk ve ergenlerin davranış sorunlarına yol açabilecek ve/veya ileride psikolojik, psikiyatrik problemler doğurabilecek, erken dönem uyumsuz şemaları saptandığı takdirde aşağıdaki konularda pek çok fayda sağlanabilir.

- a. Çocukluk çağı şemalarının gelişiminde kritik dönemleri tanımlamak, uyumsuz şemaların nasıl önlenebileceği ve uyumlu şemaların nasıl desteklenebileceği hakkında fikir verecektir.
- b. Uyumsuz şema geliştirmede risk altında olan çocuklar saptanarak, yaşamlarının ileriki dönemlerinde geliştirebilecekleri sorunlar için önlem alınabilir.
- c. Okullarda ve klinik uygulama alanlarında çocuk ve ergenlerin davranış sorunları ile uğraşan ruh sağlığı çalışanlarına bireyi tanıma ve şema terapisi ile çalışabilme olanağı sağlayacaktır.
- d. Şema Terapi kuramı ile çocuk ve ergenlerle çalışan ve bu alandaki çalışmalarını sağlam temellere oturtmak isteyen teorisyenlere, bilimsel araştırmalar yapma olanağı sağlamada önemli araçlardan biri olacaktır.
- e. Ülkemizde yaygın olarak kullanılan Psikanalitik, Bilişsel Davranışçı terapilere alternatif bir terapi yöntemi olan Şema Terapi'nin çocuk ve ergenlerde de kullanılabilir olmasını sağlayacaktır.
- f. Ülkemizdeki ergen nüfusun fazla olması ve okullardaki psikolojik danışman sayısının yetersiz veya okul mevcudunun kalabalıklığı nedeni ile istenilen nitelikte yapılamadığı düşünülür ise, bu yaş grubunun sorunlarının erken dönemde tespit edilmesini ve çözüm için koruyucu rehberlik çalışmaları yapılmasını sağlayacaktır.
- g. Tüm bunlar da dolaylı olarak toplumun ruh sağlığının korunmasına hizmet edecektir.
- h. Araştırmacılara, 8-16 yaş grubu çocuk ve ergenlerle ilgili bilimsel çalışmalar yapmak için, geçerliği, güvenilirliği ve norm çalışmaları olan, Türk kültüründe geliştirilmiş, özgün bir ölçek kazandırılmış olacaktır.

1.4. Sınırlılıklar

1. Bu çalışmada İstanbul ilinde 2011-2012 eğitim öğretim yılında özel ve devlet okullarına devam eden 10-16 yaş grubu çocuklardan veri toplanacaktır.
2. Çalışma grupları 2011-2012 yılında İstanbul ili sınırları içinde ilköğretim okullarında öğrenim gören 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. sınıf öğrencilerden oluşacaktır.
3. Türkiye’de henüz bir başka çocuk ve ergenler için şema terapi ölçeği geliştirilmediği için, ölçeğin kriter geçerliği tüm yaş grupları için bir başka şema ölçeği ile sınınamayacaktır (sadece 16 yaş için yetişkin şema ölçeği ile sınınamacaktır).

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmada kabul edilen sayıtlar şunlardır:

1. Yaşantı boyunca edinilmiş uyumsuz şemalar; çocuk ruh sağlığı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.
2. Bu araştırmada bireylerdeki işlev bozucu/uyumsuz davranışların temelini oluşturduğuvarsayılan Young’ın Şema Terapi Kuramı temel alınmıştır.
3. Araştırma kapsamında kriter geçerliğini saptamak üzere kullanılacak ölçekler, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıdır.
4. Çocukların şema özellikleri, bilimsel olarak ölçülebilen bir kavramdır.
5. Araştırmaya katılan çocuklar ve ergenler samimi ve doğru yanıtlar vermişlerdir.

1.6. Tanımlar

- *Şema*, bireyin hayat deneyimlerine anlam katan yaygın düzenleyici ilkelerdir. Ancak bu çalışmada şema kelimesi erken dönem uyumsuz şemalar anlamında kullanılmıştır.
- *Erken Dönem Uyumsuz Şemalar*, erken dönem olumsuz deneyimler ve mizaç arasındaki etkileşimden kaynaklanan uzun süreli, tekrarlayan, kişinin kendi

kendisini engellemesine neden olan temalar ve örüntülerdir. Young, 18 Erken Dönem Uyumsuz Şema tanımlamıştır.

- *Şema Alanları*, karşılanmamış, doyurulmamış duygusal ihtiyaçların genel kategorileridir.
- *Uyumsuz Başa Çıkma Yolları*, şemaların aktive olması sonucunda kişilerin verdiği tepkilerdir. Young tarafından 3 çeşit olarak tanımlanmıştır. Bunlar: şemadan kaçınma, şemaya teslim olma ve şemanın aşırı telafi edilmesidir.
- *Şema Modları*, erken dönem uyumsuz şemaların kısa süreli, duruma ilişkin dışavurumlarıdır. Modlar erken dönem uyumsuz şemalar ve baş etme yollarının çeşitli yönlerini birleştirirler ve genellikle de yoğun ve yıkıcı bir etki ile ilişkilidirler.
- *Şema Terapi Değerlendirme Aşaması*, Şema Terapi'nin kavramsal modeli ile danışanı tanıştırmayı ve danışanın erken dönem uyumsuz şemalarına, baş etme yollarına ve şema modlarına ulaşmayı ve sonrasında bunları danışan ile paylaşmayı amaçlayan Şema Terapi'nin ilk aşamalarındandır.
- *Empatik Yüzleştirme*, danışanın kendi kendisini engellemesine neden olan Erken Dönem Uyumsuz Şemaları, baş etme yolları ve şema modları ile hem kesin ve direkt olarak, hem de empatik bir şekilde yüzleşmesi anlamına gelmektedir.
- *Sınırlı Yeniden Ebeveynlik*, Şema Terapi'de terapistin terapötik duruşunu tanımlar. Bu duruş içtenlik, gerçeklik, kabul etme ve rehberlik etme gibi tutumları kapsar.
- *Şema Terapi Tedavi Aşaması*, danışanın kendi uyumsuz şemalarına karşı sağlıklı bir mesafe kazanmasını sağlayan bilişsel yeniden yapılandırmayı; erken dönem Uyumsuz Şemaların tetiklendiği durumlarda, şemaları etkisiz hale getirmede danışana yardımcı olan Şema flaş kartlarını; acı veren duyguların açığa çıkmasını sağlayan ve danışanın şemaları ile duygusal olarak da çalışmasına yardımcı olan rol oyunlarını ve yönlendirilmiş imgeleme alıştırılmaları gibi yaşantısal teknikleri; danışanların davranış değişikliğini ortaya koymalarına yardımcı olan davranışsal teknikleri kapsar.
- *Şema Kimyası*, kişilerin şemalarını tetikleyen insanları, olayları ve tutumları adeta kendilerine çekmesidir. Şema acı çekmeye sebep olsa da, kişi için rahat ve tanıdık

olduğu için “doğru” olarak hissedilir ve kişi böylece şemalarını tetikleyen bireyleri ve olayları bulur.

- *Şemanın Ölümsüzleşmesi*, kişinin şemayı başarılı kılmak için yaptığı bütün içsel ve davranışsal tepkileri (düşünceler, hisler, hareketler ve etkileşimler) sonucu şemanın devamının sağlanmasıdır.
- *Klinik Grup*, psikolojik, psikiyatrik belirtiler gösteren ve bir kliniğe başvurarak, tanı alan kişilerden oluşmuş topluluk.
- *Güvenilirlik*, aynı anda birden fazla önemli özelliği barındırır. Bunlar: Bir ölçüm aracındaki maddelerin aynı kavramsal yapıyı hatasız biçimde ölçmesi; Farklı gözlemciler tarafından yapılan ölçüm değerlendirme sonuçlarının aynı çıkması; Farklı zamanlarda yapılan ölçüm sonuçlarının aynı çıkması olarak sıralanabilir.
- *Geçerlilik*, kullanılan ölçüm aracının ölçülmek istenen özelliklerle tutarlı ve ilişkili olmasıdır. Verilerin ölçülmek istenen özelliğin niteliğini gerçeğe yakın olarak yansıtması ve aynı zamanda verilerin amaca yönelik olarak yararlı olmasıdır. Kısaca, test puanlarının sonuç çıkarmak için uygun, anlamlı ve yararlı olması biçiminde de tanımlanabilir.
- *Ölçme*, değişkenin çeşitli değerlerine, belli kurallara göre, simgeler verme işleminden ibaret bir betimlemedir.
- *Ölçek*, Belirli bir özelliği veya tutumu ölçmek üzere oluşturulmuş, birden fazla maddeden oluşan bileşik ölçümlerdir.
- *Faktör*, etken; psikolojik kavramsal yapı; psikometride sözel, sayısal veya düzlemsel yeteneklerden herhangi biri; faktör analizindeki gizli yapı anlamındadır.

BÖLÜM II: ALANYAZIN/ İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu çalışmada geliştirilen ölçüm aracı, Şema Terapi Kuramı'na dayandırılan bir şema ölçeği olduğu için, alanyazın bölümünde psikolojideki şema kavramı, Young'ın Şema Terapi Kuramı, bu kuramda kullanılan ölçüm araçları, bu ölçüm sonuçlarının tedavideki rolü, günlük yaşamda Erken Dönem Uyumsuz Şemaları farkında olmanın önemi konularında bilgi verilecektir. Ayrıca, var olan yetişkin, çocuk ve ergen şema ölçeklerinin geliştirilmesine ve kullanılmasına ilişkin araştırma sonuçlarından söz edilecektir.

2.1. Şema Kavramı

Bu araştırmada geliştirilen ölçek şema ölçeği olduğundan, bu bölümde öncelikle genel anlamı ile şema kavramı ele alınacaktır. Şema sözcüğü genel olarak iskelet, yapı ve ana hat anlamını taşımakla beraber bu çalışmada yer veremeyeceğimiz sayıda pek çok bilimsel alan (felsefe, öğrenme, biliş, bellek, cebirsel geometri, bilgisayar programcılığı, edebi analiz vb.) tarafından kullanılmaktadır. Bu bölümde ağırlıklı olarak psikoloji alanında kullanılan şema kavramı ele alınacaktır. Genel olarak çeşitli araştırmacı ve bilim insanlarının şema tanımlarından ve şema kavramına bakışlarından söz edilecektir.

Şema (İng., tekil→schema; İng., çoğul→schemata) terimi ilk kez Barlett (1932) tarafından kullanılmıştır. Daha önceden edinilen bilgilerin düzenlenmesi ve yeni bilgilerin anlaşılması ve yorumlanması süreçlerinin temeli “Şema Kuramı”na dayanır. Şema kuramı, temelde bilgi hakkında bir kuramdır. Şema kuramına göre, tüm bilgiler zihinde “şema” olarak adlandırılan birimlerde toplanır. Bu birimlere konan bilgiler, bilginin yanı sıra bu bilginin nasıl kullanılacağına dair unsurlar da içermektedirler. Şemalar tüm kavramlar hakkındaki bilgileri içerirler. Nesnelere, olaylar, olaylar dizisi, eylemler ve eylemler dizisi hakkında tüm bilinenler şemalarda depolanmaktadır. Şemalar gerçekte bilişin yapı parçalarıdır ve aynı zamanda zihinde çeşitli kavramları saklayan veri yapılarıdır. Ayrıca, şemalar tüm bilgi işleme sürecinin dayandığı temel öğelerdir. Yani, şemalar duyuşal verilerin yorumlanması, zihinde bulunan bilgilerin geri getirilip hatırlanması, amaçların belirlenmesi, kaynakların bulunması ve hareketlerin

düzenlenişi süreçlerinde kullanılmakta ve sistemdeki işlerin akışına rehberlik etmektedir (Rumelhart, 1980).

Bir başka tanıma göre şemalar, bireyin nesnelere, olaylar veya eylemlerle ilgili organize olmuş kavram kümeleridir. Bireyin sahip olduğu her şema o bireyin herhangi bir kavram hakkında bildiklerini ve bu bilginin parçaları arasındaki karşılıklı ilişkileri göstermektedir (Burns, Roe ve Ross, 1992).

Diğer bir deyişle şemalar, tanımlardan ziyade karmaşık değişkenleri olan çeşitli soyut seviyelerdeki birbirini etkileyen bilgi yapılarıdır (Ortony, 1980).

Kısacası, şemalar birbirine bağlı fikirler ve ilişkiler sistemidir. Herhangi bir kavram diğer kavramlarla bütünleştirilir, sonunda bu kavrama anlam verir ve onun hatırlanmasını sağlar. Bu şekilde birbirine bağlanmış fikir ve ilişkilerin sistemine şema adı verilmektedir. (McInerney ve McInerney, 2002). Bilgi uzun süreli bellekte birbirinden bağımsız birimler halinde değil, birbirleriyle belli bir dizi halinde bağlanmış ve diğer birimlerle ilişkili olarak düzenlenmiş bir şekilde saklanmaktadır. Bu durumda şemalar zihinde bir olayı, bir kavramı ya da bir beceriyi anlamak için rehber ya da bir biçim halinde yer alan, bilgiyi organize etmek için kullanılan temel çerçeve yapıları olarak tanımlanabilir (Senemoğlu, 2003). Yeni gelen bilgi diğer bilgilerle bağlantıya geçerek, ait olduğu yere konumlandırılır.

Piaget'ye göre, insanlar çok basit şemalarla doğarlar, yaşantıları yoluyla bu şemaları geliştirir ve yeni şemalar oluştururlar. Birey yeni bir durumla karşılaştığında, bu durumu uzun süreli bellekte yeni gelen çok sayıdaki bilgiyi düzenlemek için bilgisayardaki dosya ve dizinlerin işlevini gören şemalara uydurmaya çalışır. Yeni gelen bilgi var olan şemaya uymazsa, bilişsel bir dengesizlik durumu ortaya çıkar. Birey dengesizlikten kurtulmak için yeni bir şema ya da bilişsel yapı oluşturur. Böylece zihindeki bilişsel yapılar zenginleşmiş olur (Erden ve Akman, 1998).

Smith'in belirttiği gibi (1993), insanlar kavramlar arasında basit ilişkiler kurarken oldukça karmaşık bilgi ağları yaratırlar. Olaylar, süreçler, diğer insanlar ve nesnelere hakkında birbiriyle ilişkili çok geniş kavramlar topluluğunu zihinlerinde depolayıp saklarlar.

Woolfolk (2001) ise, şemaların bilgileri düzenleyen soyut bilgi yapıları olduğuna işaret ederek, şemaları bir olayı, kavramı veya beceriyi anlamayı sağlayan bir rehber ya da

model, bir durumdaki veya nesnedeki normal ilişkileri belirten bir model olarak ele almaktadır. Şemalar kişilere özgüdür. Bir başka deyişle, bireylere göre farklılık göstermektedir.

Rumelhart'a göre de (1980) şemaların altı önemli özelliği bulunmaktadır:

1. Şemalar değişkendirler.
2. Bir şema başka bir şemanın içine gömülü olabilir, yani kapsamında olabilirler.
3. Şemalar tüm düzeylerdeki soyut bilgileri içerirler.
4. Şemalar tanımlardan çok bilgi içerirler.
5. Şemalar etkin süreçlerdir.
6. Şemalar, içlerine katacakları verileri işleyerek onları uyum sağlayacakları biçime sokan, değerlendiren aygıtlardır.

Şemaların içyapısı bir tiyatro oyunu gibidir. Bir oyunda oyunun temel doğasını değiştirmeden farklı zamanlarda farklı aktörler tarafından oynanan karakterler olduğu gibi bir şemada da içinde buldukları çevrenin değişik yönleriyle ilişkili olan değişkenler vardır. Her bireyin zihninde, karşılaştığı durumlara, olay, nesne ve eylemlere ilişkin zihinsel simgeler bulunur. Bazı olaylar tarafından uyarıldığında şematik bilgiler harekete geçer.

Türk Dil Kurumu psikoloji alanındaki “şema” kelimesini şu şekilde tanımlamaktadır. *“Şema (İng. Schema) Kavramlar ya da değişkenler arasındaki önemli ve temel ilişkileri belirten biçimsel bir örnek. BSTS / Ruhbilim Terimleri Sözlüğü 1974”* (<http://www.tdk.gov.tr>, erişim: 2012)

Şema kavramı, psikoloji alanında önemli bir geçmişe sahiptir. Piaget (1962), psikolojide şema kavramından ilk kez söz eden çalışmacıdır. Çocuğun bilişsel gelişiminin farklı dönemlerini tanımlarken kendi teorisinin şemalarını detaylı olarak açıklamıştır. Piaget çocukların büyüdükçe gerçeği algılamada ve anlamada gittikçe daha sofistike olduklarına inanmıştır. Piaget özümleme ve uyum kavramları ile ilişkili olarak şemalardan bahsetmiştir. Özümleme kavramı yeni deneyimlerin var olan eski örüntü ve şemaların bir parçası olarak alınması işlemini tanımlar. Uyum kavramı ise şemaların ya da dünya görüşünün yeni deneyime uyum sağlamak amacı ile değişmesini tanımlar.

Şema kavramının özellikle bilişsel psikoloji alanında oldukça zengin bir geçmişi bulunmaktadır. Bilişsel psikoloji içerisinde şema bir olayın en belirgin özelliklerinin soyut yansıması olarak düşünülmüştür. Bu tanıma göre şemalar olumlu ya da olumsuz, uyumlu ya da uyumsuz olabilmektedirler (Perris, Young, Lockwood, Arntz, ve Farrell. 2008). Her bireyin binlerce şeması vardır. Bu şemalardan bazıları bireyin hayatta işlevsel olmasını sağlarken, bir kısmı da uyumsuz olmakta ve bireyin gerçeği net bir şekilde görme ve uygun şekilde davranma yeteneğine engel olmaktadır

Bilişsel Terapiyi geliştiren Aeron Beck, şema kavramını psikoterapiye uygulayan ilk kişi olmuştur. Bilişsel Terapi’de, Beck (1967), şemaları bireyin hayat deneyimlerine anlam katan yaygın düzenleyici ilkeler olarak tanılamıştır. Beck’e göre (1976) “Şemalar tutarlı bir şekilde bizim olayları yorumlamamızda önyargı oluştururlar. Psikopatolojide bu önyargılar tipik olarak yanlış düşüncelerde, bozulmuş tutumlarda, geçersiz önermelerde, gerçekçi olmayan hedeflerde ve beklentilerde yansıtılır”. Beck’e göre (1976), temel şemaların tetiklenmesi önyargılı düşünme şeklini ortaya çıkartır ki bu durum davranışsal, duygulanımsal ve bilişsel belirtiler şeklinde yansır. Şema önyargıları, geçersiz önerme ve varsayımlara dayanan gerçeğin bozulmuş halleridir. Bilişsel Terapi’nin amacı bu bozulmaları ortaya çıkarmak ve deneyimleri yorumlamak için daha gerçekçi yollar yaratmaya yardımcı olmaktır. Beck, “kişiler düşünce hatalarını tam olarak belirleyebilir ve düzeltilebilir ise, kendilerini daha çok gerçekleştirebildikleri bir hayat yaratabilirler” demiştir.

Bilişsel şemalar kişilerarası ilişkilerde de önem taşıdığını ifade eden araştırmacılar vardır (Safran ve Segal, 1990). Bilişsel şemalar, kişilik ile bağlantılı bilgilerin depolanması, organize edilmesi, bütünleştirilmesi, yönlendirilmesi süreçlerinde yapısal düzeyde etkilidirler.

Safran (1990) problem durumların sürdürülmesi ve değiştirilmesinde kişilerarası bilişsel yöntemlerden söz etmiştir. Bilişsel anlamda kişilerarası döngü ve kişilerarası şema kavramlarının terapötik ilişki ve bilişsel terapilerdeki önemini vurgulamıştır. Safran, “kişilerarası şema”yı kişilerarası geçmiş deneyimlerin seçilerek yeniden düzenlenmesi olarak tanımlamaktadır. Bilişsel “kişilerarası döngü” ise, uyumsuz ve fonksiyonel olmayan davranışların devam ettirilmesi olarak tanımlanmaktadır.

Safran ve Segal (1990) bilişsel yaklaşım çerçevesinde, şema kavramını genişletme çabaları içine girmişlerdir. Kendini değerlendirme sorunlarını da içine alacak şekilde “kişilerarası şema” kavramını ileri sürmüşlerdir. Kişilerarası şema, kişilerarası yaşantıdan gelen, ben ve diğeri arasındaki etkileşimin genel bir temsilidir. Benliğin kişilerarası bir bağlam geliştirmesi, kişilerarası olayların bilişsel temsillerini içerdiğini göstermektedir. Kişilerarası şema, ilişkiyi devam ettirmeye yönelik bir program olarak düşünülebilir. Kişilerarası ilişkinin devamına yönelik amaçlar, eylem planları ve “eğer - o zaman” (if-then) bağlantılarını içeren bilgi, kişilerarası şemaya kodlanmaktadır. Kişilerarası şemayı, kişilerarası ilişkileri devam ettirmeye yönelik bir program olarak görmek, genel bilişsel temsil şeması ile kendilik değeri şeması arasındaki bağlantıyı aydınlatır. Kişilerarası şemalardaki kendilik değeri, kişilerarası ilişkiyi devam ettirmeye yönelik bir kural gibi işlev görür. Bu kural, bağlanma figürleriyle olan önceki yaşantılardan çıkarılır ve hem kendilik algısını hem de diğeri algısını yansıtır. Kişilerarası şema kavramı, aynı zamanda kendilik algısı ve diğeri algısı arasındaki ilişkiyi açıklamaya yardım eder. Kendi ve diğeri algısının etkileşimsel olduğunu ileri sürer. Kişilerarası şema kuramı, uyumsuz davranışların diğeri insanların algılarına ya da beklentilerine dayandığı için uzun süre devam ettiğini varsaymaktadır.

Safran ve Segal (1990) kişilerarası şemaların, erken dönemde bireyin bağlanma figürleriyle olan etkileşimlerle oluştuğunu ve dolayısıyla bağlanma figürleriyle olan etkileşimleri yordama olanağı verdiğini belirtmektedir. Kişilerarası şemalar etkileşimlere yön vermeye devam ettiklerinden, genellikle yeni durumlara adapte olamazlar. Örneğin, diğeri tarafından düşmanlık göreceği beklentisi olan bir birey, nötr davranışları seçici olarak düşmanca yorumlayacak, düşmanca tepki verecek ve dolayısıyla diğeri tarafından düşmanca davranmasına sebep olacaktır. Bu durum, bireyin kendi ve diğeriyle ilgili işlevsel olmayan inançlarını pekiştirerek bilişsel-kişilerarası döngüsünü devam ettirmesine olanak tanıyacaktır.

Psikoterapi ve psikolojik danışmanlıkta, şema terimi genel anlamı kişinin deneyimlerine anlam kazandıran düzenleyici ilkeler anlamında kullanılır. Şemalar, hayatın erken dönemlerinde oluşur, zaman içerisinde işlenmeye ve hayatlarının daha ileriki dönemlerine ait deneyimlerine eklenmeye devam eder. Şemalar, “Bilişsel Tutarlılık” ihtiyacı olarak da bilinen kişinin kendisi ve yaşadığı dünya ile ilgili sabit, tutarlı izlenim sürdürme çabası ile ilgilidir. Bu tanım ve bilgilerden de anlaşıldığı üzere şemaların

olumlu ya da olumsuz, işlevsel ya da işlevsel olmayan türleri vardır. Psikoterapi alanında şemalardan söz eden ve “Şema Terapi” yaklaşımını 1990 yılında geliştirerek ortaya koyan araştırmacı J. Young’dır. Ancak Şema Terapide “şema” terimi sadece olumsuz ve işlevsel olmayan şemalar için kullanılmaktadır. Young’a göre şemalar kişilerin ne düşündükleri, nasıl hissettikleri, davranışları ve başkaları ile olan etkileşimlerinde oldukça büyük bir etkiye sahiptir. En geniş tanımı ile şemalar:

- Geniş, yaygın temalar ya da örüntülerdir.
- Anılardan, duygulardan, algılardan ve bedensel duyumlardan oluşur.
- Çocuklukta ya da ergenlik döneminde gelişirler.
- Kişinin hayatı boyunca işlenmeye devam ederler.
- Önemli ölçüde işlevsizdirler (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Young’ın Şema Terapi modeli içindeki şema kavramı Bölüm 2.2’de daha ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

2.1.1. Şema Çeşitleri

İnsan zihni, kişinin kendisi ve hayatının her yönüyle ilgili çok sayıda şema üretir. Bu nedenle tam olarak bir şema çeşitleri listesi oluşturmak olası değildir. Çünkü şemalar obje ya da objeler kümesi, olay ya da olaylar kümesi, kişilik özellikleri, sosyal normlar vb. pek çok tema ile ilgili bilgilerimizden oluşup, belirli şematik prensiplere göre fonksiyonda bulunan ve tecrübeler karşısında aktif hale geçen küçük bilgi ağlarıdır (Dewart, Esgate, Gurney, Kemp ve Towell, 1999). Bu bağlamda çok çeşitli şemalardan bahsedebiliriz: bir şemanın parçalarının spesifik bir örneği olan örnek şema (exemplar), özel bir kişiye ait kişi şeması (person schema), bir kategori ya da şemanın karakteristik ya da ideal üyesini temsil eden prototip şema (prototype), özel bir bağlamdaki kişi ya da bireyin rol ya da rollerini ifade eden rol şeması (role schema), araba sürme ve bisiklet kullanma gibi bir alışılmış davranışlara dair fiil şeması (script), kim olduğumuza dair bilgi ve inancımızı temsil eden benlik şeması (self-schema), siyahlar, beyazlar, Asyalılar, Almanlar, avukatlar, garsonlar gibi insanlar veya özel bir gruba ait olanları ifade eden basmakalıp kategoriler (stereotype) bunlardan bir kısmıdır (Campbell, 2006).

Tablo 2.1. Koşullu ve Koşulsuz Şemalar

Koşulsuz Şemalar	Koşullu Şemalar
Terk Edilme ve Tutarsızlık	Boyun Eğicilik
Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma	Kendini Feda Etme
Duygusal Yoksunluk	Onay Arayıcılık
Kusurluluk/ Utanma	Duyguları Bastırma
Sosyal İzolasyon	Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik
Bağımlılık/ Yetersizlik	
Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	
Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik	
Başarısızlık	
Karamsarlık	
Cezalandırıcılık	
Hak Görme/ Büyüklenmecilik	
Yetersiz Özdenetim	

Young'a göre bazı şemalar koşullu iken önceden gelişen ve kökten gelen şemalar koşulsuzdur. Koşulsuz şemalar bireylere ümitsizlik verir. Koşullu şemalar ise umut olasılığını sürdürür. Aslında koşullu şemalar koşulsuz şemalardan kurtulma girişimleri olarak gelişirler. Bu anlamda koşullu şemalar ikincildir. Örneğin, birey kusurluluğa karşı yüksek standartlar geliştirir. Çünkü eğer mükemmel olursa sevgiye layık olabileceğini düşünür. Terk edilmeye tepki olarak boyun eğicilik geliştirebilir. Kişi 'Başkalarının istediğini yaparsam terk edilmem' diye düşünür. Kusurluluğa tepki olarak fedakârlığı geliştirebilir. 'Kişilerin ihtiyaçlarını karşılırsam, o kişi tüm kusurlarıma rağmen beni kabul eder' diye düşünebilir. Tablo 2.1'de koşullu ve koşulsuz şemalar yer almaktadır (Young, Klosko ve Weishaar, 2003).

Tablo 2.2. Erken Dönem Uyumlu Şemalar

Erken Dönem Uyumlu Şemalar	Uyumlu Davranışsal Mizaçlar (Yetişkinler İçin)
Sağlam Bağlanma	Onlara ihtiyaç duyduğunda yanında olan ve onu terk etmeyecek kişiler bulur ve onlarla ilişki kurmayı başarır.
Temel Güven	Başkalarının niyetine güvenir ve sağlıklı bir şüphecilik duyar. Bunları akılcı bir dikkat ile dengeler.
Duygusal Doyum	Ebeveyn ve birincil kişilerle özel ihtiyaçlarını, duygularını, düşüncelerini ve sevgiyi paylaştığı yakın ilişkiler kurar.
Duygusal Açıklık/ Kendiliğindenlik	Duygularını özgürce ifade eder ve tartışır; gerektiğinde spontan davranır ve çekingenlik duymaz.
Öz Kabulenirlik / Sevilebilirlik	Kendini kabullenmiştir. Başkalarına karşı merhametli, samimi ve şeffaftır.
Sosyal Aitlik	Aynı değerlere ve zevklere sahip olan sosyal grupları arar ve onlarla bağlantı kurar. Benzerlikler bulup ortak zeminde buluşabilir.
Başarı	Eğitim, iş ve hobilerini başarıyla tamamlar.
Temel Sağlık ve Güvenlik	Gerçekçi bir güvenlik duygusu ve fiziksel direnci vardır. Fiziksel tehlike içermeyen durumlara özgürce girer ve küçük fiziksel semptomlara aşırı tepkiler vermez. Zarar ve hastalık barındıran risklere karşı hem kendinden emin hem de kendini koruyucu tutumlar içinde olur.
Sağlıklı Kendine Güven ve Yeterlilik	Başkalarına aşırı bağımlı olmadan günlük işlerini ve kararlarını idare eder ama ihtiyacı olduğunda yardım istemekten çekinmez.
Sağlıklı Sınırlar/ Gelişmiş Benlik	Kendi hayatı, yönleri, kanaatleri, inançları, ilgileri ve duyguları vardır. Başkalarıyla arasında yeterli ve dengeli bir sınır vardır.
Girişkenlik/ Kendini İfade	Onun için önemli olan kişilere (ebeveyn ya da birincil ilişkide olduğu kişiler) göre yanlış da olsa, farklı da olsa, ihtiyaçlarını, duygularını ve isteklerini söylemekten çekinmez, aynı zamanda uzlaşmaya da açıktır.
Sağlıklı Bencillik/ Öz Bakım	Kendi ihtiyaçlarını başkalarınınkinden daha değersiz görmez ve başkalarına yardım etmek ile kendi ihtiyaçlarını karşılamak arasında sağlıklı bir denge kurar.

Tablo 2.2'nin devamı

Erken Dönem Uyumlu Şemalar	Uyumlu Davranışsal Mizaçlar (Yetişkinler İçin)
Gerçekçi Standartlar ve Beklentiler	Becerilerine uygun standartları ve koşulları belirleyerek kabul eder. Başkalarının kusurlarına ve yanlışlarına karşı affedicidir.
Empatik Düşünme/ Başkalarına Saygı	Başkalarının perspektifinden bakabilir, onların ihtiyaç ve duygularına önem verir. Kendine ve başkalarına eşit değer verir.
Sağlıklı Oto Kontrol/ Öz Disiplin	Başkalarının ihtiyaçları ve kendi uzun süreli hedefleri için kısa süreli doyumdan ve acil dürtülerinden vazgeçebilir.

Perris, Young, Lockwood, Arntz ve Farrell, (2008) Erken Dönem Uyumsuz Şemaların dışında erken dönem uyumlu şemalardan da söz etmektedirler. Bu şemalar Erken Dönem Uyumsuz Şemaların karşıt ucu gibidir. Erken dönem uyumlu şemalar, anılardan, duygulardan, bilişlerden ve bireyin kendisi ve çevresindekilerle olan ilişkileri ile ilgili tepkilerini kapsayan, çocuklukta veya ergenlikte gelişen, hayat boyunca değişebilen, bireyin sağlıklı bir işlevselliği olmasını ve uyumlu davranışlar, tutumlar geliştirmesini sağlayan geniş çaplı, yaygın örüntülerdir. Erken dönem uyumlu şemalar çocuk büyürken ailede ve sosyo-kültürel ortamda çocuğun temel duygusal ihtiyaçlarının yeterince doyurulması sonucu gelişmektedir. Pozitif yaşantısal örüntülerin içsel yansımaları olan uyumlu şemalar, uyumsuz şemalar gibi katı değil oldukça esnek yapıdadırlar. Bu şemalar bireylerin başkalarına zarar vermeden, kişiler arası sağlıklı ilişkiler geliştirmelerini ve bağımsız olarak kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini sağlayan yapılardır. Uyumlu davranış “sağlıklı erişkin modu” ile uyumlu şemalardan gelen bilgi ve enerji ile birleşimi sonucu ortaya çıkar ve tıpkı uyumsuz şemalar gibi çocuklukta başlayıp bütün bir hayat boyu gelişir (van Vreeswijk, Broarsen ve Nadort, 2012). Erken Dönem Uyumlu Şemalar, Tablo2.2’de görülmektedir (Perris, Young, Lockwood, Arntz ve Farrell 2008).

2.2. Young’ın Şema Terapi Modeli

Bu araştırmada geliştirilen şema ölçeği Young’ın Şema Terapi Kuramına dayandırılarak geliştirilmiştir. Bu nedenle bu bölümde Şema Terapi Kuramı ayrıntılı olarak ele alınacaktır. Şema Terapi 60’larda Dr. Aaron Beck tarafından geliştirilen, Bilişsel

Terapi'nin bir uzantısı olmakla birlikte; aslında Bilişsel Davranışçı, bağlanma, Gestalt, nesne ilişkileri kuramlarından gelen zengin unsurları harmanlayan bütünleştirici bir modeldir. Ancak deneme yanılma yoluyla ilerlemeye çalışan eklektik bir terapi değildir. Birleşik bir teoriye dayalıdır. Farklı yaklaşım ve stratejiler, yapısal ve sistematik bir model içinde kurulmuştur. Model birçok psikoloji ekolü ile benzer kavramlar içerse de hiçbirisi Şema Terapi ile tümünden örtüşmez. Bu nedenle bu bölümünde Şema Terapi modeli hakkında bilgi aktarılırken zaman zaman diğer ekoller ile benzerliklerine ve farklılıklarına da değinilecektir.

Şema Terapi, ilk olarak “Şema Odaklı Terapi” adı ile Bilişsel Davranışçı Terapilerin yardımcı olmada yetersiz kaldığı kişilik bozuklukları konusunda çalışmak isteyen Jeffrey E. Young tarafından 1990 yılında geliştirilmiştir (Young, Klosko ve Weishaar, 2003; Arntz ve Genderen, 2009). Kuram danışanlara özgü çekirdek ana temalarla çalışmaktadır. Bu ana temalara “Erken Dönem Uyumsuz Şemalar” adı verilmektedir. Bu şemaların kişilerin duygu, düşünce ve ilişkilerine yansyarak, davranış problemleri yarattığı savunulmaktadır. Şema Terapi modelinde “Erken Dönem Uyumsuz Şemalar” kısaca “şema” kelimesi ile anılmaktadır (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Bilişsel Davranışçı Terapi'nin temelini baz alsa da, Şema Terapi tedavide farklı bir teori ve yaklaşıma sahiptir. Şema Terapi, Bilişsel Davranışçı Terapiden farklı olarak, psikolojik problemlerin gelişimsel kaynağına vurgu yaparak, psikososyal işlevselliğin hayat boyu süren örüntüler olduğunu söylemekte ve uyumsuz davranış ve bilişin değişmez çekirdek temalarından (şemalardan) söz etmektedir. Şema Terapi ayrıca tedavide duygusal içerikli yaşantısal teknikler, baş etme stilleri ve terapötik ilişkinin kişilerarası özellikleri gibi temalarla Bilişsel Davranışçı Terapi'nin sahip olduğu işlevsellik alanlarının dışına çıkarak etkinliğini genişletmiştir.

Bu durumda Şema Terapi; Bilişsel, Davranışçı, nesne ilişkileri, Gestalt, Yapısalcılık, bağlanma ve Psikanalitik yaklaşımların bazı tekniklerini ve bakış açısını bütünleyerek, birleşik bir kavramsal model haline getirmiştir (Dobson, 2010). Bu özellikleri dolayısıyla da özgün bir bütünleştirici terapi modeli olarak gün geçtikçe önem kazanmaktadır.

Şema Terapinin merkezinde yer alan “Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar”, çocukluk ve ergenlik döneminde oluşup yaşam boyu gelişen ve şekillenen anılar, duygular,

bişler ve bedensel duyumlardan oluşan, kişinin kendisine ve çevresindekilerle ilişkilerine yönelik olan, işlevselliği bozucu yaygın zihinsel örüntülerdir. Bu zellikleri dolayısıyla şemalar kişinin kendisiyle ve diğer insanlarla ilişkisinde, günlük hayatında ve mesleki yaşantısında son derece önemli bir etkiye sahiptir.

şema Terapi, Jeffrey Young'ın klinik deneyimleri sonucu geliştirilmiştir (Young, Klosko ve Weishaar, 2003). Bilişsel-davranışçı yöntemler DSM-IV'deki Eksen I Bozukluklar için oldukça etkili olsa da azımsanmayacak sayıda danışan için de yetersiz kalabilmektedir (Young, Weinberger ve Beck, 2001). Bilişsel Davranışçı Terapi kısa süreli ve bugüne odaklıdır. Ancak bazı danışanlar Bilişsel Davranışçı Terapi tedavisinin yapısını karmaşıklaştıran kronik ve ısrarcı işlevsel olmayan davranışlara, düşüncelere ya da karakterolojik özelliklere sahiptir. Yapılan bir çalışmada %40 kadar geniş bir depresif danışanın Bilişsel Davranışçı Terapi tedavisine cevap vermediği ve yanıt verenlerin de %30'una yakınında bir yıl içinde rahatsızlığın nüksettiği görülmüştür (Young ve Brown, 2001).

Ayrıca karakterolojik sorunları olan danışanların Bilişsel Davranışçı Terapi'nin geleneksel terapötik yaklaşımları ile çeşitli zorluklar yaşamaları mümkündür. Bu tür danışanlar terapi konusunda genellikle değişken ya da karmaşık motivasyonlara sahip olabilmektedirler. Aynı zamanda Bilişsel Davranışçı Terapinin gerektirdiği terapötik protokoller için isteksiz olabilir ya da bunlara uyum sağlamakta zorluk yaşayabilirler. Karakterolojik problemleri olan danışanlar, alışkanlık olarak kognitif, duygusal ve davranışsal kaçınmaları kullanırlar ve ayrıca kendi düşüncelerini-duygularını gözlemlemek konusunda isteksiz ya da bunu yapabilme becerisine sahip olmayabilirler. Bu tür danışanlar Bilişsel Davranışçı Terapi için gerekli olan psikolojik esneklikten yoksundurlar. Bu durum terapötik uyumu zorlaştırır. Bir takım danışanlar terapistle çalışma bağlılığı kurmak için fazla dşmancayken, bazı danışanlar terapistin onların duygusal ihtiyaçlarını sıklıkla karşılamasına ve terapide bireysel ilerlemenin duraksamasına karşı alışkanlık kazanmışlardır. Bu temalar, tedavinin hedeflerini somutlaştırmak ve işlevselleştirmek açısından standart Bilişsel Davranışçı Terapi yaklaşımı için zor olabilmektedir. Karakterolojik sorunlar ana problemi ervelemiş ise, asıl probleme ulaşmak güç olabilir. Bu durum hem terapist hem de danışan açısından terapötik girişimleri sonuçsuz bırakabilir.

Özet olarak şunu söyleyebiliriz: diğer terapi yaklaşımlarının sonuçsuz kaldığı, görünen problemin kronik ve uzun süreli olduğu durumlarda, kişinin kronik olarak tekrarlar yaşadığı Eksen-I bozukluklarında, danışanın terapiye tepkisiz kaldığı durumlarda, mevcut problemin belirsiz olduğu durumlarda, uzun süreli ilişki problemlerinde, danışanın yüksek seviyede kaçınmacı olduğu, katı davranış ve düşünce örüntüleri gösterdiği durumlarda ya da nadiren muhtaç, talepkâr davrandığı durumlarda Şema Terapi işe yarayabilmektedir (Dobson, 2010).

Ancak, temelde, kişilik bozukluklarını tedavi etmek için ortaya çıkan Şema Terapinin, şu ana kadar kronik anksiyete sorunlarını ve depresif bozuklukları, yeme bozukluklarını, çift sorunlarını, tatmin edici yakın ilişki kurmada yaşanan uzun süreli zorlukları ve madde kullanımının nüksettiği durumlarda faydalı olduğu görülmüştür.

Erken Dönem Uyumsuz Şemalar, çocuklukta başlayan geniş, kendi kendini engelleyen, kalıcı örüntülerdir ve kişinin hayatı boyunca tekrar ederler. Tanım gereği, Erken Dönem Uyumsuz Şemalar, anıları, duyguları, kognisyonları ve bedensel duyuları kapsar. Bunlar, kişinin kendi ve başkaları ile olan ilişkilerini nasıl kavramsallaştırdığını belirler. Çocukluk ve ergenlik boyunca gelişen şemalar, kişinin hayatı boyunca detaylanır ve hatta önemli ölçüde kişinin hayatını işlevsiz bir hale getirebilirler. İşlevsellik bozucu ve uyumsuz şemalar Şema Terapinin odak noktasıdır.

Young'a göre şemalar, yoğunluk derecesi, kalıcılığı ve aktive olma sıklığına göre boyutlanırlar. Şemalar, danışanın otonomi, iletişim ve kendini ifade etme gibi temel ihtiyaçlarını karşılayabilmesine önemli ölçüde müdahale eder. Şemalar, yüksek seviyede yıkıcı bir etki, kendi kendini engelleme ve hatta başkalarına zarar verme türünde durumlar yaratma yetisine de sahiptirler (Dobson, 2010).

Şemalar öngörülebilir bir dünya ve bilişsel tutarlılık hissiyatı oluştururlar. İnsanların bu öngörülebilirlik için verdikleri mücadele ile şemaların oldukça dayanıklı yapı kazanmasına neden olurlar. Şemalar, kişilerin dikkatini şemaları ile örtüşen bilgilere çeker ve olayları da şemalarına uygun bir şekilde hatırlamalarını sağlar (Rafaeli, Bernstein ve Young, 2011).

Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ve hastaların onlarla baş etmenin yolu olarak öğrendikleri uyumsuz başa çıkma metotları genellikle anksiyete, depresyon, madde kullanımı ve psikosomatik bozukluklar gibi DSM-IV'deki kronik Eksen I belirtilerinin

temelini oluşturmaktadır. Şemalar ayrıca bağımlılık, kaçınma, ilgi çekme meraklılığı ya da mükemmeliyetçilik gibi DSM-IV'deki Eksen II'de yer alan kronik kişilik bozukluğu belirtilerin temelini de oluşturmaktadır. Şemalar bilişsel-duygusal boyutlu kişisel özelliklerdir. Her biri yaygınlığı ve ağırlığı/ ciddiyeti açısından farklılık taşır. Şemalar ağırlaştıkça daha kolay harekete geçirilebilir (aktive edilebilir) hale gelmekte ve sonuçları daha ağır olmaktadır. Örneğin bir kişi belirgin bir şekilde “terk edilme” temalı yaşantıları deneyimlemiş ise ya da özellikle her iki ebeveyn tarafından sıklıkla ve ağır şekilde aşağılandı ise, Terk Edilme ve Duygusal Yoksunluk şemaları pek çok durumda tetiklenebilmektedir. Sonuç olarak, bu kişiler, neredeyse reddedilme ile ilgili hiçbir kanıt bulunmasa da, pek çok durumda diğerleri tarafından reddedilmeyi beklerler ve böyle durumlarda bu şemalarının yol açtığı davranışları çok kuvvetli bir şekilde gösterirler. Çünkü bu şemaları tetiklendiğinde çok yoğun acı duyarlar. Buna karşılık, aynı deneyimler daha orta şiddette, daha geç bir yaşta ve sadece bir ebeveyn ya da bazı arkadaşlar tarafından yaşatılıyor ise ilgili şemalar o kadar kolay tetiklenmez ve tepkiler daha orta dereceli olurlar (Rafaeli, Bernstein ve Young, 2011).

Bağlanma Teorisinde, Bowlby'nin “içsel işleyiş modelleri” kavramı da Young'ın şema kavramı ile örtüşmektedir. İçsel işleyiş modeli büyük ölçüde çocuğun temel bağlanma figürü ile arasındaki etkileşim örüntülerine dayalıdır. Çocuk bu etkileşime bağlı olarak kendi içsel işleyiş modelini “değersiz ve bağımlı” veya “değerli ve yetenekli” olarak geliştirmektedir (Bowlby, 1973).

Bowlby, kişilerin alışkanlıklarını koruma ve değişiklik arama arasında dinamik bir dengeyi sürdürmeye istekli olduklarını savunmaktadır (Bowlby, 1973). Yani Piaget'nin bakış açısı ile (1962) birey yeni girdiyi var olan bilişsel yapıya katma ve girdiye uyum sağlamak için var olan bilişsel yapıyı değiştirme arasında bir denge oluşturmaya gönüllüdür. Young'ın erken dönem şemalarının etkisinde olan bireyler bu dengeyi sağlayamazlar. Şemalar bu dengeye pek çok çarpıtma ile müdahale eder. Bireyler çarpıtmalar sonucunda bilgiyi yanlış anlarlar. Bunun yerine yeni bilgiyi çarpıtarak ve azaltarak şemaların yaşaması için asimile ederler (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Ryle'in (1991) “Bilişsel-Analitik Terapi”sinde kullanılan “amaç yönelimli aktivite” kavramı Young'ın şema kavramı ile örtüşmektedir. Ryle da etkisiz ve zararlı olan prosedürleri değiştirmede başarısız olup, sürekli kullanmada ısrarlı olunmasını “nevroz”

kabul eder ki bu Şema Terapide şemaları harekete geçmiş bireylerin davranış özellikleridir. Ryle'in teorisindeki üç örüntü çoğu nevrotik tekrarlamayı açıklar: tuzaklar, çıkmazlar ve problemler. Ryle'in tanımladığı bir takım örüntüler şema ve baş etme biçimleri ile bir miktar örtüşmektedir.

Horowitz'in "Kişi Şemaları Terapisi"nde vurguladığı "Kişi Şema Teorisi" de Young'ın erken dönem şemaları ile benzerlik gösterir. Horowitz'e göre kişi şeması şablondur, genelde bilinçdışıdır, kendinin ve başkalarının görüşlerini kapsar ve çocukluk deneyimlerinin hafıza kalıntılarından biçimlenir. "Rol ilişki modelleri" (arzulanan, korkulan, savunulan) terimi ile de, Young'ın tanımladığı çekirdek duygusal ihtiyaçların, şemaların ve baş etme biçimlerinin bir kısmının benzerlerinden söz eder (Horowitz, 1997).

Greenberg ve arkadaşlarının geliştirdiği "Duygu Odaklı Terapi"de de duygusal şemalardan söz edilir. Kişiye özgü olan bu duygular amaçlar, anılar, düşünceler ve davranışları birbirine bağlayan bir grup düzenleyici prensip olarak tanımlanır. Duygu şemaları kişinin erken dönem geçmişi ve mizacının etkileşimi ile oluşur. Bu da Young'ın ileri sürdüğü şemalar ile benzerlik gösterir (Greenberg, Rice ve Elliott, 1993).

Beck de (1976) Bilişsel Davranışçı Terapi'de "çekirdek inanç" kavramında bilişsel içeriği sunarken, aslında bir anlamda şemalardan söz etmektedir. Ancak, Beck bundan söz etmekle birlikte, şemaların kaynağını araştırmaya gitmemiştir. Çocukluk etkilerinin ve motivasyonel ihtiyaçların kişilikte önemli olduğunu vurgulamakla birlikte, gelişimsel süreçlere hiç odaklanmamıştır. Şema Terapide altı çizilen çekirdek ihtiyaçlardan söz etmemiştir. Bu nedenle Bilişsel Davranışçı Terapi şemaların altında yatan bilişlerin kökeni hakkında belirsizliğe mahkûm olmuştur. Oysa Şema Terapistleri 18 şemanın her birindeki ortak köklerden söz etmektedir ve onları değerlendirebilecek ölçüm araçları dahi geliştirmişlerdir.

Bundan sonraki bölümde Young'ın tanımladığı Uyumsuz Şemaların nasıl geliştiği ve ortak kökleri ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

2.2.1. Young'a Göre Şema Gelişimi

Young'a göre en erken ve merkezi şemalar çekirdek ailenin içinde gelişir. Çocuk olgunlaştıkça diğer etkenler (akranlar, okul, sosyal gruplar ve kültür) önem kazanır ve

şemanın gelişimine ya da şema oluşumuna ayrıca katkıda bulunabilir. Ancak geç şemalar, erken dönem şemalar kadar kalıcı, ısrarcı ya da güçlü değildir. Şemaların orijinleri genellikle travmatik, ya da en azından yıkıcıdır ve birçoğu çocukluk ve ergenlik dönemi boyunca tekrarlanan zarar verici deneyimler sonucu ortaya çıkar. Bu zararlı tekrarlayan deneyimler birikerek şemaları oluşturur. En zarar verici şemalar, çocukluk dönemindeki terk edilme, istismar, ihmal ya da reddedilmenin etkilerinden oluşur (Dobson, 2010).

Young'a göre (Young, Klosko ve Weishaar, 2003) uyumsuz davranışlar erken dönemlerden itibaren edinilmeye başlayan aşırılaşmış ve katılaşmış şemaların sonucudur. Erken Dönem Uyumsuz Şemalar, gelişimin erken döneminde ortaya çıkan ve hayat boyu tekrarlayan öz-yıkıcı, duygusal ve bilişsel örüntüler haline gelebilmektedir. Bu durumda uyumsuz davranışlar şemalara tepki olarak gelişirler. Bu anlayışa göre, uyumsuz davranışlar şemalar tarafından üretilir/güdülenir ancak şemanın parçası değildir.

Young'a göre şemaların gelişiminde en önemli kaynak, çocukluk çağındaki temel duygusal ihtiyaçların karşılanmamasıdır. Young'ın evrensel olduğuna inandığı bu temel ihtiyaçlar:

1. Başkalarına güvenli bağlanma (Secure attachment to others/ includes safety, stability, nurturance and acceptance),
2. Özerklik, yeterlilik ve kişilik algısı (Autonomy, competence and sense of identity),
3. İhtiyaçların ve duyguların ifade edilme özgürlüğü (Freedom to express valid needs and emotions),
4. Kendiliğindenlik ve oyun (Spontaneity and play),
5. Gerçekçi sınırlar ve özdenetim (Realistic limits and self-control)'dir.

Şema Terapi herkeste bu duygusal ihtiyaçların olduğunu kabul eder. Kişiler bu ihtiyaçların dereceleri konusunda farklılık gösterebilirler. Ancak her birey sözü edilen bu temel ihtiyaçların her biri ile ilgili olarak bir miktar beslenmek ister (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Duygusal ihtiyaçlar çocukluktan itibaren vardır, hatta pek çoğu çocuklukta daha güçlüdür. Örneğin güven veya istikrar arayışı, hayat boyu sürmesine rağmen çocuklukta

çok daha belirgindir. Ruh sağlığı kişilerin bu ihtiyaçlarını uygun şekilde karşılayabilmesine bağlıdır. Çocukların sağlıklı gelişimlerinin merkezinde temel ihtiyaçlarının karşılanması yatar. Şema Terapi'nin merkezinde ise yetişkinlerin, geçmişte karşılanmamış bile olsalar, kendi ihtiyaç alanlarını karşılayabilmelerine yardım etmek vardır (Rafaeli, Bernstein ve Young, 2011; van Vreeswijk, Broarsen ve Nadort, 2012).

Young'ın bu görüşleri psikodinamik yaklaşımlarla da örtüşür. Psikodinamik yaklaşım da tıpkı Şema Terapi gibi çocukluk döneminin keşfi ve terapi ilişkilerine odaklanır. Ancak, Şema Terapistlerinin danışanlarına yaklaşımları seanslarında aktif ve yönlendirici iken, psikanalistler tarafsız kalmaya çalışırlar.

Aynı zamanda Bowlby'nin bağlanma teorisi de Şema Terapi'nin ihtiyaç alanları ile büyük ölçüde örtüşmektedir. Bowlby (1969) annelerinden ayrılan çocukların üzerinde yürüttüğü deneysel çalışmalarda evrensel tepkilerden söz etmiştir. Şema Terapi de çocukluk duygusal gelişimini tamamlamayan bireylerin belirli şemalarının aktive olduğunu iddia etmektedir.

Bowlby'ye göre (1973), anne bebeğin hem bağımsızlık ihtiyacına hem de koruma ihtiyacına odaklanırsa, çocuk benliğinin içsel işleyiş modelini “değerli ve yetenekli” olarak geliştirir. Bunun aksi de Şema Terapinin Erken Dönem Uyumsuz Şemaları ile uyuşmaktadır.

İhtiyaçlar kavramı, diğer klinik teorilerin de odak noktası olmuşlardır (Kontrol/ tercih kuramı: Glasser, 1969; İhtiyaçlar Hiyerarşisi: Maslow, 1962). Ayrıca son zamanlarda kişilik, sosyal ve gelişimsel psikoloji araştırmalarında da ait olma ihtiyacı veya kendi geleceğini kendin tayin etme ile ilgili olarak otonomi, yetkinlik ve ilişkisellik ihtiyaçlarından sıklıkla söz edilmektedir (Baumeister ve Leary, 1995; Deci ve Ryan, 2000).

Özellikle beslenme, içtenlik ve güven ile ilgili ihtiyaçlar, bağlanma teorisinin de merkezindedirler. Bowlby'nin, Lorenz ve Harlow gibi evrimsel etiyologları izlemesi ile başlayan bağlanma teorisi, geçen yarım yüz yıl içerisinde, insan gelişimi ile ilgili en önemli yaklaşım olmuştur ve teorisinin çocuk gelişimi ve insanın sosyal ve duygusal gelişimi açısından son derece önemli çıkarımları olmuştur. Son yıllardaki araştırmalar güvenli bağlanmanın ileride uyum süreçleri için bir temel oluşturduğunu göstermiştir.

Güvenli bağlanması olan kişiler merak ve araştırma isteğini geliştirebilmekte, kendi kendini sakinleştirebilmekte, kendilerini düzenleyebilmekte ve son olarak da yakın duygusal bağlar kurabilmektedirler. Bağlanma teorisinin ve araştırmaların Şema Terapi üzerinde büyük etkisi vardır. Bowlby ve Ainsworth'un düşünceleri, İngiliz “Nesne İlişkileri Yaklaşımcıları” özellikle Mahler ve Winnicott'un görüşleri Şema Terapinin üzerinde durduğu üç temanın ilki olmuştur. Diğer iki teması ise Bilişsel Davranışçı Terapi ve “Deneyimsel/ Duygusal Temelli” yaklaşımlardır. Ancak ihtiyaçları en fazla vurgulayan tema birinci temadır (Rafaeli, Bernstein ve Young, 2011).

İhtiyaç teorilerinden bazıları (Maslow ve Bowlby gibi) bazı ihtiyaçlara öncelik tanıyarak onları daha temel ve önemli varsayarlar. Örneğin, bağlanma teorisi eğer temel bağlanma güven ihtiyacı karşılanmazsa diğer ihtiyaçların gecikeceğini ve karşılanamayacağını savunur. Şema Terapi ise ihtiyaçlar konusunda “hiyerarşi” ve “daha büyük önem taşıyan” gibi ifadelerden kaçınır. Bunun yerine temel ihtiyaçların her birini, insan yaşamında, evrensel ve herkes için gerekli görür.

Tüm yaklaşımlarda “temel duygusal ihtiyaçlar modeli”nin bilimsel olarak desteklenebilmesi için en az dört kriterin karşılanmış olması gerekir. İlk olarak ihtiyaçların karşılanması ya da karşılanmamasının bireyin iyilik durumunda artış ya da azalışa neden olması ve psikolojik işlevselliğin ötesinde beyin, vücut, aile toplum gibi sistemleri de etkilemesi gerekmektedir. İkinci olarak her ihtiyacın iyilik durumuna bir katkısının olması gerekmekte ve bir başka ihtiyaçtan türememiş olması gerekmektedir. Üçüncü olarak ihtiyacın evrensel olması gerekmektedir. Dördüncü olarak ise evrim ile tutarlı olması gerekmektedir (Baumeister and Leary, 1995; Deci ve Ryan, 2000).

Şema Terapide tüm danışanlar karşılanmış ve karşılanmamış tüm ihtiyaçları konusunda eğitilirler. Bu diğer terapi yöntemlerinde nadiren görülen oldukça kuvvetli bir müdahale yöntemidir (Rafaeli, Bernstein ve Young, 2011).

Bundan sonraki bölümde danışanların karşılanmamış temel ihtiyaçlarının oluşturduğu 18 şema alanının her birinin içerikleri ele alınacaktır.

2.2.2. Erken Dönem Uyumsuz Şemalar

Young'ın modelinde, 18 Erken Dönem Uyumsuz Şema ve bu şemaların gruplanarak oluşturduğu beş genel kategori yer almaktadır.

Tablo 2.3. Şema Alanları ve İlişkili Erken Dönem Uyumsuz Şemalar

Şema Alanları	Şema Alanları Alt Boyutları
I. Kopukluk ve Reddedilmişlik	1. Terk Edilme ve Tutarsızlık
	2. Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanma
	3. Duygusal Yoksunluk
	4. Kusurluluk/ Utanma
	5. Sosyal İzolasyon
II. Zedelenmiş Özerklik ve Performans	6. Bağımlılık/ Yetersizlik
	7. Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık
	8. Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik
III. Zedelenmiş Sınırlar	9. Başarısızlık
	10. Haklılık/ Büyüklenmecilik
IV. Başkalarına Yönelimlilik	11. Yetersiz Özdenetim
	12. Boyun Eğicilik
	13. Kendi Feda Etme
V. Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme	14. Onay Arayıcılık
	15. Karamsarlık
	16. Duyguları Bastırma
	17. Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik
	18. Cezalandırıcılık

Bu beş kategori karşılanmamış duygusal ihtiyaçları temsil eder ve “Şema Alanları” olarak adlandırılır. Şema Alanları ve bu alanların içerdiği şemalar, Tablo 2.3’deki gibidir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009; van Vreeswijk, Broarsen ve Nadort, 2012). Bu alanların ve şemaların adları Türkçeye çevrilirken benzer olsa da, birbirinden farklı kelimelerle ifade edilmişlerdir. Bu nedenle alanyazında ihtiyaç alanlarının ve şemaların farklı Türkçe ifadelerine rastlanabilir. Bu çalışmada Türkçe ile iyi eşleştiği düşünülen ve Türkiye’deki Sertifikalı Şema Terapistlerinin kendi aralarında yaygın olarak kullandığı ihtiyaç alanları ve şema adlarına yer verilmiştir.

Young’ın tanımladığı beş karşılanmamış duygusal ihtiyaç alanı ve 18 şemanın her birinin içerikleri aşağıdaki bölümlerde ele alınacaktır.

2.2.2.1. Kopukluk ve Reddedilmişlik Alanı (Disconnection and Rejection)

Buradaki karşılanmayan ihtiyaç, kişinin başkalarına güvenli bağlanma ihtiyacıdır. Diğerlerine güvenli bağlanma ihtiyacının giderilememesiyle ortaya çıkan şemalar, daha çok bu alanda toplanmaktadır. Kişinin güvenlik, korunma, istikrar, bakım, empati,

duyguların paylaşımı, kabul edilme, saygı ihtiyaçlarının giderilmeyeceğinin, giderilse bile bunun geçici olduğu düşüncelerini barındırırlar. Bu şemalar daha çok, kopuk, mesafeli, soğuk, dışlayıcı, kısıtlayıcı, taşkın, dengesiz, istismarcı, güven vermeyen aile ortamlarında oluşmaktadır.

2.2.2.1.1. *Terk Edilme ve Tutarsızlık Şeması - TET (Abandonment/ Instability)*

Bu şemadaki temel inanç, kişinin birlikte olduğu insanlar tarafından terk edileceği yönündedir. Bu kişiler sonsuza dek duygusal dışlanma yaşayacaklarına inanırlar. Sevdikleri ölecek, başka birisiyle birlikte olacak, ya da kendisinden ayrılacak diye düşünürler. Bu şemaya sahip kişiler yakınlarından birini veya bir kaçının (anne-baba-akraba-öğretmen vs.) onları terk edeceklerini ve bir gün, bir şekilde tek başına kalacaklarını düşünürler. Bu inançları yüzünden birlikte oldukları kişilere çok yapışarak sonuçta o insanları gerçekten de kendilerinden uzaklaştırırlar. Okul mezuniyeti, taşınma gibi normal ayrılıklarda dahi çok fazla öfkelenebilirler.

2.2.2.1.2. *Kuşkululuk ve Kötüye Kullanılma Şeması - KÖK (Mistrust/Abuse)*

Bu şema her an, diğer insanlar tarafından zarar görme ihtimalini içermektedir. Başkaları bizi aldatabilir, kandırabilir, aşağılayabilir, kötüye kullanabilir, bizim canımızı yakabilir ya da bizden yararlanabilir diye düşünülür. Bu şemanın aktif olduğu insanlar “babana bile güvenme” düsturunu benimsemeye yatkındırlar. Bu şemaya sahip kişiler diğer insanların kendilerine çok fazla yaklaşmasına izin vermez. Yüzeysel ilişkiler kurarlar.

2.2.2.1.3. *Duygusal Yoksunluk Şeması - DUY (Emotional Deprivation)*

Bu şema normal duygusal ihtiyaçlarının diğerleri tarafından yeterince karşılanmayacağı inancını içerir. Bu kişiler birlikte olunan insanların kişiyi sevmeyeceği, ilgilenmeyeceği, zor anlarında yanında olmayacağı, destek olmayacağı, dinleyip anlamayacağı, gerektiğinde rehberlik yapmayacağı gibi düşünceler içindedir. Yoksunluk duyguları üç alanda toplanır:

- İlgi Yoksunluğu: İlgi, şefkat, arkadaşlık yokluğu.
- Empati Yoksunluğu: Anlam, dinleme, kendini açma, başkaları ile duygularını paylaşma yokluğu.

- Korunma Yoksunluğu: Başkalarından alınan güç, yönlendirme ve rehberlik yoksunluğu.

Bu şema tetiklendiğinde kişiler hiç kimse için özel olmayacaklarına inanırlar. Kendileri de sevgiyi tanımayan kişilerdir. Bu kişiler soğuk ve verici olmayan kişileri tercih ederek tatmin edici olmayan ilişkiler kurarlar. Bu şemada öfke ve incinme duyguları hâkimdir.

2.2.2.1.4. Kusurluluk/ Utanma Şeması - KUS (Defectiveness/ Shame)

Bu şemadaki insanlar nedenini tam anlayamadıkları bir şekilde kendilerini kusurlu hissederler. Bu kusurlar fiziksel ve görünür olabileceği gibi, tembellik, aptallık, beceriksizlik gibi görünmez de olabilir. Bu şema, kişileri eleştiriye, suçlanmaya aşırı duyarlı kılar. Kişi diğerlerinin yanında rahat olamaz, kendini utangaç ve güvensiz hisseder. Yakınlarının kendilerine değer verdiğine inanmakta zorlanırlar. Büyük olasılıkla çocukken kusurları yüzünden sıklıkla eleştirilmiş olabilirler.

2.2.2.1.5. Sosyal İzolasyon Şeması - SİZ (Social isolation/ Alienation)

Bu şema insana kendini diğer insanlardan farklı ve grupların dışında, ayrı; hissettirir. İnsan kendini bir grubun ya da toplumun parçası gibi hissedemez. Diğerleri tarafından dışlandığına ya da dışlanacağına inanır. Aidiyet duyguları yoktur. Bu şeması aktif olan kişiler çocukken akranları tarafından dışlanmış olabilirler. Grup içinde kendilerini oldukça huzursuz hissederler.

2.2.2.2. Zedelenmiş Özerklik ve Performans (Impaired Autonomy and Performance)

Buradaki karşılanmayan ihtiyaç, kişinin özerk olması, kendini yeterli hissetmesi ve olumlu kimlik algısı için gerekli olan yakın çevre tutumlarıdır. Bu alan, zorluklarla aktif mücadele etme, başarılı performansta bulunma, bağımsız olarak hareket etme, hayatta kalma, sevilen birisinden ayrı kalma, bağımsız çalışma gibi alanlarda yetersizlik inanç ve tutumlarıyla karakterizedir. Aile kökeninde, küçük düşürücü, yetersiz hissettirici, bağımlılığı teşvik edici, aşırı koruyucu tutumlar olabilir. Bu ailelerin bir kısmı çocuğun aile dışındaki çevrede yeteneklerini göstermesi için destek olmada başarısızdır.

2.2.2.2.1. Bağımlılık/ Yetersizlik Şeması - BAĞ (Dependence/ Incompetence)

Bu kişiler günlük yaşamını ve sorumluluklarını başkalarının yardımı olmadan sürdürmekte zorlanır. Önemli kararlar almakta ciddi sıkıntılar yaşar. Alacağı kararın ya da yapacağı şeyin yanlış olduğunu düşünür. Çaresizlik bu şemada yoğun yaşanan bir duygudur. Tek başına bir işi başlatmakta zorluk yaşanır. Bu kişiler çocukluk çağında engelleyici, yetersiz hissettiren ebeveyn tutumlarına maruz kalmış olabilirler.

2.2.2.2.2. Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık Şeması - DAY (Vulnerability harm or illness)

Bu şema her an bir felaketle karşılaşma beklentisi yaratır. Bu korku aşırı ve gerçek dışıdır. Korkular, kalp krizi geçirme gibi tıbbi; çıldırma gibi ruhsal; polisle başın derde girmesi gibi adli; parasız kalmak gibi maddi; deprem olması gibi doğal alanlarda olabilir. Bu şemanın aktif olduğu insanlar rahat ve huzurlu olamamakta, kendilerini güvende hissedememektedir. Genel anksiyete bozukluğu olan kişilerde bu şema aktif olabilir.

2.2.2.2.3. Yapışıklık/ Gelişmemiş Benlik Şeması - YAP (Enmeshment/ Undeveloped self)

Kişi bir ya da daha fazla kişiye (bu genelde ebeveynlerden biridir) “aşırı duygusal bağıllık” hisseder. Kendini o kişilerden ayrı tek başına bir birey olarak düşünemez. Bu durum kişinin bireyselliğinden, sosyalliğinden vazgeçmesine sebep olur. Bununla birlikte bu durum zamanla bunaltıcı hale gelebilir. Boşluk, amaçsızlık, ne yapacağını bilememe durumu yaşanabilir.

2.2.2.2.4. Başarısızlık Şeması - BAŞ (Failure)

Bu şeması aktif olan kişilerin okul, iş, spor gibi başarmayı gerektiren alanlarda yetersiz olduğuna dair inançları vardır. Buradaki başarısızlık algısı gerçeğe orantılı olmayabileceği gibi kişi bu inancından dolayı başarabileceği halde bazı işleri yapmaktan uzak durabilir. Kişi kendini aptal, beceriksiz, yetersiz olarak algılar. Bu kişiler çocukluk dönemlerinde öğrenme bozukluğu gibi kronik okul sorunlara sahip olmuş olabilirler.

2.2.2.3. Zedelenmiş Sınırlar Alanı (Impaired Limits)

Buradaki karşılanmayan ihtiyaç, kişiye gerçekçi sınırlar koyarak, özdenetim sağlayabilmesine olanak tanıyan yakın çevre tutumlarıdır. Birbaşka deyişle, gerçekçi limitler ve öz denetim ihtiyacının giderilememesiyle oluşan bir şema alanıdır. Bu alandaki şemalar, kişisel sınırlar, kişisel sorumluluklar ve uzun soluklu davranışları sürdürmedeki yetersizliklerle ilgilidir. Bu şema grubundaki kişiler başkalarının hakkına saygı duymada, işbirliğinde ve kişisel amaç oluşturmada zorluk yaşarlar. Bu şemaların tipik aile özellikleri, aşırı hoşgörölü, şımartıcı, pohpohlayıcı tutumlar sergilemesi, çocuğa yaşına uygun sorumluluklar yüklememesi, üstünlük hissi uyandıracak tavırların takınılmasıdır. Aynı zamanda çocuk, uygun rehberlik yaklaşımından mahrum kalmış olabilir.

2.2.2.3.1. Haklılık/ Büyüklenmecilik Şeması - HAK (Entitlement/ Grandiosity)

Şema ayrıcalık, haklılık ve üstünlüğü içerir. Kişi kendini her durumda haklı görür. Empati duyguları gelişmemiştir. Başkalarına gelecek olan zarara aldurmazlar. Kendilerini disipline etme zorlukları olabilir. Güç ve kontrol kazanmaya; abartılı derecede üstünlük sağlamaya aşırı bir odaklanma olabilir. Çocukluklarında sınır koymayan, ebeveynleri olmuş olabilir.

2.2.2.3.2. Yetersiz Özdenetim Şeması -YÖD (Insufficient self-control/ Self-discipline)

Kişisel hedefler oluşturma ve bunlara ulaşmada gerekli olan adımları atmaktan kaçınır. Kişi, dürtü ve duygularını kontrol etmekte zorluk yaşar. O an içinden geldiği gibi davranır. Odaklanamaz. İhtiyaçlarını erteleyemez. Sıkıntıdan, yüzleşmelerden ve sorumluluklardan kaçınma çokça görülür. Bu şeması aktif olan bireylerde madde bağımlılığı görülebilir.

2.2.2.4. Başkalarına Yönelimlilik Alanı (Other- directedness)

Buradaki karşılanmayan ihtiyaç, kişinin kendi ihtiyaçlarını ve duygularını özgürce ifade edebilmesidir. Kişinin gereksinimlerinin ve duygularının ifade edilememesiyle oluşan tüm işlev bozucu şemalar bu alanda toplanır. Bu şema alanının temel özelliği, kişilerin kendi ihtiyaçlarını gözetmeksizin, sevgi ve onaylanmak, olumsuz tepkilerden kaçınmak vb. için karşı tarafın istekleri, gereksinimleri, duyguları ve beklentileri üzerine aşırı

odaklanmadır. Bu şemadaki insanlar genelde kendi öfke ve isteklerinin farkında olmazlar. Tipik aile kökenleri, ilgi, sevgi ve onaylanmanın şarta bağlı olduğu tutumlardır. Bu ailelerde ebeveyn ya da bakıcının istekleri her zaman çocuğunkilerden önde olmuştur. Çocuklar sevgi almak için sıklıkla kendi ihtiyaçlarını bastırmışlardır.

2.2.2.4.1. Boyun Eğicilik Şeması - BOY (Subjugation)

Bu şema aktif ise, kişiler karşı tarafın öfkesinden, karşı tepkisinden veya terk etmesinden kaçınmak için diğerlerinin ihtiyaçlarını ön plana alarak, kendi ihtiyaç ve arzularından vazgeçer. Kişi kendi ihtiyaçlarının başkaları açısından önemli olmadığına inanır. Aşırı uyumlu bir yapı oluşturabilir. Fakat buradaki uyum, farkına varmadan zaman içinde yoğun bir öfke oluşumuna yol açabilir.

2.2.2.4.2. Kendini Feda Etme Şeması - FED (Self-sacrifice)

Kişinin başkalarının ihtiyaçlarını giderebilmek için aşırı çaba sarf etmesidir. Bu çabanın nedenleri arasında, başkalarına sıkıntı vermemek, bencil olmamak, adaletsizlik yapmamak yer alır. Bu şema başkalarının acılarına abartılı duyarlılık içerir. Zaman zaman kendi ihtiyaçlarının başkaları tarafından görülmemesi durumunda iyilik yapılan insanlara karşı öfke ortaya çıkar. Bu kişiler çocukluk dönemlerinde bir ebeveynin aşırı kontrolü altına girmiş olabilir.

2.2.2.4.3. Onay Arayıcılık Şeması - ONA (Approval-seeking/ Recognition-seeking)

Bu şema, kişinin başkalarının onayını alma, kabulünü ve ilgisini kazanmaya karşı aşırı hassasiyeti ile karakterizedir. Bu kişiler ortama uygun davranmaya çok dikkat ederler. Kişi için önemli olan başkalarının gözünde nasıl görüldüğü, yaptıklarını başkalarının nasıl değerlendirdiğidir. Bu tutum zaman zaman, ün, para gibi konulara aşırı önemi beraberinde getirebilir. Okunacak okul, gidilecek tatil, yaşanacak şehir, alınacak araba gibi kararlarda başkalarının onayı büyük etken olur.

2.2.2.5. Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme Alanı (Overvigilance and Inhibition)

Buradaki karşılanmayan ihtiyaç, kişinin kendiliğinden gelişen oyun ve eğlence ihtiyacıdır. Bu alan kendiliğindenlik ve oyun ihtiyacının giderilememesi ile oluşan

şemaları içine alır. Bu alanda, kişinin duygu ve dürtüleri üzerinde aşırı bir denetim vardır. Buradaki amaç yanlış yapmaktan kaçınmak ve beklentileri yerine getirebilmektir. Çoğu kez mutluluk, kendini ifade, rahatlama, yakın ilişkiler ve sağlık pahasına kişinin spontane duygularını itkilerini ve seçimlerini bastırması ya da katı, içselleştirilmiş kuralları, performans ve ahlaki davranış ile ilgili beklentileri gidermeye aşırı derecede vurgu yapması söz konusudur. Mutluluk, kendini ifade etmek, rahatlamak çok önemli değildir. Genelde bu kişiler kötümserliğe eğilimli ve eğer sürekli olarak dikkatli ve tetikte olmayı başaramazlarsa her şeyin bozulacağı endişesi taşırlar. Tipik aile kökeni mükemmeliyetçi ve baskıcıdır. Aile içinde eğlenceye, rahatlığa prim verilmez.

2.2.2.5.1. Karamsarlık Şeması / KAR (Negativity/ Pessimism)

Hayatın iyimser ve olumlu yönlerini küçümseyip, olumsuz yönlerine yaygın bir şekilde sürekli olarak odaklanırlar. Her şeyin kötüye gideceğine dair bir inanç vardır. Ekonomik, tıbbi bir felaket beklentisi içinde olunur. Her şey yolunda gitse bile bunun geçici olduğuna inanılır. Bu kişiler şikâyetçi, kaygılı, korku dolu, kadercı ve kararsızdırlar.

2.2.2.5.2. Duyguları Bastırma Şeması - DUB (Emotional Inhibition)

Doğal davranış ve dürtülerin sürekli ve aşırı bir baskı altında tutulması ile karakterizedir. Baskılamadaki amaç, yanlış yapmaktan, eleştirilmekten, kabul görmemekten, dürtülerini kontrol edememekten kaçınmaktır. Bu kişilere göre güven ve huzur için bu denetim şarttır. Tipik özellikler arasında, olumlu ve olumsuz duyguların bastırılması, aşırı düzenlilik, kurallara aşırı riayet; neşe, cinsel heyecan, oyun ve eğlencenin bastırılması; kırgınlıkları ifade etmede, ihtiyaçları dile getirmede güçlük; akılcılık üzerine aşırı vurgu sayılabilir. Kişiler kendilerine uyguladıkları bu aşırı denetimi etrafındakilere de uygulamaya çalışabilirler.

2.2.2.5.3. Yüksek Standartlar Şeması - YÜS (Unrelenting standards/ Hypercriticalness)

Toplumsal olarak en fazla onay gören ve beslenen şema budur. Davranışlarda ve iş başarmada mükemmelle ulaşma isteği içeren bir şemadır. Ancak buradaki mükemmellik genellikle asla gerçekleştirilemeyecek bir hedeftir. Mükemmelliğin temel amacı

eleştiriden kaçınmaktır. Bu kişiler sürekli çalışmak, daha iyisini yapmak zorunda hissederler. Tatil bunlara çok çekici gelmez. Hayattan zevk alma, eğlenme zaman kaybı olarak görülür. Mükemmeliyetçilik, aşırı titizlik, kuralcılık, dini ve kültürel kurallarda katı tutum, zaman ve verimlilik ile ilgili takıntı vb. tutumlar göze çarpar. Başkalarından da aynı standartları bekledikleri için oldukça yargılayıcıdırlar. Çocukken en iyi olmalarını bekleyen ebeveynleri olmuş olabilir.

2.2.2.5.4. Cezalandırıcılık Şeması - CEZ (Punitiveness)

Bu şema yapılan hiçbir yanlışın cezasız kalmaması gerektiği ile karakterizedir. Bu şemada öfke ve acımasızlık vardır. Kişi kendisi de dâhil olmak üzere kurallara uymayanlara katlanamaz. Bu kişiler hafifletici sebepleri dikkate almaksızın hem kendi hatalarını hem de başkalarının hatalarını affetmeye karşı olumsuz tavır takınırlar.

Yukarıda sözü edilen bu şemaların hepsi tüm insanlarda mevcuttur. Ancak bu şemaların yoğunluğu fazla ise ve sıklıkla aktive oluyor ise kişilerin günlük yaşam işlevlerini bozar ve Şema Terapinin ilgi alanına girer (van Vreeswijk, Broarsen ve Nadort, 2012).

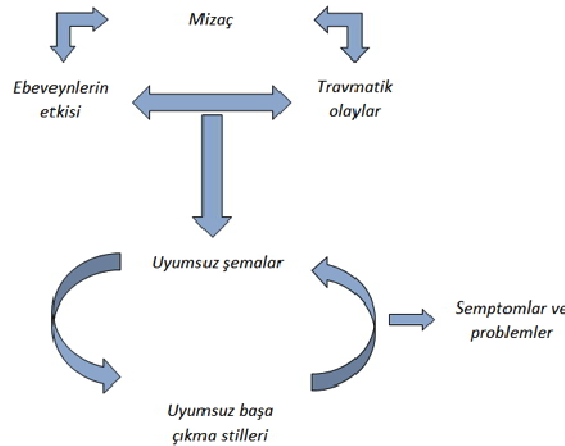
Aşağıdaki bölümde yukarıdaki bölümlerde sözü edilen bu Erken Dönem Uyumsuz Şemaların ortaya çıkmasında etken olan unsurlardan söz edilecektir.

2.2.3. Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Ortaya Çıkmasındaki Etkenler

Young, Erken Dönem Uyumsuz Şemaların gelişmesinde en önemli nedenin toksik çocuk deneyimleri olduğunu savunur. Pek çok araştırma Erken Dönem Uyumsuz Şemaların, çocukluk çağındaki ihmal ve tacizleri ile ilişkili olduğunu göstermiştir (Cecero, Nelson ve Gillie, 2004). Erken dönemde gelişen şemalar genellikle çekirdek aile ortamı içerisinde gelişirler. Çocukluk çağında ailenin dinamikleri aynı zamanda çocuğun kendi dünyasının dinamikleridir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009). Çocuk büyüdükçe okul, arkadaş çevresi ve kültür gibi faktörler de şemaların oluşumunda etkili olmaktadır. Young'a göre erken dönemde gelişen şemalar oldukça güçlü iken, daha sonraki dönemlerde gelişen şemalar erken dönem şemaları kadar güçlü ya da yaygın değildirler (Dobson, 2010). Erken dönem yaşam deneyimlerinin dört türünü şemaların oluşumunu beslemektedir. Bu deneyimlerin ilki temel ihtiyaçların karşılanmaması ya da engellenmesidir. Bu durumda çocuk çok az "iyi" şey deneyimlerken; sevgi, anlayış ve

istikrar gibi önemli değerler çocuk tarafından deneyimlenemez. Erken dönemde ihtiyaçların engellenmesi Duygusal Yoksunluk ya da Terk Edilme ve Tutarsızlık gibi şemaların gelişmesine neden olabilmektedir. İkinci tür deneyimler ise travmalardır. Erken dönem travmaları, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, Kusurluluk/ Utanma ya da Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemalarının gelişmesinde etkili olabilmektedir. Üçüncü türde ise, ebeveynler çocuğa, sağlıklı bir çocuğun yetişmesi için gerekenlerden çok daha fazlasını sağlar. Böyle bir durumda ise Bağımlılık/ Yetersizlik ya da Haklılık/Büyüklenmecilik gibi şemalar ortaya çıkabilmektedir. Şemaların oluşmasında etkili olan dördüncü yaşam deneyimi ise seçici “içselleştirme” ya da önem verdiği kişilerle “özdeşleşme”dir. Böyle bir yaşantıda çocuk, ailesindekilerin ve çevresinde yer alan diğer önemli kişilerin davranışlarını içselleştirir ya da kendini bu kişilerle özdeşleştirir. Şema Modeli, çocuğun “seçici” bir şekilde önem verdiği kişilerin belirli yönlerini içselleştirdiğini ve özdeşim kurduğunu savunur (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Young’a göre, şemaların ortaya çıkmasındaki bir başka unsur çocuğun duygusal mizacıdır. Her çocuk benzersiz bir mizaca sahiptir. Mizaç, çocukluk dönemi olayları ile etkileşim halinde olarak, günlük olayların algılanış şekillerini de etkiler ve şemaların gelişimini sağlar. Literatürün önemli bir kısmı, şemaların gelişimi konusunda biyolojik temellerin, bebeklik döneminin, mizaç özelliklerinin ve kişiliğin etkinliğini destekler (ör: Kagan, Reznick ve Snidman, 1998). Bazı, doğuştan ve sadece psikoterapi ile değiştirilemeyen emosyonel mizacın boyutları şunlardır: gevşek/ tepkisiz (alibi-nondirective); depresif/ iyimser (dysthymic- optimistic); endişeli/ sakin (anxious-calm); takıntılı/ dağınık dikkatli (obsessive- distractible); pasif/ agresif (passive-aggressive); sinirli/ neşeli (irritable- cheerful) ve utangaç/ girişken (shy-social) (Dobson, 2010). Özellikle şemalarla baş etme biçimleri mizaca göre değişiklik gösterebilir. Örneğin: pasif bir birey boyun eğcilik şemasına hemen teslim olurken, agresif bir birey şemayı aşırı telafi ederek herkese karşı gelerek tam tersi davranışlar sergileyebilir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

Şekil 2.1. Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Kaynakları(van Vreeswijk, Broarsen ve Nadort, 2012, s.28).

Şemalar aslında bilişsel-duygusal boyutlu kişisel özelliklerdir: her birinin yaygınlığı ve ağırlığı/ciddiyeti farklıdır. Şemalar ağırlaştıkça daha kolay aktive edilebilir hale gelmekte ve sonuçları daha ağır olmaktadır. Örneğin bir kişi belirgin bir terk edilme deneyimlemiş ise ya da özellikle her iki ebeveyn tarafından sıklıkla ve ağır şekilde hükümsüz kılınıyorsa, Terk Edilme ve Tutarsızlık ve Duygusal Yoksunluk şemaları pek çok durumda tetiklenebilmektedir. Sonuç olarak, bu kişiler, neredeyse reddedilme ile ilgili hiçbir kanıt bulunmasa da, pek çok durumda reddedilmeyi beklerler ve böyle durumlarda çok kuvvetli gösterirler çünkü bu durum içlerinde çok yoğun ve kalıcı acı yaratır. Buna karşılık, aynı deneyimler daha orta şiddette, daha geç bir yaşta ve sadece bir ebeveyn ya da bazı arkadaşlar (hepsi değil) tarafından yaşatılıyor ise ilgili şemalar o kadar kolay tetiklenmez ve tepkiler daha orta dereceli olurlar. Sonuç olarak sadece önemli derecede ilgili olan olaylar (hükümsüz kılan ebeveynle aynı cinsten bir otorite figüründen gelen eleştiri, saygısızlık gibi) şemaları tetikleyebilirler.

Şemalar öngörülebilir bir dünya ve bilişsel tutarlılık hissiyatı oluştururlar. Ve insanların böyle bir öngörülebilirlik için verdikleri mücadele şemaların oldukça dayanıklı yapıda olduklarını doğrular niteliktedir. Bir anlamda şemalar hayatta kalabilmek için kendi mücadelelerini vermektedirler. Şemalar bizim “bildik”lerimizdir, bize acı da çektirseler bunu bize bir anlamda tanıdık olan ve rahatlatıcı bir şekilde yapmaktadırlar. Şemalar bize “doğru”luğu hissettirirler. Bilişsel olarak şemalar, dikkatimizi şemamızın kendisi ile örtüşen bilgilere çekerler ve olayları şemamıza “uygun” bir şekilde hatırlamamızı sağlarlar. Sonuç olarak, şemalar davranışsal olarak bizi bazı benzer olaylara sürüklerler.

Bu bilişsel ve davranışsal süreçler, şemaların sürdürülmesinden sorumludurlar. Kendi kendine varlığını sürdürebilir bir şekilde, köklü şemalar nasıl düşündüğümüzü, hissettiğimizi ve davrandığımızı ve başkaları ile nasıl ilişki kurduğumuzu etkilemekte ve çelişkili bir şekilde çocukluğumuzda bize en çok zarar veren koşulları yetişkin yaşantımızda kaçınılmaz bir şekilde yeniden yaratmamıza neden olmaktadır.

Bundan sonraki bölümde Erken Dönem Uyumsuz Şemaların ne gibi davranışlara yol açtığı irdelenerek, davranışlarımızı nasıl etkilediği üzerinde durulacaktır.

2.2.4. Erken Dönem Uyumsuz Şemaların Davranışlara Etkisi

Şemalar çocukluk döneminde kişinin çevresinde olan gerçek olay ve tutumlardan meydana gelmektedir. Ancak yetişkinlikte bu olaylar süregelmediği halde şemalar devam ederek, işlevselliği önemli derecede bozarlar ve adeta ölümsüzleşirler. Yetişkinlikte şemalar, kişilerin çocukluk dönemindeki toksik yaşam deneyiminin benzeri olarak algıladığı başka yaşam deneyimleri ile tetiklenir. Şema tetiklendiğinde, kişi utanç, hüznün, korku ve öfke gibi oldukça güçlü negatif duygular deneyimler.

Bazen şemalar az sayıdaki yaşam olayı ile aktive olurken, bazen de daha fazla sayıda yaşam olayı ile aktive olurlar. Bu koşulda şemalar genellikle daha uzun süreli negatif etki ve yoğunluğa sahiptirler. Örneğin, çocukluğunda her iki ebeveyni tarafından da şiddetli ve sık eleştiriye maruz kalan bir birey, neredeyse iletişim halinde olduğu herkesle olan ilişkisinde Kusurluluk/ Utanma Şemasına sahip olur. Bunun yanında, babası tarafından hafif ve ara sıra eleştirilen bir bireyin Kusurluluk/ Utanma Şeması sadece otoriter erkek figürüyle olan negatif etkileşiminde tetiklenebilir.

Şemalar, kişinin nasıl düşündüğünün, hissettiğinin, davrandığının ve sosyal olarak etkileşime geçtiğinin esas belirleyicisidir. Şemalar, deneyimin oluşumunda büyük bir etkiye sahip olmalarına rağmen, genellikle farkındalık dışıdır. Hatta pek çok kişi için şemalar tanıdık ve rahatlatıcıdır. Dolayısıyla kişiler şemalarını tetikleyen insanları adeta kendilerine çekerler. Bu olguya “şema kimyası” denir. Şemalar hayatta kalmak için adeta savaşır. Şema acı çekmeye sebep olsa da, kişi için rahat ve tanıdık olduğu için “doğru” olarak hissedilir ve kişi böylece şemalarını tetikleyen bireyleri ve olayları bulur.

“Şemanın ölümsüzleşmesi” terimi ise kişinin şemayı başarılı kılmak için yaptığı bütün içsel ve davranışsal tepkileri açıklar (düşünceler, hisler, hareketler ve etkileşimler). Örneğin, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma şeması olan bir kadın erkek arkadaşına borç para verir. Erkek arkadaşı parayı ödemekte gecikir, kadın kendini aşağılanmış hisseder ve erkek arkadaşı tarafından kullanıldığını düşünür. Kadın bu güçlü hislerini ifade ederken ve erkek arkadaşını ondan “para koparmak”la suçlar. Bu davranış adamı alarma geçirir ve kadından ayrılır. Kadın bu deneyimi, erkeklere güvenememekle sonuçlandırır. Kadının olayla ilgili bilişsel çarpıtmaları, olağanüstü duygusal tepkileri ve kendini engelleyici davranışları şemasının ölümsüzleşmesine hizmet eder. Şema Terapinin amacı, şemanın yoğunluğunu ve etkisini azaltmaktır. Şema Terapi ile danışan uyumsuz başa çıkma stilleri yerine daha uyumlu davranış biçimleri kullanmasını öğrenir (Dobson, 2010).

Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ve hastaların onlarla baş etmenin yolu olarak öğrendikleri uyumsuz yönler genellikle anksiyete, depresyon, madde kullanımı ve psikosomatik bozukluklar gibi kronik Eksen I semptomlarının temelini oluşturmaktadır. Şemalar ayrıca bağımlılık, kaçınma, ilgi çekme meraklılığı ya da mükemmeliyetçilik gibi Eksen II’de yer alan kronik semptomların temelinde yatmaktadır.

Tablo 2.4. Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ve Uyumsuz Başa Çıkma Örnekleri

Erken Dönem Uyumsuz Şema	Teslim Olma Örnekleri	Kaçınma Örnekleri	Aşırı Telafi Örnekleri
Terk Edilme ve Tutarsızlık	İlişkide karar veremeyen ve ilişkide kalan partnerleri seçer.	Yakın ilişkilerden kaçınır; yalnız kaldığında çok içer.	Partneri uzaklaştırmak için bağlanır ve baskı altına alır; her küçük ayrılma için partnere şiddetle saldırır.
Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma	İstismarcı partner seçer ve istismara müsaade eder.	İncinebilir olmaktan ve birisine güvenmekten kaçınır; sır saklar.	Başkalarını kullanır ve istismar eder (onlar seni ele geçirmeden önce sen onları ele geçir).

Tablo 2.4'ün devamı

Erken Dönem Uyumsuz Şema	Teslim Olma Örnekleri	Kaçınma Örnekleri	Aşırı Telafi Örnekleri
Duygusal Yoksunluk	Duygusal olarak baskıcı partner seçer ve ihtiyaçların karşılanmasını onlardan beklemez.	Tamamıyla yakın ilişkilerden kaçınır.	Partnerleri ve yakın arkadaşlarına duygusal olarak talepkâr davranır.
Kusurluluk/ Utanma	Eleştirel ve reddedici arkadaşlar seçer ve kendini küçültür.	Gerçek duygu ve düşüncelerini ifade etmekten ve başkalarının yaklaşmasından kaçınır.	Mükemmel gibi görünürken başkalarını eleştirir ve reddeder.
Sosyal İzolasyon	Sosyal toplantılarda benzerlikler yerine özellikle farklılıklara odaklanır.	Sosyal ortamlardan ve gruplardan kaçınır.	Gruplara girmek için bu kalemin olur.
Bağımlılık	Tüm verdikleri önemli mali kararları başkalarına (ebeveyn, eş) sorar.	Araba sürmeyi öğrenmek gibi yeni mücadelelere girişmekten kaçınır.	Kimseden hiçbir şey istemeyen kendine güvenen biri olur (karşı bağımlı).
Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık	Gazetelerdeki felaketleri obsesif bir şekilde okur ve günlük yaşamda onları bekler.	Tümüyle güvenli görünmeyen yerlere gitmekten kaçınır.	Tehlikeye aldırış etmeden pervasızca hareket eder (karşı fobik).
Yapışıklık/ Gelişmemiş Benlik	Yetişkinen bile anneye her şeyi söyler, partner sayesinde yaşar.	Yakınlıktan kaçınır, bağımsız kalır.	Önem verdiği kişilere her şekilde karşı olmaya çalışır.
Başarısızlık	İsteksiz ya da gelişigüzel bir tavırdaki görevleri yapar.	İş zorluklarından tamamen kaçınır; işleri ağırdan alır.	Durmadan kendisini zorlayarak "aşırı başarılı" olur.
Haklılık/ Büyükleme	Kendi yoluna giren başkalarına zorbalık eder, kendi becerileri hakkında övünür.	Üstün değil, vasat olduğu durumlardan kaçınır.	Aşırı bir şekilde başkalarının ihtiyaçlarıyla ilgilenir.
Yetersiz Özdenetim	Rutin işleri kolaylıkla bırakır.	Sorumluluk almaktan ve görevlendirilmekten kaçınır.	Aşırı özdenetimli ya da özdisiplinli olur.

Tablo 2.4'ün devamı

Erken Dönem Uyumsuz Şema	Teslim Olma Örnekleri	Kaçınma Örnekleri	Aşırı Telafi Örnekleri
Boyun Eğicilik	Diğer bireylerin durumu kontrol etmesine ve karar vermesine izin verir.	Diğer bireylerle çatışma gerektirecek durumlardan kaçınır.	Otoriteye karşı isyan eder.
Kendini Feda Etme	Başkalarına birçok şey verir ve karşılığında hiçbir şey istemez.	Verme ve alma gerektiren durumlardan kaçınır.	Mümkün olduğunca başkalarına çok şey verir.
Onay Arayıcılık	Başkalarını etkilemek için hareket eder.	Onay isteyenlerle iletişimden kaçınır.	Başkalarının onaylamamasını kışkırtacak biçime girmez, arka planda kalır.
Karamsarlık	Olumsuz üzerine odaklanır, olumluyu inkâr eder, sürekli endişe duyar, olası olumsuz sonuçlardan kaçınmak için her çareye başvurur.	Kötümser duygular ve mutsuzluğu gizlemek için içer.	Aşırı iyimserdir (polyannacılık) ; hoş olmayan gerçekleri inkâr eder.
Duyguları Bastırma	Durgun, duygusal olarak sakin davranışı sürdürür.	İnsanlarla tartışacağı ya da duyguları ifade edeceği durumlardan kaçınır.	Zoraki ve anormal görülse bile beceriksizce "parti yaşamı" olmasına çabalar.
Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik	Mükemmel olma çabasına aşırı derecede zaman harcar.	Performansın değerlendirileceği görevler ve durumları geciktirir ya da kaçınır.	Standartlarla hiç ilgilenmez. Acele dikkatsiz bir tavırda görevlerini yapar.
Cezalandırıcılık	Kendine ve başkalarına sert ve cezalandırıcı bir tavırda davranır.	Cezalandırılma korkusu için başkalarından kaçınır.	Aşırı affedici biçimde davranır.

Tablo 2.4'de uyumsuz baş etme tepkilerinin şemalarda nasıl davranışlara yol açtığı görülmektedir (Young Klosko ve Weishaar, 2003; van Vreeswijk, Broarsen ve Nadort, 2012).

Aslında şemalar organizma için bir tehdittir. Organizmalar tehdede üç temel tepki ile yanıt verirler. Bunlar; savaşma, kaçma ve hareketsiz kalmadır. Bu yanıtlar bireylerin şemalarıyla karşılaştıklarında kullandıkları üç baş etme biçimi ile benzerlik gösterir. Sözü edilen bu üç baş etme biçimi “aşırı telafi”, “kaçınma” ve “teslim olma”dır. Bunlar Şema Terapide uyumsuz baş etme tepkileri olarak görülür.

Şemalarına teslim olan bireyler şemanın gerçek olduğunu kabul ederek, duygusal acıyı doğrudan hissederler. Farkına bile varmadan şema yönelimli örüntülerini tekrar ederler. Adeta şemalarını doğrulamak için, sözgelimi incitici olan ebeveynlerine benzer insanlarla ilişki kurarlar ve şemalarının güçlenerek devamını sağlarlar.

Şemalarından kaçınan bireyler şema hakkında düşünmekten kaçınırlar. Şemalarının aktive olmasına izin vermemek için tetikleyici imgeler ve düşüncelerden kaçarlar. Şema hiç var olmamış gibi yaşamaya çalışırlar. Şema kaçınması yaşayan pek çok kişi incinebilir/ hassas hissettiği tüm yaşam alanlarından uzak durur. Bu danışanlar terapide de duygularını ifade etmekten kaçınırlar, seanslara geç kalabilirler, ev ödevlerini tamamlamayı unutabilirler, sadece yüzeysel konulardan söz edebilirler.

Şemalarını aşırı telafi eden bireyler şemalarıyla savaşarak tam tersi davranışlar sergilemeye gayret ederler. Örneğin; eğer çocukken değersiz hissettilerse erişkin olduklarında mükemmel olmaya çalışırlar. Çocukken boyun eğici olmak zorunda kaldılarsa, yetişkin olduklarında herkese karşı gelirler. Suistimal edilmişlerse, başkalarını suistimal ederler. Görünüşte kendilerine güvenli ve emin bir halleri olsa da, alttan alta patlama tehlikesi olan şemalarının tehdidi altındadırlar. Aşırı telaficiler karşı saldırı içinde takılır kalırlar ve şemaları iyileşmek yerine devam eder.

Ayrıca Young “şema modu” denilen bir kavram da geliştirmiştir. Aslında bu kavramı geliştirme ihtiyacı özellikle sınırdurum hastalarla çalışırken ortaya çıkmıştır. Şema modları pek çok unsuru kapsar. Birey için o anda aktif olan şemalar ya da uyumlu uyumsuz şema faaliyetlerine verilen genel addır. İçerisinde şemalar dışında pek çok boyutu da içerdiği ve özellikle sınırdurum ve narsistik kişilik bozukluklarının tedavisini kolaylaştırmak için geliştirilmiş bir kavram olduğu için bu bölümde kısaca değinilecek ancak ayrıntılarına girilmeyecektir.

İşlevsiz şema modu uyumsuz şemaları, baş etme biçimlerini, sıkıntılı duyguları, kaçınma tepkilerini, yıkıcı davranışları içerebilmektedir. Şema modları genel olarak dört

temel kategoride toplanır. Bunlar çocuk modları, işlevsiz baş etme modları, işlevsiz ebeveynlik modları ve sağlıklı erişkin modudur. Sağlıklı erişkin modu işlevsiz modları iyileştirebilir ve yatıştırabilir. Örneğin: herkes öfkelenebilir. Ama sağlıklı erişkin modunda olanlar öfkelerini kontrol altına alabilirken, öfkeli çocuk modunda olanlar öfkeye teslim olurlar. Öfke tüm kişiliklerini etkisi altına alır. Kişiler bir moddan diğerine atlayarak, değişik davranış kalıpları sergileyebilirler.

Tablo 2.5. Şema Modları

Modlar		
Çocuk Modları	İncinebilir Çocuk	Danışan, kimsenin onun ihtiyaçlarını karşılamayacağına ve er ya da geç herkesin onu terk edeceğine inanır. Başkalarına güvenmez ve onu suistimal edeceklerini düşünür. Kendinden utanır ve genellikle kendini dışlanmış hisseder. Tıpkı incinebilir, savunmasız küçük bir çocuk gibi davranır. Kendini yalnız hissettiği ve her yerin tehlikeli olduğuna inandığı için terapistle yapışır.
	Öfkeli Çocuk	Danışan kendini şiddetli biçimde öfkeli, çılgına dönmüş hisseder ve temel ihtiyaçları karşılanmadığı için sabırsızdır. Aynı zamanda kendini sürekli terk edilmiş, aşağılanmış ve ihanete uğramış hisseder. Öfkesini tıpkı küçük öfke patlaması yaşayan bir çocuk gibi, hem sözel hem de sözel olmayan şekillerde aşırı tepkilerle gösterir.
	Çılgına Dönmüş Çocuk	Danışan Öfkeli Çocukla aynı nedenden dolayı bir şeye kızgınlık duyar ancak burada kontrolünü tamamen kaybeder. Tıpkı küçük bir çocuğun ebeveynlerine kızıp vurmaya başlaması gibi, öfkesini insanlara ve objelere karşı saldırgan ve kırıcı biçimde dışa vurur.
	Dürtüsel Çocuk	Danışan bencil ve kontrolsüz bir tutum ile temel olmayan ihtiyaçlarının tatmin edilmesini ister. Duygularını ve dürtülerini kontrol edemez ve temel olmayan ihtiyaçları karşılanmadığında kızgınlık duyar. Şımarık bir çocuk gibi davranır.
	Disiplinsiz Çocuk	Danışanın hayal kırıklıklarına karşı hiç toleransı yoktur ve rutin ya da sıkıcı konular üzerine çalışmak için kendini hiç zorlamaz. Tatminsizlik ve rahatsızlıklara (acı, ikilem veya aşırı çaba) katlanamaz, şımarıkça davranır.
	Mutlu Çocuk	Danışan kendini sevilmiş, tatmin edilmiş, korunmuş, anlaşılmalı ve onaylanmış hisseder. Kendine güvenir, kendini kontrollü, özerk ve becerikli bulur. Optimist ve cesaretli bir spontanlığı vardır, mutlu genç bir çocuk gibi oyun oynar.

Tablo 2.5'in devamı

Modlar		
İşlevsiz Başetme Modları	Söz Dinleyen Teslimci	Danışan, negatif sonuçlardan kaçınabilmek için başkalarının isteklerine adeta kendini adar. Kendi ihtiyaçlarını ya da duygularını bastırır ve öfkesini içine atar. Hizmetsever ve pasiftir. İtaatkar kalarak onay toplamayı umar. Başkaları tarafından suistimal edilmeyi iyi tolere eder.
	Kopuk Korungan	Danışan güçlü duygularının önünü keser çünkü bu tür duyguların ona denetimsiz tehlikeler getirdiğine inanır. Sosyal hayattan kendini soyutlar. Danışan kendini boş, sıkılmış ve kişiliksizleşmiş hisseder. Başkalarıyla arasına mesafe koyabilmek için alaycı ya da pesimist bir tavır takınır.
	Kopuk Kendi Kendini Yatıştırıcı	Danışan negatif duygulardan uzaklaşmak için avuntu arayışına girer. Bunu kendi kendini yatıştırıcı davranışlar (uyumak ya da madde kullanımı) ile ya da kendini uyarıcı aktiviteler (fanatik olma veya iş, internet, spor, seks ile meşgul olma) başarır.
Aşırı Telafi Modları	Kendiyle Övünmeci	Danışan başkalarından daha iyi olduğuna ve özel haklara sahip olduğuna inanır. Başkalarının ne düşüneceğini hiçe sayarak ne isterse yapabileceği ya da yapması gerektiği konusunda ısrarcıdır. Gösteriş yapar ve kendi özgüvenini artırmak için başkalarına iftiralar atar, onları çekiştirir.
	Zorba ve Saldırgan	Danışan başkaları tarafından kontrol edilmeyi ve zarar görmeyi engellemek ister, bunun yerine kendisi onları kontrol etmeye çalışır. Tehdit, gözdağı, saldırı kullanır ve ulaşmak istediği sonuç için etrafındakileri zorlar. Her zaman baskın olmak ister ve başkalarına zarar vermekten sadistçe zevk alır.
İşlevsiz Ebeveynlik Modları	Cezalandırıcı Ebeveyn	Danışan, kendine karşı agresif, toleranssız, sabırsızdır ve kendini affedici değildir. Her zaman kendini eleştirir ve suçluluk duyar. Hatalarından utanır ve bunlar için ağır biçimde cezalandırılması gerektiğine inanır.
	Talepkar Ebeveyn	Danışan katı kuralları, normları ve değerleri yerine getirmesi gerektiğini hisseder. Bunu yapmakta oldukça beceriklidir. Yaptığı hiçbir şeyin yeterince iyi olmayacağına ve hep daha fazlasını zorlaması gerektiğine inanır. Sonuçla hiçbir zaman tatmin olmaz. Bu kurallar ve normlar ebeveynlerden biri tarafından içselleştirilmişlerdir.
Sağlıklı Erişkin Modu		Danışanın kendisiyle ilgili pozitif ve nötrleşmiş düşünceleri, duyguları vardır. Kendine iyi gelen şeyleri yapar ve bu, sağlıklı ilişki ve eylemlere alan açar. Sağlıklı Erişkin Modu uyumsuz değildir.

Rijkeboer, Genderen ve Arntz'ın (2012) kategorize ettiği beş temel başlıkta yer alan 10 şema modu Tablo 2.5'te görülmektedir (Akt: van Vreeswijk, Broersen ve Nadort, 2012).

Diğer terapi yöntemlerinde de kişilerin davranışlarını biçimlendiren şema, baş etme biçimleri ve mod kavramlarına benzer unsurlardan söz edilmiştir. Bu bölümün bundan sonraki kısmında bu benzerliklerden ve farklılıklardan söz edilecektir.

Bilişsel Davranışçı Terapi'de de Beck, Freeman ve Associates (1990) önceleri uyumsuz baş etme stratejilerinden söz etmelerine rağmen, Beck'in daha sonraki formülasyonlarında bahsetme stratejileri giderek önemini kaybetmiştir (Beck, Steer ve Brown, 1996). Young ise şemaların devam etmesinde baş etme biçimlerine merkezi bir rol vermektedir.

Beck Bilişsel Davranışçı Terapi'de mod kavramından da söz etmiştir. Ancak onun mod kavramı ile Young'ın mod kavramı arasında çok az bağlantı vardır. Beck hayatta kalma ve amaca yönelik şiddetli psikolojik reaksiyonları açıklamak için mod kavramını kullanmıştır. (Beck, Steer ve Brown, 1996). Young ise mod kavramını şemalar ve baş etme biçimlerinin arasındaki farkı ortaya koymak için geliştirmiştir.

Young'ın mod kavramı Transaksiyonel Analizdeki “ego durumları” ile oldukça örtüşmektedir. Eric Berne tarafından ortaya atılmış olan Transaksiyonel Analiz'in temel taşları arasında belki de en önemli olanı “ego durumları”dır. Transaksiyonel Analiz, Eric Berne tarafından “Ebeveyn”, “Yetişkin” ve “Çocuk” olarak adlandırılmış olan üç ego durumunun üzerine temellendirilmiştir (Akkoyun, 2007). Sözü edilen bu ego durumları Young'ın mod kavramı ile çok büyük benzerlikler göstermektedir.

“Kişi Şemaları Teorisi”ni ortaya atan Horowitz'in “zihin durumları” kavramı da mod kavramı ile benzerlik göstermektedir. Zihin durumu bilinçli deneyimler ve kişilerarası ilişkilerin bir örüntüsü olup, duygular, düşünceler, sözel ve sözel olmayan elementler içerir. Yine Horowitz'in “savunmacı kontrol işlemler” kavramı ise, Young'ın baş etme biçimlerine benzer (Horowitz, 1997).

Bu araştırma kapsamında geliştirilen ölçek Şema Terapi seanslarında terapistin danışanın şemaları hakkında bilgi vermek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin verileri terapinin şekillenmesinde önemli bir role sahip olacaktır. Ölçek verilerinin terapideki rolünün ne

olacağının daha kolay irdelenmesi açısından, bundan sonraki bölümde Şema Terapinin tedavisinde kullanılan bazı yaklaşımlardan söz edilecektir.

2.3. Şema Terapi Tedavi Yaklaşımı

Şema Terapi bilişsel, davranışsal, psikodinamik nesne ilişkileri ve Hümanistik/Varoluşçu yaklaşımları birleştiren bütüncü bir tedavi türüdür (Young, Klosko ve Weishaar, 2003). Şema Terapi yaklaşımı alışıldık terapi yaklaşımlarına nazaran oldukça şefkatli ve insandır. Sade görünümlü olmasına rağmen derinlik ve karmaşıklık da içerir. Ancak danışanlara karmaşık düşünceleri bile basit ve açık bir biçimde gösterebilen bir modeldir. Kısaca özetlemek gerekirse, Şema Terapi psikodinamik ekolün derinliğine, Bilişsel Davranışçı Terapinin sağduyusuna sahip özgün bir yaklaşımdır.

Şema Terapi psikolojik bozuklukları patolojikleştirmek yerine normalleştirir. Herkesin şeması, baş etme biçimleri ve modları olduğu temel varsayımını kabul eden Şema Terapi sadece daha aşırı ve katı şemaları olan kişileri tedavi eder. “Empatik Yüzleştirme”, “Sınırlı Yeniden Ebeveynlik” kavramları terapistleri danışanlara karşı ilgili, samimi ve şefkatli bir davranış biçimine sokar. Terapist terapötik ilişkinin uygun sınırları içerisinde danışanın karşılanmamış çocukluk ihtiyaçlarını gidermeye çalışır. Ancak bunu yaparken kendi şema ve baş etme biçimlerini de hesaba katarak kontrol altına alır. Şema Terapi bu tutumları ile mevcut modellerde tanımlanan terapist sınırlarının ötesine geçme konusunda hem yetki hem de rehberlik arayan pek çok terapist ve araştırmacı için çekici olmuştur.

Şema iyileşmesi Şema Terapi'nin en temel amacıdır. Şema bir anılar, duygular, bedensel duyular ve bilişler grubudur. Bu nedenle tedavide şemaya bağlı anıların şiddeti, şemanın duygusal değişimi, bedensel duyumsamaların şiddeti, uyumsuz bilişler değişmelidir. Aynı zamanda danışan uyumsuz baş etme biçimleri yerine uyumlu davranış örüntülerini geçirmelidir. Şema iyileştikçe harekete geçmesi zorlaşacaktır. Ancak şemanın iyileşme süreci oldukça zorlu ve uzun bir süreç gerektirir. Bir şemayı bırakmak danışan için oldukça zordur. Bireyin kendine verdiği anlamı ve dünyanın algılanış biçimini değiştirmeyi gerektirir. Pek çok şema tümüyle iyileşmez ama daha az sıklıkta harekete geçer (Young Klosko ve Weishaar, 2009).

Şema Terapistleri tedaviyi iki aşamada gerçekleştirir. Bunlar; “Değerlendirme ve Eğitim” ile “Değişim” aşamalarıdır (Young, Klosko ve Weishaar, 2003).

2.3.1. Değerlendirme ve Eğitim Aşaması

Tedavideki ilk aşama değerlendirme ve eğitimidir. Şema Terapi'nin değerlendirme aşamasında ilk ve en önemli adım danışanın şemalarını belirlemek ve şemaların muhtemel gelişimsel kaynaklarını anlamaya çalışmaktır. Şemalar seansların başında terapist tarafından danışana onun dili ile anlatılır. Böylelikle danışanın kendi kendini engelleyen örüntülerini keşfetmede, danışan ve terapist açısından ortak bir yol haritası oluşturmak için sağlam bir temel atılmış olur. Daha sonraki adımlarda, uyumsuz başa çıkma stilleri (teslim, kaçış, aşırı telafi) belirlenir. Son olarak da temel modları belirlenir, modlar arası geçişler gözlemlenir (Young, Weinberger ve Beck, 2001). Bu nokta Bilişsel Davranışçı Terapi ile Şema Terapi'nin örtüştüğü bir alandır. Her iki terapi tekniğinde de danışanın kendi terapi modelleri hakkında eğitimi önemlidir.

Şema Terapi'de değerlendirme çok yönlü çoklomodeldir. Değerlendirme teknikleri, şemaları aktive etmek ve geçmiş deneyimle mevcut problem arasındaki bağlantıyı bulmak için tipik olarak yaşam öyküsü alımı, davranışsal gözlem, kendini izleme ödevi ve imgeleme egzersizlerini içerir.

Şema Terapi'deki değerlendirmenin amacı, şema odaklı vaka kavramsallaştırmasını geliştirmektir. Vaka kavramsallaştırması, Eksen I semptomları ya da teşhisleri, mevcut ana problemleri, problemin gelişimsel kaynakları, katkısı olabilecek mizaç özellikleri ya da biyolojik etmenleri, esas çocukluk anıları ve karşılanmamış ihtiyaçları, ana şemayı ve güncel şema tetikleyicilerini, başa çıkma stillerini (teslim, kaçış, aşırı telafi), ön plandaki şema modlarını, ana bilişleri ve terapötik ilişkinin kalitesini bütünleştirir (Dobson, 2010; Rafaeli, Bernstein ve Young, 2011). Şema Terapi ve Bilişsel Davranışçı Terapi'nin ortak olan yönlerinden biri vaka formülasyonudur.

Tablo 2.6. Şema Terapi Vaka Formülasyonu (Rafaeli, Bernstein ve Young, 2011)

Şema Terapi Vaka Formülasyonu	
1.	Hastanın adı, yaşı, medeni durumu, çocukları (yaşları ile), eğitim durumu, etnik ve dini geçmişi, çalışma hayatı ve genel olarak işlevselliği
2.	Eksen I semptomları ve tanıları
3.	Şu anki problemler, bunların daha uzun süreli yaşam örüntülerine bağlanmaları
4.	Gelişimsel başlangıç (tüm bakım veren birey ve aile üyelerinin bilgileri ile birlikte)
5.	Temel çocukluk imgeleri/ anıları
6.	Karşılanmamış temel ihtiyaçlar
7.	İlgili şemalar
8.	Bu şemaların şu an var olan tetikleyicileri
9.	Baş çıkma davranışları
10.	İlgili şema modları
11.	Olası mizaç özellikleri /biyolojik faktörler
12.	Temel bilişler ve bozulmalar
13.	Terapötik ilişki hakkında bilgi
14.	Değişimin odağı ve amacı

Tablo 2.6’da görüldüğü gibi son kavramsallaştırma Bilişsel Davranışçı Terapi’nin vaka formülasyonu ile benzerlik gösterse de, ondan çok daha kapsamlıdır.

Young ve arkadaşları danışanın olumsuz ebeveyn deneyimlerine (Young Ebeveynlik Ölçeği, Young, 1994), Erken Dönem Uyumsuz Şemalar’ına (Young Şema Ölçeği, Young ve Brown, 2001), baş etme yollarına (Young-Rygh Kaçınma Ölçeği, Young ve Rygh, 1994; Young Telafi Ölçeği, Young, 1995) erişebilmek için pek çok öz bildirim ölçeği geliştirmişlerdir. Bu ölçeklere 2.3.2.6. başlıkta detaylı olarak değinilecektir. Bunların yanı sıra danışanın farkındalığının dışında yer alan şemalara ulaşmak için imgeleme alıştırmaları da kullanılır.

İlk aşamanın sonunda danışan ve terapist birlikte Şema Terapi tekniklerini kullanarak danışanın kendi kendini engellemesine neden olan örüntülerinin bir “hikâye”sini yazarlar. Çoğu zaman bu ilk aşama bile iyileştirici olarak değerlendirilir (Reich, 2005).

2.3.2. Değişim Aşaması

Şema Terapistleri değişimi Bilişsel ve Davranışçı Teknikleri, yaşantısal alıştırmaları ve terapi ilişkisi içinde olup bitenleri kullanarak gerçekleştirir.

2.3.2.1. Bilişsel ve Davranışçı Yapılandırma Teknikleri

Şema Terapi’de değişim sürecine genellikle bilişsel tekniklerle başlanır. Bu özellikle şema değişikliği aşamasında çok önemlidir. Bu teknikler danışanın sağlıklı erişkin modunu güçlendirerek şemayı irdelemesine ve şemaya karşı mantıklı, rasyonel bir durum inşa etmesine yardım eder. Amaç danışana kendi şemalarını sorgulayabilecek bir farkındalık kazandırmaktır. Bu nedenle terapist ve danışan birlikte deneysel teknikler kullanır ve danışanın şemalarının geçerliliğini sorgularlar. Sonuçta danışanlar şemanın dışında da bir gerçeklik olduğunu ve şema ile savaşabileceğini öğrenir (Young, Klosko ve Weishaar, 2003; Reich, 2005).

Bilişsel stratejiler etkili olduğunda danışanlar şemaların düşünce ve davranışlarını nasıl çarpıttığını farkına varırlar. Şemalarından psikolojik olarak uzaklaşırlar. Şemaların algılayışlarını nasıl bozduğunu anlarlar. Şema ile devam etmek veya şemayı uzaklaştırmak konusunda seçim yapmak zorunda olduklarını fark ederler.

Başarılı bir şekilde tedavi olan danışanlar bilişsel çalışmayı içselleştirirler ve daha sonra günlük yaşantılarında şema ile mücadele konusunda terapistle bağımlı olmazlar. Şemaları tetiklendiğinde öğrendikleri bilişsel tekniklerle şemaları ile savaşabilirler (Young, Klosko ve Weishaar, 2003).

Tablo 2.7. Şema Terapi’de Kullanılan Bilişsel Teknikler (Young, Klosko ve Weishaar, 2003)

Şema Terapide Kullanılan Bilişsel Teknikler
1. Şemanın geçerliliğini test etme
2. Şemayı destekleyen kanıtları yeniden çerçeveleme
3. Hastanın baş etme biçimlerinin avantaj ve dezavantajlarını değerlendirme
4. “Şema tarafı” ve “sağlıklı taraf” arasında diyalog yürütme
5. Şema flaş kartları oluşturma
6. Şema günlük formları doldurma

Şema Terapi’deki bilişsel teknikler Tablo 2.7’de görüldüğü gibidir.

2.3.2.2. Yaşantısal Alıştırmalar

Bilişsel Davranışçı Terapi ile Şema Terapi arasındaki en önemli tedavi yaklaşım farkı yaşantısal alıştırmalardır. Bilişsel terapistlerin küçük bir azınlığı terapilerine deneysel çalışmaların çok küçük bir kısmı olan hayal kurmayı dâhil etmelerine rağmen, çoğu bilişsel terapist bunu tedavinin merkezinde görmez.

Şema Terapi’de ise yoğun olarak kullanılan tekniklerden biri de yaşantısal alıştırmalardır. Genellikle danışanlar şemalarını mantık açısından değiştirdikten sonra bile şemalarını hala “doğruymuş” gibi hissederler. Bu nedenle şemaların duygusal güçlerini azaltmak amacı ile yönlendirilmiş imgeleme ve rol oyunu gibi çeşitli yaşantısal teknikler kullanılmaktadır (Young, Klosko ve Weishaar, 2003). “Görsel Yeniden-Yazma” (rescripting) çalışmaları da şemaların yansıttığı duygusal yaraları iyileştirmede sıklıkla kullanılan yaşantısal bir tekniktir. Erken Dönem Uyumsuz Şemalar yakınlık, koruma, yönlendirme ve onaylanma gibi ihtiyaçların karşılanmamış olmasından ortaya çıkar. Yeniden yazım işlemi çocukluk anılarının imgeleme yolu ile yeniden yazılmasını, daha az acı vermelerini ve gelişimsel ihtiyaçlarının bazılarının karşılanmasını sağlamaktadır (Reich, 2005).

Tablo 2.8. Şema Terapi’de Kullanılan Yaşantısal Teknikler (Young, Klosko ve Weishaar, 2003)

Şema Terapide Kullanılan Yaşantısal Teknikler
1. Hayali diyaloglar
2. Travmatik anılarla hayal kurma çalışması
3. Ebeveynlere mektuplar
4. Örüntü bozma için hayal kurma
5. Yaşantısal çalışmaya engel olan şema kaçınmasından korunma amaçlı deneysel teknikler

Şema Terapi’de kullanılan yaşantısal alıştırmalar Tablo 2.8’de görülmektedir.

2.3.2.3. Terapi İlişkisi

Terapi ilişkisi tedavinin bir diğer önemli parçasıdır. “Sınırlı yeniden ebeveynlik” ile terapist, danışanın çocukluğunda elde edemediği koruma, kabul görme ve yönlendirmeyi sağlayabilir. Terapist, yetişirken yeterince yönlendirme almamış danışanına tavsiyelerde bulunabilir. Bu anlamda Şema Terapi’de terapötik duruş,

geleneksel psikodinamik terapilerde var olan nötrlükten oldukça farklıdır. Şema Terapistinin seans içi tutumları danışana karşı sıcak ve gerçekçi olmayı hedefleyen danışan odaklı terapistlerle benzerlik göstermektedir (Reich, 2005).

Bu yaklaşım psikoterapide bağlanma teorisinin uygulanışı ile büyük oranda benzerlik gösterir. Bağlanma figürleri ile ilişkilerin yetersiz olduğu durumlarda danışanların terapistle ilişkileri de bundan etkilenir. Terapist ve danışan öncelikle bu içsel işleyiş modellerinin kökenlerini anlamaya odaklanır ve sonra terapist, danışanın dünyayı keşfetmesi ve içsel işleyiş modellerini yeniden çalışması için güvenli bir zeminde danışana hizmet eder. Şema Terapistleri de aynı mantıkla “sınırlı yeniden ebeveynlik” çalışmaları yaparlar.

Şema Terapi’nin tedavi kısmında “Empatik yüzleştirme” temel bir öneme sahiptir. Danışan terapist tarafından “şimdi ve burada” mantığı ile seans içerisinde, seans esnasında sergilenen uyumsuz örüntüleri ile empatik, makul bir şekilde ve yargılanmadan tekrar tekrar yüzleştirilir. Böylece danışan terapi sırasında ateşlenen şemaları, baş etme yolları ve şema modları ile yüz yüze gelir. Örneğin danışan terapisti kontrolcü (Boyun Eğicilik Şeması) veya güvenilmez (Terk Edilme ve Tutarsızlık Şeması) olarak görebilir. Bu durumda danışan, şemalarının ve baş etme yollarının terapi sürecini nasıl etkilediğini fark eder. Boyun Eğicilik şemasından devam edecek olursak danışan seansını kaçırabilir (şema kaçınması), terapistin her söylediğini kabul edebilir (şema teslimi) veya aşırı isyankâr davranabilir (şema aşırı telafisi) (Reich, 2005).

Bu yaklaşım da Peris’in ortaya koyduğu Gestalt Terapisi’nin “şimdi ve burada” kavramı ile benzerlik gösterir. Gestalt terapistleri için de terapi odasında “o anda olup bitenler” terapinin odak noktasını teşkil eder. Peris için şimdinin dışında var olan hiçbir şey yoktur. Çünkü geçmiş geçmiştir ve gelecekte henüz gelmemiştir. Sadece içinde bulunulan zaman anlamlıdır. Gestalt tekniklerinden birçoğu yüzleştiricidir. Bu teknikleri kullanan terapistler, zorlayıcı ve aktif olmalıdırlar. Danışanlarda kendilerini zorlamaya ve risk almaya gönüllü olmalıdırlar. Yüzleştirme birçok Gestalt tekniğinin bir parçasıdır. Yüzleştirme, danışanlarla işbirliği yoluyla, özellikle; düşünceleri, tutum ve davranışlarını gözden geçirmeye neden olan etkin bir yöntemdir. Danışan acı veren bir olay hakkında konuşurken gülümsüyorsa bu uyumsuzluğa dikkat çekmek ve danışanın bunun farkında hale gelmesi için yüzleştirici olunabilir. Yüzleştirme, negatif

özelliklerin veya zayıflıkların belirtilmesine yönelik değil, danışanda olumlu değişikliklerle sonuçlanabilecek samimi ilginin gösterilmesi şeklinde gerçekleşir (Latner, 1989; Daş, 2012). Bu yaklaşım Şema Terapi'deki "empatik yüzleştirme" ile örtüşmektedir.

Greenberg ve arkadaşları tarafından geliştirilen Duygu Odaklı Terapi'de de değerlendirme süreci terapi odasındaki deneyimlere bağlıdır. Terapistler emniyet ve güven temelinde "empatik diyalog" geliştirirler. Bu da Şema Terapi'deki "empatik yüzleştirme" ile benzerlik gösterir (Greenberg, Rice ve Elliott, 1993).

2.3.2.4. Şema Terapi'de Şemaların Tanımlanmasının Önemi

Şema Terapi Modeli Erken Dönem Uyumsuz Şemalar üzerine odaklanarak geliştirildiği için terapidaki en önemli adım, danışanın şemalarına ulaşabilmektir. Danışanlar bu şemaların bir kısmının farkında olabileceği gibi, farkında olmadığı şemalara da sahip olabilirler. Şemaların tanımlanması terapinin keşif aşaması gibidir. Keşif gerçekleşmeden danışanın iç görüşü geliştirmesi ve sonuçta olumsuz davranışları ile ilgili değişim için harekete geçmesi zor olabilir. Bu nedenle tedavide öncelik şemaların tanımlanmasına verilir.

2.3.2.5. Günlük Yaşamda Şemaları Tanımanın Önemi

Şemaların tanımlanması günlük yaşam sorunlarının çözümlenmesinde de oldukça yol gösterici olabilir. Zira kişiler pek çok günlük yaşam olayını da şemalarının etkisinde kalarak yorumlayabilmektedir. Örneğin, psikolojik/psikiyatrik bir sorunu olmadığı halde günlük yaşamda alıngan, hassas, çekingen, bağımlı, aşırı destekleyici vb. davranışlar sergileyen pek çok kişi vardır. Bu kişiler Şema Terapi'deki değerlendirmelerden sonra hangi şemaların harekete geçmesi sonucu böyle davrandıklarını farkına varabilirler. Yine Şema Terapi'nin müdahaleleri veya sadece farkındalık arttırmaları sonucunda da bu şemaların harekete geçişini azaltabilirler. Bu da bireylerin yaşama sevinçlerini, psikolojik "iyi olma" durumlarını, anlamlı yaşama hislerini arttıracaktır.

Kısacası, Şema Terapi her ne kadar, değiştirilmesi zor psikolojik bozuklukların terapisi için geliştirilmiş bir model olsa da, sahip olduğu kavramsal zenginlik dolayısıyla

herhangi bir insanın kendini ve ilişkilerini anlaması için son derece zengin olanaklar sunmaktadır.

2.3.2.6. Şemaların Ölçülmesi

Tedavi aşamasında da görüldüğü gibi Şema Terapi’de şemaların ölçülerek belirlenmesi terapiyi şekillendiren önemli etmenlerden biridir. Bu nedenle Şema Terapi’de hâlihazırda kullanılan yetişkin ve çocuk ölçekleri vardır. Bu bölümde bu ölçekler hakkında ayrıntılı bilgiler verilecektir.

2.3.2.6.1. Yetişkin Şema Ölçekleri

Şema Terapi’de kullanılan pek çok yetişkin ölçeği vardır. Aşağıda bu ölçekler hakkında bilgiler verilmiştir.

2.3.2.6.1.1. Young Şema Ölçeği- YŞÖ (Young Schema Questionnaire- YSQ)

Young Şema Ölçeği (YŞÖ) Young tarafından geliştirilen (1990), şemaların belirlenmesi için kullanılan, kişinin öz bildirimine dayanan bir ölçektir. Ölçek altılı Likert tipi bir araçtır. Her madde 1-6 arasında (1: tamamen yanlış; 2: çoğunlukla yanlış; 3: doğru olan yanı yanlış olan yanından daha fazla; 4: orta derecede doğru; 5: çoğunlukla doğru; 6: beni mükemmel biçimde tanımlıyor) puanlanmaktadır. Erken Dönem Uyumsuz Şemalar’ın değerlendirilmesini sağlayan Young Şema Ölçeği’nin klinik deneyimlerden yola çıkarak hazırlanan oldukça derin ve ayrıntılı maddelerden oluşan uzun formu ve daha hızlı uygulamayı olanaklı kılan kısa formu bulunmaktadır.

Pek çok çalışmada Young Şema Ölçeği’nin uzun ve kısa formları psikometrik açıdan benzer sonuçlar ortaya koymuştur (Stopa, Thorne, Waters ve Preston, 2001).

2.3.2.6.1.1.1. Young Şema Ölçeğinin Zaman İçerisindeki Değişimi

Young Şema Ölçekleri (Uzun Form, ‘L’; Kısa Form ‘S’) klinik gözlemler ve geçerlilik çalışmalarındaki gelişmelere bağlı olarak pek çok değişimden geçmişlerdir. Şu an yaygın olarak kullanılan form Young Şema Ölçeği Kısa Form’un 3. versiyonudur.

Young Şema Ölçeği Uzun Formun ilk versiyonu, 15 Erken Dönem Uyumsuz Şema, 3 alan ve 123 maddeden oluşmaktadır (Young, 1990). Daha sonra oluşturulan uzun

förmün ikinci versiyonu, 16 Erken Dönem Uyumsuz Şema, 5 alan ve 205 maddeden oluşmaktadır (Young ve Brown, 2003).

Uygulamada kolaylık sağlaması açısından geliştirilen kısa formun ilk versiyonu 15 Erken Dönem Uyumsuz Şema, 5 alan ve 75 maddeden oluşmaktadır. Kısa formun analiz çalışmaları esnasında, Keşfedici Faktör Analizinde “Sosyal Olarak İstenmeme” şemasının ortaya çıkmaması üzerine bu şema kısa forma dâhil edilmemiştir (Young-S) (Young ve Brown, 2003).

Daha sonra halen kullanılmakta olan 18 Erken Dönem Uyumsuz Şema’yı kapsayan 232 maddelik uzun form (YSQ-L) (Young, 2003) ve yine aynı 18 şemanın her birini değerlendiren 5’er maddeden oluşan ve toplam 90 maddeyi kapsayan (YSQ-S3) (Young, 2005) kısa form geliştirilmiştir. Teoride ve ölçme değerlendirmede yapılan son çalışmalardan sonra, Young Şema Ölçeği Kısa Form-3’e Karamsarlık, Onay Arayıcılık ve Cezalandırıcılık şemaları dâhil edilmiştir.

2.3.2.6.1.1.2. Young Şema Ölçeği- Uzun Formun Psikometrik Özellikleri

205 madde ve 16 faktörden oluşan Young Şema Ölçeği- Uzun Formun ilk faktör analizi Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995) tarafından öğrenci örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir. Birleşik Devletleri’nden 575 katılımcının yer aldığı çalışmada, Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995) ölçeğin psikometrik yapısı ile ilgili geçmiş bir çalışma olmadığını göz önünde bulundurularak, Keşfedici Faktör Analizi Tekniği ile Temel Bileşenler Analizi uygulamışlardır. Faktör Analizinden önce Schmidt ve arkadaşları yaşam olaylarını ya da semptomlarını ölçtükleri gerekçesi ile 12 maddeyi ölçekten çıkarmıştır. Daha sonra sonuçların yorumlanabilirliğini artırmak amacı ile Varimax (Orthogonal) döndürme işlemi uygulanmış, Temel Bileşenler Analizinin sonucunda, 17 faktör elde edilmiştir. Young’ın (1994) ileri sürdüğü 16 faktörün 15’i bu çalışma ile desteklenmiştir.

Yapılan analizde Young’ın ileri sürdüğü Sosyal Olarak İstenmeme faktörünün çıkmadığı, bu faktörün Başarısızlık ve Kusurluluk/ Utanma faktörleri üzerine dağıldığı görülmüştür.

Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995) bu analizde Young’ın savunduğu (1990) şemalardan türemiş olan iki yeni faktör elde edilmişlerdir. Bunlardan ilki Hastalıklara

ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemasındaki maddelerden oluşan Maddi Kaygılar; ikincisi ise Duyguları Bastırma faktörünün maddelerinden türemiş olan Kontrolü Kaybetme Korkusu olmuştur.

Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995) Young Şema Ölçeği uzun formu üzerinde gerçekleştirdikleri bu faktör analizinin sonuçları, Young'ın (1990, 1994) tamamen klinik deneyimleri sonucunda geliştirerek varsaydığı şemalar ile oldukça benzerlik göstermiştir.

Aynı çalışmanın bir parçası olarak Schmidt ve arkadaşları aynı örneklem havuzundan toplanmış olan 554 kişilik ek bir örneklem ile Varimax döndürme işlemi ile tekrar Temel Bileşenler Analizi uygulamışlardır. Bu kez ilk örneklem ile elde edilen 17 faktörün sadece 13 tanesi tekrar elde edilmiştir. Bu analizde elde edilemeyen faktörler Sosyal Olarak İstenmeme, Başarısızlık, Boyun Eğicilik ve Haklılık/Büyüklenmecilik olmuştur.

Uyum kat sayıları matrisi ve belirgin değişken indeksleri, 13 faktörün ilk çalışmada yer alan 13 faktör ile en az orta seviyede uyum gösterdiğini ortaya koymuştur. Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995) Başarısızlık faktörünü Yetersizlik olarak yeniden adlandırmışlardır. Young'ın savunduğu şemalar arasında yer almayan ve Schmidt ve arkadaşlarının ilk çalışmasında ortaya çıkan Kontrolü Kaybetme Korkusu ikinci çalışmada da ortaya çıkmıştır. Sosyal Olarak İstenmeme faktöründe yer alan maddeler Kusurluluk/ Utanma Şemasında, Sosyal İzolasyon Şemasında yer alan maddeler Duygusal Yoksunlukla, Boyun Eğicilik Şemasında yer alan maddeler ise Bağımlılık/ Yetersizlik ile ve Haklılık/Büyüklenmecilik Şemasının maddeleri Yetersiz Özdenetim Şemasına yüklenmiştir. Bu araştırmanın sonuçları Sosyal Olarak İstenmeme şemasının ileri versiyonlarda yer alıp almaması konusunda ve Başarısızlık Şemasının tutarlılığı hakkında şüphe uyandırmıştır.

Daha sonra Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995), yatılı olmayan ve psikolojik tedavi gören 181 kişilik klinik grup ile Temel Bileşenler Analizi kullanarak üçüncü bir faktör analizi gerçekleştirmişlerdir. Klinik grup Eksen I ve Eksen II tanısı almış kişilerden oluşmuştur.

Young'ın savunmuş olduğu (1990) 16 şemanın 15'i klinik örneklemde ortaya çıkmıştır. Sosyal Olarak İstenmeme şeması öğrenci örnekleminde olduğu gibi klinik grupta da

ortaya çıkmamış, Sosyal İzolasyon, Duygusal Yoksunluk, Boyun Eğicilik, Bağımlılık/ Yetersizlik, Haklılık/ Büyüklenmecilik ve Yetersiz Özdenetim şemaları ikinci öğrenci örneklemeden farklı olarak bağımsız faktörler olarak ortaya çıkmışlardır. Söz konusu şemaların normal örneklemedeki varlığı ile ilgili olarak değerlendirme yapılırken öğrenci örnekleminin ağır bir psikopatolojisi olmadığı ve buna bağlı olarak bu şemalarda taban etkisinin görülüyor olabileceği olasılığı göz önünde bulundurulmuştur. Bu durum Young ve Klosko'nun (1994) şemaların normal örneklemede de var oldukları ancak klinik örneklemede çok daha fazla seviyede oldukları görüşünü destekler yönde olmuştur. Schmidt ve arkadaşlarının gerçekleştirmiş olduğu bu çalışma oldukça önemli olmakla birlikte, çalışmanın örnekleminin küçük olması çalışma açısından önemli bir sınırlılık olmuştur.

Bir başka çalışmada Lee, Taylor ve Dunn (1999), Avustralya'dan 433 kişilik klinik bir grup ile 205 maddelik ölçeğin uzun formu üzerinden Temel Bileşenler Analizi gerçekleştirmişlerdir. DSM-IV'e göre grubun %60'ı Eksen II, geri kalan %40'ı ise Eksen I'den tanı almıştır. Lee ve arkadaşları toplam varyansın %60'ını açıklayan toplamda 16 faktör elde etmişlerdir. Schmidt ve arkadaşlarının çalışmasında olduğu gibi "Sosyal Olarak İstenmeme" şeması bulunamamış, bu şema ile ilgili maddeler maddelerin Sosyal İzolasyon faktörünün altında yer aldığı görülmüştür. Lee ve arkadaşlarının çalışmasında ortaya çıkan 16. faktör daha önce Young tarafından ileri sürülen şemalardan biri olmamakla beraber daha önceki Temel Bileşenler Analizlerinde de ortaya çıkmamıştır. Bu yeni faktör Duyguları Bastırma Şemasının altında yer alan 4 maddeden oluşmaktadır. Ancak bu bastırmanın arkasındaki neden Duygusal Sınırlılık'tan ziyade, Kontrolü Kaybetme Korkusu gibi görünmektedir (Lee, Taylor ve Dunn 1999). Duygusal Sınırlılık terimi Lee, Taylor ve Dunn tarafından (1999) Duyguları Bastırma Şemasının altında kalan maddeler için kullanmıştır. Bu durumda Duyguları Bastırma Şemasının altında Duygusal Sınırlılık ve Kontrolü Kaybetme Korkusu adı ile iki ayrı faktör yer alıyor gibi görünmektedir.

Lee, Taylor ve Dunn (1999), üst sıra faktör analizinde dört üst sıra faktör (ihtiyaç alanı) elde etmişlerdir. İlk üst sıra faktör Bağımlılık/ Yetersizlik, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Başarısızlık, Boyun Eğicilik ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemalarının yüklenmesi ile oluşan Zedelenmiş Özerklik faktörü olmuştur. İkinci üst sıra faktör Terk Edilme, Kusurluluk/ Utanma, Duygusal Yoksunluk, Duygusal Daralma/

Sıkışma, Kuşkuculuk, Sosyal İzolasyon faktörlerinin yüklenmeleri ile oluşan Ayrılma/ Kopukluk/ Bağlantısızlık (Disconnection) alanı olmuştur. Üst sıra faktörlerden üçüncüsü Zedelenmiş Sınırlar olarak adlandırılmış ve Haklılık/ Büyüklenmecilik ve Kontrolü Kaybetme Korkusu şemalarının yüklenmesi ile meydana gelmiştir. Dördüncü üst sıra faktör Kendini Feda Etme, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik faktörlerinin yüklenmesi ile oluşan Aşırı Kontrol (Overcontrol) faktörü olmuştur.

Bir başka çalışmada Waller, Meyer ve Ohanian ise (2001), Young Şema Ölçeğinin ayırt edici özelliğine beş farklı grup ile bakmışlardır. İlk grup DSM-IV'e göre "herhangi bir tanı almamış kişiler"den, ikinci grup "depresyonu olmayan sadece bulumiya tanısı almış kişiler"den, üçüncü grup "orta seviyede depresyonu olan ve bulumiya tanısı almış kişiler"den, dördüncü grup "şiddetli depresyonu olan ve bulumiya tanısı almış kişiler"den beşinci grup ise sadece "majör depresyon tanısı almış kişiler"den oluşmuştur. Depresyon seviyeleri "Beck Depresyon Ölçeği" ile değerlendirilirken, bulumiya seviyeleri "Yeme Bozukluğu Envanteri" (Eating Disorders Inventory) ile değerlendirilmiştir. Sonuçlar ilk tanının ne olduğuna bakılmaksızın daha yüksek depresyon değerleri olan kişilerin normal gruba veya hafif depresyonu olan bulumiya hastalarına kıyasla daha fazla uyumsuz şemaları olduğunu göstermiştir. Çok düşük seviyede depresyonu olan bulumiya hastaları diğer klinik gruplardan daha sağlıklı inançlar ortaya koymuşlardır. Orta seviyede depresyonu olan bulumiya hastaları ile majör depresyon tanısı almış hastalar arasında anlamlı farklar gerilmemiş ve bu iki grup Terk Edilme ve Tutarsızlık, Duygusal Yoksunluk, Duyguları Bastırma, Haklılık/ Büyüklenmecilik, Güvensizlik, Sosyal İzolasyon ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemalarında diğer üç gruba göre anlamlı derecede yüksek değerler ortaya koymuşlardır.

Rijkeboer, van den Bergh ve van den Bout (2005) ise, Young Şema ölçeği uzun formunun klinik ve normal grupta tutarlılığına ve ayırt edici özelliklerine bakmışlardır. Klinik grup 172, öğrenci grup 162 kişiden oluşmuş, çalışmada toplam 334 kişi yer almıştır. Klinik olmayan gruptan 82 kişi ile 6 hafta ara ile yapılan test-tekrar test güvenilirlik çalışmasında yüksek korelasyon katsayıları elde edilmiştir. Çapraz geçerliliğe bakabilmek için madde havuzundaki sorulardan paralel iki alt test kullanılmıştır. Ayırt edici geçerlik çalışması, ölçeğin psikopatolojinin olup olmadığını ayırt etme konusunda oldukça hassas olduğunu göstermiş, yaş, cinsiyet ve eğitim

düzeylerindeki farklılıklar kaldırıldığında dahi iki grup arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Ölçek kişileri %88'lik başarı ile doğru sınıflandırsa da klinik grubu sınıflandırmada normal grubu sınıflandırmadan biraz daha fazla zorlanmıştır.

Başka bir çalışmada, Rijkeboer ve van den Bergh (2006), Young Şema Ölçeği Uzun Form'un 205 maddelik versiyonunu kullanarak, 172 kişilik klinik ve 162 kişilik normal gruptan oluşan Hollanda örnekleminde ölçeğin gizli yapısını araştırmışlardır. Doğrulayıcı Faktör Analizi, Young'ın (1994) savunmuş olduğu 16 şemanın hepsini hem klinik hem de normal örnekleme de var olduğunu ortaya koymuştur. Ancak "sosyal olarak istenmeme" Şemasının öğrenci örnekleminde açıklamış olduğu varyans miktarı tatmin edici düzeyde olmamıştır. Ölçekte tüm şemaların her iki örnekleme de iç tutarlılık katsayıları $\alpha = .73$ ile $\alpha = .93$ arasında değişiklik göstermiştir. Klinik örneklemin normal örnekleme kıyasla iç tutarlılık katsayılarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Riso ve arkadaşları (2006) ise, Erken Dönem Uyumsuz Şemalar'ın uzun süreli tutarlılığını DSM-IV'e göre majör depresyon tanısı almış 55 kişi ile değerlendirmişlerdir. İlk uygulamaya 100 kişi katılmış, ancak ikinci uygulamada sadece 55 kişiye ulaşılabilmektedir. Bu iki uygulama arasında geçen süre 2.5 ile 5 yıl arasında değişiklik göstermiştir. Depresyonun seviyesi ve duygusal dengeler arasındaki farklılıklar kontrol edildiğinde dahi Spearman'ın sıra farkları korelasyon katsayısına dayalı test tekrar-test tutarlılık seviyesi genel olarak yüksek bulunmuştur. İki uygulama arasındaki depresyon seviyelerinde %18'lik azalma görülmüştür. Riso ve arkadaşları ölçeğin ayırt edici geçerliğinin (2006) orta ile üst seviye arasında yer aldığını göstermişlerdir.

2.3.2.6.1.1.3. Young Şema Ölçeği-Kısa Formun Psikometrik Özellikleri

Waller ve arkadaşları (2001), DSM-IV kriterlerine göre bulumiya tanısı almış 60 kadın ve herhangi bir tanı almamış 60 kadından oluşan örnekleme Young Şema Ölçeği'nin hem uzun hem de kısa formunu uygulamıştır. Sonuçlar, her iki formun anlamlı derecede ayırt edici özelliği olduğu ortaya konmuştur. Kısa Formun false-pozitif oranı (klinik olmayan kadınların bulumiya olarak diğer dataya aktarılması) %7 iken uzun form için bu oran %10 olmuştur. False-negatif oranı (bulumiya olup da klinik olmayan gruba aktarılan kadınlar) kısa form için %18, uzun form için ise %12 olmuştur. Bu sonuçlar

özetle uzun ve kısa formun benzer ayırt edici özellikleri olduğunu ve kısa formun az da olsa daha tutucu sonuçlar ortaya koyduğunu göstermiştir. Ancak sonuçların farklı klinik gruplar ile tekrarlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Stopa, Thorne, Waters ve Preston'ın (2001) çalışmalarında Young Şema Ölçeği'nin uzun ve kısa formlarını karşılaştırmışlardır. Araştırma her iki formun benzer sonuçlar ortaya koyduğunu ve ölçeğin kısa formunun iç tutarlığının iyi olduğunu göstermiştir. Kısa formda yer alan 10 alt boyutun Cronbach alfa değerleri $\alpha = .8$ 'in üzerinde yer alırken 5 alt boyutun Cronbach alfa iç tutarlık değerleri $\alpha = .7$ ile $.8$ arasında yer almış, Bağımlılık şemasının iç tutarlık Cronbach alfa değeri $\alpha = .7$ 'nin altında yer almıştır.

Bir başka çalışmada, Welburn, Coristine, Dagg, Pontefract ve Jordan (2002), psikiyatri servisinden 203 kişilik bir örneklem üzerinde açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizinde temel bileşenler analizi yöntemine bağlı olarak Varimax dik döndürme işlemi yapılmıştır. Yapılan bu işlemlerin sonuçları Şema Ölçeği'nin 205 maddelik uzun formu ile yapılan diğer çalışmalara benzerlik göstermiştir (Lee, Taylor ve Dunn, 1999; Schmidt, Telch, Young ve Joiner 1995). Kısa form ile yapılan bu çalışmada Young'ın savunmuş olduğu 15 şema elde edilmiş ve iç tutarlıkların yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bu çalışmada, ölçeğin kısa formundan elde edilen alt ölçeklerin uzun formun sonuçları ile benzerlik göstermesi ve dolayısı ile kuramsal boyutların doğrulanmış olması kısa formun yapısal geçerliğinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Cecero, Nelson ve Gillie (2004) ise, Young Şema Ölçeği'nin 75 maddelik formu ve 292 kişilik öğrenci örnekleme ile yaptıkları çalışmada Temel Eksen Faktör Yöntemi ile ölçeğin faktör yapısına bakmışlardır. Sonuçta 14 faktör ortaya çıkmış ve bu faktörler toplam varyansın %52.93'ünü açıklamıştır. Çalışmada Kusurluluk/ Utanma Şeması ayrı bir faktör olarak ortaya çıkmamış, bu şema ile ilgili madde yükleri Terk Edilme ve Tutarsızlık, Sosyal İzolasyon, Duygusal Yoksunluk ve Duyguları Bastırma şemaları üzerine dağılmıştır. Haklılık/ Büyüklenmecilik Şeması ile ilgili maddeler yüksek oranla Yetersiz Özdenetim Şemasına yüklenmiş, Yetersiz Özdenetim'deki maddelerin bir kısmı da Haklılık/ Büyüklenmecilik Şemasına yüklenmiştir. Ayrıca Haklılık/ Büyüklenmecilik, Kusurluluk/ Utanma, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemalarından 1'er maddenin yüklenmesi ile yeni bir şema ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan

14 faktör ile Faktör Korelasyon Matrisi kullanarak üst sıra faktör yapısına bakılmıştır. Üst sıra faktör analizi sonucunda dört faktörlü yapı ortaya çıkmış ve bu dört faktör toplam varyansın %44.41'ini açıklamıştır. Duyguları Bastırma, Sosyal İzolasyon, Duygusal Yoksunluk, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanma şemaları birinci üst sıra faktörde toplanmıştır. İkinci üst sıra faktör Terk Edilme ve Tutarsızlık, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Boyun Eğicilik ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemalarından oluşmuştur. Üçüncü üst sıra faktör sadece Haklılık/ Büyüklenmecilik Şemasından oluşurken, dördüncü üst sıra faktör Bağımlılık/ Yetersizlik, Kendini Feda Etme, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik ve Yetersiz Özdenetim şemalarından oluşmuştur.

Başka bir çalışmada, Calvete ve arkadaşları (2005), Young Şema Ölçeği-Kısa Form'un İspanyolca versiyonu üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulamışlardır. Analiz sonucunda Young'ın ileri sürdüğü 15 faktörün varlığını doğrulanmıştır. Bu sonuç Erken Dönem Uyumsuz Şemalar'ın evrenselliğini destekler yönde olmuştur. Ancak yapılan üst sıra faktör analizi sonucunda beş ihtiyaç alanı çıkması beklenirken, 3 ihtiyaç alanı elde edilmiştir.

Hoffart ve arkadaşları (2005) ise, 6 alt grup ile klinik grupta yer alan ve almayan kişilerden oluşan toplam 1037 kişilik örnekleme ile ölçeğin hem uzun hem de kısa formunu kullanarak psikometrik özelliklerini araştırmışlardır. Örneklemden tamamı klinik grupta yer alan 888 kişi ve kısa formda yer alan 75 madde ile doğrulayıcı faktör analizi yapılmış ve sonuçta Young'ın (1990) ileri sürmüş olduğu 15 Erken Dönem Uyumsuz Şema elde edilmiştir. Üst sıra faktör analizinde Young'ın (1990) ileri sürdüğü beş faktörlü yapı, Lee, Taylor ve Dunn (1999) faktör analizinde ortaya koydukları dört faktörlü yapı ve üç faktörlü yapı karşılaştırılmıştır. Sonuçlar dört faktörlü yapının en uygun üst sıra faktör yapısı olduğunu göstermiştir. Şema alanı da diyebileceğimiz dört üst sıra faktör: Ayrılma, Zedelenmiş Özerklik, Yüksek Standartlar ve Zedelenmiş Sınırlar olmuştur. Birinci sıra faktörlerin Cronbach Alfa değerleri $\alpha = .76$ ile $\alpha = .95$ arasında değişirken, sekizer maddeden oluşan dört şema alanının değerleri $\alpha = .82$ ile $\alpha = .93$ arasında yer almıştır. Panik bozukluğu veya agorafobisi olan ve DSM-IV'e göre kişilik bozuklukları C kümesinde yer alan kişilerden oluşan 45 kişilik örnekleme test-tekrar test güvenilirliğine bakılmış ve dört şema alanı için değerler .63 ile .84 arasında yer almıştır.

Baranoff, Oei, Ho Cho ve Kwon (2006), kısa formun faktör yapısını ve psikometrik özelliklerini değerlendirmek üzere 833 Güney Koreli ve 271 Avustralyalı öğrenciye Young Şema Ölçeği-Kısa formu uygulamış ve kültürler arası farklılıkları değerlendirmişlerdir. Çalışmada Güney Koreli örneklem rastlantısal şekilde iki ayrı alt örnekleme ayrılmış ve birinci alt örneklem ile açımlayıcı ve ikinci alt örneklem ile doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Birinci alt örnekleme ile yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda 13 faktör elde edilmiş, ikinci alt örneklem ile yapılan doğrulayıcı faktör analizinin sonucu ile 13 faktörlü yapının uygunluğu desteklenmiştir. Avustralyalı örneklem ile yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları aynı yönde olmuş ve 13 faktörlü yapının uygunluğu desteklenmiştir. Farklı örneklemlerden elde edilen bu sonuçlar, Batılı olmayan toplumlarda 13 faktörlü yapının daha uygun olabileceğini düşündürmüştür. Schmidt, Telch, Young ve Joiner'in (1995) çalışmasında yer alan Boyun Eğicilik ve Bağımlılık şemalarının Güney Kore örnekleminde yer almamıştır. Sonuçlar, Güney Koreli örneklemin, Terk Edilme, Kusurluluk/ Utanma, Hastalıklara ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Haklılık/ Büyüklenmecilik ve Yetersiz Özdenetim şemalarında Avustralyalı örnekleme göre anlamı derece yüksek puanlar aldığını; Avustralyalı örneklemin ise Kendini Feda Etme ve Duygusal Yoksunluk şemalarında Güney Koreli örnekleme göre anlamlı derecede daha yüksek puanlar aldığını göstermiştir. Birlikte değerlendirildiklerinde, elde edilen sonuçların kültürlerin kendilerine özgü özellikleri ile ilişkili olduğu düşünülmüştür (Baranoff, 2006).

Trip (2006) ise, Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Romanya adaptasyonu için yaptıkları çalışmada Erken Dönem Uyumsuz Şemalar'ın güvenilirlik katsayılarının $\alpha = .68$ ile $\alpha = .93$ arasında yer aldıklarını ortaya koymuşlar ancak faktör yapısı araştırılmamıştır.

Başka bir çalışmada, Chevallet, Mauchand, Cottraux, Bouvard ve Martin (2006) kısa formun Fransızca versiyonu ile 263 kişilik normal örnekleme ölçüğün psikometrik özelliklerine bakmışlardır. Temel Bileşenler Analizi ile keşfedici faktör analizi uygulanmış, ortaya 19 şema çıkmıştır. Ancak 13 tanesi Young'ın savundukları ile aynı olan 14 şema yorumlanabilir seviyede olmuş, diğer 4 faktör ise sadece 1 veya 2 maddeden olmuş ve yorumlanabilir seviyede yer almamışlardır. 19 şemanın toplam

varyansı açıklama gücü %66.23 olmuştur. 14 şemanın içsel tutarlılığı ise $\alpha = .67$ ile $\alpha = .87$ arasında değişmiştir.

Türk araştırmacılarından Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır (2009) ise, ölçeğin kısa versiyonu ve 1071 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmada, Equamax döndürme işlemi ile Temel Bileşenler Analizi yapmış, sonuçta 14 faktör elde edilmiştir. Daha sonra 14 faktör üzerinden Keşfedici Faktör Analizi ile üst sıra faktör yapısına bakılmıştır. Analiz sonucunda beş üst sıra faktör elde edilmiş ancak bu üst sıra alanlar Young'ın ileri sürdüğü ihtiyaç alanları ile örtüşmemiştir. Bu çalışmada elde edilen üst sıra alanlar: Zedelenmiş Özerklik, Kopukluk, Yüksek Standartlar, Başkalarına Yönelimlilik ve Zedelenmiş Sınırlar olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları $\alpha = .63$ ile $\alpha = .80$ değerleri arasında değişiklik gösterirken, üst sıra faktör analizi sonucunda ortaya çıkan şema alanlarının Cronbach alfa iç tutarlılık değerleri $\alpha = .53$ ile $\alpha = .81$ arasında değişiklik göstermiştir.

Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır'ın çalışmasında (2009) klinik grup özel bir kliniğe başvuran 68 kişiden, normal grup ise çalışmanın örnekleminde Semptom Belirleme Envanteri-90 ile ölçülen ve psikolojik belirtileri düşük olan 68 kişiden oluşmuştur. Klinik ve normal grubun ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanların anlamlı olarak farklılık gösterip göstermediğini görmek amacı ile Bağımsız Gruplar t-testi gerçekleştirilmiştir. Bu iki grup arasında Duygusal Yoksunluk, Başarısızlık, Karamsarlık, Sosyal İzolasyon, Duyguları Bastırma, Bağımlılık/ Yetersizlik, Terk Edilme ve Tutarsızlık, Kusurluluk/ Utanma ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı farklar bulunmuştur ($p < .05-.01$).

Thimm (2010) ise, 108 kişilik klinik örnekleme ebeveynlerin çocuk yetiştirme davranışları, Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ve kişilik bozuklukları belirtileri arasındaki ilişkiye bakmıştır. Örneklem ICD-10'a göre depresif bozukluk (%44), sosyal fobi (21), agorafobi (%15), panik bozukluğu (%10), travma sonrası stres bozukluğu (%10), distimi (%7), dikkat bozukluğu (%7) ve genel kaygı bozukluğu (%6) tanısı almış kişilerden oluşmuştur. Örneklemin %48'i kişilik bozuklukları DSM-IV'e göre A Kümesi bozukluklarından en az birinin kriterlerini, %37'si B Kümesi bozukluklarından birisini, %67'si C Kümesi bozukluklarından birisini karşılamaktadır. Çalışmada

yetişkinlerin, ebeveynlerinin çocuk yetiştirme tarzlarını nasıl algıladıklarını değerlendiren EMBU ölçeğinin kısa formu, Young Şema Ölçeği'nin kısa formu, DSM-IV ile ICD-10 Kişilik Envanterleri ve Beck Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Sonuçlar tüm şema alanlarının “baba tarafından reddedilme” ile ve Zedelenmiş Sınırlar alanı dışındaki dört şema alanının “anne tarafından reddedilme” ile ilişkili olduğu ortaya koymuştur. Ayrıca Kopukluk ve Reddedilmişlik, Başkalarına Yönelimlilik ve Aşırı Tetikte Olma/ Baskılama alanlarının annenin duygusal yakınlık/sıcaklık seviyesi ile negatif ilişki içerisinde olduğu bulunmuştur. Tüm şema alanlarının DSM-IV'e göre A, B ve C kümesi kişilik bozuklukları belirtileri ve depresyon ölçeği sonuçları ile anlamlı düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur. Aracı değişken analizi sonuçları, Kopukluk ve Reddedilmişlik alanının “ebeveynler tarafından reddedilme”, “annenin düşük seviyedeki duygusal yakınlığı” ve “A kümesi kişilik bozukluğu” belirtileri arasında anlamlı bir aracı olduğunu göstermiştir. “B kümesi belirtileri” ile “anne tarafından reddedilme” ve “annenin düşük duygusal yakınlık” skorları arasında şema alanlarının kısmi bir aracılık rolü olduğunu ortaya koymuştur. “Ebeveynler tarafından reddedilme” ve “annenin düşük duygusal yakınlığı”nın, “B kümesi kişilik bozukluğu” belirtileri üzerindeki dolaylı etkisinde Kopukluk ve Reddedilmişlik alanının aracılığı anlamlı bulunmuştur. Ayrıca Zedelenmiş Sınırlar alanının, “ebeveynler tarafından reddedilme” ve “B kümesi belirtileri” arasındaki ilişkide aracı olduğu ortaya konmuştur. C kümesi kişilik bozuklukları” ile “baba ve anne tarafından reddedilme”, “annenin düşük duygusal sıcaklığı” arasındaki ilişkide Kopukluk ve Reddedilmişlik alanının anlamlı düzeyde aracı olduğu ortaya konmuştur.

Başka bir çalışmada, Hawke ve Provencher (2012), Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Kanada Fransızcası versiyonu ile hem klinik hem de normal grupta ölçeğin faktör yapısına bakmışlardır. Klinik grupta DSM-IV'e göre Eksen I'den tanı almış 96 kişi; normal grupta ise 973 kişi yer almış ve çalışmanın örnekleme toplam 1069 kişiden oluşmuştur. Örnekleme ayırmadan 1069 kişi üzerinde doğrulayıcı faktör analizi uygulanmış ve 18 şema elde edilmiştir ancak dört şemanın yeterli seviyede modele uyum göstermeleri için ek parametreleri ihtiyacı olduğu ortaya konmuştur. Beş şema alanı için yapılan uyum istatistiği ise Kopukluk ve Reddedilmişlik, Zedelenmiş Özerklik ve Performans, Başkalarına Yönelimlilik alanlarının iyi uyum gösterdiğini ancak

Zedelenmiş Sınırlar ve Aşırı Tetikte Olma/Baskılama'nın yetersiz kaldığını ortaya koymuştur.

Hawke ve Provencher (2012), 96 kişilik klinik örneklem ve 580 kişilik kontrol grubu ile kısa form-3'ün ayırt edici geçerliğine bakmışlardır. Bağımsız gruplar t-testi, 16 şemada klinik grubun normal gruba göre .001 düzeyinde anlamlı derecede yüksek puanlar aldığını, kalan 2 şemalardan biri olan "Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik" in bu seviyeye çok yaklaştığını ancak Haklılık/ Büyüklenmecilik Şemasında iki grup arasında fark olmadığını göstermiştir. Lojistik regresyon analizi, grupların yaşları ve cinsiyetleri kontrol edildikten sonra, ölçeğin klinik grubun %81.9'unu, normal grubun %82.1'ini doğru sınıflandırarak ölçeğin grup ayrılığını anlamlı derece iyi bir şekilde yordayabildiğini göstermiştir.

2.3.2.6.1.1.4. Young Şema Ölçeği ile İlgili Faktör Yapılarına İlişkin Analiz Sonuçları

Young Şema Ölçeğinin faktör yapısı (şemalar) ve üst sıra faktör alanları (ihtiyaç alanları) pek çok araştırmacı tarafından analiz edilmiştir (Young, 1990; Schmidt, Telch, Young ve Joiner, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999).

Tablo 2.9. Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995), Lee, Taylor ve Dunn (1999), Cecero, Nelson ve Gillie (2004), Hoffart ve ark. (2005) Yaptıkları Araştırmaların Sonuçları ile YSQ'dan Elde Edilmiş Faktör Yapılarının Karşılaştırılması

Araştırmacı Adları	Young, 1990	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Lee, Taylor ve Dunn, 1999	Cecero, Nelson ve Gillie (2004)	Hoffart ve ark., (2005)
Şema Ölçeği Versiyonu	205 madde - 16 faktör	205 madde - 16 faktör	205 madde - 16 faktör	205 madde - 16 faktör	205 madde - 16 faktör	75 madde-15 faktör	75 madde, 15 şema
<i>N</i>	-	575	554	187	433	292	888
Örneklem Tipi	-	Amerikan Öğrenci Örneklemi	Amerikan Öğrenci Örneklemi	US, ayakta tedavi olan hasta	Avustralya, ayakta tedavi olan hasta	Farklı etnik kökenlerden Öğrenci Örneklemi	Hasta Örneklemi
Pre-faktör analizi madde çıkarma	-	Yaşam olaylarını ve semptomları ölçen 12 madde analizden önce ölçekten çıkarıldı.	Yaşam olaylarını ve semptomları ölçen 12 madde analizden önce ölçekten çıkarıldı.	Yaşam olaylarını ve semptomları ölçen 12 madde analizden önce ölçekten çıkarıldı.	-	Madde toplam puan korelasyonu düşük bulunan 3 madde analizden önce ölçekten çıkarıldı.	-
Analiz Türü	-	TBA*	TBA	TBA	TBA	DFA**	TEFA***
Analizde ortaya çıkan faktör sayısı	-	17 faktör	13 faktör	15 faktör	16 faktör	14 faktör	15 faktör
Bağımlılık/ Yetersizlik	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Başarısızlık	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
Boyun Eğicilik	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
Cezalandırıcılık	-	-	-	-	-	-	-
Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Duyguları Bastırma	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓
Duygusal Yoksunluk	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kendini Feda Etme	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Haklılık/ Büyüklenmecilik	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
Karamsarlık	✓	-	-	-	-	-	✓
Kusurluluk/ Utanma	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓

Tablo 2.9'un devamı

Araştırmacı Adları	Young, 1990	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Lee, Taylor ve Dunn, 1999	Cecero, Nelson ve Gillie (2004)	Hoffart ve ark., (2005)
Kuşkululuk ve Kötüye Kullanılma	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Onay Arayıcılık	-	-	✓	-	-	-	-
Sosyal İzolasyon	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Terk Edilme ve Tutarsızlık	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Yetersiz Özdenetim	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Özgün Kuramdan Farklı Ek Şemalar		Kontrolü Kaybetme Korkusu	Kontrolü Kaybetme Korkusu	-	Duygusal Bastırma/ Kontrolü Kaybetme Korkusu	Adlandırılmamış bir yeni faktör	-
Özgün Kuramdan Farklı Ek Şemalar	-	Maddi Kaygılar	-	-	Duygusal Sıkışıklık	-	-
Çıkarılan Şemalar	Sosyal Olarak İstenmeme****						

*TBA = Temel Bileşenler Analizi, **DFA= Doğrulayıcı Faktör Analizi, ***TEFA= Temel Eksen Faktör Analizi,

****Sosyal Olarak İstenmeme: Bu şema daha sonraki çalışmalarda elde edilemediği için Young tarafından teoriden çıkartılmıştır.

Tablo 2.10. YSQ'nun Üst Sıra Faktörlerinin Karşılaştırılması

Şema Alanları	Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995) H = 187, Ö = 1129	Lee, Taylor ve Dunn (1999) H= 433	Cecero, Nelson ve Gillie (2005) Ö= 292	Hoffart ve ark. (2005) Doğrulayıcı Faktör Analizi H= 888	Soygüt , Karaosmanoğlu, Çakır (2009) Ö= 150-1071
	Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma	Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma	Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma	Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma	Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma
	Duygusal Yoksunluk	Duygusal Yoksunluk	Duygusal Yoksunluk	Duygusal Yoksunluk	Duygusal Yoksunluk
Üst Sıra Faktör 1 Kopukluk/ Reddedilme	Duyguları Bastırma	Duyguları Bastırma	*Duyguları Batırma	Duyguları Bastırma	Duyguları Bastırma
	Kusurluluk/ Utanma	Kusurluluk/ Utanma	Sosyal İzolasyon	Kusurluluk/ Utanma	Kusurluluk/ Utanma
	Terk Edilme ve Tutarsızlık	Sosyal İzolasyon		Sosyal İzolasyon	Sosyal İzolasyon
	Kontrolü Kaybetme Korkusu	Terk Edilme ve Tutarsızlık			
	Yetersiz Kontrol				
	Başarısızlık	Başarısızlık	Başarısızlık	Başarısızlık	Başarısızlık
	Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık
Üst Sıra Faktör 2 Zedelenmiş Otonomi ve Performans	Bağımlılık/ Yetersizlik	Bağımlılık/ Yetersizlik	Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik	Bağımlılık/ Yetersizlik	Bağımlılık/ Yetersizlik
	Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik	Boyun Eğicilik	Terk Edilme ve Tutarsızlık	Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik	Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik
	Yetersiz Özdenetim		Boyun Eğicilik	Terk Edilme ve Tutarsızlık Boyun Eğicilik Yetersiz Özdenetim	Terk Edilme ve Tutarsızlık Kötümserlik

Tablo 2.10'un devamı

Şema Alanları	Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995) H = 187, Ö = 1129	Lee, Taylor ve Dunn (1999) H= 433	Cecero, Nelson ve Gillie (2005) Ö= 292	Hoffart ve ark. (2005) Doğrulayıcı Faktör Analizi H= 888	Soygüt , Karaosmanoğlu, Çakır (2009) Ö= 150-1071
	Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik	Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik	Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik	Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik	Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik
Üst Sıra Faktör 3 Aşırı Efor	Kendini Feda Etme Yetersiz Özdenetim	Kendini Feda Etme	Kendini Feda Etme *Bağımlılık/ Yetersizlik *Yetersiz Özdenetim	Kendini Feda Etme	Onay Arayıcılık
Üst Sıra Faktör 4 Zedelenmiş Limitler	-	Haklılık/ Büyüklenmecilik Kontrolü Kaybetme Korkusu	Haklılık/ Büyüklenmecilik	Haklılık/ Büyüklenmecilik Yetersiz Özdenetim	Haklılık/ Büyüklenmecilik Yetersiz Özdenetim

H = hasta örnekleme; Ö = öğrenci örnekleme * = negatif yükleme

Bu analizlerin sonucunda Young'ın ileri sürdüğü bazı şemalar doğrulanırken, bazı yeni şema alanları da çıkmış, bazı durumlarda da bir şema birkaç şema alanına bölünmüştür. İhtiyaç alanlarını araştıran çalışmalardan elde edilen üst sıra faktör yapıları arasında da çalışmacıların bulgularında önemli farklar mevcuttur. Bu çalışmaların analiz sonuçları Tablo 2.9 ve Tablo 2.10'da görülmektedir.

2.3.2.6.1.1.5. Young Şema Ölçeği'nin Yordayıcı Geçerliliği

Schmidt, Joiner, Young, Telch (1995), 181 öğrenci ile YSQ'nun uzun formunun yordama geçerliğine bakmak üzere adimsal regresyon analizi uygulamışlardır. Beck Depresyon Öz-bildirim Ölçeği ile ölçülen depresyon belirtileri Young Şema Ölçeği'nden alınan toplam puan ile anlamlı seviyede pozitif korelasyon göstermiştir ($r=.59$). Adimsal regresyon analizinde ilk etapta Bağımlılık/ Yetersizlik şeması girilmiş ve Bağımlılık varyansın %27'sini açıklamıştır, $p<.01$. Daha sonra Kusurluluk/ Utanma Şeması girilmiş ve varyansın %6'sını açıklamıştır, $p<.01$. Young'ın yardıma muhtaç olma ile tanımladığı Bağımlılık şeması ile kusurlu olma ile tanımladığı Kusurluluk/ Utanma Şeması birlikte Beck Depresyon Ölçeği puanlarındaki varyansın %33'ünü açıklamışlardır.

Waller, Shah, Ohanian ve Elliot ise (2001), bulumiya tanısı almış 60 kadının oluşturduğu örnekleme çoklu regresyon analizi uygulamışlardır. Çalışmada, aşırı yeme davranışında uzun ve kısa formun benzer yordama gücü olduğu ortaya konmuş ve her iki formda da Duyguları Bastırma, aşırı yeme davranışının önemli yordayıcısı olarak ortaya çıkmıştır. Çoklu regresyon analizine göre sadece uzun formda Kusurluluk/ Utanma ve Boyun Eğicilik şemalarındaki düşük skorlar kusma davranışını yordamış, kısa formda kusma davranışını yordayan bir şema tanımlamamıştır. Anlamlılık seviyesine yaklaşan faktörler uzun formun tanımladıklarından farklı olarak Duyguları Bastırma, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık ve Başarısızlık olmuştur. Bu sonuçlar sadece yemek bozukluğu olan kadınlardan elde edildiği için sonuçların genellenebilirliği açısından erkek örneklem ile yeni çalışmaların yapılması önerilmiştir.

Harris ve Curtin (2002), Young Şema Ölçeğinin düzenlenmiş (Schmidt, Telch, Young ve Joiner, 1995) 160 maddelik formu ile 211 kişilik öğrenci örnekleminde regresyon analizi yapmışlardır. Harris ve Curtin (2002), Adimsal Regresyon Analizi ile danışanların geriye dönük ebeveyn bildirimleri, şu anki şemaları ve depresyon belirtileri

arasındaki ilişkiye bakmışlardır. Regresyon Analizinde, Schmidt ve arkadaşlarının çalışmasında ortaya çıkan orijinal 16 şemanın 12'si (Yetersizlik, Duygusal Yoksunluk, Kusurluluk/ Utanma, Yetersiz Özdenetim, Güvensizlik, Kendini Feda Etme, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik, Terk Edilme ve Tutarsızlık, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Yatkinlik, Bağımlılık/ Yetersizlik ve Duyguları Bastırma) ile birlikte ayrı bir şema olarak tanımlanan Kontrolü Kaybetme Korkusu (Schmidt, Telch, Young ve Joiner, 1995) şemaları bağımsız değişkenler, Beck Depresyon Ölçeği II sonuçları ise bağımlı değişken olarak kullanılmıştır. Modele; Kusurluluk/ Utanma, Yetersiz Özdenetim, Yetersizlik ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanaksızlık olmak üzere 4 şema girilmiş ve bu şemalar Beck Depresyon Ölçeği II puanlarının %63.3'ünü açıklamışlardır. Kusurluluk/ Utanma Şemasının depresyonun yordayıcılarından birisi olması Schmidt, Joiner, Young ve Telch'in (1995) bulguları ile aynı yönde olmuştur. Schmidt, Joiner, Young ve Telch (1995) "Bağımlılığı" depresyonun bir diğer yordayıcısı olarak bulmuşlarken, ç) Schmidt ve arkadaşlarından farklı olarak 3 farklı şemayı depresyonun yordayıcısı olarak bulmuşlardır. Harris ve Curtin (2002), bu iki çalışmanın depresyonun yordayıcısı olarak farklı şemaları bulmalarının arkasında depresyonu ölçmek için kullanılan ölçeklerdeki farklı olmasından kaynaklanıyor olabileceğini belirtmişlerdir. Harris ve Curtin (2002) depresyon belirtilerinin değerlendirilmesinde son iki hafta içerisindeki belirtilerin işaretlenmesini gerektiren Beck Depresyon Ölçeği II'yi kullanırken; Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995) son bir hafta içerisindeki belirtilerinin işaretlenmesini gerektiren Beck Depresyon Ölçeği I'i kullanmışlardır.

Glaser, Campbell, Calhoun, Bates ve Petrocelli (2002) ise, üniversite temelli klinik eğitim merkezinden psikoterapi alan 188 kişilik bir örneklem ile çoklu regresyon analizi gerçekleştirmiştir. Bu yöntem adimsal regresyona göre yordama geçerliğini belirlemede çok daha tutucudur. Bu çalışma Beck Depresyon Ölçeğindeki varyansın %54'ünün, Young Şema Ölçeği-Kısa form ile açıklanabildiğini göstermiştir. Sonuçlar, Terk Edilme ve Tutarsızlık Şemasının depresyondaki toplam varyansa olan katkısının kalan 14 şemadan daha fazla olduğunu göstermiştir. Ancak örneklemin küçüklüğü bu çalışma için önemli bir sınırlılık olmuştur.

Welburn, Coristine, Dagg, Pontefract ve Jordan (2002) kısa formun depresyonu yordama gücünü test etmek üzere 203 kişilik klinik gruba (DSM-IV'e göre %98'i en az

bir Eksen I tanısı almış; %36'sı en az bir Eksen II tanısı almış) kısa form uygulanmıştır. Çalışmada depresyonu ölçmek amacı ile Kısa Semptom Envanteri (Brief Symptom Inventory) kullanılmıştır. Young şema Ölçeği Kısa Formu, depresyondaki varyansın %47'sini açıklamış, Terk Edilme ve Tutarsızlık Şeması varyansın %12.5'ini, Yetersiz Özdenetim ise varyansın %5.5'ini açıklamıştır. Yetersiz Özdenetim ile ilgili sonuç Glaser, Campbell, Calhoun, Bates ve Petrocelli (2002) klinik örnek ve kısa form ile yaptığı çalışmanın ve Harris ve Curtin'in (2002) uzun form ve öğrenci örnekleme ile yaptığı çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Welburn, Coristine, Dagg, Pontefract ve Jordan (2002) depresyon ile Yetersiz Özdenetim arasında enerji ve motivasyon eksikliği gibi kavramsal benzerliklerin olabileceğini belirtmişlerdir.

Bir başka çalışmada, Hoffart ve arkadaşları (2005), 4 üst sıra faktörün ihtiyaç alanlarının yordayıcı gücünü panik bozukluğu olan, agorafobisi olan, depresyonu olan veya kişilik bozukluklarından C kümesinde yer alan kişilerle değerlendirilmiştir. Zedelenmiş Özerklik ve Performans alanı Agorafobi ve kaçınma ile yüksek derecede pozitif korelasyon göstermiştir. Aynı şekilde Zedelenmiş Özerklik ve Performans alanı kaçınan ve bağımlı özelliklerle de yüksek korelasyon göstermiştir. Ayrıca Yüksek Standartlar alanı Obsesif-Kompulsif özelliklerle yüksek derecede ilişkili bulunmuştur. Tüm bu ilişkilere bakılırken depresyon belirtileri kontrol edilmiş ve aradaki ilişkiyi etkilemesi engellenmiştir. Depresyonu olan, daha önde depresyon geçirmiş ve daha önce hiç depresyon geçirmemiş hastalar arasında, Zedelenmiş Özerklik ve Performans ve Kopukluk ve Reddedilmişlik alanlarının depresif belirtilerle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Baranoff, Oei, Cho ve Kwon ise (2006), Beck Depresyon ölçeği ile Avustralya örnekleminde ölçeğin yordayıcı geçerliliğine bakmışlardır. Sonuçlar depresyon puanlarındaki varyansın %44'ünün Young Şema Ölçeği Kısa Form ile açıklanabildiğini göstermiş; Yetersiz Özdenetim, Başarısızlık ve Sosyal İzolasyon şemaları depresyon puanlarının anlamlı yordayıcıları olmuştur.

2.3.2.6.1.2. Geçmiş Yaşantıları Değerlendirme Formları

Şema Terapi sürecinde kullanılan geçmiş yaşantıları değerlendirme formları yarı yapılandırılmış bir değerlendirme aracıdır. Danışanın var olan probleminin, semptomların, aile geçmişinin, algılarının, imgelerinin, önemli anılarının ve

deneyimlerinin kapsamlı bir değerlendirmesini sağlar. Bu formlardan ele edilecek bilgi ile terapist yaşam modelleri, şemalar ve baş etme stratejileri ile ilgili hipotezler üretebilir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

2.3.2.6.1.3. Young Ebeveynlik Ölçeği (YEE)

Young Ebeveynlik Envanteri (YEE), Young tarafından 1994'te geliştirilmiş olup, şemaların çocukluk kökenlerini tespit etmeye yarayan önemli değerlendirme araçlarından biridir. Kişi anne ve babasını pek çok şemaların gelişimine katkıda bulunacağı düşünülen davranışlar üzerinden ayrı ayrı değerlendirir. YEE, Young Şema Envanteri gibi altılı Likert tipi bir ölçek olarak hazırlanmıştır. 'Bana karşı sıcaktı ve fiziksel olarak şefkatliydi', 'Ben çocukken öldü veya evi terk etti', 'Dengesizdi, ne yapacağı belli olmazdı veya alkolikti' gibi maddelerden oluşur. Envanterin şemaların şekillenmesinde etkili olan çocukluk dönemi çevresel faktörleri yansıttığı düşünülmektedir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009).

2.3.2.6.1.4. Young Rygh Kaçınma Ölçeği (YRKÖ)

Young Rygh Kaçınma Ölçeği (YRKÖ), Young ve Rygh, tarafından 1994'te geliştirilmiş olup, şemadan kaçınmayı değerlendiren 41 maddelik bir ölçektir. 'Beni üzen konularda konuşmamaya çalışırım', 'Yalnızken çok televizyon izlerim' gibi maddelerden oluşur. Ölçek altılı Likert tipi olarak hazırlanmıştır.

2.3.2.6.1.5. Young Telafi Ölçeği (YTÖ)

Young Telafi Ölçeği (YTÖ), Young tarafından 1995'de geliştirilmiş olup, şemaların aşırı telafisini değerlendiren, 48 maddeden oluşmuştur. Young Şema Ölçeği gibi altılı Likert tipi bir ölçek olarak hazırlanmıştır. 'İşler kötü gittiğinde başkalarını suçlarım.', 'Başarılarımı ve galibiyetimi başkalarının takdir etmesi önemlidir' gibi maddelerden oluşur. Terapist aşırı telafiyi klinik bir malzeme gibi kullanır ve yüksek puanlar danışan ile birlikte değerlendirilir.

2.3.2.6.2. Çocuk ve Ergen Şema Ölçekleri

Young'ın en temel varsayımlarından birisi Erken Dönem Uyumsuz Şemalar'ın hayatın çok erken dönemlerinde ortaya çıkıyor olmalarıdır. Yetişkinlerde tanımlanmış olan

şemaların çocuklarda var olduğunu ortaya koymak teorii oldukça destekleyecek olmasına rağmen bugüne kadar çocuk şemalarının ne zaman ortaya çıktığını ve çocukların yetişkinlerle aynı şemalara sahip olup olmadıklarını araştıran çok fazla çalışma olmamıştır (Stallard ve Rayner, 2005; Reinecke, Dattillo ve Freeman, 2003). Şema Terapi’de pek çok yetişkin ölçeği geliştirilmesine rağmen çocuk ve ergenlerle ilgili pek az çalışma yapılmıştır.

Alanyazında sözü edilen çocuk ve ergen şema ölçekleri aşağıda yer almaktadır.

2.3.2.6.2.1. Çocuk Şema Ölçeği (Children Schema Questionnaire- CSQ)

Simon ve Free (2000), Young Şema Ölçeğine dayanarak 8-12 yaş grubundaki çocuklar için 44 maddelik Çocuk Şema Ölçeği’ni (Children’s Schema Questionnaire, CSQ) geliştirmişlerdir. Ölçek maddeleri 166 çocuğa karikatür çizimi şeklinde düşünce baloncuklarında sunulmuştur. Çalışmanın sonucunda faktör analizinde 14 faktör ortaya çıkmış: bunların 10’u Young’ın savunduğu şemalar ile ilişkili çıkmıştır. Ancak YSQ ve CSQ tarafından ortaya konan Erken Dönem Uyumsuz Şemalar arasındaki korelasyonlar düşük bulunmuş ve şemaların sadece beş tanesi istatistiksel açıdan anlamlı korelasyon göstermiştir.

2.3.2.6.2.2. Çocuklar için Şema Ölçeği (Schema Questionnaire for Children- SQC)

Stallard ve Rayner’in (2005) olduğu Çocuklar İçin Şema Ölçeği’ni (Schema Questionnaire for Children, SQC) geliştirme çalışmaları çocuklarla yapılmış öncü şema araştırmalarından birisi olmuştur. Çocuklar için Şema Ölçeği (SQC), Young’ın savunduğu (1990) 15 erken dönem şemayı çocuk örnekleminde bulmak amacı ile geliştirilmiştir. Ölçek için her bir Erken Dönem Uyumsuz Şema’nın esasını özetleyen tek bir soru yaratmıştır. Geliştirilen sorular değerlendirilmeleri için, süpervizyon grubunda yer alan 5 uzmana iletilmiştir. 12 madde için yeterli seviyede uzlaşma sağlanmış ve bu maddeler değiştirilmeden kalmıştır. Boyun Eğicilik, Kendini Feda Etme ve Başarısızlık ile ilişkili diğer 3 soruda ise yeterince uzlaşma sağlanamadığı için bu sorular yeniden tartışılmış ve şemayı yakalamayı hedefleyen alternatif sorular geliştirilmiştir. Yüzeysel geçerlilik açısından 16 uzmana ölçekte yer alan 15 maddenin her birinin en iyi hangi şemayı tanımladığını seçmeleri istenmiştir.

Çocuklar İçin Şema Ölçeği (SQC)'nin soruları ilk olarak karikatür çizimi ile birlikte sunulmuştur ancak beş çocukla yapılan pilot çalışmada alınan karikatürlerin dikkat dağıttığına dair geri bildirimden sonra bu uygulamadan vazgeçilmiştir. Alternatif bir yol ile ifadeler düşünce balonları içerisinde sunulmuştur; bu formatın çocuklar tarafından sevilmesi üzerine ölçek bu hali ile son şeklini almıştır. Çocuklardan ifade ile ne kadar aynı görüşte olduklarını belirtmeleri için ise 1'den 10'a kadar olan düşünce termometresi kullanmaları istenmiştir (Stallard, 2002). Uyuşum geçerliği için 46 çocuk (Yaş Ort.= 12.91; SS=1.56) Young Şema Ölçeği- Kısa Formu doldurmuştur. YSQ-S'in çocuk ve ergenlere uygun olarak kullanılabilmesi için ufak bir düzenleme yapılmıştır (Beckley, 2002; Simmons ve Stewart, 2002). Her madde için çocuklara, ifade onları ne kadar tanımlıyor diye sorulmuş ve buna bağlı olarak çocuklardan 1'den 6'ya kadar puan vermeleri istenmiştir. İç tutarlılık açısından Cronbach Alpha değeri Young Şema Ölçeği – Kısa Formu ve Çocuk Şema Ölçeği için sırası ile $\alpha = .94$ ve $\alpha = .83$ olmuştur. 15 maddenin 10'u için Young Şema Ölçeği Kısa formu ile ölçülen şemalar ile anlamlı derecede korelasyon bulunmuş, 2 tanesi ise anlamlı seviyeye yaklaşmıştır. Anlamlı korelasyonların elde edildiği şemalar: Yüksek Standartlar, Sosyal İzolasyon, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, Bağımlılık/ Yetersizlik, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, Duygusal Yoksunluk, Haklılık/ Büyüklenmecilik, Kusurluluk/ Utanma, Duyguları Bastırma, ve Başarısızlık olmuştur. Anlamlı düzeye yaklaşan iki şema ise Boyun Eğicilik ve Kendini Feda Etme olmuştur. Stallard (2007) daha sonra bu 12 maddeyi kullanarak ölçeğin tutarlılığını ve ayırt edici özelliğini araştırmıştır. Ölçekten elde edilen toplam puan küçük sayıdaki normal grup (n=46; Yaş Ort.=12.91, SS= 1.56) ile klinik grubu (n=53; Yaş Ort.:14.19, SS= 1.56) ayırt edebilmiş, 12 maddenin onunda anlamlı derecede farklılık elde edilmiştir. Anlamlı derecede farklılık elde edilmeyen şemalar Yüksek Standartlar ve Haklılık/ Büyüklenmecilik olmuştur. Ölçeğin tutarlılığını görmek amacı ile 9 ve 10 yaşlarındaki 77 çocuğa 6 aylık ara ile iki kez uygulama yapılmış, sonuçta korelasyon değerleri .27 ile .54 arasında yer almış ve değerler orta düzeyde bir ilişki ile ölçeğin çocuklarda orta düzey kalıcılığının olduğunu göstermiştir.

Şemaların genç ve çocuklarda da var olduğunu göstermek açısından Stallard ve Rayner'in (2005) çalışması oldukça önemli olmakla beraber bu çalışmanın önemli sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle her şemanın sadece bir madde tarafından temsil

ediliyor olması ve buna bağılı olarak ölçeğin şemaların çok yönlülüğü yakalaması açısından yetersiz kalacağıdır. Yine aynı nedenden dolayı Erken Dönem Uyumsuz Şemalar'ın bu yaş grubunda yapısal analizini yapmak ve çocukluk çağındaki her bir Uyumsuz Şemanın tanımını yapmak mümkün olmamıştır. Küçük örneklem araştırmanın bir diğeri önemli sınırlılığını oluşturmuştur. Bu nedenle yaş grupları içerisindeki farklılıkları değerlendirmek mümkün olmamıştır.

2.3.2.6.2.3. Çocuklar için Şema Envanteri (Schema Inventory for Children-SIC)

Rijkeboer ve Boo'nun (2010) Çocuklar İçin Şema Envanteri'ni (Schema Inventory for Children, SIC) geliştirme çalışmaları şemaların çocuklarda varlığını araştıran en önemli çalışmalardan birisi olmuştur. Ölçek, Young Şema Ölçeği'ndeki 15 şemalık yapıyı temsil edecek şekilde yapılandırılmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, aile, okul ve arkadaş ilişkileri gibi çocukluk döneminin önemli konuları göz önünde bulundurulmuştur. Maddeler bir çocuk psikoloğu ve bir Şema Terapisti tarafından, her şema 5 madde ile temsil edilecek şekilde toplam 75 madde olarak geliştirilmiştir. Çocuklar yaşları itibari ile olumsuz yaşantıları şuan deneyimledikleri için ölçek maddeleri şimdiki zamana çevrilmiştir.

Çalışmadaki örneklem keşfedici alt-örneklem A (Yaş Ort. =10.8, SS= 1.1) ve doğrulayıcı alt-örneklem B olarak ikiye ayrılmıştır. Öncelikle 8-13 yaş aralığındaki 289 çocuğun yer aldığı alt-örneklem A ile ölçeğin modeline bakılmıştır. İlk olarak Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanmış faktör yükü düşük bulunan, standardize artığı oldukça yüksek olan maddeler elenmiş ve faktör yapısına bakılmıştır. Sonuçta faktör yükü az olan, standardize kalıntıları yüksek olan ve çapraz yükü olan 35 madde adım adım elenmiştir. Toplamda orijinal 15 şemanın 8'i tanımlanmıştır: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, Kusurluluk/ Utanma, Başarısızlık, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik, Kendini Feda Etme, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Haklılık/ Büyüklenmecilik ve Yetersiz Özdenetim. Diğer orijinal şemalar bir araya gelmiş ve üç yeni faktör meydana getirmişlerdir. Bunlardan ilki Duygusal Yoksunluk ve Sosyal İzolasyonun bir araya gelmesinden oluşan Yalnızlık faktörü olmuştur. İkincisi ise Terk Edilme ve Zarar Görme ve Hastalıklara Yatkınlık şemalarının kombinasyonundan oluşan Açıklık/ Yatkınlık faktörü olmuştur. Üçüncü faktör ise Bağımlılık/ Yetersizlik, Boyun Eğicilik ve Duyguları Bastırma alanlarından oluşan Uyuma/ Alçakgönüllülük/

Teslimiyet (Submission) olmuştur. Ölçeğin bu son şeklinde 11 faktöre yayılmış 40 madde yer almıştır. Tüm uyum endeksleri dataya iyi uyum göstermiştir. Düzenlenmiş form ile 8-13 yaş aralığındaki 289 çocuktan oluşan alt örneklem B’de yapılan çapraz geçerlilik analizinde de uyum endeksleri yeterli bulunmuştur. Düzenlemiş modeldeki 11 faktörün her birinin faktör yükü, her iki alt örneklem için, orta ile iyi seviye arasında yer almıştır. Bazı faktörler birbirleri ile oldukça yüksek ilişki ortaya koymalarına rağmen pek çok faktör tatmin edici seviyede ayırt edici geçerliliği olduğunu göstermiştir. Çocuklar için şema ölçeğinin tutarlılığını değerlendirmek amacı ile ölçek 4 hafta ara ile tekrar uygulanmış, Pearson korelasyon katsayıları .53 ile .79 arasında yer almıştır.

Ölçeğin çakışmalı geçerliğine bakmak için Ergenler için Erken Dönem Mizaç (Envanteri Early Adolescent Temperament Questionnaire Revised) envanteri kullanılmıştır. Sonuçlar pek çok şemanın Negatif duygulanım ve depresif mod ile yüksek pozitif ilişki içerisinde olduğunu, agresif modla ise orta düzeyde pozitif ilişki içerisinde olduğunu ortaya konmuştur. Sonuçlar Young’ın erken dönem şemaların uyumsuz olduğuna dair önerisini desteklemiştir. Fedakârlık ve Yapışıklık şemaları beklenenin aksine Negatif Duygulanım ve Depresif Mod ile pozitif ilişkili çıkmamış, hatta Pozitif Duygulanım ve Çaba gerektiren kontrol (Effortful Control) ile yüksek pozitif ilişki ortaya koymuştur. Bu çalışma Young’ın teorisinin tersine bu şemaların çocukluk döneminde uyumsuz olmadıklarını göstermiştir. Bu çalışma çocuklarda şemaları araştıran en önemli çalışmalardan biri olmasına rağmen çalışmanın sadece klinik olmayan grupla yapılmış olması önemli bir sınırlılık teşkil etmiştir.

2.3.2.6.3. Çocuk ve Ergen Şema Ölçekleri İle İlgili Faktör Yapılarına İlişkin Analiz Sonuçları

Çocuk ve ergen şema ölçekleri kullanılarak yapılan faktör analizlerinde Young’ın ileri sürdüğü şemalara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Tablo 2.11. Çocuk Şema Ölçeklerinden Elde Edilen Faktör Yapılarının Karşılaştırılması

Araştırmacının Adı	Stallard ve Rayner, 2005	Rijkeboer ve Boo, 2010	van Vlierberghe, Braet ve Goossens, 2010
Ölçeğin Adı	Schema Questionnaire for Children, SQC	Schema Inventory For Children, SIC	Young Şema Ölçeği, Kısa Form (Hollandaca versiyonu)
Analiz Türü	YSQ-Kısa Form ile Korelasyon Analizi	Doğrulayıcı Faktör Analizi	Doğrulayıcı Faktör Analizi
N	47	578	636
Örneklem Tipi	Öğrenci Örneklemi	Farklı Etnik Kökenlerden Öğrenci Örneklemi	Öğrenci Örneklemi
Yaş Aralığı:	11-16	8-13	12-18
Faktör Sayısı	YŞÖ-Kısa form ile korelasyonu olan 10 faktör	11 faktör (Young'ın şemaları ile uyumlu 8 faktör + 3 yeni faktör)	15 faktör
Bağımlılık/ Yetersizlik	✓	-	✓
Başarısızlık	✓	✓	✓
Boyun Eğicilik	-	-	✓
Cezalandırıcılık	-	-	-
Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	✓	-	✓
Duyguları Bastırma	✓	-	✓
Duygusal Yoksunluk	✓	-	✓
Kendini Feda Etme	-	✓	✓
Haklılık/ Büyüklenmecilik	✓	✓	✓
Karamsarlık	-	-	-
Kusurluluk/ Utanma	✓	✓	✓
Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma	✓	✓	✓
Onay Arayıcılık	-	-	-
Sosyal İzolasyon	✓	-	✓
Terk Edilme ve Tutarsızlık	-	-	✓

Tablo 2.11'in devamı

Araştırmacının Adı	Stallard ve Rayner, 2005	Rijkeboer ve Boo, 2010	van Vlierberghe, Braet ve Goossens, 2010
Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik	-	✓	✓
Yetersiz Özdenetim	-	✓	✓
Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik	✓	✓	✓
Yeni Şema	-	Yalnızlık (Duygusal Yoksunluk ve Sosyal İzolasyon maddelerinin birleşimi)	-
Yeni Şema	-	Alçakgönüllülük (Bağımlılık, Boyun Eğicilik ve Duyguları Bastırma şemalarının birleşimi)	-
Yeni Şema	-	Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (Terk Edilme ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemalarının birleşimi)	-

Alanyazında yer alan çocuk ve ergen şema ölçeklerinden elde edilen faktör yapıları Tablo 2.11'de yer almaktadır.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki, Young; kuramında 5 temel ihtiyaç alanına bağlı 18 şemadan söz etmektedir; ancak şu ana dek Young'ın kuramına bağlı olarak geliştirilmiş pek çok yetişkin/çocuk ölçeğinde tanımlanan 18 şema alanına ve tanımlanan beş ihtiyaç alanına, teoriyi tam olarak doğrulayan bir şekilde ulaşılamamıştır (Young, 1990; Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999). Ancak bu çalışmaların bazıları yetersiz örneklerle yapılmıştır. Ayrıca, ölçek geliştirme, adapte etme çalışmalarında kullanılan istatistiksel analizlerde 18 alt boyuta ulaşmanın oldukça zor olabileceği de aşikârdır.

2.3.2.6.4. Çocuk ve Ergenlerde Erken Dönem Uyumsuz Şemaları Araştıran Çalışmalar

Öncelikle şunu vurgulamak gerekir ki, ergenlerde ve çocuklarda Erken Dönem Uyumsuz Şemalar'ı araştıran çalışmaların çoğunda (Lumley ve Harkness, 2007; Muris,

2006; van Vlierberghe ve Braet, 2007) Young Şema Ölçeği'nin kısa formu (Young Schema Questionnaire- Short Form, YSQ- Sf, Young, 1998) kullanılmıştır. Bu çalışmaların bazılarında 'iş' kelimesinin 'okul' kelimesi ile değiştirilmesi gibi yetişkinlere özel ifadelerin çocuk ve ergen gruba uygun olmasını sağlayacak küçük değişiklikler yapılmıştır (Murriss, 2006; van Vlierberghe ve Braet, 2007).

11-17 yaş aralığındaki klinik olmayan 705 ergen ile yaptığı çalışmada, Beckley (2002), Young Şema Ölçeği-Kısa Formunun ergen örneklemdaki faktör yapısının klinik olan (Lee, Taylor ve Dunn, 1999) ve klinik olmayan (Schmidt, Telch, Young ve Joiner, 1995) yetişkin grubundaki faktör yapısı ile benzerlik gösterdiğini ortaya koymuştur. Ancak Beckley (2002), YSQ'nun kısa formunun farklı psikolojik rahatsızlıkları ayırt edemediğini ve bireysel şemaların psikopatoloji ile sadece orta seviyede ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Turner, Rose ve Cooper (2005), anne baba bağlanma ve yeme bozukluğu belirtileri arasındaki ilişkide Erken Dönem Uyumsuz Şemalar'ın aracı rolünü araştırmışlardır. Çalışmaya ergenlik döneminde bulunan 367 kız öğrenci (Yaş Ort.= 17.74) katılmış, katılımcılar Anne Babaya Bağlanma Ölçeğini (ABBÖ; Parental Bonding Instrument, PBI), Young Şema Ölçeği Kısa Formu ve Yeme Tutumları Testini (YTT; Eating Attitudes Test, EAT) tamamlamışlardır. İlk aşamada çoklu regresyon analizi ile Anne Baba Bağlanma Ölçeği ve Young Şema Ölçeğinin, Yeme Tutumları Testinden alınacak puanları yordama gücüne bakılmıştır. Analizde Anne Baba Bağlanma Ölçeği'nin alt ölçekleri olan "anne bakımı", "baba bakımı" ve "annenin aşırı koruması", Yeme Tutumları Testi'nden alınan puanların anlamlı seviyede yordadığı ve varyansın %10'unu açıkladığı ortaya konmuştur. Young Şema Ölçeği'nden Kusurluluk/ Utanma ve Bağımlılık/ Yetersizlik şemaları Yeme Tutumları Testi'nden alınan puanların anlamlı seviyede yordamış ve birlikte varyansın %27'sini açıklamışlardır. İkinci aşamada Anne Baba Bağlanma Ölçeği'nin anlamlı bulunan üç alt ölçeğinin ("anne bakımı", "baba bakımı" ve "annenin aşırı koruması") Kusurluluk/ Utanma ve Bağımlılık/ Yetersizlik şemalarını yordama güçlerine bakılmış; ABBÖ'nün üç alt ölçeğinin Kusurluluk/ Utanma ve Bağımlılık/ Yetersizlik şemalarını yordadığı görülmüştür. Son olarak, Şema Ölçeği'nin Kusurluluk/ Utanma ve Bağımlılık/ Yetersizlik şemalarının etkileri kontrol edildiğinde ABBÖ'den alınan puanların yeme tutumlarını yordayıp yordayamayacağına bakılmıştır. Sonuçlar, Kusurluluk/ Utanma ve Bağımlılık/ Yetersizlik şemalarından

alınan puanlar kontrol edildiğinde ABBÖ'den alınan puanların yeme tutumlarının anlamlı derecede yordayamadığını göstermiştir. Araştırma Kusurluluk/ Utanma ve Bağımlılık/ Yetersizlik şemalarının ebeveyn bağlanması (“anne bakımı”, “baba bakımı” ve “annenin aşırı kontrolü”) ve Yeme Tutumları Testi'nden alınan puanlarının arasında önemli bir aracı olduğunu göstermiştir.

Muris ise (2006), uyumsuz şemaların klinik olmayan grupta algılanan “ebeveyn yetiştirme davranışları” ve “büyük beş faktör kişilik özellikleri” ile ilişkisine bakmıştır. 12-15 yaş aralığından toplam 173 ergen çalışmaya katılmıştır. Şemaları değerlendirmek üzere Young Şema Ölçeği'nin anlaşılabilir olması açısından genç gruba uygun olarak indirgenmiş formu, ebeveynlerin çocuk yetiştirme davranışlarının algılanışını değerlendirmek üzere EMBU (Egna Minnen Beträffande Uppfostran; EMBU-C; Castro, Toro, Van der Ende ve Arrindell, 1993) kullanılmıştır. Kişiliğin beş temel özelliğini değerlendirmek üzere Çocuklar için Büyük Beş Envanteri (The Big Five Questionnaire for Children, Barbaranelli, Caprara, Rabasca ve Pastorelli, 2003) kullanılırken DSM kriterlerine göre gençlerde psikopatolojiyi değerlendiren Gençler için Psikopatoloji Ölçeği (Psychopathology Questionnaire for Youths, PQY; Hartman ve ark., 2001) kullanılmıştır. Sonuçlar, ebeveynlerin “reddetme”, “aşırı kontrol”, “kaygılı olma” ve “duygusal yakınlığın az olması” gibi zarar veren çocuk yetiştirme davranışlarının uyumsuz şemalar ile bağlantılı olduğunu göstermiştir. Kişilik özelliklerinden “duygusal denge” pek çok uyumsuz şema ile pozitif ilişki göstermiştir. Hem “duygusal denge” hem de “ebeveynlerin zarar veren çocuk yetiştirme davranışları”, Duygusal Yoksunluk, Terk Edilme ve Tutarsızlık, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanma, Sosyal İzolasyon, Haklılık/ Büyüklenmecilik, Yetersiz Özdenetim ve Duyguları Bastırma şemalarını anlamlı derecede yordamışlar ve birlikte varyansın %35.7'sini açıklamışlardır. Bir başka regresyon denkleminde sadece “Duygusal Denge”, Kusurluluk/ Utanma, Başarısızlık, Bağımlılık/ Yetersizlik, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Boyun Eğicilik, Kendini Feda Etme ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemalarının yordayıcısı olmuştur. Regresyon analizleri Sosyal İzolasyon, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanma, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik ve Başarısızlık şemalarının depresyon belirtilerini; Duyguları Bastırma, Terk Edilme ve Tutarsızlık ve Sosyal İzolasyon şemalarının kaygı belirtilerini; Bağımlılık/ Yetersizlik, Sosyal İzolasyon, Kendini Feda Etme (negatif), Haklılık/

Büyüklenmecilik, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (negatif) ve Başarısızlık şemalarının yıkıcı davranışları; Sosyal İzolasyon ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemalarının yeme problemlerini ve Başarısızlık Şemasının madde kullanımını anlamlı derecede yordadığını ortaya koymuştur. Genel olarak değerlendirildiklerinde sonuçlar Young'ın teorisi ile aynı doğrultuda yer almıştır.

Bir başka çalışmada, van Vlierberghe ve Braet (2007), obezite tanısı almış ergenleri anlamak için açısından Şema Teorisinin kapsamlı bir teori olup olmadığını araştırmışlardır. Araştırmada, 12-18 yaş aralığında yer alan, obezite tedavisi için yönlendirilmiş 91 ergen ile kontrol grubunu oluşturan ve normal kiloda yer alan 91 ergen yer almıştır. Katılımcılar, Young Şema Ölçeği'nin kısa formunu ve Gençler için Kendini Değerlendirme Ölçeği'ni (Youth Self Report), ebeveynler de Çocuk Davranışları Kontrol Listesi'ni (Child Behavior Check List, CBCL) doldurmuşlardır. Obez ergenlerin ebeveynlerinin %50'si çocuklarında klinik açıdan anlamlı seviyede "içselleştirme" ve "dışsallaştırma" problemleri olduğunu belirtmişlerdir. Obez ergenlerin %46'sı kendilerinde anlamlı derecede "içselleştirme" problemi olduğunu, %27'si ise "dışsallaştırma" problem olduğunu belirtmiştir. Sonuçta demografik bilgilerin etkisi sabit tutulduğunda bile obez çocuklar, hem öz-bildirimlerinde hem de ebeveyn raporlarında anlamlı derecede yüksek "psikolojik belirti" puanları ortaya koymuşlardır. Ayrıca sonuçlar, obez ergenler ile normal grubun uyum bozucu şemalar açısından farklılık gösterdiğini; özellikle Duygusal Yoksunluk, Sosyal İzolasyon, Kusurluluk/ Utanma, Başarısızlık, Bağımlılık/ Yetersizlik ve Boyun Eğicilik şemalarında obez ergenlerin normal gruba göre daha yüksek puanlar aldığını göstermiştir. "İçselleştirme" davranışlarının en çok Sosyal İzolasyon ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemaları ile dışsallaştırma problemlerinin ise Haklılık/ Büyüklenmecilik ve Bağımlılık/ Yetersizlik şemaları ile ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Şema modelinin "içselleştirme" problemindeki varyansın %45'ini; "dışsallaştırma" problemindeki varyansın ise %19'unu açıklama gücü olduğu ortaya konmuştur.

van Vlierberghe ve Braet ise (2007), aşırı kilo problemi olan 12-18 yaş aralığındaki gençlerde uyumsuz şemaların yeme bozukluğu ve depresyon ile olan ilişkilerini araştırmışlardır. Çalışmanın örneklemini aşırı kilo problemi yaşayan ve yeme davranışı üzerinde kontrolünü kaybetmiş olan 32 genç ile yeme davranışı üzerinden kontrolünü

kaybetmemiş aşırı kilolu 32 genç olmak üzere toplam 64 kişi oluşturmuştur. Yeme davranışı üzerinde kontrolünü kaybetme davranışı literatürde daha yüksek kilo, düşük özgüven, yüksek kaygı ve depresyon değerleri ile ilişkili çıkmıştır. Buna bağlı olarak van Vlierberghe ve Braet (2007) kontrolünü kaybetmiş aşırı kilolu ergenlerin daha ciddi uyumsuz şemalar ortaya koyacaklarını ileri sürmüşlerdir. Çalışmada gruplar yaş, cinsiyet ve kilo seviyeleri açısından eşitlenmiştir. Katılımcılar Young Şema Ölçeği Kısa Formu’nu ve Çocuk Depresyon Ölçeği’ni tamamlamışlar ayrıca çocukların yeme davranışları açısından profillerinin çıkarılmasını sağlayan yapılandırılmış formattaki “Yeme Bozukluğunun Araştırılması-Çocuk Versiyonu” (The Eating Disorder Examination-Child) görüşmesine katılmışlardır. Bu görüşme kişilerin yeme bozukluğu davranışları profilini “kendini tutma”, “yeme ile ilişki”, “form kaygısı” ve “kilo kaygısı” olmak üzere 4 ana alt alanda toplamaktadır. ANOVA sonuçları yeme davranışı üzerinde kontrolünü kaybeden grubun, kontrolünü kaybetmeyen gruba göre anlamlı derecede daha ciddi uyumsuz şemalar ortaya koyduğunu göstermiştir. Fark, Terk Edilme ve Tutarsızlık, Sosyal İzolasyon, Başarısızlık, Boyun Eğilim ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemalarında ortaya çıkmıştır. Sonuçlar ayrıca uyumsuz şemaların yeme bozukluğu belirtilerinin alt alanları ve depresyon ile anlamlı derecede ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu etkilerin çoğunluğunun, depresyonun etkisinin kontrol edildiği analizlerde de anlamlı olduğu ortaya konmuştur.

Lumley ve Harkness ise (2007), enlemesine araştırmalarında çocukluk çağında meydana gelen “duygusal açıdan kötü muamele görme”, “fiziksel açıdan kötüye kullanılma” ve “cinsel açıdan kötüye kullanılma” gibi olumsuzlukların, “değersizlik/kayıp” ve “tehlike” gibi belirli şema konuları ve “anhedoni”, “kaygı” gibi semptom profilleri ile arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. 13-19 yaş aralığından 76 genç çalışmaya katılmış, katılımcılardan yarı yapılandırılmış Çocukluk Dönemi Bakım ve Kötüye Kullanma Deneyimi görüşmelerinde geriye dönük olarak çocukluk çağı “duygusal kötü muamele” ve “fiziksel veya cinsel taciz” ile ilgili olarak bilgi edinilmiştir. Katılımcılar anhedoni ve kaygı belirtilerini değerlendirmek üzere Duygu Durum ve Kaygı Semptomları Envanteri’ni (Mood and Anxiety Symptom Questionnaire), Erken Dönem Uyumsuz Şemaları’ni değerlendirmek üzere Young Şema Ölçeği Kısa Formu’nu ve depresyon belirtilerini değerlendirmek üzere Beck Depresyon Ölçeği-II’yi tamamlamışlardır. Yaş ve cinsiyetin etkisi kontrole edilerek kısmi korelasyon analizi uygulanmış, sonuçlar

duygusal olarak kötü muamele görmenin, Duygusal Yoksunluk, Bağımlılık/ Yetersizlik, Sosyal İzolasyon, Başarısızlık, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, Boyun Eğicilik ve Kendini Feda Etme şemaları ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. “Cinsel olarak kötüye kullanılma” deneyimi Bağımlılık/ Yetersizlik, Başarısızlık ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemaları ile pozitif açıdan anlamlı derecede ilişkili bulunmuştur. Daha sonra hiyerarşik doğrusal regresyon analizleri uygulamıştır. “Fiziksel olarak kötüye kullanma” ile ilişkili olan şemalardan Başarısızlık ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemalarının kaygı alt ölçeği ile anlamlı derecede ilişkili ve Bağımlılık/ Yetersizlik, Başarısızlık ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemalarının ise depresyon ile ilgili maddelerle anlamlı derecede ilişkili olduğu bulunmuştur. Kaygı maddeleri ve fiziksel kötüye kullanım arasındaki ilişkiyi araştıran bütün modelde Başarısızlık ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemaları anlamlı bulunurken, Yatkinlik Şeması regresyon analizinde anlamlı bir aracı olarak ortaya çıkmıştır. Depresyon maddeleri ile fiziksel kötüye kullanım ilişkisini araştıran tüm modelde Duygusal Yoksunluk, Başarısızlık ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık şemaları anlamlı bulunmuş ve regresyon analizinde Duygusal Yoksunluk şemasının bu ilişki içerisinde anlamlı bir aracı olduğu ortaya konmuştur.

Başka bir çalışmada, van Vlierberghe, Braet, Bosmans, Rosseel ve Bögels (2010), Young’ın Şema Teorisi’nin ergen örnekleminde yararlılığını değerlendirmişlerdir. Çalışmalarının ilk örneklemini ile Young Şema Ölçeği’nin gençlerdeki faktör geçerliğini ve ikinci örneklemini ile de gençlerde şemaların psikopatoloji ile olan ilişkisini araştırmışlardır. Birinci çalışmanın örneklemini, 12-18 yaş aralığından 636 normal öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada, Young Şema Ölçeği Kısa Formu’ndaki maddelerin, hem klinik hem de normal örnekleminde iyi psikometrik sonuçlar veren yetişkin ölçeğinin Hollandaca uzun formundaki karşılıklarının alınması ile oluşturulan form kullanılmıştır. Ölçekteki maddeler gençler tarafından anlaşılabilir olmaları açısından revize edilmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda Young’ın öne sürdüğü 15 faktörlü yapının veriler ile gösterdiği uyum kabul edilir seviyede yer almıştır. Sadece karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI) ve Tucker-Lewis indeksi (TLI) .90’lık eşiğin hemen altında yer almıştır. Şema alt ölçeklerinin iç tutarlılık katsayıları .71 ile .83 arasında değişiklik göstermiş ve kabul edilebilir seviye ile yüksek seviye arasında yer almıştır. Sadece Yapışıklık ve

Gelişmemiş Benlik Şemasının iç tutarlılık katsayısı .64 değeri ile düşük seviyede yer almıştır. Şemalar arasındaki korelasyonlar .18 ile .62 arasında değişmiştir.

Çalışmada, ikinci sıra faktör yapısını ortaya koymak üzere ikinci sıra Doğrulayıcı Faktör Analizi ile Young'ın beş faktörlü modeli, Calvete (2005) ve Muris'in (2006) öne sürdükleri 3 faktörlü modeller ve Hoffart'ın ileri sürdüğü dört faktörlü model test edilmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizinde test edilen tüm modeller için iyi uyum ortaya koymuştur. CFI ve TLI değerleri .90'lık eşiğin hemen altında yer almıştır. Analizde test edilen modellerden birinin diğerinden daha iyi olmadığını ortaya konmuş bu nedenle teori göz önünde bulundurularak Young'ın ileri sürdüğü 5 faktörlü yapı değerlendirilmiştir. Bu ikinci sıra 5 faktörlü yapının iç tutarlılık katsayıları .77 ile .92 arasında yer almış, en düşük değer Başkalarına Yönelimlilik alanında, en yüksek değer .92 ise Kopukluk ve Reddedilmişlik alanında elde edilmiştir.

İkinci çalışmada 12-18 yaş aralığından sevk edilmiş 104 genç ile 112 öğrenci yer almıştır. Katılımcılar, Çocuklar İçin Davranış Değerlendirme Ölçeği'ni (CBCL) ve Gençler için Kendini Değerlendirme Ölçeği'ni (Youth Self Report, YSR) tamamlamışlardır. Ayrıca DSM-IV'ün çocuk versiyonuna göre hazırlanmış olan Yapılandırılmış Klinik Görüşme Tekniği kullanılmıştır. CBCL ve YSR'den, "içselleştirme" ve "dışsallaştırma" problemi, "duygulanım bozukluğu" belirtileri, "kaygı bozukluğu" belirtileri, "karşıt gelme bozukluğu" ve "davranım bozukluğu" ile ilişkili veri elde edilmiştir. Sonuçlar sevk edilmiş gençlerin psikolojik problem alt alanlarının hepsinden normal grupta yer alan gençlere göre daha yüksek puanlar aldığını göstermiştir. Ayrıca, tüm şemalar "içselleştirme" ve "dışsallaştırma" problem davranışı ile anlamlı seviyede ilişkili bulunmuştur. Şemaların neredeyse tümü kaygı, depresyon, karşıt gelme bozukluğu ve davranım bozukluğu ile anlamlı derecede ilişkili çıkmıştır. Sadece Kendini Feda Etme ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemaları karşıt gelme bozukluğu ve davranım bozukluğu ile ilişkili çıkmamıştır. Klinik olarak yönlendirilmiş grup normal gruptan Duygusal Yoksunluk, Terk Edilme ve Tutarsızlık, Kuşkuculuk, Sosyal İzolasyon, Kusurluluk/ Utanma, Başarısızlık, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Boyun Eğicilik ve Kendini Feda Etme olmak üzere 15 şemanın 10'unda anlamlı derecede yüksek puanlar almıştır. Bağımlılık/ Yetersizlik, Haklılık/ Büyüklenmecilik, Yetersiz Özdenetim,

Duyguları Bastırma ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik alanlarında gruplar arasında farklılık görülmemiştir.

Normal grupta Bağımlılık/ Yetersizlik, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemaları dışında, yönlendirilmiş grupta ise Haklılık/ Büyüklenmecilik Şeması dışında tüm iç tutarlılık kat sayıları, .70'in üzerinde yer almıştır. Regresyon analizleri, uyumsuz şemaların hepsinin birlikte içselleştirme davranışındaki varyansın %29.8'ini, dışsallaştırma davranışındaki varyansın %21.3'ünü açıklama gücü olduğunu göstermiştir. Kısmi regresyon analizi, dışsallaştırma davranışının etkisi dışarıda bırakıldığında Zedelenmiş Sınırlar alanını oluşturan şemalar hariç tüm şemaların, içselleştirme belirtileri ile ilişkili olduğunu, içselleştirme davranışının etkisi dışarıda bırakıldığında ise sadece Zedelenmiş Sınırlar alanı oluşturan şemaların dışsallaştırma problemi ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Sonuçlar, Duygusal Yoksunluk ve Başarısızlık şemalarının depresif belirtileri yordadığını göstermiştir. Dayanısızlık ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemaları kaygı belirtilerinin pozitif yönde yordayıcıları olurken Duygusal Yoksunluk ve Yetersiz Özdenetim şemaları kaygının negatif yönlü yordayıcıları olmuştur. Kusurluluk/ Utanma Şeması, karşıt gelme bozukluğu ile pozitif yönde, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik Şeması ise negatif yönde ilişkili bulunmuştur. Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik ve Haklılık/ Büyüklenmecilik Şeması davranım bozukluğunun pozitif yordayıcısı olmuştur.

Lojistik regresyon analizi ise Terk Edilme ve Tutarsızlık ve Bağımlılık/ Yetersizlik şemalarının depresif belirtilerin pozitif yordayıcıları olduğunu göstermiştir. İkinci regresyon analizi, Terk Edilme ve Tutarsızlık, Başarısızlık, Bağımlılık/ Yetersizlik, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik ve Haklılık/ Büyüklenmecilik şemalarının kaygı bozukluğunun pozitif yordayıcıları olduğunu göstermiştir. Sosyal İzolasyon şeması karşıt gelme bozukluğunun pozitif yordayıcısı olurken, Başarısızlık ve Haklılık/ Büyüklenmecilik şemaları davranım bozukluğunun pozitif yordayıcıları olmuştur.

Lawrence, Allen ve Chanen ise (2011), sınır durum kişilik bozukluğunun ilk aşamalarında hangi şemaların var olduğunu ve henüz bu aşamada sınır durum kişilik bozukluğu tanı kriterlerinin belirli şemalar ile ilişkili olup olmadığını araştırmışlardır. Çalışmaya 15-24 yaş aralığından 30 sınır durum kişilik bozukluğu hastası ve normal

gruptan 28 kişi katılmıştır. Katılımcıların uyumsuz şemaları 75 maddelik Young Şema Ölçeği-Kısa Formu ile değerlendirilmiştir. Sonuçlar Yapışıklık, Kendini Feda Etme, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik ve Haklılık/ Büyüklenmecilik şemaları hariç tüm şemalarda, sınır durum bozukluğu hastaları normal gruba kıyasla daha yüksek değerler elde etmiştir. Sınır durum bozukluğu hastalarının en yüksek değerleri Terk edilme ve Tutarsızlık ve Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma şemalarında görülmüştür. Özellikle Kopukluk ve Reddedilmişlik alanındaki şemalar çoğu sınır durum bozukluğu hastalarında en çok görülen şemalardan olmuştur.

Pearson Momentler Çarpımı Katsayısına göre sınır durum kişilik bozukluğu tanı kriterlerinden “yoğun ve uygunsuz öfke”, Şeması ile negatif yönde ilişkili bulunmuş, “gerçek veya hayali bir terk edilmeden kaçınmak için yoğun çaba gösterme” kriteri ise Terk Edilme ve Tutarsızlık şeması ile orta seviyede ilişkili bulunmuştur. Ayrıca “stresle ilişkili paranoid düşünce ve disosiyatif bozukluklar” kriteri Duygusal Yoksunluk, Duyguları Bastırma ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemaları ile orta seviyede ilişkili bulunmuştur. Bu sonuçlar uyumsuz şemaların bu grupta sınır durum kişilik bozukluğunun güçlü yordayıcıları olmadığını göstermiştir.

Roelofs, Lee, Rujiten ve Lobbetael ise (2011), Erken Dönem Uyumsuz Şemalar’ın, ergenlerin ebeveynleri ve arkadaşları ile olan bağlanma düzeyleri ve depresyon belirtileri ile ilişkisini ve şemaların veya şema alanlarının normal örnekleme bağlanma durumu ile depresif belirtiler arasındaki ilişkide aracı rolü olup olmadığını araştırmışlardır. Çalışmaya 12-18 yaş aralığında yer alan klinik olmayan gruptan 222 kişi katılmıştır. Uyumsuz şemaları değerlendirmek üzere Young Şema Ölçeği’nin 75 maddelik kısa formu, bağlanma düzeyini değerlendirmek üzere Ebeveyn ve Arkadaşa Bağlanma Ölçeği (Inventory of Parent and Peer Attachment, IPPA) ve depresyon belirtilerini değerlendirmek üzere Beck Depresyon Ölçeği kullanılmıştır. Sonuçlar, iç tutarlılık katsayılarının tüm şema ölçekleri için orta ile iyi seviye arasında yer aldığını göstermiştir. Tüm uyumsuz şemalar depresyon belirtileri ile anlamlı derecede yüksek ilişkiler ortaya koymuştur. ‘Arkadaşlarla iletişim’ hariç tüm bağlanma durumu indekslerinin depresyon ile ilişkili olduğu bulunurken, ‘ebeveyn ve arkadaşlara güven’, şemaların çoğu ile ilişkili olduğu ortaya konmuştur. ‘Ebeveynlere ve arkadaşlara olan yabancılaşma’ şemaların çoğu ile ilişkili çıkarken, ilişkinin seviyesi arkadaşlar için daha yüksek olmuştur. Sonuçlar, bağlanma durumunun ergenlerde uyumsuz şemalar ile

ilişkili olduğunu göstermiş ancak ilişkinin seviyesi ebeveynler ve arkadaşlar için farklılık göstermiştir. Regresyon analizi, diğer tüm değişkenler kontrol edildiğinde ebeveynlere güven ve arkadaşlardan yabancılaşmanın depresif belirtilerin anlamlı yordayıcıları olduğunu göstermiştir. Şema alanları ile yapılan aracılık analizi, Ayrılma ve Reddedilme alanının depresyon belirtileri ve ebeveynlere güven arasındaki ilişkide anlamlı bir aracı olduğunu göstermiştir. Tüm model depresyon belirtilerindeki varyansın %49'unu açıklamıştır. Kopukluk ve Reddedilmişlik alanı altında yer alan Güvensizlik ve Sosyal İzolasyon şemalarının ebeveynlere güven ve depresyon belirtileri arasında aracı rolü olduğunu göstermiştir. İkinci analiz, Kopukluk ve Reddedilmişlik ve Başkalarına Yönelimlilik alanlarının depresyon belirtileri ve arkadaşlardan yabancılaşma arasındaki ilişkide anlamlı derecede aracılık yaptığını ortaya koymuştur. Tüm model varyansın %49'unu açıklamıştır. Kopukluk ve Reddedilmişlik ve Başkalarına Yönelimlilik alanları içerisinde yer alan Sosyal İzolasyon ve Kendini Feda Etme şemalarının ise depresyon belirtileri ve arkadaşlardan yabancılaşma arasında aracı rolü olduğu ortaya çıkmıştır. Özetle sonuçlar ergenlerde depresyon tedavisinde hem bağlanma ilişkisine hem de uyumsuz şemaların değiştirilmesine odaklanabileceğini göstermiştir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma Likert tipi bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.

Bu amaç doğrultusunda Young'ın Şema Kuramı çerçevesinde, çocuk ve gençler için erken dönem uyumsuz şemaları belirleyen bir ölçek Türk örnekleme için geliştirilmiştir.10-16 yaş arası hedefleyen bu ölçeğin ismi 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) olarak belirlenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem/ Çalışma Grubu

Ölçeğin geçerlik güvenirlik aşamasında çalışma grubu, norm çalışması aşamasında ise çok fazlı bir yöntem benimsenerek, tabakalı ve oranlı küme örnekleme modelleri kullanılmıştır. Aşağıdaki bölümlerde geçerlik güvenirlik aşamasında kullanılan çalışma grubunun ve norm çalışması aşamasında kullanılan örnekleme modelinin ayrıntıları yer almaktadır.

3.2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın temel amacı olan ÇEŞÖT geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları kapsamında, 983 kişilik bir çalışma grubu ile çalışılmıştır. Çalışma grubu, 2011-2012 öğrenim döneminde, İstanbul ili sınırları içinde bulunan özel ve devlet ilk ve orta öğrenim okullarına devam etmekte olan, 10-16 yaş grubu öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmaya 54 okuldan öğrenci katılmıştır. Dokuz yüz seksen üç kişilik çalışma grubunun %49'u kız, %51'i erkek öğrencilerden oluşmuştur. Öğrencilerin %43'ü 10-11 yaş, %34'ü 12-13 yaş, %23'ü 14-15-16 yaş öğrencilerinden oluşmaktadır. Grubun %5'i klinik tanı almış öğrencilerden oluşmaktadır. Algılanan gelir düzeyi açısından çalışmaya katılan öğrencilerin %11'i alt, %52'si orta, %37'si üst gelir grubunda yer almaktadır.

3.2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın norm çalışmasında ise, aşağıda belirtilen evren ve örneklem kavramları temel alınmıştır.

Araştırmanın evreni, İstanbul ili sınırları içinde bulunan özel ve devlet ilk ve orta öğrenim okullarına,2011-2012 öğrenim yılında devam etmekte olan,10-16 yaş grubu öğrenciler olarak belirlenmiştir.

Evrenin belirlenmesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın İstanbul İl Müdürlüğü resmi web sitesinde yayımlanan ilçelerde yer alan ilköğretim ve orta öğretim okulları esas alınmıştır.

Norm çalışmaları için örnekleme sürecinde çok fazlı bir yöntem benimsenmiştir. Örnekleme tabaka örnekleme ve oranlı küme örnekleme metodları kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme yöntemi Babbie (2001) ve Yıldırım ve Şimşek'inde (2008) belirttiği gibi olasılık temelli örnekleme modellerinden biridir. Tabaka örnekleme, sınırları saptanmış bir evrende alt tabakalar veya alt birim gruplarının var olduğu durumlarda kullanılır. Burada önemli olan, evreni kendi içerisinde saf ve benzeşik bir olgu olarak kabul etmek yerine, evren içerisindeki alt tabakaların varlığından yola çıkarak evren üzerinde çalışmaktır. Böylece toplam örneklem içinde her alt tabaka eşit düzeyde veya evrendeki oranı ölçüsünde temsil edilebilir. Sonuçta elde edilecek bulguların evreni temsil etme gücü de o ölçüde artacaktır. Araştırmacı evreni ve alt tabakalarını saptadıktan sonra, her tabaka daha önce açıklanan seçkisiz veya sistematik örnekleme yöntemlerini kullanarak örneklemini oluşturabilir. Bu çalışmada seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır.Oranlı küme örnekleme yöntemi ise, Karasar (2009) ve Yıldırım ve Şimşek'inde (2008) belirttiği gibi olasılık temelli örnekleme modellerinden biridir. Evren ya da çalışma evreni, çoğu zaman içinde çeşitli elemanları olan, benzer amaçlı (işlevli) kümelerden oluşur. Araştırma, evrenden seçilecek kümeler üzerinde yapılabilir. Evrendeki bütün kümelerin tek tek eşit seçilme şansına sahip olunan durumlarda yapılır. Oranlı küme örnekleme yapmak için, evren, önce araştırma bulguları açısından önemli farklılıklar getirebileceği düşünülen değişkenlere göre alt evrelere ayrılır. Bu durumda araştırmacı derinlemesine bir yaklaşım çerçevesinde her bir katmandan eşit veya katmanın büyüklüğüne orantılı parçaları incelemek yolu ile her katmana ilişkin bir fikir edinebilir.

Bu çalışmada da öncelikle tabaka örnekleme modeline uygun olarak, evren, kendi içinde benzeşik özellikleri olan alt evrenlere (ilköğretim-ortaöğretim/ alt- üst- orta sosyoekonomik seviye) ayrılmıştır. Daha sonra ise, oranlı küme örnekleme modeline uygun olarak her bir alt evrenden, o alt evrenin bütün içindeki oranını yansıtacak şekilde okullar seçilmiştir. Bu örneklem yöntemine de uygun olarak, çalışmada üç temel koşul yerine getirilmiştir.

Bunlardan ilki Karasar'ın (1999) öngördüğü araştırma örnekleme formülüne göre örneklem grubunun en az 1978 kişi olmasıdır.

$$N: \{(z \times ss) / e\}^2 = \{(1.96 \times 22.689) / 1\}^2 = 1977.62$$

z: Araştırmada alınacak anlamlılık düzeyi en az .05 olduğu için "z" değeri 1.96 olarak alınmıştır.

ss: ÇEŞÖT ön pilot çalışmada ölçek toplamının standart sapması 22.689 olarak bulunmuştur. Formülde standart sapma yerine bu formül kullanılmıştır.

E: Hata payı: Ölçekten elde edilecek puanın gerçek puan aralıkları puan \pm 1 puandır.

İhtiyaç kadar örnekleme ulaşmak amacı ile, İstanbul ilindeki 39 ilçenin 16'sı tesadüfi olarak seçilmiştir. Seçilen ilçe sayısı, İstanbul'daki toplam ilçe sayısının % 40'ı kadardır.

İkinci koşul çalışma grubuna dâhil olacak 10-16 yaş grubu öğrencilerinin oranlı küme örnekleme göre seçilmesidir. Bu durumda 10-16 yaş arasında yer alan 4.-5.-6.-7.-8.-9.-10.-11. sınıf düzeylerinden öğrencilerin %62.5'u ilköğretim, % 37.5'i ortaöğretim okullarında yer almaktadır. Bu nedenle öğrencilerin %62.5'i ilköğretim, % 37.5'i ortaöğretim okullarından seçilmiştir. İstanbul'un seçilen 16 ilçesindeki okul sayısı Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre 1068'dir. 1068 okulun 725'i ilköğretim, 343'ü ise ortaöğretim okullarından oluşmaktadır. Çalışmada ulaşılması planlanan örneklem grubunun en az 1978 kişi olması koşulundan hareketle, uygun örneklem miktarına ulaşabilmek amacı ile 725 ilköğretim okulunun %62.5'u olan 453; ilköğretim okulunun % 10'u olan 45 ilköğretim okulu ve 343 ortaöğretim okulunun %37.5'i olan 128 ortaöğretim okulunun % 10'u olan 13 ortaöğretim okulu olmak üzere toplam 58 okul dâhil edilmiştir.

Üçüncü koşul bu öğrencilerin %16'sının alt, %68'inin orta, %16'sının üst sosyoekonomik düzeyi temsil etmeleridir. Bu nedenle 45 ilköğretim okulunun %16'sını oluşturan 7'si alt sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin devam ettiği; %68'ini oluşturan 31'i orta sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin devam ettiği; %16'sını oluşturan 7'si üst sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin devam ettiği okullardan rastlantısal olarak seçilmiştir.

Aynı şekilde 13 ortaöğretim okulunun %16'sını oluşturan 2'si alt sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin devam ettiği; %68'ini oluşturan 9'u orta sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin devam ettiği; %16'sını oluşturan 2'si üst sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin devam ettiği okullardan rastlantısal olarak seçilmiştir.

Gerek Milli Eğitim Müdürlüğü'nde, gerekse Devlet İstatistik Enstitüsü Kurumu'nda okulların sosyoekonomik düzeyleri ile ilgili herhangi bir dokümana rastlanmadığı için, bu konuda her bir okulda görev yapan bir rehber öğretmen, bir okul yöneticisi ve bir öğretmenin görüşü alınarak okulların sosyoekonomik düzeyleri belirlenmiştir. Okulların sosyoekonomik durumları konusunda yüzde yüz uzlaşmanın sağlanamadığı durumlarda, o okul çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Tablo 3.1. Seçilen Okulların İlçelere Göre Dağılımları ve Sosyoekonomik Düzeyleri

No	Öğretim Kademesi	İlçeler	Okullar	Sosyoekonomik Düzey
1	İlköğretim	Şişli İlçe Milli Eğitim Müd.	Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki İlköğretim	Üst
2	İlköğretim	Tuzla İlçe Milli Eğitim Müd.	Vehbi Koç Vakfı Koç Özel İlköğretim Okulu	Üst
3	İlköğretim	Sarıyer İlçe Milli Eğitim Müd.	Feyziye Mektepleri Vakfı (Fmv) Özel Ayazağa Işık İlköğretim Okulu	Üst
4	İlköğretim	Ataşehir İlçe Milli Eğitim Müd.	Özel Ataşehir Bilfen İlköğretim Okulu	Üst
5	İlköğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Özel Irmak İlköğretim Okulu	Üst
6	İlköğretim	Çekmeköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Özel Alev İlköğretim Okulu	Üst
7	İlköğretim	Eyüp İlçe Milli Eğitim Müd.	Hisar Eğitim Vakfı Hisar İlköğretim Okulu	Üst
8	İlköğretim	Maltepe İlçe Milli Eğitim Müd.	Fezullah-Turgay Ciner İlköğretim Okulu	Orta
9	İlköğretim	Şişli İlçe Milli Eğitim Müd.	Nilüfer Hatun İlköğretim Okulu	Orta
10	İlköğretim	Sarıyer İlçe Milli Eğitim Müd.	Şükrü Nailipaşa İlköğretim Okulu	Orta
11	İlköğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Kadıköy İnönü İlköğretim Okulu	Orta
12	İlköğretim	Başakşehir İlçe Milli Eğitim Müd.	Abdi İbrahim İlköğretim Okulu	Orta
13	İlköğretim	Eyüp İlçe Milli Eğitim Müd.	Güzeltepe İlköğretim Okulu	Orta
14	İlköğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Kalamış Şehit Murat Özyalçın İlköğretim Okulu	Orta
15	İlköğretim	Maltepe İlçe Milli Eğitim Müd.	Ahmet Rasim İlköğretim Okulu	Orta
16	İlköğretim	Sarıyer İlçe Milli Eğitim Müd.	Yeniköy İlköğretim Okulu	Orta
17	İlköğretim	Şişli İlçe Milli Eğitim Müd.	Talatpaşa İlköğretim Okulu	Orta
18	İlköğretim	Ataşehir İlçe Milli Eğitim Müd.	Kadriye Faik Koparan İlköğretim Okulu	Orta
19	İlköğretim	Eyüp İlçe Milli Eğitim Müd.	Eyüp Merkez İlköğretim Okulu	Orta
20	İlköğretim	Şişli İlçe Milli Eğitim Müd.	Mecidiye İlköğretim Okulu	Orta
21	İlköğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Nihat Işık İlköğretim Okulu	Orta
22	İlköğretim	Maltepe İlçe Milli Eğitim Müd.	Ataköseoğlu İlköğretim Okulu	Orta
23	İlköğretim	Sarıyer İlçe Milli Eğitim Müd.	Sarıyer İlköğretim Okulu	Orta
24	İlköğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Dr. Sait Darga İlköğretim Okulu	Orta
25	İlköğretim	Maltepe İlçe Milli Eğitim Müd.	Küçükyalı E.C.A. Elginkan İlköğretim Okulu	Orta
26	İlköğretim	Sarıyer İlçe Milli Eğitim Müd.	Emirgan İlköğretim Okulu	Orta
27	İlköğretim	Ataşehir İlçe Milli Eğitim Müd.	Celal Yardımcı İlköğretim Okulu	Orta
28	İlköğretim	Şişli İlçe Milli Eğitim Müd.	Maçka İlköğretim Okulu	Orta
29	İlköğretim	Beyoğlu İlçe Milli Eğitim Müd.	Namık Kemal İlköğretim Okulu	Orta
30	İlköğretim	Başakşehir İlçe Milli Eğitim Müd.	Nurettin Topçu İlköğretim Okulu	Orta

Tablo 3.1'in devamı

No	Öğretim Kademesi	İlçeler	Okullar	Sosyoekonomik Düzey
31	İlköğretim	Beyoğlu İlçe Milli Eğitim Müd.	Taksim İlköğretim Okulu	Orta
32	İlköğretim	Maltepe İlçe Milli Eğitim Müd.	Hasan Şadoğlu İlköğretim Okulu	Orta
33	İlköğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	30 Ağustos İlköğretim Okulu	Orta
34	İlköğretim	Maltepe İlçe Milli Eğitim Müd.	Nezahat-Aslan Ekşioğlu İlköğretim Okulu	Orta
35	İlköğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Fehmi Ekşioğlu İlköğretim Okulu	Orta
36	İlköğretim	Maltepe İlçe Milli Eğitim Müd.	Kadir Has İlköğretim Okulu	Orta
37	İlköğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Mustafa Mihriban Boysan İlköğretim Okulu	Orta
38	İlköğretim	Üsküdar İlçe Milli Eğitim Müd.	Üsküdar Hafize Özal İlköğretim Okulu	Orta
39	İlköğretim	Tuzla İlçe Milli Eğitim Müd.	Osmangazi İlköğretim Okulu	Alt
40	İlköğretim	Gaziosmanpaşa İlçe Milli Eğitim Müd.	Büyük Fuat Paşa İlköğretim Okulu	Alt
41	İlköğretim	Çekmeköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Alemdağ Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu	Alt
42	İlköğretim	Sancaktepe İlçe Milli Eğitim Müd.	Sarıgazi Peyami Safa İlköğretim Okulu	Alt
43	İlköğretim	Bayrampaşa İlçe Milli Eğitim Müd.	Cevatpaşa İlköğretim Okulu	Alt
44	İlköğretim	Esenler İlçe Milli Eğitim Müd.	Aksoy İlköğretim Okulu	Alt
45	İlköğretim	Gaziosmanpaşa İlçe Milli Eğitim Müd.	Dede Korkut İlköğretim Okulu	Alt
46	Orta öğretim	Tuzla İlçe Milli Eğitim Müd.	Vehbi Koç Vakfı Koç Özel Lisesi	Üst
47	Orta öğretim	Beşiktaş İlçe Milli Eğitim Müd.	T.V.Özel Şişli Terakki Lisesi	Üst
48	Orta öğretim	Şişli İlçe Milli Eğitim Müd.	Maçka Akif Tuncel Teknik Ve Endüstri Meslek Lisesi	Orta
49	Orta öğretim	Sarıyer İlçe Milli Eğitim Müd.	Özdemir Sabancı Emirgan Anadolu Lisesi	Orta
50	Orta öğretim	Üsküdar İlçe Milli Eğitim Müd.	Hacı Sabancı Anadolu Lisesi	Orta
51	Orta öğretim	Üsküdar İlçe Milli Eğitim Müd.	Üsküdar Cumhuriyet Kız Teknik ve Meslek Lisesi	Orta
52	Orta öğretim	Beyoğlu İlçe Milli Eğitim Müd.	Özel Pera Güzel Sanatlar Lisesi	Orta
53	Orta öğretim	Kâğıthane İlçe Milli Eğitim Müd.	Kâğıthane İstanbul Ticaret Odası Anadolu Ticaret ve Meslek Lisesi	Orta
54	Orta öğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Suadiye Hacı Mustafa Tarman Lisesi	Orta
55	Orta öğretim	Başakşehir İlçe Milli Eğitim Müd.	Bahçeşehir Atatürk Anadolu Lisesi	Orta
56	Orta öğretim	Kadıköy İlçe Milli Eğitim Müd.	Kadıköy Anadolu Lisesi	Orta
57	Orta öğretim	Eyüp İlçe Milli Eğitim Müd.	Alibeyköy Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Alt
58	Orta öğretim	Kâğıthane İlçe Milli Eğitim Müd.	Kâğıthane Lisesi	Alt

Tablo 3.1'de seçilen okulların listesi ve özellikleri yer almaktadır.

Tablo 3.2. Örneklemdeki Okulların Kız- Erkek Oranları

	Cinsiyet				Toplam
	Erkek		Kız		
	n	%	n	%	
Maçka Akif Tuncel Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	30	58	22	42	52
Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki İlköğretim Okulu	23	57.5	17	42.5	40
Kâğıthane Lisesi	18	55	15	45	33
Terakki Vakfı Özel Şişli Terakki Lisesi	16	52	15	48	31
FMV Özel Ayazağa Işık İlköğretim Okulu	15	45	18	55	33
Eyüp Merkez İlköğretim Okulu	21	62	13	38	34
Nezahat- Aslan Ekşioğlu İlköğretim Okulu	15	39	23	61	38
Nilüfer Hatun İlköğretim Okulu	25	46	29	54	54
Aksoy İlköğretim Okulu	28	61	18	39	46
Sarıgazi Peyami Safa İlköğretim Okulu	19	44	24	56	43
Kâğıthane İstanbul Ticaret Odası Anadolu Ticaret ve Meslek Lisesi	13	52	12	48	25
Celal Yardımcı İlköğretim Okulu	12	34	23	66	35
Kadıköy İnönü İlköğretim Okulu	10	31	22	69	32
Cevatpaşa İlköğretim Okulu	24	56	19	44	43
Abdi İbrahim İlköğretim Okulu	20	42	28	58	48
Büyük Fuat Paşa İlköğretim Okulu	20	41	29	59	49
VKV Koç Özel İlköğretim Okulu	28	48	30	52	58
VKV Koç Özel Lisesi	33	65	18	35	51
Üsküdar Cumhuriyet Teknik ve Meslek Lisesi	6	23	20	77	26
Güzeltepe İlköğretim Okulu	12	44	15	56	27
Alemdağ Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu	23	50	23	50	46
Suadiye Hacı Mustafa Tarman Lisesi	10	38	16	62	26
Özel Ataşehir Bilfen İlköğretim Okulu	13	34	25	66	38
Özel Irmak İlköğretim Okulu	16	42	22	58	38
Özel Alev İlköğretim Okulu	23	62	14	38	37
Hisar Eğitim Vakfı Özel Hisar İlköğretim Okulu	15	39	23	61	38
Özel Pera Güzel Sanatlar Lisesi	10	38	16	62	26
Feyzullah Turgay Ciner İlköğretim Okulu	10	34	19	66	29
Şükrü Naili Paşa İlköğretim Okulu	17	40	25	60	42
Kalamış Şehit Murat Özyalçın İlköğretim Okulu	14	41	20	59	34
Ahmet Rasim İlköğretim Okulu	20	59	14	41	34
Üsküdar Hafize Özal İlköğretim Okulu	21	47	24	53	45
Yeniköy İlköğretim Okulu	16	47	18	53	34
Talat Paşa İlköğretim Okulu	14	38	23	62	37
Kadriye Faik Koparan İlköğretim Okulu	21	58	15	42	36
Mecidiye İlköğretim Okulu	11	35	20	65	31

Tablo 3.2'nin devamı

	Cinsiyet				Toplam
	Erkek		Kız		
	n	%	n	%	
Nihat Işık İlköğretim Okulu	11	33	22	67	33
Ata Köseoğlu İlköğretim Okulu	16	42	22	58	38
Sarıyer İlköğretim Okulu	15	43	20	57	35
Küçükalyalı E.C.A. Elginkan İlköğretim Okulu	14	47	16	53	30
Emirgan İlköğretim Okulu	17	55	14	45	31
Maçka İlköğretim Okulu	21	64	12	36	33
Namık Kemal İlköğretim Okulu	22	65	12	35	34
Nurettin Topçu İlköğretim Okulu	14	45	17	55	31
Taksim İlköğretim Okulu	17	45	21	55	38
Hasan Şadoğlu İlköğretim Okulu	26	70	11	30	37
30 Ağustos İlköğretim Okulu	24	59	17	41	41
Fehmi Ekşioğlu İlköğretim Okulu	25	68	12	32	37
Kadir Has İlköğretim Okulu	19	40	29	60	48
Mustafa Mihriban Boysan İlköğretim Okulu	16	36	28	64	44
Osman Gazi İlköğretim Okulu	20	49	21	51	41
Dr. Sait Darga İlköğretim Okulu	27	52	25	48	52
Dede Korkut İlköğretim Okulu	32	65	17	35	49
Bahçeşehir Atatürk Anadolu Lisesi	13	59	9	41	22
Kadıköy Anadolu Lisesi	15	45	18	55	33
Alibeyköy Endüstri Meslek Lisesi	19	63	11	37	30
Özdemir Sabancı Emirgan Anadolu Lisesi	19	66	10	34	29
Hacı Sabancı Anadolu Lisesi	7	25	21	75	28
Toplam	1051	49	1112	51	2163

Örneklemede yer alan okulların kız erkek dağılımları Tablo 3.2'de yer almaktadır.

Tablo 3.3. Psikiyatri/ Psikoloji Merkezleri Kız-Erkek Oranları

	Cinsiyet				Toplam
	Erkek		Kız		
	n	%	n	%	
Psikiyatri/ Psikoloji Merkezleri	54	62	33	38	87

Sonuç olarak, Tablo 3.3'te de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan 2250 kişinin 87'si psikiyatri/psikoloji merkezlerinde tanı almış çocuklardan oluşmakta ve geri kalan 2163 kişi ise okullardaki normal öğrencilerden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada özgün olarak geliştirilen 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın kriter geçerliğini belirlemek üzere, Young Şema Ölçeği (YŞÖ) - Kısa Form 3 (Short Form 3/ YSQ), Sıfat Listesi (SL) (Adjective Check List/ ACL), Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ) - Kısa Formu (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form), Sorun Tarama Ölçeği (STÖ) (Symptom Assessment Questionnaire/ SA- 45) adlı dört ayrı ölçek kullanılmıştır. Ölçeklere ilişkin detaylı bilgiler aşağıdadır.

3.3.1. ÇEŞÖT - 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı

ÇEŞÖT kuramsal temelini Young'ın Şema Terapi Kuramından almaktadır. Alanyazın bölümünde de belirtildiği gibi, Young her birey için toplam beş evrensel ihtiyaç alanının olduğunu ileri sürerek, bu ihtiyaçların karşılanmaması durumunda ortaya çıkan 18 uyumsuz şema alanını tanımlamıştır (Bkz. Tablo 2.3). ÇEŞÖT oluşturulurken bu beş ihtiyaç alanı, bağımsız ölçekler halinde faktör analizine tabii tutularak, herbirinin altında yer alan uyumsuz şemaları Türk kültüründe belirlenmiş ve kuramda tanımlanan ihtiyaç alanlarının içeriğine de uygun olarak, 15 uyumsuz şema alanına ulaşılmıştır. Bu 15 şema alanının 14'ü Young'ın tanımladığı şemalarla uyumludur. Ölçek, 97 maddeden ve 15 alt boyuttan oluşan, beşli Likert tipi bir ölçektir. ÇEŞÖT çocuk ve ergenlerin sahip oldukları uyumsuz şema alanlarını tespit etmek üzere geliştirilmiştir.

ÇEŞÖT'ün faktör yapısı, geçerlik, güvenirlik çalışmaları ve norm çalışmaları ve değerleri hakkında ayrıntılı bilgiler Bulgular bölümünde yer almaktadır.

3.3.2. YŞÖ - Young Şema Ölçeği- Kısa Form (YSQ/ Short Form 3)

Young, şemaları bireyin anılarını, duygularını, bilişlerini ve beden duyularını kapsayan, bireylerin hem kendilerine, hem de ilişki tarzlarına yönelik olan ve hayat boyu etkili olan kapsamlı örüntüler olarak tanımlamıştır. Young ilk olarak altı tane temel şema alanında yer alan 16 şemanın varlığını ileri sürmüştü, daha sonra yaptığı revizyonda ise 5 şema alanı ve 18 şemanın varlığını savunmuştur (Young, 1999). 1990 yılında Young tarafından geliştirilen ve 1991 yılında revizyonu yapılan Şema Ölçeği, 16 erken dönem uyumsuz şemayı ölçmeyi amaçlayan bir öz bildirim ölçeğidir. Ölçekte

bireylerden maddelerin her birinin kendilerini ne kadar tanımladığını altılı Likert (1=Benim için tamamıyla yanlış, 6= Beni mükemmel şekilde tanımlıyor) üzerinde işaretlemeleri istenmektedir.

Young Şema Ölçeği'nin hem uzun, hem de kısa formu bulunmaktadır. Young Şema Ölçeği'nin (YSQ) uzun formu, ölçeğin ilk olarak geliştirildiği zamanda 16 erken dönem uyumsuz şemayı kapsayacak 205 madde ile oluşturulmuştur (Young, Klosko, Weishaar, 2003). Bu çalışmada Young Şema Ölçeği'nin 90 maddelik kısa formu (Young Şema Ölçeği Kısa Form- 3) kullanılmıştır. Doksan maddelik Young Şema Ölçeği, 205 maddeden oluşan orijinal YSQ'de yer alan 90 maddeden oluşturulmuştur. Schmidt, Joiner, Young ve Telch (1995) ölçeği hem klinik gruba, hem de öğrencilere uygulamış; öğrenci örnekleminde 12 şema ortaya çıkmış ve Young'ın savunduğu ilk 5 alanı desteklememiş; klinik grup ile yapılan faktör analizi ise Young tarafından öngörülen şemaların 15 tanesini desteklemiştir. Klinik grup ile öğrenci grubu arasında çıkan bu fark, şemaların normal popülasyonda da var olduğunu ancak, tanı almış kişilerden bunların artış gösterdiği görüşünü desteklemiştir (Young ve Klosko, 1994). Daha geniş bir örneklem ile gerçekleştirilen Lee, Taylor ve Dunn'ın (1999) çalışması Schmidt ve arkadaşlarının çalışmasını destekler yönde olmuş ve Young Şema Ölçeğinin içsel tutarlılığını ve evrenselliğini ortaya koymuştur. Ölçeğin içsel tutarlılık katsayıları $\alpha = .83$ ile $\alpha = .96$ arasında yer almış, Schmidt ve arkadaşları (1995) ölçeğin test-tekrar test güvenilirliğinin $r = .50$ ile $r = .82$ arasında olduğunu göstermiştir. Uyum geçerliği açısından psikolojik stres, özgüven, depresyon, kişilik bozuklukları ile olan ilişkiye bakılmış sonuçlar istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Lee, Taylor ve Dunn (1999), YSQ'nun faktör analizinde 15 erken dönem şemalarının varlığını doğrulamış ve çalışmada yüksek iç tutarlılık katsayıları ortaya çıkmıştır.

Young Şema Ölçeği- Kısa Form 3 olarak bilinen 90 maddelik ölçekte Kopukluk ve Reddedilmişlik, Zedelenmiş Otonomi ve Kendini Ortaya Koyma, Zedelenmiş Sınırlar, Başkalarına Yönelimlilik, Aşırı Tetikte Olma ve Bastırılmışlık ihtiyaç alanları içinde yer alan 18 boyut bulunmaktadır. Bu alt boyutlar sırası ile Terk Edilme/ Tutarsızlık, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, Duyguları Bastırma, Kusurluluk/ Utanma, Sosyal İzolasyon, Bağımlılık/ Yetersizlik, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Başarısızlık, Haklılık/ Büyüklenmecilik, Yetersiz Özdenetim, Boyun Eğicilik, Kendini Feda Etme, Onay Arayıcılık, Karamsarlık,

Duygusal Yoksunluk, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik ve Cezalandırıcılık olarak değerlendirilmiştir. Ölçek, her şema boyutunun 5'er madde ile temsil edildiği toplam 90 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler altılı Likert sistemi ile değerlendirildiği için ölçeğin alt boyutları için alınabilecek puanlar 5 ile 30 puan arasında değişiklik göstermektedir (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

Ayrıca araştırma amacı ile Young ve Brown tarafından (1994), uzun formda yer alan her şemanın en yüksek faktör yüküne sahip 5'er maddenin seçilmesi ile 75 maddelik bir kısa form geliştirmiştir. Welburn, Coristine, Dagg, Pontefract ve Jordan (2002), klinik grup ile yaptığı çalışmada Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün faktör yapısını incelemiş ve uzun form ile kısa form arasındaki tutarlığı ortaya koymuştur. Bir başka deyiş ile bu çalışmada Lee, Taylor, Dunn (1999) ve Schmidt, Joiner, Young ve Telch'in (1995) çalışmaları ile paralel bir şekilde iç tutarlılığı yüksek 15 erken dönem şema ortaya çıkmıştır.

3.3.2.1. Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Türkçe'ye Uyarlanması

Ölçeğin çevirisi araştırmacılar tarafından yapılmış ve ifadelerin ve dilin anlaşılabilirliğinin sınanması için ölçek 20 kişilik bir öğrenci grubuna verilmiştir. Yapılan geribildirimler doğrultusunda ölçekte gerekli değişiklikler yapılmış ve ölçek son halini almıştır (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

3.3.2.2. Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Türkçe Formunun Faktör Yapısı

Ölçeğin psikometrik özelliklerine yönelik çalışma Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır (2009) tarafından, farklı üniversitelerin 17-35 yaş aralığında yer alan 1071 öğrenci ile yürütülmüştür. Katılımcıların yaş ortalaması 20.94 olup, standart sapması 2.07'dir (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

Ölçeğin faktör yapısının incelenmesi amacı ile Equamax rotasyonu ile Temel Bileşenler Analizi yapılmış, kesim noktası .33 olarak alınmıştır. İlk olarak 15 faktör ortaya çıkmış ancak son faktörü oluşturan 27. ve 45. maddeler bu faktörün İç İç Geçme/Gelişmemiş Benlik faktörünün tekrarı olduğu düşünülerek ölçek dışı bırakılmıştır. Bu faktörlerin toplam varyansın %49.11'ini açıklama gücüne sahip olduğunu göstermiştir. Beş madde herhangi bir faktör altına girmemiş, 12 faktör ise

farklı faktörlerden çapraz yüklemiştir. Söz konusu maddeler, teorik açıdan hangi faktörün altında yer alması gerekiyorsa o yapıların altına yerleştirilmiştir. Faktörlerin belirlenmesinden sonra madde-toplam korelasyonu .30'un altında olduğu gözlenen 2 madde ilgili faktörden çıkartılmıştır (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

Maddelerin faktörlere göre dağılımı, faktör yüklerine göre sırası ile şöyle olmuştur: Duygusal Yoksunluk (55, 19, 37, 73, 1), Başarısızlık (6, 60, 78, 24, 42, 33), Karamsarlık (35,17, 8, 26,80) Sosyal İzolasyon/Güvensizlik (58, 4, 76, 3, 57, 75, 40), Duyguları Bastırma (30,84, 12,66, 48) Onay Arayıcılık (88, 52, 70, 56, 34, 16) İç İç Geçme/Bağımlılık (63, 81, 9,79, 7, 64, 10, 25, 82), Ayrıcalıklılık/Yetersiz Özdenetim (68, 69, 15, 32, 51, 22), Kendini Feda Etme (83, 47, 29, 65, 11) Terk Edilme (2, 20, 38, 28, 74) Cezalandırılma (54, 72, 18, 53, 49, 89) Kusurluluk/ Utanma (90, 41, 23, 43, 59, 77), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (62, 71, 44, 21, 39) Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (13, 31, 14) (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

Yorumlanabilir 14 faktörün belirlenmesinden sonra üst-sıra (higher order) faktör analizi yürütülmüş ve beş faktörlü yapının uygun olduğuna karar verilmiştir (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

3.3.2.3. Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Türkçe Formunun Geçerliği

Birleşen geçerliğini saptamak üzere Sorun Tarama Ölçeği-90'ın (SCL-90) Kaygı, Depresyon, Kişilerarası Duyarlık alt ölçekleri ve Global Önem Endeksi (GSI) indeksi ile olan ilişkiler incelenmiştir. Şema boyutlarının ve Şema alanlarının Global Önem Endeksi (GSI) ile olan korelasyonları beklenen yönde ve $p < .01$ düzeyinde anlamlı olmuştur (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

Şema boyutları ile Kaygı alt ölçeği arasındaki korelasyon $p < .01$ düzeyinde anlamlı ve $r = .33$ ile $r = .64$ aralığında bulunmuştur. Kaygı alt ölçeği ile olan korelasyon $r = .13$ ile $r = .52$ aralığında yer almış ve $p < .01$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Kişiler arası duyarlık alt faktörü .01 düzeyinde anlamlı bulunmuş korelasyon kat sayısı $r = .15$ ile $r = .58$ aralığında yer almıştır. Şema alanları ile SCL-90'ın alt faktörleri arasındaki ilişkiye bakıldığında her birinin $p < .01$ düzeyinde anlamlı ilişkiler ortaya koyduğu katsayıların depresyon için $r = .55$ ile $r = .68$, kaygı için $r = .18$ ile $r = .54$, kişiler arası duyarlık için $r =$

.20 ile $r = .60$ aralığında yer aldığı ortaya konmuştur (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

Çalışma 17-38 yaş aralığındaki 68 kişilik klinik örneklem üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu grubun yaklaşık %30'u kaygı bozuklukları ve depresyon tanısı almış kişiler olup, geri kalan kısmı ise; ilişki sorunları ile özel bir psikoterapi merkezine başvuran bireylerden oluşmuştur. Normal örneklem de çalışmanın Sorun Tarama Ölçeği'nde (SCL-90) düşük puanlar alan gruptan oluşturulmuştur. Gruplar yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi açısından eşleştirilmiştir (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

Grupların alt boyutlardan aldıkları puanların farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması için t-testi uygulanmıştır. Klinik grup Duygusal Yoksunluk, Başarısızlık, Karamsarlık, Sosyal İzolasyon, Duyguları Bastırma, Bağımlılık/ Yetersizlik, Terk Edilme, Kusurluluk/ Utanma ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık alt boyutlarında normal gruptan daha yüksek puanlar almıştır ($p < .05-.01$). Şema alanları açısından da Zedelenmiş Otonomi ve Kopukluk alanlarında .01 düzeyinde farklılık olduğu ortaya konmuştur (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

3.3.2.4. Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün Türkçe Formunun Güvenirliği

Ölçeğin iç tutarlılığının hesaplanması için ölçek, 17-35 yaş aralığında yer alan 150 (%62.4 kadın, %37.6 erkek) katılımcıya 3 hafta ara ile tekrar uygulanmış, test-tekrar test puanları arasındaki ilişki incelenmiştir. Şema boyutları için Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı= .66 ile $r = .82$ aralığında yer almış ve $p < .01$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. İhtiyaç alanları için ise Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı= .66 ile $r = .83$ arasında yer almış ve $p < .01$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı alt ölçekler için $r = .63$ ile $r = .80$ aralığında yer almış, ölçeğin yapılan üst sıra faktör analizi ile belirlenen ihtiyaç alanlarının Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları ise $\alpha = .53$ ile $\alpha = .81$ aralığında yer almıştır (Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009).

3.3.3. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)

Sıfat Tarama Listesi 1949 yılında Berkeley Kişilik Değerlendirme ve Araştırma Enstitüsü'nde Sıfat Listesi (ACL- Adjective Check List) adı ile geliştirilmiştir. Bireylerin kişilik özelliklerinin saptanması amacı ile geliştirilmiş olan ölçek 1993'te revize edilmiş ve son halini almıştır. Sıfat Listesi, günlük hayatta kullanılan tanımlayıcı ve niteleyici özellikteki 300 sıfattan oluşmakta, bireylerin tanınmasını amaçlayan bireysel ve somut bir teknik olan Q-Sort tekniğine dayanmaktadır. Bireyler bu listeden kendilerini tanımlayan sıfatları işaretler, amaç bireyin işaretlemeleri çerçevesinde kişiliğinin belirlenmesidir. Ölçek, bireylerin karşılatılmasına dayalı derecelendirmeleri ortaya koymak yerine bireylerin kişisel özelliklerini ortaya çıkartır.

Sıfat Listesi, Cattel'in ortaya koyduğu 171 kişisel özellik listesine dayanmaktadır, bu listeden 125 sıfat seçilmiş daha sonra Freud, Jung, Mead ve Murray'in kuramları gözden geçirilmiş kişiliğin tanımlanmasında kullanılabilir bazı sıfatlar listeye eklenmiştir. Yapılan incelemelerde listeye bazı eklemeler ve listeden bazı çıkartmalar yapılmış ve liste 1952 yılında 300 sıfatlık son halini almıştır. Ölçekte 5 alt grup altında yer alan 37 alt ölçek bulunmaktadır. Kontrol Ölçeklerinin altında, İşaretlenen Toplam Sıfat Sayısı, İşaretlenen Tercih Edilen, İşaretlenen Tercih edilmeyen, sıfat sayısı alt ölçekleri yer almaktadır. İhtiyaç Ölçeklerinin altında, Başarı, Başatlık, Sebat, Düzen, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme, Yakınlık, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Bağımsızlık, Saldırganlık, Değişiklik, İlgi Görme, Kendini suçlama ve Uyarlık alt ölçekleri yer almaktadır. Çeşitli Ölçekler alt grubunda, Danışmaya Hazır Oluş, Oto-Kontrol, Özgüven, Kişisel Uyum, İdeal Benlik, Yaratıcı Kişilik, Askeri Liderlik, Erkeksi Özellikler ve Kadınsı Özellikler alt ölçekleri yer almıştır. Ego durumu Alt Grubu altında, Eleştirici Anababa, Koruyucu Anababa, Yetişkin, Serbest Çocukluk ve Uymuş Çocukluk alt ölçekleri yer alırken Orijinallik-Eğitilmiş Zekâ Alt Grubu altında Hayalci (A-1), Sezgici (A-2), Geleneksel (A-3), Analitik (A-4) alt ölçekleri yer almıştır. On altı yaş ve üzerindeki bireylere uygulanabilen test, hem bireysel olarak, hem de grup formatında uygulanabilmektedir (Savran, 1993).

3.3.3.1. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Güvenirlik Çalışması

Ölçeğin norm çalışması 5238 erkek ve 4144 kadın olmak üzere toplam 9382 kişi ile gerçekleştirilmiştir.

Ölçeğin güvenirlik çalışması 588 kadın ve 591 erkek katılımcı ile gerçekleştirilmiş, iç tutarlılık katsayıları Cronbach alfa yöntemi ile değerlendirilmiştir. Kadınlara ait katsayılar $\alpha = .53$ ile $\alpha = .94$ arasında yer alırken erkeklere ait katsayılar $\alpha = .56$ ile $\alpha = .95$ arasında yer almıştır.

Testin devamlılık özelliği için 45 kadın, 199 erkek katılımcıdan oluşan bir örneklem kullanılmış, testler altı ay ara ile uygulanmış; değerlerin kadınlar için $.47$ ile $.86$ arasında, erkekler için ise $r = .37$ ile $r = .77$ aralığında yer aldığı gözlenmiştir (Savran, 1993).

3.3.3.2. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Faktör Analizi

Sıfat Listesinin orijinal faktör analizi çalışmasında 588 kadın ve 591 erkek katılımcı yer almıştır. Bu örneklemeden elde edilen veriler doğrultusunda bütün alt ölçekler arasındaki ilişki belirlenmiştir. En yüksek korelasyonlar Sebat ve Düzen alt ölçekleri arasında elde edilmiş, bu değer kadınlar için $r = .85$ erkekler için $r = .87$ olmuştur. Yetişkin ve uyummuş çocuk ölçekleri arasında da yüksek ilişki gözlenmiş; bu değer kadınlar için $r = -.80$, $r =$ erkekler için $-.81$ olarak ortaya çıkmıştır.

Alt ölçeklerin birbirleri ile olan ilişkilerine bakılmasının ardından, Temel Bileşenler Analizi (Principal Components Analizi) ve Dik Döndürme (Varimax Rotasyon) işleminin uygulanmasından sonra 6 faktörlük bir yapı ortaya çıkmıştır. Birinci faktör Güç (potency) faktörü olup; Başarı, Sebat, Düzen, Yetişkin, A-4 (Olumlu yüklü) ve transaksiyonel analizde doğal, ilkel, fevri, kontrolsüz, yardım bekleyen yani “çocuk gibi çocuk” anlamına gelen (Akkoyun, 2007) Uymamış Çocuk (olumsuz yüklü) ölçeklerinde görülmüştür. İkinci faktör olan Atılganlık; Başatlık, Gösteriş, Saldırganlık ve Serbest Çocuk (olumlu yüklü), Oto-kontrol ve Kendini Suçlama (olumsuz yüklü) ölçeklerinden elde edilmiştir. Sosyallik faktörü; En çok tercih edilen sıfatlar, şefkat, Yakınlık, Kişisel Uyum, Koruyucu Anababa ve A-3 ölçeklerinden ortaya çıkmıştır. Dördüncü faktör olan Bireysellik faktörü; Duyguları Anlama, Bağımsızlık, Değişiklik, Yaratıcı Kişilik, A-2 (olumlu yüklü) ve Uyarlık (olumsuz yüklü) ölçeklerinden elde edilmiştir. Doyumsuzluk olarak nitelendirilen beşinci faktör; İşaretlenmiş Sıfat Sayısı, Tercih Edilmeyen Sıfat Sayısı, İlgi Görme, Kadınsı Özellikler, Eleştirici Anababa Ölçeklerinde bulunmuştur. Son faktör olan Kısıtlama; Genellik ve Askeri Liderlik Ölçekleri (Olumlu yüklü), İdeal

Benlik, Erkeksi Özellikler ve A-1 Ölçekleri (olumsuz yüklü) ölçeklerinde bulunmuştur (Savran, 1993).

3.3.3.3. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Türkçe'ye Uyarlanması

Ölçeğin Dilsel Eşdeğerlik çalışması için çeviri-tekrar çeviri tekniği kullanılmış, test önce Türkçe'ye daha sonra tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Dilsel eşdeğerlik çalışması, 1991-1992 öğretim yılında pedagojik formasyon almak amacı ile Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören, iyi derecede İngilizce bilgisine sahip olan 15 kadın 15 erkek olmak üzere toplam 30 kursiyer ile yapılmıştır. Örneklem grubuna önce İngilizce on gün sonra Türkçe formu uygulanmıştır. Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı Tekniği ile elde edilen korelasyon katsayıları her ölçek için en az .05 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu göstermiştir. Alt ölçekler arasındaki ilişki katsayıları .905 ile .548 arasında değişiklik göstermiştir. Ölçekler arasındaki farklılığı belirlemek amacı ile t testi uygulanmış, Düzen ve Yaratıcı Kişilik alt ölçekleri dışındaki ölçeklerde anlamlı bir fark bulunmamıştır. İngilizce ve Türkçe formun korelasyon katsayıları, ilişkili grup "t" test sonuçları ve işaret testi sonuçları incelendiğinde Türkçe formun Dilsel Eşdeğerliğe sahip olduğu ortaya çıkmıştır (Savran, 1993).

3.3.3.4. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Geçerliliği

Güvenirlilik çalışmalarında, 62 kişilik bir örneklem grubuna Edwards Kişisel Tercih Envanteri uygulanmıştır. Her ölçek alt boyutu ile puanlar arasındaki ilişki ve farka bakılmıştır. Sonuçların tümü $p < .05$ düzeyinde anlamlı bulunmuş, ilişki $r = .63$ ile $r = .26$ arasında değişmiştir. İki ölçek dışında ölçekler arasında anlamlı farklar bulunmamıştır. Sıfat listesinin ölçeklerinin birbirleri ile olan ilişki incelendiğinde katsayıların orta seviyede olduğu ortaya konmuş, sonuçlar Sıfat Listesinin güvenirliliğini ve geçerliliğini desteklemiştir (Savran, 1993).

3.3.3.5. Sıfat Listesi/ SL (Adjective Check List/ ACL)'nin Güvenirliliği

Test-tekrar test güvenirliliği için ölçek, 40 kişilik bir öğrenci grubuna 5 hafta ara ile iki kez uygulanmıştır. Devamlılık katsayısı alt ölçekler için en fazla $r = .88$, en düşük $r = .45$ olarak bulunmuş ortalaması ise $r = .738$ olmuştur. Test-Test tekniğinden elde edilen

verilerde alt ölçekler arasında anlamlı farklar bulunmamıştır. Ölçeğin iç tutarlılığı için Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı, Spearman-Brown, Flanagan, Rulon, Horst, Mosier, Kuder-Richardson formülleri kullanılmış ve sonuçlar birbirleri ile benzerlik göstermişlerdir (Savran, 1993).

3.3.4. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formu (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form)

Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanterinin orijinal formu olan Inventory of Parent and Peer Attachment (IPPA), Armsden ve Greenberg tarafından geliştirilmiştir (1987). Ölçek, 16 ve 20 yaş aralığındaki ergenlerin genel olarak bağlanmalarını ölçmek amacı ile geliştirilmiş, ancak yazarlar el kitabında ölçeğin 12 yaşa kadar inilerek güvenle kullanılabilirliğini belirtmiştir. Ayrıca ölçek ilerleyen zamanlarda anne ve babaya olan bağlanmayı ayrı ayrı değerlendirme amacı ile de kullanılmıştır (Lopez, 1993). Armsden ve Greenberg (1987) zamanla farklılaşan bağlanma davranışının ölçülmesinde hem bilişsel, hem duygusal deneyimlerin ele alınması gerektiğini savunmuşlardır. İçsel çalışan modellerin çıkarılmasında öncelikle bağlanma figürünün ulaşılabilirliği ve bağlanma figürünün duyarlılığına bağlı olarak sağlanan güven deneyiminin ve bağlanma figürünün duyarsızlığı veya tutarsızlığının yol açtığı öfke ve umutsuzluk deneyiminin önemini vurgulamışlardır. Bağlanmaya ilişkin bu deneyimler Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği'nde güveni iletişim ve yabancılaşma alt boyutlarında değerlendirilebildiği gibi, toplam puan ile değerlendirilebilmektedir. Güvenli bağlanma düzeyine ilişkin toplam puan; özsaygı, yaşamdan alınan doyum ve stresten daha az etkilenme ile pozitif yönde ilişki ortaya koymuştur. 1992 yılında Raja ve arkadaşları tarafından geliştirilen ölçeğin kısa formu, pek çok çalışmada ergenlerde anne ve babaya güvenli bağlanma düzeyini ölçmek için kullanılmıştır (Günaydın, Selçuk, Nebi, Uysal, 2005; Buist, Dekovic, Meeus ve van Aken, 2002). Ölçeğin kısa formu, her biri dörder maddeden oluşan Güven, İletişim ve Yabancılaşma alt boyutlarından oluşmuştur. Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formunun psikometrik çalışmaları Günaydın, Selçuk, Nebi ve Uysal (2005) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin kısa formu 12 maddeden oluşmakta ve 7 basamak üzerinden değerlendirilmektedir (1= asla; 7=daima). Ölçek anne ve baba için ayrı ayrı cevaplandırılmaktadır. Böylelikle alt ölçeklerin toplanmasıyla ortaya çıkan toplam bağlanma puanı, anne ve babalar için ayrı ayrı hesaplanabilmektedir. (Günaydın, Selçuk, Nebi ve Uysal, 2005). Ortalamanın

üzerindeki değerlerin güvenli bağlanmayı, ortalamanın altında kalan değerlerin ise güvensiz bağlanmayı gösterdiği varsayılmaktadır (Ergün, 2008).

3.3.4.1. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formunun (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form)Türkçe'ye Uyarlanması

Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formu, standart çeviri- geri çeviri tekniği ile Türkçe'ye çevrilmiştir. İlk olarak alanında uzman üç kişi ölçeği Türkçe'ye çevirmiş, daha sonra üzerinde uzlaşılan maddeler her iki dili de çok iyi konuşan yüksek lisans öğrencisi tarafından İngilizce'ye geri çevrilmiştir. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda ölçeğe son şekli verilmiştir (Günaydın, Selçuk, Nebi, Uysal, 2005).

3.3.4.2. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formunun (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form)Türkçe'ye UyarlanmasıFaktör Yapısı

EABÖ'nin Kısa Formunun faktör yapısını ortaya koymak amacı ile anne ve baba formlarını oluşturan 12 maddenin üzerinde birbirinden bağımsız olarak faktör analizi, dikköndürme (Varimax rotasyonu) ile temel bileşenler analizi yapılmıştır. İlk analizlerde özdeğerleri birin üzerinde olan iki faktör bulunmuş, ancak özdeğerlerin ikinci faktörde keskin düşüş gösterdiği ortaya çıkmıştır (anne formu için 5.21, 1.25; baba formu için 5.58, 1.12). Scree grafiği tek faktörlü yapıyı desteklemiştir. Tek faktörlü yapı toplam varyansın anne formu için %43.45'ini baba formu için %46.52'sini açıklamıştır. Ölçeğin orijinal formunda 3 alt boyut (güven, iletişim ve yabancılaşma) olmasına karşın, Türk ergen örnekleminde farklı bir faktör yapısı bulunmuştur. Dolayısıyla toplam bağlanma skoru hesaplanırken 2., 4., 5., 6., 9. ve 10. maddelerin ters kodlanıp diğer maddeler ile toplanması tavsiye edilmektedir (Günaydın, Selçuk, Nebi ve Uysal, 2005).

3.3.4.3. Kısa Formunda (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form)Alt Ölçeklerinin İç Tutarlılığı

Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ'nin alt ölçekleri Anne Bağlanma ve Baba Bağlanma Ölçekleri'dir. Anne ve babalar için toplam bağlanma puanları hesaplanırken, göreceli düşük faktör yüküne sahip olan 6.madde göz ardı edilmiştir. Bu madde çıkartıldığında, Cronbach Alfa değerleri anne formu için $\alpha = .88$, baba formu için $\alpha = .90$

olmak üzere yüksek düzeyde iç tutarlılık katsayısı ortaya koymuştur (Günaydın, Selçuk, Nebi, Uysal, 2005).

3.3.4.4. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formunda (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form) Anne ve Baba Formlarının Geçerliliği

EABÖ anne ve baba toplam bağlanma puanlarıyla diğer değişkenler arasındaki ilişki Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı Tekniği ile incelenmiştir. Anne ve babaya bağlanma ile özsaygı arasında pozitif yönde, $p < .01$ düzeyinde anlamlı ilişki bulunmuştur, ilişkinin katsayısı anneye bağlanma için $r = .26$, babaya bağlanma için $r = .17$ olarak bulunmuştur. Babaya bağlanma güvenliği arttıkça onaylanma kaygısının azaldığı görülmüş ($r = -.13$, $p < .05$) ancak bu ilişki anneye bağlanma ile görülmemiştir. Ayrıca Anne ve babaya bağlanma toplam puanları arasında $p < .01$ anlamlılık düzeyinde, $r = .35$ 'lik katsayı ile güçlü ve anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konmuştur (Günaydın, Selçuk, Nebi ve Uysal, 2005).

3.3.4.5. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği/ EABÖ - Kısa Formunun (Inventory of Parent and Peer Attachment/ IPPA - Short Form) Test Tekrar Test Güvenirliği

Test-tekrar test güvenirliliğini belirlemek amacı ile Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri anne baba formları katılımcılar arasından rastgele seçilen 85 öğrenciye 6 hafta ara ile tekrar uygulanmıştır. Katılımcıların %43'ünü 36 katılımcı ile kadınlar, %57'sini ise 48 katılımcı ile erkekler oluşturmuştur. Katılımcıların yaş ortalaması 20.21 olmuştur. Belirtilen aralıklarla ölçülen anne bağlanma puanları arasında $r = .87$, baba bağlanma puanları arasında $r = .88$, $p < .01$ anlamlılık düzeyinde, ilişki olduğu ortaya konmuştur. Bu sonuçlar EABÖ'nin yüksek düzeyde test-tekrar test güvenirliliği olduğunu göstermiştir (Günaydın, Selçuk, Nebi, Uysal, 2005).

3.3.5. Sorun Tarama Ölçeği/ STÖ (Symptom Assessment Questionnaire/ SA- 45)

Sorun Tarama Ölçeği'nin orijinal formu olan Symptom Check List-90, Dr. Leonard R. Derogotis tarafından geliştirilmiştir. Psikolojik problemlerin ve psikopatolojik semptomların değerlendirilmesi amacıyla geliştirilen ölçek, 90 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, 13 yaş ve üzerindeki kişilerin psikolojik veya psikiyatrik belirtilerin ölçülmesi

amacıyla kullanılmaktadır. Bireysel olarak ya da grup ortamında uygulanabilen ölçeğin tamamlanması yaklaşık olarak 10-15 dakika sürmektedir. Kişiler kendi belirtilerini, 1=Hiç; 5=İleri derece olmak üzere 5 puanlı bir skalada kendileri değerlendirirler. Ölçek 9 belirti alanı ve 45 maddeden oluşmaktadır. Dokuz belirti alanı olan Kaygı, Depresyon, Düşmanlık, Kişilerarası duyarlık, Obsesif- Kompulsif belirtiler, Paranoid düşünceler, Korku, Psikotizm ve Somatizasyon'dan oluşmaktadır. Sorun Tarama Ölçeği'nde, orijinal Belirti Tarama Listesi (SCL-90) ve Kısa Semptom Envanteri'nin (BSI) genel psikopatolojinin ya da semptomolojisinin tanımlanması açısından faydalı olarak gördüğü Global Önem Endeksi (GSI) ve Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) değerleri hesaplanır. Her bir ölçeğe ait maddeler toplanarak o alt ölçeğe ait toplam ham puan, alt ölçeklerin puanlarının toplanması ile Global Önem Endeksi, 1=Hiç olarak işaretlenen maddelerin toplanması ve standart 45 puandan çıkartılması ile Olumlu Belirtiler Endeksi elde edilir (Avcu, 2006).

Sorun Tarama Ölçeği (SA- 45, psikiyatrik semptomoloji ihtiyacını karşılamak üzere kısa ve kapsamlı bir ölçek olarak geliştirilmiştir. SA-45'in oluşturulmasında SCL-90 ve onun revize edilmiş hali SCL-90-R kullanılmıştır. SA-45 ölçeğinin madde seçiminde 2300'den fazla yetişkin ve ergen psikiyatrik hastaya uygulanmış olan SCL-90'dan SA-45'de yer alması için, 9 belirti alanından 5'er madde olmak üzere, küme (cluster) analitik tekniği kullanılmıştır (Avcu, 2006).

3.3.5.1. Sorun Tarama Ölçeği/ STÖ (Symptom Assessment Questionnaire/ SA-45)'nin Türkçe'ye Uyarlanması

Uyarlama işleminin ilk aşamasında maddeler, çeviri-geri çeviri tekniği ile dört çevirmen tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiş, daha sonra her iki dile anadil seviyesinde hâkim olan iki çevirmen tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiştir. Dilsel eşdeğerlilik çalışması için ölçek İstanbul ilinde İngilizce eğitim veren bir lisede, 9. sınıflardan 4 şube ile gerçekleştirilmiştir. Birinci gruba önce İngilizce bir hafta sonra Türkçe, ikinci gruba önce Türkçe bir hafta sonra İngilizce, üçüncü gruba sadece Türkçe, dördüncü gruba ise sadece İngilizce form uygulanmıştır.

Dört farklı gruba uygulanan SA-45 Sorun Tarama Ölçeği puanlarına uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi'nde (ANOVA) hiçbir alt testte anlamlı fark bulunmaması SA-45

Sorun Tarama Ölçeği ergen formunun dilsel eşdeğerliği olduğunu göstermiştir (Avcu, 2006).

3.3.5.2. Sorun Tarama Ölçeği/ STÖ (Symptom Assessment Questionnaire/ SA-45)'nin Güvenirliği

Ölçeğin test-tekrar test güvenirlğini ölçmek üzere test 31 kişilik bir çalışma grubuna bir hafta ara ile iki kez uygulanmıştır. Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı Tekniğı kullanılarak hesaplanan ilişki katsayıları hem toplam puan hem de Olumlu Belirti Toplamında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki ortaya koymuştur ($p < .001$). Bu sonuç ölçeğin zamana bağılı güvenirlğinin olduğunu göstermiştir.

Her maddenin varyansına bağılı olarak hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .92$, testin iki eşit yarıya ayrılarak hesaplanmasıyla elde edilen Sperman-Brown iç tutarlılık katsayısı .88 ve Gutmann iç tutarlılık katsayısı .87 olarak bulunmuştur. Her biri $p < .01$ düzeyinde anlamlı olan bu katsayılar testin yüksek düzeyde iç tutarlılığı olduğunu göstermiştir.

Madde analizinde her maddenin her teknikte en az $p < .01$ düzeyinde anlamlı sonuçlar vermiş olması her maddenin güvenilir olduğunu ortaya koymuştur (Avcu, 2006).

3.3.5.3. Sorun Tarama Ölçeği/ STÖ (Symptom Assessment Questionnaire/ SA-45)'nin Geçerliliği

Sorun Tarama Ölçeği'nin toplam puanı ile alt ölçekleri arasında $p < .001$ düzeyinde anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Global Önem Endeksi (GSI) ve Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) puanlarının arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon katsayısı $r = .86$ olmuştur. Alt ölçeklerin birbirleri ile olan ilişkisini gösteren korelasyon katsayıları $r = .37$ ile $.54$ arasında bulunmuş ve testin yapı geçerliliğini ortaya konmuştur.

Yapı geçerliliği açısından, SA-45 Sorun Tarama Ölçeği'nin Global Önem Endeksi (GSI) Puanları ve Sıfat Listesi Kişilik Testi alt ölçek puanları arasındaki ilişkiye bakılmış, duyarlılık, şefkat gösterme, ideal benlik ve yaratıcılık alt ölçekleri ve Global Önem Endeksi (GSI) puanları arasında negatif yönde $p < .05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir.

SA-45 Sorun Tarama Ölçeği'nin tüm alt ölçek puanları ile Beck Depresyon Ölçeği puanları arasında en az $p<.001$ düzeyinde anlamlı, pozitif yönde ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

SA-45 Sorun Tarama Ölçeği depresyon alt ölçeği ile Durumluluk-Sürekli Kaygı Ölçeği arasında negatif yönde, Sorun Tarama Ölçeği (SA- 45) anksiyete, Obsesif-Kompulsif belirtiler ve Paranoid düşünce alt ölçekleri ile Sürekli Kaygı Ölçeği arasında en az $p<.05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir (Avcu, 2006).

Tablo 3.4. Kriter Geçerliğinde Kullanılan Ölçeklerin Uygulama Yapılan Yaş Aralıkları

Ölçek Adı	Yaş Aralığı
10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)	10-16
Young Şema Ölçeği - Kısa Form (YŞÖ)	16
Sıfat Listesi (SL)	15-16
Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği - Kısa Formu (EABÖ)	12-16
Sorun Tarama Ölçeği (STÖ)	13-16

Tablo 3.4'te çalışmada kullanılan ölçeklerin, kaç yaş grubunda kullanıldığı gösterilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanması amacı ile aşağıdaki işlem sırası takip edilmiştir.

1. Alanyazın Taraması: Bilim adamı ölçek geliştirirken öncelikle teorik yapı ve ile ölçüm aracı arasında bağ kurmak zorundadır. Bunun için kavramsal yapıyı irdelemeli, mümkün olduğunca anlaşılır bir şekilde tanımlamalı, yapının faktörlerini ve alt boyutlarını net bir şekilde ortaya koymalıdır (Şencan, 2005). Bu nedenle öncelikle teoriyi ve konuyla ilgili daha önce yapılmış çalışmaları incelemeye yönelik literatür taraması yapılmıştır.

2. Ham Madde Bankasının Oluşturulması: Kalibre edilmemiş maddelerden oluşan soru/ madde havuzuna “ham madde bankası”, kalibre edilmiş sorulardan maddelerden oluşana ise, “kalibre edilmiş madde bankası” adı verilmektedir. Kalibre edilmiş madde bankası klasik test kuramında güçlülük derecesi, çeldiricilik ve ayırt etme

özelliği belirlenmiş, ayrıca geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılarak kalitesi doğrulanmış maddelerin bir araya getirilmesinden oluşmuş bir soru havuzudur. Ham madde havuzunda nihai testte hedeflenen madde sayısını üç katı kadar madde geliştirilir (Şencan, 2005). Bu adımda elde edilen kuramsal bilgiler ışığında, 301 ifadeden oluşan bir madde bankası hazırlanmıştır.

3. Derecelendirme Seçimi: Araştırmacılar Likert tipi bir ölçek geliştirmeye karar verdiklerinde ölçekte her bir ifadenin kaç dereceli bir boyut üzerinde değerlendirileceğini belirlemek zorundadırlar. Literatürdeki kaynaklar incelendiğinde Likert tipi ölçeklerde üç dereceden 11 dereceye dek uzanan ölçekler olduğu görülmektedir. Ancak, zaman içinde yapılan araştırmalar ortaya koymuştur ki, ölçekteki derece sayısının beşten az olması bir derecelendirme ölçeğinin varyansını en alt düzeye düşürürken, yedinin üzerine çıkması durumunda varyansta önemli bir değişiklik gözlenmemektedir (Cicchetti, Showalter ve Tyrer, 1985). Ölçekteki derecelendirme dokuza çıktığında ise, güvenirlik düşmektedir (Bendig, 1953; Preston ve Colman, 2000). Maksimum güvenirlik beş veya yedi dereceli ölçeklerle elde edilebilmektedir. Tek sayı ile biten ölçeklerin çift sayı ile biten ölçeklere oranla daha güvenilir olduğunu söyleyebiliriz (Şencan, 2005). Ölçeklerdeki duyarlılık derecesi arttıkça, ölçeği dolduran bireylerin daha ayrıntılı bir farkındalık içinde olmaları gerekmektedir. Bu çalışmada da ölçeği dolduracak bireylerin yaş düzeyleri düşünüldüğünde; güvenirliği düşürmemek şartı ile birlikte, bilişsel gelişimlerine daha uygun olacağı düşünülen beşli derecelendirmenin kullanılmasına karar verilmiştir.

4. Ön Hazırlık ve Pilot Çalışma Uygulaması: Ölçek maddelerinin anlaşılabilir olması, hedef kitleye uygunluğu gibi noktaların test edilmesi ölçek geçerliği için önemlidir. Aday form elde edildikten sonra hedef kitle ile benzer özellikler gösteren bir örneklem grubuna pilot çalışma uygulaması yapılarak ölçek maddelerine ilişkin psikometrik özellikler belirlenerek formda gerekli değişiklikler yapılır (Yurdugül, 2005). Bu nedenle bu adımda soruların çocuklar tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını test etmek için 35 kişilik bir öğrenci grubuna birebir gözleme yolu ile pilot uygulama yapılmıştır.

5. Kapsam Geçerliği, Uzman Görüşü ve Okunabilirlik, Anlaşılabilirlik Aşaması: Eğitim ve Psikolojide ölçek geliştirme çalışmalarında, geliştirilmek istenilen ölçek ile ölçülmek istenilen özellik arasındaki bağıntının tutarlı olması amaçlanır. Bu nedenle, ölçeği

oluşturan maddelerin yüksek düzeyli psikometrik özellikler göstermesi gerekir. Bunun için ölçmeye konu olan özellik kapsamında uzman görüşlerine başvurulur (Yurdugül, 2005).

Tablo 3.5. ÇEŞÖT'ü Değerlendiren Hakemlerin Mesleki Özellikleri

Hakem No	Ünvanı	Çalışma Alanı
1	Psikiyatrist Dr. Sertifikalı Şema Terapisti ve Eğitmeni	Yarı Zamanlı Akademisyen, Özel Çalışma
2	Dr. Klinik Psikolog, Sertifikalı Şema Terapisti ve Eğitmeni	Akademisyen, Özel Çalışma
3	Prof. Dr. Klinik Psikolog, Sertifikalı Şema Terapisti ve Eğitmeni	Akademisyen, Özel Çalışma
4	Prof. Dr. Çocuk Psikiyatristi	Akademisyen, Özel Çalışma
5	Prof. Dr. Psikolojik Danışman	Akademisyen, Özel Çalışma
6	Prof. Dr. Çocuk ve Genç Psikiyatristi	Akademisyen, Özel Çalışma
7	Prof. Dr. Psikolojik Danışman, İstatistik Uzmanı	Akademisyen, Özel Çalışma
8	Prof. Dr. Psikolojik Danışman, İstatistik Uzmanı	Akademisyen
9	Klinik Psikolog	Özel Çalışma
10	Klinik Psikolog	Özel Çalışma

Bu çalışmanın dördüncü adımında da ölçek soruları mesleki özellikleri Tablo3.5'te görülen on uzmana gönderilmiş ve değerlendirilerek ve sonuçlar analiz edilmiştir.

Kapsam geçerliği konusunda kullanılan tekniklerden biri olan Davis Tekniği'nde uzman görüşlerini (a) "Uygun", (b) "Madde hafifçe gözden geçirilmeli", (c) "Madde ciddi olarak gözden geçirilmeli" ve (d) "Madde uygun değil" şeklinde dördü olarak derecelendirmektedir (Davis, 1992). Bu teknikte (a) ve (b) seçeneğini işaretleyen uzmanların sayısı toplam uzman sayısına bölünerek maddeye ilişkin "Kapsam Geçerlik İndeksi" elde edilmektedir ve bu değer istatistiksel bir ölçütü karşılaştırmak yerine 0.80 değeri ölçüt olarak kabul edilmektedir (Yurdugül, 2005).

Yukarıda açıklananlar doğrultusunda 283 sorudan oluşan ÇEŞÖT soru havuzu 10 kişilik uzmana gönderilmiş ve test maddeleri hakkında görüşleri alınmıştır.

Daha sonra ölçek 30 kişilik bir başka öğrenci grubu tarafından herbir maddeyi anlayıp, anlamadıkları konusunda değerlendirilmiş, ölçeğin tüm maddelerinin okunabilirlik ve anlaşılabilirlik düzeyleri (intraclass korelasyon katsayısı ile) belirlenmiştir.

6. Uygulayıcıların Eğitilmesi: Bir araştırmada eğer anketçilerden yararlanılmış ise, bu kişilerin standart uygulama yapabilmeleri için dikkatli bir şekilde eğitilmeleri ve kendilerine lüzumu halinde başvuracakları “uygulama yönergelerinin” verilmesi gerekir. İki uygulayıcının tavırları ve tutumları aynı olmazsa aynı kişilerde dahi farklı sonuçlar alabilirler. Bu durum verilerin güvenilirliğini düşürür (Şencan, 2005). Bu çalışmada da büyük örneklem gruplarına ulaşabilmek için araştırmacı haricinde 10 uygulamacı ile çalışılmıştır. Uygulamacıların hepsi en az lisans düzeyinde eğitimini tamamlamış psikolog ve psikolojik danışmanlardan oluşmaktadır. Uygulamacılara araştırmacı tarafından ölçeğin hangi amaçla, nasıl, hangi şartlarda, ne gibi etik kurallar çerçevesinde uygulanacağına dair iki saatlik bir eğitim verildikten sonra, herbirine, uygulama yönergelerinin yazılı olduğu bir kılavuz verilmiştir. Ayrıca, uygulama süresi boyunca da uygulamacıların araştırmacıya sormak istedikleri bir soru olduğunda telefon ile anında ulaşabilmeleri sağlanmıştır.

7. Uygulama: Bundan sonra Yurdugül’ünde (2005) belirttiği gibi, çalışmanın psikometrik özelliklerinin belirlenmesi sürecine gidilerek, uygun örneklemde deneme çalışmaları yapılmıştır. Bu amaçla, okullarda örneklem gruplarına ulaşarak, 45 dakikalık 1 ders saati içinde, uygulamacılar gözetiminde, grup halinde ölçeğin uygulanması sağlanmıştır.

8. Geçerlilik, Güvenirlik ve Norm Çalışmaları İçin İstatistik İşlemler: Dokuz yüz seksen üç öğrenci ile geçerlik, güvenilirlik analizleri; 2250 kişilik örneklem grubuna uygulama sonuçları üstünden de norm çalışması işlemleri gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın temel amacı, “ÇEŞÖT” Ölçeklerinin geçerlik, güvenilirlik ve norm çalışmalarının gerçekleştirilmesi olduğu için, araştırma kapsamında; bilimsel olarak; bir test geliştirilmesinde gerekli olarak kabul edilen tüm istatistiksel analizler yapılmıştır. Bunlar sırası ile şu şekilde özetlenebilir.

3.5.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Ön Hazırlık ve Pilot Çalışma Veri Çözümlemesi

İlk etapta ÇEŞÖT'ün hazırlanan soru havuzu, Türkiye'deki 10 uzmana gönderilerek görüşlerine başvurulmuş ve onların görüşleri doğrultusunda ÇEŞÖT maddelerinin uygunluk düzeyleri belirlenmiştir. Bu işlemin istatistiksel analizlerinde “kapsam geçerlik indeksi”(madde-davranış uyum katsayısı) değerleri elde edilmiştir. Bir maddenin test kapsamında yer alabilmesi için kapsam geçerlik indeksinin en az .80 değerinde olması gerekmektedir (Yurdugül, 2005). Bu nedenle bu çalışmada da kapsam geçerlik indeksi .80'in altında olan maddeler, soru havuzundan çıkartılmışlardır.

İkinci aşamada ise ölçeğin geliştirilmesindeki hedef gruptan seçilen bir çalışma grubuna, maddelerin anlaşılıp anlaşılmadığını incelemek amacıyla bir uygulama yapılmıştır. Bir ölçeğin hedef grup tarafından anlaşılabilirlik düzeyini niceliksel olarak belirlemek için çok farklı istatistiksel teknikler kullanılmaktadır. Bir ölçeğin hedef grup tarafından anlaşılabilirlik düzeyini belirlemek için ölçek en az 30 kişilik bir gruba her bir soruyu anlayıp anlamadıklarını değerlendirmeleri için uygulanır ve bu puanlar arasındaki uyuşmaya bakılır. Bu uyuşmanın göstergelerinden bazıları kappa tipi istatistikler, sınıf içi (intraclass) korelasyon katsayısı veya Kendall's W korelasyon katsayısıdır. Kappa tipi istatistikler en yaygın kullanılan uyuşum katsayılarıdır. Belirli koşullar altında, Kappa ve sınıf içi korelasyon katsayıları eşdeğerdir (Fleiss ve Cohen, 1973). Sınıf içi korelasyon katsayısı, tekrarlanan ölçümlü denemelerde ölçümlerin güvenilirliğini (reliability), ifade etmede de kullanılmaktadır (Winer, 1971).

Sınıf içi korelasyon katsayısının kabul edilebilir seviyeleri şu şekildedir: .40 ve daha düşük ise zayıf; .40 ile .59 arasında ise “ortalamanın altı”; .60 ile .74 arasında ise “orta”; .75 ile .89 arasında ise “iyi” ve .90 ve daha üstüdeyse “çok iyi” olarak yorumlanmaktadır (Tekin, 2012).

Ölçeğe son şekli verildikten sonra; ölçek 983 kişilik bir çalışma grubuna (10-16 yaş grubu öğrenciler) uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara dayalı olarak ilk etapta, faktör analizinde daha sağlıklı sonuçlar alabilmek için, madde-kalan (item remainder) değerlerine bakılmıştır. Madde-kalan değerleri .35'in altında ($p > .001$) olan maddeler, test kapsamından çıkartılmıştır.

10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın pilot çalışmasının son aşamasında ölçek maddelerinin işlevselliği sınanmıştır. Bu aşamada, ÇEŞÖT'deki tüm maddelerin test toplamı ile ilişkisine bakılmıştır.

Hesaplanan korelasyon katsayısının anlamlı bir sonuç verip vermemesi, bu katsayının anlamlılığının ölçülmesi ile mümkündür. Bu anlamlılık, bir sonuç testi olan “t” testi ile veya “z” dağılımına bakılarak yapılmaktadır (Türkbal, 1981). Ancak “z” dağılımına göre korelasyon katsayısının istatistiksel açıdan anlamlılığının sınanmasında bir kısıtlılık bulunmaktadır. “N” sayısı arttıkça korelasyon katsayıları küçülmekte ve dolayısıyla da anlamlılık düzeyleri daha küçük korelasyon katsayılarında bile anlamlı çıkabilmektedir. Bu durumu ortadan kaldırmak için genel olarak “t” dağılımındaki kritik değerlerin kullanılması tercih edilmektedir. $p = .001$ hata payı ile korelasyon katsayısının anlamlılık kriteri .35'e çok yakındır (Demirutku ve ark., 2005)

3.5.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Faktör Analizine İlişkin Veri Çözümleme Çalışmaları

Doğrudan gözlenemeyen psikolojik yapılar, bireylerin test maddelerine verdiği tepkiler aracılığıyla gözlenir. Testi geçerli kılmada, bir teste dayalı açıklamalar yapılır ve bunlar bir niteliğe bağlanır. Bu nitelik o testle açıklanan yapıdır. Her testin ölçmek istediği yapıyı, ölçüp ölçmediği ya da ne derece ölçebildiği ortaya çıkarılmalıdır. Bunun için öncelikle testle ölçülmek istenen yapı tanımlanmalı ve daha sonra testin bu yapıyı ölçmeye hizmet edip etmediği araştırılmalıdır. Faktör analizi, sosyal bilimlerde ölçek geliştirme ya da uyarlama çalışmalarında ve bir ölçeğin farklı bir amaç ya da farklı bir örneklem için kullanıldığı araştırmalarda, ölçeğin yapısına ilişkin kanıt elde etmek için kullanılan en önemli yöntemlerden biridir. Faktör analizi, faktör yapısını ortaya çıkarmak ya da daha önceden kestirilen faktör yapısını doğrulamak üzere kullanılır (Büyüköztürk, 2012).

Faktör analizi; birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni bir araya getirerek, kavramsal olarak anlamlı daha az sayıda yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) bulmayı, keşfetmeyi amaçlayan başlıca iki ayrı şekilde yapılabilen çok değişkenli bir analiz olarak tanımlanabilir.

Genel bir sınıflandırma ile faktör analizleri, açımlayıcı (exploratory factor analysis) ve doğrulayıcı (confirmatory factor analysis) olarak ikiye ayrılabilir (Büyüköztürk, 2012; Tavşancıl, 2005). Bu araştırmada hem açımlayıcı (exploratory factor analysis), hem de doğrulayıcı (confirmatory factor analysis) faktör analizleri yapılmıştır.

Bir testin faktör analizinin yapılabilmesi için; hazırlanan ölçeğin, amaçlanan hedef kitleyi içine alan bir örneklem grubuna uygulanması gerekmektedir. Ancak yapılacak faktör analizinin sağlıklı sonuçlar verebilmesi için örneklem büyüklüğünün belli bir düzeyin üstünde olması gerekmektedir. Örneklem büyüklüğü Comrey ve Lee'ye (1992) göre, 50 olduğunda çok zayıf, 100 olduğunda zayıf, 200 olduğunda orta, 300 olduğunda iyi, 500 olduğunda çok iyi ve 1000 olduğunda ise mükemmeldir. Bazı bilim adamlarına göre ise; Geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında örneklem büyüklüğünün madde sayısının en az beş katı civarında olması gerekmektedir (Child, 2006; Bryman ve Cramer, 2001).

Açımlayıcı faktör analizi, değişken azaltma ve ortaya çıkan faktörleri isimlendirmenin ötesinde, faktör analizi sonucunda ortaya çıkan faktörlerin, davranışın anlaşılmasına yardımcı olan kuramın yapıları (gözlenemeyen gizil/ örtük değişkenler) ile benzer olup olmadığını ortaya koyar. Diğer bir ifadeyle faktör analizi sonucunda, belli bir faktör altında toplanan göstergelerin, kuramsal yapının göstergeleri olup olmadığına bakılır (Gren, Salkind ve Akey, 1997).

Doğrulayıcı faktör analizinde ise kuramsal bir yapı doğrultusunda geliştirilen ölçme aracından elde edilen verilere dayanarak, söz konusu yapının doğrulanıp doğrulanmadığı test edilmeye çalışılır. Son derecede güçlü olan bu teknik, yapı geçerliğini saptamada, dolayısı ile kuram geliştirme ve var olan kuramların geçerliğini test etmede yaygın olarak kullanılmaktadır (Erkuş, 2003).

Faktör analizinde açımlayıcı ya da doğrulayıcı tekniklerle başlama konusunda tek bir yol önermek olanaklı değildir ve bu durumda karar verme yetkisi araştırmacıya aittir. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinin sayıltıları ve özellikleri bellidir ve dolayısıyla araştırmacının amacı ile en iyi örtüşen yöntem seçilmelidir (Büyüköztürk, 2012). Literatüre bakıldığında, doğrulayıcı faktör analizinin, daha çok açımlayıcı faktör analizi çalışmalarından sonra uygulanan bir yöntem olduğunu savunan bilim adamları da bulunmaktadır (Bollen ve Long, 1993; Maruyama, 1998). Bu tür çalışmalarda

araştırmacılar, açımlayıcı faktör analizi çalışmasıyla belirlemiş oldukları faktör yapılarını doğrulayıcı faktör analizine tabii tutmaktadırlar. Bazen çok sağlam bir teorik temele sahip olmayan çalışmaların açımlayıcı faktör analizi sonuçları çok iyi olsa da, doğrulayıcı faktör analizi aşamasında olumsuz sonuçlarla karşılaşılabilir. Bu durum teorik sorunlardan kaynaklanabilse de, Kline (2005) bu noktada doğrulayıcı faktör analizinin açımlayıcı faktör analizine oranla çok katı bir istatistiksel test süreci olduğunu ve bu nedenle de açımlayıcı faktör analizinden sonra mutlaka doğrulayıcı faktör analizinin yapılmasını bildirmektedir.

Aslında ÇEŞÖT, Young'ın Şema Kuramına dayalı olarak hazırlanmış bir ölçektir. Young, kuramında beş temel ihtiyaç alanına bağlı 18 şemadan söz etmektedir. Ancak yurt dışında ve yurt içinde yetişkin veya çocuklar için Young'ın kuramına bağlı olarak geliştirilmiş pek çok ölçekte 18 şema alanına ulaşamamıştır (Young, 1990; Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999) (Bkz. Tablo 2.9).

Tüm bu gerekçelere dayalı olarak araştırma kapsamında hem açımlayıcı, hem de doğrulayıcı faktör analizi işlemleri yapılmasına karar verilmiştir.

Genel olarak faktör analizlerinde izlenen yol şu şekildedir. Beş ana ölçeğin herhangi birinde, açımlayıcı faktör analizinden sonra yapılan doğrulayıcı faktör analizinde doğrulanmama söz konusu ise, madde güvenilirlik değerleri düşük, faktör yükleri birbirine binişik olan ya da faktör yükleri yeterli olmayan maddeler elenerek ölçek revize edilmiştir.

Sonrasında revize edilen ölçek, madde değerleri; yukarıda açıklanan kriterlere uygun hale gelinceye kadar açımlayıcı faktör analizlerine tabi tutulmuştur. Ana ölçeklerin her biri son açımlayıcı faktör analizinden sonra, doğrulayıcı faktör analizinde doğrulanana dek analize devam edilmiş ve ölçek son haline getirilmiştir.

Açımlayıcı faktör analizi işlemlerinin en başında Kaiser-Meyer-Olkin Test ve Barlett Küresellik Testi kullanılmaktadır.

Verilerin, bir diğer ifade ile madde değişken değerlerinin tutarlılığı ve örneklem büyüklüğü açısından faktör analizi için veri yapısının uygunluğunu test etmek için geliştirilen teknik, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) istatistiğidir. İlgili literatürde, KMO değerinin bir ölçüt olduğu açıklanmaktadır. KMO değeri .90 ve daha büyük ise bu sonuç mükemmel olarak kabul edilmektedir. Ancak Field (2000) KMO için alt sınırın

.50 olduğunu ifade etmiş ve bu görüş bilim adamları tarafından geniş çapta kabul görmüştür. Bir testin açımlayıcı faktör analizi sonrası KMO değeri .50 ve üzerinde ise kullanılan örneklem büyüklüğü faktör analizi yapmak için uygun olarak kabul edilmektedir.

Barlett Küresellik testi ise, verilerin evren parametresinde çok değişkenli normal dağılımdan gelip gelmediğini belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Barlett testi Ki-kare istatistiği ile hesaplanmaktadır. Elde edilen Ki-kare değeri istatistiksel açıdan anlamlı olduğunda ölçeğin birden daha fazla sayıda faktörden oluştuğu anlaşılmaktadır. Bu durumda faktör analizi işlemlerine başlanılmaktadır (Şencan, 2005).

Açımlayıcı faktör analizinde pek çok faktörleşme tekniği bulunmaktadır. Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis) bu alanda en yaygın olarak kullanılan tekniktir (Tabachnick ve Fidell, 2001). Temel bileşenler analizi, yönlendirme öncesinde maddelerin birbirleriyle olan korelasyonlarını temel alarak, yapısal olarak anlamlı bulunan alt yapıları (faktörleri) ortaya koymaktadır. Bu analiz maddelerin doğal halleriyle görülebilmesini ve bazı istatistiksel bilgilerin elde edilmesini sağlar. Tatlıdil'e göre (1992) ise temel bileşenler analizi, değişkenler arası bağımlılık yapısının yok edilmesi ve/veya boyut indirgeme amacıyla kullanılan başlı başına bir analiz olmasının yanında, aynı zamanda başka analizler için veri hazırlama tekniği olarak da kullanılmaktadır. Tavşancıl'a göre (2005) temel bileşenler analizi, verilerin kovaryans matrisinin biçimi üzerinde herhangi bir sayıltıda bulunmaksızın gözlenen değişkenlerden temel bileşenlere dönüşümünü amaçlar. Bu araştırma kapsamında ÇEŞÖT'ün açımlayıcı faktör analizi, temel bileşenler analizi ile gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan bu yöntemin ardından elde edilecek faktörlerin yorumlanmasını kolaylaştırmak amacı ile bir döndürme (rotation) işleminin yapılması gerekmektedir. Yönlendirme dikey (orthogonal) ve yatay (oblique) olmak üzere iki temel biçimde uygulanan yöntemlere dayalıdır. Bu iki grubun ilke olarak birbirlerinden farklılıkları, yönlendirme sonrasında apsis ve ordinat eksenleri arasındaki açı ile ilişkilidir. Bu tekniklerden bazıları Varimax, Quartimax, Equamax ve Promax teknikleridir. Yine bu çalışmada psikolojik testlerde çoğunluk varimax yöntemi kullanıldığı için bu çalışmada da dik döndürme yöntemine yönelik Kaiser Normalleştirmeyle Varimax dik döndürme tekniği (Varimax with Kaiser Normalization) işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Bu teknik, basit yapıya ulaşmada faktör yükleri matrisinin sütunlarına öncelik verir ve her sütundaki bazı yük değerleri “+1”e yaklaştırılırken, geriye kalan çok sayıda değeri “0”a yaklaştırır (Büyüköztürk, 2012).

Yukarıda açıklanan yöntemlerle açımlayıcı faktör analizi yapıldığında, ilk aşamada açıklanan toplam varyans oranları alınmaktadır. Aslında ölçeğin her bir maddesi kadar bileşen sayısına ulaşılmaktadır. Bu aşamada esas olan terim, özdeğer (eigen value)’dir. İstatistiksel analizlerde faktör sayısı kadar eigen değeri hesaplanır. Özdeğer, faktör yüklerinin karelerinin toplamını vermektedir. Tüm faktörler kullanılmaz. Bir analizde; değişkenlerin bir alt boyut olabilmesi için özdeğerinin en düşük “1” olması gerekmektedir (Baykul, 2010). Ancak özdeğer “1”den itibaren yükseldikçe o alt boyutun toplam varyansı açıklama yüzdesi yükselmektedir. İşlem sonucunda alt boyutların özdeğerlerinin yanında, açıkladıkları toplam varyans yüzdeleri ve yığılmalı varyans yüzdeleri bulunmaktadır. Faktör analizinde kaç adet faktör belirlenmesi gerektiği ile ilgili karar verilirken, özdeğerlerin yığılmalı açıklama oranları göz önüne alınır. Faktör analizinde %40 ile %60 arasında değişen toplam varyans oranları ideal olarak kabul edilmektedir (Scherer, 1988; Tavşancıl, 2005).

Faktör analizinin son aşamasında belirlenen faktörler ile tüm maddelerin bu faktördeki faktör yükleri belirlenir. Kline’a göre (1994) faktör yük değeri, maddelerin faktör ile olan ilişkilerini açıklayan bir katsayıdır. Maddelerin ait oldukları faktörde, faktör yüklerinin yüksek olması beklenir. Genel olarak işaretine bakılmaksızın .60 ve üstü yük değerleri “yüksek”; .30-.59 arasındaki yük değerleri ise “orta büyüklükte” kabul edilir (Büyüköztürk, 2012). Ancak, Şencan’a göre (2005), faktör yük değerlerinin büyüklüğüne karar vermede örneklem büyüklüğünün de dikkate alınması gerekmektedir. Bu araştırma kapsamında, faktör yük değerinin en az “orta büyüklükte kabul edilmesi” için, .30 olmasına karar verilmiştir. Ancak, bir maddenin bir faktörde yer alabilmesi için temel alınan minimum değere sahip olması yeterli değildir. Aynı zamanda, bir başka faktörde de faktör yükünün, onun değerinden en az .10 daha düşük olması gerekmektedir. Bu koşullar sağlanamadığında maddeler binişik olduğu için, maddelerin ölçekten çıkartılmaları gerekmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Şencan, 2010).

Araştırma kapsamında açılımlayıcı faktör analizinden sonra doğrulayıcı faktör analizi işlemleri gerçekleştirilmiştir. “Doğrulayıcı Faktör Analizi” kavramı; Bentler tarafından psikoloji alanında ayrıntılı olarak betimlenen “gizil değişken analizi”, çok sayıda gözlenen ya da ölçülen değişken tarafından temsil edilen “gizil” yapıları içeren çok değişkenli istatistik analizlerin tanımlamak için kullanılmıştır. Yapısal eşitlik modeli (structural equation modeling) ve doğrulayıcı faktör analizi bu tür analizlerin özel uygulama alanlarına karşılık gelmektedir. Gizil değişken analizlerinin en eski ve en yaygın kullanım alanı doğal olarak faktör analizleridir. Ancak model sına gereği, daha çok değişkenler arasında öngörülen nedensel ve tek yönlü ilişkilerin incelendiği ve “yol analizi” olarak bilinen regresyon kökenli analizlere dayanır. Bu nedenle modelde öngörülen her bağlantıyı temsil edecek sayıda regresyon eşitliği hesaplamaya dayalı geleneksel model sına yaklaşımı, gelişmiş bilgisayar programlarıyla yapılan yapısal eşitlik modeli analizlerinin öncüsü kabul edilir. Bu anlamda yapısal eşitlik modeli, regresyon modelindeki değişkenler arasındaki yordayıcı yapısal ilişki ile faktör analizindeki gizil faktör yapılarını kapsamlı tek bir analizde birleştirmektedir. Diğer bir deyiş ile yapısal eşitlik modeli, en basit anlatımla faktör analizi ve regresyon analizinin bir uzantısıdır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010).

Nedensellik kavramı psikolojide genelde deneysel desenlerde söz konusu iken; son zamanlardaki bilimsel gelişmeler doğrultusunda deneysel olmayan araştırmalarda da nedenselliğe ilişkin modellerin test edilebileceği ortaya çıkmıştır. Yapısal eşitlik modelinde nedensellik kavramından söz edilebilmesi için üç varsayımın karşılanması gerektiğini vurgulanmaktadır. Bunlar: bağımsızlık, ilişkinin büyüklüğü ve ilişkinin yönüne ilişkin varsayımlardır (Bollen, 1993).

Yapısal eşitlik modeli açılımlayıcı olmaktan çok, büyük ölçüde doğrulayıcı tekniklerden oluşur. Bu çerçevede yapısal eşitlik modelinde araştırmacılar “uygun bir model” bulma yerine, “Bu model geçerli mi?” sorusuna yanıt aramaktadırlar (Kline, 2005). Orijinal olarak geliştirilen ölçek çalışmalarında, açıklayıcı faktör analizlerine ek olarak da yapılmaktadır. First-order, second-order veya higher-order şeklinde adlandırılan doğrulayıcı faktör analizi çalışmalarına da sıklıkla rastlanmaktadır. Bu tür çalışmalarda, ölçek maddeleri tarafından yapılandırıldığı düşünülen birden fazla örtük (latent) değişkenin, bir başka örtük değişken tarafından açıklandığı varsayılır ve bu varsayımın dataya uygunluğu test edilir (Şimşek, 2006).

Bollen ve Long (1993), yapısal eşitlik modelinin uygulanmasında izlenmesi gereken beş adımı sıralamışlardır. Bunlar: model betimleme, tanımlama, hesaplama, uyumu test etme ve yeniden betimlemedir.

Model betimleme aşamasında araştırmacılar, ilgili kuram çerçevesinde oluşturulmuş başlangıç modelini belirler. Bu çalışmada başlangıç modelinde 5 ana ihtiyaç alanı ve bu ihtiyaç alanları içerisine dağılmış olan 18 şema alanı mevcuttur. Bu şema alanları kişilerde gözlenebilir davranış, düşünce ve tutum değişiklikleri yaratmaktadır. Dolayısıyla bu davranış, tutum ve düşüncelere yönelik olarak yazılan ifadelerin beşli Likert ölçeğinde değerlendirilmesi istenerek şemalar ölçülebilir.

Tanımlama aşamasında ise betimlenmiş modelin parametreleri için özgün değerleri bulmanın olası olup olmadığı belirlenir. Kuramda yer alan her bir şema alanı için gözlenebilir bulguların olduğu anlaşıldığı için bu doğrultuda şemalar tanımlanmış ve yine gözlenebilir davranışlar doğrultusunda ölçek madde yazılımları gerçekleştirilmiştir.

Daha sonraki aşamada seçilen örneklem grubuna ölçek uygulanarak ve gerekli olan istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Bu süreç, modele ilişkin parametrelerin tahmini ile devam eder. Bu süreç, modelin iyilik uyumunun değerlendirilmesi aşamasıdır.

Model uygunluğunun test edilmesinde, daha açıkçası gözlenen veri matrisi ile beklenen veri matrisi arasındaki farkın anlamlılığını belirlemede ilk etapta Ki-kare analizi yapılır. Ki-kare İyilik Uyumu (Chi-Square Goodness of Fit), en basit anlamıyla iki kovaryans arasındaki uyum değerinin, kullanılan örneklemdeki denek sayısı eksi bir ile çarpılmasından elde edilir (Sümer, 2000). Elde edilen sonuç Ki-kare dağılımı olarak hesaplanır. Bu hesaplamada verinin çok değişkenli istatistiklerin genel sayıltısı olan “çok değişkenli normallik” sayıltısına uygun olduğu varsayılır ve bu nedenle kullanılmasında başta örneklem genişliği olmak üzere bazı kritik noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir. Hoyle’a göre, eğer veri ile model arasında uyum mükemmel ise, elde edilen değer “0”a yakın olması ve anlamlılık düzeyinin .05’ten büyük olması gerekmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Ancak kullanılan istatistiğin bazı kısıtlamalarından dolayı, örneklem büyüklüğü arttıkça beklenen kovaryans ile gözlenen kovaryans arasındaki önemsiz farklarda bile Ki-kare değeri büyüme eğilimi göstermektedir. Bu nedenle istatistikçiler model uyumunun test

edilmesinde yeni bir kriter belirlemişlerdir. Burada, elde edilen Ki-kare değeri serbestlik derecesine bölünür. Bu oranın 3 ve daha düşük olması uyumun “çok iyi”, 3 ile 5 arasında olması uyumun “yeterli düzeyde” olduğunu göstermektedir (Tabachnick ve Fidel, 2001). Bu araştırma kapsamında ilk etapta bu kriterler temel alınmıştır.

Ancak model uygunluğunun değerlendirilmesinde kullanılan birbirinden farklı uyum iyiliği indeksleri ve bu indekslerin sahip olduğu istatistiksel fonksiyonlar da vardır (Gizir, 2005). Bu çalışmada doğrulayıcı faktör analizi kapsamında; uyum iyiliği indeksi (goodness of fit index-GFI), düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi (adjusted goodness of fit index-AGFI), normlanmış uyum indeksi (normed fit index-NFI), ve kök ortalama kare yaklaşım hatası (Root mean square error of approximation-RMSEA) dikkate alınmıştır. GFI, çoklu regresyon katsayısını benzetmektedir ve varsayılan modelce hesaplanan gözlenen değişkenler arasındaki genel kovaryans miktarını gösterir. NFI, Ho hipotezinin uygunluğu ile karşılaştırıldığında varsayılan modeli kullanarak elde edilen uygunluktaki artış miktarını gösterir (Mels, 2003). Bununla birlikte, RMSEA değerinin .05'ten küçük olması durumunda model uygunluğunun mükemmel olduğunu, .08 değeri kabul edilebilir bir sınır olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.6. Doğrulayıcı Faktör Analizi İşlemlerinde Standart Uyum Ölçütleri

Değer	İyi Uyum Değerleri	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri
RMSEA	0.00<RMSEA<0.05	0.05<RMSEA<0.10
GFI	0.95<GFI<1.00	0.90<GFI<0.95
AGFI	0.90<AGFI<1.00	0.85<AGFI<0.90
NFI	0.95<NFI<1.00	0.90<NFI<0.95
CFI	0.95<CFI<1.00	0.90<CFI<0.95

Tablo 3.6'da en çok kullanılan uyum indekslerinin kabul edilebilir sınır değerleri (Schermelleh-Engel ve Moosbrugger, 2003) verilmiştir.

Doğrulayıcı faktör analizinde ayrıca elde edilen işlem sonuçları, yol şemaları kullanılarak da görselleştirilmektedir. Yol şeması, faktörler arasındaki ilişkilerin kurulmasını ve aynı zamanda gözlenen değişkenlerin hangi faktörler altında tanımlanacağını gösterir. Ancak yol şemalarının çizilmesi ve yorumlanması oldukça güçtür. Araştırmacılar, hatalı çizim ve yorumlamaları engellemek için ortak sistemler ve semboller geliştirmişlerdir. Yol şemasında kullanılan dışsal değişkenler dikdörtgenler

ile gözlemlenemeyen ya da varsayımsal yapılar ise elips veya dairelerle gösterilir. Tek yönlü ok işareti X'in Y'yi tek yönlü olarak doğrudan etkilediğini ifade eder. Alt alta çizilmiş ancak farklı yönleri gösteren tek yönlü ok işaretleri ise etkinin iki yönlü olduğunu gösterir. X değişkenleri arasındaki çift yönlü oklar ise iki değişken arasındaki ortak değişkenliğin (korelasyonun) olduğunu varsayar. Gizil dışsal değişkenden (daire, elips) gözlenen dışsal değişkene (dikdörtgen) doğru çizilen ok işaretinin üstündeki sayısal değerler lambda katsayılarıdır. Gizil ve gözlenen değişken arasındaki bağın yapısal katsayısıdır. Bunlar diğer bir deyiş ile regresyon analizindeki beta (regresyon) katsayılarına veya açımlayıcı faktör analizindeki faktör yüklerine benzerlik göstermektedir. Değerin "0"dan itibaren büyümesi etki derecesinin (gizil değişkenin, gözlenen değişkenlere ilişkin ölçümler üzerindeki nedensel etkisi) yükselmesini gösterir. Açımlayıcı faktör analizinin tersine bir gizil değişken, sadece bir gözlenen değişkene etki eder ve dolayısıyla sadece tek bir katsayı hesaplanır.

Yol şemalarında, dikdörtgenlerin altında (veya sağında) yer alan okların üstündeki değerler ise gözlenen dışsal değişkendeki ölçme hatasıdır. Hata değerlerinin büyümesi doğrulayıcı faktör analizindeki uyumu olumsuz yönde etkilemektedir. Elips veya daireler arasındaki çift yönlü okların üstündeki değerler ise içsel bir değişkenin diğer bir içsel değişkene olan yapısal etkisini (gizil değişkenler arasında varsayılan korelasyon) gösterir ve beta katsayısı olarak kabul edilir. Aynı açımlayıcı faktör analizi sonucunda yapılan alt boyutlar arasında hesaplanan korelasyon katsayılarında olduğu gibi bu değerlerin ne çok yüksek ne de çok düşük olması beklenir.

Yapılan iyilik uyumu değerlendirilmeleri sonucunda gerekli ise modelin modifikasyonu ya da modifikasyonları yapılır. Tipik olarak bu aşama döngüsel, diğer bir deyiş ile yeterli bir uyum için karar verilinceye kadar model sürekli olarak modifiye edilir (Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2012). Bu araştırma kapsamında da, en son kararı verinceye kadar birkaç modifiye çalışması yapılmış ve ölçekler grubu son halini almıştır. Aşağıda verilen sonuçlar, bu modifiye çalışmalarının en sonuncusudur. Araştırma kapsamında doğrulayıcı faktör analizi işlemleri AMOS bilgisayar programı ile gerçekleştirilmiştir. AMOS programı SPSS'e entegre bir şekilde çalışmaktadır.

ÇEŞÖT ölçeklerinin faktör analizleri sonucunda elde edilen şemaların puanları hesaplanmış ve aralarındaki ilişkiler yine Pearson Çarpım Momentler Korelasyon

Katsayıları ile belirlenmiştir. Bu aşamada da tüm şema puanları arasında ortalama düzeyde ve istatistiksel açıdan anlamlı pozitif veya negatif korelasyonların bulunması amaçlanmıştır.

Yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda, istatistiksel modele uymayan bazı maddeler elenmiş ve ölçek nihai haline getirilmiştir.

3.5.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Veri Çözümleme Çalışmaları

Bir ölçme aracında bulunması gerekli bazı temel özellikler bulunmaktadır. Bunlardan birisi de güvenirlidir. Güvenirlik klasik anlamı ile test veya ölçek sonuçlarının kavramsal yapıya ilişkin olguyu doğru bir biçimde ortaya çıkarması, ölçüm aracı farklı yerlerde, farklı zamanlarda ve aynı kütleden seçilen örnek kütlelerde uygulandığında benzer sonuçlar vermesi olarak tanımlanmaktadır (Şencan, 2005). Modern ölçüm kuramında ise güvenirlik, örneklemden bağımsız olarak maddeye verilen yanıtın fonksiyonudur. Diğer bir deyiş ile ölçekteki maddelerin hedeflenen davranış fonksiyonunu gerçekleştirme derecesine bağlıdır. Güvenirlik, bir testin tesadüfi hatalardan arınıklık derecesi olarak da tanımlanabilmektedir (Baykul, 2010). Güvenirlik, aynı bireyler üzerinde yapılan bir niteliğe ait ölçümlerin benzer koşullar altında tekrar elde edilebilirliği ifade etmektedir.

Gronlund ve Linn (1990), güvenirliliğin, aracın kendisine değil bir değerlendirme aracı ile elde edilmiş ölçümlere işaret ettiğine dikkat çekerek, aracın veya testin yerine, ölçmenin veya test ölçümlerinin güvenirliliğinden bahsetmenin çok daha uygun olduğunu belirtmiştir. Bu görüşü destekleyici tartışmalar özellikle Thompson (1994, 2001), Vacha-Haase (1998), Thompson ve Vacha-Haase'den (2000) gelirken, karşıt görüşü sunan tartışmalar da Sawilowsky (2000), Knapp ve Sawilowsky'den (2001) gelmiştir.

Güvenirliliğin tesadüfi hatalardan arınılılığının bir ölçüsü olarak düşünülmesi, onun X gözlenen ve T gerçek puanları arasındaki bir bağıntı yoluyla ifade edilmesine olanak sağlar. Bu kavram bilimsel olarak güvenirlik indeksi olarak kabul edilmektedir. Buna göre güvenirlik indeksi, gözlenen puanlarla gerçek puanlar arasındaki korelasyonun karesi veya gerçek puanlar varyansının gözlenen puanlar varyansına oranı olarak tanımlanabilir. Güvenirlik indeksi, gerçek puanlar ölçme yoluyla elde edilemediğinden

doğrudan hesaplanamaz. Bu nedenle güvenilirlik indeksi kuramsal bir kavramdır, güvenilirliği tanımlar ama sayısal olarak belirlemeye olanak sağlamaz. Bu nedenle bilim adamları ve araştırmacılar güvenilirliği sayısal olarak ifade etmenin yollarını aramaya başlamışlardır. Son yıllarda yeni bir ölçeğin güvenilirliğini bilimsel olarak saptamak üzere pek çok istatistiksel teknik geliştirilmiş ve kullanılması evrenselleştirilmiştir. Bunlar içerisinde güvenilirlik katsayıları ilk sırayı almaktadır. Güvenirlik katsayıları çok farklı yöntemlerle hesaplanmakta ve dolayısıyla da farklı adlar almaktadırlar (Şencan, 2005). Bu farklı yöntemler aşağıda açıklanmıştır.

Bunlardan ilki, test-tekrar test yöntemine bağlı olarak hesaplanan güvenilirlik katsayısıdır. Bu yöntemde, güvenilirliği araştırılan ölçek, bir çalışma grubuna belli zaman aralığıyla iki kez uygulanır. İki uygulama sonuçlarından elde edilen puanlar arasında hesaplanan korelasyon katsayısı, tutarlılık (istikrarlılık) katsayısı olarak kabul edilir. Bu katsayı “0” ile “1” arasında bir değer alır. Tutarlılık katsayısı “+1”e yaklaştıkça testin güvenilirliği artar. Genel bir eğilim olarak iki testin uygulanması arasında geçen sürenin minimum 1 hafta olması gerekmektedir. Ancak bu uygulamalar ölçülen özelliğe göre bir ay veya bir yıl ara ile de yapılabilir. Ancak süre uzadıkça elde edilen korelasyon katsayılarının düşme eğilimi gösterdiği unutulmamalıdır (Şencan, 2005; Baykul, 2010). Bu araştırma kapsamında ÇEŞÖT, 31 kişilik bir gruba bir ay ara ile iki kez uygulanmış ve ana testlerin alt boyutları (şemalar) puanları arasında korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

Güvenirlik katsayıları içerisinde hesaplanması gereken bir diğer değer iç tutarlılık katsayısıdır. Yukarıda açıklanan ilk yöntemin kullanılması oldukça külfetli ve güçtür. Bu nedenle istatistikçiler bir testi bir gruba sadece bir kez uygulayarak testin güvenilirliğini hesaplama yolları aramışlardır. Bu aşamada genel olarak iki ayrı yöntem ile iç tutarlılık katsayıları bulunabilmektedir. Bunlardan ilki test maddelerinin varyanslarına dayalı hesaplanan iç tutarlılık katsayısının hesaplanmasıdır.

İçsel tutarlılığın güvenilirliğini belirlemek için en sık kullanılan yöntemlerden birisi de Kuder-Richardson yaklaşımıdır. Yöntem tüm maddelerin birbirleriyle ve ölçeğin tamamıyla iç tutarlılığını tahmin etme amacı üzerine kuruludur. Bu nedenle yöntem, ölçekteki tüm maddelerin aynı değişkeni ölçtüğü varsayımına dayanır. Yöntemin uygulanmasında veri seti, ölçekteki maddelerden alınan cevaplar istenilen özelliği

taşıyorsa maddelere “1” puan, istenilen özelliği taşımıyorsa veya boş bırakılmışsa maddelere “0” puan verilerek oluşturulur. Bu yöntemle, iç tutarlılığa yönelik güvenilirlik kestiriminde bulunmada belirli kriterler dikkate alınarak Kuder-Richardson 20 veya 21 formüllerinden uygun olanı kullanılır.

Diğer bir yöntem ise Cronbach Alfa katsayısının bulunması yöntemidir. Cronbach (1951) tarafından geliştirilen alfa katsayısı yöntemi, maddeler doğru-yanlış olacak şekilde puanlanmadığında, 1-3, 1-4, 1-5 gibi puanlandığında (özellikle Likert tipi ölçeklerde), kullanılması uygun olan bir iç tutarlılık tahmin yöntemidir. Cronbach Alfa katsayısı, ölçekte yer alan k maddenin varyansları toplamının genel varyansa oranlanması ile bulunan bir ağırlıklı standart değişim ortalamasıdır. Özellikle duyuşsal testlerde sıklıkla kullanılan bir tekniktir. Bu katsayı maddelerin iç tutarlılığı/homojenliği hakkında bilgi verir (Tezbaşaran, 1996). Cronbach Alpha analizinin temel amacı, bir grup değişkenin iç homojenitesini alfa katsayısını (coefficient alpha) kullanarak saptamaktır. İşlemden tüm değişkenler eş zamanlı olarak işleme dâhil edilmektedir. Alpha katsayısı bir grup değişkenin aralarında var olan iç korelasyonun ölçümünü yapmakta, yani her bir değişkenin hesaplayarak söz konusu değişkenin değerinin, tüm değişkenlerin oluşturduğu ölçeğin ortak değerinin (common core) içerisindeki payına, yani ölçeğin ortak değerini ne kadar temsil ettiğine bakarak söz konusu grup değişkenin güvenilirliğini belirlemektedir. Alpha değerinin küçük olması, değişkenlerin ölçülmek istenen yapının ortak değerini eşit olarak paylaşmadığı, ölçülmek istenen yapıyı zayıf bir şekilde temsil ettiği ya da temsil etmediği şeklinde yorumlanır. Bu nedenle ortak değeri eşit olarak paylaşmayan değişkenler bulunup grup dışına çıkarılırlar. Eleminasyonun sonucunda madde grubunun ölçülmek istenen yapıyı daha iyi temsil etmesi sağlanmış olur (Gilbert ve Churchill, 1991; Parasuraman, Zeithaml ve Berry, 1988; Heise, David ve Bohrnstedt, 1970).

İkinci iç tutarlılık katsayısı belirleme yöntemi; bir testi birbirine eşit iki bölüme ayırmaya dayalı olarak hesaplanan iç tutarlılık katsayısıdır. Eşdeğer yarılar metodunda ölçek maddelerinin yarısı birine, diğer yarısı ötekisine düşecek şekilde iki alt teste ayrılır. Bunlardan her birine bir yarı denir. Yarılardan her biri testin bütününe göre yarı uzunluktadır. Bu iki ayrı yarı oluşturulurken maddeler tesadüfi olarak seçilebileceği gibi tek ve çift numaralı maddelerde birbirinden ayrılır veya toplam madde sayısının yarısı kadar madde ilk baştan diğerleri ise sondan alınır. Ancak, bu işlemlerden hangisinin

yapılacağına testin özellikleri temel alınarak karar verilir. Aksi halde, bilimsel açıdan çok fazla hata yapılmış olur (Baykul, 2010).

Bir yapıyı ölçmek amacıyla oluşturulmuş bir grup maddeyi parçalara bölerek güvenilirliğini arayan bu yöntemde göre, bir grup maddenin iç güvenilirliğini saptamak, söz konusu madde grubunu iki eşit parçaya bölerek her iki parçanın toplam değerleri arasındaki ilişkiyi (korelasyon) belirlemekten ibarettir. Bu ilişkinin yükselmesi güvenilirliğin de yükselmesi şeklinde değerlendirilir. Pek çok araştırmacı sosyal bilimlerde güvenilirlik katsayıları açısından, .40 ve altındaki değerleri düşük, .40 ile .60 arasındaki değerleri yeterli, .60 ile .80 arasında yer alan değerleri yüksek ve .80'nin üzerinde yer alan değerleri ise çok yüksek olarak değerlendirmektedir (Gilbert ve Churchill, 1991). Bu yöntem bağlamında, Spearman değeri (Equal-Length Spearman-Brown) ve Guttman değeri (Guttman Split-Half) hesaplanabilir.

Yöntem bölümünün başında bir ölçme aracının güvenilirliğini belirlemede farklı yöntemlerin olduğundan söz edilmiştir. Güvenirlik katsayılarının dışında bir testin psikometrik açıdan güvenilirliğinin belirlenmesi ayrıca ölçmenin standart hatası yöntemiyle de belirlenebilmektedir.

Yukarıda bir testte karışan tesadüfi hataların çokluğunun testin güvenilirliğini olumsuz yönde etkilediği ancak bu hataların teorik olarak varsayıldığı için bilinemeyeceği açıklanmıştır. Ancak istatistikçiler bu hata kavramının da hesaplanan güvenilirlik katsayısı yolu ile hesaplanabileceğini açıklamışlardır. İstatistiksel açıdan elde edilen değere ölçmenin Standart Hatası (ÖSH) (standart error of measurement) (SEM) adı verilir. Ölçmenin Standart Hatası, gözlenen puanlar ile hata puanları arasındaki korelasyon ve paralel ölçmelerin korelasyonu arasındaki bağıntıyı verir. Bu korelasyon paralel ölçmeler arasındaki korelasyon "+1"e yaklaştığı ölçüde küçülür, "0"ya yaklaştığı ölçüde büyür. Diğer bir deyiş ile gözlenen puanlarla hata puanları arasındaki korelasyon güvenilirlik katsayısı "1"e yaklaştıkça küçülür, "0"ya yaklaştıkça büyür.

Bu araştırma kapsamında her bir ana testin tüm alt boyutları (şema alanı) için ölçmenin standart hataları hesaplanmış, tabloları yapılmış ve yorumlanmıştır.

Faktör analizi işlemlerinin yanısıra ölçeğin güvenilirlik analizleri de yapılmıştır. ÇEŞÖT'ün güvenilirlik analizlerinde; güvenilirlik katsayıları ve ölçmenin standart hata (ÖSH) değerlerinin hesaplanması esas alınmıştır.

ÇEŞÖT'ün güvenilirlik katsayıları, test-tekrar test ve iç tutarlılık katsayıları ile belirlenmiştir. ÇEŞÖT'ü devamlılık katsayısı, 31 kişilik öğrenci grubuna bir ay ara ile iki kez uygulanması sonucunda elde edilen puanlar arasında Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı (r) ile hesaplanmıştır.

ÇEŞÖT ölçeklerinin içtutarlılık katsayılarını belirlemek maksadıyla, Cronbach Alfa (α), Guttman ve Spearman-Brown (r_{xx}) güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir.

Tüm güvenilirlik katsayılarının "+1"e yaklaşık olması amaçlanmıştır. Ancak sosyal bilimlerde bu sonuca ulaşılması; ölçme işlemine çok sayıda hata karışmasından dolayı pek mümkün değildir. Bu nedenle pek çok araştırmacı sosyal bilimlerde güvenilirlik katsayılarının .40 ve altındaysa düşük, .40 ile .60 arasında ise yeterli, .60 ile .80 arasında ise yüksek ve .80'nin üstünde ise çok yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu kabul etmektedir (Gilbert ve Churchill, 1991). Araştırmada elde edilen iç tutarlılık katsayıları bu bağlamda değerlendirilip, yorumlanmıştır.

Bir ölçme sürecine karışan rastgele hatalar arttıkça testin güvenirliliği düşmekte; azaldıkça ise güvenilirlik yükselmektedir. Kuramsal olarak ortaya konan ölçmenin standart hatası kavramı; ölçüm aracının devamlılık katsayısı ve standart sapmasına bağlı olarak yordanabilmektedir. İstatistikçilerin ortaya koyduğu ÖSH formülü ile ÇEŞÖT ölçeklerinin ve alt boyutlarının ÖSH değerleri belirlenmiş ve bulgular bölümünde tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

3.5.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Madde Analiz İşlemleri İçin Veri Çözümleme Çalışmaları

Bir testin total güvenirliliğinin yanında ayrıca her bir maddesinin de güvenilir ve geçerli olması gerekmektedir. Bunun için ÇEŞÖT'ün her bir alt boyutlarının sorularının madde analiz işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Madde toplam korelasyonlarının hesaplanması da bir iç tutarlık belirleme yöntemidir. Ölçek maddelerinin içerisinde ortak değeri (common core) eşit olarak paylaşmayan maddeleri bulmak, diğer bir ifade ile bir grup maddenin ölçmek istediği yapıyı temsil etme derecelerini belirlemek amacıyla, o grubu oluşturan maddelerin her birinin düzeltilmiş madde toplam korelasyonlarını (corrected item-total correlation) belirlenmesi işlemidir (Parasuraman, Zeithaml ve Berry, 1988).

Madde eleme ve teste son şeklini verme çalışmalarında ilk etapta faktör analizi kullanılabilirdiği gibi, özellikle kuramsal temele göre maddelerin oluştuğu durumlarda ilk önce madde kalan (item remainder) değerleri de temel alınabilmektedir.

Ölçek maddelerinin içerisinde ortak değeri (common core) eşit olarak paylaşmayan maddeleri bulmak, diğer bir ifadeyle, bir grup maddenin ölçmek istediği yapıyı temsil etme derecelerini belirlemek amacıyla, o grubu oluşturan maddelerin her birinin düzeltilmiş madde toplam korelasyonlarının (corrected item-total correlation) (Testteki her madde ile toplamdan bu maddenin çıkarılması ile elde edilen sonuç arasındaki ilişki) belirlenmesi işlemidir (Parasuraman, Zeithaml ve Berry, 1988). Bu son işlem yapıldıktan sonra ölçek kapsamında madde kalan değerleri istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermeyen maddelerin elenmesi ile yapılacak faktör analizi ve güvenilirlik işlem sonuçları daha tatminkar sonuçlar vermektedir. Şüphesiz bir ölçekteki tüm madde kalan değerlerin +1'e yaklaşması, ölçeği yüksek geçerlik ve güvenilirliğe taşımaktadır. Burada temel olan; madde kalan değerinin istatistiksel açıdan anlamlı olması yeterli iken bazı yazarlar belli bir kriter koyma eğilimi içine de girmişlerdir. Genel olarak .40 ve üzerindeki değerler maddelerin çok güvenilir olduğunu, .30 - .40. arası değerler maddelerin iyi derecede güvenilir olduğunu gösterirken.20 - .30 arasındaki değerlerde maddelerin genellikle düzeltilmesi gerekir.

Üçüncü madde analiz tekniği ise, madde ayırt edicilik indeksinin hesaplanmasıdır. Bu yöntemde herbir şema alanında en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grup arasında, herbir soru için, ortalamalar arasındaki farklılık ilişkisiz grup t testi ile araştırılır. Bir maddenin geçerli olabilmesi için t testi sonucunun istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde anlamlı olması gerekmektedir.

Üç ayrı madde analizi sonucunda elde edilen tüm değerlerin istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı olması, test maddelerinin yüksek geçerliğe ve güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Bu araştırma kapsamında üç madde analiz tekniği de kullanılmış, sonuçlar tablo yapılarak yorumlanmıştır.

3.5.5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) İçin Yapılan Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Veri Çözümleme Çalışmaları

Bir psikometrik ölçekte güvenilirlik dışında bulunması gereken bir diğer temel özellik geçerliktir. Klasik tanımı ile geçerlik, bir testin sadece o test ile ölçülmek istenen değişkeni ölçmesi, başka değişkenlerle karıştırmamasıdır (Thorndike ve Hagen, 1959). Geçerlik, kullanılan ölçüm aracının ölçülmek istenen özelliğe uygun olması, verilerin ölçülmek istenen özelliğin niteliğini tam olarak yansıtması ve aynı zamanda verilerin amaca yönelik olarak yararlı olmasıdır (Şencan, 2005).

Bu klasik tanımlardan sonra geçerlik kavramı, pek çok bilim adamı tarafından ana içeriği fazla değişmeden farklı şekillerde tanımlanmıştır. Geçerliğe bu anlamda yaklaşırsa, tek bir geçerlik tanımı vermek yerine testin kullanılış amacına uygun olduğunu gösteren kanıtları ortaya koymak daha yerinde olmaktadır. Bu durumda da bir tek geçerlikten değil, geçerlik çeşitlerinden söz edilmesi gerekmektedir.

Geçerlik, farklı yazarlar tarafından değişik şekillerde türlere ayrılmıştır. Fakat genel olarak bu türler; kapsam, kriter, yordama ve yapı geçerliği olmak üzere dört başlık altında toplanabilir. Bunlar içinde en önemlisi kapsam (içerik) geçerliğidir (Şencan, 2005).

Kapsam geçerliği, bir testin, bu test ile ölçülmek istenen davranışları ne derecede kapsadığını ve temsil ettiğini gösterir (Baykul, 2010). Bir kapsam geçerliği çalışmasında öncelikle testin kapsamaması beklenen davranışlar saptanmış olmalıdır. Aslında bu eylem, ölçeğin hazırlanması aşamasında yapılacak işlerin başında gelmektedir. Bir testin kapsam geçerliği, nitel olduğu kadar nicel olarak da belirlenebilmektedir (Bkz. s. 106-107).

Bir testin geçerliği için yapılması gereken ikinci işlem kriter geçerliğinin saptanmasıdır. Kriter geçerliği, geliştirilen ölçek ile elde edilen sonuçların standart olarak ölçümlenen aynı içerikli geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı sonuçlarıyla karşılaştırılmasını ve aralarındaki korelasyon katsayısının bulunmasını gerektirir (Şencan, 2005). “+1”e yaklaşan korelasyonlar, yeni geliştirilen testin yüksek düzeyde kriter geçerliğine sahip olduğunu göstermektedir.

ÇEŞÖT'ün kriter geçerliğini saptamak üzere Türkiye'de çocuk ve ergenler için kullanılan bir şema ölçeği olmadığı için, sadece 16 yaş grubuna, Yetişkin Şema Ölçeği (YŞÖ), 15-16 yaş grubuna, Sıfat Listesi (ACL), 13-16 yaş grubuna, Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) ve 12-16 yaş grubuna, Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ) uygulanmış ve aralarındaki ilişkiler Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları ile bulunmuştur.

ÇEŞÖT'ün yapı geçerliğini saptamak üzere; öncelikle sayfa da 3.5.2. de ayrıntılı faktör analizi çalışmaları yapılmış ve ÇEŞÖT klinik ve öğrenci gruplarına ayrı ayrı uygulanarak, iki grubun ÇEŞÖT puan ortalamaları arasındaki farklılık araştırılmıştır. İstatistik analizler sonucunda klinik grup lehine anlamlı farklılığın çıkması ÇEŞÖT'ün yapı geçerliğini ispatlayacaktır.

SA-45 ölçeğinde herbir alt boyutta yüksek puan alan %27'lik grup ile düşük puan alan %27'lik grubun ÇEŞÖT puan ortalamaları arasındaki farklılık ilişkisiz grup "t" testi ile araştırılmıştır. Bu işlemler ile faktör analizi ile belirlenen yapı geçerliği tekrar sınanmıştır.

3.5.6. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Norm Çalışmalarına İlişkin Veri Çözümleme Çalışmaları

Yeni geliştirilen ölçeklerin geçerli ve güvenilir oldukları saptandıktan sonra istatistiksel açıdan norm çalışması işlemlerinin yapılması gerekmektedir. Sosyal bilimlerde mutlak '0' değerinin olmaması göz önünde bulundurulduğunda; ölçme ve değerlendirmeleri, verilerin birbirleri ile karşılaştırılmasına imkân sağlayan bir ölçüt olarak norm çalışmaları anlamlı kılmaktadır. Norm grubu değerleri, ölçüm aracının farklı yaş gruplarından, eğitim düzeylerinden ve farklı cinsiyetten pek çok çok sayıda sağlıklı bireye uygulanması ile oluşturulur. Norm grubundaki bireylerinin, söz konusu ölçme aracından elde ettikleri puanların dağılımı, norm sınır değerlerini verir. Bu sınırlar doğrultusunda elde edilen değerler, "düşük", "orta", "yüksek" ya da "çok yüksek" olarak sınıflandırılabilir. Bu durum, norm grupları sayesinde, bir ölçüm sonucunda elde edilen değerler ile bireyin bir grup içerisindeki yerinin ve sırasının bilinmesini mümkün kılar (Schultz ve Schultz, 1998): norm grubunun standart puanları ve yüzdelik değerleri temel alındığında, testi alan diğer kişilerin elde ettiği puanlar

yorumlanabilmektedir. Bu nedenle bir ölçme aracından elde edilen puanlar görecelidir; bireyin elde ettiği puanlar norm grubundaki diğer kişilere göre “düşük” ya da “yüksek”tir (Brock, S. E., Erişim: Ocak 2013, <http://www.csus.edu/indiv/b/brocks/Courses/EDS%20245/Handouts/Week%2010/Descriptive%20Statistics%20and%20the%20Normal%20Curve.pdf>).

ÇEŞÖT ölçekleri için de norm çalışması için yöntem bölümünde açıklanan örneklem grubuna ölçek uygulanmıştır. Bu uygulama sırasında ayrıca norm grubunun çeşitli demografik özelliklerini saptamak üzere bir de anket uygulanmıştır. İlk etapta, araştırma kapsamında kullanılan anket ile toplanan verilerin frekans ve yüzdelik dağılımları bulunarak bulgular bölümünde yorumlanmıştır (Bkz. Tablo 4.65, Tablo 4.66, Tablo 4.67, Tablo 4.68, Tablo 4.69).

Daha sonra ÇEŞÖT ölçeklerinin norm grubuna uygulanması sonucunda elde edilen puanların betimsel istatistiklerine bakılmıştır. Bu bağlamda ÇEŞÖT ana ve alt ölçek puanlarının mod, medyan, aritmetik ortalama, çeyrek kayma, standart sapma ve çeyrek değerleri saptanmıştır. Dağılımların normalliğini saptamak için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) katsayıları ile Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır.

Norm grubundan elde edilen ÇEŞÖT ölçeklerinin aritmetik ortalamaları bulunduktan sonra, bunlar kendi içinde sıralamaya tabii tutulmuştur. Böylece Türk çocuk ve ergenlerinin en çok ve en az kullandıkları şema alanları belirlenmiştir.

Norm Grubuna uygulanan ÇEŞÖT ölçeklerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere, istatistiksel açıdan ilişkisiz grup “t” testi işlemi yapılmıştır.

Norm çalışması kapsamında gerçekleştirilen son işlem, ham puanların norm çalışması kapsamında yüzdelik ve standart puanlara dönüştürülmesidir. Ham puanlar dönüştürülerek, yüzdelik değerler ve standart puanlar (t puanlar) hesaplanmıştır.

Araştırma kapsamında tüm sonuçlar çift yönlü olarak sınanmış ve anlamlılık düzeyi en az .05 olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın doğrulayıcı faktör analizi dışındaki tüm istatistiksel analizleri, SPSS paket program ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında doğrulayıcı faktör analiz işlemleri ise AMOS programı ile yapılmıştır.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma kapsamında geliştirilen 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin geçerlik, güvenilirlik ve norm çalışmasına ilişkin elde edilen bulgular ve yorumları yer almıştır.

4.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Geliştirilmesi ile İlgili Ön Hazırlık Çalışmaları

Çocuklar ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin kuramsal temelini Şema Terapi oluşturmaktadır. Şema Terapi, ilk olarak Şema Odaklı Terapi adı ile Bilişsel Davranışçı Terapilerin yardımcı olmada yetersiz kaldığı kişilik bozuklukları konusunda çalışmak isteyen Jeffrey E. Young tarafından (Young, Klosko, Weishaar, 2003; Arntz ve Genderen, 2009) 1990 yılında geliştirilmiştir. Kısaca tekrar özetlemek gerekirse; kuram danışanlara özgü çekirdek psikolojik temalarla çalışmaktadır. Bu ana temalara “erken dönem uyumsuz şemalar” adı verilmektedir. Şema Odaklı Terapilerde, danışanın kişilerarası ilişkilerine vurgu yapılarak, çocukluktan şimdiye dek olan şemaları belirlenir (Young, Klosko ve Weishaar, 2009). Young'a göre, uyumsuz şemaların gelişiminde en önemli kaynak, çocukluk çağındaki temel duygusal ihtiyaçların karşılanmamasıdır. Young'ın evrensel olduğuna inandığı bu temel ihtiyaçlar şunlardır:

- Başkalarına güvenli bağlanma (her bireyin bakım veren kişi tarafından korunma, istikrar, bakım ve benimsenme ihtiyacı vardır),
- Özerklik (her bireyin bağımsız ve kendine özgü olma ihtiyacı vardır),
- Yetenek ve olumlu kimlik algısı (her bireyin yetenekli olduğu alanları farkına varabilme ve kendini beğenme ihtiyacı vardır),
- İhtiyaçların ve duyguların ifade edilme özgürlüğü (her birey kendi ihtiyaçlarını ve duygularını özgürce ifade edebilmelidir),

- Kendiliğindenlik (spontanlık) ve oyun (her bireyin bağımsızca, kendiliğinden ortaya çıkan davranış, ürün ve oyunlara sahip olma ihtiyacı vardır)
- Akılcı sınırlar ve özdenetim (her bireyin yeterince sınırlandırılma, denetlenme ve kendini denetleme ihtiyacı vardır) (Young, Klosko ve Weishaar, 2009). Young'ın Şema Terapi Modeli'nde modellerle ilgili daha detaylı bilgiye ulaşılabilir (Bkz. s. 17-42).

Bu aşamada, öncelikle Jeffrey E. Young'ın kuramı ile ilgili literatür ayrıntılı biçimde taranmış, yurtiçinde ve yurtdışında kuramı temel alarak geliştirilmiş ölçekler ve yapılmış araştırmalar incelenmiştir.

Literatürde şema terapi konusunda daha önce geliştirilmiş şema terapi ölçeklerinde şema alanlarının esas alındığı gözlenmektedir (Bkz. Tablo 2.3). Pek çok çalışmada yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri, doğrudan şema alanları üstünden gerçekleştirilmiştir. Bundan sonraki aşamada ise, şema puanları birer değişken olarak kabul edilmiş ve tekrar faktör analizi uygulanarak ihtiyaç alanları sonradan saptanmaya çalışılmıştır. Ancak çalışmalarda şema puanlarının bir değişken olarak kabul edilmesi ve çok az sayıda değişken ile faktör analizi yapılması nedeniyle, kuramın öne sürdüğü ihtiyaç alanlarının ortaya çıkarılması konusunda tüm çalışmalar yetersiz kalmıştır. Bu çalışmaların hepsi bir anlamda parçadan bütüne doğru yapılmıştır (Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999; Hoffart ve ark. 2005; Soygut, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009)

Bu araştırmada ise, kurama uygun olarak; kuramın temel aldığı karşılanmamış beş temel ihtiyaç alanı için ayrı ayrı beş ana şema ölçeği hazırlanması ve ayrı ölçekler olarak kullanılarak, bu karşılanmamış beş ana ölçeğin altında yer alan şemaların ölçülmesi hedeflenmiştir. Bu karşılanmamış beş temel ihtiyaç alanı ve bu alanların içerdiği şemalar şunlardır:

1. Kopukluk ve Reddedilmişlik Alanı

(Terk Edilme ve Tutarsızlık Şeması, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma Şeması, Duygusal Yoksunluk Şeması, Kusurluluk/ Utanma Şeması, Sosyal İzolasyon Şeması)

2. Zedelenmiş Özerklik ve Performans Alanı

- (Bağımlılık/ Yetersizlik Şeması, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık Şeması, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik Şeması, Başarısızlık Şeması)
3. Zedelenmiş Sınırlar Alanı
(Haklılık/ Büyüklenmecilik Şeması, Yetersiz Özdenetim Şeması)
4. Başkalarına Yönelimlilik Alanı
(Boyun Eğicilik Şeması, Kendini Feda Etme Şeması, Onay Arayıcılık Şeması)
5. Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme Alanı
(Karamsarlık Şeması, Duyguları Bastırma Şeması, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik Şeması, Cezalandırıcılık Şeması)

Böylece bir anlamda bütünden parçaya giden bir çalışma yöntemi benimsenmiştir. Çalışmada böyle bir yol izlenmesinin nedenlerinden ilki Young'ın Şema Terapi Kuramında tanımlanan karşılanmamış beş ihtiyaç alanının birbirinden tamamen bağımsız, farklı alanlar olarak tanımlanmış olmasıdır (Bkz. Tablo 2.3). Nedenlerden ikincisi ise, kuramda yer alan toplam 18 şema değişkeninin, özellikle doğrulayıcı faktör analizi için, istatistiksel anlamda büyük zorluk yaratmasıdır. Doğrulayıcı faktör analizlerinde az değişkenli modeller daha iyi uyuma değeri vermektedir. Değişken sayısı arttıkça uyuma değerinin kanıtlanması güçleşmektedir (Şencan, 2005).

Öncelikle araştırmacı tarafından ölçümlenecek olan ve yukarıda sözü edilen karşılanmamış beş ihtiyaç alanının altında yer alan, toplam 18 şema alanını temsil edebilecek [Terk Edilme/ Tutarsızlık (TET), Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK), Duygusal Yoksunluk (DUY), Kusurluluk/ Utanma (KUS), Sosyal İzolasyon (SİZ), Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Başarısızlık (BAŞ), Onay Arayıcılık (ONA), Boyun Eğicilik (BOY), Kendini Feda Etme (FED), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), Karamsarlık (KAR), Duyguları Bastırma (DUB), Cezalandırıcılık (CEZ)] 283 maddeden (item) oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur.

On yedi yaştan itibaren yetişkin şema ölçeğinin kullanılabileceği göz önünde bulundurulduğundan ölçeğin hitap ettiği üst yaş grubu 16 yaş 11 ay 30 gün ile sınırlandırılmıştır. Zira, Piaget'ye göre 10-12 yaş aralığındaki çocuklar, bilişsel

gelişimleri açısından, soyut düşünme becerisi ile ön plana çıkan formel işlemsel dönemde yer alırlar (Inhelder ve Piaget, 1958). Bu dönemde çocuklar somut düşüncelerden yola çıkarak soyut genellemeler yapabilmekte; uydumculuk, adalet, olasılıklar ve kişilik üzerine soyut düşünceler üretebilmektedirler (Gruber ve Voneche 1976, Selman 1980, Harter 1983). Yeni yapısalcılara (nestructuralists) göre bu seviye, bilişsel gelişimin son basamağı değil, aksine soyut düşünmenin dâhil olduğu yeni bir anlayış şeklinin başlangıcını ve daha ileri gelişimsel seviyelerin temelini oluşturur (Fischer ve Silvern, 1985). Formel işlemsel dönemden sonraki seviyeler için net bir ayırım yapılmamakla birlikte; 14-16 yaş aralığında ergenlerin soyut ve varsayımsal düşüncelerle daha derin düşünebildikleri ve kişiliğin dinamiklerini anlamada daha iyi oldukları düşünülmektedir (Fischer ve Silvern, 1985). Özetle, 10- 16 yaş dönemi içerisinde, çocukların soyut düşünme becerileri iyice gelişmekte, olgunlaşmakta ve bu değişim ile birlikte çocuklar kendi kişilik özellikleri hakkında fikir yürütmeye başlamaktadırlar. Bu bilgilerle birlikte, ÇEŞÖT'ün özbildirime dayalı bir ölçek olduğu göz önüne alındığında, kendileri hakkında sağlıklı özbildirimi yapabilecekleri en erken dönemin 10 yaş olduğu söylenebilir.

10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı beşli Likert şeklinde (1: Benim için tamamıyla yanlış, 2: Benim için çoğunlukla yanlış, 3: Benim için ne doğru ne yanlış, 4: Benim için çoğunlukla doğru 5: Benim için tamamıyla doğru) cevaplandırılan, kâğıt kalem testi formatında, bireysel ve grup uygulaması yapılabilen bir ölçek olarak tasarlanmıştır. Beşli Likert kullanılmasının sebeplerine Yöntem Bölümünde ayrıntılı olarak değinilmiştir (Bkz. s. 107).

4.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Yapılan Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın tüm ana testleri ve alt boyutları için yapılan geçerlik çalışmalarına ilişkin bulgular yer almıştır.

4.2.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Yapılan Kapsam Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Kapsam geçerliliğinin belirlenmesinde başlıca beş aşama bulunmaktadır: (1) Kavramsal yapı veya test evreninin tanımlanması, (2) Kavramsal yapıya ait boyutların ortaya çıkartılması, (3) Ölçek veya test maddelerinin oluşturulması, (4) Ölçeğin hakemlere değerlendirilmesi, (5) İstatistiksel analizlerin yapılması (Şencan, 2005). Bunlara ek olarak bu araştırmada, kapsam geçerliliği çerçevesinde ölçeğin çocuk ve Ergenler tarafından okunup anlaşılabilirliği istatistiksel açıdan sınanmıştır.

4.2.1.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekleri Takımı (ÇEŞÖT)’nin Ön Pilot Uygulama Sonuçları

Bu alanda ilk olarak, maddelerin çocuklar tarafından anlaşılıp, anlaşılmadığını test etmek için 35 kişilik bir öğrenci grubuna, birebir gözleme yolu ile pilot uygulama yapılmıştır. Bu uygulamada ölçekteki 12 soru ters (reverse) hale getirilmiştir. Ancak uygulamada 35 öğrenciden 17’sinin (10 yaşındaki dört öğrenci, 11 yaşındaki üç öğrenci, 12 yaşındaki üç öğrenci, 13 yaşındaki dört öğrenci, 16 yaşındaki üç öğrenci) ters soruları yanlış okuduğu, yanlış anladığı veya yanlış anlayıp anlamadıklarını sordukları gözlenmiştir. Bu uygulamadan sonra ölçekteki ters maddeler tekrar eski haline getirilmiş ve aynı zamanda ölçeğin bütününde 21 öğrenci tarafından anlaşılmayan 18 soru elenerek, ölçek 283 madde olarak yeniden düzenlenmiştir.

4.2.1.2. Çocuklar ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) İçin Gerçekleştirilen Uzman Görüşüne Başvurma Sonuçları

Araştırmacı tarafından hazırlanan ölçek soru havuzu için psikiyatrist, psikolog ve psikolojik danışmandan oluşan karma uzman bir grubun görüşleri istenmiştir. Her uzman, her ölçek maddesinin ilgili davranışı ölçüp ölçmediği konusundaki görüşünü bildirmiştir. Yöntem Bölümünde ayrıntılı olarak açıklandığı gibi (Bkz. s. 110), uzman görüşüne başvurma konusunda kullanılan tekniklerden biri olan Davis tekniği kullanılmıştır (Davis, 1992). Bu teknikte “madde hafifçe gözden geçirilmeli” ve “uygun” seçeneğini işaretleyen uzmanların sayısı toplam uzman sayısına bölünerek maddeye ilişkin “kapsam geçerlik indeksi” (madde-davranış uyum katsayısı) elde edilmektedir. Tüm uzmanların bir maddeye tümüyle “Uygun” ve “Madde hafifçe

gözden geçirilmeli” yanıtı vermesi durumunda kapsam geçerlik katsayısı (+1) olmaktadır. (+1) değeri, uyuşum katsayısının alabileceği en yüksek değerdir (Baykul, 2010). Hiçbir uzmanın “Uygun” ve “Madde hafifçe gözden geçirilmeli” yanıtı vermemesi durumunda ise uyuşum katsayısı en düşük değere ulaşır. Bir maddenin test kapsamında yer alabilmesi için kapsam geçerlik indeksinin en az .80 değerinde olması gerekmektedir (Yurdugül, 2005).

Tablo 4.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) Madde Havuzundaki Maddelerin Uzman Görüşüne Göre Hesaplanan Kapsam Geçerlik İndeksleri (KGİ)

Soru Havuzu Madde No	Madde Uygun Değil	Madde Ciddi Olarak Gözden Geçirilmeli	Madde Hafifçe Gözden Geçirilmeli	Uygun	Uzman Sayısı	ÇEŞÖT Madde No	Uygun+ Hafifçe Gözden Geçirilmeli	KGİ
1	5	1	1	3	10	.	4	0.4
2	6	0	1	3	10	.	4	0.4
3	4	1	1	4	10	.	5	0.5
4	5	1	1	3	10	.	4	0.4
5	4	1	4	1	10	.	5	0.5
6	4	1	2	3	10	.	5	0.5
7	4	2	1	3	10	.	4	0.4
8	0	0	1	9	10	.	10	1
9	2	1	2	5	10	.	7	0.7
10	0	0	3	7	10	19	10	1
11	4	1	0	5	10	.	5	0.5
12	4	1	0	5	10	.	5	0.5
13	5	1	1	3	10	.	4	0.4
14	4	2	1	3	10	.	4	0.4
15	3	2	2	3	10	.	5	0.5
16	4	0	3	3	10	.	6	0.6
17	4	1	2	3	10	.	5	0.5
18	4	0	3	3	10	.	6	0.6
19	4	1	1	4	10	.	5	0.5
20	4	2	1	3	10	.	4	0.4
21	5	0	0	5	10	.	5	0.5
22	1	0	2	7	10	37	9	0.9
23	1	1	3	5	10	55	8	0.8
24	5	1	1	3	10	.	4	0.4
25	5	0	2	3	10	.	5	0.5
26	1	4	2	3	10	.	5	0.5
27	1	0	6	3	10	46	9	0.9
28	1	0	4	5	10	73	9	0.9
29	0	1	1	8	10	91	9	0.9
30	1	0	4	5	10	109	9	0.9

Tablo 4.1'in devamı

Soru Havuzu Madde No	Madde Uygun Değil	Madde Ciddi Olarak Gözden Geçirilmeli	Madde Hafifçe Gözden Geçirilmeli	Uygun	Uzman Sayısı	ÇEŞÖT Madde No	Uygun+ Hafifçe Gözden Geçirilmeli	KGİ
31	1	0	5	4	10	123	9	0.9
32	0	0	0	10	10	133	10	1
33	0	1	0	9	10	124	9	0.9
34	0	1	3	6	10	110	9	0.9
35	1	2	2	5	10	.	7	0.7
36	0	1	3	6	10	92	9	0.9
37	1	1	2	6	10	74	8	0.8
38	0	1	2	7	10	56	9	0.9
39	0	1	3	6	10	38	9	0.9
40	0	1	2	7	10	20	9	0.9
41	5	1	1	3	10	.	4	0.4
42	4	2	1	3	10	.	4	0.4
43	3	2	0	5	10	.	5	0.5
44	4	1	1	4	10	.	5	0.5
45	5	2	0	3	10	.	3	0.3
46	4	1	1	4	10	.	5	0.5
47	4	2	0	4	10	.	4	0.4
48	1	2	2	5	10	.	7	0.7
49	3	2	0	5	10	.	5	0.5
50	1	0	3	6	10	2	9	0.9
51	0	0	3	7	10	3	10	1
52	0	0	1	9	10	21	10	1
53	0	0	1	9	10	39	10	1
54	0	1	1	8	10	57	9	0.9
55	3	2	1	4	10	.	5	0.5
56	2	0	2	6	10	75	8	0.8
57	1	0	2	7	10	93	9	0.9
58	0	0	0	10	10	111	10	1
59	4	1	1	4	10	.	5	0.5
60	1	2	1	6	10	.	7	0.7
61	1	1	4	4	10	89	8	0.8
62	3	2	1	4	10	.	5	0.5
63	3	2	0	5	10	.	5	0.5
64	1	3	1	5	10	.	6	0.6
65	0	0	1	9	10	140	10	1
66	1	0	1	8	10	134	9	0.9
67	4	1	1	4	10	.	5	0.5
68	1	0	3	6	10	125	9	0.9
69	0	0	2	8	10	112	10	1
70	0	0	1	9	10	94	10	1
71	3	1	2	4	10	.	6	0.6
72	1	0	1	8	10	76	9	0.9
73	1	0	0	9	10	58	9	0.9

Tablo 4.1'in devamı

Soru Havuzu Madde No	Madde Uygun Değil	Madde Ciddi Olarak Gözden Geçirilmeli	Madde Hafifçe Gözden Geçirilmeli	Uygun	Uzman Sayısı	ÇEŞÖT Madde No	Uygun+ Hafifçe Gözden Geçirilmeli	KGİ
74	2	3	1	4	10	.	5	0.5
75	4	1	1	4	10	.	5	0.5
76	4	1	1	4	10	.	5	0.5
77	3	2	2	3	10	.	5	0.5
78	5	2	0	3	10	.	3	0.3
79	4	1	0	5	10	.	5	0.5
80	1	0	0	9	10	22	9	0.9
81	3	2	1	4	10	.	5	0.5
82	3	2	0	5	10	.	5	0.5
83	0	0	1	9	10	4	10	1
84	3	2	1	4	10	.	5	0.5
85	0	0	3	7	10	5	10	1
86	0	1	1	8	10	23	9	0.9
87	0	0	1	9	10	41	10	1
88	1	0	3	6	10	59	9	0.9
89	2	3	1	4	10	.	5	0.5
90	0	1	0	9	10	77	9	0.9
91	3	2	1	4	10	.	5	0.5
92	4	2	1	3	10	.	4	0.4
93	2	3	2	3	10	.	5	0.5
94	1	4	2	3	10	.	5	0.5
95	0	0	1	9	10	95	10	1
96	4	2	0	4	10	.	4	0.4
97	1	4	0	5	10	.	5	0.5
98	4	1	1	4	10	.	5	0.5
99	3	2	0	5	10	.	5	0.5
100	3	2	1	4	10	.	5	0.5
101	0	0	1	9	10	113	10	1
102	4	1	1	4	10	.	5	0.5
103	3	2	0	5	10	.	5	0.5
104	1	0	1	8	10	141	9	0.9
105	0	1	1	8	10	135	9	0.9
106	2	3	0	5	10	.	5	0.5
107	1	0	1	8	10	126	9	0.9
108	3	1	3	3	10	.	6	0.6
109	4	1	0	5	10	.	5	0.5
110	3	2	1	4	10	.	5	0.5
111	1	4	1	4	10	.	5	0.5
112	0	1	0	9	10	114	9	0.9
113	1	0	0	9	10	96	9	0.9
114	0	0	2	8	10	78	10	1
115	1	0	1	8	10	60	9	0.9
116	2	3	1	4	10	.	5	0.5

Tablo 4.1'in devamı

Soru Havuzu Madde No	Madde Uygun Değil	Madde Ciddi Olarak Gözden Geçirilmeli	Madde Hafifçe Gözden Geçirilmeli	Uygun	Uzman Sayısı	ÇEŞÖT Madde No	Uygun+ Hafifçe Gözden Geçirilmeli	KGİ
117	0	1	2	7	10	42	9	0.9
118	0	0	0	10	10	24	10	1
119	3	2	1	4	10	.	5	0.5
120	2	4	0	4	10	.	4	0.4
121	1	0	2	7	10	6	9	0.9
122	2	4	2	2	10	.	4	0.4
123	0	1	2	7	10	7	9	0.9
124	0	0	2	8	10	25	10	1
125	2	3	0	5	10	.	5	0.5
126	0	0	0	10	10	61	10	1
127	0	1	4	5	10	43	9	0.9
128	4	1	1	4	10	.	5	0.5
129	0	0	0	10	10	79	10	1
130	3	2	1	4	10	.	5	0.5
131	1	4	0	5	10	.	5	0.5
132	0	1	1	8	10	97	9	0.9
133	1	4	1	4	10	.	5	0.5
134	3	3	0	4	10	.	4	0.4
135	0	1	4	5	10	115	9	0.9
136	2	3	1	4	10	.	5	0.5
137	4	1	1	4	10	.	5	0.5
138	2	3	1	4	10	.	5	0.5
139	3	3	0	4	10	.	4	0.4
140	3	3	0	4	10	.	4	0.4
141	1	0	3	6	10	98	9	0.9
142	1	0	2	7	10	80	9	0.9
143	0	0	2	8	10	62	10	1
144	0	0	2	8	10	26	10	1
145	0	0	1	9	10	8	10	1
146	1	0	1	8	10	44	9	0.9
147	5	1	0	4	10	.	4	0.4
148	1	5	0	4	10	.	4	0.4
149	4	2	0	4	10	.	4	0.4
150	3	3	0	4	10	.	4	0.4
151	0	0	1	9	10	9	10	1
152	2	0	0	8	10	27	8	0.8
153	4	2	0	4	10	.	4	0.4
154	3	3	0	4	10	.	4	0.4
155	1	0	2	7	10	81	9	0.9
156	4	1	1	4	10	.	5	0.5
157	0	0	1	9	10	45	10	1
158	1	0	2	7	10	63	9	0.9
159	4	2	0	4	10	.	4	0.4

Tablo 4.1'in devamı

Soru Havuzu Madde No	Madde Uygun Değil	Madde Ciddi Olarak Gözden Geçirilmeli	Madde Hafifçe Gözden Geçirilmeli	Uygun	Uzman Sayısı	ÇEŞÖT Madde No	Uygun+ Hafifçe Gözden Geçirilmeli	KGİ
160	0	0	0	10	10	99	10	1
161	1	0	2	7	10	100	9	0.9
162	2	0	2	6	10	82	8	0.8
163	4	1	1	4	10	.	5	0.5
164	1	1	3	5	10	64	8	0.8
165	2	3	1	4	10	.	5	0.5
166	3	3	0	4	10	.	4	0.4
167	1	0	1	8	10	28	9	0.9
168	1	0	2	7	10	127	9	0.9
169	1	0	3	6	10	10	9	0.9
170	0	1	2	7	10	40	9	0.9
171	2	3	1	4	10	.	5	0.5
172	1	4	1	4	10	.	5	0.5
173	3	2	1	4	10	.	5	0.5
174	3	2	1	4	10	.	5	0.5
175	4	1	1	4	10	.	5	0.5
176	4	2	0	4	10	.	4	0.4
177	0	0	1	9	10	11	10	1
178	1	0	4	5	10	29	9	0.9
179	0	0	1	9	10	47	10	1
180	1	0	1	8	10	65	9	0.9
181	4	2	0	4	10	.	4	0.4
182	0	0	2	8	10	116	10	1
183	1	1	0	8	10	83	8	0.8
184	4	1	1	4	10	.	5	0.5
185	4	2	0	4	10	.	4	0.4
186	0	1	3	6	10	101	9	0.9
187	1	0	3	6	10	102	9	0.9
188	0	0	4	6	10	30	10	1
189	0	0	4	6	10	84	10	1
190	2	3	1	4	10	.	5	0.5
191	0	0	0	10	10	66	10	1
192	0	0	0	10	10	48	10	1
193	0	0	1	9	10	136	10	1
194	1	0	1	8	10	12	9	0.9
195	3	1	2	4	10	.	6	0.6
196	4	2	0	4	10	.	4	0.4
197	0	0	2	8	10	13	10	1
198	0	0	2	8	10	31	10	1
199	0	1	2	7	10	49	9	0.9
200	1	0	0	9	10	67	9	0.9
201	0	0	1	9	10	85	10	1
202	0	0	2	8	10	103	10	1

Tablo 4.1'in devamı

Soru Havuzu Madde No	Madde Uygun Değil	Madde Ciddi Olarak Gözden Geçirilmeli	Madde Hafifçe Gözden Geçirilmeli	Uygun	Uzman Sayısı	ÇEŞÖT Madde No	Uygun+ Hafifçe Gözden Geçirilmeli	KGİ
203	5	1	0	4	10	.	4	0.4
204	1	0	2	7	10	117	9	0.9
205	0	0	2	8	10	128	10	1
206	1	4	1	4	10	.	5	0.5
207	2	3	1	4	10	.	5	0.5
208	4	1	1	4	10	.	5	0.5
209	2	2	2	4	10	.	6	0.6
210	2	2	2	4	10	.	6	0.6
211	0	0	2	8	10	146	10	1
212	0	0	2	8	10	142	10	1
213	1	0	1	8	10	144	9	0.9
214	0	0	1	9	10	145	10	1
215	5	2	1	2	10	.	3	0.3
216	1	0	1	8	10	143	9	0.9
217	0	0	1	9	10	129	10	1
218	2	4	1	3	10	.	4	0.4
219	1	0	1	8	10	118	9	0.9
220	1	0	1	8	10	104	9	0.9
221	0	0	2	8	10	68	10	1
222	0	0	3	7	10	50	10	1
223	0	0	1	9	10	32	10	1
224	0	0	2	8	10	138	10	1
225	1	0	2	7	10	86	9	0.9
226	4	2	0	4	10	.	4	0.4
227	0	0	2	8	10	15	10	1
228	0	0	2	8	10	33	10	1
229	3	2	1	4	10	.	5	0.5
230	0	0	0	10	10	51	10	1
231	4	1	1	4	10	.	5	0.5
232	3	2	1	4	10	.	5	0.5
233	3	2	1	4	10	.	5	0.5
234	1	4	1	4	10	.	5	0.5
235	1	0	1	8	10	69	9	0.9
236	3	2	1	4	10	.	5	0.5
237	0	0	1	9	10	87	10	1
238	1	0	1	8	10	105	9	0.9
239	0	0	0	10	10	119	10	1
240	1	0	4	5	10	130	9	0.9
241	4	2	0	4	10	.	4	0.4
242	3	3	0	4	10	.	4	0.4
243	4	3	0	3	10	.	3	0.3
244	0	0	0	10	10	120	10	1
245	1	0	0	9	10	106	9	0.9

Tablo 4.1'in devamı

Soru Havuzu Madde No	Madde Uygun Değil	Madde Ciddi Olarak Gözden Geçirilmeli	Madde Hafifçe Gözden Geçirilmeli	Uygun	Uzman Sayısı	ÇEŞÖT Madde No	Uygun+ Hafifçe Gözden Geçirilmeli	KGİ
246	3	3	1	3	10	.	4	0.4
247	0	0	0	10	10	88	10	1
248	0	0	2	8	10	70	10	1
249	0	1	0	9	10	52	9	0.9
250	0	0	0	10	10	34	10	1
251	5	0	1	4	10	.	5	0.5
252	0	0	0	10	10	17	10	1
253	0	0	1	9	10	35	10	1
254	2	4	1	3	10	.	4	0.4
255	0	0	2	8	10	53	10	1
256	0	0	2	8	10	71	10	1
257	0	0	2	8	10	121	10	1
258	6	0	0	4	10	.	4	0.4
259	6	0	0	4	10	.	4	0.4
260	0	0	1	9	10	131	10	1
261	0	0	0	10	10	139	10	1
262	0	0	1	9	10	132	10	1
263	0	1	1	8	10	122	9	0.9
264	0	0	1	9	10	108	10	1
265	2	4	0	4	10	.	4	0.4
266	0	1	0	9	10	90	9	0.9
267	2	3	1	4	10	.	5	0.5
268	5	2	1	2	10	.	3	0.3
269	4	2	0	4	10	.	4	0.4
270	2	4	0	4	10	.	4	0.4
271	3	3	0	4	10	.	4	0.4
272	3	2	1	4	10	.	5	0.5
273	2	2	2	4	10	.	6	0.6
274	0	0	0	10	10	72	10	1
275	0	0	0	10	10	54	10	1
276	3	2	1	4	10	.	5	0.5
277	1	0	2	7	10	36	9	0.9
278	0	1	0	9	10	18	9	0.9
279	0	1	0	9	10	137	9	0.9
280	0	0	0	10	10	1	10	1
281	1	1	0	8	10	14	8	0.8
282	1	0	1	8		16	9	0.9
283	0	0	0	10	10	107	10	1

Yukarıda açıklananlar doğrultusunda 283 maddeden oluşan ÇEŞÖT soru havuzu 10 kişilik uzmana gönderilmiş ve her bir soru için “kapsam geçerlik indeksi” Tablo 4.1’de verilmiştir.

Uzman görüşü indeks değerleri .80'den küçük olan 139 madde bulunmuş ve söz konusu maddeler soru havuzundan çıkartılmışlardır. Uzmanlar tarafından elenen 139 maddenin 97 tanesi aynı içerikte olup, farklı ifadelendirilmiş maddelerden en iyi ifadelendirilmiş olanı seçildikten sonra elenen maddelerdir. İndeks değeri .80 ve üzerinde olan 146 madde ÇEŞÖT madde havuzu oluşturmuştur. Sonuçlarda tüm uzmanların ÇEŞÖT'ün 146 maddesi üzerinde uzlaştığı görülmektedir.

Tablo 4.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) Madde Havuzu İçin Uzman Görüşüne Başvurulduktan Sonra Kalan Maddelerin Uzman Görüş İndeksleri

ÇEŞÖT Madde No	Soru Havuzu Madde No	Uzman Görüş İndeksi
1	280	1
2	50	0.9
3	51	1
4	83	1
5	85	1
6	121	0.9
7	123	0.9
8	145	1
9	151	1
10	169	0.9
11	177	1
12	194	0.9
13	197	1
14	281	0.8
15	227	1
16	282	0.9
17	252	1
18	278	0.9
19	10	1
20	40	0.9
21	52	1
22	80	0.9
23	86	0.9
24	118	1
25	124	1
26	144	1
27	152	0.8
28	167	0.9
29	178	0.9
30	188	1
31	198	1
32	223	1
33	228	1
34	250	1

Tablo 4.2'nin devamı

ÇEŞÖT Madde No	Soru Havuzu Madde No	Uzman Görüş İndeksi
35	253	1
36	277	0.9
37	22	0.9
38	39	0.9
39	53	1
40	170	0.9
41	87	1
42	117	0.9
43	127	0.9
44	146	0.9
45	157	1
46	27	0.9
47	179	1
48	192	1
49	199	0.9
50	222	1
51	230	1
52	249	0.9
53	255	1
54	275	1
55	23	0.8
56	38	0.9
57	54	0.9
58	73	0.9
59	88	0.9
60	115	0.9
61	126	1
62	143	1
63	158	0.9
64	164	0.8
65	180	0.9
66	191	1
67	200	0.9
68	221	1
69	235	0.9
70	248	1
71	256	1
72	274	1
73	28	0.9
74	37	0.8
75	56	0.8
76	72	0.9
77	90	0.9
78	114	1
79	129	1
80	142	0.9

Tablo 4.2'nin devamı

ÇEŞÖT Madde No	Soru Havuzu Madde No	Uzman Görüş İndeksi
81	155	0.9
82	162	0.8
83	183	0.8
84	189	1
85	201	1
86	225	0.9
87	237	1
88	247	1
89	61	0.8
90	266	0.9
91	29	0.9
92	36	0.9
93	57	0.9
94	70	1
95	95	1
96	113	0.9
97	132	0.9
98	141	0.9
99	160	1
100	161	0.9
101	186	0.9
102	187	0.9
103	202	1
104	220	0.9
105	238	0.9
106	245	0.9
107	283	1
108	264	1
109	30	0.9
110	34	0.9
111	58	1
112	69	1
113	101	1
114	112	0.9
115	135	0.9
116	182	1
117	204	0.9
118	219	0.9
119	239	1
120	244	1
121	257	1
122	263	0.9
123	31	0.9
124	33	0.9
125	68	0.9
126	107	0.9

Tablo 4.2'nin devamı

ÇEŞÖT Madde No	Soru Havuzu Madde No	Uzman Görüş İndeksi
127	168	0.9
128	205	1
129	217	1
130	240	0.9
131	260	1
132	262	1
133	32	1
134	66	0.9
135	105	0.9
136	193	1
137	279	0.9
138	224	1
139	261	1
140	65	1
141	104	0.9
142	212	1
143	216	0.9
144	213	0.9
145	214	1
146	211	1

Çocuklar ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin madde havuzundaki maddelerinden uzman görüşüne başvurulduktan sonra kalan maddelerinin Uzman Görüş İndeksleri Tablo 4.2'de verilmiştir.

Bir sonraki adımda Çocuklar ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin okunabilirlik anlaşılabilirlik düzeyine bakılmıştır.

4.2.1.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Okunabilirlik Anlaşılabilirlik Düzey Analizi

Varricchio (1997), ölçek geliştirme çalışmasında teste son şekli verildikten sonra, ölçeğin geliştirilmesindeki hedef gruptan seçilecek bir örneklem ile maddelerin anlaşılıp anlaşılmadığını incelemek amacı ile bir uygulama yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Buna dayalı olarak ÇEŞÖT 30 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanmıştır. Nilüfer Hatun İlköğretim Okulu beş ve altıncı sınıflarına devam eden 10 kız, beş erkek; Nilüfer Hatun İlköğretim Okulu yedi ve sekizinci sınıflarına devam eden altı kız, beş erkek; Maçka Akif Tuncel Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi dokuz, on ve on birinci sınıflarına devam eden bir kız, üç erkek olmak üzere toplam 30 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir.

Böylelikle 10-11 yaş grubundan 15 öğrenci, 12-14 yaş grubundan 11 öğrenci, 15-16 yaş grubundan ise dört öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur. Öğrencilerden her bir maddeyi anlaşılabilirlik düzeyinde değerlendirmeleri istenmiştir [anladım (1); anlamadım (0)]. Uyum indeks değeri, uzman görüşünde olduğu gibi “anladım” yanıtlarının toplamının, uygulama yapılan öğrenci sayısına bölümü ile elde edilmektedir.

Tablo 4.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) Maddelerin Anlaşılabilirlik Düzeyleri İçin Hesaplanan Frekans ve Uyum İndeks Değerleri

ÇEŞÖT Madde No	Anladım f	Anlamadım f	İndeks
1	28	2	.93
2	30	0	1
3	30	0	1
4	30	0	1
5	30	0	1
6	30	0	1
7	30	0	1
8	25	5	.83
9	30	0	1
10	30	0	1
11	30	0	1
12	30	0	1
13	30	0	1
14	30	0	1
15	25	5	.83
16	30	0	1
17	30	0	1
18	30	0	1
19	30	0	1
20	30	0	1
21	30	0	1
22	30	0	1
23	30	0	1
24	30	0	1
25	30	0	1
26	27	3	.90
27	30	0	1
28	30	0	1
29	30	0	1
30	30	0	1
31	30	0	1
32	30	0	1
33	30	0	1

Tablo 4.3'ün devamı

ÇEŞÖT Madde No	Anladım f	Anlamadım f	İndeks
34	30	0	1
35	30	0	1
36	30	0	1
37	30	0	1
38	30	0	1
39	30	0	1
40	30	0	1
41	30	0	1
42	30	0	1
43	30	0	1
44	30	0	1
45	30	0	1
46	30	0	1
47	30	0	1
48	30	0	1
49	30	0	1
50	30	0	1
51	30	0	1
52	27	3	.90
53	30	0	1
54	30	0	1
55	30	0	1
56	30	0	1
57	30	0	1
58	30	0	1
59	30	0	1
60	30	0	1
61	30	0	1
62	30	0	1
63	30	0	1
64	30	0	1
65	30	0	1
66	30	0	1
67	30	0	1
68	25	5	.83
69	30	0	1
70	30	0	1
71	30	0	1
72	30	0	1
73	30	0	1
74	30	0	1
75	30	0	1
76	30	0	1
77	30	0	1
78	30	0	1

Tablo 4.3'ün devamı

ÇEŞÖT Madde No	Anladım f	Anlamadım f	İndeks
79	30	0	1
80	30	0	1
81	30	0	1
82	30	0	1
83	30	0	1
84	30	0	1
85	30	0	1
86	30	0	1
87	30	0	1
88	30	0	1
89	30	0	1
90	30	0	1
91	30	0	1
92	30	0	1
93	30	0	1
94	30	0	1
95	30	0	1
96	30	0	1
97	30	0	1
98	30	0	1
99	30	0	1
100	30	0	1
101	30	0	1
102	30	0	1
103	30	0	1
104	30	0	1
105	30	0	1
106	30	0	1
107	30	0	1
108	30	0	1
109	30	0	1
110	30	0	1
111	30	0	1
112	30	0	1
113	30	0	1
114	30	0	1
115	30	0	1
116	30	0	1
117	30	0	1
118	30	0	1
119	30	0	1
120	30	0	1
121	30	0	1

Tablo 4.3'ün devamı

ÇEŞÖT Madde No	Anladım f	Anlamadım f	İndeks
122	30	0	1
123	30	0	1
124	30	0	1
125	30	0	1
126	30	0	1
127	30	0	1
128	30	0	1
129	30	0	1
130	30	0	1
131	30	0	1
132	30	0	1
133	30	0	1
134	30	0	1
135	26	4	.86
136	30	0	1
137	30	0	1
138	30	0	1
139	30	0	1
140	27	3	.90
141	30	0	1
142	27	3	.90
143	30	0	1
144	30	0	1
145	30	0	1
146	30	0	1

Çalışma grubunun uygulama sonuçlarına göre anlama ve anlamama cevaplarının frekans dağılımları ve uyum indeksleri Tablo 4.3'de sunulmuştur. Uyum indeks değerlerinin uzman görüşlerinde olduğu gibi minimum .80 olması gerekmektedir. 146 maddenin tümü beklenen .80 değerinin üstünde bulunmuştur. Bu aşamada hiçbir madde ölçekten çıkarılmamıştır.

Tablo 4.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) Maddelerinin Anlaşılabilirlik Düzeyleri İçin Hesaplanan Intraclass Korelasyon Katsayısı

	Intraclass Korelasyon	F Testi			
		F	df ₁	df ₂	p
Değer	.780	4.170	25	1365	.000***

*** $p < .001$

Yöntem bölümünde açıklandığı üzere, ölçeğin tüm maddelerinin okunabilirlik ve anlaşılabilirlik düzeyleri (intraçlass korelasyon katsayısı) ve sonrasında gerçekleştirilen F testi yapılmış, elde edilen sonuçlar Tablo 4.4’de sunulmuştur.

Intraçlass korelasyon katsayısının kabul edilebilir seviyeleri şu şekildedir; .40 ve daha düşük değerler zayıf, .40-.59 arasındaki değerler “ortalamanın altı”, .60 ile .74 arasındaki değerler “orta”, .75 ile .89 arasındaki değerler “iyi” ve .90 ve daha üstündeki değerler ise çok iyi olarak yorumlanmaktadır (Tekin, 2012). ÇEŞÖT için hesaplanan intraçlass korelasyon katsayısı.78 olarak bulunmuştur, $F(25,1365) = 4.17$, ($p < .001$) Elde edilen bu sonuca göre ÇEŞÖT maddelerinin anlaşılabilirlik düzeyinin “iyi” kategorisinde yer aldığı gözlenmektedir. Böylece ÇEŞÖT’te yer alan tüm maddelerin 10-16 yaş grubu çocukları tarafından okunabilir ve anlaşılabilir olduğu saptanmış ve bu adımda ölçek kapsamında hiçbir maddenin yeniden düzenlenmesine gerek kalmamıştır.

4.2.1.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın Kapsam Geçerlik Çalışmasının Son Aşamasındaki Madde Eleme İşlem Sonuçları

Ön pilot çalışma da 35 öğrenciye bire bir gözlem yolu ile yapıldıktan sonra, 18 madde soru havuzunun kapsamından çıkarılmıştır. Uzman görüşü ve okunabilirlik, anlaşılabilirlik analizlerinin sonuçları doğrultusunda ise 137 madde soru havuzu kapsamından çıkarılmıştır. Sonuç olarak 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin uygulama formu 146 maddeden oluşmuştur.

Yukarıda belirtilen bu aşamaların tümü aynı zamanda araştırmanın ön hazırlık ve pilot çalışmalar kısmında da yer aldığı için, Bulgular Bölümünün 4.1 ve 4.2 numaralı başlıkları altında yer almıştır (Bkz. s. 129-149).

4.2.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) İçin Yapılan Yapı Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Yapısal geçerlilik, araştırmacı somut bir kriter veya standart yerine belirli bir davranış alanına, kavramsal yapıya veya belirli bir faktöre ilişkin sonuçlar elde etmek istediği zaman uygulanır. Yapısal geçerliliğin en basit bir şekilde anlamı, test veya ölçek maddelerinin ölçülmek istenen hipotetik faktörle (veya faktörlerle) yüksek derecede ilişkili olması ve faktörler arasındaki ilişkilerin de kurama uygun düşmesidir.

Değişkenlerin bir faktör üzerindeki faktör ağırlıkları yüksekse söz konusu değişkenlerin yapısal geçerliliğe sahip olduğu söylenir. Fakat bu yeterli değildir, faktör sayısının ve faktörler arasındaki ilişkilerin de kuramla bir şekilde mutakabat içinde olması gerekir. Uygulamada yapısal geçerlilik, önce literatür çalışmasına veya gözlemlere dayalı olarak değişkenler ve faktörler arasında belirli ilişkilerin kurulmasıyla başlar. Daha sonra bu ilişkilerin ampirik test sonuçlarıyla doğrulanması halinde “yapısal geçerlilik” koşulu sağlanmış olur (Şencan, 2005). Bu doğrultuda öncelikle, her bir ana ölçekte yer alan maddeler faktör analizine tabi tutulmuştur.

Ayrıca, Geliştirilen bir testten farklı iki grubun farklı puanlar almasını bekliyorsak bu beklentinin doğru çıkmasıyla yapısal geçerlilik de sağlanmış olur. Örneğin, dindarlığı ölçen bir ölçeğin geçerliliği, namaz kılma alışkanlığı olan kişilerle namaz kılma alışkanlığı olmayan kişilere uygulandığında farklı sonuçlar veriyorsa ölçek yapısal geçerliliğe sahiptir (Şencan, 2005). Bu aşamada ise Young’ın şemaların klinik örnekleme, normal örnekleme göre daha yüksek düzeyde olması beklendiği için klinik ve klinik olmayan iki farklı gruba ÇEŞÖT uygulanarak aralarındaki farklılıklar araştırılmıştır.

Bunun yanında cinsiyet değişkenine göre şema puan ortalamaları arasındaki farklılık da araştırılmıştır.

Üçüncü olarak da SA-45 uygulanan 40 kişilik bir çalışma grubunda en yüksek puan alan %27’lik gruba, en düşük puan alan %27’lik grubun şema puanları arasındaki farklılık araştırılmıştır.

4.2.2.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Genel bir sınıflandırma ile faktör analizleri, açıklayıcı (exploratory factor analysis) ve doğrulayıcı (confirmatory factor analysis) olarak ikiye ayrılabilir (Büyüköztürk, 2012; Tavşancıl, 2005). Bu araştırma kapsamında her iki faktör analizi işlemi gerçekleştirilmiştir.

Yöntem bölümünde açıklandığı gibi bir ölçeğin faktör analizine tabi tutulabilmesi için örneklem büyüklüğünün madde sayısının en az beş katı olması önerilmektedir.

146 maddeden oluşan ÇEŞÖT’ün faktör analizini yapmak için minimum 730 kişiye uygulama yapılması gerekirken, bu sayının daha üstüne çıkılarak 983 çocuk ve ergene

uygulama yapılmıştır. 983 kişilik çalışma grubunun %49'u kız, %51'i erkek öğrencilerden oluşmuştur. Öğrencilerin %43'ü 10-11 yaş, %34'ü 12-13 yaş, %23'ü 14-15-16 yaş öğrencilerinden oluşmaktadır. Grubun %5'i klinik tanı almış öğrencilerden oluşmaktadır. Algılanan gelir düzeyi açısından çalışmaya katılan öğrencilerin %11'i alt, %52'si orta, %37'si üst gelir grubunda yer almaktadır.

4.2.2.1.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Yöntem bölümünde de açıklandığı gibi Açımlayıcı faktör analizi işlemlerinin en başında ÇEŞÖT'ün her bir ana testi için Kaiser-Meyer-Olkin Test ve Barlett Küresellik Testi kullanılmıştır. Bu işlemlerin ardından her bir ana boyutun alt boyutları ve bu alt boyutların öz değerleri ve açıkladıkları varyans oranları belirlenmiştir. En son aşamada ise Varimax Rotated yöntemi ile her bir ana boyutta yer alan her bir maddenin tüm alt faktörlerdeki faktör yükleri belirlenmiştir. Yöntem bölümünde açıklandığı üzere testin alt boyutlarının açıkladığı varyans yüzdesinin evrendeki temsil oranının en az %40 olması ve bir maddenin bir faktörde yer alabilmesi için faktör yükünün en az .30 olması esas alınmıştır. Bu gerekçeye dayalı olarak ÇEŞÖT'ün ana boyutları için yapılan faktör analizlerinde madde yükü .30'un altında yer alan maddeler test kapsamında çıkartılmışlardır.

4.2.2.1.1.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi İçin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Tablo 4.5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Barlett Test Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Değeri	Bartlett's Test		
	Ki-Kare	Sd	p
.938	8700.655	496	.000 ***

*** $p < .001$

Temel bileşenler analizinde, Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri .938 bulunmuştur. KMO değeri için .80 -.90 aralığının “çok iyi” olduğu kabul edildiğinde (Akgül ve Çevik, 2003), bu çalışmadaki KMO değerinin yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. Bu

sonuç, örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için yeterli düzeyde olduğunu göstermiştir. Barlett testi sonucu ($X^2= 8700.655$, $p<.001$) olarak belirlenmiştir (Bkz. Tablo 4.5). Bu bulgu ölçüm yaptığımız değişkenin evren parametresinde çok değişkenli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.6. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testinin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Boyutlar	Özdeğer	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Açıklanan Toplamlı Yüzde
1	3.668	11.461	11.461
2	3.423	10.697	22.158
3	3.285	10.264	32.423
4	2.744	8.576	40.998

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi, özdeğeri 3.668 olan birinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %11.461, özdeğeri 3.423 olan ikinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %10.697; özdeğeri 3.285 olan üçüncü faktörün açıkladığı varyans yüzdesi 10.264 ve özdeğeri 2.744 olan dördüncü faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %8.576’dır. Açıklanan toplam varyans miktarı %40.998 olarak belirlenmiştir. Faktör analizinde kabul edilebilir varyans oranının minimum %40 olduğuna dayanılarak, araştırmada elde edilen varyans miktarının kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir (Scherer, 1988).

Tablo 4.7. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri

Maddeler	Alt Boyutlar			
	1	2	3	4
Madde 9	.684	.067	.001	.094
Madde 112	.637	-.016	.289	.208
Madde 22	.581	.172	.037	.112
Madde 94	.540	-.064	.365	.297
Madde 27	.535	.095	.157	.025
Madde 5	.463	.239	.216	.026
Madde 41	.447	.094	.249	.245
Madde 4	.424	.192	.092	-.003
Madde 40	.345	.193	.260	.186
Madde 56	.149	.625	.179	.163
Madde 2	-.023	.578	.035	.174
Madde 20	.235	.564	.175	-.041
Madde 92	.127	.557	.343	.280
Madde 74	.261	.546	.241	.235

Tablo 4.7'nin devamı

Maddeler	Alt Boyutlar			
	1	2	3	4
Madde 38	.345	.505	.122	.212
Madde 123	.070	.387	.206	.235
Madde 93	.114	.019	.702	.169
Madde 59	.331	.243	.517	.125
Madde 39	.213	.226	.514	.014
Madde 75	.173	.411	.495	.061
Madde 111	.297	.320	.471	.199
Madde 21	.287	.313	.439	-.074
Madde 57	.400	.350	.428	.041
Madde 110	-.025	-.015	.405	.370
Madde 77	.339	.231	.404	.144
Madde 3	.299	.253	.380	-.049
Madde 97	.062	.083	.093	.681
Madde 91	.118	.008	.191	.621
Madde 73	.170	.336	-.044	.557
Madde 43	.142	.336	-.252	.529
Madde 109	.272	.342	.116	.522
Madde 124	.066	.334	.313	.424

Yukarıda verilen Tablo 4.7'de ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin maddelerine ilişkin faktör yükleri sunulmuştur.

Faktör yük değeri maddelerin alt boyutlarla olan ilişkisini açıklayan bir katsayıdır. Literatürde faktör örüntüsünün oluşturulmasında .30 ile .40 arasında değişen faktör yüklerinin alt kesme noktası olarak alınabileceği belirtilmektedir. Bu araştırmada alt kesme noktası olarak 0.30 kabul edilmiştir. Tablo 4.7 incelendiğinde Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin tüm maddelerinin yer aldıkları faktörde, faktör yüklerinin .30'un üstünde kaldığı ve diğer faktörlerdeki yüklerle binişiklik göstermediği anlaşılmıştır. Tablo 4.7'de görüldüğü gibi birinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .684 ile .345 arasında, ikinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .625 ile .387 arasında, üçüncü boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .702 ile .380 arasında ve dördüncü boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .681 ile .424 arasında yayılmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin tüm maddelerinin ölçek kapsamında kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.8. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları

Ana test	Alt Boyut (Şema)	Madde Sayısı	Madde No
Kopukluk ve Reddedilmişlik	Kusurluluk/ Utanma (KUS)	9	4-5-9-22-27-40-41-94-112
	Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanım (KÖK)	7	2- 20- 38- 56- 74- 92- 123
	Duygusal Yoksunluk (DUY)	10	3- 21- 39- 57- 59- 75-77- 93-110- 111
	Terkedilme ve Tutarsızlık (TET)	6	43-73-91-97-109-124

Tablo 4.8’deki Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin alt boyut madde içeriklerinden Kusurluluk/ Utanma (KUS)’un birinci, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)’nin ikinci; Duygusal Yoksunluk (DUY)’un üçüncü ve Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET)’in dördüncü boyutu oluşturduğu anlaşılmıştır. Bu boyutlar, Young’ın Şema Kuramı doğrultusundaki şema alanları olarak tanımlanabilir. Bir açımlayıcı faktör analizinin en son aşamasında, analiz sonucunda belirlenen alt boyut puanları arasındaki ilişkiler incelenir. Alt boyutlar arasındaki korelasyonların .70’den daha yüksek olması, alt boyutların birbiriyle binişikliğini gösterir ki, bu da ölçeğin yapı geçerliliğini olumsuz yönde etkiler. Alt boyut puanları arasında çok düşük ve istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermeyen korelasyonlarda, alt boyutların birbirlerinden farklılıklarını ortaya koyar ki, bu da ölçeğin yapı geçerliliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Yapı geçerliliği yüksek olan bir testte alt boyutlar arasında ortalama düzeyde ve istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde anlamlı korelasyonlar bulunmalıdır (Şencan, 2005).

Tablo 4.9. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler

	KUS	KÖK	DUY	TET
KUS	1,00	.543 ***	.670 ***	.454 ***
KÖK		1.00	.648 ***	.591 ***
DUY			1.00	.473 ***
TET				1.00

*** $p < .001$

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık.

Bu gerekçeye dayalı olarak ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin tüm alt boyutları arasında ilişkiler Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı yöntemi ile hesaplanmış ve Tablo 4.9’da sunulmuştur.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin alt boyutları arasındaki ilişkiler incelendiğinde tüm korelasyonların orta düzeyde ve istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür. Ana test, birbirleriyle ilişkili şema alanlarını ortaya koyan bir ihtiyaç alanı olduğu için, ana test toplamı alınmamış ve dolayısıyla alt boyutların toplam puanlarla ilişkisine bakılmamıştır.

4.2.2.1.1.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi İçin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Tablo 4.10. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Bartlett Test Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Değeri	Bartlett's Test		
	Ki-Kare	Sd	p
.901	5134.378	231	.000 ***

*** $p < .001$

Temel bileşenler analizinde, Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri .901 bulunmuştur. KMO değeri için .80-.90 aralığının çok iyi olduğu kabul edildiğinden, bu çalışmadaki KMO değerinin yeter düzeyde olduğu söylenebilir (Akgül ve Çevik, 2003). Örneklem büyüklüğünün, faktör analizi yapmak için yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Bartlett testi sonucu $X^2 = 5134.378$, $p < .001$ olarak belirlenmiştir (Tablo 4.10). Bu bulgu ölçüm yaptığımız değişkenin evren parametresinde çok değişkenli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.11. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Boyutlar	Özdeğer	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Açıklanan Toplamlı Yüzde
1	3.358	15.262	15.262
2	2.919	13.269	28.531
3	1.995	9,070	37.601
4	1.932	8.781	46.383

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi, özdeğeri 3.358 olan birinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %15.262, özdeğeri 2.919 olan ikinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %13.269; özdeğeri 1.995 olan üçüncü faktörün açıkladığı varyans yüzdesi 9.070 ve özdeğeri 1.932 olan dördüncü faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %8.781’dir. Açıklanan toplam varyans miktarının %46.383 olduğu gözlenmiştir. Faktör analizinde kabul edilebilir varyans oranının minimum %40 olduğuna dayanarak, bu araştırmada elde edilen varyans miktarının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir (Scherer, 1988).

Aşağıda verilen Tablo 4.12’de ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans Ana Testinin maddelerine ilişkin faktör yükleri sunulmuştur.

Tablo 4.12. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri

Maddeler	Alt Boyutlar			
	1	2	3	4
Madde 112	.734	.120	-.035	.044
Madde 81	.658	.159	-.078	.169
Madde 94	.651	.232	.128	.048
Madde 45	.571	-.037	.114	.256
Madde 99	.570	.175	.064	-.031
Madde 22	.561	.071	.003	.200
Madde 63	.550	.210	.029	.072
Madde 55	.398	.149	.267	-.069
Madde 135	.192	.716	.151	-.037
Madde 141	.105	.651	.031	.222
Madde 96	.020	.624	.185	.124
Madde 126	.282	.552	.092	.212
Madde 114	.353	.552	.106	-.057
Madde 97	.064	.490	.289	.279
Madde 115	.370	.449	.009	.076
Madde 127	.263	.369	-.161	.278
Madde 26	.057	.120	.826	.089
Madde 44	-.001	.176	.740	.155
Madde 8	.107	.098	.581	.292
Madde 43	.077	.030	.299	.720
Madde 73	.187	.186	.171	.692
Madde 61	.129	.345	.094	.628

Tablo 4.12 incelendiğinde Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin tüm maddelerinin yer aldıkları faktörde, faktör yüklerinin .30’un üstünde kaldığı ve diğer faktörlerdeki yüklerle binişiklik göstermediği anlaşılmıştır. Tablo 4.12’de görüldüğü

gibi birinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .734 ile .398, ikinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .716 ile .369, üçüncü boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .826 ile .581 ve dördüncü boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .720 ile .628 arasında değişim göstermiştir. Yukarıda açıklanan nedenlerle Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin tüm maddelerinin ölçek kapsamında kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.13. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları

Ana Test	Alt Boyut (Şema)	Madde Sayısı	Madde No
Zedelenmiş Özerklik ve Performans	Başarısızlık (BAŞ)	8	22-45-55-63-81-94-99-112
	Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)	8	96-97-114-115-126-127-135-141
	Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP)	3	8-26-44
	Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY)	3	43-61-73

Tablo 4.13’teki alt boyut madde içerikleri incelendiğinde, Young’ın Şema Kuramı doğrultusunda hazırlanan şema alanlarından Başarısızlık (BAŞ)’ın birinci, Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)’ın ikinci, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP)’ın üçüncü ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY)’ın dördüncü boyutu oluşturduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.14. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler

	BAŞ	BAĞ	YAP	DAY
BAŞ	1.00	.535 ***	.207 ***	.363 ***
BAĞ		1.00	.372 ***	.482 ***
YAP			1.00	.434 ***
DAY				1.00

*** $p < .001$

Kısaltmalar; BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin tüm alt boyutları arasında ilişkiler Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı yöntemi ile hesaplanmış ve Tablo 4.14’te sunulmuştur.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin alt boyutları arasındaki ilişkiler incelendiğinde tüm korelasyonların ortalama düzeyde ve istatistiksel açıdan $p<.001$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür.

4.2.2.1.1.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi İçin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Tablo 4.15. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Bartlett Test Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Değeri	Bartlett's Test		
	Ki-Kare	Sd	p
.906	4978.308	210	.000 ***

*** $p<.001$

Temel bileşenler analizinde, Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri .906 olarak bulunmuştur. KMO değeri için .80-.90 aralığının çok iyi olduğu kabul edildiğinde, bu çalışmadaki KMO değerinin yeter düzeyde olduğunu söylemek mümkündür (Akgül ve Çevik, 2003). Örneklem büyüklüğü; faktör analizi yapmak için yeterli düzeyde yer almıştır. Bartlett testi sonucu $X^2= 5134.378$, $p<.001$ olarak belirlenmiştir (Tablo 4.15). Bu bulgu ölçüm yaptığımız değişkenin evren parametresinde çok değişkenli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.16. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Boyutlar	Özdeğer	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Açıklanan Toplamlı Yüzde
1	3.861	18.387	18.387
2	3.789	18.43	36.431

Tablo 4.16’da görüldüğü gibi, özdeğeri 3.861 olan birinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %18.387, özdeğeri 3.789 olan ikinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi ise

%18.043'dür. Açıklanan toplam varyans miktarı %36.431 olarak belirlenmiştir. Faktör analizinde kabul edilebilir varyans oranının minimum %40 olduğu düşünüldüğünde, burada elde edilen varyans miktarının kabul edilebilir düzeyin çok az altında olduğu söylenebilir (Scherer, 1988). Bu sonuçtaki en büyük etmen, Zedelenmiş Sınırlar ana testinin sadece iki alt boyuttan (şema) oluşmasıdır.

Aşağıda verilen Tablo 4.17'de ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ana testinin maddelerine ilişkin faktör yükleri sunulmuştur.

Tablo 4.17. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri

Maddeler	Alt Boyutlar	
	1	2
Madde 103	.619	-.118
Madde 142	.592	-.267
Madde 143	.580	.077
Madde 138	.571	.181
Madde 128	.565	-.448
Madde 13	.555	-.163
Madde 85	.531	-.099
Madde 146	.519	-.220
Madde 144	.507	-.477
Madde 86	.504	.101
Madde 137	.498	.153
Madde 129	.489	.073
Madde 67	.452	-.136
Madde 50	.444	.229
Madde 31	.441	-.286
Madde 145	.498	-.238
Madde 104	.330	.447
Madde 68	.308	.439
Madde 118	.301	.427
Madde 14	.299	.425
Madde 32	.270	.350

Tablo 4.17 incelendiğinde Zedelenmiş Sınırlar ana testinin tüm maddelerinin yer aldıkları faktörde, faktör yüklerinin .30'un üzerinde olduğu anlaşılmıştır. Tablo 4.16'da görüldüğü gibi birinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .619 ile .498, ikinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .447 ile .350 arasında değişim göstermiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Zedelenmiş Sınırlar ana testinin tüm maddelerinin, ölçek kapsamında kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.18. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları

Ana Test	Alt Boyut (Şema)	Madde Sayısı	Madde No
Zedelenmiş Sınırlar	Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK)	16	13-31-50- 67- 85-86-103-128-129-137-138-142-143-144-145-146
	Yetersiz Özdenetim (YÖD)	5	14-32- 68-104-118

Tablo 4.18’deki alt boyut madde içerikleri incelendiğinde, Young’ın Şema Kuramı doğrultusunda hazırlanan şema alanlarından Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK)’ın birinci, Yetersiz Özdenetim (YÖD)’in ikinci boyutu oluşturduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.19. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler

	HAK	YÖD
HAK	1.00	.527 ***
YÖD		1.00

*** $p < .001$

Kısaltmalar; HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ana testinin tüm alt boyutları arasında ilişkiler Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı yöntemi ile hesaplanmış ve Tablo 4.19’da sunulmuştur.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ana testinin alt boyutları arasındaki ilişkiler incelendiğinde hesaplanan korelasyon katsayısının (.527) ortalama düzeyde ve istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür.

4.2.2.1.1.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi İçin Açımlayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Tablo 4.20. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Bartlett Test Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Değeri	Bartlett's Test		
	Ki-Kare	Sd	p
.862	3304.446	153	.000 ***

*** $p < .001$

Temel bileşenler analizinde, Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri .862 olarak bulunmuştur. KMO değeri için .80-.90 aralığının çok iyi olduğu kabul edildiğinde; bu çalışmadaki KMO değerinin yeter düzeyde olduğu söylenebilir (Akgül ve Çevik, 2003). Örneklem büyüklüğü, faktör analizi yapmak için yeterli düzeydir. Bartlett testi sonucu ($X^2 = 3304.446$, $p < .001$) olarak belirlenmiştir (Tablo 4.20). Bu bulgu ölçüm yaptığımız değişkenin evren parametresinde çok değişkenli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.21. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testinin Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Boyutlar	Özdeğer	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Açıklanan Toplamlı Yüzde
1	2.901	16.119	16.119
2	2.461	13.673	29.792
3	2.108	11.709	41.501

Tablo 4.21'de görüldüğü gibi, özdeğeri 2.901 olan birinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %16.119, özdeğeri 2.461 olan ikinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %13.673 ve özdeğeri 2.108 olan üçüncü boyutun açıkladığı varyans yüzdesi %11.709'dur. Açıklanan toplam varyans miktarı %41.501 olarak belirlenmiştir. Faktör analizinde kabul edilebilir varyans oranının minimum %40 olduğu göz önüne alındığında bu çalışmada elde edilen varyans miktarının kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir (Scherer, 1988).

Aşağıda verilen Tablo 4.22’de ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik Ana Testinin maddelerine ilişkin faktör yükleri sunulmuştur.

Tablo 4.22. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Baskalarına Yönelimlilik” Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri

Maddeler	Alt Boyutlar		
	1	2	3
Madde 125	.697	.043	.047
Madde 140	.693	.200	.046
Madde 58	.669	.171	.013
Madde 76	.658	.195	.065
Madde 111	.646	.159	.064
Madde 40	.537	.112	.150
Madde 127	.387	.261	.293
Madde 65	.130	.707	.011
Madde 29	.063	.661	.092
Madde 47	.266	.624	.011
Madde 66	.163	.502	.148
Madde 136	.095	.475	.167
Madde 78	.152	.464	.030
Madde 101	.093	.400	.267
Madde 64	-.042	.151	.754
Madde 28	.073	.181	.745
Madde 100	.090	-.007	.681
Madde 46	.157	.109	.518

Tablo 4.22 incelendiğinde Baskalarına Yönelimlilik ana testinin tüm maddelerinin yer aldıkları faktörde, faktör yüklerinin .30’un üzerinde kaldığı ve diğer faktörlerdeki yüklerle kesinlikle binişiklik göstermediği anlaşılmıştır. Tablo 4.22’de görüldüğü gibi birinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .697 ile .387, ikinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .707 ile .400 ve üçüncü boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .754 ile .518 arasında değişiklik göstermiştir. Yukarıda açıklanan nedenlerle Baskalarına Yönelimlilik ana testinin tüm maddelerinin ölçek kapsamında kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.23. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları

Ana test	Alt Boyut (Şema)	Madde Sayısı	Madde No
Başkalarına Yönelimlilik	Kendisini Onaylamama (KONA)	7	40-58-76-111- 125-127-140
	Boyun Eğicilik (BOY)	7	29- 47- 65-66-78-101-136
	Onay Arayıcılık (ONA)	4	28-46-64-100

Tablo 4.23’teki alt boyut madde içerikleri incelendiğinde, birinci boyutun çocuğun ve gencin Kendisini Onaylamaması (KONA), ikinci boyutun Young’ın kuramında yer alan Boyun Eğicilik (BOY) ve üçüncü boyutun yine Young’ın kuramında yer alan Onay Arayıcılık (ONA) şemasını oluşturduğu anlaşılmıştır. Ancak Onay Arayıcılık (ONA) şeması içinde yer alan 28-46-64-100 numaralı sorular ayrı bir faktörü oluşturup Başkasının Onaylamaması şemasına dönüşmüştür. Aslında testin ilk hazırlanma aşamasında kuram gereğince birinci faktördeki maddeler de Onay Arayıcılık (ONA)şeması içinde yer almıştı. Ancak, yapılan açıklayıcı faktör analizinde bu şema ikiye ayrılmış ve Kendini Onaylamama (KONA) ile Onay Arayıcılık (ONA) şeması olarak adlandırılmıştır.

Tablo 4.24. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler

	KONA	BOY	ONA
KONA	1.00	.475 ***	.258 ***
BOY		1.00	.330 ***
ONA			1.00

*** $p < .001$

Kısaltmalar; KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ana testinin tüm alt boyutları arasında ilişkiler Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı yöntemi ile hesaplanmış ve Tablo 4.24’de sunulmuştur.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ana testinin alt boyutları arasındaki ilişkiler incelendiğinde hesaplanan korelasyon katsayısının ortalama düzeyde ve istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür.

4.2.2.1.1.5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme” Ana Testi İçin Açıklayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Tablo 4.25. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme” Ana Testi İçin Yapılan KMO ve Bartlett Test Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Değeri	Bartlett's Test		
	Ki-Kare	Sd	p
.910	3790.220	120	.000 ***

*** $p < .001$

Temel bileşenler analizinde, Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri .910 olarak bulunmuştur. KMO değeri için .80-.90 aralığının çok iyi olduğu kabul edildiğinde; bu çalışmadaki KMO değerinin yeter düzeyde olduğu söylenebilir (Akgül ve Çevik, 2003). Örneklem büyüklüğü faktör analizi yapmak için yeterli düzeydir. Bartlett testi sonucu $X^2 = 4978.308$, $p < .001$ olarak belirlenmiştir (Tablo 4.25). Bu bulgu ölçüm yaptığımız değişkenin evren parametresinde çok değişkenli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.26. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme” Ana Testinin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Boyutlar	Özdeğer	Açıklanan Varyans Yüzdesi	Açıklanan Toplamlı Yüzde
1	3.974	24.837	24.837
2	2.306	15.121	39.958

Tablo 4.26’da görüldüğü gibi, özdeğeri 3.974 olan birinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi %24.837, özdeğeri 2.306 olan ikinci faktörün açıkladığı varyans yüzdesi ise %15.121’dir. Açıklanan toplam varyans miktarı %39.958 olarak belirlenmiştir. Faktör analizinde kabul edilebilir varyans oranının %40 olduğu düşünüldüğünde, bu çalışmada elde edilen varyans miktarının kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir (Scherer, 1988).

Tablo 4.27’de ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ana testinin maddelerine ilişkin faktör yükleri sunulmuştur.

Tablo 4.27. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme” Ana Testinin Maddelerine İlişkin Faktör Yükleri

Maddeler	Alt Boyutlar	
	1	2
Madde 70	.763	.149
Madde 34	.753	.118
Madde 52	.742	.198
Madde 16	.639	.046
Madde 25	.633	.312
Madde 88	.630	.307
Madde 120	.576	.083
Madde 106	.461	.225
Madde 72	.028	.642
Madde 54	.178	.587
Madde 122	-.001	.560
Madde 87	.201	.534
Madde 61	.339	.454
Madde 131	.271	.431
Madde 35	.192	.357

Tablo 4.27 incelendiğinde Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ana testinin tüm maddelerinin yer aldıkları faktörde faktör yüklerinin .30’un üzerinde olduğu ve diğer faktörlerle binişik olmadığı anlaşılmıştır. Tablo 4.27’de görüldüğü gibi birinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .763 ile .461, ikinci boyutta yer alan maddelerin faktör yükleri .642 ile .357 arasında değişim göstermiştir. Yukarıda açıklanan nedenlerle Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ana testinin tüm maddelerinin ölçek kapsamında kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.28. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme” Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) ve Madde Dağılımları

Ana Test	Alt Boyut (Şema)	Madde Sayısı	Madde No
Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme	Karamsarlık (KAR)	8	16- 25- 34- 52- 70- 88- 106- 120
	Cezalandırıcılık (CEZ)	6	54-61-72-87-122-131

Tablo 4.28'deki alt boyut madde içerikleri incelendiğinde, Young'ın Şema Kuramı doğrultusunda hazırlanan şema alanlarından Karamsarlık (KAR)'ın birinci, Cezalandırıcılık (CEZ)'in ikinci boyutu oluşturduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.29. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme" Ana Testinin Alt Boyutları (Şema Alanları) Arasındaki İlişkiler

	KAR	CEZ
KAR	1.00	.542 ***
CEZ		1.00

*** $p < .001$

Kısaltmalar; KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

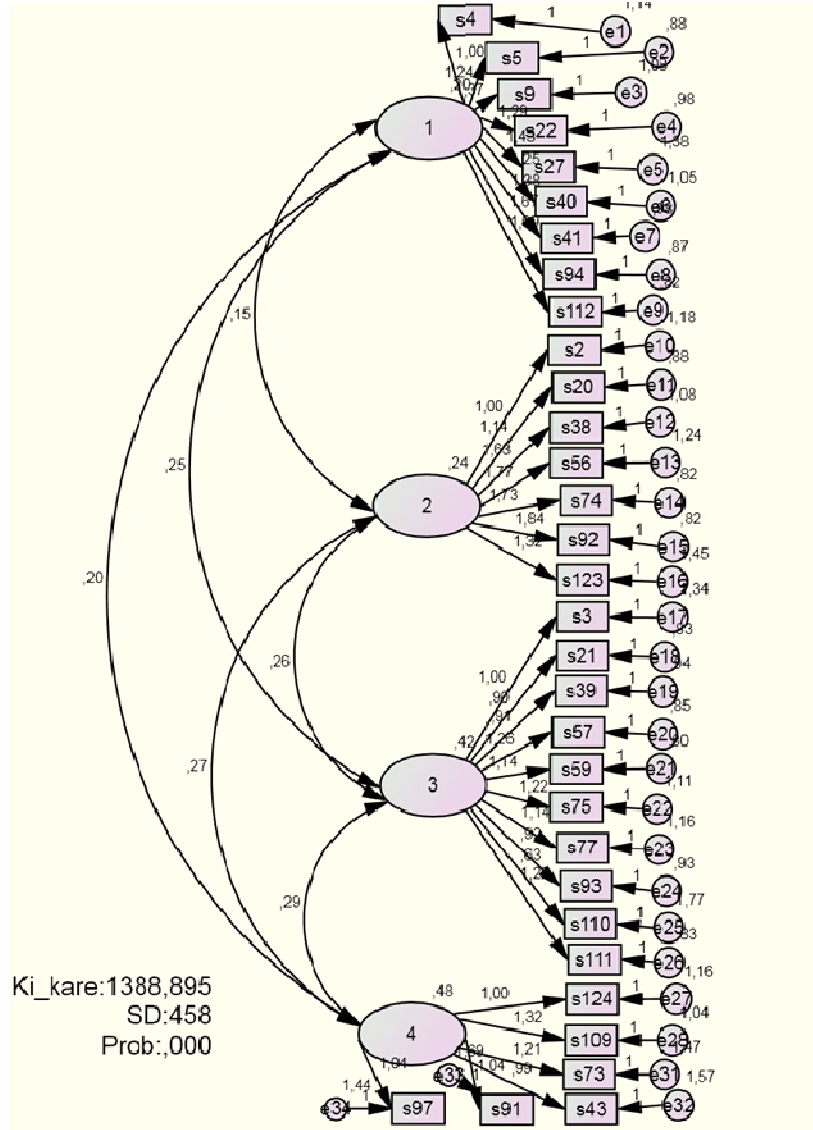
Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ana testinin tüm alt boyutları arasında ilişkiler Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı yöntemi ile hesaplanmış ve Tablo 4.29'da sunulmuştur.

ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ana testinin alt boyutları arasındaki ilişkiler incelendiğinde hesaplanan korelasyon katsayısının ortalama düzeyde (.542) ve istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür.

4.2.2.1.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, yöntem bölümünde açıklandığı şekilde ÇEŞÖT'ün ana testlerinin doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır.

4.2.2.1.2.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Şekil 4.1.10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması

ÇEŞÖT’ün 1. alt boyutu Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testine ait doğrulayıcı faktör analizi Ki-kare İyilik Uyumu (Chi-Square Goodness of Fit) için elde edilen değer $X^2=1388.90$ ’dir (SD=458, $p= .000$). Daha önce açıklandığı gibi Ki-kare değeri, örneklem büyüklüğü yüksek olduğu için istatistiksel açıdan anlamlı çıkmıştır. Bu nedenle $X^2/SD= 3.03$ değerine bakılmıştır. Elde edilen 3.03’lük sonuç, model veri uyumu açısından “çok iyi” kategorisine girmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2001).

Tablo 4.30. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyi Uyum İndeks Değerleri

Değer	İyi Uyum Değerleri	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri	Elde Edilen Uyum İndeks Değeri
RMSEA	0.00<RMSEA<0.05	0.05<RMSEA<0.10	.05
GFI	0.95<GFI<1.00	0.90<GFI<0.95	.92
AGFI	0.90<AGFI<1.00	0.85<AGFI<0.90	.91
NFI	0.95<NFI<1.00	0.90<NFI<0.95	.84
CFI	0.95<CFI<1.00	0.90<CFI<0.95	.90

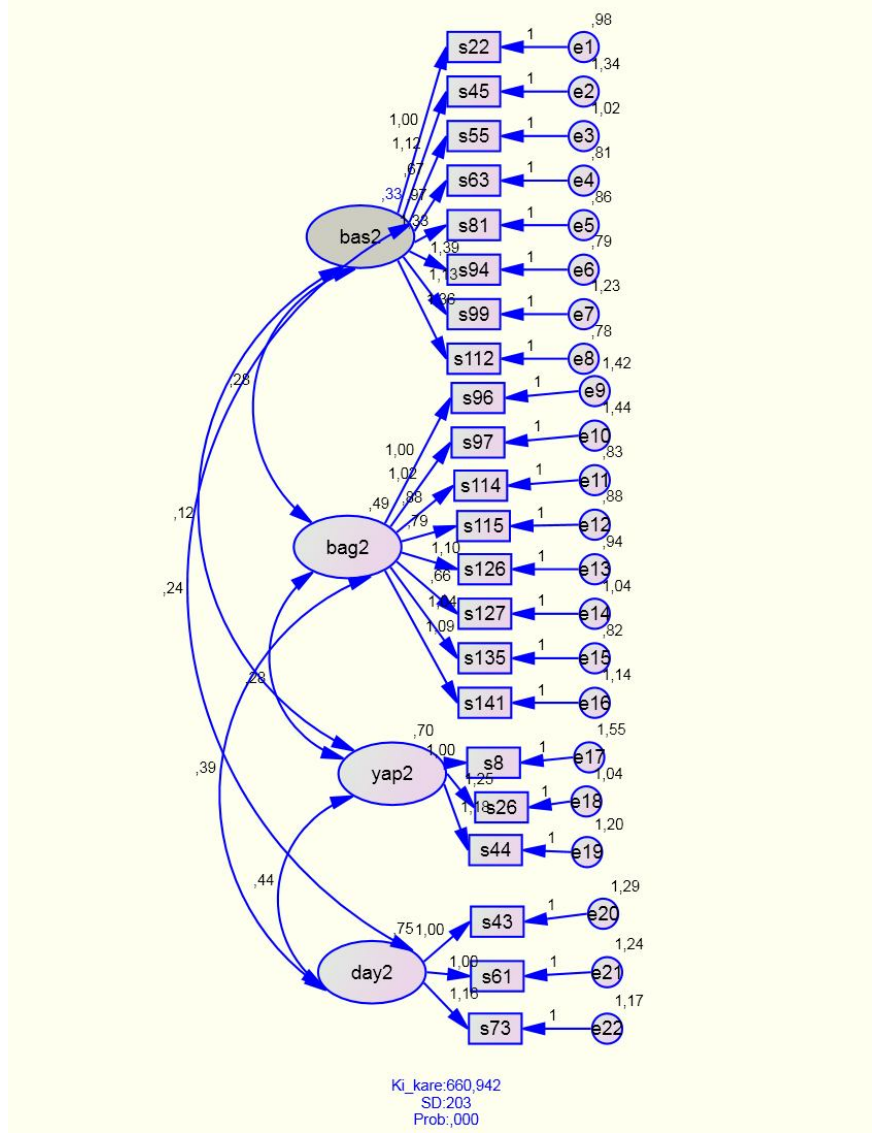
Ayrıca, Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testi için doğrulayıcı faktör analizleri ile kurulan modelin verilere uyumunun değerlendirilmesinde RMSEA, GFI, AGFI, CFI, NFI gibi uyum indekslerine de bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar, temel alınan kriterlerle birlikte Tablo 4.30’da sunulmuştur.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testi için; RMSEA= .05, GFI= .92, AGFI= .91, CFI= .90, NFI= .84 olarak bulunmuştur. Kaynaklara göre, RMSEA değerinin sıfıra yakın ve .05’ten küçük olması model veri uyumunun “mükemmel” olduğunu göstermektedir. Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testi için bu değer .05 olması nedeniyle model veri uyumu “mükemmel” kategorisine girmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2001).

Ayrıca CFI ve AGFI indekslerinin sırasıyla .95 ile .90’dan büyük olması durumunda model veri uyumunun “mükemmel”, .90 ile .85 olduğunda ise “kabul edilebilir” olduğunu göstermektedir. Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testi için elde edilen iki değer de “kabul edilebilir” sınırlar içinde yer almıştır. GFI değeri de (.92) olduğu için, model veri uyumunun “kabul edilebilir” sınırlar içinde olduğunu anlaşılmıştır.

Bu bulgular ÇEŞÖT 1. ana ölçeğinin (Kopukluk ve Reddedilmişlik) yapı geçerliliğinin sağlandığı yönündedir.

4.2.2.1.2.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Şekil 4.2. Çocuklar ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması

ÇEŞÖT’ün 2. ana testine (Zedelenmiş Özerklik ve Performans) ait doğrulayıcı faktör analizi Ki-kare İyilik Uyumu (Chi-Square Goodness of Fit) için elde edilen değer $\chi^2 = 660.942$ ’dir (SD=203, p= .000). Daha önce açıklandığı gibi Ki-kare değeri, örneklem büyüklüğü yüksek olduğu için istatistiksel açıdan anlamlı çıkmıştır. Bu

nedenle $\chi^2/SD= 3.26$ 'a bakılmıştır. Elde edilen 3.26'lık sonuç; model veri uyumunun “kabul edilebilir” sınırlar içinde olduğunu göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2001).

Tablo 4.31. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyilik Uyum İndeks Değerleri

Değer	İyi Uyum Değerleri	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri	Elde Edilen Uyum İndeks Değeri
RMSEA	0.00<RMSEA<0.05	0.05<RMSEA<0.10	.05
GFI	0.95<GFI<1.00	0.90<GFI<0.95	.94
AGFI	0.90<AGFI<1.00	0.85<AGFI<0.90	.93
NFI	0.95<NFI<1.00	0.90<NFI<0.95	.87
CFI	0.95<CFI<1.00	0.90<CFI<0.95	.91

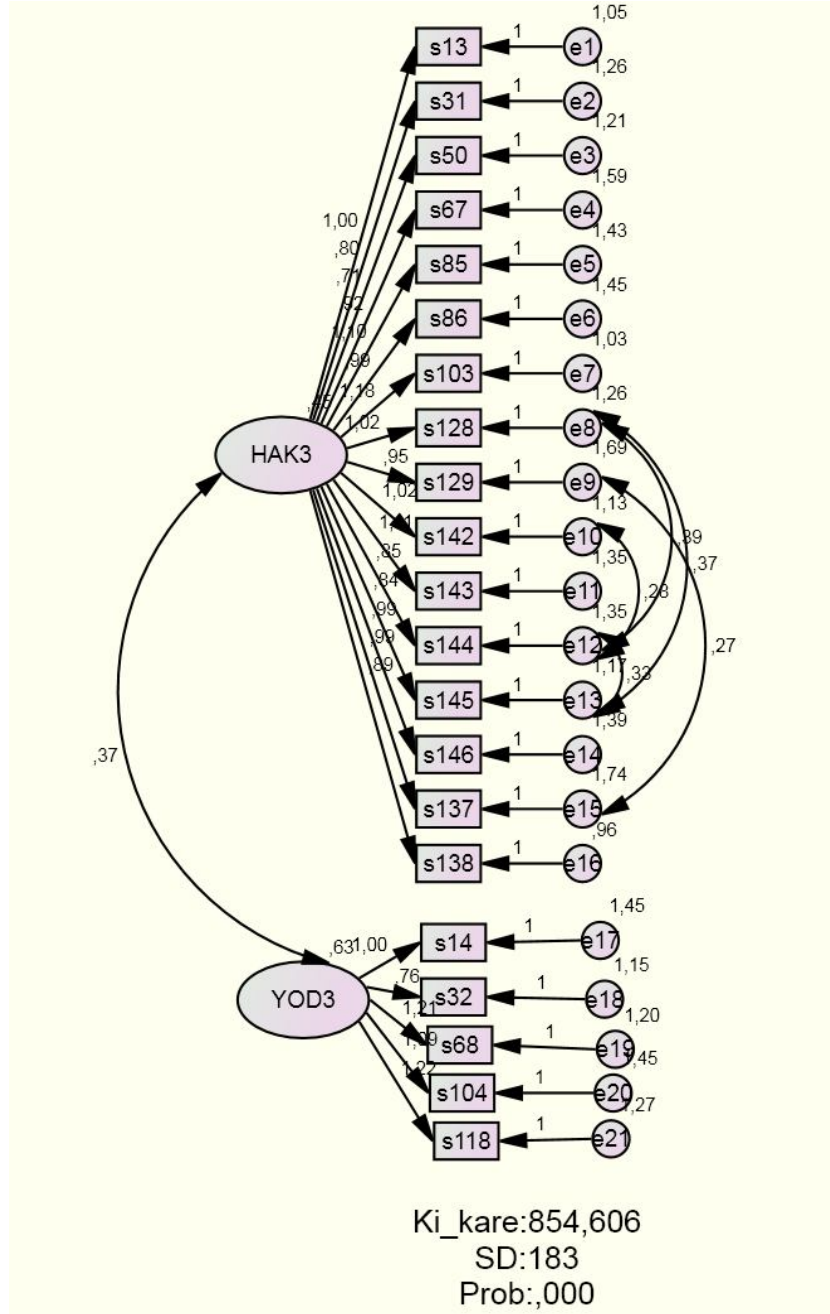
Ayrıca, Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi için doğrulayıcı faktör analizleri ile kurulan modelin verilere uyumunun değerlendirilmesinde RMSEA, GFI, AGFI, CFI, NFI gibi uyum indekslerine de bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar; temel alınan kriterlerle birlikte Tablo 4.31’de sunulmuştur.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi için RMSEA= .05, GFI= .94 AGFI= .93, CFI= .91, NFI= .87 olarak bulunmuştur. Kaynaklara göre RMSEA değerinin sıfıra yakın ve .05’den küçük olması model veri uyumunun mükemmel olduğunu göstermektedir. Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi için bu değer .05 olması nedeniyle model veri uyumu “mükemmel” sınırları içindedir.

Ayrıca CFI ve AGFI indekslerinin sırasıyla .95 ve .90’dan büyük olması durumunda model veri uyumunun “mükemmel”, .90 ve .85 olduğunda ise “kabul edilebilir” olduğunu göstermektedir. Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi için elde edilen iki değer de “kabul edilebilir” sınırlar içinde yer almıştır. GFI değeri de (.94) olduğu için model veri uyumunun “kabul edilebilir” sınırlar içindedir.

Bu bulgular ÇEŞÖT 2. ana ölçeğinin (Zedelenmiş Özerklik ve Performans) yapı geçerliliğinin sağlandığı yönündedir.

4.2.2.1.2.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Şekil 4.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması

ÇEŞÖT ölçeğinin 3. alt boyutu Zedelenmiş Sınırlar'a ait doğrulayıcı faktör analizi uyum indeksleri $X^2 = 1128.587$ (SD=188, $p = .00$), $X^2 / SD = 6.00$, RMSEA= .07,

GFI=.88, AGFI=.86, CFI= .80, NFI= .78 olarak bulunmuştur. Bu değerlendirmede X^2/SD oranının 5’den büyük olması, RMSEA değerinin 0.05’den büyük olması, Ayrıca CFI ve AGFI indekslerinin 0.90’dan küçük , CFI için 0.95 den fazla olması sebebiyle modifikasyon önerileri dikkate alınarak 1. Faktörde yer alan 128. ve 144., 128. Ve 145. 129. ve 137. 142. Ve 144. 144. ve 145. maddelerin hata varyansları ilişkilendirilerek yeni model oluşturulmuştur. Oluşturulan bu modelin uyum indeksleri $X^2= 854.61$ (sd=183, p= .000), $X^2/ SD= 4.67$ ’dir. Elde edilen 4.67’lık sonuç; model veri uyumunun kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.32. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi İçin Doğrulamalı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyilik Uyum İndeks Değerleri (Modifiye Çalışması Sonrası)

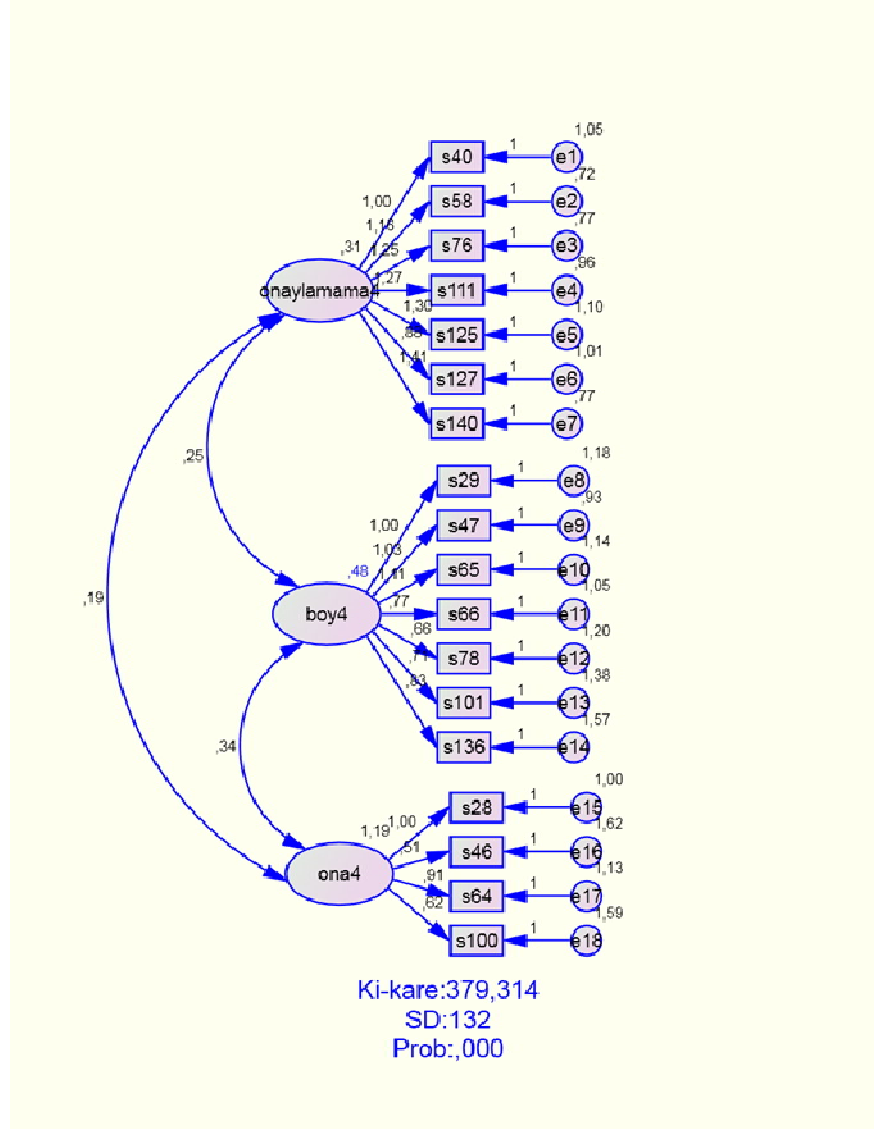
Değer	İyi Uyum Değerleri	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri	Elde Edilen Uyum İndeks Değeri
RMSEA	0.00<RMSEA<0.05	0.05<RMSEA<0.10	.06
GFI	0.95<GFI<1.00	0.90<GFI<0.95	.92
AGFI	0.90<AGFI<1.00	0.85<AGFI<0.90	.90
NFI	0.95<NFI<1.00	0.90<NFI<0.95	.83
CFI	0.95<CFI<1.00	0.90<CFI<0.95	.86

Ayrıca, Zedelenmiş Sınırlar ana testi için doğrulamalı faktör analizleri ile kurulan modelin verilere uyumunun değerlendirilmesinde RMSEA, GFI, AGFI, CFI, NFI gibi uyum indekslerine de bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar; temel alınan kriterlerle birlikte Tablo 4.32’de sunulmuştur.

“Zedelenmiş sınırlar” ana testi için; RMSEA= .06, GFI=.92, AGFI=.90, CFI= .86, NFI= .83 olarak bulunmuştur. Kaynaklara göre; RMSEA değerinin sıfıra yakın ve .05’den küçük olması model veri uyumunun mükemmel olduğunu göstermektedir. “Zedelenmiş Sınırlar” ana testi için bu değer .06 olması nedeniyle model veri uyumunun geçerli aralıkta olduğu söylenebilir. Ölçeğin uyum indeksleri incelendiğinde uyum indekslerinin (NFI ve CFI dışında ki bu değerler de kritik sınırlar oldukça yakındır) iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Bu bulgulara dayanarak ÇEŞÖT ölçeğinin 3. ana ölçeğinin (Zedelenmiş Sınırlar) yapı geçerliliğinin sağlandığı ifade edilebilir.

Bu bulgular sonucunda ÇEŞÖT Ölçeğinin 3. ana ölçeği (Zedelenmiş Sınırlar) yapı geçerliliği sağlanmıştır.

4.2.2.1.2.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Şekil 4.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması

ÇEŞÖT’ün 4. ana testine (Başkalarına Yönelimlilik) ait doğrulayıcı faktör analizi Ki-kare İyilik Uyumu için elde edilen değer $X^2 = 379.314$ ’tür ($SD=132$, $p = .000$). Daha önce açıklandığı gibi Ki-kare değeri, örneklem büyüklüğü yüksek olduğu için istatistiksel açıdan anlamlı çıkmıştır. Bu nedenle $X^2/SD = 2.87$ ’ye bakılmıştır. Elde edilen 2.87’lik sonuç, model veri uyumunun “çok iyi” kategorisinde olduğunu göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2001).

Tablo 4.33. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi İçin Doğrulatoryı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyi Uyum İndeks Değerleri

Değer	İyi Uyum Değerleri	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri	Elde Edilen Uyum İndeks Değeri
RMSEA	0.00<RMSEA<0.05	0.05<RMSEA<0.10	.04
GFI	0.95<GFI<1.00	0.90<GFI<0.95	.96
AGFI	0.90<AGFI<1.00	0.85<AGFI<0.90	.95
NFI	0.95<NFI<1.00	0.90<NFI<0.95	.90
CFI	0.95<CFI<1.00	0.90<CFI<0.95	.92

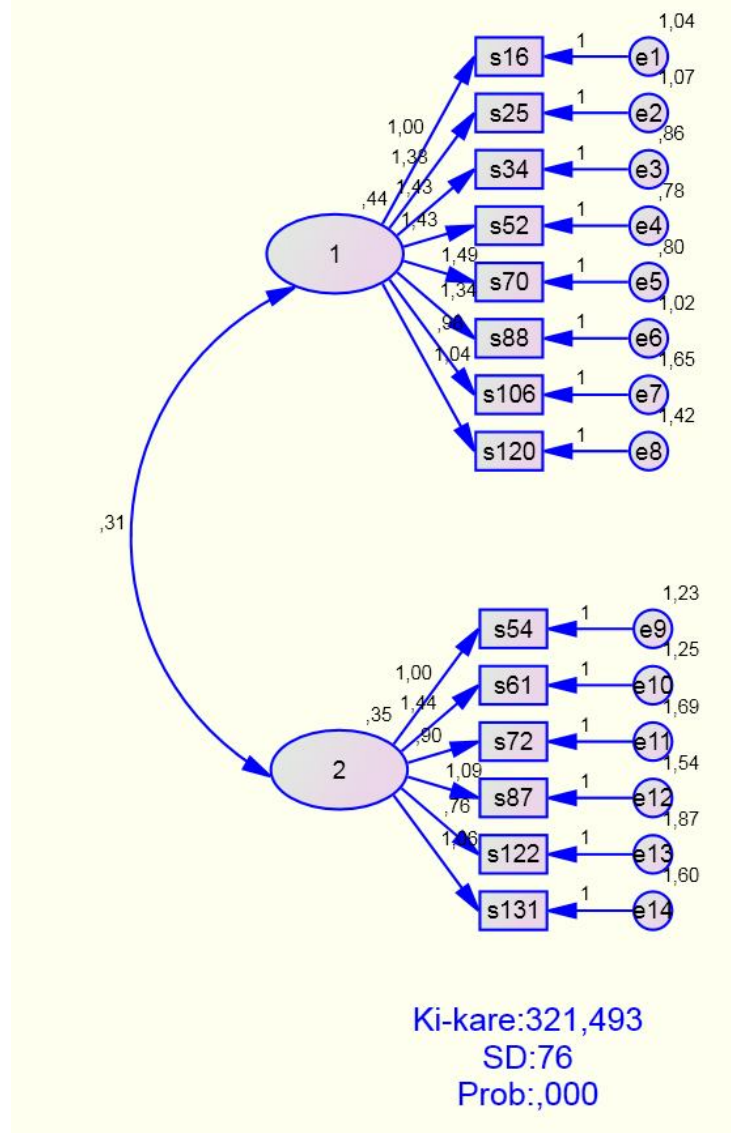
Ayrıca, Başkalarına Yönelimlilik ana testi için doğrulatoryı faktör analizleri ile kurulan modelin verilere uyumunun değerlendirilmesinde RMSEA, GFI, AGFI, CFI, NFI gibi uyum indekslerine de bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar; temel alınan kriterlerle birlikte Tablo 4.33’te sunulmuştur.

Başkalarına Yönelimlilik ana testi için; RMSEA= .04, GFI=.96, AGFI=.95, CFI=.92, NFI= .90 olarak bulunmuştur. Kaynaklara göre, RMSEA değerinin sıfıra yakın ve .05’den küçük olması model veri uyumunu “mükemmel” kategorisine sokmaktadır. Başkalarına Yönelimlilik ana testi için bu değer .04 olması nedeniyle model veri uyumu “mükemmel” kategorisinde yer almıştır.

Ayrıca CFI ve AGFI indekslerinin sırasıyla .95 ve .90’dan büyük olması durumunda model veri uyumunun “mükemmel”, .90 ve .85 olduğunda ise “kabul edilebilir” olduğunu göstermektedir. Başkalarına Yönelimlilik ana testi için elde edilen iki değer de “kabul edilebilir sınırlar” içinde yer almıştır. GFI değeri de (.96) olduğu için model veri uyumunun “kabul edilebilir” sınırlar içinde yer aldığı anlaşılmıştır.

Bu bulgulara dayanarak ÇEŞÖT 4. ana ölçeğinin (Başkalarına Yönelimlilik) yapı geçerliliği sağlanmıştır.

4.2.2.1.2.5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasına İlişkin Bulgular

Şekil 4.5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışması Yol Şeması

ÇEŞÖT’ün 5. ana testine (Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme) ait doğrulayıcı faktör analizi Ki-kare İyilik Uyumu için elde edilen değer $X^2 = 321.493$ ’dir (SD=76, $p=.000$). Daha önce açıklandığı gibi Ki-kare değeri, örneklem büyüklüğü yüksek olduğu için istatistiksel açıdan anlamlı çıkmıştır. Bu nedenle $X^2 / SD = 4.23$ ’e bakılmıştır. Elde edilen 4.23’lük sonuç model veri uyumunu “çok iyi” kategorisine sokmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2001).

Tablo 4.34. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme” Ana Testi İçin Doğrulayıcı Faktör Analizi Çalışmasında Elde Edilen İyilik Uyum İndeks Değerleri

Değer	İyi Uyum Değerleri	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri	Elde Edilen Uyum İndeks Değeri
RMSEA	0.00<RMSEA<0.05	0.05<RMSEA<0.10	.06
GFI	0.95<GFI<1.00	0.90<GFI<0.95	.90
AGFI	0.90<AGFI<1.00	0.85<AGFI<0.90	.94
NFI	0.95<NFI<1.00	0.90<NFI<0.95	.91
CFI	0.95<CFI<1.00	0.90<CFI<0.95	.93

Ayrıca, Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ana testi için doğrulayıcı faktör analizleri ile kurulan modelin verilere uyumunun değerlendirilmesinde RMSEA, GFI, AGFI, CFI, NFI gibi uyum indekslerine de bakılmıştır. Elde edilen sonuçlar, temel alınan kriterlerle birlikte Tablo 4.34’te sunulmuştur.

Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ana testi için, RMSEA= .06, GFI=.90, AGFI=.94, CFI= .93, NFI= .91 olarak bulunmuştur. Kaynaklara göre RMSEA değerinin sıfıra yakın ve .05’den küçük olması model veri uyumunun “mükemmel” olduğunu göstermektedir. Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ana testi için bu değer .06 olması nedeniyle model veri uyumunun “kabul edilebilir” sınırlar içinde olduğu söylenebilir.

Ayrıca CFI ve AGFI indekslerinin sırasıyla .95 ve .90’dan büyük olması durumunda model veri uyumunun “mükemmel”, .90 ve .85 olduğunda ise “kabul edilebilir” olduğunu göstermektedir. Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ana testi için elde edilen iki değer de (.93, .94) “kabul edilebilir” sınırlar içinde yer almıştır. GFI değeri de (.90) olduğu için, model veri uyumunun “kabul edilebilir” sınırlar içinde olduğu anlaşılmıştır.

Bu bulgulara dayanarak ÇEŞÖT 5. ana ölçeğinin (Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme) yapı geçerliliği sağlanmıştır.

Tablo 4.35. Ölçeğin Oluşturulma Aşamasında ÇEŞÖT Ana ve Alt Testlerinin Soru Dağılımları

ANA TEST	ALT TESTLER	MADDE NO
Kopukluk ve Reddedilmişlik	1. TET	1- 8- 19- 37- 43- 55- 73- 91- 97- 109- 123
	2.KÖK	2- 4- 20- 38- 39- 56- 74- 92- 110- 113- 124- 133
	3. DUY	3- 21- 39- 57- 59- 75-79- 93- 111
	4. KUS	4- 9- 22- 23- 27- 38- 40- 41- 46- 74- 93- 94- 112
	5. SİZ	5- 23- 59- 77- 95- 113
Zedelenmiş Özerklik ve Performans	6.BAĞ	6- 24- 37- 42- 44- 55- 60- 96- 114- 115- 126- 135- 141
	7.DAY	7- 43- 61- 73- 79- 97- 115
	8.YAP	8- 26- 37- 44- 55- 60- 62- 80- 98- 127
	9.BAŞ	9- 22- 27- 45- 63- 81- 94- 99- 112
Zedelenmiş Sınırlar	10.HAK	10- 13- 31- 49- 67- 85- 103- 117- 128- 137- 142- 144- 145- 146
	11.YÖD	14- 32- 50- 68- 86- 104- 118- 129- 137- 138- 143- 146
Başkalarına Yönelimlilik	12.BOY	11- 28- 29- 47- 65- 78- 83- 101- 116- 127
	13.FED	12- 30- 48- 66- 83- 84- 101-102- 111- 136
	14.ONA	10- 28- 40- 46- 58- 62- 64- 76- 82- 100- 125- 127- 130- 134- 140
Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme	15.KAR	16- 25- 34- 43- 52- 61- 70- 88- 106- 120
	16.DUB	17- 35- 53- 69- 71- 89- 107- 119- 121- 131
	17. YÜS	15- 33- 40- 51- 69- 105- 119- 130
	18.CEZ	18- 36- 54- 72- 87- 90- 108-122- 132- 139

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk/Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık, SİZ: Sosyal İzolasyon, YÜS: Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik, DUB: Duyguları Bastırma.

Ölçeğin oluşturulması aşamasında yer alan ana test ve alt boyut dağılımları Tablo 4.35’te gösterilmektedir.

Ancak yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda Birinci ana testten Sosyal İzolasyon (SİZ) alt testi; dördüncü ana testten Kendini Feda Etme (FED) alt testi ve beşinci ana testten Duyguları Bastırma (DUB) ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) alt testleri doğrulanmamış ve ana testler boyutlarından çıkartılmışlardır. Diğer taraftan Başkalarına Yönelimlilik” ana testinde Onay Arayıcılık (ONA) alt testi soruları ikiye ayrılarak iki ayrı alt boyut oluşturmuşlardır KONA ve ONA (Kendini Onaylamama ve Onay Arayıcılık). Beş ana ölçekten dördü ikinci doğrulayıcı analizde, biri üçüncü doğrulayıcı analizde doğrulanmıştır. Bulgularda

verilen değerler doğrulayıcı faktör analizinin doğruladığı son analizlere aittir. Sonuç olarak faktör analizlerinde elenen madde sayısı 49'dur. On bir madde ise, öncül formda yer aldıkları şema alanlarından farklı alanlarda yer almışlardır. Ancak araştırmacı, bunları kurama aykırı bulmadığı için, analiz sonucunda ortaya çıktıkları alanda bırakmıştır. Bu işlemde sonra her bir ana boyutu oluşturan alt boyutlar ve onları içeren madde numaraları belirlenmiştir.

Sonuç olarak birinci ana ölçek dört alt boyuttan, ikinci ana ölçek dört boyuttan, üçüncü ana ölçek iki alt boyuttan, dördüncü ana ölçek üç alt boyuttan ve beşinci ana ölçek iki alt boyuttan olmak üzere 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT), toplam 15 boyut ve 97 maddeden oluşmuştur.

Tablo 4.36. Analizler Sonucunda ÇEŞÖT Ana ve Alt Testlerinin Değişen Soru Dağılımları

ANA FAKTÖR	ALT TESTLER	Madde Sayısı	ESKİ MADDE NO	YENİ MADDE NO
Kopukluk ve Reddedilmişlik	1. KUS	5	4-5-9-27-41	3-4-6-15-24
	2.KÖK	7	2- 20- 38- 56- 74- 92- 123	1-10-21-34-48-59-79
	3. DUY	10	3- 21- 39- 57- 59- 75- 77- 93-110- 111	2-11-22-35-37-49-51-60-71-72
	4. TET	4	91-97-109-124	58-63-70-80
Zedelenmiş Özerklik ve Performans	5.BAŞ	8	22-45-55-63-81-94-99-112	12-27-33-39-53-61-64-73
	6.BAĞ	7	96-114-115-126-127-135-141	62-74-75-82-83-87-92
	7.YAP	3	8-26-44	5-14-26
	8.DAY	3	43-61-73	25-38-47
Zedelenmiş Sınırlar	9.HAK	16	13-31-50-67-85-86-103-128-129-137-138-142-143-144-145-146	7-18-30-43-54-55-67-84-85-89-90-93-94-95-96-97
	10.YÖD	5	14-32- 68-104-118	8-19-44-68-76
Başkalarına Yönelimlilik	11.KONA	5	40-58-76-125-140	23-36-50-81-91
	12.BOY	7	29- 47- 65-66-78-101-136	17-29-41-42-52-66-88
	13.ONAY	4	28-46-64-100	16-28-40-65
Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme	14.KAR	8	16- 25- 34- 52- 70- 88- 106- 120	9-13-20-31-45-57-69-77
	15.CEZ	5	54-72-87-122-131	32-46-56-78-86

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuçuluk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

ÇEŞÖT'ün yapılan en son analizler sonucunda ana ve alt test ile bunları oluşturan madde numaraları Tablo 4.36'da verilmiştir.

4.2.2.1.2.6. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Alt Testleri Arasındaki Korelasyon Sonuçları

Araştırmanın bu bölümünde ÇEŞÖT'ün ana testleri içerisinde yer alan alt test puanları arasında hesaplanan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları bulunmuş ve sonuçları Tablo 4.37'de sunulmuştur.

Tablo 4.37. ÇEŞÖT'ün Ana Testleri İçerisinde Yer Alan Alt Test Puanları Arasında Hesaplanan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları

	KUS	KÖK	DUY	TET	BAŞ	BAĞ	YAP	DAY	HAK	YÖD	KONA	BOY	ONA	KAR	CEZ
KUS	1 ***	.486 ***	.590 ***	.388 ***	.635 ***	.423 ***	.095 **	.287 ***	.282 ***	.284 ***	.551 ***	.379 ***	.192 ***	.456 ***	.406 ***
KÖK		1 ***	.648 ***	.577 ***	.523 ***	.444 ***	.183 ***	.486 ***	.469 ***	.297 ***	.573 ***	.407 ***	.330 ***	.644 ***	.482 ***
DUY			1 ***	.491 ***	.640 ***	.464 ***	.129 ***	.349 ***	.415 ***	.274 ***	.665 ***	.444 ***	.219 ***	.537 ***	.455 ***
TET				1 ***	.481 ***	.531 ***	.409 ***	.537 ***	.336 ***	.074 *	.482 ***	.461 ***	.406 ***	.512 ***	.546 ***
BAŞ					1 ***	.541 ***	.207 ***	.363 ***	.363 ***	.308 ***	.676 ***	.477 ***	.261 ***	.549 ***	.430 ***
BAĞ						1 ***	.331 ***	.445 ***	.410 ***	.111 ***	.504 ***	.499 ***	.383 ***	.464 ***	.421 ***
YAP							1 ***	.434 ***	.076 *	-.198 ***	.097 **	.280 ***	.401 ***	.244 ***	.302 ***
DAY								1 ***	.302 ***	.106 ***	.327 ***	.343 ***	.354 ***	.564 ***	.433 ***
HAK									1 ***	.527 ***	.356 ***	.235 ***	.252 ***	.485 ***	.307 ***
YÖD										1 ***	.253 ***	.108 ***	-.074 *	.359 ***	.065 *
KONA											1 ***	.431 ***	.216 ***	.493 ***	.452 ***
BOY												1 ***	.330 ***	.406 ***	.457 ***
ONA													1 ***	.303 ***	.424 ***
KAR														1 ***	.472 ***
CEZ															1 ***

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.37'nin incelenmesi sonucunda ÇEŞÖT'ün tüm alt test puanları arasında hesaplanan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayılarının tümünün istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Alt boyutlar arasında en yüksek korelasyonlar şunlardır: Başarısızlık (BAŞ) ile Kendini Onaylamama (KONA) arasındaki ilişki katsayısı $.676$ ($p < .001$), Duygusal Yoksunluk (DUY) ile Kendini Onaylamama (KONA) arasındaki korelasyon katsayısı $.665$ ($p < .001$), Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ile Duygusal Yoksunluk (DUY) arasındaki korelasyon katsayısı $.648$ ($p < .001$), Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ile Karamsarlık (KAR) arasındaki korelasyon katsayısı $.644$ ($p < .001$), Duygusal Yoksunluk (DUY) ile Başarısızlık (BAŞ) arasındaki korelasyon katsayısı $.640$ ($p < .001$) ve Kusurluluk/ Utanma (KUS) ile Başarısızlık (BAŞ) arasındaki korelasyon katsayısı $.635$ ($p < .001$)'dir.

Alt boyutlar arasında en düşük korelasyonlar şunlardır: Yetersiz Özdenetim (YÖD) ile Cezalandırıcılık (CEZ) arasındaki ilişki katsayısı $.065$ ($p < .05$), Yetersiz Özdenetim (YÖD) ve Onay Arayıcılık (ONA) ile Yetersiz Özdenetim (YÖD) ve Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) arasındaki ilişki katsayısı $.074$ ($p < .05$), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) ile Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) arasındaki ilişki katsayısı $.076$ ($p < .05$), Kusurluluk/ Utanma (KUS) ile Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) arasındaki ilişki katsayısı $.095$ ($p < .01$)'dir.

Tablo 4.37'nin incelenmesi sonucunda tüm korelasyon katsayıları içinde en yüksek korelasyon katsayısının $.676$ ile Kendini Onaylamama (KONA) ile Başarısızlık (BAŞ) arasında olduğu; en düşük korelasyon katsayısının ise $.065$ Yetersiz Özdenetim (YÖD) ile Cezalandırıcılık (CEZ) arasında olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.37'nin detaylı bir şekilde incelenmesi sonucunda Onay Arayıcılık (ONA) ile Yetersiz Özdenetim (YÖD) arasında ($r = -.074$, $p < .05$), Yetersiz Özdenetim (YÖD) ile Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) arasında ($r = -.198$, $p < .001$) negatif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu anlaşılmıştır. Bu iki korelasyon katsayıları dışındaki tüm korelasyon katsayılarının pozitif yönde olduğu görülmüştür.

ÇEŞÖT ana testleri içerisinde yer alan tüm alt testleri (şemalar) arasındaki korelasyonların istatistiksel açıdan anlamlı olması, ÇEŞÖT'ün yapı geçerliliği olduğunu gösteren önemli bir bulgudur.

4.2.2.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Grup Farklılıklarıyla Yapılan Yapı Geçerliliği Çalışmaları

ÇEŞÖT ölçeğinin geliştirilmesi aşamasında Açıklayıcı ve Doğrulamalı faktör analizleri işlemleri, bilimsel olarak geliştirilen ölçeğin aslında yapı geçerliliğini bir anlamda temsil etmektedir. Ancak bir testin yapı geçerliliğini sınamak için, faktör analizi dışında da tekniklerde bulunmaktadır. Bunlardan birisi de; geliştirilen ölçeğin ölçtüğü özelliğin yüksek olduğu tahmin edilen bir grup ile normal popülasyondan seçilen bir grup arasında; ölçek test puanları arasındaki farklılığın bulunması işlemidir.

Araştırmanın bu aşamasının ilk işleminde, klinik ve klinik olmayan öğrenci iki farklı öğrenci grubuna ÇEŞÖT ölçeği uygulanarak, iki grup arasında şema alanları puanları arasındaki farklılık araştırılmıştır. Klinik grup; bir psikiyatri kliniğinde tanı konmuş 78 öğrenciden oluşmuştur. Klinik grubun %38.5'ine DEAH, %35.9'una Anksiyete Bozukluğu ve %25.6'sına Öğrenme Bozukluğu tanısı konmuştur. Klinik grubun %62.5'i erkek, %37.5'i kız öğrencidir.

Bu araştırmanın 2250 kişilik norm grubundan tesadüfi olarak 100 öğrenci seçilerek de klinik olmayan grup oluşturulmuştur. Bu grubun %48'i erkek, %52'si kız öğrencidir.

Tablo 4. 38. Klinik ve Klinik Olmayan Grupların 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Tüm Alt Testleri İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Özel Kategori	N	\bar{x}	ss	SH	t	Sd	p
KUS	Klinik Grup	78	2.3692	.89273	.10108	11.928	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.2520	.25205	.02521			
KÖK	Klinik Grup	78	2.2930	.91514	.10362	11.299	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.2229	.21805	.02180			
DUY	Klinik Grup	78	2.0962	.89260	.10107	10.156	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.1550	.22219	.02222			
TET	Klinik Grup	78	2.3622	1.03168	.11681	10.782	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.1975	.28492	.02849			
BAŞ	Klinik Grup	78	2.2452	.95759	.10843	12.439	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.0488	.08685	.00868			
BAĞ	Klinik Grup	78	2.1685	.87512	.09909	11.142	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.1657	.18799	.01880			
YAP	Klinik Grup	78	2.8932	1.09240	.12369	5.585	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	2.0967	.81000	.08100			
DAY	Klinik Grup	78	2.7949	1.07070	.12123	10.583	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.5267	.47657	.04766			
HAK	Klinik Grup	78	2.6931	.78278	.08863	13.039	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.5475	.35323	.03532			
YÖD	Klinik Grup	78	2.9923	1.00979	.11434	8.372	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.8820	.75964	.07596			
KONA	Klinik Grup	78	1.9026	.89195	.10099	9.071	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.0800	.14771	.01477			
BOY	Klinik Grup	78	2.4158	.88788	.10053	10.363	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.3871	.39283	.03928			
ONA	Klinik Grup	78	3.0032	.94276	.10675	10.291	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.7625	.66418	.06642			
KAR	Klinik Grup	78	2.6122	.91515	.10362	12.635	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.3275	.39239	.03924			
CEZ	Klinik Grup	78	2.6385	.91626	.10375	9.771	176	.000***
	Klinik olmayan grup	100	1.5480	.56327	.05633			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyükenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.33’in incelenmesi sonucunda klinik ve klinik olmayan grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin tüm alt testleri için yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçlarının tümünün istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır. Elde edilen farklılıkların tümünde klinik grup, klinik olmayan gruptan anlamlı düzeyde yüksek puanlar almıştır. Bu sonuçlar 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin yapı geçerliliğinin bulunduğu bir göstergesidir.

Tablo 4.39. Cinsiyet Değişkenine Göre 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Tüm Alt Testleri İçin Yapılan İlişkisiz Grup “t” Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	SH	t	sd	p																																																																																																																																																																																																
KUS	Erkek	1105	2.0431	.72248	.02173	1.022	2248	.307																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.0121	.71710	.02119				KÖK	Erkek	1105	2.2707	.84673	.02547	1.783	2248	.075	Kız	1145	2.2076	.83222	.02459	DUY	Erkek	1105	1.9968	.77749	.02339	2.022	2248	.043*	Kız	1145	1.9297	.79685	.02355	TET	Erkek	1105	2.3188	.95204	.02864	-.733	2248	.464	Kız	1145	2.3480	.94144	.02782	BAŞ	Erkek	1105	1.9949	.74191	.02232	1.318	2248	.188	Kız	1145	1.9536	.74486	.02201	BAĞ	Erkek	1105	1.9915	.76972	.02316	-2.116	2248	.034*	Kız	1145	2.0603	.77219	.02282	YAP	Erkek	1105	3.0504	1.13686	.03420	-2.134	2248	.033*	Kız	1145	3.1520	1.12142	.03314	DAY	Erkek	1105	2.7876	1.07926	.03247	-4.302	2248	.000***	Kız	1145	2.9852	1.09790	.03245	HAK	Erkek	1105	2.4800	.70513	.02121	3.830	2248	.000***	Kız	1145	2.3662	.70418	.02081	YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737	KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız
KÖK	Erkek	1105	2.2707	.84673	.02547	1.783	2248	.075																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.2076	.83222	.02459				DUY	Erkek	1105	1.9968	.77749	.02339	2.022	2248	.043*	Kız	1145	1.9297	.79685	.02355	TET	Erkek	1105	2.3188	.95204	.02864	-.733	2248	.464	Kız	1145	2.3480	.94144	.02782	BAŞ	Erkek	1105	1.9949	.74191	.02232	1.318	2248	.188	Kız	1145	1.9536	.74486	.02201	BAĞ	Erkek	1105	1.9915	.76972	.02316	-2.116	2248	.034*	Kız	1145	2.0603	.77219	.02282	YAP	Erkek	1105	3.0504	1.13686	.03420	-2.134	2248	.033*	Kız	1145	3.1520	1.12142	.03314	DAY	Erkek	1105	2.7876	1.07926	.03247	-4.302	2248	.000***	Kız	1145	2.9852	1.09790	.03245	HAK	Erkek	1105	2.4800	.70513	.02121	3.830	2248	.000***	Kız	1145	2.3662	.70418	.02081	YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737	KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324										
DUY	Erkek	1105	1.9968	.77749	.02339	2.022	2248	.043*																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	1.9297	.79685	.02355				TET	Erkek	1105	2.3188	.95204	.02864	-.733	2248	.464	Kız	1145	2.3480	.94144	.02782	BAŞ	Erkek	1105	1.9949	.74191	.02232	1.318	2248	.188	Kız	1145	1.9536	.74486	.02201	BAĞ	Erkek	1105	1.9915	.76972	.02316	-2.116	2248	.034*	Kız	1145	2.0603	.77219	.02282	YAP	Erkek	1105	3.0504	1.13686	.03420	-2.134	2248	.033*	Kız	1145	3.1520	1.12142	.03314	DAY	Erkek	1105	2.7876	1.07926	.03247	-4.302	2248	.000***	Kız	1145	2.9852	1.09790	.03245	HAK	Erkek	1105	2.4800	.70513	.02121	3.830	2248	.000***	Kız	1145	2.3662	.70418	.02081	YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737	KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																								
TET	Erkek	1105	2.3188	.95204	.02864	-.733	2248	.464																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.3480	.94144	.02782				BAŞ	Erkek	1105	1.9949	.74191	.02232	1.318	2248	.188	Kız	1145	1.9536	.74486	.02201	BAĞ	Erkek	1105	1.9915	.76972	.02316	-2.116	2248	.034*	Kız	1145	2.0603	.77219	.02282	YAP	Erkek	1105	3.0504	1.13686	.03420	-2.134	2248	.033*	Kız	1145	3.1520	1.12142	.03314	DAY	Erkek	1105	2.7876	1.07926	.03247	-4.302	2248	.000***	Kız	1145	2.9852	1.09790	.03245	HAK	Erkek	1105	2.4800	.70513	.02121	3.830	2248	.000***	Kız	1145	2.3662	.70418	.02081	YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737	KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																						
BAŞ	Erkek	1105	1.9949	.74191	.02232	1.318	2248	.188																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	1.9536	.74486	.02201				BAĞ	Erkek	1105	1.9915	.76972	.02316	-2.116	2248	.034*	Kız	1145	2.0603	.77219	.02282	YAP	Erkek	1105	3.0504	1.13686	.03420	-2.134	2248	.033*	Kız	1145	3.1520	1.12142	.03314	DAY	Erkek	1105	2.7876	1.07926	.03247	-4.302	2248	.000***	Kız	1145	2.9852	1.09790	.03245	HAK	Erkek	1105	2.4800	.70513	.02121	3.830	2248	.000***	Kız	1145	2.3662	.70418	.02081	YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737	KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																				
BAĞ	Erkek	1105	1.9915	.76972	.02316	-2.116	2248	.034*																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.0603	.77219	.02282				YAP	Erkek	1105	3.0504	1.13686	.03420	-2.134	2248	.033*	Kız	1145	3.1520	1.12142	.03314	DAY	Erkek	1105	2.7876	1.07926	.03247	-4.302	2248	.000***	Kız	1145	2.9852	1.09790	.03245	HAK	Erkek	1105	2.4800	.70513	.02121	3.830	2248	.000***	Kız	1145	2.3662	.70418	.02081	YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737	KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																		
YAP	Erkek	1105	3.0504	1.13686	.03420	-2.134	2248	.033*																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	3.1520	1.12142	.03314				DAY	Erkek	1105	2.7876	1.07926	.03247	-4.302	2248	.000***	Kız	1145	2.9852	1.09790	.03245	HAK	Erkek	1105	2.4800	.70513	.02121	3.830	2248	.000***	Kız	1145	2.3662	.70418	.02081	YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737	KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																																
DAY	Erkek	1105	2.7876	1.07926	.03247	-4.302	2248	.000***																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.9852	1.09790	.03245				HAK	Erkek	1105	2.4800	.70513	.02121	3.830	2248	.000***	Kız	1145	2.3662	.70418	.02081	YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737	KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																																														
HAK	Erkek	1105	2.4800	.70513	.02121	3.830	2248	.000***																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.3662	.70418	.02081				YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737	KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																																																												
YÖD	Erkek	1105	2.7957	.97247	.02925	7.305	2248	.000***																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.5032	.92627	.02737				KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379	BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																																																																										
KONA	Erkek	1105	1.8968	.81596	.02455	2.757	2248	.006**																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	1.8026	.80503	.02379				BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110	ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																																																																																								
BOY	Erkek	1105	2.2505	.74461	.02240	4.740	2248	.000***																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.1048	.71403	.02110				ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859	KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																																																																																																						
ONA	Erkek	1105	2.9828	1.00302	.03017	3.901	2248	.000***																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.8207	.96758	.02859				KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866	CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																																																																																																																				
KAR	Erkek	1105	2.6102	.91800	.02762	.954	2248	.340																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.5722	.96976	.02866				CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																																																																																																																																		
CEZ	Erkek	1105	2.5982	.83158	.02502	3.296	2248	.001***																																																																																																																																																																																																
	Kız	1145	2.4858	.78648	.02324																																																																																																																																																																																																			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Diğer taraftan yine ÇEŞÖT’ün yapı geçerliliğini sınamak üzere norm grubunu oluşturan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre şema alanları puan ortalamaları arasındaki farklılık da araştırılmıştır. Elde edilen ilişkisiz grup “t” testi sonuçları Tablo 4.39’da sunulmuştur.

Cinsiyet Değişkenine Göre 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin tüm alt testlerinin puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde; Kusurluluk/ Utanma (KUS), Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK), Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET), Başarısızlık (BAŞ) ve

Karamsarlık (KAR) dışındaki tüm şema alanlarında istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı farklılıklar elde edilmiştir.

Erkek öğrencilerin, Duygusal Yoksunluk (DUY), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD), Kendini Onaylamama (KONA), Boyun Eğicilik (BOY), Onay Arayıcılık (ONA) ve Cezalandırıcılık (CEZ) şema puan ortalamaları, kız öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Kız öğrencilerin, Bağlanma (BAĞ), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) şema ortalamaları, erkek öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin yapı geçerliliğini saptamak üzere aynı zamanda, SA-45 uygulanan çalışma grubunda tüm alt boyutlarında en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt test puanları arasındaki farklılığını saptamak üzere ilişkisiz grup "t" testi işlemleri uygulanmıştır.

Tablo 4.40. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Anksiyete Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p																																																																																																																																																																																																
KUS	Üst	20	2.36	0.5413	0.121	3.612	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.78	0.472	0.1055				KÖK	Üst	20	2.8	0.8626	0.1929	3.669	38	.001***	Alt	20	1.8714	0.7327	0.1638	DUY	Üst	20	2.595	1.0753	0.2404	4.546	38	.000***	Alt	20	1.43	0.3962	8.86E-02	TET	Üst	20	2.6875	0.756	0.169	4.282	38	.000***	Alt	20	1.675	0.7394	0.1653	BAŞ	Üst	20	2.3688	0.7077	0.1582	3.593	38	.001***	Alt	20	1.6188	0.609	0.1362	BAĞ	Üst	20	2.1786	0.8159	0.1824	2.555	38	.015*	Alt	20	1.6286	0.5107	0.1142	YAP	Üst	20	2.8167	1.0344	0.2313	1.337	38	0.189	Alt	20	2.4	0.9341	0.2089	DAY	Üst	20	3.5	1.1213	0.2507	4.807	38	.000***	Alt	20	2	0.8307	0.1857	HAK	Üst	20	2.7375	0.6099	0.1364	1.018	38	0.315	Alt	20	2.4875	0.9133	0.2042	YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389	Alt	20	2.9	1.025	0.2292	KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt
KÖK	Üst	20	2.8	0.8626	0.1929	3.669	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8714	0.7327	0.1638				DUY	Üst	20	2.595	1.0753	0.2404	4.546	38	.000***	Alt	20	1.43	0.3962	8.86E-02	TET	Üst	20	2.6875	0.756	0.169	4.282	38	.000***	Alt	20	1.675	0.7394	0.1653	BAŞ	Üst	20	2.3688	0.7077	0.1582	3.593	38	.001***	Alt	20	1.6188	0.609	0.1362	BAĞ	Üst	20	2.1786	0.8159	0.1824	2.555	38	.015*	Alt	20	1.6286	0.5107	0.1142	YAP	Üst	20	2.8167	1.0344	0.2313	1.337	38	0.189	Alt	20	2.4	0.9341	0.2089	DAY	Üst	20	3.5	1.1213	0.2507	4.807	38	.000***	Alt	20	2	0.8307	0.1857	HAK	Üst	20	2.7375	0.6099	0.1364	1.018	38	0.315	Alt	20	2.4875	0.9133	0.2042	YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389	Alt	20	2.9	1.025	0.2292	KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607										
DUY	Üst	20	2.595	1.0753	0.2404	4.546	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.43	0.3962	8.86E-02				TET	Üst	20	2.6875	0.756	0.169	4.282	38	.000***	Alt	20	1.675	0.7394	0.1653	BAŞ	Üst	20	2.3688	0.7077	0.1582	3.593	38	.001***	Alt	20	1.6188	0.609	0.1362	BAĞ	Üst	20	2.1786	0.8159	0.1824	2.555	38	.015*	Alt	20	1.6286	0.5107	0.1142	YAP	Üst	20	2.8167	1.0344	0.2313	1.337	38	0.189	Alt	20	2.4	0.9341	0.2089	DAY	Üst	20	3.5	1.1213	0.2507	4.807	38	.000***	Alt	20	2	0.8307	0.1857	HAK	Üst	20	2.7375	0.6099	0.1364	1.018	38	0.315	Alt	20	2.4875	0.9133	0.2042	YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389	Alt	20	2.9	1.025	0.2292	KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																								
TET	Üst	20	2.6875	0.756	0.169	4.282	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.675	0.7394	0.1653				BAŞ	Üst	20	2.3688	0.7077	0.1582	3.593	38	.001***	Alt	20	1.6188	0.609	0.1362	BAĞ	Üst	20	2.1786	0.8159	0.1824	2.555	38	.015*	Alt	20	1.6286	0.5107	0.1142	YAP	Üst	20	2.8167	1.0344	0.2313	1.337	38	0.189	Alt	20	2.4	0.9341	0.2089	DAY	Üst	20	3.5	1.1213	0.2507	4.807	38	.000***	Alt	20	2	0.8307	0.1857	HAK	Üst	20	2.7375	0.6099	0.1364	1.018	38	0.315	Alt	20	2.4875	0.9133	0.2042	YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389	Alt	20	2.9	1.025	0.2292	KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																						
BAŞ	Üst	20	2.3688	0.7077	0.1582	3.593	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.6188	0.609	0.1362				BAĞ	Üst	20	2.1786	0.8159	0.1824	2.555	38	.015*	Alt	20	1.6286	0.5107	0.1142	YAP	Üst	20	2.8167	1.0344	0.2313	1.337	38	0.189	Alt	20	2.4	0.9341	0.2089	DAY	Üst	20	3.5	1.1213	0.2507	4.807	38	.000***	Alt	20	2	0.8307	0.1857	HAK	Üst	20	2.7375	0.6099	0.1364	1.018	38	0.315	Alt	20	2.4875	0.9133	0.2042	YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389	Alt	20	2.9	1.025	0.2292	KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																				
BAĞ	Üst	20	2.1786	0.8159	0.1824	2.555	38	.015*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.6286	0.5107	0.1142				YAP	Üst	20	2.8167	1.0344	0.2313	1.337	38	0.189	Alt	20	2.4	0.9341	0.2089	DAY	Üst	20	3.5	1.1213	0.2507	4.807	38	.000***	Alt	20	2	0.8307	0.1857	HAK	Üst	20	2.7375	0.6099	0.1364	1.018	38	0.315	Alt	20	2.4875	0.9133	0.2042	YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389	Alt	20	2.9	1.025	0.2292	KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																		
YAP	Üst	20	2.8167	1.0344	0.2313	1.337	38	0.189																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.4	0.9341	0.2089				DAY	Üst	20	3.5	1.1213	0.2507	4.807	38	.000***	Alt	20	2	0.8307	0.1857	HAK	Üst	20	2.7375	0.6099	0.1364	1.018	38	0.315	Alt	20	2.4875	0.9133	0.2042	YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389	Alt	20	2.9	1.025	0.2292	KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																																
DAY	Üst	20	3.5	1.1213	0.2507	4.807	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2	0.8307	0.1857				HAK	Üst	20	2.7375	0.6099	0.1364	1.018	38	0.315	Alt	20	2.4875	0.9133	0.2042	YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389	Alt	20	2.9	1.025	0.2292	KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																																														
HAK	Üst	20	2.7375	0.6099	0.1364	1.018	38	0.315																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.4875	0.9133	0.2042				YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389	Alt	20	2.9	1.025	0.2292	KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																																																												
YÖD	Üst	20	3.16	0.8525	0.1906	0.872	38	0.389																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.9	1.025	0.2292				KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055	BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																																																																										
KONA	Üst	20	2.2	0.9733	0.2176	3.514	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.35	0.4718	0.1055				BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335	ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																																																																																								
BOY	Üst	20	2.2429	0.8357	0.1869	2.301	38	.027*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.7143	0.5972	0.1335				ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798	KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																																																																																																						
ONA	Üst	20	2.8625	0.9049	0.2024	1.201	38	0.237																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.5375	0.8041	0.1798				KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838	CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																																																																																																																				
KAR	Üst	20	3.3188	0.8982	0.2008	4.339	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.1375	0.8221	0.1838				CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																																																																																																																																		
CEZ	Üst	20	2.71	0.5999	0.1341	3.201	38	.003**																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.04	0.7185	0.1607																																																																																																																																																																																																			

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuçuluk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklemeçilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.40'ın incelenmesi sonucunda SA-45 Anksiyete alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Haklılık/ Büyüklemeçilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD) ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.41. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Depresyon Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p
KUS	Üst	20	2.44	0.5897	0.1319	4.594	38	.000***
	Alt	20	1.65	0.4936	0.1104			
KÖK	Üst	20	2.9429	0.7816	0.1748	5.844	38	.000***
	Alt	20	1.6643	0.5886	0.1316			
DUY	Üst	20	2.67	0.9712	0.2172	5.648	38	.000***
	Alt	20	1.34	0.407	9.10E-02			
TET	Üst	20	2.7	0.772	0.1726	4.066	38	.000***
	Alt	20	1.6875	0.8024	0.1794			
BAŞ	Üst	20	2.5063	0.7406	0.1656	4.257	38	.000***
	Alt	20	1.6	0.5982	0.1338			
BAĞ	Üst	20	2.0357	0.6747	0.1509	3.547	38	.001***
	Alt	20	1.4143	0.3984	8.91E-02			
YAP	Üst	20	2.55	1.1305	0.2528	-0.193	38	0.848
	Alt	20	2.6167	1.0501	0.2348			
DAY	Üst	20	3.4	1.2023	0.2689	4.284	38	.000***
	Alt	20	2	0.8307	0.1857			
HAK	Üst	20	2.6469	0.5972	0.1335	0.909	38	0.369
	Alt	20	2.4281	0.8957	0.2003			
YÖD	Üst	20	3.27	0.7685	0.1718	2.068	38	.046*
	Alt	20	2.69	0.9915	0.2217			
KONA	Üst	20	2.23	0.9565	0.2139	3.994	38	.000***
	Alt	20	1.28	0.4652	0.104			
BOY	Üst	20	2.1929	0.8164	0.1826	2.804	38	.008**
	Alt	20	1.6071	0.4538	0.1015			
ONA	Üst	20	2.75	0.9528	0.2131	1.236	38	0.224
	Alt	20	2.425	0.6887	0.154			
KAR	Üst	20	3.2188	0.8573	0.1917	5.075	38	.000***
	Alt	20	1.9875	0.665	0.1487			
CEZ	Üst	20	2.67	0.6334	0.1416	3.183	38	.003**
	Alt	20	1.98	0.7338	0.1641			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.41'in incelenmesi sonucunda SA-45 Depresyon alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri dışında alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.42. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Düşmanlık Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	Ss	SH	T	sd	p																																																																																																																																																																																																
KUS	Üst	20	2.14	0.646	0.1444	1.736	38	0.091																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8	0.5912	0.1322				KÖK	Üst	20	2.7714	0.8192	0.1832	3.039	38	.004**	Alt	20	1.9929	0.8007	0.1791	DUY	Üst	20	2.49	0.9095	0.2034	4.71	38	.000***	Alt	20	1.435	0.4196	9.38E-02	TET	Üst	20	2.5125	0.8829	0.1974	2.419	38	.020*	Alt	20	1.8875	0.7455	0.1667	BAŞ	Üst	20	2.2313	0.7212	0.1613	2.666	38	.011*	Alt	20	1.6313	0.7018	0.1569	BAĞ	Üst	20	1.9357	0.7067	0.158	0.271	38	0.788	Alt	20	1.8714	0.7919	0.1771	YAP	Üst	20	2.9667	1.2135	0.2713	1.245	38	0.221	Alt	20	2.5333	0.9757	0.2182	DAY	Üst	20	3.3	1.0755	0.2405	2.617	38	.013*	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	HAK	Üst	20	2.9094	0.7675	0.1716	3.45	38	.001***	Alt	20	2.1563	0.6034	0.1349	YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501	KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt
KÖK	Üst	20	2.7714	0.8192	0.1832	3.039	38	.004**																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.9929	0.8007	0.1791				DUY	Üst	20	2.49	0.9095	0.2034	4.71	38	.000***	Alt	20	1.435	0.4196	9.38E-02	TET	Üst	20	2.5125	0.8829	0.1974	2.419	38	.020*	Alt	20	1.8875	0.7455	0.1667	BAŞ	Üst	20	2.2313	0.7212	0.1613	2.666	38	.011*	Alt	20	1.6313	0.7018	0.1569	BAĞ	Üst	20	1.9357	0.7067	0.158	0.271	38	0.788	Alt	20	1.8714	0.7919	0.1771	YAP	Üst	20	2.9667	1.2135	0.2713	1.245	38	0.221	Alt	20	2.5333	0.9757	0.2182	DAY	Üst	20	3.3	1.0755	0.2405	2.617	38	.013*	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	HAK	Üst	20	2.9094	0.7675	0.1716	3.45	38	.001***	Alt	20	2.1563	0.6034	0.1349	YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501	KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689										
DUY	Üst	20	2.49	0.9095	0.2034	4.71	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.435	0.4196	9.38E-02				TET	Üst	20	2.5125	0.8829	0.1974	2.419	38	.020*	Alt	20	1.8875	0.7455	0.1667	BAŞ	Üst	20	2.2313	0.7212	0.1613	2.666	38	.011*	Alt	20	1.6313	0.7018	0.1569	BAĞ	Üst	20	1.9357	0.7067	0.158	0.271	38	0.788	Alt	20	1.8714	0.7919	0.1771	YAP	Üst	20	2.9667	1.2135	0.2713	1.245	38	0.221	Alt	20	2.5333	0.9757	0.2182	DAY	Üst	20	3.3	1.0755	0.2405	2.617	38	.013*	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	HAK	Üst	20	2.9094	0.7675	0.1716	3.45	38	.001***	Alt	20	2.1563	0.6034	0.1349	YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501	KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																								
TET	Üst	20	2.5125	0.8829	0.1974	2.419	38	.020*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8875	0.7455	0.1667				BAŞ	Üst	20	2.2313	0.7212	0.1613	2.666	38	.011*	Alt	20	1.6313	0.7018	0.1569	BAĞ	Üst	20	1.9357	0.7067	0.158	0.271	38	0.788	Alt	20	1.8714	0.7919	0.1771	YAP	Üst	20	2.9667	1.2135	0.2713	1.245	38	0.221	Alt	20	2.5333	0.9757	0.2182	DAY	Üst	20	3.3	1.0755	0.2405	2.617	38	.013*	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	HAK	Üst	20	2.9094	0.7675	0.1716	3.45	38	.001***	Alt	20	2.1563	0.6034	0.1349	YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501	KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																						
BAŞ	Üst	20	2.2313	0.7212	0.1613	2.666	38	.011*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.6313	0.7018	0.1569				BAĞ	Üst	20	1.9357	0.7067	0.158	0.271	38	0.788	Alt	20	1.8714	0.7919	0.1771	YAP	Üst	20	2.9667	1.2135	0.2713	1.245	38	0.221	Alt	20	2.5333	0.9757	0.2182	DAY	Üst	20	3.3	1.0755	0.2405	2.617	38	.013*	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	HAK	Üst	20	2.9094	0.7675	0.1716	3.45	38	.001***	Alt	20	2.1563	0.6034	0.1349	YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501	KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																				
BAĞ	Üst	20	1.9357	0.7067	0.158	0.271	38	0.788																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8714	0.7919	0.1771				YAP	Üst	20	2.9667	1.2135	0.2713	1.245	38	0.221	Alt	20	2.5333	0.9757	0.2182	DAY	Üst	20	3.3	1.0755	0.2405	2.617	38	.013*	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	HAK	Üst	20	2.9094	0.7675	0.1716	3.45	38	.001***	Alt	20	2.1563	0.6034	0.1349	YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501	KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																		
YAP	Üst	20	2.9667	1.2135	0.2713	1.245	38	0.221																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.5333	0.9757	0.2182				DAY	Üst	20	3.3	1.0755	0.2405	2.617	38	.013*	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	HAK	Üst	20	2.9094	0.7675	0.1716	3.45	38	.001***	Alt	20	2.1563	0.6034	0.1349	YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501	KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																																
DAY	Üst	20	3.3	1.0755	0.2405	2.617	38	.013*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368				HAK	Üst	20	2.9094	0.7675	0.1716	3.45	38	.001***	Alt	20	2.1563	0.6034	0.1349	YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501	KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																																														
HAK	Üst	20	2.9094	0.7675	0.1716	3.45	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.1563	0.6034	0.1349				YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501	KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																																																												
YÖD	Üst	20	3.02	0.8231	0.184	1.202	38	.050*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.4	1.1183	0.2501				KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398	BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																																																																										
KONA	Üst	20	2.13	1.0204	0.2282	2.541	38	.015*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.45	0.6253	0.1398				BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521	ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																																																																																								
BOY	Üst	20	2.0571	0.7393	0.1653	0.572	38	0.57																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.9286	0.6804	0.1521				ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827	KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																																																																																																						
ONA	Üst	20	3.0375	0.9222	0.2062	1.497	38	0.143																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.625	0.8172	0.1827				KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205	CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																																																																																																																				
KAR	Üst	20	3.4563	0.8114	0.1814	6.801	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.975	0.5389	0.1205				CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																																																																																																																																		
CEZ	Üst	20	2.71	0.5675	0.1269	2.462	38	.018*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.19	0.7553	0.1689																																																																																																																																																																																																			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyükleme, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.42'nin incelenmesi sonucunda SA-45 Düşmanlık alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Kusurluluk/ Utanma (KUS), Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Boyun Eğicilik (BOY), ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri dışında alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.43. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Kişilerarası Duyarlık Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p																																																																																																																																																																																																
KUS	Üst	20	2.36	0.5134	0.1148	5.569	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.55	0.3993	8.93E-02				KÖK	Üst	20	3.0214	0.7773	0.1738	6.685	38	.000***	Alt	20	1.5786	0.5723	0.128	DUY	Üst	20	2.63	0.8773	0.1962	6.169	38	.000***	Alt	20	1.32	0.3636	8.13E-02	TET	Üst	20	2.7625	0.7842	0.1754	4.426	38	.000***	Alt	20	1.6625	0.7875	0.1761	BAŞ	Üst	20	2.2625	0.8389	0.1876	3.539	38	.001***	Alt	20	1.4688	0.5499	0.123	BAĞ	Üst	20	2.1214	0.6119	0.1368	3.552	38	.001***	Alt	20	1.5286	0.4276	9.56E-02	YAP	Üst	20	2.5667	1.1296	0.2526	0.297	38	0.768	Alt	20	2.4667	0.9994	0.2235	DAY	Üst	20	3.35	1.2541	0.2804	4.772	38	.000***	Alt	20	1.85	0.635	0.142	HAK	Üst	20	2.6938	0.5109	0.1142	1.084	38	0.285	Alt	20	2.4531	0.8509	0.1903	YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935	KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt
KÖK	Üst	20	3.0214	0.7773	0.1738	6.685	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.5786	0.5723	0.128				DUY	Üst	20	2.63	0.8773	0.1962	6.169	38	.000***	Alt	20	1.32	0.3636	8.13E-02	TET	Üst	20	2.7625	0.7842	0.1754	4.426	38	.000***	Alt	20	1.6625	0.7875	0.1761	BAŞ	Üst	20	2.2625	0.8389	0.1876	3.539	38	.001***	Alt	20	1.4688	0.5499	0.123	BAĞ	Üst	20	2.1214	0.6119	0.1368	3.552	38	.001***	Alt	20	1.5286	0.4276	9.56E-02	YAP	Üst	20	2.5667	1.1296	0.2526	0.297	38	0.768	Alt	20	2.4667	0.9994	0.2235	DAY	Üst	20	3.35	1.2541	0.2804	4.772	38	.000***	Alt	20	1.85	0.635	0.142	HAK	Üst	20	2.6938	0.5109	0.1142	1.084	38	0.285	Alt	20	2.4531	0.8509	0.1903	YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935	KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691										
DUY	Üst	20	2.63	0.8773	0.1962	6.169	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.32	0.3636	8.13E-02				TET	Üst	20	2.7625	0.7842	0.1754	4.426	38	.000***	Alt	20	1.6625	0.7875	0.1761	BAŞ	Üst	20	2.2625	0.8389	0.1876	3.539	38	.001***	Alt	20	1.4688	0.5499	0.123	BAĞ	Üst	20	2.1214	0.6119	0.1368	3.552	38	.001***	Alt	20	1.5286	0.4276	9.56E-02	YAP	Üst	20	2.5667	1.1296	0.2526	0.297	38	0.768	Alt	20	2.4667	0.9994	0.2235	DAY	Üst	20	3.35	1.2541	0.2804	4.772	38	.000***	Alt	20	1.85	0.635	0.142	HAK	Üst	20	2.6938	0.5109	0.1142	1.084	38	0.285	Alt	20	2.4531	0.8509	0.1903	YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935	KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																								
TET	Üst	20	2.7625	0.7842	0.1754	4.426	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.6625	0.7875	0.1761				BAŞ	Üst	20	2.2625	0.8389	0.1876	3.539	38	.001***	Alt	20	1.4688	0.5499	0.123	BAĞ	Üst	20	2.1214	0.6119	0.1368	3.552	38	.001***	Alt	20	1.5286	0.4276	9.56E-02	YAP	Üst	20	2.5667	1.1296	0.2526	0.297	38	0.768	Alt	20	2.4667	0.9994	0.2235	DAY	Üst	20	3.35	1.2541	0.2804	4.772	38	.000***	Alt	20	1.85	0.635	0.142	HAK	Üst	20	2.6938	0.5109	0.1142	1.084	38	0.285	Alt	20	2.4531	0.8509	0.1903	YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935	KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																						
BAŞ	Üst	20	2.2625	0.8389	0.1876	3.539	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.4688	0.5499	0.123				BAĞ	Üst	20	2.1214	0.6119	0.1368	3.552	38	.001***	Alt	20	1.5286	0.4276	9.56E-02	YAP	Üst	20	2.5667	1.1296	0.2526	0.297	38	0.768	Alt	20	2.4667	0.9994	0.2235	DAY	Üst	20	3.35	1.2541	0.2804	4.772	38	.000***	Alt	20	1.85	0.635	0.142	HAK	Üst	20	2.6938	0.5109	0.1142	1.084	38	0.285	Alt	20	2.4531	0.8509	0.1903	YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935	KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																				
BAĞ	Üst	20	2.1214	0.6119	0.1368	3.552	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.5286	0.4276	9.56E-02				YAP	Üst	20	2.5667	1.1296	0.2526	0.297	38	0.768	Alt	20	2.4667	0.9994	0.2235	DAY	Üst	20	3.35	1.2541	0.2804	4.772	38	.000***	Alt	20	1.85	0.635	0.142	HAK	Üst	20	2.6938	0.5109	0.1142	1.084	38	0.285	Alt	20	2.4531	0.8509	0.1903	YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935	KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																		
YAP	Üst	20	2.5667	1.1296	0.2526	0.297	38	0.768																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.4667	0.9994	0.2235				DAY	Üst	20	3.35	1.2541	0.2804	4.772	38	.000***	Alt	20	1.85	0.635	0.142	HAK	Üst	20	2.6938	0.5109	0.1142	1.084	38	0.285	Alt	20	2.4531	0.8509	0.1903	YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935	KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																																
DAY	Üst	20	3.35	1.2541	0.2804	4.772	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.85	0.635	0.142				HAK	Üst	20	2.6938	0.5109	0.1142	1.084	38	0.285	Alt	20	2.4531	0.8509	0.1903	YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935	KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																																														
HAK	Üst	20	2.6938	0.5109	0.1142	1.084	38	0.285																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.4531	0.8509	0.1903				YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935	KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																																																												
YÖD	Üst	20	3.12	0.9345	0.209	1.053	38	0.299																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.82	0.8655	0.1935				KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039	BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																																																																										
KONA	Üst	20	2.38	0.9036	0.202	5.062	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.23	0.4646	0.1039				BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02	ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																																																																																								
BOY	Üst	20	2.1786	0.6888	0.154	3.535	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.5571	0.3791	8.48E-02				ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725	KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																																																																																																						
ONA	Üst	20	3.0125	0.9013	0.2015	2.45	38	.019*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.3625	0.7715	0.1725				KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945	CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																																																																																																																				
KAR	Üst	20	3.0625	0.9226	0.2063	3.439	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.0875	0.8699	0.1945				CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																																																																																																																																		
CEZ	Üst	20	2.79	0.5785	0.1294	3.945	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.95	0.7564	0.1691																																																																																																																																																																																																			

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklemeçilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.43'ün incelenmesi sonucunda SA-45 Kişilerarası Duyarlık alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Haklılık/ Büyüklemeçilik (HAK) ve Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.44. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Obsesyon Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p																																																																																																																																																																																																
KUS	Üst	20	2.25	0.5577	0.1247	3.333	38	.002**																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.7	0.4834	0.1081				KÖK	Üst	20	2.65	0.7721	0.1726	2.626	38	.012*	Alt	20	1.9929	0.8101	0.1811	DUY	Üst	20	2.4	0.9878	0.2209	3.1	38	.004**	Alt	20	1.525	0.786	0.1758	TET	Üst	20	2.525	0.8066	0.1804	3.022	38	.004**	Alt	20	1.75	0.8152	0.1823	BAŞ	Üst	20	2.4125	0.7749	0.1733	4.374	38	.000***	Alt	20	1.475	0.5643	0.1262	BAĞ	Üst	20	2.2571	0.7511	0.1679	3.888	38	.000***	Alt	20	1.5	0.4409	9.86E-02	YAP	Üst	20	2.9333	1.2216	0.2732	1.395	38	0.171	Alt	20	2.4333	1.0379	0.2321	DAY	Üst	20	3.2333	1.0657	0.2383	3.263	38	.002**	Alt	20	2.2	0.9328	0.2086	HAK	Üst	20	2.6438	0.5392	0.1206	0.764	38	0.45	Alt	20	2.4594	0.9357	0.2092	YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614	Alt	20	2.98	0.818	0.1829	KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt
KÖK	Üst	20	2.65	0.7721	0.1726	2.626	38	.012*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.9929	0.8101	0.1811				DUY	Üst	20	2.4	0.9878	0.2209	3.1	38	.004**	Alt	20	1.525	0.786	0.1758	TET	Üst	20	2.525	0.8066	0.1804	3.022	38	.004**	Alt	20	1.75	0.8152	0.1823	BAŞ	Üst	20	2.4125	0.7749	0.1733	4.374	38	.000***	Alt	20	1.475	0.5643	0.1262	BAĞ	Üst	20	2.2571	0.7511	0.1679	3.888	38	.000***	Alt	20	1.5	0.4409	9.86E-02	YAP	Üst	20	2.9333	1.2216	0.2732	1.395	38	0.171	Alt	20	2.4333	1.0379	0.2321	DAY	Üst	20	3.2333	1.0657	0.2383	3.263	38	.002**	Alt	20	2.2	0.9328	0.2086	HAK	Üst	20	2.6438	0.5392	0.1206	0.764	38	0.45	Alt	20	2.4594	0.9357	0.2092	YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614	Alt	20	2.98	0.818	0.1829	KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145										
DUY	Üst	20	2.4	0.9878	0.2209	3.1	38	.004**																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.525	0.786	0.1758				TET	Üst	20	2.525	0.8066	0.1804	3.022	38	.004**	Alt	20	1.75	0.8152	0.1823	BAŞ	Üst	20	2.4125	0.7749	0.1733	4.374	38	.000***	Alt	20	1.475	0.5643	0.1262	BAĞ	Üst	20	2.2571	0.7511	0.1679	3.888	38	.000***	Alt	20	1.5	0.4409	9.86E-02	YAP	Üst	20	2.9333	1.2216	0.2732	1.395	38	0.171	Alt	20	2.4333	1.0379	0.2321	DAY	Üst	20	3.2333	1.0657	0.2383	3.263	38	.002**	Alt	20	2.2	0.9328	0.2086	HAK	Üst	20	2.6438	0.5392	0.1206	0.764	38	0.45	Alt	20	2.4594	0.9357	0.2092	YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614	Alt	20	2.98	0.818	0.1829	KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																								
TET	Üst	20	2.525	0.8066	0.1804	3.022	38	.004**																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.75	0.8152	0.1823				BAŞ	Üst	20	2.4125	0.7749	0.1733	4.374	38	.000***	Alt	20	1.475	0.5643	0.1262	BAĞ	Üst	20	2.2571	0.7511	0.1679	3.888	38	.000***	Alt	20	1.5	0.4409	9.86E-02	YAP	Üst	20	2.9333	1.2216	0.2732	1.395	38	0.171	Alt	20	2.4333	1.0379	0.2321	DAY	Üst	20	3.2333	1.0657	0.2383	3.263	38	.002**	Alt	20	2.2	0.9328	0.2086	HAK	Üst	20	2.6438	0.5392	0.1206	0.764	38	0.45	Alt	20	2.4594	0.9357	0.2092	YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614	Alt	20	2.98	0.818	0.1829	KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																						
BAŞ	Üst	20	2.4125	0.7749	0.1733	4.374	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.475	0.5643	0.1262				BAĞ	Üst	20	2.2571	0.7511	0.1679	3.888	38	.000***	Alt	20	1.5	0.4409	9.86E-02	YAP	Üst	20	2.9333	1.2216	0.2732	1.395	38	0.171	Alt	20	2.4333	1.0379	0.2321	DAY	Üst	20	3.2333	1.0657	0.2383	3.263	38	.002**	Alt	20	2.2	0.9328	0.2086	HAK	Üst	20	2.6438	0.5392	0.1206	0.764	38	0.45	Alt	20	2.4594	0.9357	0.2092	YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614	Alt	20	2.98	0.818	0.1829	KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																				
BAĞ	Üst	20	2.2571	0.7511	0.1679	3.888	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.5	0.4409	9.86E-02				YAP	Üst	20	2.9333	1.2216	0.2732	1.395	38	0.171	Alt	20	2.4333	1.0379	0.2321	DAY	Üst	20	3.2333	1.0657	0.2383	3.263	38	.002**	Alt	20	2.2	0.9328	0.2086	HAK	Üst	20	2.6438	0.5392	0.1206	0.764	38	0.45	Alt	20	2.4594	0.9357	0.2092	YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614	Alt	20	2.98	0.818	0.1829	KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																		
YAP	Üst	20	2.9333	1.2216	0.2732	1.395	38	0.171																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.4333	1.0379	0.2321				DAY	Üst	20	3.2333	1.0657	0.2383	3.263	38	.002**	Alt	20	2.2	0.9328	0.2086	HAK	Üst	20	2.6438	0.5392	0.1206	0.764	38	0.45	Alt	20	2.4594	0.9357	0.2092	YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614	Alt	20	2.98	0.818	0.1829	KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																																
DAY	Üst	20	3.2333	1.0657	0.2383	3.263	38	.002**																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.2	0.9328	0.2086				HAK	Üst	20	2.6438	0.5392	0.1206	0.764	38	0.45	Alt	20	2.4594	0.9357	0.2092	YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614	Alt	20	2.98	0.818	0.1829	KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																																														
HAK	Üst	20	2.6438	0.5392	0.1206	0.764	38	0.45																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.4594	0.9357	0.2092				YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614	Alt	20	2.98	0.818	0.1829	KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																																																												
YÖD	Üst	20	2.84	0.9213	0.206	-0.508	38	0.614																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.98	0.818	0.1829				KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009	BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																																																																										
KONA	Üst	20	2.28	0.8618	0.1927	4.597	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.28	0.4514	0.1009				BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655	ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																																																																																								
BOY	Üst	20	2.2357	0.6957	0.1556	2.107	38	.042*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.7571	0.7403	0.1655				ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412	KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																																																																																																						
ONA	Üst	20	3.1125	0.7543	0.1687	4.149	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.2	0.6314	0.1412				KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356	CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																																																																																																																				
KAR	Üst	20	3.1375	0.8602	0.1923	2.959	38	.005**																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.2375	1.0536	0.2356				CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																																																																																																																																		
CEZ	Üst	20	2.73	0.5283	0.1181	4.705	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.85	0.6485	0.145																																																																																																																																																																																																			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.44'nin incelenmesi sonucunda SA-45 Obsesyon alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) ve Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.45. Uygulanan Çalışma Grubunda Paranoya Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p																																																																																																																																																																																																
KUS	Üst	20	2.44	0.5567	0.1245	4.754	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.7	0.418	9.35E-02				KÖK	Üst	20	2.9214	0.8088	0.1808	4.68	38	.000***	Alt	20	1.8071	0.6926	0.1549	DUY	Üst	20	2.715	0.9218	0.2061	5.131	38	.000***	Alt	20	1.53	0.4658	0.1042	TET	Üst	20	2.65	0.7626	0.1705	4.056	38	.000***	Alt	20	1.65	0.7964	0.1781	BAŞ	Üst	20	2.2	0.8095	0.181	2.585	38	.014*	Alt	20	1.6188	0.5967	0.1334	BAĞ	Üst	20	2.0143	0.7224	0.1615	0.842	38	0.405	Alt	20	1.8286	0.671	0.15	YAP	Üst	20	2.8167	1.0622	0.2375	1.193	38	0.24	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	DAY	Üst	20	3.4167	1.2699	0.284	3.459	38	.001***	Alt	20	2.15	1.0344	0.2313	HAK	Üst	20	2.7938	0.5638	0.1261	1.028	38	0.31	Alt	20	2.5594	0.8496	0.19	YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931	KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt
KÖK	Üst	20	2.9214	0.8088	0.1808	4.68	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8071	0.6926	0.1549				DUY	Üst	20	2.715	0.9218	0.2061	5.131	38	.000***	Alt	20	1.53	0.4658	0.1042	TET	Üst	20	2.65	0.7626	0.1705	4.056	38	.000***	Alt	20	1.65	0.7964	0.1781	BAŞ	Üst	20	2.2	0.8095	0.181	2.585	38	.014*	Alt	20	1.6188	0.5967	0.1334	BAĞ	Üst	20	2.0143	0.7224	0.1615	0.842	38	0.405	Alt	20	1.8286	0.671	0.15	YAP	Üst	20	2.8167	1.0622	0.2375	1.193	38	0.24	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	DAY	Üst	20	3.4167	1.2699	0.284	3.459	38	.001***	Alt	20	2.15	1.0344	0.2313	HAK	Üst	20	2.7938	0.5638	0.1261	1.028	38	0.31	Alt	20	2.5594	0.8496	0.19	YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931	KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666										
DUY	Üst	20	2.715	0.9218	0.2061	5.131	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.53	0.4658	0.1042				TET	Üst	20	2.65	0.7626	0.1705	4.056	38	.000***	Alt	20	1.65	0.7964	0.1781	BAŞ	Üst	20	2.2	0.8095	0.181	2.585	38	.014*	Alt	20	1.6188	0.5967	0.1334	BAĞ	Üst	20	2.0143	0.7224	0.1615	0.842	38	0.405	Alt	20	1.8286	0.671	0.15	YAP	Üst	20	2.8167	1.0622	0.2375	1.193	38	0.24	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	DAY	Üst	20	3.4167	1.2699	0.284	3.459	38	.001***	Alt	20	2.15	1.0344	0.2313	HAK	Üst	20	2.7938	0.5638	0.1261	1.028	38	0.31	Alt	20	2.5594	0.8496	0.19	YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931	KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																								
TET	Üst	20	2.65	0.7626	0.1705	4.056	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.65	0.7964	0.1781				BAŞ	Üst	20	2.2	0.8095	0.181	2.585	38	.014*	Alt	20	1.6188	0.5967	0.1334	BAĞ	Üst	20	2.0143	0.7224	0.1615	0.842	38	0.405	Alt	20	1.8286	0.671	0.15	YAP	Üst	20	2.8167	1.0622	0.2375	1.193	38	0.24	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	DAY	Üst	20	3.4167	1.2699	0.284	3.459	38	.001***	Alt	20	2.15	1.0344	0.2313	HAK	Üst	20	2.7938	0.5638	0.1261	1.028	38	0.31	Alt	20	2.5594	0.8496	0.19	YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931	KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																						
BAŞ	Üst	20	2.2	0.8095	0.181	2.585	38	.014*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.6188	0.5967	0.1334				BAĞ	Üst	20	2.0143	0.7224	0.1615	0.842	38	0.405	Alt	20	1.8286	0.671	0.15	YAP	Üst	20	2.8167	1.0622	0.2375	1.193	38	0.24	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	DAY	Üst	20	3.4167	1.2699	0.284	3.459	38	.001***	Alt	20	2.15	1.0344	0.2313	HAK	Üst	20	2.7938	0.5638	0.1261	1.028	38	0.31	Alt	20	2.5594	0.8496	0.19	YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931	KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																				
BAĞ	Üst	20	2.0143	0.7224	0.1615	0.842	38	0.405																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8286	0.671	0.15				YAP	Üst	20	2.8167	1.0622	0.2375	1.193	38	0.24	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368	DAY	Üst	20	3.4167	1.2699	0.284	3.459	38	.001***	Alt	20	2.15	1.0344	0.2313	HAK	Üst	20	2.7938	0.5638	0.1261	1.028	38	0.31	Alt	20	2.5594	0.8496	0.19	YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931	KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																		
YAP	Üst	20	2.8167	1.0622	0.2375	1.193	38	0.24																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.4167	1.0589	0.2368				DAY	Üst	20	3.4167	1.2699	0.284	3.459	38	.001***	Alt	20	2.15	1.0344	0.2313	HAK	Üst	20	2.7938	0.5638	0.1261	1.028	38	0.31	Alt	20	2.5594	0.8496	0.19	YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931	KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																																
DAY	Üst	20	3.4167	1.2699	0.284	3.459	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.15	1.0344	0.2313				HAK	Üst	20	2.7938	0.5638	0.1261	1.028	38	0.31	Alt	20	2.5594	0.8496	0.19	YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931	KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																																														
HAK	Üst	20	2.7938	0.5638	0.1261	1.028	38	0.31																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.5594	0.8496	0.19				YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931	KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																																																												
YÖD	Üst	20	3.13	0.9718	0.2173	0.929	38	0.359																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.86	0.8635	0.1931				KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307	BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																																																																										
KONA	Üst	20	2.27	0.7205	0.1611	3.905	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.46	0.5844	0.1307				BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573	ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																																																																																								
BOY	Üst	20	2.1214	0.7184	0.1606	1.271	38	0.211																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8357	0.7033	0.1573				ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939	KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																																																																																																						
ONA	Üst	20	2.8875	0.9049	0.2024	0.803	38	0.427																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.6625	0.8671	0.1939				KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151	CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																																																																																																																				
KAR	Üst	20	2.9688	0.8611	0.1926	3.295	38	.002**																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.1625	0.6751	0.151				CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																																																																																																																																		
CEZ	Üst	20	2.82	0.4938	0.1104	3.852	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.05	0.7452	0.1666																																																																																																																																																																																																			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.45'nin incelenmesi sonucunda SA-45 Paranoya alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testleri için yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarınının Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD), Boyun Eğicilik (BOY) ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.46. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Fobi Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p
KUS	Üst	20	2.17	0.4996	0.1117	3.013	38	.005**
	Alt	20	1.71	0.4656	0.1041			
KÖK	Üst	20	2.7857	0.7143	0.1597	4.892	38	.000***
	Alt	20	1.7429	0.6314	0.1412			
DUY	Üst	20	2.285	0.6991	0.1563	5.252	38	.000***
	Alt	20	1.345	0.39	8.72E-02			
TET	Üst	20	2.65	0.8445	0.1888	3.853	38	.000***
	Alt	20	1.6625	0.7749	0.1733			
BAŞ	Üst	20	2.2313	0.773	0.1728	2.995	38	.005**
	Alt	20	1.575	0.6021	0.1346			
BAĞ	Üst	20	2.0857	0.7393	0.1653	1.369	38	0.179
	Alt	20	1.7786	0.6788	0.1518			
YAP	Üst	20	2.9333	1.2072	0.2699	1.585	38	0.121
	Alt	20	2.3667	1.048	0.2343			
DAY	Üst	20	3.45	1.0666	0.2385	4.704	38	.000***
	Alt	20	2.0167	0.8479	0.1896			
HAK	Üst	20	2.6656	0.6145	0.1374	0.737	38	0.466
	Alt	20	2.4938	0.8431	0.1885			
YÖD	Üst	20	2.77	0.9543	0.2134	-0.498	38	0.621
	Alt	20	2.92	0.9501	0.2125			
KONA	Üst	20	2.03	0.8007	0.179	2.861	38	.007**
	Alt	20	1.4	0.5731	0.1281			
BOY	Üst	20	2.3643	0.6898	0.1542	3.066	38	.004**
	Alt	20	1.7143	0.6505	0.1455			
ONA	Üst	20	3.075	0.8433	0.1886	2.432	38	.020*
	Alt	20	2.425	0.8472	0.1894			
KAR	Üst	20	3.0063	0.7053	0.1577	4.549	38	.000***
	Alt	20	2.0375	0.6401	0.1431			
CEZ	Üst	20	2.72	0.5001	0.1118	4.012	38	.000***
	Alt							

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.46'nın incelenmesi sonucunda SA-45 Fobi alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) ve Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.47. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Psikotizm Alt Boyutunda En Yüksek puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p																																																																																																																																																																																																
KUS	Üst	20	2.21	0.533	0.1192	2.657	38	.011*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.75	0.5615	0.1256				KÖK	Üst	20	2.95	0.7259	0.1623	5.332	38	.000***	Alt	20	1.8143	0.6168	0.1379	DUY	Üst	20	2.44	0.9605	0.2148	4.128	38	.000***	Alt	20	1.45	0.4774	0.1067	TET	Üst	20	2.8125	0.7603	0.17	4.239	38	.000***	Alt	20	1.8	0.7504	0.1678	BAŞ	Üst	20	2.1063	0.8174	0.1828	2.114	38	.041*	Alt	20	1.6125	0.65	0.1454	BAĞ	Üst	20	2.0929	0.6926	0.1549	1.084	38	0.285	Alt	20	1.8357	0.8032	0.1796	YAP	Üst	20	2.7667	1.0766	0.2407	0.641	38	0.525	Alt	20	2.55	1.0611	0.2373	DAY	Üst	20	3.4	1.1425	0.2555	4.002	38	.000***	Alt	20	2.1167	0.867	0.1939	HAK	Üst	20	2.7469	0.5321	0.119	2.543	38	.015*	Alt	20	2.3031	0.5708	0.1276	YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169	KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt
KÖK	Üst	20	2.95	0.7259	0.1623	5.332	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8143	0.6168	0.1379				DUY	Üst	20	2.44	0.9605	0.2148	4.128	38	.000***	Alt	20	1.45	0.4774	0.1067	TET	Üst	20	2.8125	0.7603	0.17	4.239	38	.000***	Alt	20	1.8	0.7504	0.1678	BAŞ	Üst	20	2.1063	0.8174	0.1828	2.114	38	.041*	Alt	20	1.6125	0.65	0.1454	BAĞ	Üst	20	2.0929	0.6926	0.1549	1.084	38	0.285	Alt	20	1.8357	0.8032	0.1796	YAP	Üst	20	2.7667	1.0766	0.2407	0.641	38	0.525	Alt	20	2.55	1.0611	0.2373	DAY	Üst	20	3.4	1.1425	0.2555	4.002	38	.000***	Alt	20	2.1167	0.867	0.1939	HAK	Üst	20	2.7469	0.5321	0.119	2.543	38	.015*	Alt	20	2.3031	0.5708	0.1276	YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169	KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326										
DUY	Üst	20	2.44	0.9605	0.2148	4.128	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.45	0.4774	0.1067				TET	Üst	20	2.8125	0.7603	0.17	4.239	38	.000***	Alt	20	1.8	0.7504	0.1678	BAŞ	Üst	20	2.1063	0.8174	0.1828	2.114	38	.041*	Alt	20	1.6125	0.65	0.1454	BAĞ	Üst	20	2.0929	0.6926	0.1549	1.084	38	0.285	Alt	20	1.8357	0.8032	0.1796	YAP	Üst	20	2.7667	1.0766	0.2407	0.641	38	0.525	Alt	20	2.55	1.0611	0.2373	DAY	Üst	20	3.4	1.1425	0.2555	4.002	38	.000***	Alt	20	2.1167	0.867	0.1939	HAK	Üst	20	2.7469	0.5321	0.119	2.543	38	.015*	Alt	20	2.3031	0.5708	0.1276	YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169	KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																								
TET	Üst	20	2.8125	0.7603	0.17	4.239	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8	0.7504	0.1678				BAŞ	Üst	20	2.1063	0.8174	0.1828	2.114	38	.041*	Alt	20	1.6125	0.65	0.1454	BAĞ	Üst	20	2.0929	0.6926	0.1549	1.084	38	0.285	Alt	20	1.8357	0.8032	0.1796	YAP	Üst	20	2.7667	1.0766	0.2407	0.641	38	0.525	Alt	20	2.55	1.0611	0.2373	DAY	Üst	20	3.4	1.1425	0.2555	4.002	38	.000***	Alt	20	2.1167	0.867	0.1939	HAK	Üst	20	2.7469	0.5321	0.119	2.543	38	.015*	Alt	20	2.3031	0.5708	0.1276	YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169	KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																						
BAŞ	Üst	20	2.1063	0.8174	0.1828	2.114	38	.041*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.6125	0.65	0.1454				BAĞ	Üst	20	2.0929	0.6926	0.1549	1.084	38	0.285	Alt	20	1.8357	0.8032	0.1796	YAP	Üst	20	2.7667	1.0766	0.2407	0.641	38	0.525	Alt	20	2.55	1.0611	0.2373	DAY	Üst	20	3.4	1.1425	0.2555	4.002	38	.000***	Alt	20	2.1167	0.867	0.1939	HAK	Üst	20	2.7469	0.5321	0.119	2.543	38	.015*	Alt	20	2.3031	0.5708	0.1276	YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169	KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																				
BAĞ	Üst	20	2.0929	0.6926	0.1549	1.084	38	0.285																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.8357	0.8032	0.1796				YAP	Üst	20	2.7667	1.0766	0.2407	0.641	38	0.525	Alt	20	2.55	1.0611	0.2373	DAY	Üst	20	3.4	1.1425	0.2555	4.002	38	.000***	Alt	20	2.1167	0.867	0.1939	HAK	Üst	20	2.7469	0.5321	0.119	2.543	38	.015*	Alt	20	2.3031	0.5708	0.1276	YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169	KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																		
YAP	Üst	20	2.7667	1.0766	0.2407	0.641	38	0.525																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.55	1.0611	0.2373				DAY	Üst	20	3.4	1.1425	0.2555	4.002	38	.000***	Alt	20	2.1167	0.867	0.1939	HAK	Üst	20	2.7469	0.5321	0.119	2.543	38	.015*	Alt	20	2.3031	0.5708	0.1276	YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169	KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																																
DAY	Üst	20	3.4	1.1425	0.2555	4.002	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.1167	0.867	0.1939				HAK	Üst	20	2.7469	0.5321	0.119	2.543	38	.015*	Alt	20	2.3031	0.5708	0.1276	YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169	KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																																														
HAK	Üst	20	2.7469	0.5321	0.119	2.543	38	.015*																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.3031	0.5708	0.1276				YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169	KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																																																												
YÖD	Üst	20	3	0.885	0.1979	0.954	38	0.346																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.72	0.9699	0.2169				KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565	BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																																																																										
KONA	Üst	20	2.14	0.8338	0.1864	2.711	38	.010**																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.48	0.7001	0.1565				BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287	ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																																																																																								
BOY	Üst	20	2.2071	0.7721	0.1726	1.393	38	0.172																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.9071	0.5757	0.1287				ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142	KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																																																																																																						
ONA	Üst	20	3.075	0.7784	0.1741	3.506	38	.001***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.2875	0.6349	0.142				KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502	CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																																																																																																																				
KAR	Üst	20	3.1375	0.8949	0.2001	4.271	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	2.0688	0.6719	0.1502				CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																																																																																																																																		
CEZ	Üst	20	2.78	0.5502	0.123	4.865	38	.000***																																																																																																																																																																																																
	Alt	20	1.9	0.5929	0.1326																																																																																																																																																																																																			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyükenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.47'nin incelenmesi sonucunda SA-45 Psikotizm alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Boyun Eğicilik (BOY) ve Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.48. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda Somatizasyon Alt Boyutunda En Yüksek puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p
KUS	Üst	20	2.23	0.6562	0.1467	2.547	38	.015*
	Alt	20	1.79	0.4077	9.12E-02			
KÖK	Üst	20	2.7929	0.7021	0.157	3.52	38	.001***
	Alt	20	2.0143	0.6966	0.1558			
DUY	Üst	20	2.415	0.8851	0.1979	3.968	38	.000***
	Alt	20	1.54	0.4346	9.72E-02			
TET	Üst	20	2.5625	0.7428	0.1661	3.313	38	.002**
	Alt	20	1.775	0.7605	0.17			
BAŞ	Üst	20	2.3	0.7349	0.1643	3.385	38	.002**
	Alt	20	1.575	0.6142	0.1374			
BAĞ	Üst	20	2.1143	0.7539	0.1686	1.105	38	0.276
	Alt	20	1.8429	0.7986	0.1786			
YAP	Üst	20	3.1167	0.9629	0.2153	2.747	38	.009**
	Alt	20	2.3	0.917	0.2051			
DAY	Üst	20	3.45	1.0501	0.2348	4.131	38	.000***
	Alt	20	2.1333	0.9637	0.2155			
HAK	Üst	20	2.9	0.7512	0.168	3.313	38	.002**
	Alt	20	2.2	0.573	0.1281			
YÖD	Üst	20	2.99	0.7525	0.1683	1.594	38	0.119
	Alt	20	2.54	1.0138	0.2267			
KONA	Üst	20	2.11	0.7636	0.1707	3.283	38	.002**
	Alt	20	1.41	0.5711	0.1277			
BOY	Üst	20	2.1643	0.7828	0.175	0.52	38	0.606
	Alt	20	2.0357	0.7795	0.1743			
ONA	Üst	20	3.0375	0.8479	0.1896	2.532	38	.016*
	Alt	20	2.4	0.7407	0.1656			
KAR	Üst	20	3.2625	0.7905	0.1768	5.057	38	.000***
	Alt	20	2.1125	0.6398	0.1431			
CEZ	Üst	20	2.72	0.4916	0.1099	2.89	38	.006**
	Alt	20	2.12	0.7878	0.1762			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.48'in incelenmesi sonucunda SA-45 Somatizasyon alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) ve Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testleri dışında alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.49. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda GSI Alt Boyutunda En Yüksek Puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p
KUS	Üst	20	2.31	0.6069	0.1357	4.37	38	.000***
	Alt	20	1.59	0.4179	9.34E-02			
KÖK	Üst	20	2.9143	0.8139	0.182	5.359	38	.000***
	Alt	20	1.6929	0.6136	0.1372			
DUY	Üst	20	2.755	0.9473	0.2118	6.37	38	.000***
	Alt	20	1.32	0.3427	7.66E-02			
TET	Üst	20	2.75	0.7566	0.1692	4.508	38	.000***
	Alt	20	1.6875	0.7339	0.1641			
BAŞ	Üst	20	2.4188	0.7579	0.1695	4.515	38	.000***
	Alt	20	1.4313	0.6184	0.1383			
BAĞ	Üst	20	2.0429	0.6734	0.1506	1.853	38	0.072
	Alt	20	1.6714	0.5919	0.1324			
YAP	Üst	20	2.95	1.1305	0.2528	1.739	38	0.09
	Alt	20	2.3833	0.9194	0.2056			
DAY	Üst	20	3.3833	1.2201	0.2728	4.494	38	.000***
	Alt	20	1.9167	0.8011	0.1791			
HAK	Üst	20	2.8219	0.5635	0.126	3.428	38	.001***
	Alt	20	2.1906	0.6007	0.1343			
YÖD	Üst	20	3.12	0.8643	0.1933	2.326	38	.025*
	Alt	20	2.46	0.9293	0.2078			
KONA	Üst	20	2.32	0.9611	0.2149	4.073	38	.000***
	Alt	20	1.3	0.5749	0.1286			
BOY	Üst	20	2.1929	0.7079	0.1583	1.587	38	0.121
	Alt	20	1.85	0.6579	0.1471			
ONA	Üst	20	2.95	0.9583	0.2143	2.057	38	.047*
	Alt	20	2.3625	0.8448	0.1889			
KAR	Üst	20	3.3938	0.8225	0.1839	6.913	38	.000***
	Alt	20	1.8563	0.5594	0.1251			
CEZ	Üst	20	2.78	0.5764	0.1289	4.434	38	.000***
	Alt	20	1.89	0.6882	0.1539			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklencilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.49'un incelenmesi sonucunda SA-45 GSI alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) ve Boyun Eğicilik (BOY) alt testleri dışında alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.50. SA-45 Uygulanan Çalışma Grubunda PST Alt Boyutunda En Yüksek puan Alan %27'lik Grup ile En Düşük Puan Alan %27'lik Grubun; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Test Puanları İçin Yapılan İlişkisiz Grup "t" Testi Sonuçları

ÇEŞÖT	Grup	N	\bar{x}	ss	SH	T	sd	p
KUS	Üst	20	2.21	0.5857	0.131	3.456	38	.001***
	Alt	20	1.63	0.4692	0.1049			
KÖK	Üst	20	2.9071	0.7506	0.1678	5.694	38	.000***
	Alt	20	1.6643	0.624	0.1395			
DUY	Üst	20	2.6	0.909	0.2033	5.729	38	.000***
	Alt	20	1.335	0.3856	8.62E-02			
TET	Üst	20	2.7625	0.5876	0.1314	5.422	38	.000***
	Alt	20	1.5875	0.7707	0.1723			
BAŞ	Üst	20	2.425	0.7427	0.1661	4.387	38	.000***
	Alt	20	1.4813	0.6114	0.1367			
BAĞ	Üst	20	2.2143	0.6227	0.1392	2.899	38	.006**
	Alt	20	1.6571	0.5925	0.1325			
YAP	Üst	20	3.0833	0.9726	0.2175	1.874	38	0.069
	Alt	20	2.4833	1.0512	0.2351			
DAY	Üst	20	3.4833	1.0786	0.2412	5.355	38	.000***
	Alt	20	1.8667	0.8122	0.1816			
HAK	Üst	20	2.7781	0.5047	0.1129	1.91	38	0.064
	Alt	20	2.3438	0.8833	0.1975			
YÖD	Üst	20	2.94	0.717	0.1603	1.638	38	0.11
	Alt	20	2.48	1.0309	0.2305			
KONA	Üst	20	2.38	0.9128	0.2041	4.387	38	.000***
	Alt	20	1.32	0.5782	0.1293			
BOY	Üst	20	2.3286	0.6923	0.1548	2.546	38	.015*
	Alt	20	1.7786	0.674	0.1507			
ONA	Üst	20	3.0875	0.8401	0.1879	2.284	38	.028*
	Alt	20	2.4875	0.8211	0.1836			
KAR	Üst	20	3.2625	0.7564	0.1691	5.537	38	.000***
	Alt	20	1.9813	0.7063	0.1579			
CEZ	Üst	20	2.74	0.6021	0.1346	3.905	38	.000***
	Alt	20	1.92	0.7208	0.1612			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyükenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.50'nin incelenmesi sonucunda SA-45 PST alt boyutunda en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grupların; 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin üst ve alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testi sonuçlarının Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Haklılık/ Büyükenmecilik (HAK) ve Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testleri dışında tüm alt test puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Elde edilen bu sonuçlar 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin yapı geçerliliğinin bulunduğu bir göstergesidir.

4.2.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Yapılan Kriter Geçerliliği Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu aşamasında, Çocuk ve Ergen Erken Dönem Uyumsuz Şema özellikleri ile yakından ilgili olduğu düşünülen bazı ölçekler (Bkz. s. Yöntem Bölümü, sf), ÇEŞÖT ile birlikte belli çalışma gruplarına uygulanarak; ÇEŞÖT ve sözü edilen ölçekler arasındaki ilişkiler istatistiksel açıdan irdelenmiş, böylece ÇEŞÖT'ün kriter geçerliliği araştırılmıştır. Bu çalışma ölçeğin güvenilirlik analizleri yapıldıktan sonra gerçekleştirilmiştir.

4.2.3.1. Yetişkin Şema Ölçeği (YŞÖ) ve 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Puanları Arasında Pearson Çarpım Momentler Katsayısı Analiz Sonuçları

ÇEŞÖT'ün kriter geçerliliğini saptamak üzere ilk etapta 49 kişilik bir çalışma grubuna ÇEŞÖT ve Yetişkin Şema Ölçeği (YŞÖ) uygulanmıştır. Çalışma grubunun %46.9'u kız; %53.1'i erkek öğrenciden oluşmuştur. Çalışma grubunun tümü; Yetişkin Şema Ölçeği alt yaş sınırı 16 yaş olduğu için, 16 yaş grubundan seçilmiştir. 49 kişilik çalışma grubuna uygulanan ÇEŞÖT ve Yetişkin Şema Ölçeği alt test puanları arasında Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları hesaplanarak, sonuçları Tablo 4.48'de sunulmuştur.

Tablo 4.51. ÇEŞÖT ve Yetişkin Şema Ölçeği Alt Testleri Puanları Arasındaki İlişki Katsayıları

ÇEŞÖT	Yetişkin Şema Ölçeği Alt Testleri																	
	DUY	TET	KÖK	SİZ	KUS	BAŞ	BAĞ	DAY	YAP	BOY	FED	DUB	YÜS	HAK	YÖD	ONA	KAR	CEZ
KUS	.600(***)	0.198	.408(**)	.608(***)	.759(***)	.538(***)	.507(***)	.484(***)	0,052	0.236	0.014	0.252	0.212	0.215	0.186	0.176	0.261	0.17
KÖK	.335(*)	.483(***)	.655(***)	.542(***)	.527(***)	.438(**)	.477(***)	.620(***)	.306(*)	.319(*)	0.134	0.245	0.24	0.267	0.218	0.01	.367(**)	.322(*)
DUY	.737(***)	.426(**)	.486(***)	.665(***)	.751(***)	.434(**)	.565(***)	.577(***)	.281(*)	.343(*)	0.207	.343(*)	0.122	0.255	0.221	0.172	.416(**)	.291(*)
TET	.537(***)	.690(***)	.470(***)	.369(**)	.397(**)	.472(***)	.629(***)	.571(***)	.481(***)	.423(**)	0.238	.306(*)	0.089	0.257	0.25	0.09	.450(***)	.307(*)
BAŞ	.455(***)	.432(**)	.419(**)	.353(*)	.690(***)	.730(***)	.704(***)	.371(**)	.314(*)	.483(***)	0.165	.442(***)	0.141	.301(*)	0.215	0.153	.398(**)	0.26
BAĞ	.428(**)	.510(***)	.472(***)	.421(**)	.618(***)	.667(***)	.780(***)	.562(***)	.520(***)	.640(***)	.295(*)	.411(**)	0.214	.352(*)	.282(*)	0.195	.515(***)	.301(*)
YAP	.321(*)	.616(***)	.283(*)	0.069	0.218	.401(**)	.584(***)	.352(*)	.619(***)	.462(***)	.426(**)	0.033	0.007	0.033	-0.019	-0.186	0.093	0.061
DAY	.441(**)	.551(***)	.590(***)	.540(***)	.410(**)	.336(*)	.457(***)	.703(***)	.393(**)	.399(**)	0.262	0.086	0.036	0.203	.307(*)	0.062	.489(***)	.446(***)
HAK	0.137	.318(*)	.420(**)	.349(*)	0.204	0.215	.377(**)	0.265	0.193	0.263	0.215	.405(**)	.311(*)	.845(***)	.698(***)	.404(**)	.646(***)	.575(***)
YÖD	0.033	0.072	0.235	0.245	0.071	0.027	0.121	0.027	-0.13	0.014	-0.213	0.125	0.181	.498(***)	.621(***)	.305(*)	.585(***)	.535(***)
KONA	.476(***)	.314(*)	.283(*)	.325(*)	.582(***)	.463(***)	.479(***)	.361(*)	0.169	.352(*)	0.031	.475(***)	0.209	0.243	.440(**)	.521(***)	.653(***)	.445(***)
BOY	.428(**)	.444(***)	.384(**)	.317(*)	.312(*)	.333(*)	.474(***)	.288(*)	.516(***)	.625(***)	.590(***)	0.246	0.249	.320(*)	0.213	-0.06	.340(*)	.337(*)
ONA	0.161	0.045	0.187	0.162	0.276	0.113	0.175	0.211	-0.005	0.171	-0.063	.293(*)	.365(**)	0.192	.433(**)	.652(***)	.464(***)	.314(*)
KAR	0.135	0.216	.448(**)	.283(*)	.284(*)	0.263	.316(*)	.286(*)	0.143	.333(*)	0.016	0.176	0.131	.305(*)	.545(***)	.300(*)	.767(***)	.600(***)
CEZ	.406(**)	.405(**)	.580(***)	.458(***)	.447(***)	.383(**)	.428(**)	.390(**)	.329(*)	.407(**)	0.232	.443(***)	.406(***)	.431(**)	.510(***)	0.202	.604(***)	.666(***)

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma/ Utanma, KÖK: Kuşkuçuluk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.51’de de görüldüğü gibi, Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, Kusurluluk/ Utanma (KUS) ($p < .001$), $r = .759$ alt testi arasında bulunmuştur. Bunu $r = .608$ ile Sosyal İzolasyon (SİZ) ($p < .001$), $r = .600$ ile Duygusal Yoksunluk (DUY) ($p < .001$), $r = .538$ ile Başarısızlık (BAŞ) ($p < .001$), $r = .507$ ile Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) ($p < .001$), $r = .484$ ile Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) ($p < .001$) ve $r = .408$ ile Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ($p < .01$) alt testleri izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kusurluluk/ Utanma/ (KUS) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Boyun Eğicilik (BOY), Kendini Feda Etme (FED), Duyguları Bastırma (DUB), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD), Onay Arayıcılık (ONA), Karamsarlık (KAR) ve Cezalandırıcılık (CEZ) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ($p < .001$), $r = .655$ alt testi arasında bulunmuştur. Bunu $r = .620$ ile Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) ($p < .001$), $r = .542$ ile Sosyal İzolasyon (SİZ) ($p < .001$), $r = .527$ ile Kusurluluk/ Utanma/ (KUS) ($p < .001$), $r = .483$ ile Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) ($p < .001$), $r = .477$ ile Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) ($p < .001$), $r = .438$ ile Başarısızlık (BAŞ) ($p < .01$), $r = .367$ ile Karamsarlık (KAR) ($p < .01$), $r = .335$ ile Duygusal Yoksunluk (DUY) ($p < .05$), $r = .322$ ile Cezalandırıcılık (CEZ) ($p < .05$), $r = .319$ ile Boyun Eğicilik (BOY) ($p < .05$) ve $r = .306$ ile Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) ($p < .05$) alt testleri izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında Kendini Feda Etme (FED), Duyguları Bastırma (DUB), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD) ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, Kusurluluk/ Utanma/ (KUS) alt testi arasında bulunmuştur, $r = .751$, ($p < .001$). İkinci en yüksek korelasyon Duygusal Yoksunluk (DUY) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .737$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyon Sosyal İzolasyon (SİZ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .665$, $p < .001$. Bunları sırasıyla $r = .577$ ile Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) ($p < .001$), $r = .565$ ile Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) ($p < .001$), $r = .486$ ile Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ($p < .001$), $r = .434$ ile Başarısızlık (BAŞ) ($p < .01$), $r = .426$ ile Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) ($p < .01$), $r = .416$ ile Karamsarlık (KAR) ($p < .01$), $r = .343$ ile Boyun Eğicilik (BOY) ve Duyguları Bastırma (DUB) ($p < .05$), $r = .291$ ile Cezalandırıcılık (CEZ) ($p < .05$) ve $r = .281$ ile Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında; Kendini Feda Etme (FED), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD) ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, yine Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) alt testi arasında bulunmuştur, $r = .690$, ($p < .001$). İkinci en yüksek korelasyon Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .629$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyon Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .571$, ($p < .001$). Bunları sırasıyla $r = .537$ ile Duygusal Yoksunluk (DUY) ($p < .001$), $r = .481$ ile Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) ($p < .001$), $r = .472$ ile Başarısızlık (BAŞ) ($p < .001$), $r = .470$ ile Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ($p < .001$), $r = .450$ ile Karamsarlık (KAR) ($p < .001$), $r = .423$ ile Boyun Eğicilik (BOY) ($p < .01$), $r = .397$ ile Kusurluluk/ Utanma/ (KUS) ($p < .01$), $r = .369$ ile Sosyal İzolasyon (SİZ) ($p < .01$), $r = .307$ ile Cezalandırıcılık (CEZ) ($p < .05$) ve $r = .306$ ile Duyguları Bastırma (DUB) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında; Kendini Feda Etme (FED), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), Haklılık/

Büyüklenmecilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD) ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Başarısızlık (BAŞ) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, yine Başarısızlık (BAŞ) alt testi arasında elde edilmiştir, $r = .730$, ($p < .001$). İkinci en yüksek korelasyon Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .704$, $p < .001$. Üçüncü en yüksek korelasyon Kusurluluk/ Utanma/ (KUS) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .690$, ($p < .001$). Bunları sırasıyla $r = .483$ ile Boyun Eğicilik (BOY) ($p < .001$), $r = .455$ ile Duygusal Yoksunluk (DUY) ($p < .001$), $r = .442$ ile Duyguları Bastırma (DUB) ($p < .001$), $r = .432$ ile Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) ($p < .01$), $r = .419$ ile Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ($p < .01$), $r = .398$ ile Karamsarlık (KAR) ($p < .01$), $r = .371$ ile Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık (DAY) ($p < .01$), $r = .353$ ile Sosyal İzolasyon (SİZ) ($p < .05$), $r = .314$ ile Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) ($p < .05$) ve $r = .301$ ile Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Başarısızlık (BAŞ) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında; Kendini Feda Etme (FED), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), Yetersiz Özdenetim (YÖD), Onay Arayıcılık (ONA) ve Cezalandırıcılık (CEZ) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri içinde en yüksek korelasyon, yine Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt testi arasında elde edilmiştir, $r = .780$, ($p < .001$). İkinci en yüksek korelasyon Başarısızlık (BAŞ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .667$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyon Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .640$, ($p < .001$). Bunları sırasıyla $r = .618$ ile Kusurluluk/ Utanma/ (KUS) ($p < .001$), $r = .562$ ile Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık (DAY) ($p < .001$), $r = .520$ ile Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) ($p < .001$), $r = .515$ ile Karamsarlık (KAR) ($p < .001$), $r = .510$ ile Terk edilme ve Tutarsızlık (TET) ($p < .001$), $r = .472$ ile Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ($p < .001$), $r = .428$ ile Duygusal Yoksunluk (DUY) ($p < .01$), $r = .421$ ile Sosyal İzolasyon (SİZ) ($p < .01$), $r = .411$ ile Duyguları Bastırma (DUB) ($p < .01$) ve $r = .352$ ile Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) ($p < .05$), $r = .301$ ile Cezalandırıcılık (CEZ) ($p < .05$), $r =$

.295 ile Kendini Feda Etme (FED) ($p < .05$) ve $r = .282$ ile Yetersiz Özdenetim (YÖD) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri içinde; Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, yine Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt testi arasında elde edilmiştir, $r = .619$, ($p < .001$). İkinci en yüksek korelasyonTerk Edilme ve Tutarsızlık (TET) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .616$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyonBağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .584$, $p < .001$. Dördüncü en yüksek korelasyon Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .462$, ($p < .001$). Bunları sırasıyla $r = .426$ ile Kendini Feda Etme (FED) ($p < .01$), $r = .401$ ile Başarısızlık (BAŞ) ($p < .01$), $r = .352$ ile Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) ($p < .05$), $r = .321$ ile Duygusal Yoksunluk (DUY) ($p < .05$) ve $r = .283$ ile Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında; Sosyal İzolasyon (SİZ), Kusurluluk/ Utanma/ (KUS), Duyguları Bastırma (DUB), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD), Onay Arayıcılık (ONA), Karamsarlık (KAR) ve Cezalandırıcılık (CEZ) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, yine Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt testi arasında elde edilmiştir, $r = .703$, ($p < .001$). İkinci en yüksek korelasyon Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .590$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyonTerk Edilme ve Tutarsızlık (TET) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .551$, ($p < .001$). Dördüncü en yüksek korelasyonSosyal İzolasyon (SİZ) alt boyutu arasında bulunmuştur $r = .540$, ($p < .001$). Beşinci en yüksek korelasyonKaramsarlık (KAR) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .489$, $p < .001$. Bunları sırasıyla $r = .457$ ile Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) ($p < .001$), $r = .446$ ile

Cezalandırıcılık (CEZ) ($p < .001$), $r = .441$ ile Duygusal Yoksunluk (DUY) ($p < .01$), $r = .410$ ile Kusurluluk/ Utanma (KUS) ($p < .01$) ve $r = .399$ ile Boyun Eğicilik (BOY) ($p < .01$), $r = .393$ ile Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) ($p < .01$), $r = .336$ ile Başarısızlık (BAŞ) ($p < .05$) ve $r = .307$ ile Yetersiz Özdenetim (YÖD) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri içinde; Kendini Feda Etme (FED), Duyguları Bastırma (DUB), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), ve Onay Arayıcılık (ONA), alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, yine Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi arasında elde edilmiştir, $r = .845$, ($p < .001$). İkinci en yüksek Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .698$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyon Karamsarlık (KAR) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .646$, ($p < .001$). Dördüncü en yüksek korelasyon Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .575$, ($p < .001$). Beşinci en yüksek korelasyon Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .420$, ($p < .01$). Bunları sırasıyla $r = .405$ ile Duyguları Bastırma (DUB) ($p < .01$), $r = .404$ ile Onay Arayıcılık (ONA) ($p < .01$), $r = .377$ ile Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) ($p < .01$) $r = .349$ ile Sosyal İzolasyon (SİZ) ($p < .05$), $r = .318$ ile Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) ($p < .05$) ve $r = .311$ ile Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri içinde; Duygusal Yoksunluk (DUY), Kusurluluk/ Utanma (KUS), Başarısızlık (BAŞ), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Boyun Eğicilik (BOY) ve Kendini Feda Etme (FED) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, yine Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testi arasında elde edilmiştir, $r = .621$, ($p < .001$). İkinci en yüksek Karamsarlık (KAR) şeması alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .585$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyon Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutu arasında

bulunmuştur, $r = .535$, ($p < .001$). Dördüncü en yüksek korelasyon Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .498$, ($p < .001$). Beşinci en yüksek korelasyon Onay Arayıcılık (ONA) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .305$, ($p < .05$). Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Duygusal Yoksunluk (DUY), Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET), Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK), Sosyal İzolasyon (SİZ), Kusurluluk/ Utanma (KUS), Başarısızlık (BAŞ), Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Boyun Eğicilik (BOY), Kendini Feda Etme (FED), Duyguları Bastırma (DUB) ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Kendini Onaylamama (KONA) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, Karamsarlık (KAR) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .653$, ($p < .001$). İkinci en yüksek Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .582$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyon Onay Arayıcılık (ONA) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .521$, ($p < .001$). Dördüncü en yüksek korelasyon Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .479$, ($p < .001$). Beşinci en yüksek korelasyon Duygusal Yoksunluk (DUY) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .476$, ($p < .001$). Bunları sırasıyla $r = .475$ ile Duyguları Bastırma (DUB) ($p < .001$), $r = .463$ ile Başarısızlık (BAŞ) ($p < .001$), $r = .445$ ile Cezalandırıcılık (CEZ) ($p < .001$), $r = .440$ ile Yetersiz Özdenetim (YÖD) ($p < .01$), $r = .361$ ile Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) ($p < .05$), $r = .352$ ile Boyun Eğicilik (BOY) ($p < .05$), $r = .325$ ile Sosyal İzolasyon (SİZ), $r = .314$ ile Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) ($p < .05$) ve $r = .283$ ile Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Kendini Onaylamama (KONA) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri içinde; Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Kendini Feda Etme (FED), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) ve Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Boyun Eğicilik (BOY) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, yine Boyun

Eğicilik (BOY) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .625$, ($p < .001$). İkinci en yüksek Kendini Feda Etme (FED) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .590$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyon Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .516$, ($p < .001$). Dördüncü en yüksek korelasyon Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .474$, ($p < .001$). Beşinci en yüksek korelasyon Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .444$, ($p < .001$). Bunları sırasıyla $r = .428$ ile Duygusal Yoksunluk (DUY) ($p < .001$), $r = .384$ ile Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) ($p < .01$), $r = .340$ ile Karamsarlık (KAR) ($p < .05$), $r = .337$ ile Cezalandırıcılık (CEZ) ($p < .05$), $r = .333$ ile Başarısızlık (BAŞ) ($p < .05$), $r = .320$ ile Haklılık/ Büyükleme (HAK), ($p < .05$) $r = .317$ ile Sosyal İzolasyon (SİZ), ($p < .05$), $r = .312$ ile Kusurluluk/ Utanma (KUS) ($p < .05$) ve $r = .288$ ile Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Boyun Eğicilik (BOY) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri içinde; Duyguları Bastırma (DUB), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), Yetersiz Özdenetim (YÖD) ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Onay Arayıcılık (ONA) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında en yüksek korelasyon, yine Onay Arayıcılık (ONA) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .652$, ($p < .001$). İkinci en yüksek Karamsarlık (KAR) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .464$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyon Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .433$, ($p < .001$). Dördüncü en yüksek korelasyon Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .365$, ($p < .01$). Beşinci en yüksek korelasyon Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .314$, ($p < .05$). Altıncı en yüksek korelasyon Duyguları Bastırma (DUB) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .293$, ($p < .05$). Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Duygusal Yoksunluk (DUY), Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET), Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK), Sosyal İzolasyon (SİZ), Kusurluluk/ Utanma (KUS), Başarısızlık (BAŞ), Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Boyun Eğicilik (BOY),

Kendini Feda Etme (FED) ve Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ihtiyaç alanı Karamsarlık (KAR) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri içinde en yüksek korelasyon, yine Karamsarlık (KAR) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .767$ ($p < .001$). İkinci en yüksek Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .600$, ($p < .001$). Üçüncü en yüksek korelasyon Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .545$, ($p < .001$). Dördüncü en yüksek korelasyon Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK), alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .448$, ($p < .01$). Beşinci en yüksek korelasyon Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .333$, ($p < .05$). Altıncı en yüksek korelasyon Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .316$, ($p < .05$). Yedinci en yüksek korelasyon Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .305$, ($p < .05$). Sekizinci en yüksek korelasyon Onay Arayıcılık (ONA) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .300$, ($p < .05$). Bunları sırasıyla $r = .286$ ile Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) ($p < .05$), $r = .284$ ile Kusurluluk/ Utanma (KUS) ($p < .05$) ve $r = .283$ ile Sosyal İzolasyon (SİZ) ($p < .05$) izlemiştir. Elde edilen tüm bu anlamlı ilişkiler pozitif yöndedir. ÇEŞÖT Karamsarlık (KAR) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri içinde, Duygusal Yoksunluk (DUY), Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET), Başarısızlık (BAŞ), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Kendini Feda Etme (FED), Duyguları Bastırma (DUB) ve Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ihtiyaç alanı Cezalandırıcılık (CEZ) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri içinde en yüksek korelasyon, yine Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutu arasında bulunmuştur, $r = .666$, ($p < .001$). Ancak ÇEŞÖT Cezalandırıcılık (CEZ) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği alt testleri arasında Kendini Feda Etme (FED) ve Onay Arayıcılık (ONA) dışındaki tüm şema alanları ile istatistiksel açıdan en az ($p < .05$) düzeyinde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. ÇEŞÖT Cezalandırıcılık (CEZ) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçeği, Karamsarlık (KAR), $r = .604$, ($p < .001$), Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK), $r = .580$, ($p < .001$), Yetersiz Özdenetim (YÖD), $r = .510$, ($p < .001$) Sosyal İzolasyon (SİZ), $r = .458$, ($p < .001$), Kusurluluk/ Utanma (KUS), $r = .447$, ($p < .001$) Duyguları Bastırma (DUB), $r = .443$,

($p < .001$), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), $r = .431$, ($p < .01$) Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), $r = .428$, ($p < .01$), Boyun Eğicilik (BOY), $r = .407$, ($p < .01$), Duyarsızlık (DUY), $r = .406$, ($p < .01$), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS), $r = .406$, ($p < .01$), Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET), $r = .405$, ($p < .01$), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY), $r = .390$, ($p < .01$), Başarısızlık (BAŞ), $r = .383$, ($p < .01$) ve Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), $r = .329$, ($p < .01$) alt testleri arasındaki ilişkiler pozitif yönde anlamlıdır. Yukarıda açıklandığı gibi ÇEŞÖT Cezalandırıcılık (CEZ) alt testi ile Yetişkin Şema Ölçekleri içinde sadece Kendini Feda Etme (FED) ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

4.2.3.2. Sıfat Listesi Kişilik Testi (Adjective Check List) (ACL) ve 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Puanları Arasında Pearson Çarpım Momentler Katsayısı Analiz Sonuçları

ÇEŞÖT'ün kriter geçerliliğini saptamak üzere ikinci etapta 42 kişilik bir çalışma grubuna ÇEŞÖT ve Sıfat Listesi Kişilik Testi (Adjective Check List) (ACL) uygulanmıştır. Çalışma grubunun %64.3'ü kız; %35.7'si erkek öğrenciden oluşmuştur. Çalışma grubunun %21.4'ü 16 yaş grubundan olduğu için onların ACL puanlaması için yetişkin norm grubu değerleri kullanılmıştır. Grubun %38.1'i 14 yaş, %33.3'ü 13 yaş ve %7.1'i 15 yaş grubu olduğu göz önünde bulundurularak ACL'nin ergen norm değerleri kullanılmıştır. Kırk iki kişilik çalışma grubuna uygulanan ÇEŞÖT ve Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt boyut puanları arasında Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları hesaplanmış, sonuçları Tablo 4.49'da sunulmuştur.

Tablo 4.52. ÇEŞÖT ve Sıfat Listesi Kişilik Testi (Adjective Check List) (ACL) Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki Katsayıları

	KUS	Kök	DUY	TET	BAŞ	BAĞ	YAP	DAY	HAK	YöD	KONA	BOY	ONA	KAR	CEZ
Başarma	-0.266	-0.05	-0.094	-0.116	-.339(*)	-0.223	0.049	-0.121	-0.129	-.365(*)	-.316(*)	-0.242	0.166	-.311(*)	0.105
Başatlık	-.393(**)	-0.14	-0.169	-0.169	-0.298	-0.263	0.054	-0.175	0.021	-0.206	-.384(*)	-.309(*)	0.006	-0.232	0.047
Sebat	-.305(*)	-0.296	-.349(*)	-0.203	-0.271	-0.235	-0.034	-0.204	-.357(*)	-.461(**)	-.424(**)	-0.119	0.045	-.407(**)	0.025
Düzen	-0.226	-.313(*)	-.414(**)	-0.24	-0.251	-0.159	-0.181	-0.231	-.403(**)	-.444(**)	-.394(**)	-0.033	-0.04	-.385(*)	0.054
Duy. Anlama	-.377(*)	-0.22	-0.118	-0.23	-.397(**)	-0.071	-0.089	-.348(*)	0.017	-0.028	-.398(**)	-0.076	-0.018	-.308(*)	-0.147
Şefkat Gös	-0.274	0.032	0.078	0.091	-0.233	0.089	0.159	-0.062	-0.241	-0.297	-0.229	0.14	0.237	-0.26	0.104
Yakınlık	-.371(*)	-0.146	-0.101	-0.112	-.413(**)	-0.127	-0.004	-0.173	-.365(*)	-.402(**)	-.454(**)	0.078	0.04	-.404(**)	0.182
Karşı Cins. İ.	-0.195	0.096	0.237	0.012	-0.195	-0.085	0.17	0.11	-0.282	-.374(*)	-0.193	0.048	-.335(*)	-0.207	0.29
Gösteriş	-0.053	0.187	0.226	-0.112	-0.007	-0.162	0.063	-0.002	-0.094	-0.284	-0.056	-0.122	0.172	-0.153	0.183
Bağımsızlık	-0.083	-0.226	0.02	-.352(*)	-0.153	-.338(*)	-.347(*)	-0.211	.320(*)	.356(*)	-0.113	-.324(*)	-0.273	-0.041	-.326(*)
Saldırganlık	0.244	0.147	0.134	-0.096	0.287	-0.006	0.04	0.178	0.24	0.19	0.221	-0.199	-0.053	.370(*)	0.011
Değişiklik	-0.013	0.225	.304(*)	0.008	0.003	0.061	-0.092	-0.09	-0.055	0.024	0.15	0.164	0.092	0.04	0.07
İlgi Görme	.478(***)	.494(***)	.412(**)	.412(**)	.566(***)	.559(***)	.397(**)	.575(***)	0.023	0.072	.689(***)	.353(*)	.351(*)	.562(***)	.312(*)
Kendini Suç.	.390(*)	.367(*)	0.219	.455(**)	.504(***)	.505(***)	0.294	.355(*)	-0.187	-0.033	.574(***)	.507(***)	.305(*)	.441(**)	.342(*)
Uyarılık	0.131	0.202	0.04	.357(*)	0.038	.317(*)	0.283	0.16	-0.285	-.310(*)	0.056	.376(*)	0.144	-0.025	0.222
Danışmaya Haz. O.	.323(*)	0.137	0.181	-0.001	0.245	-0.091	-0.16	-0.105	0.254	0.129	0.199	-0.004	-0.162	0.125	-0.057
Otokontrol	-0.054	0.025	-0.119	0.214	-0.134	0.202	-0.039	0.003	-0.163	-0.156	-0.02	0.211	-0.042	-0.071	0.002
Özgüven	-.349(*)	0.011	-0.06	-0.054	-0.29	-0.137	0.248	-0.131	-0.061	-.355(*)	-.395(**)	-0.134	0.118	-.355(*)	0.043
Kişisel Uyum	-.471(**)	-0.181	-0.165	-0.032	-.420(**)	-0.045	-0.016	-0.16	-.346(*)	-.320(*)	-.428(**)	0.008	0.085	-.476(***)	0.109
İdeal Benlik	-.453(**)	-.362(*)	-0.29	-0.269	-.543(***)	-.430(**)	-0.257	-.512(***)	-.310(*)	-.347(*)	-.564(***)	-0.268	-0.005	-.559(***)	-0.016
Yaratıcı Kişilik	-0.291	-0.129	-0.143	-0.231	-.416(**)	-.412(**)	-0.218	-.464(**)	0.044	-0.11	-.445(**)	-0.247	-0.092	-.475(***)	-0.132
Askeri Lider.	-.375(*)	-0.268	-0.26	-0.175	-.339(*)	-0.174	-0.128	-.350(*)	-0.272	-.332(*)	-.367(*)	-0.102	-0.017	-.398(**)	0.057
Erkeksi Özel.	-0.213	-.323(*)	-0.21	-.341(*)	-0.217	-.370(*)	-0.125	-.330(*)	.404(**)	0.225	-.355(*)	-.418(**)	-0.09	-0.176	-0.074
Kadınsı Özel.	-0.104	0.173	0.15	0.198	-0.048	0.263	0.291	0.271	-0.125	-0.116	0.042	0.058	0.216	0.052	0.154

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duyusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıklılık, HAK: Haklılık/ Büyükleme, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.49’da görüldüğü gibi, Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, İlgi Görme alt testi arasında bulunmuştur, $r = .478$, $p < .001$. Bunu, $r = -.471$ (negatif korelasyon) ile Kişisel Uyum ($p < .01$), $r = -.453$ (negatif korelasyon) ile İdeal Benlik ($p < .01$), $r = -.393$ (negatif korelasyon) ile Başatlık ($p < .01$), $r = .390$ ile Kendini Suçlama ($p < .01$), $r = -.377$ (negatif korelasyon) ile Duyguları Anlama ($p < .05$), $r = -.375$ (negatif korelasyon) ile Askeri Liderlik ($p < .05$), $r = -.371$ (negatif korelasyon) ile Yakınlık ($p < .05$), $r = .323$ ile Danışmaya Hazır Olma ($p < .05$) ve $r = -.305$ (negatif korelasyon) ile Sebat ($p < .05$) alt boyutları izlemiştir. Öğrencilerin Kusurluluk/ Utanma (KUS) şeması puanları yükselirken; İlgi görme, Kendini suçlama, Danışmaya Hazır Olma kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Kusurluluk/ Utanma (KUS) şeması puanları yükselirken; Başatlık, Sebat, Duyguları Anlama, Yakınlık, Özgüven, Kişisel Uyum, İdeal Benlik ve Askeri Liderlik kişilik özellikleri puanları istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde düşmüştür. ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başarma, Düzen, Şefkat Gösterme, Karşı Cinsle İlişkiler, Gösteriş, Bağımsızlık, Saldırganlık, Değişiklik, Uyarlık, Otokontrol, Yaratıcı Kişilik, Erkeksi Özellikler ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri içinde en yüksek korelasyon, İlgi Görme alt testi arasında bulunmuştur, $r = .494$, $p < .001$. Bunu $r = .367$ ile Kendini Suçlama ($p < .05$), $r = -.362$ (negatif korelasyon) ile İdeal Benlik ($p < .05$), $r = -.323$ (negatif korelasyon) ile Erkeksi Özellikler ($p < .05$), $r = -.313$ (negatif korelasyon) ile Düzen ($p < .05$) alt boyutları izlemiştir. Öğrencilerin Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) şeması puanları yükselirken; İlgi görme, kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) şeması puanları yükselirken; İdeal Benlik, Düzen, Erkeksi Özellikler, kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başarma, Başatlık, Sebat, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme,

Yakınlık, Karşı Cinsle İlişkiler, Gösteriş, Bağımsızlık, Saldırganlık, Değişiklik, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Uyarlık, Otokontrol, Kişisel Uyum, Özgüven, Yaratıcı Kişilik, Askeri Liderlik ve Kadımsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi ile Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = -.414$ (negatif korelasyon) ile Düzen alt boyutundan elde edilmiştir, ($p < .01$). Bunu $r = .412$ ile İlgi Görme ($p < .01$), $r = -.349$ (negatif korelasyon) ile Sebat ($p < .05$) ve $r = .304$ ile Değişiklik ($p < .05$) alt boyutları izlemiştir. Öğrencilerin Duygusal Yoksunluk (DUY)şeması puanları yükselirken; İlgi görme ve değişiklik kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Duygusal Yoksunluk (DUY)şeması puanları yükselirken; Düzen kişilik özelliği puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başarma, Başatlık, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme, Yakınlık, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Bağımsızlık, Saldırganlık, Kendini Suçlama, Uyarlık, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Kişisel Uyum, Özgüven, İdeal Benlik, Yaratıcı Kişilik, Askeri Liderlik, Erkeksi Özellikler ve Kadımsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET)şeması alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .455$ ile Kendini Suçlama alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .01$. Bunu $r = .412$ ile İlgi Görme ($p < .01$), $r = .357$ ile Uyarlık ($p < .05$), $r = -.352$ (negatif korelasyon) ile Bağımsızlık ($p < .05$) ve $r = -.341$ (negatif korelasyon) ile Erkeksi Özellikler alt boyutları izlemiştir, ($p < .05$). Öğrencilerin Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) Şeması puanları yükselirken; Kendini Suçlama, İlgi görme ve Uyarlık kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) Şeması puanları yükselirken; Bağımsızlık ve Erkeksi özellikler kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) Şeması alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL), Başarma, Başatlık, Sebat, Düzen, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme, Yakınlık, Karşı

Cinsle İlişki, Gösteriş, Saldırganlık, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Kişisel Uyum, Özgüven, İdeal Benlik, Yaratıcı Kişilik, Askeri Liderlik, Kişisel Uyum, Değişiklik ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Başarısızlık (BAŞ) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (Adjective Check List) (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .566$ ile İlgi Görme ($p < .001$) alt boyutundan elde edilmiştir. Bunu $r = -.543$ (negatif korelasyon) ile İdeal Benlik ($p < .001$), $r = .504$ ile Kendini Suçlama ($p < .001$), $r = -.420$ (negatif korelasyon) ile Kişisel Uyum ($p < .01$), $r = -.416$ (negatif korelasyon) ile Yaratıcı Kişilik ($p < .01$), $r = -.413$ (negatif korelasyon) ile Yakınlık ($p < .01$), $r = -.397$ (negatif korelasyon) ile Duyguları Anlama ($p < .01$) ve $r = -.339$ (negatif korelasyon) ile Başarma ($p < .01$), $r = -.339$ (negatif korelasyon) Askeri Liderlik ($p < .05$) alt boyutları izlemiştir. Öğrencilerin, Başarısızlık (BAŞ) şeması puanları yükselirken; Kendini Suçlama, İlgi görme kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin, Başarısızlık (BAŞ) şeması puanları yükselirken; İdeal Benlik, Kişisel uyum, Yaratıcı Kişilik, Yakınlık, Duyguları Anlama, Başarma ve Askeri Liderlik kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Başarısızlık (BAŞ) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başatlık, Sebat, Düzen, Şefkat Gösterme, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Bağımsızlık, Saldırganlık, Değişiklik, Uyarlık, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Özgüven, Erkeksi özellikler ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .559$ ile İlgi Görme alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .001$. Bunu $r = .505$ ile Kendini Suçlama ($p < .001$), $r = -.430$ (negatif korelasyon) ile İdeal Benlik ($p < .01$), $r = -.412$ (negatif korelasyon) ile Yaratıcı Kişilik ($p < .01$), $r = -.370$ (negatif korelasyon) ile Erkeksi Özellikler ($p < .05$), $r = -.338$ (negatif korelasyon) ile Bağımsızlık ve $r = .317$ ile Uyarlık ($p < .05$) izlemiştir. Öğrencilerin Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) şeması puanları yükselirken; İlgi görme, Kendini suçlama ve Uyarlık kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) şeması puanları yükselirken; İdeal Benlik, Yaratıcı Kişilik, Erkeksi Özellikler ve

Bağımsızlık kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başarma, Başatlık, Sebat, Düzen, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme, Yakınlık, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Saldırganlık, Değişiklik, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Özgüven, Kişisel Uyum, Askeri Liderlik ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .397$ ile İlgi Görme alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .01$. Bunu $r = -.347$ (negatif korelasyon) ile Bağımsızlık izlemiştir, $p < .05$. Öğrencilerin Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) Şeması puanları yükselirken; İlgi görme kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) şeması puanları yükselirken; Bağımsızlık kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başarma, Başatlık, Sebat, Düzen, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme, Yakınlık, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Saldırganlık, Değişiklik, Kendini Suçlama, Uyarlık, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Özgüven, Kişisel Uyum, İdeal Benlik, Yaratıcı Kişilik, Askeri Liderlik, Erkeksi Özellikler ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .575$ ile İlgi Görme alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .001$. Bunu $r = -.512$ (negatif korelasyon) ile İdeal Benlik ($p < .001$), $r = -.464$ (negatif korelasyon) ile Yaratıcı Kişilik ($p < .001$), $r = .355$ ile Kendini Suçlama ($p < .01$), $r = -.350$ (negatif korelasyon) ile Askeri Liderlik ($p < .05$), $r = -.348$ (negatif korelasyon) ile Duyguları Anlama ve $r = -.330$ (negatif korelasyon) ile Erkeksi Özellikler ($p < .05$) izlemiştir. Öğrencilerin Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) şeması puanları yükselirken; İlgi görme ve kendini suçlama kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) şeması puanları yükselirken; Yaratıcı Kişilik, İdeal Benlik, Askeri Liderlik,

Duyguları Anlama ve Erkeksi Özellikler kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başarma, Başatlık, Sebat, Düzen, Şefkat Gösterme, Yakınlık, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Bağımsızlık, Saldırganlık, Değişiklik, Uyarlık, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Özgüven, Kişisel Uyum ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .404$ ile Erkeksi Özellikler alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .01$. Bunu $r = -.403$ (negatif korelasyon) ile Düzen ($p < .01$), $r = -.365$ (negatif korelasyon) ile Yakınlık ($p < .05$), $r = -.357$ (negatif korelasyon) ile Sebat ($p < .05$), $r = -.346$ (negatif korelasyon) ile Kişisel Uyum ($p < .05$), $r = .320$ ile Bağımsızlık ve $r = -.310$ (negatif korelasyon) ile İdeal Benlik ($p < .05$) izlemiştir. Öğrencilerin Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) Şeması puanları yükselirken; bağımsızlık ve Erkeksi Özellikler kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK)şeması puanları yükselirken; Düzen, Sebat, Yakınlık, Kişisel Uyum ve İdeal Benlik kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT, Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başarma, Başatlık, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Saldırganlık, Değişiklik, İlgi Görme, Kendini Suçlama, Uyarlık, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Özgüven, Yaratıcı Kişilik, Askeri Liderlik ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = -.461$ (negatif korelasyon) ile Sebat ($p < .01$) alt boyutundan elde edilmiştir. Bunu $r = -.444$ (negatif korelasyon) ile Düzen ($p < .01$), $r = -.402$ ile Yakınlık ($p < .051$), $r = -.374$ (negatif korelasyon) ile Karşı Cinsle İlişki ($p < .05$), $r = -.365$ (negatif korelasyon) Başarma ($p < .05$), $r = .356$ ile Bağımsızlık ($p < .05$), $r = -.355$ (negatif korelasyon) ile Özgüven ($p < .05$), $r = -.347$ (negatif korelasyon) ile İdeal Benlik, $r = -.332$ (negatif korelasyon) ile Askeri Liderlik ($p < .05$), $r = -.320$ (negatif korelasyon) ile Kişisel

Uyum ($p < .05$) ve $r = -.310$ (negatif korelasyon) ile Uyarlık ($p < .05$) izlemiştir. Öğrencilerin Yetersiz Özdenetim (YÖD) şeması puanları yükselirken; bağımsızlık kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Yetersiz Özdenetim (YÖD) Şeması puanları yükselirken, Başarma, Sebat, Düzen, Yakınlık, Karşı Cinsle İlişki, Başarma, özgüven, Kişisel Uyum, Askeri Liderlik, Uyarlık ve İdeal Benlik kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başatlık, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme, Gösteriş, Saldırganlık, Değişiklik, İlgi Görme, Kendini Suçlama, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Yaratıcı Kişilik, Erkeksi özellikler ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Kendini Onaylamama (KONA) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .689$ ile İlgi Görme alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .001$. Bunu $r = .574$ ile Kendini Suçlama ($p < .001$), $r = -.564$ (negatif korelasyon) ile İdeal Benlik ($p < .001$), $r = -.454$ (negatif korelasyon) ile Yakınlık ($p < .01$), $r = -.445$ (negatif korelasyon) ile Yaratıcı Kişilik ($p < .01$), $r = -.428$ Kişisel Uyum ($p < .01$), $r = -.424$ (negatif korelasyon) ile Sebat ($p < .01$), $r = -.398$ (negatif korelasyon) ile Duyguları Anlama ($p < .01$), $r = -.395$ (negatif korelasyon) ile Özgüven, $r = -.394$ (negatif korelasyon) ile Düzen ($p < .05$), $r = -.384$ (negatif korelasyon) ile Başatlık ($p < .05$), $r = -.367$ (negatif korelasyon) ile Askeri Liderlik ($p < .05$), $r = -.355$ (negatif korelasyon) ile Erkeksi Özellikler ve $r = -.316$ (negatif korelasyon) ile Başarma ($p < .05$) izlemiştir. Öğrencilerin Kendini Onaylamama (KONA)şeması puanları yükselirken; İlgi Görme ve Kendini Suçlama kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Kendini Onaylamama (KONA)şeması puanları yükselirken; Başarma, başatlık, Sebat, Düzen, Duyguları Anlama, Yakınlık, özgüven, Kişisel Uyum, Yaratıcı Kişilik, Askeri Liderlik ve İdeal Benlik kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Kendini Onaylamama (KONA) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Şefkat Gösterme, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Bağımsızlık, Saldırganlık, Değişiklik, Uyarlık, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Boyun Eğicilik (BOY) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .507$ ile Kendini Suçlama alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .001$. Bunu $r = -.418$ (negatif korelasyon) ile Erkeksi Özellikler ($p < .01$), $r = .376$ ile Uyarlık ($p < .05$), $r = .353$ ile İlgi Görme ($p < .05$), $r = -.324$ (negatif korelasyon) ile Bağımsızlık ($p < .05$) ve $r = -.309$ (negatif korelasyon) ile Başatlık ($p < .05$) izlemiştir. Öğrencilerin Boyun Eğicilik (BOY)şeması puanları yükselirken; Uyarlık, İlgi Görme ve Kendini Suçlama kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Boyun Eğicilik (BOY)şeması puanları yükselirken; Erkeksi Özellikler, Bağımsızlık ve Başatlık kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Boyun Eğicilik (BOY) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başarma, Sebat, Düzen, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme, Yakınlık, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Saldırganlık, Değişiklik, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Kişisel Uyum, Özgüven, İdeal Benlik, Yaratıcı Kişilik, Askeri Liderlik ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Onay Arayıcılık (ONA) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .351$ ile İlgi Görme alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .05$. Bunu ikinci sırada $r = .335$ ile Karşı Cinsle İlişki ve üçüncü sırada $r = .305$ ile Kendini Suçlama izlemiştir, $p < .05$. Öğrencilerin Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri puanları yükselirken; İlgi görme, Karşı Cinsle İlişkiler ve Kendini Suçlama alt test puanları da artış göstermiştir. ÇEŞÖT Onay Arayıcılık (ONA) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başarma, Başatlık, Sebat, Düzen, Duyguları Anlama, Şefkat Gösterme, Yakınlık, Gösteriş, Bağımsızlık, Saldırganlık, Değişiklik, Uyarlık, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Özgüven Kişisel Uyum, İdeal Benlik, Yaratıcı Kişilik, Askeri Liderlik, Erkeksi Özellikler ve Kadınsı Özellikler kişilik özellikleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme ihtiyaç alanını oluşturan Karamsarlık (KAR) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .562$ ile İlgi Görme alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .001$. Bunu $r = -.559$ (negatif korelasyon) ile İdeal Benlik ($p < .001$), $r = -.476$ (negatif korelasyon)

ile Kişisel Uyum ($p < .001$), $r = -.475$ (negatif korelasyon) ile Yaratıcı Kişilik ($p < .001$), $r = .441$ ile Kendini Suçlama ($p < .01$), $r = -.407$ (negatif korelasyon) ile Sebat ($p < .01$), $r = -.404$ (negatif korelasyon) ile Yakınlık ($p < .01$), $r = -.398$ (negatif korelasyon) ile Askeri Liderlik, $r = -.385$ (negatif korelasyon) ile Düzen ($p < .05$), $r = .370$ ile Saldırganlık ($p < .05$), $r = -.355$ (negatif korelasyon) ile Özgüven ($p < .05$), $r = -.311$ (negatif korelasyon) ile Başarma ve $r = -.308$ (negatif korelasyon) ile Duyguları Anlama ($p < .05$) izlemiştir. Öğrencilerin Karamsarlık (KAR) Şeması puanları yükselirken; İlgı Görme ve Kendini Suçlama kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. Ancak Öğrencilerin Karamsarlık (KAR) Şeması puanları yükselirken; İdeal Benlik, Kişisel Uyum, Yaratıcı Kişilik, Sebat, Askeri Liderlik, Düzen, özgüven, Başarma ve Duyguları Anlama kişilik özellikleri puanları düşmüştür. Bu da test puanları arasında negatif korelasyon olduğunu göstermektedir. ÇEŞÖT Karamsarlık (KAR) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) Başatlık, Şefkat Gösterme, Karşı Cinsle İlişki, Gösteriş, Bağımsızlık, Değişiklik, Uyarlık, Danışmaya Hazırlıklı Olma, Otokontrol, Erkeksi Özellikler ve Kadınsı Özellikler alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ihtiyaç alanını oluşturan Cezalandırıcılık (CEZ) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında en yüksek korelasyon, $r = .342$ ile Kendini Suçlama alt boyutundan elde edilmiştir, $p < .001$. Bunu ikinci sırada $r = -.326$ (negatif korelasyon) ile Bağımsızlık kişilik özelliği izlemiştir, $r = .312$ ile İlgı Görme, kişilik özelliği izlemiştir, $p < .05$. Öğrencilerin Cezalandırıcılık (CEZ) Şeması puanları yükselirken; İlgı Görme ve Kendini Suçlama kişilik özellikleri puanları da yükselmiştir. ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ihtiyaç alanını oluşturan Cezalandırıcılık (CEZ) alt testi ile Sıfat Listesi Kişilik Testi (ACL) alt testleri arasında adı geçen bu üç alt boyut dışında hiçbir kişilik özelliği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

4.2.3.3. Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ) ve 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Puanları Arasında Pearson Çarpım Momentler Katsayısı Analiz Sonuçları

ÇEŞÖT'ün kriter geçerliliğini saptamak üzere bu etapta 39 kişilik bir çalışma grubuna ÇEŞÖT ve Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ) birlikte uygulanmıştır. Çalışma grubunun %38.5'u kız; %61.5'u erkek öğrenciden oluşmuştur. Çalışma grubunun %48.74'si 16 yaş grubundan, %17.9'u 10 yaş grubundan, %10.3'ü 13 ve 11 yaş grubundan, %7.7'si 15 yaş grubundan, %5.1'i 12 yaş grubundan oluşmuştur.

Tablo 4.53. ÇEŞÖT ve Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ) Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki Katsayıları

ÇEŞÖT	Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ)	
	Anne Bağlanma	Baba Bağlanma
KUS	-0.125	-0.069
KÖK	-.434(**)	-0.165
DUY	-.511(***)	-0.261
TET	-0.239	0,084
BAŞ	-.419(**)	-0.183
BAĞ	-.340(*)	-0.143
YAP	-0.281	-0.166
DAY	-.341(*)	-0.139
HAK	-.554(***)	-.488(**)
YÖD	-.491(***)	-0.304
KONA	-.387(*)	-0.231
BOY	0.006	0.26
ONA	-0.209	0.037
KAR	-.496(***)	-0.287
CEZ	-0.174	0.14

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

39 kişilik çalışma grubuna uygulanan ÇEŞÖT ve Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ) alt boyut puanları arasında Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları hesaplanarak, sonuçları Tablo 4.50'de sunulmuştur.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt testi ile Bağlanma Ölçeği alt testlerinin hiçbirinde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) şeması alt testi ile Anneye Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.434$ (negatif korelasyon), $p < .01$. Anneye güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) şemasını kullanma düzeyi düşmüştür. Ancak Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) şeması alt testi ile Babaya bağlanma ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi ile Anneye Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.511$ (negatif korelasyon), $p < .001$. Anneye güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Duygusal Yoksunluk (DUY) şemasını kullanma düzeyi düşmüştür. Ancak Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi ile babaya bağlanma ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) Şeması alt testi ile Bağlanma Ölçeği alt testlerinin hiçbirisi ile istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Başarısızlık (BAŞ) alt testi ile Anneye Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.419$ (negatif korelasyon), $p < .01$. Anneye güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Başarısızlık (BAŞ) şemasını kullanma düzeyi düşmüştür. Ancak Başarısızlık (BAŞ) alt testi ile Babaya bağlanma ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt testi ile Anneye Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.340$ (negatif korelasyon), $p < .05$. Anneye güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) şemasını kullanma düzeyi düşmüştür. Ancak Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt

testi ile Babaya bağlanma ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt testi ile Bağlanma Ölçeği alt testlerinin hiçbiri ile istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt testi ile Anneye Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.341$ (negatif korelasyon), $p < .05$. Anneye güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) şemasını kullanma düzeyi düşmüştür. Ancak Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt testi ile Babaya bağlanma ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi ile Anneye Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.554$ (negatif korelasyon), $p < .001$. Anneye güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) Şemasını kullanma düzeyi düşmüştür. Aynı durum Babaya bağlanma ölçeği için de geçerli olmuştur. ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar İhtiyaç alanını oluşturan Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi ile Babaya Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.488$ (negatif korelasyon), $p < .01$. Babaya güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) Şemasını kullanma düzeyi düşmüştür.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testi ile Anneye Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.491$ (negatif korelasyon), $p < .001$. Anneye güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Yetersiz Özdenetim (YÖD) şemasını kullanma düzeyi düşmüştür. Ancak Yetersiz Özdenetim (YÖD) Şeması ile Babaya bağlanma ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Kendini Onaylamama (KONA) alt testi ile Anneye Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.387$ (negatif korelasyon), $p < .05$. Anneye

güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Kendini Onaylamama (KONA) Şemasını kullanma düzeyi düşmüştür. Ancak Kendini Onaylamama (KONA)şeması ile Babaya bağlanma ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Boyun Eğicilik (BOY) ve Onay Arayıcılık (ONA) alt testleri ile Anne/ Babaya bağlanma ölçekleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ihtiyaç alanını oluşturan Karamsarlık (KAR) alt testi ile Anneye Bağlanma Ölçeği arasında negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur, $r = -.496$ (negatif korelasyon), $p < .001$. Anneye güvenli bağlanma düzeyi yükseldikçe, öğrencilerin Karamsarlık (KAR) Şemasını kullanma düzeyi düşmüştür. Ancak Karamsarlık (KAR) Şeması ile Babaya bağlanma ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ihtiyaç alanını oluşturan Cezalandırıcılık (CEZ) alt testi ile Anne/ Babaya bağlanma ölçekleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki söz konusu değildir.

4.2.3.4. Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) ve 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Puanları Arasında Pearson Çarpım Momentler Katsayısı Analiz Sonuçları

ÇEŞÖT'ün kriter geçerliliğini saptamak üzere bu etapta 76 kişilik bir çalışma grubuna ÇEŞÖT ve Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) Testi birlikte uygulanmıştır. Çalışma grubunun %63.2'si kız; %36.8'i erkek öğrenciden oluşmuştur. Çalışma grubunun %42.1'i 16 yaş grubundan, %15.8'i 13-14 ve 15 yaş grubundan, %9.2'si 12 yaş grubundan, %1.3'ü 11 yaş grubundan oluşmuştur.

Tablo 4.54. ÇEŞÖT ve Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki Katsayıları

N:76	SA-45 Alt Testleri										
	ÇEŞÖT	Anksiyete	Depresyon	Düşmanlık	Kişilerarası Duyarlık	Obsesyon	Paranoya	Fobi	Psikotizm	Somatizasyon	GSI
KUS	.350(**)	.511(***)	.268(*)	.512(***)	.329(**)	.464(***)	.364(***)	.299(**)	.219	.496(***)	.449(***)
KÖK	.450(***)	.587(***)	.425(***)	.694(***)	.300(**)	.568(***)	.448(***)	.544(***)	.287(*)	.642(***)	.561(***)
DUY	.606(***)	.718(***)	.586(***)	.656(***)	.465(***)	.665(***)	.371(***)	.498(***)	.332(**)	.739(***)	.610(***)
TET	.488(***)	.483(***)	.352(**)	.544(***)	.429(***)	.468(***)	.495(***)	.488(***)	.347(**)	.606(***)	.537(***)
BAŞ	.459(***)	.522(***)	.354(***)	.479(***)	.428(***)	.327(**)	.327(**)	.307(**)	.367(***)	.540(***)	.504(***)
BAĞ	.243(*)	.280(*)	.103	.378(***)	.439(***)	.113	.282(*)	.182	.179	.326(**)	.379(***)
YAP	.183	-.003	.203	.006	.263(*)	.142	.102	.080	.253(*)	.184	.233(*)
DAY	.433(***)	.393(***)	.371(***)	.450(***)	.339(**)	.456(***)	.378(***)	.452(***)	.273(*)	.526(***)	.563(***)
HAK	.157	.160	.452(***)	.120	.153	.118	.196	.239(*)	.230(*)	.281(*)	.245(*)
YÖD	.100	.210	.260(*)	.071	-.078	.046	.094	.128	.005	.134	.155
KONA	.445(***)	.551(***)	.369(***)	.712(***)	.427(***)	.447(***)	.356(**)	.374(***)	.240(*)	.589(***)	.554(***)
BOY	.318(**)	.226(*)	.111	.214	.313(**)	.148	.297(**)	.272(*)	.210	.308(**)	.389(***)
ONA	.211	.202	.256(*)	.312(**)	.360(***)	.109	.282(*)	.418(***)	.259(*)	.355(**)	.277(*)
KAR	.521(***)	.543(***)	.645(***)	.389(***)	.374(***)	.365(***)	.308(**)	.470(***)	.410(***)	.614(***)	.483(***)
CEZ	.371(***)	.435(***)	.343(**)	.424(***)	.319(**)	.348(**)	.396(***)	.476(***)	.274(*)	.503(***)	.474(***)

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Yetmiş altı kişilik çalışma grubuna uygulanan ÇEŞÖT ve Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) alt boyut puanları arasında Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları hesaplanarak, sonuçları Tablo 4.51’de sunulmuştur.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) alt testleri içinde en yüksek korelasyon Kişilerarası Duyarlık alt testinden elde edilmiştir, $r = .512$, $p < .001$. Bunu $r = .511$ ile Depresyon alt testi ikinci sırada izlemiştir, $p < .001$. Üçüncü sırada $r = .496$ ile Global Önem Endeksi (GSI) puanları izlemiştir, $p < .001$. Dördüncü sırada $r = .464$ ile Paranoya bulunmaktadır, $p < .001$. Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) puanları ile ÇEŞÖT Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt testi puanları arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı ilişki elde edilmiştir, $r = .449$, $p < .001$. Yine ayrıca ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) Fobi ($r = .364$, $p < .001$), Anksiyete ($r = .350$, $p < .01$), Obsesyon ($r = .329$, $p < .01$), Psikotizm ($r = .299$, $p < .01$) ve Düşmanlık ($r = .268$, $p < .05$) alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Ancak ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) Somatizasyon alt testi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) Şeması alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45)tüm alt testleri arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayısı büyüklüğüne göre bulgular şöyle sıralanabilir: Kişilerarası Duyarlık ($r = .694$, $p < .001$), Global Önem Endeksi (GSI) ($r = .642$, $p < .001$), Depresyon ($r = .587$, $p < .001$), Paranoya ($r = .568$, $p < .001$), Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .561$, $p < .001$), Psikotizm ($r = .544$, $p < .001$), Anksiyete ($r = .450$, $p < .001$), Fobi ($r = .448$, $p < .001$), Düşmanlık ($r = .425$, $p < .001$), Obsesyon ($r = .300$, $p < .01$) ve Somatizasyon ($r = .287$, $p < .05$). ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)Şeması alt testi puanları yükseldikçe, öğrencilerin tüm sorun alanları puanları da anlamlı derecede yükselmiştir.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) tüm alt testleri arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayısı büyüklüğüne göre bulgular şöyle sıralanabilir: Global Önem Endeksi (GSI) ($r = .739, p < .001$), Depresyon ($r = .718, p < .001$), Paranoya ($r = .665, p < .001$), Kişilerarası Duyarlık ($r = .656, p < .001$), Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .610, p < .001$), Anksiyete ($r = .606, p < .001$), Düşmanlık ($r = .586, p < .001$), Psikotizm ($r = .498, p < .001$), Obsesyon ($r = .465, p < .001$), Fobi ($r = .371, p < .001$), ve Somatizasyon ($r = .332, p < .01$). ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi puanları yükseldikçe, öğrencilerin tüm sorun alanları puanları da anlamlı derecede yükselmiştir.

ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) Şeması alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) tüm alt testleri arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayısı büyüklüğüne göre bulgular şöyle sıralanabilir: Global Önem Endeksi (GSI) ($r = .606, p < .001$), Kişilerarası Duyarlık ($r = .544, p < .001$), Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .537, p < .001$), Fobi ($r = .495, p < .001$), Psikotizm ($r = .488, p < .001$), Anksiyete ($r = .488, p < .001$), Depresyon ($r = .483, p < .001$), Paranoya ($r = .468, p < .001$), Obsesyon ($r = .429, p < .001$), Düşmanlık ($r = .352, p < .01$), ve Somatizasyon ($r = .347, p < .01$). ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını oluşturan Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) Şeması alt testi puanları yükseldikçe, öğrencilerin tüm sorun alanları puanları da anlamlı derecede yükselmiştir.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Başarısızlık (BAŞ) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) tüm alt testleri arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayısı büyüklüğüne göre bulgular şöyle sıralanabilir: Global Önem Endeksi (GSI) ($r = .540, p < .001$), Depresyon ($r = .522, p < .001$), Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .504, p < .001$), Kişilerarası Duyarlık ($r = .479, p < .001$), Anksiyete ($r = .459, p < .001$), Obsesyon ($r = .428, p < .001$), Somatizasyon ($r = .367, p < .001$), Düşmanlık ($r = .354, p < .001$), Paranoya ($r = .327, p < .01$), Fobi ($r = .327, p < .01$) ve Psikotizm ($r = .307, p < .01$). ÇEŞÖT Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanını

oluşturan Başarısızlık (BAŞ) alt testi puanları yükseldikçe, öğrencilerin tüm sorun alanları puanları da anlamlı derecede yükselmiştir.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) alt testleri içinde en yüksek korelasyon, Obsesyon ($r = .439, p < .001$) alt boyutundan elde edilmiştir. Bunu $r = .379$ ile Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) puanları ikinci sırada izlemiştir ($p < .001$). Üçüncü sırada $r = .378$ ile Kişilerarası Duyarlık puanları bulunmaktadır, $p < .001$. Dördüncü sırada $r = .326$ ile Global Önem Endeksi (GSI) puanları bulunmaktadır, $p < .001$. Yine ayrıca Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) Fobi ($r = .282, p < .05$), Depresyon ($r = .280, p < .05$) ve Anksiyete ($r = .243, p < .05$) alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Ancak ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) Düşmanlık, Paranoya, Psikotizm ve Somatizasyon alt testleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) alt testleri içinde en yüksek korelasyon, Obsesyon ($r = .263, p < .05$) alt boyutundan elde edilmiştir. Bunu $r = .253$ ile Somatizasyon ikinci sırada izlemiştir, $p < .05$. Pozitif Belirtiler Toplamı (PST), $r = .233$ ile puanları üçüncü sıradadır, $p < .05$. Bunların dışında ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) alt testleri içinde hiçbirinde anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) tüm alt testleri arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayısı büyüklüğüne göre bulgular şöyle sıralanabilir: Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .563, p < .001$), Global Önem Endeksi (GSI) ($r = .526, p < .001$), Paranoya ($r = .456, p < .001$), Psikotizm ($r = .452, p < .001$), Kişilerarası Duyarlık ($r = .450, p < .001$), Anksiyete ($r = .433, p < .001$), Depresyon ($r = .393, p < .001$), Fobi ($r = .378, p < .001$), Düşmanlık ($r = .371, p < .001$), Somatizasyon

($r = .367, p < .001$) ve Obsesyon $r = .339, (p < .01)$, Somatizasyon ($r = .273, p < .05$). ÇEŞÖT Zedelenmiş Özerklik ve Performans ihtiyaç alanını oluşturan Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt testi puanları yükseldikçe, öğrencilerin tüm sorun alanları puanları da anlamlı derecede yükselmiştir.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) alt boyutları içinde en yüksek korelasyon, Düşmanlık ($r = .452, p < .001$) alt boyutundan elde edilmiştir. Bunu $r = .281$ ile Global Önem Endeksi (GSI) puanları ikinci sırada izlemiştir, $p < .05$. Üçüncü sırada $r = .245$ ile Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) puanları bulunmaktadır, $p < .05$. Dördüncü sırada $r = .239$ ile Psikotizm ($p < .05$) ve beşinci sırada $r = .230$ ile Somatizasyon ($p < .05$) bulunmaktadır. Öğrencilerin ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi puanları yükseldikçe, Düşmanlık, Global Önem Endeksi (GSI), Pozitif Belirtiler Toplamı (PST), Psikotizm ve Somatizasyon puanları yükselmiştir. ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) alt boyutları içinde, Anksiyete, Depresyon, Kişilerarası Duyarlık, Obsesyon, Paranoya ve Fobi alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Zedelenmiş Sınırlar ihtiyaç alanını oluşturan Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) tüm alt testleri içinde Düşmanlık dışında ($r = .260$) ($p < .05$) dışında hiçbir alt testte istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Kendini Onaylamama (KONA) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) tüm alt testleri arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayısı büyüklüğüne göre bulgular şöyle sıralanabilir: Kişilerarası Duyarlık ($r = .712, p < .001$), Global Önem Endeksi (GSI) ($r = .589, p < .001$), Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .554, p < .001$), Depresyon ($r = .551, p < .001$), Paranoya ($r = .447, p < .001$), Anksiyete ($r = .445, p < .001$), Obsesyon ($r = .427, p < .01$), Psikotizm ($r = .374, p < .001$), Düşmanlık ($r = .369, p < .001$), Fobi ($r = .356, p < .01$) ve Somatizasyon ($r = .240, p < .05$). ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Kendini

Onaylamama (KONA) alt testi puanları yükseldikçe, öğrencilerin tüm sorun alanları puanları da anlamlı derecede yükselmiştir.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Boyun Eğicilik (BOY) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) tüm alt testleri arasında en yüksek korelasyon Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .389$, $p < .001$) puanları arasında bulunmuştur. Bunu $r = .318$ ile Anksiyete puanları ikinci sırada izlemiştir, $p < .01$. Üçüncü sırada $r = .313$ ile Obsesyon puanları bulunmaktadır, $p < .01$. Dördüncü sırada $r = .308$ ile Global Önem Endeksi (GSI) ($p < .01$), beşinci sırada $r = .297$ ile Fobi ($p < .01$), altıncı sırada $r = .272$ ile Psikotizm ($p < .05$) ve yedinci sırada $r = .226$ ile Depresyon ($p < .05$) bulunmaktadır. Öğrencilerin ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Boyun Eğicilik (BOY) alt testi puanları yükseldikçe, Pozitif Belirtiler Toplamı (PST), Anksiyete, Obsesyon, Global Önem Endeksi (GSI), Fobi, Psikotizm ve depresyon puanları yükselmiştir. ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Boyun Eğicilik (BOY) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) alt boyutları içinde, Düşmanlık, Kişilerarası Duyarlık, Paranoya ve Somatizasyon alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Onay Arayıcılık (ONA) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) alt testleri içinde Anksiyete, Depresyon ve Paranoya dışında tümüyle pozitif yönde, istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayısı büyüklüğüne göre bulgular şöyle sıralanabilir: Psikotizm ($r = .418$, $p < .001$), Obsesyon ($r = .360$, $p < .01$), Global Önem Endeksi (GSI) ($r = .355$, $p < .01$), Kişilerarası Duyarlık ($r = .312$, $p < .01$), Fobi ($r = .282$, $p < .05$), Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .277$, $p < .005$), Somatizasyon ($r = .259$, $p < .05$) ve Düşmanlık ($r = .256$, $p < .05$). ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Onay Arayıcılık (ONA) alt testi puanları yükseldikçe, öğrencilerin Psikotizm, Obsesyon, GSI, Kişilerarası Duyarlık, Fobi, PST, Somatizasyon ve Düşmanlık puanları da anlamlı derecede yükselmiştir. Öğrencilerin Anksiyete, Depresyon ve Paranoya puanları ile ÇEŞÖT Başkalarına Yönelimlilik ihtiyaç alanını oluşturan Onay Arayıcılık (ONA) alt testi puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişkiler bulunamamıştır.

ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ihtiyaç alanını oluşturan Karamsarlık (KAR) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) tüm alt testleri arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan en az $p < .01$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayısı büyüklüğüne göre bulgular şöyle sıralanabilir: Düşmanlık ($r = .645, p < .001$), Global Önem Endeksi (GSI) ($r = .614, p < .001$), Depresyon ($r = .543, p < .001$), Anksiyete ($r = .521, p < .001$), Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .483, p < .001$), Psikotizm ($r = .470, p < .001$), Somatizasyon ($r = .410, p < .001$), Kişilerarası Duyarlık ($r = .389, p < .001$), Obsesyon ($r = .374, p < .001$), Paranoya ($r = .365, p < .001$) ve Fobi ($r = .308, p < .01$). ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme ihtiyaç alanını oluşturan Karamsarlık (KAR) alt testi puanları yükseldikçe, öğrencilerin tüm sorun alanları puanları da anlamlı derecede yükselmiştir.

ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ihtiyaç alanını oluşturan Cezalandırıcılık (CEZ) alt testi ile Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) tüm alt testleri arasında pozitif yönde, istatistiksel açıdan en az $p < .05$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayısı büyüklüğüne göre bulgular şöyle sıralanabilir: Global Önem Endeksi (GSI) ($r = .503, p < .001$), Psikotizm ($r = .476, p < .001$), Pozitif Belirtiler Toplamı (PST) ($r = .474, p < .001$), Depresyon ($r = .435, p < .001$), Kişilerarası Duyarlık ($r = .424, p < .001$), Fobi ($r = .396, p < .01$), Anksiyete ($r = .371, p < .001$), Paranoya ($r = .348, p < .01$), Düşmanlık ($r = .343, p < .01$), Obsesyon ($r = .319, p < .01$) ve Somatizasyon ($r = .274, p < .05$). ÇEŞÖT Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme ihtiyaç alanını oluşturan Cezalandırıcılık (CEZ) alt testi puanları yükseldikçe, öğrencilerin tüm sorun alanları puanları da anlamlı derecede yükselmiştir.

4.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Tüm Ana Testleri ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ÇEŞÖT'ün ana testlerinin toplam ve alt boyutlarının güvenirlik analizine yönelik bulgular ele alınıp yorumlanmıştır. Ölçeğin güvenirliliğini saptamak için yöntem bölümünde açıklanan teknikler ile iç tutarlılık katsayıları, test tekrar-test, ölçmenin standart hatası ve madde analiz işlemleri test gerçekleştirilmiştir (Bkz. s. 120-125).

4.3.1. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Aşağıda yer alan Tablo 4.55’de ÇEŞÖT’ün Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testi ve alt boyutları için elde edilen iç tutarlılığa dayalı güvenirlik katsayıları verilmiştir.

Tablo 4.55. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları

Alt boyut	n	Cronbach Alfa	Spearman-Brown	Guttman
KUS	983	.61	.614	.597
KÖK	983	.77	.794	.785
DUY	983	.81	.787	.787
TET	983	.64	.641	.640
Toplam	983	.89	.838	.838

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testi toplam iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek sonuç $\alpha = .89$ ile Cronbach Alfa katsayısı, en düşük sonuç ise (.838) ile Spearman Brown ve Guttman katsayısı ile elde edilmiştir.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .61$, en düşük değer ise Guttman katsayısından (.597) elde edilmiştir.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Spearman Brown katsayısından (.794), en düşük değer ise Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .77$ elde edilmiştir.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Duygusal Yoksunluk (DUY) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek sonuç $\alpha = .81$ ile Cronbach Alfa yöntemiyle, en düşük sonuç ise, $r = .787$ ile Spearman Brown ve Guttman katsayısından elde edilmiştir.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Terkedilme ve Tutarsızlık (TET) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Spearman Brown katsayısından (.641), en düşük değer ise Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .64$ elde edilmiştir. Alt boyutlar içinde en yüksek güvenirlik katsayısı Duygusal Yoksunluk

(DUY) alt boyutuna, en düşük güvenilirlik katsayısı ise Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt boyutuna ait bulunmuştur. Ancak, bu değerler de sosyal bilimlerde yeterli kabul edilen kriterler içinde yer almıştır.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin ve alt boyutunun güvenilirlik katsayıları, daha önce verilen kriterlere göre yeterli ile çok yüksek güvenilirlik arasında değişiklik göstermiştir.

ÇEŞÖT'ün Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testi ve alt boyutları için iç tutarlılık katsayıları hesaplandıktan sonra, yine güvenilirliğe ait test tekrar-test katsayıları ve ölçmenin standart hata değerleri belirlenmiştir.

Tablo 4.56. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Kopukluk ve Reddedilmişlik" Ana Testi ve Alt Boyutları için Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri

Ölçek	N	Test Tekrar-Test Katsayısı	ÖSH
KUS	983	.987***	.43
KÖK	983	.980***	.82
DUY	983	.974***	1.2
TET	983	.972***	.64
Toplam	983	.992***	1.53

*** $p < .001$

Tablo 56'da görüldüğü üzere, Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin toplam test tekrar- test güvenilirlik katsayısı $r = .992$ olarak bulunmuştur. Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin toplam ÖSH değeri ise 1.53 olmuştur.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt boyutunun test tekrar-test güvenilirlik katsayısı $r = .987$ 'dir. Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ÖSH= .43 olarak belirlenmiştir.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt boyutunun test tekrar-test güvenilirlik katsayısı $r = .980$ 'dir. Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise .82 olarak belirlenmiştir.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Duygusal Yoksunluk (DUY) alt boyutunun test tekrar-test güvenilirlik katsayısı $r = .974$ olarak bulunmuştur. Kopukluk ve

Reddedilmişlik ana testinin Duygusal Yoksunluk (DUY) alt boyutunun ÖSH değeri ise ÖSH= 1.2 olmuştur.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Terkedilme ve Tutarsızlık (TET) alt boyutunun test tekrar-test güvenilirlik katsayısı $r = .972$ olarak bulunmuştur. Terkedilme ve Tutarsızlık (TET) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise .64 olarak belirlenmiştir.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin hem toplam hem de alt testler bazında test tekrar-test sonuçları, bilimsel açıdan testin yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermiştir. Ölçmenin standart hatalarının da düşük olması, bu sonuçları desteklemektedir.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin hem toplam hem de alt testler bazında güvenilirlikleri sılandıktan sonra, bu kez madde güvenilirlik katsayılarının hesaplanması işlemine geçilmiştir. Güvenirlik katsayıları, madde toplam ve madde kalan korelasyon katsayıları ile hesaplanmıştır.

Aşağıda yer alan Tablo 57’de ÇEŞÖT’ün Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testi maddeleri için elde edilen güvenilirlik katsayıları (r_{it}, r_{ir}) verilmiştir.

Tablo 4.57. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan)

Madde No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r	p	n	r	p
1	2.05	1.19	983	.407***	.000	983	.347***	.000
2	1.89	1.32	983	.492***	.000	983	.430***	.000
3	2.24	1.15	983	.399***	.000	983	.340***	.000
4	1.67	1.09	983	.502***	.000	983	.452***	.000
6	1.78	1.20	983	.436***	.000	983	.377***	.000
10	1.79	1.09	983	.508***	.000	983	.459***	.000
11	1.69	1.08	983	.513***	.000	983	.465***	.000
15	2.50	1.33	983	.433***	.000	983	.366***	.000
21	2.22	1.31	983	.595***	.000	983	.542***	.000
22	1.69	1.13	983	.514***	.000	983	.462***	.000

Tablo 4.57'nin devamı

Madde No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r	p	n	r	p
24	1.73	1.16	983	.511***	.000	983	.458***	.000
34	2.69	1.41	983	.584***	.000	983	.525***	.000
35	1.74	1.23	983	.628***	.000	983	.582***	.000
37	1.70	1.16	983	.612***	.000	983	.567***	.000
48	1.92	1.24	983	.640***	.000	983	.594***	.000
49	2.15	1.31	983	.594***	.000	983	.541***	.000
51	1.91	1.30	983	.569***	.000	983	.514***	.000
58	2.12	1.48	983	.433***	.000	983	.358***	.000
59	2.10	1.28	983	.660***	.000	983	.614***	.000
60	1.63	1.13	983	.495***	.000	983	.442***	.000
63	2.53	1.40	983	.419***	.000	983	.348***	.000
70	2.23	1.37	983	.595***	.000	983	.540***	.000
71	2.39	1.39	983	.379***	.000	983	.306***	.000
72	1.91	1.20	983	.644***	.000	983	.600***	.000
79	2.38	1.37	983	.503***	.000	983	.439***	.000
80	2.30	1.28	983	.556***	.000	983	.501***	.000

*** $p < .001$

Tablo 58'de Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin toplam maddelerinin aritmetik ortalama, standart sapma ve madde güvenilirlik sonuçlarına yer verilmiştir. Test kapsamında en yüksek aritmetik ortalama 34. maddeden ($\bar{x} = 2.69$), en düşük aritmetik ortalama ise 60. Maddeden ($\bar{x} = 1.63$) elde edilmiştir. Tüm maddelerin ortalamasının ortalaması ise $\bar{x} = 2.037$ 'dir.

Araştırma kapsamında ilk önce madde güvenilirlik katsayıları (madde toplam ve madde kalan korelasyonları) saptanmıştır. Daha sonra ise madde geçerliği için madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Bir testin ana ve alt boyutlarındaki bir maddenin test kapsamında kalması için, bu işlem basamağının da istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermesi beklenmektedir.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin toplam tüm maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 57’de sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve test kapsamında kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.58. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Geçerliliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları

Madde No	\bar{x}	ss	Madde Ayırt Edicilik İndeksleri			
			N üst N alt	\bar{x} üst/ \bar{x} alt	t	p
1	2.05	1.19	265 265	2.59 1.43	11.976	.000
2	1.89	1.32	265 265	2.79 1.23	15.437	.000
3	2.24	1.15	265 265	2.84 1.66	12.708	.000
4	1.67	1,09	265 265	2.41 1.14	14.395	.000
6	1.78	1,20	265 265	2.55 1.19	14.000	.000
10	1.79	1,09	265 265	2.54 1.19	15.545	.000
11	1.69	1,08	265 265	2.46 1.12	15.607	.000
15	2.50	1.33	265 265	3.26 1.83	13.709	.000
21	2.22	1.31	265 265	3.21 1.36	18.639	.000
22	1.69	1.13	265 265	2.52 1.09	15.831	.000
24	1.73	1.16	265 265	2.51 1.12	15.133	.000
34	2.69	1.41	265 265	3.76 1.64	21.938	.000
35	1.74	1.23	265 265	2.84 1.05	18.916	.000
37	1.70	1.16	265 265	2.71 1.08	17.741	.000
48	1.92	1.24	265 265	3.02 1.09	22.371	.000
49	2.15	1.31	265 265	3.22 1.21	22.611	.000
51	1.91	1.30	265 265	2.91 1.14	18.928	.000
58	2.12	1.48	265 265	2.98 1.28	15.393	.000
59	2.10	1.28	265 265	3.23 1.20	22.203	.000
60	1.63	1.13	265 265	2.44 1.14	13.209	.000

Tablo 4.58'in devamı

Madde No	\bar{x}	ss	Madde Ayırt Edicilik İndeksleri			
			N üst N alt	\bar{x} üst/ \bar{x} alt	t	p
63	2.53	1.40	265	3.24	14.968	.000
			265	1.68		
70	2.23	1.37	265	3.34	22.188	.000
			265	1.25		
71	2.39	1.39	265	3.06	12.075	.000
			265	1.71		
72	1.91	1.20	265	2.99	23.036	.000
			265	1.08		
79	2.38	1.37	265	3.22	16.421	.000
			265	1.52		
80	2.30	1.28	265	3.23	18.622	.000
			265	1.44		

Tablo 58'de Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin toplam maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27'lik grup ile alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27'lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 58'in incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin toplam maddelerinin geçerli ve güvenilir olduğu anlaşıldıktan sonra, aynı işlemler Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin alt boyutları için tekrarlanmıştır.

Tablo 59'da Kopukluk ve Reddedilmişlik Ana Testi Kusurluluk (KUS) alt boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan) sonuçları yer almıştır.

Tablo 4.59. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Kusurluluk (KUS)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

Madde no	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
	n	r	p	n	r	p
3	983	.586***	.000	983	.322***	.000
4	983	.636***	.000	983	.407***	.000
6	983	.642***	.000	983	.384***	.000
15	983	.645***	.000	983	.351***	.000
24	983	.617***	.000	983	.361***	.000

*** $p < .001$

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Kusurluluk (KUS) tüm maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 59’da sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve alt boyut kapsamında da kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.60. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Kusurluluk (KUS)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

Madde No	Madde analizi		t	p
	N üst N alt	X üst= X alt=		
3	265	3.11	21.600	.000
	265	1.37		
4	265	2.60	17.495	.000
	265	1.08		
6	265	2.79	19.003	.000
	265	1.06		
15	265	3.58	27.367	.000
	265	1.36		
24	265	2.77	18.481	.000
	265	1.10		

Tablo 60’da Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Kusurluluk (KUS) alt boyut maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında

kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27'lik grup ile alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27'lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 60'ın incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Kusurluluk (KUS) alt boyut kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.61. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

Madde no	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
	n	r	P	n	r	P
1	983	.541***	.000	983	.370***	.000
10	983	.607***	.000	983	.466***	.000
21	983	.678***	.000	983	.523***	.000
34	983	.700***	.000	983	.539***	.000
48	983	.717***	.000	983	.585***	.000
59	983	.740***	.000	983	.612***	.000
79	983	.570***	.000	983	.377***	.000

*** $p < .001$

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanma (KÖK) tüm maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 61'de sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve alt boyut kapsamında da kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.62. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

Madde No	Madde analizi		t	p
	N üst N alt	X üst= X alt=		
1	265	2.92	16.735	.000
	265	1.37		
10	265	2.71	18.824	.000
	265	1.15		
21	265	3.41	26.158	.000
	265	1.22		
34	265	3.94	30.513	.000
	265	1.45		
48	265	3.17	24.226	.000
	265	1.10		
59	265	3.38	28.463	.000
	265	1.09		
79	265	3.39	20.397	.000
	265	1.43		

Tablo 62’nin Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK) alt boyut maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27’lik grup ile alt %27’lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27’lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 62’nin incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Kusurluluk (KUS) alt boyut kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4 63. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Duygusal Yoksunluk (DUY)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

Madde No	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
	n	r	p	n	r	p
2	983	.581***	.000	983	.444***	.000
11	983	.604***	.000	983	.499***	.000
22	983	.593***	.000	983	.480***	.000
35	983	.682***	.000	983	.577***	.000
37	983	.662***	.000	983	.560***	.000
49	983	.650***	.000	983	.529***	.000
51	983	.614 ***	.000	983	.486***	.000
60	983	.608***	.000	983	.498***	.000
71	983	.420***	.000	983	.249***	.000
72	983	.677***	.000	983	.573***	.000

*** $p < .001$

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Duygusal Yoksunluk (DUY) tüm maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 63’te sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve alt boyut kapsamında da kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.64. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Duygusal Yoksunluk (DUY)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

Madde No	Madde analizi		t	p
	N üst	X üst= X alt=		
2	265	2.95	20.417	.000
	265	1.07		
11	265	2.60	18.909	.000
	265	1.05		
22	265	2.62	17.958	.000
	265	1.06		
35	265	2.95	20.714	.000
	265	1.03		
37	265	2.81	19.854	.000
	265	1.05		
49	265	3.31	23.353	.000
	265	1.25		
51	265	3.01	22.004	.000
	265	1.07		
60	265	2.61	17.679	.000
	265	1.03		
71	265	3.06	16.428	.000
	265	1.44		
72	265	3.08	25.559	.000
	265	1.04		

Tablo 64’te Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Duygusal Yoksunluk(DUY) alt boyut maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27’lik grup ile alt %27’lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27’lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 64’ün incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Kusurluluk (KUS) alt boyut kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.65. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Terkedilme ve Tutarsızlık (TET)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

Madde No	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
	n	R	p	n	r	p
58	983	.694***	.000	983	.391***	.000
63	983	.712***	.000	983	.443***	.000
70	983	.724***	.000	983	.724***	.000
80	983	.637***	.000	983	.367***	.000

*** $p < .001$

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Terkedilme ve Tutarsızlık (TET) tüm maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 65’de sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve alt boyut kapsamında da kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.66. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve “Terkedilme ve Tutarsızlık (TET)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

Madde No	Madde analizi			
	N üst	X üst=	t	p
	N alt	X alt=		
58	265	3.60	26.862***	.000
	265	1.11		
63	265	3.80	30.188***	.000
	265	1.35		
70	265	3.61	30.768***	.000
	265	1.11		
80	265	3.31	24.315***	.000
	265	1.23		
	265	3.60		

*** $p < .001$

Tablo 66’da Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin Terkedilme ve Tutarsızlık (TET) alt boyut maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27’lik

grup ile alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27'lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 66'nın incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Kusurluluk (KUS) alt boyut kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

4.3.2. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlilik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Aşağıda yer alan Tablo 67'de ÇEŞÖT'ün Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi ve alt boyutları için elde edilen güvenirlilik katsayıları ve ölçmenin standart hatası değerleri verilmiştir.

Tablo 4.67. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi için Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçek	N	İç Tutarlılık Katsayıları		
		Cronbach Alfa	Spearman-Brown	Guttman
BAŞ	983	.77	.723	.717
BAĞ	983	.75	.768	.756
YAP	983	.68	.677	.601
DAY	983	.68	.703	.639
Toplam	983	.85	.765	.762

Kısaltmalar; BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık.

Tablo 67'de görüldüğü üzere, Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek sonuç $\alpha = .85$ ile Cronbach Alfa yöntemiyle, en düşük sonuç ise Guttman katsayısından (.762) elde edilmiştir.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin Başarısızlık (BAŞ) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .77$, en düşük değer ise Guttman katsayısından (.717) elde edilmiştir.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Spearman Brown katsayısından .768, en düşük değer ise Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .75$ elde edilmiştir.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt boyutunun test tekrar-test güvenilirlik katsayısı .983 olarak bulunmuştur. İç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek sonuç $\alpha = .68$ ile Cronbach Alfa ve Spearman Brown yöntemleriyle, en düşük sonuç ise ile Guttman katsayısından (.601) elde edilmiştir.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Spearman Brown katsayısından .703, en düşük değer ise Guttman katsayısından (.639) elde edilmiştir.

Alt boyutlar içinde en yüksek güvenilirlik Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutuna aittir. En düşük güvenilirlik ise Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt boyutuna aittir. Ancak bu değerler de sosyal bilimlerde yeterli kabul edilen kriterler içinde yer almıştır.

Tablo 4.68. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi ve Alt Boyutları için Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri

Ölçek	N	Test Tekrar-Test Katsayısı	ÖSH
BAŞ	983	.913***	1.73
BAĞ	983	.989***	.55
YAP	983	.983***	.45
DAY	983	.979***	.48
Toplam	983	.977***	2.03

*** $p < .001$

Kısaltmalar; BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık.

Tablo 68'de görüldüğü üzere, Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin test tekrar-test güvenilirlik katsayısı .977 olarak bulunmuştur.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin ve alt boyutunun güvenilirlik katsayıları, daha önce verilen kriterlere göre yeterli ile çok yüksek güvenilirlik arasında değişiklik göstermiştir.

Tablo 68'de görüldüğü üzere, Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin test tekrar-test güvenilirlik katsayısı .977 olarak bulunmuştur. Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= 2.03 olmuştur.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin Başarısızlık (BAŞ) alt boyutunun test tekrar-test güvenilirlik katsayısı $r = .913$ 'tür. Başarısızlık (BAŞ) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= 1.73 olarak belirlenmiştir.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutunun test tekrar-test güvenilirlik katsayısı $r = .989$ 'dur. Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= .55 olarak belirlenmiştir.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt boyutunun test tekrar-test güvenilirlik katsayısı .983 olarak bulunmuştur. Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= .45 olarak belirlenmiştir.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt boyutunun test tekrar-test güvenilirlik katsayısı $r = .979$ olarak elde edilmiştir. Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= .48 olarak belirlenmiştir.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin hem toplam hem de alt testler bazında güvenilirlikleri sınıandıktan sonra; bu kez madde güvenilirlik katsayılarının hesaplanması işlemine geçilmiştir. Güvenirlik katsayıları, madde toplam ve madde kalan korelasyon katsayıları ile hesaplanmıştır.

Aşağıda yer alan Tablo 69'de ÇEŞÖT'ün Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi maddeleri için elde edilen güvenilirlik katsayıları (r_{it}, r_{ir}) verilmiştir.

Tablo 4.69. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testine Ait Maddelerin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan)

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
5	2.75	1.50	983	.469***	.000	983	.375***	.000
12	1.78	1.14	983	.4659***	.000	983	.394***	.000
14	3.41	1.46	983	.454***	.000	983	.361***	.000
25	3.37	1.42	983	.481***	.000	983	.393***	.000
26	3.15	1.47	983	.449***	.000	983	.355***	.000
27	2.39	1.32	983	.488***	.000	983	.407***	.000
33	1.67	1.08	983	.404***	.000	983	.334***	.000
38	2.68	1.41	983	.564***	.000	983	.486***	.000
39	1.97	1.06	983	.481***	.000	983	.417***	.000
47	2.35	1.47	983	.571***	.000	983	.490***	.000
53	1.98	1.20	983	.531***	.000	983	.462***	.000
61	1.87	1.19	983	.579***	.000	983	.515***	.000
62	2.18	1.38	983	.497***	.000	983	.413***	.000
64	1.99	1.28	983	.471***	.000	983	.392***	.000
73	1.76	1.18	983	.511***	.000	983	.442***	.000
74	1.79	1.10	983	.536***	.000	983	.474***	.000
75	1.68	1.09	983	.509***	.000	983	.445***	.000
82	2.06	1.24	983	.601***	.000	983	.537***	.000
83	1.82	1.12	983	.438***	.000	983	.367***	.000
87	1.88	1.16	983	.555***	.000	983	.491***	.000
92	2.40	1.31	983	.538***	.000	983	.463***	.000

*** $p < .001$

Tablo 69’da Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin maddelerinin aritmetik ortalama, standart sapma ve madde analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Test kapsamında en yüksek aritmetik ortalama 14. maddeden ($\bar{x} = 3.41$) ve en düşük aritmetik ortalama

ise 33. maddeden ($\bar{x}=1.67$) elde edilmiştir. Tüm maddelerin ortalamasının ortalaması ise $\bar{x} = 2.233$ olmuştur.

Araştırma kapsamında ilk önce madde güvenilirlik katsayıları madde toplam ve madde kalan korelasyonları) saptanmıştır. Daha sonra ise madde geçerliği için madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Bir testin ana ve alt boyutlarındaki bir maddenin test kapsamında kalması için, bu işlem basamağının da istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermesi beklenmektedir.

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin toplam tüm maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 4.69’da sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve test kapsamında kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.70. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Geçerliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları

Madde No	Madde ayırt edicilik indeksleri		t	p
	N üst	\bar{x} üst/ \bar{x} alt		
5	265	3.64	17.228***	.000
	265	1.75		
12	265	2.46	14.051***	.000
	265	1.20		
14	265	4.15	15.173***	.000
	265	2.50		
25	265	4.12	16.692***	.000
	265	2.35		
26	265	3.91	15.850***	.000
	265	2.19		
27	265	3.21	16.365***	.000
	265	1.61		
33	265	2.25	12.668***	.000
	265	1.14		
38	265	3.57	20.705***	.000
	265	1.61		
39	265	2.62	15.413***	.000
	265	1.40		
47	265	3.39	17.975***	.000
	265	1.32		
53	265	2.83	17.009***	.000
	265	1.38		
61	265	2.85	15.096***	.000
	265	1.21		
62	265	3.18	15.308***	.000
	265	1.42		
64	265	2.77	16.421***	.000
	265	1.32		

Tablo 4.70'in devamı

Madde No	Madde ayırt edicilik indeksleri		t	p
	N üst	\bar{x} üst/ \bar{x} alt		
73	265	2.60	14.685***	
	265	1.16		.000
74	265	2.61	16.421***	.000
	265	1.18		
75	265	2.43	14.685***	
	265	1.15		.000
82	265	3.03	20.791***	
	265	1.22		.000
83	265	2.51	14.011***	
	265	1.27		.000
87	265	2.74	18.137***	
	265	1.15		.000
92	265	3.35	19.534***	.000
	265	1.53		

*** $p < .001$

Tablo 4.70'de Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin toplam maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27'lik grup ile alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27'lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 4.70'in incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır. Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin toplam maddelerinin geçerli ve güvenilir olduğu anlaşıldıktan sonra, işlemler Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin alt boyutları için tekrarlanmıştır.

Tablo 4.71. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Başarısızlık (BAŞ)” Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
12	1.78	1.14	983	.4659***	.000	983	.437***	.000
27	2.39	1.32	983	.609***	.000	983	.435***	.000
33	1.67	1.08	983	.470***	.000	983	.308***	.000
39	1.97	1.06	983	.595***	.000	983	.458***	.000
53	1.98	1.20	983	.679***	.000	983	.542***	.000
61	1.87	1.19	983	.689***	.000	983	.557***	.000
64	1.99	1.28	983	.607***	.000	983	.439***	.000
73	1.76	1.18	983	.703***	.000	983	.577***	.000

*** $p < .001$

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi Başarısızlık alt boyutu tüm maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 4.71’de sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve alt boyut kapsamında da kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.72. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Başarısızlık (BAŞ)” Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

Madde No	N		X		t	p
	üst	alt	üst=	alt=		
12	265	265	2.63	1.08	18.0***	.000
27	265	265	3.38	1.36	23.2***	.000
33	265	265	2.34	1.08	14.5***	.000
39	265	265	2.82	1.25	19.7***	.000
53	265	265	3.03	1.15	22.4***	.000
61	265	265	3.03	1.03	25.5***	.000
64	265	265	3.01	1.12	22.1***	.000
73	265	265	2.95	1.03	22.3***	.000

*** $p < .001$

Tablo 4.72’de “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” ana testinin, Başarısızlık (BAŞ) alt boyutu maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27’lik grup ile alt %27’lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27’lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 4.72’nin incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Başarısızlık (BAŞ) alt boyut kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.73. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)” Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
62	2.18	1.38	983	.629***	.000	983	.429***	.000
74	1.79	1.10	983	.632***	.000	983	.481***	.000
75	1.68	1.09	983	.583***	.000	983	.422***	.000
82	2.06	1.24	983	.680***	.000	983	.521***	.000
83	1.82	1.12	983	.526***	.000	983	.348***	.000
87	1.88	1.16	983	.699***	.000	983	.558***	.000
92	2.40	1.31	983	.632***	.000	983	.505***	.000

*** $p < .001$

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) alt boyutunun tüm maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 4.73’de sunulmuştur. Bu gereğe dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve alt boyut kapsamında da kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.74. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)” Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

Madde		Madde Analizi		
No	N üst N alt	X üst= X alt=	t	p
62	265	3.34	23.4***	.000
	265	1.17		
74	265	2.71	20.6***	.000
	265	1.06		
75	265	2.58	17.4***	.000
	265	1.09		
82	265	3.21	25.6***	.000
	265	1.12		
83	265	2.59	17.0***	.000
	265	1.15		
87	265	2.96	23.1***	.000
	265	1.06		
92	265	3.51	28.1***	.000
	265	1.27		

*** $p < .001$

Tablo 4.74’de “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” ana testinin, Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) Alt Boyutu maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27’lik grup ile alt %27’lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27’lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 4.74’ün incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin .000 düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)alt boyut kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.75. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Yapışıklık (YAP)” Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
5	2.75	1.50	983	.744***	.000	983	.421***	.000
14	3.41	1.46	983	.815***	.000	983	.562***	.000
26	3.15	1.47	983	.779***	.000	983	.490***	.000

*** $p < .001$

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin, Yapışıklık (YAP) alt boyutu maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 4.75’de sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve alt boyut kapsamında da kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.76. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Yapışıklık (YAP)” Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

Madde No	Madde analizi			
	N üst N alt	X üst= X alt=	t	p
5	265	4.38	41.3***	.000
	265	1.49		
14	265	4.77	45.0***	.000
	265	1.81		
26	265	4.47	40.4***	.000
		1.61		

*** $p < .001$

Tablo 4.76’da Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testinin, Yapışıklık (YAP) alt boyutu tüm maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27’lik grup ile alt %27’lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27’lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 4.76’nın incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t

değerlerinin .000 düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Yapışıklık (YAP) alt boyut kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.77. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY)” Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
25	3.37	1.42	983	.774***	.000	983	.481***	.000
38	2.68	1.41	983	.745***	.000	983	.437***	.000
47	2.35	1.47	983	.803***	.000	983	.520***	.000

*** $p < .001$

Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt boyutu tüm maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 4.77’de sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve alt boyut kapsamında da kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.78. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” Ana Testi “Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY)” Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

Madde No	Madde analizi		t	p
	N üst	X üst=		
25	265	3.97	12.7***	.000
	265	2.52		
38	265	3.17	9.5***	.000
	265	2.06		
47	265	2.97	11.0***	.000
	265	1.65		

*** $p < .001$

Tablo 4.78’de Zedelenmiş Özerklik ve Performans ana testi Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt boyutu tüm maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır.

Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27'lik grup ile alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27'lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 4.78'in incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alt boyut kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

4.3.3. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Tablo 4.79'da, ÇEŞÖT'ün Zedelenmiş Sınırlar ana testi ve alt boyutları için elde edilen iç tutarlılık katsayıları değerleri verilmiştir.

Tablo 4.79. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçek	N	İç Tutarlılık Katsayıları		
		Cronbach Alfa	Spearman-Brown	Guttman
HAK	983	.84	.771	.771
YÖD	983	.72	.718	.703
Toplam	983	.86	.795	.795

Kısaltmalar; HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz özdenetim.

Tablo 4.79'da görüldüğü üzere, Zedelenmiş Sınırlar ana testinin iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek sonuç $\alpha = .86$ ile Cronbach Alfa katsayısından, en düşük sonuç ise .79 Spearman Brown ve Guttman katsayılarından elde edilmiştir. Zedelenmiş Sınırlar ana testinin ve ölçmenin standart hatası değeri ise ÖSH= 2.06 olmuştur.

Zedelenmiş Sınırlar ana testinin Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .84$, en düşük değer ise Spearman Brown ve Guttman katsayılarından .771 elde edilmiştir. Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= 2.00 olarak belirlenmiştir.

Zedelenmiş Sınırlar ana testinin Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutunun test-tekrar test güvenirlilik katsayısı $r = .974$ olmuştur. İç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek

değer Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .72$, en düşük değer ise Guttman katsayısından (.703) elde edilmiştir. Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= .69 olarak belirlenmiştir.

Alt boyutlar içinde en yüksek güvenilirlik Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt boyutuna aittir. En düşük güvenilirlik ise Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutuna aittir. Bu değerler sosyal bilimlerde yüksek kabul edilen kriterler içinde yer almıştır.

Kopukluk ve Reddedilmişlik ana testinin ve alt boyutunun güvenilirlik katsayıları, daha önce verilen kriterlere göre yeterli ile çok yüksek güvenilirlik arasında farklılık göstermiştir.

Tablo 4.80. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi ve Alt Boyutları için Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri

Ölçek	N	Test Tekrar- Test Katsayısı	ÖSH
HAK	983	.969***	2.00
YÖD	983	.974***	.69
Toplam	983	.980***	2.06

*** $p < .001$

Kısaltmalar; HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz özdenetim.

Tablo 4.80’de görüldüğü üzere, Zedelenmiş Sınırlar ana testinin test tekrar-test güvenilirlik katsayısı $r = .980$ olarak bulunmuştur. Zedelenmiş Sınırlar ana testinin ve ölçmenin standart hatası değeri ise ÖSH= 2.06 olmuştur.

Zedelenmiş Sınırlar ana testinin Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt boyutunun test-tekrar test güvenilirlik katsayısı $r = .969$ ’dur. Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= 2.00 olarak belirlenmiştir.

Zedelenmiş Sınırlar ana testinin Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutunun test-tekrar test güvenilirlik katsayısı $r = .974$ olmuştur. Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= .69 olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.81. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testi Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan)

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
7	2.34	1.224	983	.540***	.000	983	.476***	.000
8	2.80	1.442	983	.486***	.000	983	.405***	.000
18	2.51	1.245	983	.443***	.000	983	.371***	.000
19	1.95	1.228	983	.488***	.000	983	.420***	.000
30	2.11	1.199	983	.448***	.000	983	.379***	.000
43	2.63	1.403	983	.465***	.000	983	.384***	.000
44	2.51	1.457	983	.560***	.000	983	.485***	.000
54	2.72	1.403	983	.534***	.000	983	.460***	.000
55	2.28	1.373	983	.509***	.000	983	.435***	.000
67	2.21	1.283	983	.602***	.000	983	.541***	.000
68	2.90	1.485	983	.494***	.000	983	.412***	.000
76	2.83	1.485	983	.547***	.000	983	.470***	.000
84	2.22	1.313	983	.548***	.000	983	.481***	.000
85	3.13	1.446	983	.504***	.000	983	.424***	.000
89	3.01	1.476	983	.516***	.000	983	.435***	.000
90	1.86	1.147	983	.556***	.000	983	.498***	.000
93	2.11	1.262	983	.574***	.000	983	.512***	.000
94	2.44	1.381	983	.577***	.000	983	.508***	.000
95	2.17	1.315	983	.497***	.000	983	.424***	.000
96	1.93	1.219	983	.480***	.000	983	.412***	.000
97	1.94	1.351	983	.512***	.000	983	.438***	.000

*** $p < .001$

Tablo 4.81'de Zedelenmiş Sınırlar ana testinin ve alt boyut maddelerinin aritmetik ortalamalarına, standart sapmalarına ve madde analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Test kapsamında en yüksek aritmetik ortalama 85. maddeden ($\bar{x} = 3.13$) ve en düşük

aritmetik ortalama ise 96. maddeden ($\bar{x}=1.93$) elde edilmiştir. Tüm maddelerin ortalamasının ortalaması ise $\bar{x} = 2.409$ olmuştur.

Araştırma kapsamında ilk önce madde güvenilirlik katsayıları (madde toplam ve madde kalan korelasyonları) saptanmıştır. Daha sonra ise madde geçerliği için madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Bir testin ana ve alt boyutlarındaki bir maddenin test kapsamında kalması için, bu işlem basamağının da istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermesi beklenmektedir.

ÇEŞÖT'ün Zedelenmiş Sınırlar ana testi ve tüm alt boyutlarına ait maddelerin madde toplam ve madde kalan korelasyonları, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 4.81'de sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve test kapsamında kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.82. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testine Ait Maddelerin Geçerliliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları

No	Madde Analizi			
	N üst N alt	X üst= X alt=	t	p
7	265	3.20	18.1***	.000
	265	1.54		
8	265	3.68	16.1***	.000
	265	1.95		
18	265	3.18	13.2***	.000
	265	1.84		
19	265	2.77	15.6***	.000
	265	1.31		
30	265	2.77	14.8***	.000
	265	1.40		
43	265	3.45	14.8***	.000
	265	1.83		
44	265	3.56	18.8***	.000
	265	1.57		
54	265	3.72	18.2***	.000
	265	1.87		
55	265	3.18	16.9***	.000
	265	1.46		
67	265	3.22	20.2***	.000
	265	1.35		
68	265	3.77	15.9***	.000
	265	1.99		

Tablo 4.82'in devamı

No	Madde Analizi			
	N üst N alt	X üst= X alt=	t	p
76	265	3.85	19.5***	.000
	265	1.77		
84	265	3.16	18.6***	.000
	265	1.40		
85	265	4.08	16.4***	.000
	265	2.32		
89	265	3.94	17.6***	.000
	265	2.00		
90	265	2.71	16.3***	.000
	265	1.22		
93	265	3.06	18.4***	.000
	265	1.34		
94	265	3.49	20.2***	.000
	265	1.52		
95	265	3.04	15.7***	.000
	265	1.45		
96	265	2.68	14.3***	.000
	265	1.29		
97	265	2.79	15.7***	.000
	265	1.17		

*** $p < .001$

Tablo 4.82'de Zedelenmiş Sınırlar ana tüm maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27'lik grup ile alt %27'lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup "t" testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27'lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 4.82'nin incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Zedelenmiş Sınırlar ana testi kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.83. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin “ Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
7	2.34	1.224	983	.562***	.000	983	.481***	.000
18	2.51	1.245	983	.503***	.000	983	.415***	.000
30	2.11	1.199	983	.412***	.000	983	.319***	.000
43	2.63	1.403	983	.506***	.000	983	.406***	.000
54	2.72	1.403	983	.561***	.000	983	.468***	.000
55	2.28	1.373	983	.512***	.000	983	.414***	.000
67	2.21	1.283	983	.622***	.000	983	.546***	.000
84	2.22	1.313	983	.611***	.000	983	.530***	.000
85	3.13	1.446	983	.504***	.000	983	.400***	.000
89	3.01	1.476	983	.504***	.000	983	.398***	.000
90	1.86	1.147	983	.513***	.000	983	.433***	.000
93	2.11	1.262	983	.603***	.000	983	.526***	.000
94	2.44	1.381	983	.570***	.000	983	.479***	.000
95	2.17	1.315	983	.567***	.000	983	.481***	.000
96	1.93	1.219	983	.566***	.000	983	.486***	.000
97	1.94	1.351	983	.550***	.000	983	.459***	.000

*** $p < .001$

ÇEŞÖT’ün Zedelenmiş Sınırlar ana testi maddeleri ile Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt testi maddelerinin madde toplam ve madde kalan korelasyonlarının tümü, istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Değerler Tablo 4.83’de sunulmuştur. Bu gerekçeye dayalı olarak tüm maddelerin güvenilir olduğuna ve test kapsamında kalmasına karar verilmiştir.

Tablo 4.84. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin “Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK)” Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

No	N üst N alt	Madde Analizi		t	p
		X üst= X alt=			
8	265	3.20		18.4***	.000
	265	1.54			
19	265	3.18		15.4***	.000
	265	1.84			
44	265	2.77		14.1***	.000
	265	1.40			
68	265	3.45		16.8***	.000
	265	1.83			
76	265	3.72		19.6***	.000
	265	1.87			

*** $p < .001$

Tablo 4.84’de “Zedelenmiş Sınırlar” Ana testinin Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt boyutu tüm maddelerinin ayırt edicilik indeksleri yer almıştır. Bir test maddesinin, test kapsamında kalabilmesi için; toplam puan bazında en yüksek puan alan ilk %27’lik grup ile alt % 27’lik grup puan ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testinde, istatistiksel açıdan en az .05 düzeyinde ilk %27’lik grup lehine anlamlı bir farklılığın olması gerekmektedir. Tablo 4.84’ün incelenmesi sonucunda tüm maddelerin t değerlerinin $p < .000$ düzeyinde anlamlı olduğu ve dolayısıyla bütün maddelerin Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) alt boyutu kapsamında da geçerliğe sahip olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 4.85. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testi “Yetersiz Özdenetim (YÖD)” Alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlilik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
8	2.80	1.442	983	.486***	.000	983	.405***	.000
19	1.95	1.228	983	.488***	.000	983	.420***	.000
44	2.51	1.457	983	.560***	.000	983	.485***	.000
68	2.90	1.485	983	.494***	.000	983	.412***	.000
76	2.83	1.485	983	.547***	.000	983	.470***	.000

*** $p < .001$

Tablo 4.85’de görüldüğü gibi ÇEŞÖT’ün “Zedelenmiş Sınırlar” ana testi Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutu maddelerinin güvenilirlik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan $p < .000$ düzeyinde anlamlı sonuçlar vermiştir. “Yetersiz Özdenetim” (YÖD) alt Boyutunun hem total güvenilirliği hem de maddeler bazında güvenilirliği yüksek düzeydedir.

Tablo 4.86. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Sınırlar” Ana Testinin “Yetersiz Özdenetim (YÖD)” Alt Boyutu Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

No	N üst N alt	Madde Analizi		t	p
		X üst=	X alt=		
8	265	3.68		28.2***	.000
	265	1.95			
19	265	2.77		20.3***	.000
	265	1.31			
44	265	3.56		32.3***	.000
	265	1.57			
68	265	3.77		28.2***	.000
	265	1.99			
76	265	3.85		33.5***	.000
	265	1.77			

*** $p < .001$

Tablo 4.86’da görüldüğü üzere, ÇEŞÖT’ün Zedelenmiş Sınırlar ana testinin Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutuna ait maddelerin geçerlik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan anlamlıdır. Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyutundan en yüksek puan alan %27’lik grup ile en düşük puan alan %27’lik grubun; ölçeğin 8-19-44-68 ve 77. madde ortalamaları arasında anlamlı farklılıkların bulunması, Yetersiz Özdenetim (YÖD) alt boyut toplamında olduğu gibi maddelerinin de geçerli olduğunu göstermektedir.

4.3.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Aşağıda yer alan Tablo 4.87’de ÇEŞÖT’ün “Başkalarına Yönelimlilik” ana testi ve alt boyutları için elde edilen iç tutarlılığa dayalı güvenilirlik katsayıları verilmiştir.

Tablo 4.87. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçek	N	İç Tutarlılık Katsayıları		
		Cronbach Alfa	Spearman-Brown	Guttman
KONA	983	.73	.749	.735
BOY	983	.67	.593	.575
ONA	983	.66	.711	.711
Toplam	983	.78	.738	.731

Kısaltmalar; KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık.

Tablo 4.87’de görüldüğü gibi, Başkalarına Yönelimlilik ana testinin toplam iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek sonuç $\alpha = .78$ ile Cronbach Alfa yöntemiyle alfa katsayısından, en düşük sonuç ise Guttman katsayısından (.731) elde edilmiştir.

Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Kendini Onaylamama (KONA) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Spearman-Brown katsayısından .749, en düşük değer ise Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .73$ elde edilmiştir.

Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Boyun Eğicilik (BOY) alt ölçek iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .67$, en düşük değer ise Guttman katsayısından (.575) elde edilmiştir.

Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Onay Arayıcılık (ONA) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Spearman Brown ve Guttman katsayılarından (.711), en düşük değer ise Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .66$ elde edilmiştir.

Alt boyutlar içinde en yüksek güvenilirlik katsayısı Kendini Onaylamama (KONA) alt boyutuna aittir. En düşük güvenilirlik katsayısı ise Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutuna aittir. Ancak bu değerler de sosyal bilimlerde yeterli kabul edilen kriterler içinde yer almıştır.

Tablo 4.88. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi ve Alt Boyutları için Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri

Ölçek	N	Test Tekrar-Test Katsayısı	ÖSH
KONA	983	.978***	.60
BOY	983	.965***	.96
ONA	983	.954***	.87
Toplam	983	.970***	1.71

*** $p < .001$

Kısaltmalar; KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık

Tablo 4.88’de görüldüğü gibi, Başkalarına Yönelimlilik ana testinin test tekrar-test güvenirlik katsayısı $r = .970$ olarak bulunmuştur. Başkalarına Yönelimlilik ana testinin ölçmenin standart hatası değeri $\text{ÖSH} = 1.71$ olmuştur.

Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Kendini Onaylamama (KONA) alt boyutunun test-tekrar test güvenirlik katsayısı $r = .978$ ’dir. Kendini Onaylamama (KONA) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise $\text{ÖSH} = .60$ olarak belirlenmiştir.

Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutunun test-tekrar test güvenirlik katsayısı $r = .965$ ’dir. Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise $\text{ÖSH} = .96$ olarak belirlenmiştir.

Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Onay Arayıcılık (ONA) alt boyutunun test-tekrar test güvenirlik katsayısı $r = .954$ olmuştur. Onay Arayıcılık (ONA) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise $\text{ÖSH} = .87$ olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.89. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan)

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
16	2.58	1.480	983	.538***	.000	983	.418***	.000
17	2.03	1.290	983	.503***	.000	983	.395***	.000
23	1.66	1.169	983	.454***	.000	983	.353***	.000
28	2.83	1.390	983	.443***	.000	983	.319***	.000
29	1.76	1.201	983	.541***	.000	983	.446***	.000
36	1.75	1.069	983	.498***	.000	983	.410***	.000
40	3.04	1.457	983	.477***	.000	983	.351***	.000
41	2.10	1.315	983	.531***	.000	983	.425***	.000
42	1.84	1.158	983	.481***	.000	983	.383***	.000
50	1.73	1.122	983	.533***	.000	983	.444***	.000
52	2.55	1.185	983	.414***	.000	983	.308***	.000
65	3.15	1.431	983	.422***	.000	983	.292***	.000
66	2.24	1.274	983	.450***	.000	983	.338***	.000
81	2.15	1.278	983	.470***	.000	983	.360***	.000
88	2.54	1.376	983	.467***	.000	983	.347***	.000
91	1.74	1.179	983	.543***	.000	983	.450***	.000

*** $p < .001$

Tablo 4.89’da Başkalarına Yönelimlilik ana testinin ve alt boyut maddelerinin aritmetik ortalamalarına, standart sapmalarına ve madde analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Test kapsamında en yüksek aritmetik ortalama 40. maddeden ($\bar{x}=3.04$) ve en düşük aritmetik ortalama ise 23. maddeden ($\bar{x}=1.66$) elde edilmiştir. Tüm maddelerin ortalamasının ortalaması ise $\bar{x} = 2.201$ olmuştur.

Araştırma kapsamında ilk önce madde güvenilirlik katsayıları (madde toplam ve madde kalan korelasyonları) saptanmıştır. Daha sonra ise Madde geçerliği için madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır. Bir testin ana ve alt boyutlarındaki bir maddenin test kapsamında kalması için, bu işlem basamağının da istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermesi beklenmektedir.

ÇEŞÖT'ün Başkalarına Yönelimlilik ana testi maddelerinin güvenirlik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan $p < .000$ düzeyinde anlamlı sonuçlar vermiştir. Başkalarına Yönelimlilik ana testinin hem total güvenirliği hem de maddeler bazında güvenirliği yüksek düzeydedir.

Tablo 4.90. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Baskalarına Yönelimlilik" Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Geçerliliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları

No	N üst N alt	Madde Analizi		t	p
		\bar{x} Üst \bar{x} Alt			
16	265	3.22		19.5***	.000
	265	1.56			
17	265	3.28		15.9***	.000
	265	1.81			
23	265	2.73		13.0***	.000
	265	1.45			
28	265	3.52		14.9***	.000
	265	1.75			
29	265	3.74		16.2***	.000
	265	1.80			
36	265	3.22		14.0***	.000
	265	1.45			
40	265	3.28		17.0***	.000
	265	1.39			
41	265	3.28		17.4***	.000
	265	1.36			
42	265	4.08		15.2***	.000
	265	2.29			
50	265	3.83		15.1***	.000
	265	2.02			
52	265	2.64		12.7***	.000
	265	1.29			
65	265	3.13		14.4***	.000
	265	1.25			
66	265	3.43		15.2***	.000
	265	1.41			
81	265	3.15		13.8***	.000
	265	1.31			
88	265	2.84		15.8***	.000
	265	1.18			
91	265	2.86		15.9***	.000
	265	1.14			

*** $p < .001$

Tablo 4.90’da görüldüğü gibi ÇEŞÖT’ün Başkalarına Yönelimlilik ana testinin maddelerine ait geçerlilik katsayılarının (ayrıt edicilik indeksi) tümü istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Başkalarına Yönelimlilik ana testinden en yüksek puan alan %27’lik grup ile en düşük puan alan %27’lik grubun; ölçeğin tüm madde ortalamaları arasında anlamlı farklılıkların bulunması, Başkalarına Yönelimlilik ana test toplamındaki gibi maddelerinin de geçerli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.91. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Baskalarına Yönelimlilik” Ana Testi “Kendini Onaylamama (KONA)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
23	1.66	1.169	983	.615***	.000	983	.381***	.000
36	1.75	1.069	983	.689***	.000	983	.505***	.000
50	1.73	1.122	983	.710***	.000	983	.522***	.000
81	2.15	1.278	983	.712***	.000	983	.490***	.000
91	1.74	1.179	983	.733***	.000	983	.544***	.000

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Tablo 4.91’de görüldüğü gibi, ÇEŞÖT’ün “Baskalarına Yönelimlilik” Ana Testi “Kendini Onaylamama” (KONA) alt Boyutu Maddelerinin Güvenirlik Katsayılarının tümü istatistiksel açıdan $p < .000$ düzeyinde anlamlı sonuçlar vermiştir. “Kendini Onaylamama” (KONA) alt boyutunun hem total güvenirligi hem de maddeler bazında güvenirligi yüksek düzeydedir.

Tablo 4.92. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi “Kendini Onaylamama (KONA)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

No	Madde Analizi		t	p
	N üst N alt	X üst= X alt=		
23	265	2.64	17.8***	.000
	265	1.01		
36	265	2.76	22.8***	.000
	265	1.03		
50	265	2.80	21.6***	.000
	265	1.02		
81	265	3.36	28.7***	.000
	265	1.06		
91	265	2.94	23.8***	.000
	265	1.00		

*** $p < .001$

Tablo 4.92’de görüldüğü gibi, ÇEŞÖT’ün Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Kendini Onaylamama (KONA) alt boyutuna ait maddelerin Geçerlilik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < .001$). Kendini Onaylamama (KONA) alt boyutundan en yüksek puan alan %27’lik grup ile en düşük puan alan %27’lik grubun ölçeğinin tüm madde ortalamaları arasında anlamlı farklılıkların bulunması, Kendini Onaylamama (KONA) alt boyut toplamındaki gibi maddelerinin de geçerli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.93. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi “Boyun Eğicilik (BOY)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
17	2.03	1.290	983	.606***	.000	983	.407***	.000
29	1.76	1.201	983	.621***	.000	983	.442***	.000
41	2.10	1.315	983	.661***	.000	983	.475***	.000
42	1.84	1.158	983	.563***	.000	983	.378***	.000
52	2.55	1.185	983	.517***	.000	983	.317***	.000
66	2.24	1.274	983	.532***	.000	983	.318***	.000
88	2.54	1.376	983	.573***	.000	983	.349***	.000

*** $p < .001$

Tablo 4.93’de görüldüğü gibi, ÇEŞÖT’ün Başkalarına Yönelimlilik ana testi Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutu maddelerinin güvenirlik katsayılarının tümü istatistiksel

açından $p < .000$ düzeyinde anlamlı sonuçlar vermiştir. Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutunun hem total güvenilirliği hem de maddeler bazında güvenilirliği yüksek düzeydedir.

Tablo 4.94. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi “Boyun Eğicilik (BOY)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

No	Madde Analizi		t	p
	N üst N alt	X üst= X alt=		
17	265	3.05	20.0***	.000
	265	1.20		
29	265	2.86	19.8***	.000
	265	1.08		
41	265	3.32	24.7***	.000
	265	1.21		
42	265	2.72	16.5***	.000
	265	1.14		
52	265	3.27	17.5***	.000
	265	1.80		
66	265	3.04	16.1***	.000
	265	1.40		
88	265	3.49	22.5***	.000
	265	1.46		

*** $p < .001$

Tablo 4.94’de görüldüğü gibi, ÇEŞÖT’ün Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutuna ait maddelerin geçerlilik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p < .001$). Boyun Eğicilik (BOY) alt boyutundan en yüksek puan alan %27’lik grup ile en düşük puan alan %27’lik grubun, ölçeğinin tüm madde ortalamaları arasında anlamlı farklılıkların bulunması, Boyun Eğicilik (BOY) alt boyut toplamındaki gibi maddelerinin de geçerli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.95. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi “Onay Arayıcılık (ONA)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
16	2.58	1.480	983	.758***	.000	983	.515***	.000
28	2.83	1.390	983	.622***	.000	983	.335***	.000
40	3.04	1.457	983	.753***	.000	983	.335***	.000
65	3.15	1.431	983	.675***	.000	983	.400***	.000

*** $p < .001$

Tablo 4.95’de Onay Arayıcılık (ONAY) alt boyutu kapsamında en yüksek aritmetik ortalama 65. maddeden ($\bar{x} = 3.15$) ve en düşük aritmetik ortalama ise 16. maddeden ($\bar{x} = 2.58$) elde edilmiştir. Tüm maddelerin ortalamasının ortalaması ise $\bar{x} = 2.149$ ’dur. ÇEŞÖT’ün Başkalarına Yönelimlilik ana testi Onay Arayıcılık (ONAY) alt boyutuna ait maddelerin güvenirlilik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan $p < .000$ düzeyinde anlamlı sonuçlar vermiştir. Onay Arayıcılık (ONAY) alt boyutunun hem total güvenirliliği hem de maddeler bazında güvenirliliği yüksek düzeydedir.

Tablo 4.96. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Başkalarına Yönelimlilik” Ana Testi “Onay Arayıcılık (ONA)” Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

No	Madde Analizi			
	N üst N alt	X üst= X alt=	t	p
16	265	4.15	38.9***	.000
	265	1.29		
28	265	3.90	23.1***	.000
	265	1.76		
40	265	4.40	36.6***	.000
	265	1.63		
65	265	4.34	26.6***	.000
	265	1.98		

*** $p < .001$

Tablo 4.96’da görüldüğü gibi, ÇEŞÖT’ün Başkalarına Yönelimlilik ana testinin Onay Arayıcılık (ONA) alt boyutuna ait maddelerin geçerlilik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .001$). Testin Onay Arayıcılık (ONA) alt boyutundan en yüksek puan alan %27’lik grup ile en düşük puan alan %27’lik grubun; ölçeğinin tüm madde

ortalamaları arasında anlamlı farklılıkların bulunması, Onay Arayıcılık (ONA) alt boyut toplamındaki gibi maddelerinin de geçerli olduğunu göstermektedir.

4.3.5. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Yapılan Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Aşağıda yer alan Tablo 4.97'de, ÇEŞÖT'ün Aşırı Tetikte Olma, Baskılama/ Ketleme ana testi ve alt boyutları için elde edilen iç tutarlılığa dayalı güvenirlik katsayıları verilmiştir.

Tablo 4.97. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları

Ölçek	N	İç Tutarlılık Katsayıları		
		Cronbach Alfa	Spearman-Brown	Guttman
KAR	983	.83	.828	.827
CEZ	983	.55	.522	.504
Toplam	983	.82	.780	.769

Kısaltmalar; KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.97'de de görüldüğü üzere, Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek sonuç $\alpha = .82$ ile Cronbach Alfa katsayısından, en düşük sonuç ise Guttman (.769) katsayısından elde edilmiştir.

Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin Karamsarlık (KAR) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .83$, en düşük değer ise Guttman katsayısından (.827) elde edilmiştir. Karamsarlık (KAR) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ÖSH= 1.24 olarak belirlenmiştir.

Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutunun iç tutarlılık katsayıları içinde en yüksek değer Cronbach Alfa katsayısından $\alpha = .55$, en düşük değer ise Guttman katsayısından (.504) elde edilmiştir.

Alt boyutlar içinde en yüksek güvenirlik Karamsarlık (KAR) alt boyutuna aittir. En düşük güvenirlik ise Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutuna aittir. Ancak bu değerlerde sosyal bilimlerde yüksek ve kabul edilen kriterler içinde yer almıştır.

Tablo 4 98. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme” Ana Testi ve Alt Boyutları İçin Elde Edilen Test Tekrar-Teste Dayalı Güvenirlik Katsayıları ve Ölçmenin Standart Hata Değerleri

Ölçek	N	Test Tekrar-Test Katsayısı	ÖSH
KAR	983	.971***	1.24
CEZ	983	.974***	.66
Toplam	983	.976***	1.54

*** $p < .001$

Kısaltmalar; KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.98’de görüldüğü üzere, Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin test-tekrar test güvenirlik katsayısı $r = .976$ olarak bulunmuştur. “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme” ana testinin ÖSH değeri ise ÖSH= 1.54’tür.

Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin Karamsarlık (KAR) alt boyutunun test-tekrar test güvenirlik katsayısı $r = .971$ ’dir. Karamsarlık (KAR) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ÖSH= 1.24 olarak belirlenmiştir.

Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutunun test-tekrar test güvenirlik katsayısı $r = .974$ ’tür. Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutunun ölçmenin standart hata değeri ise ÖSH= .66 olarak hesaplanmıştır.

Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin ve alt boyutlarının toplam güvenirlikleri belirlendikten sonra ana test ve alt boyutları oluşturan maddelerin sırasıyla güvenirlik (madde toplam ve madde kalan) ve geçerlilik (ayrıt edicilik) katsayıları ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Tablo 4.99. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme” Ana Testine Ait Maddelerin Güvenirlik Katsayıları (Madde Toplam ve Madde Kalan)

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
9	2.38	1.214	983	.562(***)	.000	983	.470***	.000
13	2.57	1.379	983	.661(***)	.000	983	.571***	.000
20	2.39	1.326	983	.682(***)	.000	983	.600***	.000
31	2.32	1.290	983	.699(***)	.000	983	.623***	.000
32	2.00	1.259	983	.504(***)	.000	983	.400***	.000
45	2.37	1.329	983	.704(***)	.000	983	.626***	.000
45	2.14	1.409	983	.432(***)	.000	983	.306***	.000
56	3.19	1.398	983	.475(***)	.000	983	.355***	.000
57	2.18	1.340	983	.681(***)	.000	983	.598***	.000
69	3.07	1.439	983	.531(**)	.000	983	.415***	.000
77	2.43	1.374	983	.544(***)	.000	983	.435***	.000
78	2.70	1.442	983	.369(***)	.000	983	.234***	.000
86	2.48	1.413	983	.505(***)	.000	983	.387***	.000

*** $p < .001$

ÇEŞÖT’ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testi maddelerinin aritmetik ortalama, standart sapma, güvenilirlik katsayıları (madde toplam ve madde kalan) ve anlamlılık düzeyleri Tablo 4.99’da sunulmuştur.

Tablo 4.99’da Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin ve alt boyut maddelerinin aritmetik ortalamalarına, standart sapmalarına ve madde analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana test kapsamında en yüksek aritmetik ortalama 56. maddeden ($\bar{x} = 3.19$) ve en düşük aritmetik ortalama ise 32. maddeden ($\bar{x} = 2.00$) elde edilmiştir. Tüm maddelerin ortalamasının ortalaması ise $\bar{x} = 2.478$ olmuştur.

Araştırma kapsamında ilk önce madde güvenilirlik katsayıları (madde toplam ve madde kalan korelasyonları) saptanmıştır. Bir ana testi oluşturan her bir maddenin test kapsamında kalması için, bu iki işlem basamağında da istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermesi beklenmektedir.

ÇEŞÖT'ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testmaddelerinin güvenilirlik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan $p < .000$ düzeyinde anlamlı sonuçlar vermiştir. Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin hem total güvenilirliği hem de maddeler bazında güvenilirliği yüksek düzeydedir.

Tablo 4.100. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testine Ait Toplam Maddelerin Geçerliliğine Dayalı Ayırt Edicilik Katsayıları

No	N üst N alt	Madde Analizi		t	p
		\bar{x} Üst	\bar{x} Alt		
9	265	2.38		19.5***	.000
	265	2.57			
13	265	2.39		25.7***	.000
	265	2.32			
20	265	2.00		27.1***	.000
	265	2.37			
31	265	2.14		27.4***	.000
	265	3.19			
32	265	2.18		15.0***	.000
	265	3.07			
45	265	2.43		29.0***	.000
	265	2.70			
46	265	2.48		29.0***	.000
	265	2.38			
56	265	2.57		13.2***	.000
	265	2.39			
57	265	2.32		27.4***	.000
	265	2.00			
69	265	2.37		18.4***	.000
	265	2.14			
77	265	3.19		18.2***	.000
	265	2.18			
78	265	3.07		10.2***	.000
	265	2.43			
86	265	2.70		17.4***	.000
	265	2.48			

*** $p < .001$

Tablo 4.100’de görüldüğü gibi, ÇEŞÖT’ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin maddelerinin geçerlilik Katsayılarının (ayrıt edicilik indeksi) tümü istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .001$). Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme Ana testinden en yüksek puan alan %27’lik grup ile en düşük puan alan %27’lik grubun; ölçeğin tüm madde ortalamaları arasında anlamlı farklılıkların bulunması, “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme” Ana Test toplamındaki gibi maddelerinin de geçerli olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.101. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme” Ana Testinin “Karamsarlık (KAR)” Alt Boyut Maddelerinin Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
9	2.38	1.214	983	.624***	.000	983	.505***	.000
13	2.57	1.379	983	.694***	.000	983	.573***	.000
20	2.39	1.326	983	.746***	.000	983	.646***	.000
31	2.32	1.290	983	.749***	.000	983	.653***	.000
45	2.14	1.409	983	.766***	.000	983	.672***	.000
57	2.18	1.340	983	.704***	.000	983	.591***	.000
69	3.07	1.439	983	.569***	.000	983	.411***	.000
77	2.43	1.374	983	.598***	.000	983	.454***	.000

*** $p < .001$

ÇEŞÖT’ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testi Karamsarlık (KAR) alt boyutu maddelerinin aritmetik ortalama, standart sapma, güvenirlilik katsayıları (madde toplam ve madde kalan) ve anlamlılık düzeyleri Tablo 4.101’de sunulmuştur.

Tablo 4.101’de Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin, Karamsarlık (KAR) alt boyutu maddelerinin aritmetik ortalamalarına, standart sapmalarına ve madde analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin Karamsarlık (KAR) alt boyutu kapsamında en yüksek aritmetik ortalama 69. maddeden ($\bar{x} = 3.07$) ve en düşük aritmetik ortalama ise 45. maddeden ($\bar{x} = 2.14$) elde edilmiştir. Tüm maddelerin ortalamasının ortalaması ise $\bar{x} = 2.463$ olmuştur.

Araştırma kapsamında ilk önce madde güvenilirlik katsayıları (madde toplam ve madde kalan korelasyonları) saptanmıştır. Bir alt boyutu oluşturan her bir maddenin ana boyut kapsamında kalması için, bu iki işlem basamağında da istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermesi beklenmektedir.

ÇEŞÖT'ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testi Karamsarlık alt boyutumaddelerinin güvenilirlik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan $p < .000$ düzeyinde anlamlı sonuçlar vermiştir. Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme alanının Karamsarlık alt boyutununun hem total güvenirligi hem de maddeler bazında güvenirligi yüksek düzeydedir.

Tablo 4.102. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testinin "Karamsarlık (KAR)" Alt Boyut Maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

No	N üst N alt	Madde Analizi		t	p
		\bar{x} Üst	\bar{x} Alt		
9	265	3.30		23.1***	.000
	265	1.43			
13	265	3.79		28.8***	.000
	265	1.38			
20	265	3.72		31.0***	.000
	265	1.27			
31	265	3.63		31.0***	.000
	265	1.25			
45	265	3.77		35.4***	.000
	265	1.20			
57	265	3.50		28.3***	.000
	265	1.15			
69	265	4.04		19.9***	.000
	265	2.02			
77	265	3.46		19.9***	.000
	265	1.50			

*** $p < .001$

ÇEŞÖT'ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin Karamsarlık (KAR) alt boyut maddelerinin geçerlilik (ayrıt edicilik) katsayıları Tablo 4.102'de sunulmuştur. Karamsarlık (KAR) alt boyut toplam puanından en yüksek puan alan %27'lik grup ile en düşük puan alan %27'lik grubun alt boyut madde aritmetik ortalamaları arasında

yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçlarının tümü istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .000$). Bu farklılıklar; alt ölçek toplam puanından yüksek puan alanlar lehine gerçekleşmiştir. Elde edilen bu sonuçlar, Karamsarlık (KAR) alt boyut maddelerinin yüksek düzeyde ayırt edicilik özelliğinin, dolayısıyla da yüksek düzeyde geçerliğe sahip olduğunun göstergesidir.

Tablo 4.103. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme” Ana Testinin “Cezalandırıcılık (CEZ)” Alt Boyut Maddelerinin Madde Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{x}	ss	Madde Toplam (item total)			Madde Kalan (item remainder)		
			n	r_{it}	p	n	r_{ir}	p
32	2.00	1.259	983	.504***	.000	983	.375***	.000
46	2.14	1.409	983	.432***	.000	983	.334***	.000
56	3.19	1.398	983	.475***	.000	983	.291***	.000
78	2.70	1.442	983	.369***	.000	983	.256***	.000
86	2.48	1.413	983	.505***	.000	983	.302***	.000

*** $p < .001$

ÇEŞÖT’ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testi Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutu maddelerinin aritmetik ortalama, standart sapma, güvenilirlik katsayıları (madde toplam ve madde kalan) ve anlamlılık düzeyleri Tablo 4.103’de sunulmuştur.

Tablo 4.103’de ÇEŞÖT’ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin, Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutu maddelerinin aritmetik ortalamalarına, standart sapmalarına ve madde analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutu kapsamında, en yüksek aritmetik ortalama 56. maddeden ($\bar{x} = 3.19$) ve en düşük aritmetik ortalama ise 32. maddeden ($\bar{x} = 2.00$) elde edilmiştir. Tüm maddelerin ortalamasının ortalaması ise $\bar{\bar{x}} = 2.502$ olmuştur.

Araştırma kapsamında ilk önce madde güvenilirlik katsayıları (madde toplam ve madde kalan korelasyonları) saptanmıştır. Bir alt boyutu oluşturan her bir maddenin ana boyut kapsamında kalması için, bu iki işlem basamağında da istatistiksel açıdan anlamlı sonuç vermesi beklenmektedir.

ÇEŞÖT’ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testi Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutumaddelerinin güvenilirlik katsayılarının tümü istatistiksel açıdan $p < .000$

düzeyinde anlamlı sonuçlar vermiştir. Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testi Cezalandırıcılık (CEZ) alt boyutunun, hem total güvenilirliği hem de maddeler bazında güvenilirliği yüksek düzeydedir.

Tablo 4.104. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme” Ana Testinin “Cezalandırıcılık (CEZ)” alt boyut maddelerinin Geçerlilik Katsayıları

No	N üst N alt	Madde Analizi		t	p
		\bar{x} Üst	\bar{x} Alt		
32	265	3.09		20.9***	.000
	265	1.18			
46	265	3.35		21.3***	.000
	265	1.24			
56	265	4.09		20.1***	.000
	265	2.07			
78	265	3.69		18.9***	.000
	265	1.73			
86	265	3.57		21.8***	.000
	265	1.45			

*** $p < .001$

ÇEŞÖT’ün Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme ana testinin Cezalandırıcılık (CEZ)alt boyut maddelerinin geçerlilik (ayrıt edicilik) katsayıları Tablo 4.104’de sunulmuştur. Cezalandırıcılık (CEZ)alt boyut toplam puanından en yüksek puan alan %27’lik grup ile en düşük puan alan %27’lik grubun alt boyut madde aritmetik ortalamaları arasında yapılan ilişkisiz grup “t” testi sonuçlarının tümü istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .000$). Bu farklılıklar, alt ölçek toplam puanından yüksek puan alanlar lehine gerçekleşmiştir. Elde edilen bu sonuçlar, Cezalandırıcılık (CEZ)alt boyut maddelerinin yüksek düzeyde ayrıt edici özelliğe dolayısıyla da yüksek düzeyde geçerliğe sahip olduğunun göstergesidir.

4.4. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Norm Çalışması

Araştırmanın son aşamasında 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin norm çalışması işlemleri gerçekleştirilmiştir. Norm çalışması; araştırma kapsamında kullanılan tüm çalışma gruplarının da bulunduğu toplam 2250 kişilik örneklem grubu üzerinden yapılmıştır. Norm grubunun yaş, cinsiyet, anne eğitim, baba eğitim ve Sosyo-ekonomik düzey (SED) değişkenlerine göre frekans ve yüzdeler dağılımları aşağıda tablolastırılarak açıklanmıştır.

Tablo 4.105. Norm Grubunun Yaş Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılım

Yaş	f	%
10	356	15.8
11	394	17.5
12	345	15.3
13	405	18.0
14	264	11.7
15	235	10.4
16	251	11.2
Toplam	2250	100.0

Tablo 4.105'te görüldüğü gibi, norm grubunun %15.8'i 10 yaş, %17.5'u 11 yaş, %15.3'ü 12 yaş, %18'i 13 yaş, %11.7'si 14 yaş, %10.4'ü 15 yaş ve %11.2'si 16 yaş grubundan oluşmuştur.

Tablo 4.106. Norm Grubunun Cinsiyet Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılım

Cinsiyet	f	%
Erkek	1105	49.1
Kız	1145	50.9
Toplam	2250	100.0

Tablo 4.106'da görüldüğü gibi, norm grubunun %50.9'u kız, %49.1'i erkek öğrencilerden oluşmuştur.

Tablo 4.107. Norm Grubunun Anne Eğitim Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzelik Dağılım

Anne Eğitim	f	%
Okuryazar Değil	69	3.1
Okuryazar	41	1.8
İlkokul Mezunu	630	28.0
Ortaokul Mezunu	331	14.7
Lise Mezunu	489	21.7
Üniversite Mezunu	506	22.5
Yüksek Lisans ve Üstü Mezunu	173	7.7
Cevapsız	11	.5
Toplam	2250	100.0

Norm grubunu oluşturan öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre frekans ve yüzelik dağılımlar Tablo 4.107’de sunulmuştur. Anne eğitimde en yüksek yüzde; %28 ile ilkokul mezunu annelere aittir. Bunu %22.5 ile yüksek öğretimli anneler ve %21.7 ile lise mezunu anneler izlemiştir. %14.7’lik öğrenci grubunun annesi ortaokul mezunudur. %7.7’lik öğrenci grubunun annesi, yüksek lisans ve üstü mezunudur. Araştırma kapsamında okuryazar anneler %1.8 ve okuryazar olmayan anneler ise %3.1 ile temsil edilmişlerdir.

Tablo 4.108. Norm Grubunun Baba Eğitim Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzelik Dağılım

Baba Eğitim	f	%
Okuryazar Değil	26	1.2
Okuryazar	32	1.4
İlkokul Mezunu	454	20.2
Ortaokul Mezunu	369	16.4
Lise Mezunu	569	25.3
Üniversite Mezunu	567	25.2
Yüksek Lisans ve Üstü Mezunu	216	9.6
Cevapsız	17	.8
Toplam	2250	100,0

Norm grubunu oluşturan öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre frekans ve yüzelik dağılımlar Tablo 4.108’de sunulmuştur. Baba eğitimde en yüksek yüzde; %25.3 ile lise mezunu babalara aittir. Bunu %25.2 ile yüksek öğretimli babalar ve %20.2 ile ilkokul mezunu babalar izlemiştir. %16.4’lük öğrenci grubunun babası

ortaokul mezunudur. %9.6'lık öğrenci grubunun babası, yüksek lisans ve üstü mezunudur. Araştırma kapsamında okuryazar babalar %1.4 ve okuryazar olmayan babalar ise %1.2 ile temsil edilmişlerdir.

Tablo 4.109. Norm Grubunun Ailesinin Toplam Aylık Gelir Dağılımına İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Aile Aylık gelir	f	%
634 TL ve altı	115	5.1
634 TL-1500TL	513	22.8
1501 TL-2000TL	490	21.8
2001 TL-3000TL	445	19.8
3001 TL-5000TL	266	11.8
5001 TL ve Üzeri	415	18.4
Toplam	2250	100.0

Norm grubunu oluşturan öğrencilerin ailelerinin toplam aylık gelir durumuna göre frekans ve yüzdeler dağılımları Tablo 4.109'da sunulmuştur. Aile toplam aylık gelir dağılımında ilk sıra %22.8 ile 634-1500TL grubuna aittir. Bunu %21.8 ile 1501-2000TL, %19.8 ile 2001-3000TL, %18.4 ile 5001TL ve üstü olanlar izlemiştir. Aylık geliri 3001-5000TL olanlar araştırmada %11.8 ile temsil edilmişlerdir. Aylık geliri 634TL ve daha az olanlar %5.1 ile son sırada yer almışlardır.

10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin şema alanlarının toplam madde sayıları, yapılan faktör analizi işlemleri sonuçlarına göre, birbirinden farklıdır. Açıklanan bu gerekçeye göre; şema alanlarının ham puanlarının bulunmasında, ham puan toplamları yerine, her bir şema alanı madde toplam maddelerinin ortalaması alınmıştır. Toplam puanların bu şekilde alınması, öğrencilerin kullandığı şema alanlarının birbiri ile karşılaştırılmasını ve ortalamalara göre sıralanabilmesini sağlamıştır.

Tablo 4.110. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nın Tüm Alt Testleri Puanlarının Tanımlayıcı İstatistik Değerleri

	KUS	KÖK	DUY	TET	BAŞ	BAĞ	YAP	DAY	HAK	YÖD	KONA	BOY	ONA	KAR	CEZ
N	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250
Aritmetik Ortalama	2.0273	2.2386	1.9627	2.3337	1.9739	2.0265	3.1021	2.8881	2.4221	2.6468	1.8489	2.1764	2.9003	2.5908	2.5410
Standart Hata	.01517	.01770	.01661	.01996	.01568	.01627	.02382	.02304	.01490	.02024	.01711	.01545	.02083	.01992	.01709
Medyan	2.0000	2.1429	1.8000	2.2500	1.8750	2.0000	3.0000	2.6667	2.3750	2.6000	1.6000	2.1429	2.7500	2.5000	2.4000
Mod	1.80	1.57	1.00	2.00	1.00	1.00	3.67	2.33	2.25	2.60	1.00	1.57	3.00	2.13	2.60
Std.sapma	.71975	.83978	.78794	.94656	.74353	.77157	1.12992	1.09302	.70678	.96023	.81160	.73268	.98825	.94468	.81071
Skewness	.771	.621	.872	.511	.767	.671	-.079	.186	.402	.240	1.081	.625	.159	.392	.380
Std. hata	.052	.052	.052	.052	.052	.052	.052	.052	.052	.052	.052	.052	.052	.052	.052
z	14.83***	11.94***	16.77***	9.83***	14.75***	12.90***	-1.52	3.57***	7.73***	4.62***	20.78***	12.02***	3.06**	7.54***	7.31***
Kurtosis	.369	-.167	.249	-.413	.216	-.050	-.918	-.783	-.114	-.710	.809	.099	-.649	-.531	-.139
Std. Hata	.103	.103	.103	.103	.103	.103	.103	.103	.103	.103	.103	.103	.103	.103	.103
z	3.58***	-1.621	2.42*	-4.00***	2.09*	-.48	-8.91***	-7.60***	-1.11	-6.89***	7.85***	.096	-6.30***	-5.16***	-1.35
Ranj	4.00	4.00	3.90	4.00	3.88	3.71	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00	4.00
25. Percentil	1.4000	1.5714	1.3000	1.5000	1.3750	1.4286	2.3333	2.0000	1.8750	1.8000	1.2000	1.5714	2.2500	1.8750	2.0000
50. Percentil	2.0000	2.1429	1.8000	2.2500	1.8750	2.0000	3.0000	2.6667	2.3750	2.6000	1.6000	2.1429	2.7500	2.5000	2.4000
75. Percentil	2.4000	2.8571	2.5000	3.0000	2.5000	2.5714	4.0000	3.6667	2.8750	3.4000	2.4000	2.7143	3.5000	3.2500	3.0000
Kolmogorov-Smirnov	.122	.092	.115	.101	.101	.095	.090	.098	.047	.070	.148	.093	.071	.067	.087
sd	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250	2250
p	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***	.000***

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarlılık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.110’de, norm grubuna uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin tüm alt testleri puanlarının tanımlayıcı istatistik değerleri verilmiştir.

Dağılımın çarpıklığı için yapılan Skewness işlemlerinde Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) dışındaki tüm şema alanlarında z değeri anlamlıdır ve dağılımlar pozitif çarpıktır.

Dağılımların sivriliği/basıklığı için yapılan Kurtosis işlemlerinde Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma Şeması (KÖK), Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), Boyun Eğicilik (BOY) ve Cezalandırıcılık (CEZ) dışındaki tüm şema alanlarında z değeri anlamlıdır. Kusurluluk/ Utanma (KUS), Duygusal Yoksunluk (DUY), Başarısızlık (BAŞ), Kendini Onaylamama (KONA) şema alanlarında sivri dağılım, Terk Edilme ve Tutarsızlık Şeması (TET), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Hastalık ve Tehditlere Karşı Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY), Yetersiz Özdenetim (YÖD), Onay Arayıcılık (ONA), Karamsarlık (KAR) şema alanlarında basık dağılımlar söz konusudur.

Dağılımların normalliği için yapılan Kolmogorov-Smirnov analizinden ÇEŞÖT’ün tüm şema alanlarının puan dağılımının, normal dağılım göstermediği anlaşılmaktadır.

Tablo 4.111. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Tüm Alt Testleri Puanlarının Aritmetik ortalamalarına Göre Sıralama Sayıları

ÇEŞÖT	Sıralama	\bar{x}
KUS	11	2.0273
KÖK	9	2.2386
DUY	14	1.9627
TET	8	2.3337
BAŞ	13	1.9739
BAĞ	12	2.0265
YAP	1	3.1021
DAY	3	2.8881
HAK	7	2.4221
YÖD	4	2.6468
KONA	15	1.8489
BOY	10	2.1764
ONA	2	2.9003
KAR	5	2.5908
CEZ	6	2.5410

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Norm grubunu oluşturan çocuk ve Ergenlerin kullandıkları şema alanlarının derecesini görmek üzere Tablo 4.111'de 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testleri puanlarının aritmetik ortalamaları ayrıca verilmiş ve açıklanmıştır.

Norm grubuna uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin aritmetik ortalamaları içinde ilk sırayı 3.102 aritmetik ortalama ile Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) elde etmiştir. Bunu Onay Arayıcılık (ONA) ($\bar{x} = 2.900$) ikinci, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) ($\bar{x} = 2.888$) üçüncü, Yetersiz Özdenetim (YÖD) ($\bar{x} = 2.646$) dördüncü ve Karamsarlık (KAR) ($\bar{x} = 2.59$) beşinci sırada izlemiştir. Altıncı sırada Cezalandırıcılık (CEZ) ($\bar{x} = 2.541$), yedinci sırada Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK) ($\bar{x} = 2.421$), sekizinci sırada Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET) ($\bar{x} = 2.333$), dokuzuncu sırada Kuşkuculuk ve

Kötüye Kullanılma (KÖK) ($\bar{x} = 2.238$), onuncu sırada Boyun Eğicilik (BOY) ($\bar{x} = 2.176$), on birinci sırada Kusurluluk/ Utanma (KUS) ($\bar{x} = 2,027$), on ikinci sırada Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ) ($\bar{x} = 2,026$), on üçüncü sırada Başarısızlık (BAŞ) ($\bar{x} = 1.973$) ve on dördüncü sırada Duygusal Yoksunluk (DUY) ($\bar{x} = 1.962$) yer almıştır. En son sırada ise 1.848'lik ortalama ile Kendini Onaylamama (KONA) bulunmaktadır.

ÇEŞÖT aslında Uyumsuz şemaları ölçmeyi amaçladığından, evren parametresinde de dağılım çarpıktır. Bu nedenle bu araştırmada norm grubunun çarpıklığı, araştırma açısından sorun yaratmamaktadır. Ancak ÇEŞÖT'ün bundan sonraki bilimsel ve bireysel kullanımlarında ham puanların anlamlandırılması için ham puanlar yüzdeler ve standart puanlara dönüştürülmüştür.

Aşağıda yer alan tablolar (Tablo 4.113 – Tablo 4.142 arası) daha çok bireysel uygulamalarda kullanıma uygundur. Ancak ÇEŞÖT'ün bilimsel çalışmalarda kullanılması sırasında ham puanların standart puanlara dönüştürülmesi (t puanlara dönüşüm) güçlük yaratacağından, araştırmacılara kolaylık sağlamak amacı ile yukarıda açıklanan tüm değişkenlere göre aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 4.112'de verilmiştir.

Tablo 4.112. ÇEŞÖT Alt Testlerinin Cinsiyet, Yaş, Cinsiyet/ Yaş ve Toplam'a Göre Tanımlayıcı İstatistik Değerleri

Şema	Cinsiyet	10-11 yaş			12-13 yaş			14-16 yaş			TOPLAM		
		N	\bar{x}	ss	N	\bar{x}	ss	N	\bar{x}	ss	N	\bar{x}	ss
KUS	Kız	372	1.9366	0.7545	396	2.0268	0.6978	377	2.0711	0.6942	1145	2.0121	0.7171
	Erkek	378	1.9937	0.7264	354	2.0537	0.7252	373	2.0831	0.7149	1105	2.0431	0.7225
	Toplam	750	1.9653	0.7406	750	2.0395	0.7105	750	2.0771	0.7041	2250	2.0273	0.7198
KÖK	Kız	372	2.1874	0.8182	396	2.2276	0.8698	377	2.2065	0.8069	1145	2.2076	0.8322
	Erkek	378	2.2094	0.82	354	2.2526	0.8651	373	2.3501	0.8518	1105	2.2707	0.8467
	Toplam	750	2.1985	0.8186	750	1.9219	0.7824	750	2.2779	0.8321	2250	2.2386	0.8398
DUY	Kız	372	1.9024	0.7805	396	1.8795	0.7955	377	2.0093	0.8102	1145	1.9297	0.7969
	Erkek	378	1.9553	0.7391	354	1.9692	0.7659	373	2.0651	0.8225	1105	1.9968	0.7775
	Toplam	750	1.9291	0.7599	750	1.9219	0.7824	750	2.0371	0.8163	2250	1.9627	0.7879
TET	Kız	372	2.4946	1.0245	396	2.3081	0.9542	377	2.2454	0.8192	1145	2.3480	0.9414
	Erkek	378	2.3975	0.972	354	2.3136	0.9498	373	2.2440	0.9297	1105	2.3188	0.952
	Toplam	750	2.4457	0.9989	750	2.3107	0.9515	750	2.2447	0.8753	2250	2.3337	0.9466
BAŞ	Kız	372	1.9133	0.7485	396	1.9331	0.7447	377	2.0149	0.7396	1145	1.9536	0.7449
	Erkek	378	1.9785	0.7456	354	1.9929	0.74	373	2.0134	0.7415	1105	1.9949	0.7419
	Toplam	750	1.9462	0.7472	750	1.9613	0.7426	750	2.0142	0.7401	2250	1.9739	0.7435
BAĞ	Kız	372	2.0876	0.7808	396	2.0765	0.7712	377	2.0163	0.7649	1145	2.0603	0.7722
	Erkek	378	2.0480	0.758	354	1.9330	0.7805	373	1.9897	0.769	1105	1.9915	0.7697
	Toplam	750	2.0676	0.7691	750	2.0088	0.7784	750	2.0030	0.7665	2250	2.0265	0.7716
YAP	Kız	372	3.4794	1.1279	396	3.0884	1.0783	377	2.8957	1.0833	1145	3.1520	1.1214
	Erkek	378	3.2989	1.1571	354	3.0490	1.1114	373	2.7998	1.0867	1105	3.0504	1.1369
	Toplam	750	3.3884	1.1455	750	3.0698	1.0935	750	2.8480	1.0853	2250	3.1021	1.1299
DAY	Kız	372	3.0332	1.0554	396	2.9419	1.1626	377	2.9832	1.0697	1145	2.9852	1.0979
	Erkek	378	2.8360	1.1081	354	2.7919	1.0614	373	2.7346	1.0668	1105	2.7876	1.0793
	Toplam	750	2.9338	1.0861	750	2.8711	1.1177	750	2.8596	1.0748	2250	2.8881	1.093

Tablo 4.112'nin devamı

Şema	Cinsiyet	10-11 yaş			12-13 yaş			14-16 yaş			TOPLAM		
		N	\bar{x}	ss	N	\bar{x}	ss	N	\bar{x}	ss	N	\bar{x}	ss
HAK	Kız	372	2.2760	0.7056	396	2.3801	0.707	377	2.4406	0.6918	1145	2.3662	0.7042
	Erkek	378	2.4512	0.7149	354	2.4792	0.6752	373	2.5101	0.7234	1105	2.4800	0.7051
	Toplam	750	2.3643	0.7152	750	2.4268	0.6935	750	2.4752	0.7081	2250	2.4221	0.7068
YÖD	Kız	372	2.3124	0.9546	396	2.5338	0.891	377	2.6594	0.9032	1145	2.5032	0.9263
	Erkek	378	2.6270	0.9983	354	2.7757	0.9364	373	2.9855	0.9483	1105	2.7957	0.9725
	Toplam	750	2.4709	0.9888	750	2.6480	0.9201	750	2.8216	0.9396	2250	2.6468	0.9602
KONA	Kız	372	1.8032	0.8287	396	1.7874	0.7728	377	1.8180	0.8163	1145	1.8026	0.805
	Erkek	378	1.8275	0.7927	354	1.9006	0.8229	373	1.9635	0.8289	1105	1.8968	0.816
	Toplam	750	1.8155	0.8103	750	1.8408	0.7983	750	1.8904	0.8252	2250	1.8489	0.8116
BOY	Kız	372	2.1751	0.7537	396	2.0783	0.7126	377	2.0633	0.6707	1145	2.1048	0.714
	Erkek	378	2.2608	0.747	354	2.2627	0.732	373	2.2286	0.7555	1105	2.2505	0.7446
	Toplam	750	2.2183	0.7511	750	2.1653	0.7272	750	2.1455	0.7184	2250	2.1764	0.7327
ONA	Kız	372	2.9987	1.0081	396	2.8194	0.9301	377	2.6466	0.9355	1145	2.8207	0.9676
	Erkek	378	3.1680	1.0222	354	2.9880	0.9814	373	2.7902	0.9698	1105	2.9828	1.003
	Toplam	750	3.0840	1.0181	750	2.8990	0.9577	750	2.7180	0.9548	2250	2.9003	0.9883
KAR	Kız	372	2.4446	0.9396	396	2.6149	0.985	377	2.6532	0.9728	1145	2.5722	0.9698
	Erkek	378	2.6022	0.9123	354	2.6130	0.9	373	2.6156	0.9427	1105	2.6102	0.918
	Toplam	750	2.5240	0.9287	750	2.6140	0.9452	750	2.6345	0.9575	2250	2.5908	0.9447
CEZ	Kız	372	2.6177	0.8903	396	2.4061	0.694	377	2.4393	0.7535	1145	2.4858	0.7865
	Erkek	378	2.6847	0.8502	354	2.6175	0.8473	373	2.4922	0.7869	1105	2.5982	0.8316
	Toplam	750	2.6515	0.8704	750	2.5059	0.7769	750	2.4656	0.7703	2250	2.5410	0.8107

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuçuluk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık, BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Araştırma kapsamında norm çalışması genel olarak tüm grup, cinsiyet, yaş ve cinsiyet/yaş grupları için ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.113. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Kusurluluk/ Utanma (KUS)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

KUS	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler
5	100	91.3	86.09	86.09	100	90.93	100	90.98	100	88.85	99.73	82.99
4.8	99.96	88.52	83.3	83.3	99.91	88.16	99.87	85.58	100	88.85	99.73	82.99
4.6	99.89	85.74	100	86.09	99.82	85.39	99.87	85.58	99.87	86.04	99.73	82.99
4.4	99.67	82.97	99.87	83.3	99.5	82.62	99.67	82.88	99.73	83.22	99.73	82.99
4.2	99.22	80.19	99.43	80.51	99.05	79.85	99.13	80.18	99.33	80.41	99.33	80.15
4	98.67	77.41	98.69	77.72	98.69	77.09	98.47	77.47	98.73	77.59	98.93	77.31
3.8	98.02	74.63	97.99	74.93	98.1	74.32	97.87	74.77	98.13	74.78	98.2	74.47
3.6	96.96	71.85	97.03	72.14	96.92	71.55	97	72.07	96.8	71.96	97.2	71.63
3.4	95.13	69.07	95.15	69.36	95.16	68.78	95.27	69.37	94.73	69.15	95.53	68.79
3.2	92.78	66.29	93.06	66.57	92.53	66.01	92.67	66.67	92.8	66.33	93	65.95
3	89.71	63.51	90.35	63.78	89.1	63.24	89.73	63.97	90.27	63.52	89.27	63.11
2.8	85.4	60.74	85.72	60.99	85.11	60.48	86.27	61.27	86.27	60.7	83.8	60.27
2.6	79.33	57.96	79.39	58.2	79.32	57.71	81.2	58.57	79.87	57.89	77.07	57.43
2.4	72.04	55.18	72.62	55.41	71.49	54.94	74.73	55.87	72.13	55.07	69.4	54.59
2.2	63.8	52.4	64.8	52.62	62.81	52.17	67.4	53.17	63.6	52.26	60.53	51.75
2	54.53	49.62	55.15	49.83	53.94	49.4	59.13	50.47	53.33	49.44	51.27	48.91
1.8	43.8	46.84	44.63	47.04	42.99	46.64	49.13	47.77	41.6	46.63	40.8	46.07
1.6	32	44.06	33.28	44.25	30.72	43.87	36.67	45.07	30.27	43.81	29.2	43.22
1.4	20.78	41.28	21.92	41.46	19.64	41.1	24.6	42.37	19.73	41	18.13	40.38
1.2	11.4	38.51	11.97	38.68	10.86	38.33	14.8	39.67	10.73	38.18	8.8	37.54
1	3.73	35.73	3.76	35.89	3.76	35.56	5.2	36.96	3.67	35.37	2.47	34.7

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma.

Tablo 4.114. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzelik ve Standart Puanları

KÖK	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik
5	100	82.88	99.96	81.84	100	82.23	99.8	80.73	99.93	80.19	100	82.71
4.86	99.91	81.18	99.96	81.84	99.91	80.55	99.8	80.73	99.93	80.19	99.87	81
4.71	99.69	79.48	99.69	80.12	99.73	78.86	99.8	80.73	99.67	78.54	99.73	79.28
4.57	99.29	77.78	99.26	78.4	99.37	77.17	99.33	78.99	99.2	76.89	99.47	77.56
4.43	98.71	76.08	98.78	76.69	98.69	75.48	98.73	77.24	98.6	75.25	98.93	75.85
4.29	98.2	74.38	98.25	74.97	98.19	73.8	98.13	75.5	98.07	73.6	98.53	74.13
4.14	97.53	72.68	97.69	73.25	97.42	72.11	97.47	73.75	97.27	71.95	98	72.41
4	96.6	70.97	96.99	71.54	96.24	70.42	96.73	72.01	96.2	70.3	97	70.7
3.86	95.38	69.27	95.76	69.82	95.02	68.74	95.87	70.26	95	68.66	95.4	68.98
3.71	93.89	67.57	94.28	68.1	93.53	67.05	94.73	68.52	93.6	67.01	93.47	67.26
3.57	92.38	65.87	92.88	66.39	91.9	65.36	93.47	66.77	91.8	65.36	92	65.55
3.43	90.42	64.17	90.83	64.67	90.05	63.67	91.87	65.03	89.47	63.71	90.07	63.83
3.29	87.87	62.47	88.17	62.95	87.6	61.99	90.13	63.28	86.53	62.07	87.07	62.11
3.14	84.73	60.77	85.46	61.24	84.03	60.3	87.33	61.54	83.27	60.42	83.73	60.39
3	81	59.07	82.18	59.52	79.82	58.61	83.27	59.79	79.87	58.77	80	58.68
2.86	76.93	57.37	78.69	57.8	75.16	56.93	78.87	58.05	75.93	57.12	76.13	56.96
2.71	72.6	55.66	74.72	56.09	70.45	55.24	74.53	56.3	71.67	55.48	71.73	55.24
2.57	68.07	53.96	70	54.37	66.11	53.55	69.8	54.56	67.33	53.83	67.2	53.53
2.43	62.51	52.26	64.37	52.66	60.63	51.86	64.07	52.81	62.53	52.18	61.07	51.81
2.29	56.07	50.56	57.73	50.94	54.39	50.18	58.2	51.07	56.67	50.53	53.47	50.09
2.14	50.24	48.86	51.66	49.22	48.82	48.49	52.73	49.32	51	48.89	47.13	48.38
2	44.64	47.16	46.16	47.51	43.12	46.8	46.93	47.58	45.93	47.24	41.2	46.66

Tablo 4.114'ün devamı

KÖK	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik
1.86	38.53	45.46	40.04	45.79	37.01	45.12	40.13	45.83	40.4	45.59	35.2	44.94
1.71	32.42	43.76	33.67	44.07	31.18	43.43	33.67	44.09	34.33	43.94	29.4	43.23
1.57	25.47	42.06	26.42	42.36	24.52	41.74	26.27	42.34	26.73	42.3	23.53	41.51
1.43	18.58	40.35	18.95	40.64	18.24	40.05	18.8	40.6	19.4	40.65	17.67	39.79
1.29	12.56	38.65	12.97	38.92	12.17	38.37	12.47	38.85	13.67	39	11.67	38.08
1.14	7.04	36.95	7.73	37.21	6.38	36.68	7	37.11	7.8	37.35	6.47	36.36
1	2.36	35.25	2.62	35.49	2.13	34.99	2.53	35.36	2.4	35.71	2.27	34.64

Kısaltmalar; KÖK: Kuşkuçuluk ve Kötüye Kullanılma

Tablo 4.115. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Duygusal Yoksunluk (DUY)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

DUY	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler
4.9	100	87.28	100	87.28	99.95	84.77	100	87.78	100	88.06	100	82.62
4.8	99.96	86.01	99.91	86.02	99.95	84.77	100	87.78	99.87	85.51	100	82.62
4.7	99.87	84.74	99.83	84.77	99.95	84.77	99.87	86.47	99.87	85.51	100	82.62
4.6	99.72	82.2	99.69	83.51	99.82	83.48	99.73	85.15	99.73	84.23	99.87	81.4
4.5	99.61	80.93	99.56	82.26	99.73	82.2	99.6	83.83	99.6	80.39	99.73	80.17
4.4	99.5	79.66	99.39	81	99.41	79.62	99.47	82.52	99.6	80.39	99.47	78.95
4.3	99.18	78.39	99.04	79.75	99.41	79.62	99.13	81.2	99.6	80.39	99	77.72
4.2	98.83	77.13	98.69	78.49	99.14	78.34	98.73	78.57	99.4	79.12	98.53	76.5
4.1	98.33	75.86	98.47	77.24	98.96	77.05	98.73	78.57	99.2	77.84	98.27	75.27
4	98.33	75.86	98.3	75.98	98.6	75.76	98.4	77.25	99	76.56	98	74.05
3.9	97.86	74.59	97.82	74.73	98.14	74.48	98.07	75.94	98.33	75.28	97.6	72.82
3.8	97.17	73.32	96.99	73.47	97.65	73.19	97.53	74.62	97.27	74	97.2	71.6
3.7	96.52	72.05	96.38	72.22	96.97	71.91	97	73.31	96.47	72.73	96.6	70.37
3.6	95.89	70.78	95.94	70.96	96.11	70.62	96.4	71.99	96.07	71.45	95.67	69.15
3.5	95.16	69.51	95.37	69.71	95.16	69.33	95.73	70.67	95.47	70.17	94.67	67.92
3.4	94.25	68.24	94.5	68.45	94.07	68.05	95.13	69.36	94.47	68.89	93.33	66.7
3.3	93.1	66.97	93.23	67.2	92.99	66.76	94.47	68.04	93.4	67.61	91.53	65.47
3.2	91.89	65.7	91.97	65.94	91.9	65.48	93.67	66.73	92.2	66.34	90	64.25
3.1	90.48	64.43	90.7	64.69	90.32	64.19	92.6	65.41	90.67	65.06	88.33	63.02
3	88.69	63.17	88.91	63.43	88.42	62.9	90.93	64.09	89.27	63.78	85.87	61.8
2.9	86.57	61.9	86.94	62.18	86.11	61.62	88.53	62.78	87.8	62.5	83.33	60.57
2.8	84.23	60.63	84.85	60.92	83.53	60.33	86.2	61.46	85.53	61.22	80.93	59.35
2.7	81.83	59.36	82.45	59.67	81.09	59.04	83.93	60.15	83.33	59.95	78.13	58.12
2.6	79.17	58.09	80.04	58.41	78.24	57.76	81.67	58.83	81	58.67	74.87	56.9
2.5	76.1	56.82	77.34	57.16	74.8	56.47	78.67	57.51	77.73	57.39	71.93	55.67
2.4	72.92	55.55	74.32	55.9	71.31	55.19	75	56.2	74.47	56.11	69.13	54.45

Tablo 4.115'in devamı

DUY	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik
2.3	69.64	54.28	71.27	54.65	67.69	53.9	71.47	54.88	71.4	54.83	65.73	53.22
2.2	66.03	53.01	67.86	53.39	63.8	52.61	67.4	53.57	67.6	53.55	62.67	52
2.1	62.54	51.74	64.89	52.14	60,05	51.33	64.33	52.25	63.53	52.28	59.73	50.77
2	58.76	50.47	61.57	50.88	56,06	50,04	61.2	50.93	59.8	51	55.67	49.55
1.9	54.56	49.2	57.21	49.63	52.22	48.75	57.13	49.62	56.4	49.72	50.8	48.32
1.8	50.32	47.94	53,06	48.37	48.1	47.47	52.27	48.3	53.6	48.44	46,07	47.1
1.7	45.74	46.67	48.38	47.12	43.76	46.18	46.73	46.99	49.93	47.16	41.73	45.87
1.6	40.85	45.4	43.32	45.86	38.96	44.9	41.33	45.67	44.73	45.89	37.53	44.65
1.5	35.83	44.13	38.43	44.61	33.85	43.61	36.33	44.35	39.67	44.61	32.6	43.42
1.4	29.3	42.86	31.79	43.35	27.6	42.32	29.67	43,04	32.8	43.33	26.8	42.2
1.3	22.66	41.59	25.24	42.1	20.86	41,04	22.33	41.72	25.47	42,05	21.53	40.97
1.2	17.26	40.32	19.52	40.84	15.61	39.75	17,07	40.41	19	40.77	16.8	39.75
1.1	11.76	39,05	13.49	39.59	10.41	38.47	12,07	39,09	12.47	39.5	11.47	38.52
1	4.56	37.78	5.41	38.33	3.89	37.18	4.87	37.77	4.87	38.22	4.33	37.3

Kısaltmalar; DUY: Duygusal Yoksunluk

Tablo 4.116. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

TET	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler
5	99.56	78.17	99.61	78.17	99.55	78.16	99	75.57	99.8	78.26	100	81.48
4.75	98.84	75.53	98.82	75.51	98.91	75.54	97.67	73.07	99.2	75.64	99.8	78.62
4.5	98.16	72.89	97.99	72.86	98.37	72.91	96.87	70.57	98.33	73.01	99.4	75.77
4.25	97.09	70.25	96.99	70.2	97.24	70.29	95.53	68.06	97.27	70.38	98.6	72.91
4	94.42	67.6	94.45	67.55	94.43	67.66	92.4	65.56	94.47	67.75	96.53	70.05
3.75	90.76	64.96	91.22	64.89	90.32	65.03	88.33	63.06	90.53	65.13	93.53	67.2
3.5	86.76	62.32	87.42	62.24	86.11	62.41	83.87	60.55	86.47	62.5	90.07	64.34
3.25	81.73	59.68	82.23	59.58	81.27	59.78	78.07	58.05	81.87	59.87	85.4	61.49
3	75.6	57.04	75.37	56.93	75.88	57.16	71.13	55.55	76.53	57.24	79.27	58.63
2.75	68.4	54.4	66.86	54.27	70.05	54.53	63.67	53.05	69.53	54.62	72.13	55.77
2.5	60	51.76	58.34	51.61	61.76	51.9	55.87	50.54	60.8	51.99	63.47	52.92
2.25	50.84	49.12	49.83	48.96	51.95	49.28	46.73	48.04	51.93	49.36	54	50.06
2	41.18	46.47	40.48	46.3	41.95	46.65	37	45.54	42.6	46.73	44.07	47.2
1.75	31.67	43.83	31.09	43.65	32.31	44.03	28.4	43.04	32.6	44.11	34.13	44.35
1.5	22.78	41.19	22.4	40.99	23.21	41.4	20.67	40.53	23.73	41.48	24.07	41.49
1.25	14.11	38.55	13.71	38.34	14.57	38.77	13	38.03	15.47	38.85	14	38.64
1	5.02	35.91	4.72	35.68	5.38	36.15	4.67	35.53	5.73	36.23	4.8	35.78

Kısaltmalar; TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık

Tablo 4.117. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” İhtiyaç Alanı “Başarısızlık (BAŞ)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

BAŞ	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş		
	Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan
4.88	100	89.02	100	84.19	100	88.82	100	89.2	100	85.87			
4.75	99.93	87.34	100	84.19	99.86	87.14	99.87	85.85	100	85.87	99.93	86.97	
4.63	99.84	85.66	100	84.19	99.68	85.45	99.87	85.85	100	85.87	99.67	81.9	
4.5	99.78	83.97	100	84.19	99.46	82.08	99.67	82.5	99.87	84.19	99.4	80.21	
4.38	99.64	82.29	99.87	82.51	99.46	82.08	99.67	82.5	99.73	82.5	99.13	78.52	
4.25	99.36	80.61	99.56	80.83	99.19	80.4	99.27	80.83	99.53	80.82	98.87	75.14	
4.13	99.11	78.93	99.3	79.15	98.96	78.71	98.67	77.49	99.33	79.14	97.93	73.46	
4	98.89	77.25	99.08	77.47	98.73	77.03	98.67	77.49	99.13	77.45	96.73	71.77	
3.88	98.53	75.57	98.73	75.8	98.37	75.34	98.13	75.81	98.73	75.77	95.73	70.08	
3.75	97.84	73.89	97.9	74.12	97.83	73.66	97.6	74.14	98.13	74.09	94.53	68.39	
3.63	96.96	72.21	96.81	72.44	97.15	71.97	96.93	72.47	97.33	72.4	93.33	66.7	
3.5	96.11	70.53	95.9	70.76	96.38	70.29	96.27	70.79	96.47	70.72	92	65.01	
3.38	95.04	68.84	94.85	69.08	95.29	68.6	95.33	69.12	95.4	69.04	90.2	63.32	
3.25	93.76	67.16	93.71	67.4	93.85	66.92	94.2	67.45	93.87	67.35	87.73	61.63	
3.13	92.22	65.48	92.23	65.73	92.26	65.23	92.6	65.78	92.2	65.67	84.27	59.94	
3	90.27	63.8	90.44	64.05	90.14	63.55	90.53	64.1	90.2	63.99	80.13	58.25	
2.88	87.64	62.12	87.99	62.37	87.33	61.86	88.33	62.43	87	62.3	75.53	56.56	
2.75	84.47	60.44	84.93	60.69	84.03	60.18	85.33	60.76	83.93	60.62	70.8	54.88	
2.63	81	58.76	81.57	59.01	80.45	58.49	81.87	59.08	81.13	58.94	65.73	53.19	
2.5	76.44	57.08	77.16	57.34	75.75	56.81	77.33	57.41	76.6	57.25	59.27	51.5	
2.38	71.8	55.39	72.75	55.66	70.86	55.12	72.73	55.74	72	55.57	52.27	49.81	
2.25	67.42	53.71	68.38	53.98	66.47	53.44	69	54,07	67.67	53.89	46,07	48.12	

Tablo 4.117'in devamı

BAŞ	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik
2.13	62,07	52,03	62.66	52.3	61.49	51.75	64	52.39	63,07	52.2	40.8	46.43
2	56.27	50.35	56.9	50.62	55.66	50,07	58.8	50.72	57.87	50.52	35.87	44.74
1.88	50.58	48.67	51.48	48.94	49.68	48.38	53.87	49,05	51.93	48.84	30.2	43,05
1.75	44.96	46.99	45.81	47.27	44.12	46.7	48.13	47.37	46,07	47.15	23.6	41.36
1.63	39.2	45.31	40.52	45.59	37.87	45,01	41.87	45.7	40	45.47	17.2	39.67
1.5	32.38	43.63	34.54	43.91	30.18	43.33	33.8	44,03	33.27	43.79	11.13	37.99
1.38	25	41.95	27.16	42.23	22.81	41.64	25.6	42.36	25.93	42.1	4,07	36.3
1.25	18.13	40.26	19.74	40.55	16.52	39.96	18.6	40.68	18.73	40.42	99.93	86.97
1.13	12.16	38.58	13.23	38.88	11.09	38.27	12.8	39.01	12.67	38.74	99.67	81.9
1	4.8	36.9	5.15	37.2	4.48	36.59	5.33	37.34	5.13	37,05	99.4	80.21

Kısaltmalar; BAŞ: Başarısızlık

Tablo 4.118. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” İhtiyaç Alanı “Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzelik ve Standart Puanları

BAĞ	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik
4.71	99.96	84.84	100	84.37	99.95	85.37	99.93	84.41	100	84.76	99.87	83.51
4.57	99.8	82.98	99.56	80.67	99.77	83.52	99.73	82.55	99.8	81.09	99.87	83.51
4.43	99.6	81.13	99.56	80.67	99.64	79.81	99.53	80.7	99.8	81.09	99.6	81.64
4.29	99.36	79.28	99.13	78.82	99.64	79.81	99.07	76.98	99.33	79.25	99.47	79.78
4.14	99	77.43	98.73	76.97	99.32	77.95	99.07	76.98	98.93	77.42	99.13	77.92
4	98.58	75.58	98.47	75.12	98.73	76.09	98.53	75.12	98.73	75.58	98.6	76.05
3.86	98.11	73.73	97.95	73.27	98.33	74.24	98	73.27	98.53	73.75	97.93	74.19
3.71	97.33	71.87	97.03	71.42	97.69	72.38	97.33	71.41	97.67	71.91	97.13	72.32
3.57	96.22	70.02	95.81	69.57	96.7	70.53	96.67	69.55	96	70.08	96.13	70.46
3.43	95.07	68.17	94.54	67.72	95.66	68.67	95.67	67.69	94.67	68.24	95	68.6
3.29	93.02	66.32	92.45	65.87	93.67	66.81	93.2	65.84	92.87	66.4	93.13	66.73
3.14	90.33	64.47	89.91	64.02	90.81	64.96	89.73	63.98	90.6	64.57	90.8	64.87
3	87.58	62.62	87.47	62.17	87.74	63.1	86.4	62.12	88	62.73	88.47	63.01
2.86	84.53	60.77	84.32	60.32	84.8	61.25	83.47	60.27	84.73	60.9	85.53	61.14
2.71	80.69	58.91	80.31	58.47	81.13	59.39	79.07	58.41	80.8	59.06	82.33	59.28
2.57	76.49	57.06	75.63	56.62	77.42	57.53	74.13	56.55	76.4	57.23	79.07	57.42
2.43	71.69	55.21	70.52	54.77	72.94	55.68	69.4	54.69	72.13	55.39	73.67	55.55
2.29	66.04	53.36	65.2	52.92	66.97	53.82	63.47	52.84	67.4	53.56	67.4	53.69
2.14	59.98	51.51	58.82	51.07	61.22	51.97	57.6	50.98	61.4	51.72	61.07	51.82
2	53.29	49.66	51	49.22	55.7	50.11	51.67	49.12	54.13	49.89	54.2	49.96
1.86	46.51	47.81	43.49	47.37	49.68	48.25	45.07	47.26	47.27	48.05	47.33	48.1
1.71	40.18	45.95	37.34	45.52	43.17	46.4	38.53	45.41	41.07	46.22	41.07	46.23

Tablo 4.118'in devamı

BAĞ	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik
1.57	33.67	44.1	31.35	43.67	36.11	44.54	31.47	43.55	34.27	44.38	35.4	44.37
1.43	26.98	42.25	25,02	41.82	29,05	42.69	24.53	41.69	27.93	42.55	28.6	42.51
1.29	20.22	40.4	18.56	39.97	21.99	40.83	17.6	39.83	22.27	40.71	20.93	40.64
1.14	13,04	38.55	12,01	38.12	14.16	38.98	11	37.98	15.2	38.88	13,07	38.78
1	4.8	36.7	4.5	36.27	5.16	37.12	4.27	36.12	5.6	37,04	4.67	36.91

Kısaltmalar; BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik

Tablo 4.119. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” İhtiyaç Alanı “Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

YAP	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan
5	96.24	66.8	95.94	66.48	96.61	67.15	93.47	64.07	97.4	67.65	98	69.83
4.67	89.8	63.85	89.26	63.51	90.41	64.22	83.13	61.16	92	64.6	94.4	66.76
4.33	83.07	60.9	82.45	60.53	83.76	61.29	74.47	58.25	85.13	61.56	89.73	63.69
4	75.96	57.95	74.8	57.56	77.19	58.35	66.8	55.34	77.53	58.51	83.67	60.61
3.67	66.53	55	64.72	54.59	68.46	55.42	56.67	52.43	68.13	55.46	74.93	57.54
3.33	55.38	52.05	53.36	51.62	57.51	52.49	44.47	49.52	56.8	52.41	65	54.47
3	45.96	49.1	44.24	48.64	47.78	49.56	35.67	46.61	47	49.36	55.33	51.4
2.67	37.04	46.15	35.81	45.67	38.37	46.62	28.07	43.7	37.47	46.31	45.73	48.33
2.33	27.6	43.2	26.29	42.7	29	43.69	20.2	40.79	27.47	43.27	35.27	45.26
2	19.27	40.25	17.69	39.73	20.95	40.76	13.93	37.88	18.93	40.22	25.07	42.19
1.67	12.8	37.3	11.4	36.76	14.3	37.83	9.6	34.97	12.13	37.17	16.8	39.12
1.33	7.38	34.35	6.55	33.78	8.28	34.9	5.73	32.06	7.2	34.12	9.33	36.04
1	2.64	31.4	2.49	30.81	2.85	31.96	2.13	29.15	2.73	31.07	3.2	32.97

Kısaltmalar; YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik

Tablo 4.120. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” İhtiyaç Alanı “Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanaksızlık (DAY)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

DAY	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler
5	97.07	69.32	96.72	68.35	97.47	70.5	97.07	69.02	96.6	58.51	97.67	69.92
4.67	92.33	66.27	90.96	65.32	93.8	67.41	92.27	65.96	91.2	61.56	93.67	66.81
4.33	88.07	63.22	85.98	62.28	90.27	64.32	87.67	62.89	87.33	67.65	89.33	63.71
4	82.29	60.17	79.61	59.24	85.11	61.23	81.93	59.82	82.47	67.65	82.6	60.61
3.67	74.38	57.12	70.96	56.21	77.96	58.14	73.53	56.75	74.93	61.56	74.8	57.51
3.33	65.33	54.07	61.79	53.17	69.05	55.06	63.47	53.68	66.27	52.41	66.4	54.41
3	56	51.02	52.58	50.14	59.59	51.97	53.6	50.61	56.87	64.6	57.67	51.31
2.67	45.73	47.97	42.84	47.1	48.78	48.88	43.53	47.54	46.27	46.31	47.53	48.21
2.33	33.8	44.92	31.7	44.06	36.02	45.79	31.8	44.47	35.2	43.27	34.53	45.1
2	22.69	41.87	20.79	41.03	24.71	42.7	21.13	41.4	24.2	31.07	22.87	42
1.67	14.76	38.82	12.49	37.99	17.15	39.61	14.07	38.33	15.87	46.31	14.47	38.9
1.33	8.53	35.78	6.51	34.95	10.68	36.53	8	35.26	9.33	40.22	8.4	35.8
1	2.87	32.73	2.1	31.92	3.71	33.44	2.67	32.19	3	55.46	3.07	32.7

Kısaltmalar; DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanaksızlık

Tablo 4.121. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” İhtiyaç Alanı “Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

HAK	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan
5	99.98	86.47	100	87.4	100	85.74	99.93	81.61	100	87.1	100	85.66
4.75	99.91	82.94	99.87	82.08	99.91	82.19	99.93	81.61	99.87	81.7	99.87	82.13
4.63	99.8	81.17	99.87	82.08	99.77	80.42	99.93	81.61	99.87	81.7	99.73	80.36
4.56	99.69	80.28	99.74	80.3	99.5	78.65	99.67	79.86	99.73	80.8	99.6	78.6
4.5	99.6	79.4	99.74	80.3	99.5	78.65	99.67	79.86	99.53	78.09	99.6	78.6
4.44	99.47	78.51	99.61	79.41	99.37	77.76	99.47	78.99	99.53	78.09	99.4	77.71
4.38	99.31	77.63	99.39	78.53	99.28	76.87	99.33	78.11	99.53	78.09	99.2	76.83
4.31	99.2	76.75	98.65	75.86	99.19	75.1	99.2	76.37	99.2	76.29	99.07	75.95
4.25	99.09	75.86	99.04	76.75	99.19	75.1	99.2	76.37	99.2	76.29	98.73	74.18
4.19	98.8	74.98	97.86	74.09	99	74.21	98.93	75.49	98.87	75.39	98.73	74.18
4.13	98.42	74.09	97.6	73.2	98.73	73.33	98.6	74.62	98.6	74.49	98.2	73.3
4.06	98.13	73.21	97.6	73.2	98.46	72.44	98.4	73.74	98.33	73.59	97.8	72.42
4	97.87	72.32	97.6	73.2	98.19	71.56	98.13	72.87	98.07	72.68	97.53	71.54
3.94	97.6	71.44	97.34	72.31	97.92	70.67	97.8	72	97.87	71.78	97.27	70.65
3.88	97.27	70.56	96.94	71.43	97.65	69.78	97.47	71.12	97.6	70.88	96.87	69.77
3.81	96.93	69.67	96.51	70.54	97.42	68.9	97.07	70.25	97.33	69.98	96.53	68.89
3.75	96.31	68.79	94.63	67.88	96.7	68.01	96	69.38	96.93	69.08	96.13	68
3.69	95.31	67.9	93.84	66.99	95.43	67.12	95.07	68.5	95.8	68.18	95.2	67.12
3.63	94.42	67.02	92.79	66.1	94.25	66.24	94.67	67.63	94.8	67.28	93.93	66.24
3.56	93.47	66.13	93.84	66.99	93.12	65.35	93.8	66.75	93.87	66.38	92.87	65.36
3.5	92.42	65.25	92.79	66.1	92.08	64.46	92.93	65.88	92.53	65.47	91.93	64.47
3.44	91.4	64.37	92.01	65.21	90.81	63.58	92	65.01	91.6	64.57	90.73	63.59
3.38	90.22	63.48	91.18	64.33	89.28	62.69	90.8	64.13	90.47	63.67	89.53	62.71

Tablo 4.121'in devamı

HAK	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik
3.31	88.76	62.6	89.91	63.44	87.6	61.81	89.47	63.26	89	62.77	87.93	61.83
3.25	87.11	61.71	88.38	62.55	85.84	60.92	87.87	62.38	87.33	61.87	86.27	60.94
3.19	85.29	60.83	86.9	61.66	83.67	60.03	86.33	61.51	85.53	60.97	84.13	60.06
3.13	83.47	59.94	85.55	60.78	81.36	59.15	84.93	60.64	83.6	60.07	82	59.18
3.06	81.76	59.06	84.06	59.89	79.41	58.26	83.6	59.76	81.6	59.17	80.2	58.29
3	79.71	58.18	82.27	59	77.1	57.37	81.73	58.89	79.87	58.26	77.67	57.41
2.94	77.47	57.29	80.35	58.11	74.52	56.49	79.47	58.01	78.07	57.36	75	56.53
2.88	74.73	56.41	77.99	57.23	71.4	55.6	77.13	57.14	75.4	56.46	71.8	55.65
2.81	71.8	55.52	75.5	56.34	68.01	54.71	74.6	56.27	72.4	55.56	68.53	54.76
2.75	68.96	54.64	73.14	55.45	64.66	53.83	71.87	55.39	69.87	54.66	65.27	53.88
2.69	65.98	53.75	70.44	54.56	61.4	52.94	69.13	54.52	66.93	53.76	62	53
2.63	62.98	52.87	67.29	53.68	58.55	52.06	66.13	53.64	63.6	52.86	59.33	52.12
2.56	59.8	51.99	64.24	52.79	55.25	51.17	63.6	52.77	59.53	51.96	56.4	51.23
2.5	56.42	51.1	61.09	51.9	51.63	50.28	61	51.9	55.2	51.06	53.2	50.35
2.44	52.98	50.22	57.42	51.01	48.42	49.4	57.07	51.02	52.2	50.15	49.8	49.47
2.38	49.8	49.33	54.24	50.12	45.25	48.51	53.87	50.15	49.53	49.25	46.13	48.59
2.31	46.69	48.45	51.27	49.24	41.99	47.62	51.2	49.28	46.13	48.35	42.87	47.7
2.25	43.22	47.56	47.82	48.35	38.51	46.74	47.33	48.4	42.8	47.45	39.67	46.82
2.19	39.6	46.68	44.1	47.46	34.98	45.85	43.2	47.53	39.27	46.55	36.47	45.94
2.13	36.29	45.8	40.48	46.57	31.99	44.96	39.53	46.65	35.6	45.65	33.87	45.05
2.06	33.38	44.91	37.16	45.69	29.5	44.08	36.07	45.78	32.6	44.75	31.6	44.17
2	30.2	44.03	33.41	44.8	26.92	43.19	33.2	44.91	29.13	43.85	28.4	43.29
1.94	27.2	43.14	29.83	43.91	24.52	42.31	30.8	44.03	25.93	42.94	25	42.41
1.88	24.4	42.26	26.51	43.02	22.26	41.42	27.53	43.16	23.4	42.04	22.4	41.52
1.81	21.24	41.37	23.06	42.14	19.41	40.53	23.73	42.28	20.2	41.14	19.93	40.64

Tablo 4.121'in devamı

HAK	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik
1.75	18.29	40.49	19.96	41.25	16.61	39.65	20.53	41.41	17.27	40.24	17.2	39.76
1.69	15.84	39.61	17.25	40.36	14.43	38.76	17.87	40.54	15.2	39.34	14.6	38.88
1.63	13.6	38.72	14.67	39.47	12.53	37.87	15.8	39.66	13	38.44	12.13	37.99
1.56	11.36	37.84	12.14	38.59	10.59	36.99	13.67	38.79	10.4	37.54	10.13	37.11
1.5	9.07	36.95	9.61	37.7	8.55	36.1	11	37.91	8.07	36.64	8.27	36.23
1.44	7.18	36.07	7.42	36.81	6.97	35.21	8.93	37.04	6.67	35.73	6.07	35.35
1.38	5.78	35.18	6.07	35.92	5.52	34.33	7.8	36.17	5.4	34.83	4.27	34.46
1.31	4.33	34.3	4.67	35.04	4.03	33.44	6.2	35.29	4.07	33.93	2.87	33.58
1.25	2.89	33.42	3.01	34.15	2.81	32.56	4.07	34.42	2.93	33.03	1.8	32.7
1.19	1.87	32.53	1.97	33.26	1.81	31.67	2.73	33.54	1.93	32.13	1.07	31.81
1.13	1.29	31.65	1.4	32.37	1.22	30.78	2	32.67	1.27	31.23	0.73	30.93
1.06	0.76	30.76	0.83	31.49	0.72	29.9	1.2	31.8	0.73	30.33	0.47	30.05
1	0.29	29.88	0.83	31.49	0.27	29.01	0.47	30.92	0.33	29.43	0.2	29.17

Kısaltmalar; HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik

Tablo 4.122. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Sınırlar” İhtiyaç Alanı “Yetersiz Özdenetim (YÖD)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

YÖD	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler
5	99.71	74.51	99.69	76.96	99.77	72.67	99.8	75.58	99.6	75.56	99.87	73.19
4.8	99.11	72.42	99.26	74.8	99	70.61	99.2	73.55	99	73.39	99.27	71.06
4.6	97.87	70.34	98.6	72.64	97.15	68.55	98.27	71.53	98.07	71.22	97.4	68.93
4.4	95.98	68.26	97.34	70.48	94.62	66.5	96.6	69.51	96.6	69.04	94.87	66.8
4.2	93.33	66.17	95.37	68.32	91.27	64.44	93.8	67.49	94.27	66.87	92.07	64.67
4	89.89	64.09	92.75	66.16	86.97	62.38	90.73	65.46	91.2	64.69	87.87	62.54
3.8	85.84	62.01	89.61	64	81.99	60.33	87.67	63.44	87.67	62.52	82.33	60.41
3.6	81.36	59.93	86.29	61.84	76.29	58.27	84.07	61.42	83.13	60.35	77	58.28
3.4	76.2	57.84	81.75	59.68	70.5	56.21	79.6	59.4	78.2	58.17	70.93	56.16
3.2	70.8	55.76	76.55	57.52	64.89	54.16	75.4	57.37	73	56	64.13	54.03
3	65.2	53.68	71.18	55.36	59.05	52.1	71.47	55.35	66.4	53.83	57.87	51.9
2.8	58.44	51.59	64.54	53.2	52.17	50.04	66.67	53.33	57.6	51.65	51.2	49.77
2.6	50.87	49.51	56.86	51.04	44.71	47.99	60.13	51.31	49.67	49.48	42.93	47.64
2.4	42.91	47.43	48.69	48.89	36.97	45.93	51.8	49.28	42.47	47.3	34.6	45.51
2.2	35.18	45.35	40.66	46.73	29.55	43.87	43.8	47.26	34.13	45.13	27.73	43.38
2	28.36	43.26	33.14	44.57	23.44	41.82	36.93	45.24	26.6	42.96	21.67	41.26
1.8	21.6	41.18	25.46	42.41	17.65	39.76	29.67	43.21	19.27	40.78	16	39.13
1.6	15.42	39.1	18.34	40.25	12.44	37.71	22.2	41.19	13.47	38.61	10.73	37
1.4	10.29	37.02	12.31	38.09	8.24	35.65	15.07	39.17	9.2	36.44	6.73	34.87
1.2	6.24	34.93	7.73	35.93	4.75	33.59	9.33	37.15	5.6	34.26	3.93	32.74
1	2.44	32.85	3.19	33.77	1.72	31.54	3.73	35.12	2.27	32.09	1.47	30.61

Kısaltmalar; YÖD: Yetersiz Özdenetim

Tablo 4.123. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Kendini Onaylamama (KONA)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

KONA	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler
5	99.91	88.83	99.91	89.72	99.95	88.03	99.8	89.3	100	89.57	100	85.26
4.8	99.67	86.36	99.65	87.23	99.73	85.58	99.4	86.83	99.73	87.07	100	85.26
4.6	99.47	83.9	99.48	84.75	99.5	85.58	99.2	84.36	99.47	84.56	99.87	82.83
4.4	98.89	78.97	99.34	82.26	98.96	83.13	99.07	81.89	99.33	82.06	99.13	77.99
4.2	98.89	78.97	98.86	79.78	98.96	78.23	98.6	79.43	99.07	79.55	99.13	77.99
4	98.09	76.5	97.95	77.3	98.28	75.78	98.07	76.96	98.53	77.05	97.8	75.56
3.8	97.27	74.04	96.94	74.81	97.65	73.32	97.73	74.49	97.8	74.54	96.4	73.14
3.6	96.07	71.58	95.81	72.33	96.38	70.87	97	72.02	96.6	72.04	94.73	70.72
3.4	94.27	69.11	94.32	69.84	94.25	68.42	95.27	69.55	94.8	69.53	92.87	68.29
3.2	92.33	66.65	92.84	67.36	91.86	65.97	93.27	67.09	92.87	67.03	91	65.87
3	89.82	64.18	90.79	64.87	88.87	63.52	90.8	64.62	89.87	64.52	88.93	63.45
2.8	86.18	61.72	87.82	62.39	84.52	61.07	86.93	62.15	86.13	62.02	85.6	61.02
2.6	82.13	59.25	84.67	59.9	79.55	58.62	82.67	59.68	82.8	59.51	81.07	58.6
2.4	77.56	56.79	80.44	57.42	74.62	56.17	77.87	57.21	78.6	57	76.33	56.18
2.2	71.8	54.33	74.37	54.94	69.19	53.72	72.67	54.75	72.53	54.5	70.33	53.75
2	65.2	51.86	67.47	52.45	62.9	51.26	67.4	52.28	65.27	51.99	63.07	51.33
1.8	56.44	49.4	59	49.97	53.85	48.81	59.07	49.81	56.2	49.49	54.2	48.9
1.6	47.18	46.93	50.22	47.48	44.07	46.36	49.53	47.34	46.8	46.98	45.33	46.48
1.4	37.13	44.47	39.78	45	34.43	43.91	39.4	44.87	36.87	44.48	35.27	44.06
1.2	26.38	42	28.25	42.51	24.48	41.46	28.27	42.4	26.6	41.97	24.4	41.63
1	10.89	39.54	11.7	40.03	10.09	39.01	11.67	39.94	11.13	39.47	10	39.21

Kısaltmalar; KONA: Kendini Onaylamama

Tablo 4.124. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Boyun Eğicilik (BOY)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzelik ve Standart Puanları

BOY	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik	T Puan	Yüzelik
5	99.98	88.54	99.96	88.55	99.95	86.92	99.67	83.23	99.93	85.05	99.93	89.73
4.86	99.89	86.59	99.96	88.55	99.95	86.92	99.67	83.23	99.93	85.05	99.67	83.77
4.71	99.76	84.64	99.78	86.55	99.77	83.09	99.27	77.53	99.93	85.05	99.67	83.77
4.57	99.62	82.69	99.61	84.54	99.5	79.25	99.27	77.53	99.6	81.12	99.67	83.77
4.43	99.44	80.74	99.43	82.54	99.19	77.33	99.27	77.53	99.6	81.12	99.33	81.78
4.29	99.22	78.79	99.3	80.54	98.91	75.41	99.27	77.53	99.27	77.19	98.87	75.81
4.14	98.98	76.84	99.08	78.54	98.55	73.49	98.73	75.62	99.27	77.19	98.87	75.81
4	98.6	74.89	98.69	76.54	97.83	71.58	98	71.82	98.6	75.23	98.87	75.81
3.86	98.02	72.94	98.25	74.54	96.7	69.66	98	71.82	97.8	73.27	98.4	73.82
3.71	97.18	70.99	97.69	72.54	95.38	67.74	97	69.92	97.2	71.3	97.47	71.84
3.57	96	69.04	96.64	70.54	93.62	65.82	95.67	68.02	95.93	69.34	96.53	69.85
3.43	94.44	67.09	95.28	68.54	90.63	63.9	93.73	66.11	94.4	67.37	95.33	67.86
3.29	92	65.14	93.36	66.54	86.97	61.98	90.87	64.21	92.27	65.41	93	65.87
3.14	88.8	63.19	90.61	64.54	83.08	60.07	87.6	62.31	89.07	63.44	89.87	63.88
3	85.51	61.24	87.9	62.54	79.1	58.15	83.73	60.41	86	61.48	86.93	61.89
2.86	81.96	59.29	84.76	60.54	73.26	56.23	79.2	58.51	82.87	59.51	83.93	59.9
2.71	76.84	57.34	80.35	58.54	67.1	54.31	74.4	56.6	77.27	57.55	79	57.92
2.57	71.42	55.39	75.63	56.54	60.86	52.39	69.33	54.7	71.53	55.58	73.53	55.93
2.43	65.64	53.44	70.31	54.53	60.86	52.39	63.27	52.8	66.33	53.62	67.47	53.94
2.29	59.51	51.49	64.63	52.53	54.25	50.47	56.87	50.9	60.73	51.66	61.07	51.95
2.14	53.07	49.54	57.95	50.53	48.05	48.55	50.2	49	54.47	49.69	54.67	49.96
2	45.84	47.59	50.17	48.53	41.4	46.64	43	47.09	46.47	47.73	48.2	47.97

Tablo 4.124'ün devamı

BOY	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik	T Puan	Yüzdelerik
1.86	38.8	45.64	42.45	46.53	35.07	44.72	36.4	45.19	39.07	45.76	41.07	45.99
1.71	31.36	43.69	34.63	44.53	28.01	42.8	29.87	43.29	32.13	43.8	32.2	44
1.57	23.2	41.74	25.85	42.53	20.5	40.88	22.47	41.39	24.27	41.83	23	42.01
1.43	15.84	39.79	17.47	40.53	14.21	38.96	15.4	39.49	16.47	39.87	15.8	40.02
1.29	9.71	37.84	10.7	38.53	8.73	37.04	9.53	37.58	9.67	37.9	10.07	38.03
1.14	4.89	35.89	5.5	36.53	4.3	35.12	5.33	35.68	4.33	35.94	5.13	36.04
1	1.64	33.94	1.88	34.53	1.45	33.21	2.07	33.78	1.2	33.97	1.8	34.06

Kısaltmalar; BOY: Boyun Eğicilik

Tablo 4.125. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Onay Arayıcılık (ONA)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

ONA	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan
5	98.44	71.25	98.52	72.52	98.42	70.11	97.6	68.82	98.93	71.94	98.93	73.9
4.75	96.02	68.72	96.2	69.94	95.88	67.62	93.87	66.36	97.07	69.33	97.27	71.28
4.5	93.51	66.19	94.15	67.36	92.9	65.13	89.67	63.91	95.27	66.72	95.73	68.66
4.25	89.56	63.66	91.18	64.77	87.92	62.63	84.2	61.45	91.6	64.11	93	66.04
4	84.49	61.13	87.07	62.19	81.86	60.14	78.33	59	85.87	61.5	89.4	63.43
3.75	78.69	58.6	82.23	59.6	75.07	57.65	72.27	56.54	79.13	58.89	84.8	60.81
3.5	71.91	56.07	76.07	57.02	67.65	55.16	65.6	54.09	71.47	56.28	78.8	58.19
3.25	64.44	53.54	59.13	51.85	60.27	52.66	57.6	51.63	63.73	53.66	72.13	55.57
3	55.44	51.01	59.13	51.85	51.67	50.17	48	49.17	54.93	51.05	63.53	52.95
2.75	45.76	48.48	48.91	49.27	42.53	47.68	38.47	46.72	45.6	48.44	53.33	50.34
2.5	36.8	45.95	39.61	46.69	33.94	45.19	31.13	44.26	36.13	45.83	43.27	47.72
2.25	28.4	43.42	30.74	44.1	26.02	42.69	24.87	41.81	26.73	43.22	33.73	45.1
2	20.11	40.89	21.66	41.52	18.55	40.2	17.4	39.35	18.4	40.61	24.67	42.48
1.75	12.8	38.36	13.8	38.93	11.81	37.71	10.13	36.9	11.93	38	16.47	39.86
1.5	7.87	35.83	8.38	36.35	7.38	35.22	5.47	34.44	7.6	35.39	10.67	37.24
1.25	4.44	33.3	4.63	33.77	4.3	32.72	2.33	31.99	4.93	32.78	6.2	34.63
1	1.56	30.77	1.66	31.18	1.49	30.23	0.6	29.53	2.2	30.17	2	32.01

Kısaltmalar; ONA: Onay Arayıcılık

Tablo 4.126. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme” İhtiyaç Alanı “Karamsarlık (KAR)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

KAR	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler
5	99.64	75.5	99.48	75.04	5	76.03	99.67	76.66	99.67	75.24	5	99.73
4.88	98.93	74.18	98.47	73.75	4.88	74.67	98.93	75.32	98.93	73.92	4.88	99.07
4.75	98.36	72.86	97.77	72.46	4.75	73.31			98.47	72.6	4.75	98.13
4.63	97.6	71.53	96.81	71.17	4.63	71.95	98.07	72.62	97.8	71.28	4.63	97.07
4.5	96.62	70.21	95.81	69.88	4.5	70.59	97	71.28	96.73	69.95	4.5	96.27
4.38	95.58	68.89	94.89	68.59	4.38	69.22	96	69.93	95.67	68.63	4.38	95.2
4.25	94.4	67.56	93.54	67.3	4.25	67.86	95.27	68.59	94.73	67.31	4.25	93.33
4.13	93.07	66.24	92.14	66.01	4.13	66.5	94.4	67.24	93.6	65.99	4.13	91.33
4	91.22	64.92	90.39	64.72	4	65.14	93	65.89	91.6	64.66	4	89.2
3.88	88.93	63.59	88.17	63.43	3.88	63.78	91.27	64.55	89	63.34	3.88	86.67
3.75	86.71	62.27	86.24	62.15	3.75	62.42	89.6	63.2	86.2	62.02	3.75	84.47
3.63	84.44	60.95	84.37	60.86	3.63	61.05	87.67	61.86	83.67	60.7	3.63	82.13
3.5	81.76	59.62	82.14	59.57	3.5	59.69	84.87	60.51	81.07	59.37	3.5	79.47
3.38	79	58.3	79.69	58.28	3.38	58.33	81.8	59.16	78.07	58.05	3.38	77.27
3.25	75.67	56.98	76.64	56.99	3.25	56.97	78	57.82	74.6	56.73	3.25	74.53
3.13	71.82	55.65	72.84	55.7	3.13	55.61	73.8	56.47	70.33	55.41	3.13	71.47
3	67.89	54.33	68.73	54.41	3	54.25	69.8	55.13	65.6	54.08	3	68.4
2.88	63.49	53.01	64.72	53.12	2.88	52.88	65.27	53.78	60.8	52.76	2.88	64.53
2.75	58.89	51.68	60.39	51.83	2.75	51.52	60.67	52.43	56.53	51.44	2.75	59.6
2.63	54.27	50.36	55.9	50.54	2.63	50.16	56.33	51.09	52.6	50.12	2.63	54

Tablo 4.126'nın devamı

KAR	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdelik	T Puan	Yüzdelik	T Puan	Yüzdelik	T Puan	Yüzdelik	T Puan	Yüzdelik	T Puan	Yüzdelik
2.5	49.64	49.04	51.4	49.26	2.5	48.8	52.27	49.74	48.13	48.79	2.5	48.67
2.38	44.93	47.72	46.72	47.97	2.38	47.44	47.73	48.4	43.73	47.47	2.38	43.47
2.25	40.18	46.39	41.79	46.68	2.25	46.08	42.53	47.05	39.73	46.15	2.25	38.4
2.13	35.29	45.07	36.72	45.39	2.13	44.71	37	45.7	35.67	44.83	2.13	33.33
2	30.53	43.75	31.97	44.1	2	43.35	31.8	44.36	31.13	43.5	2	28.8
1.88	26.2	42.42	27.51	42.81	1.88	41.99	27.93	43.01	26.6	42.18	1.88	24.2
1.75	21.91	41.1	23.45	41.52	1.75	40.63	23.8	41.67	22.33	40.86	1.75	19.73
1.63	17.42	39.78	18.86	40.23	1.63	39.27	19	40.32	17.73	39.54	1.63	15.67
1.5	13.04	38.45	14.19	38.94	1.5	37.91	15.07	38.97	12.67	38.21	1.5	11.53
1.38	9.31	37.13	10.22	37.66	1.38	36.54	11.4	37.63	8.33	36.89	1.38	8.33
1.25	6.18	35.81	6.38	36.37	1.25	35.18	7.6	36.28	5.33	35.57	1.25	5.73
1.13	3.73	34.48	3.8	35.08	1.13	33.82	4.87	34.94	2.93	34.25	1.13	3.53
1	1.4	33.16	1.57	33.79	1	32.46	2	33.59	1	32.92	1	1.33

Kısaltmalar; KAR: Karamsarlık

Tablo 4.127. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme” İhtiyaç Alanı “Cezalandırıcılık (CEZ)” Alt Testinin Genel, Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

CEZ	Genel		Kız		Erkek		10-11 yaş		12-13 yaş		14-15-16 yaş	
	Ham puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler	T Puan	Yüzdeler
5	99.78	80.33	99+.91	81.97	99.68	78.88	99.67	76.98	99.8	82.11	100	82.9
4.8	99.4	77.86	99.69	79.43	99.14	76.48	99.07	74.69	99.4	79.53	99.87	80.31
4.6	98.91	75.4	99.34	76.88	98.51	74.07	98.4	72.39	98.93	76.96	99.53	77.71
4.4	98.11	72.93	98.52	74.34	97.74	71.67	97.2	70.09	98.4	74.38	98.87	75.11
4.2	96.78	70.46	97.29	71.8	96.29	69.26	94.87	67.79	97.8	71.81	97.8	72.52
4	94.91	68	95.63	69.25	94.21	66.86	92.2	65.49	96.33	69.23	96.33	69.92
3.8	92.87	65.53	93.84	66.71	91.9	64.45	89.73	63.2	94.53	66.66	94.47	67.32
3.6	89.96	63.06	91.35	64.17	88.55	62.05	86.4	60.9	91.6	64.08	92	64.73
3.4	84.96	60.6	86.86	61.62	83.03	59.64	80.6	58.6	86.73	61.51	87.67	62.13
3.2	78.69	58.13	81.31	59.08	76.02	57.24	72.73	56.3	81.53	58.94	81.93	59.53
3	71.69	55.66	74.45	56.54	68.87	54.83	65	54	74.73	56.36	75.47	56.94
2.8	64.69	53.19	67.25	54	62.08	52.43	58.33	51.71	66.8	53.79	69.07	54.34
2.6	56.22	50.73	59.3	51.45	53.08	50.02	50.53	49.41	57.47	51.21	60.8	51.74
2.4	46.31	48.26	49.96	48.91	42.58	47.62	41.87	47.11	47.2	48.64	50	49.15
2.2	36.56	45.79	39.43	46.37	33.62	45.21	33.13	44.81	37.2	46.06	39.47	46.55
1.8	18.44	40.86	29.21	43.82	25.25	42.81	24.53	42.52	27.33	43.49	30	43.96
1.6	11.6	38.39	20.09	41.28	16.79	40.4	16.6	40.22	18.6	40.91	20.27	41.36
1.4	7.4	35.93	12.45	38.74	10.77	38	10.73	37.92	11.73	38.34	12.47	38.76
1.2	4.07	33.46	7.38	36.19	7.47	35.59	7.6	35.62	7.07	35.76	7.67	36.17
1	1.4	30.99	3.62	33.65	4.57	33.19	4.73	33.32	3.87	33.19	3.73	33.57

Kısaltmalar; CEZ: Cezalandırıcılık.

Tablo 4.128. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Kusurluluk/ Utanma (KUS)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları

KUS	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	
5	100	91.39	100	87.77	99.73	82.41	99.46	80	100	86.88	99.87	83.55	5
4.8	100	91.39	100	87.77	99.73	82.41	99.46	80	100	86.88	99.87	83.55	4.8
4.6	99.74	85.88	100	87.77	99.73	82.41	99.46	80	100	86.88	99.87	83.55	4.6
4.4	99.34	83.13	99.72	82.35	99.73	82.41	99.46	80	99.62	81.15	99.87	83.55	4.4
4.2	99.34	8.37	99.15	79.6	99.73	82.41	99.46	80	99.12	78.28	99.47	80.67	4.2
4	98.68	77.62	98.45	76.84	99.2	76.81	98.39	77.35	98.61	75.41	98.81	77.78	4
3.8	98.28	74.87	97.74	74.08	98.53	74.02	97.58	74.7	97.6	72.55	98.01	74.9	3.8
3.6	97.35	72.11	96.05	71.32	97.59	71.22	96.77	72.05	95.45	69.68	96.95	72.02	3.6
3.4	95.77	69.36	94.07	68.56	95.84	68.42	94.89	69.4	93.31	66.81	95.36	69.14	3.4
3.2	93.25	66.61	92.37	65.81	92.23	65.62	92.2	66.74	90.66	63.95	93.9	66.26	3.2
3	90.08	63.85	89.97	63.05	87.53	62.83	89.52	64.09	85.98	61.08	91.11	63.38	3
2.8	86.24	61.1	86.72	60.29	82.71	60.03	86.42	61.44	79.92	58.22	85.01	60.5	2.8
2.6	81.35	58.35	79.94	57.53	76.94	57.23	81.18	58.79	72.73	55.35	77.32	57.62	2.6
2.4	74.47	55.59	71.61	54.78	68.63	54.43	75.13	56.14	64.14	52.48	70.29	54.74	2.4
2.2	66.01	52.84	63.14	52.02	59.52	51.64	68.95	53.49	64.14	52.48	61.67	51.86	2.2
2	57.54	50.09	52.68	49.26	51.74	48.84	60.89	50.84	54.04	49.62	50.93	48.98	2
1.8	46.56	47.33	40.82	46.5	41.69	46.04	51.88	48.19	42.42	46.75	40.05	46.1	1.8
1.6	33.2	44.58	29.8	43.74	29.36	43.24	40.32	45.54	30.81	43.88	29.18	43.21	1.6
1.4	21.43	41.83	19.63	40.99	18.1	40.44	27.96	42.89	19.95	41.02	18.3	40.33	1.4
1.2	12.96	39.07	10.59	38.23	9.25	37.65	16.8	40.24	10.98	38.15	8.49	37.45	1.2
1	4.89	36.32	3.67	35.47	2.95	34.85	5.65	37.59	3.79	35.28	2.12	34.57	1

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma

Tablo 4.129. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)” Alt Testinin Cinsiyet- Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

KÖK	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	
5	99.87	80.55	100	80.11	100	81.11	99.87	80.88	100	80.23	100	82.85	5
4.86	99.87	80.55	100	80.11	99.73	77.75	99.87	80.88	100	80.23	100	82.85	4.86
4.71	99.87	80.55	100	80.11	99.46	76.08	99.87	80.88	99.62	78.59	100	82.85	4.71
4.57	99.47	78.8	100	80.11	98.93	74.4	99.33	79.14	99.12	76.95	99.6	79.31	4.57
4.43	98.94	77.06	98.45	75.15	98.39	72.72	98.66	77.39	99.12	76.95	99.07	77.54	4.43
4.29	97.88	73.58	97.18	71.85	97.45	71.05	97.85	75.65	98.36	73.66	99.07	77.54	4.29
4.14	97.88	73.58	97.18	71.85	97.45	71.05	97.18	73.9	97.47	72.02	98.67	74	4.14
4	96.96	71.84	95.9	70.2	96.11	69.37	96.64	72.15	96.59	70.38	98.01	72.23	4
3.86	96.03	70.09	94.49	68.55	94.77	67.69	95.83	70.41	95.58	68.73	98.01	72.23	3.86
3.71	94.71	68.35	94.49	68.55	92.9	66.02	94.89	68.66	94.07	67.09	94.16	68.69	3.71
3.57	93.25	66.61	91.81	65.24	90.88	64.34	93.82	66.92	91.92	65.45	93.24	66.92	3.57
3.43	91.8	64.87	90.11	63.59	88.47	62.66	92.07	65.17	89.02	63.81	91.78	65.15	3.43
3.29	90.08	63.13	87.99	61.94	84.99	60.98	90.32	63.42	85.35	62.16	89.26	63.37	3.29
3.14	86.9	61.38	84.75	60.29	80.7	59.31	87.9	61.68	82.07	60.52	86.87	61.6	3.14
3	82.67	59.64	80.65	58.64	76.41	57.63	84.01	59.93	79.29	58.88	83.69	59.83	3
2.86	77.78	57.9	75.42	56.99	72.52	55.95	80.11	58.19	76.52	57.24	79.84	58.06	2.86
2.71	72.88	56.16	70.48	55.34	68.23	54.28	76.34	56.44	72.85	55.59	75.33	56.29	2.71
2.57	68.52	54.42	66.67	53.69	63.4	52.6	71.24	54.69	68.06	53.95	71.09	54.52	2.57
2.43	62.96	52.67	62.01	52.03	57.24	50.92	65.32	52.95	63.13	52.31	64.99	52.75	2.43
2.29	57.54	50.93	55.93	50.38	50	49.24	59.01	51.2	57.45	50.67	57.03	50.98	2.29
2.14	52.91	49.19	50	48.73	43.83	47.57	52.69	49.46	52.02	49.03	50.53	49.21	2.14
2	47.49	47.45	44.21	47.08	37.94	45.89	46.51	47.71	47.6	47.38	44.56	47.44	2

Tablo 4.129'un devamı

KÖK	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	
1.86	40.61	45.7	37.99	45.43	32.71	44.21	39.78	45.96	42.68	45.74	37.8	45.67	1.86
1.71	33.73	43.96	31.78	43.78	28.28	42.54	33.74	44.22	36.74	44.1	30.64	43.9	1.71
1.57	25.79	42.22	25.56	42.13	22.52	40.86	26.88	42.47	27.9	42.46	24.67	42.13	1.57
1.43	18.39	40.48	20.2	40.47	16.49	39.18	19.35	40.73	18.81	40.81	18.97	40.36	1.43
1.29	12.3	38.74	14.41	38.82	10.19	37.51	12.77	38.98	13.13	39.17	13.26	38.59	1.29
1,14	6.61	36.99	8.05	37.17	4.83	35.83	7.53	37.23	7.7	37.53	8.22	36.82	1.14
1	2.38	35.25	2.68	35.52	1.61	34.15	2.82	35.49	2.27	35.89	3.05	35.05	1

Kısaltmalar; KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma

Tablo 4.130. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Duygusal Yoksunluk (DUY)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları

DUY	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	
5	100	87.13	100	80.43	100	82.03	100	87.13	100	87.97	100	81.98	5
4.9	100	87.13	100	80.43	100	82.03	100	87.13	100	87.97	100	81.98	4.9
4.8	100	87.13	100	80.43	100	82.03	100	87.13	100	87.97	100	81.98	4.8
4.7	100	87.13	100	80.43	100	82.03	100	87.13	99.75	85.46	100	81.98	4.7
4.6	99.74	85.78	100	80.43	100	82.03	100	87.13	99.49	84.2	100	81.98	4.6
4.5	99.74	85.78	100	80.43	99.73	79.6	99.73	83.28	99.49	84.2	100	81.98	4.5
4.4	99.74	85.78	100	80.43	99.46	78.39	99.46	82	99.49	84.2	99.6	79.51	4.4
4.3	99.34	81.72	100	80.43	99.2	77.17	99.06	80.72	99.49	84.2	98.94	78.27	4.3
4.2	98.81	77.66	99.72	79.13	98.93	75.96	99.06	80.72	99.24	79.17	98.28	77.04	4.2
4.1	98.81	77.66	99.44	77.82	98.66	74.74	98.52	78.16	99.24	79.17	98.28	77.04	4.1
4	98.81	77.66	99.01	76.51	98.26	73.52	98.12	76.88	99.24	79.17	97.88	74.57	4
3.9	98.81	77.66	98.45	75.21	97.72	72.31	97.72	75.59	98.36	75.4	97.61	73.34	3.9
3.8	98.28	74.96	97.6	73.9	97.32	71.09	96.91	74.31	97.1	74.14	97.21	72.1	3.8
3.7	97.88	73.61	96.61	72.6	96.65	69.88	96.24	73.03	96.46	72.89	96.68	70.87	3.7
3.6	97.09	72.25	96.05	71.29	95.44	68.66	95.83	71.75	96.21	71.63	96.02	69.63	3.6
3.5	96.03	70.9	95.62	69.99	94.1	67.44	95.83	71.75	95.45	70.37	95.36	68.4	3.5
3.4	95.24	69.55	94.92	68.68	92.36	66.23	95.16	69.19	94.19	69.11	94.43	67.17	3.4
3.3	94.58	68.19	94.07	67.38	90.62	65.01	94.49	67.91	92.93	67.86	92.57	65.93	3.3
3.2	93.65	66.84	92.94	66.07	89.41	63.8	93.82	66.63	91.67	66.6	90.72	64.7	3.2
3.1	92.33	65.49	91.24	64.76	87.67	62.58	93.01	65.34	90.28	65.34	89.12	63.46	3.1
3	90.74	64.13	89.55	63.46	85.25	61.37	91.26	64.06	89.14	64.09	86.6	62.23	3

Tablo 4.130'un devamı

DUY	Erkek		Erkek		Erkek		Kız		Kız		Kız		Ham Puan
	10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		
Ham Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Ham Puan
2.9	88.36	62.78	87.57	62.15	82.71	60.15	88.84	62.78	88.13	62.83	84.08	60.99	2.9
2.8	85.85	61.43	84.89	60.85	80.16	58.93	86.69	61.5	86.24	61.57	81.83	59.76	2.8
2.7	83.47	60.08	82.34	59.54	77.75	57.72	84.54	60.22	84.34	60.31	78.65	58.53	2.7
2.6	80.95	58.72	79.8	58.24	74.26	56.5	82.53	58.94	82.2	59.06	75.6	57.29	2.6
2.5	78.31	57.37	75.56	56.93	70.78	55.29	79.17	57.66	79.8	57.8	73.21	56.06	2.5
2.4	75	56.02	71.05	55.62	68.1	54.07	75.13	56.38	77.65	56.54	70.29	54.82	2.4
2.3	71.3	54.66	67.8	54.32	64.21	52.86	71.77	55.09	74.75	55.29	67.37	53.59	2.3
2.2	66.4	53.31	64.41	53.01	60.86	51.64	68.55	53.81	70.58	54.03	64.59	52.35	2.2
2.1	62.57	51.96	60.17	51.71	57.64	50.42	66.26	52.53	66.67	52.77	61.94	51.12	2.1
2	59.79	50.6	55.65	50.4	52.95	49.21	62.77	51.25	63.64	51.51	58.49	49.89	2
1.9	55.82	49.25	52.68	49.1	48.39	47.99	58.6	49.97	59.85	50.26	53.32	48.65	1.9
1.8	50.79	47.9	50.14	47.79	43.7	46.78	53.9	48.69	56.82	49	48.54	47.42	1.8
1.7	45.77	46.55	46.47	46.49	39.41	45.56	47.85	47.41	53.16	47.74	44.16	46.18	1.7
1.6	39.95	45.19	41.53	45.18	35.79	44.34	42.88	46.13	47.73	46.49	39.39	44.95	1.6
1.5	33.73	43.84	36.86	43.87	31.37	43.13	39.11	44.84	42.3	45.23	33.95	43.71	1.5
1.4	25.79	42.49	30.79	42.57	26.68	41.91	33.74	43.56	34.72	43.97	27.06	42.48	1.4
1.3	18.12	41.13	22.88	41.26	21.98	40.7	26.75	42.28	27.9	42.71	21.22	41.25	1.3
1.2	14.15	39.78	15.82	39.96	17.16	39.48	20.16	41	21.97	41.46	16.58	40.01	1.2
1.1	10.05	38.43	10.03	38.65	11.39	38.27	14.25	39.72	14.77	40.2	11.67	38.78	1.1
1	3.97	37.08	3.95	37.35	4.02	37.05	5.91	38.44	5.81	38.94	4.77	37.54	1

Kısaltmalar; DUY: Duygusal Yoksunluk

Tablo 4.131. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Kopukluk ve Reddedilmişlik” İhtiyaç Alanı “Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

TET	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	
5	98.94	76.77	100	78.28	100	79.64	99.19	74.46	99.75	78.21	99.73	77.52	5
4.75	98.94	76.77	99.72	75.65	99.6	76.95	97.72	72.02	98.86	75.59	99.73	77.52	4.75
4.5	97.35	71.63	98.87	73.02	99.2	74.27	96.51	69.58	97.98	72.97	99.73	77.52	4.5
4.25	96.43	69.06	97.32	70.39	98.26	71.58	94.76	67.13	97.35	70.35	99.07	74.47	4.25
4	93.52	66.49	94.49	67.76	95.58	68.89	91.4	64.69	94.57	67.73	97.61	71.42	4
3.75	89.15	63.91	90.4	65.12	91.69	66.2	87.63	62.25	90.78	65.11	95.49	68.37	3.75
3.5	84.79	61.34	86.02	62.49	87.8	63.51	83.06	59.81	86.99	62.49	92.44	65.32	3.5
3.25	79.37	58.77	81.5	59.86	83.24	60.82	76.88	57.37	82.32	59.87	87.67	62.26	3.25
3	73.54	56.2	76.55	57.23	77.88	58.13	68.82	54.93	76.64	57.25	80.77	59.21	3
2.75	68.12	53.63	70.48	54.6	71.85	55.44	59.27	52.49	68.81	54.63	72.55	56.16	2.75
2.5	60.19	51.05	61.72	51.96	63.67	52.75	51.61	50.05	60.1	52.01	63.4	53.11	2.5
2.25	49.87	48.48	51.41	49.33	54.83	50.06	43.68	47.61	52.53	49.39	53.32	50.06	2.25
2	39.15	45.91	40.68	46.7	46.25	47.38	34.95	45.17	44.44	46.77	42.04	47	2
1.75	28.97	43.34	30.79	44.07	37.4	44.69	27.96	42.73	34.34	44.15	31.03	43.95	1.75
1.5	19.84	40.77	23.59	41.43	26.54	42	21.64	40.29	23.99	41.53	21.75	40.9	1.5
1.25	11.9	38.2	16.81	38.8	15.42	39.31	14.25	37.85	14.39	38.91	12.73	37.85	1.25
1	4.37	35.62	6.64	36.17	5.5	36.62	5.11	35.41	5.05	36.29	4.24	34.8	1

Kısaltmalar; TET: Terk Edilme ve Tutarsızlık

Tablo 4.132. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” İhtiyaç Alanı “Başarısızlık (BAŞ)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

BAŞ	Erkek		Erkek		Erkek		Kız		Kız		Kız		Ham Puan
	10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		
Ham Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Ham Puan
5	100	88.85	100	85.57	99.87	86.9	100	82.89	100	84.47	99.87	80.22	5
4.88	100	88.85	100	85.57	99.87	86.9	100	82.89	100	84.47	99.87	80.22	4.88
4.75	100	88.85	100	85.57	99.87	86.9	100	82.89	100	84.47	99.87	80.22	4.75
4.63	99.74	85.49	100	85.57	99.87	86.9	100	82.89	100	84.47	99.87	80.22	4.63
4.5	99.74	85.49	100	85.57	99.87	86.9	100	82.89	100	84.47	99.87	80.22	4.5
4.38	99.47	82.14	100	85.57	99.33	81.85	100	82.89	99.75	82.79	99.87	80.22	4.38
4.25	99.07	80.46	99.72	80.5	99.33	81.85	99.6	81.22	99.49	81.11	99.87	80.22	4.25
4.13	99.07	80.46	99.72	80.5	98.79	78.48	98.92	77.88	99.24	79.43	99.47	75.15	4.13
4	98.54	77.11	99.44	77.12	98.79	78.48	98.92	77.88	98.99	77.76	99.47	75.15	4
3.88	97.88	75.44	99.15	75.43	98.39	75.1	97.98	74.54	98.48	76.08	99.47	75.15	3.88
3.75	97.35	73.76	98.73	73.74	97.72	73.42	97.98	74.54	97.73	74.4	98.28	73.46	3.75
3.63	97.09	72.08	97.88	72.06	96.78	71.73	96.91	72.87	96.97	72.72	96.82	71.77	3.63
3.5	96.83	70.41	96.75	70.37	95.84	70.05	95.83	71.2	96.34	71.04	95.76	70.08	3.5
3.38	95.9	68.73	95.62	68.68	94.64	68.36	94.89	69.53	95.33	69.36	94.56	68.39	3.38
3.25	94.44	67.05	93.79	66.99	93.57	66.68	94.09	67.86	94.07	67.68	93.24	66.7	3.25
3.13	93.12	65.38	91.53	65.3	92.36	64.99	92.2	66.19	92.93	66.01	91.78	65.01	3.13
3	91.01	63.7	89.27	63.61	90.35	63.3	90.19	64.52	91.16	64.33	90.19	63.32	3

Tablo 4.132'nin devamı

BAŞ	Erkek		Erkek		Erkek		Kız		Kız		Kız		Ham Puan
	10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		
Ham Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Ham Puan
2.88	88.36	62.02	85.88	61.92	87.94	61.62	88.44	62.85	88.13	62.65	87.67	61.63	2.88
2.75	84.79	60.35	82.49	60.23	84.99	59.93	86.02	61.18	85.35	60.97	83.69	59.94	2.75
2.63	80.82	58.67	79.1	58.54	81.64	58.25	83.06	59.51	83.08	59.29	78.78	58.25	2.63
2.5	76.06	56.99	74.01	56.85	77.35	56.56	78.76	57.84	79.04	57.61	73.87	56.56	2.5
2.38	76.06	56.99	69.49	55.16	71.85	54.88	74.19	56.17	74.37	55.93	69.89	54.87	2.38
2.25	67.59	53.64	65.82	53.47	71.85	54.88	70.56	54.5	69.44	54.26	65.38	53.18	2.25
2.13	62.43	51.96	62.15	51.78	71.85	54.88	65.73	52.83	64.02	52.58	58.49	51.49	2.13
2	57.01	50.29	56.92	50.1	53.35	49.82	60.75	51.16	58.84	50.9	51.33	49.8	2
1.88	51.46	48.61	50.71	48.41	47.18	48.13	56.45	49.49	53.16	49.22	45.09	48.11	1.88
1.75	45.9	46.94	45.48	46.72	41.29	46.45	50.54	47.82	46.72	47.54	40.45	46.42	1.75
1.63	39.42	45.26	39.55	45.03	34.99	44.76	44.49	46.15	40.53	45.86	36.87	44.73	1.63
1.5	30.29	43.58	31.92	43.34	28.69	43.08	37.5	44.48	34.6	44.18	31.83	43.04	1.5
1.38	22.62	41.91	24.15	41.65	21.98	41.39	28.76	42.81	27.65	42.51	25.33	41.35	1.38
1.25	17.06	40.23	16.81	39.96	15.95	39.71	20.3	41.14	20.58	40.83	18.57	39.66	1.25
1.13	12.17	38.55	10.31	38.27	10.99	38.02	13.58	39.47	14.9	39.15	11.41	37.97	1.13
1	5.29	36.88	3.95	36.58	4.42	36.33	5.51	37.8	6.31	37.47	3.85	36.28	1

Kısaltmalar; Baş: Başarısızlık

Tablo 4.133. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” İhtiyaç Alanı “Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

BAĞ	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	
4.71	100	85.17	100	85.63	99.87	83.57	100	83.64	99.87	80.5	100	83.41	4.71
4.57	99.47	77.64	100	85.63	99.87	83.57	99.73	81.81	99.87	80.5	100	83.41	4.57
4.43	99.47	77.64	100	85.63	99.33	78	99.33	79.98	99.87	80.5	99.73	81.54	4.43
4.29	99.47	77.64	100	85.63	99.33	78	98.79	76.32	99.12	78.65	99.47	79.67	4.29
4.14	99.47	77.64	99.72	80.14	99.33	78	98.79	76.32	98.48	74.94	99.07	77.8	4.14
4	98.68	75.75	99.44	78.31	98.66	76.14	97.98	72.66	98.48	74.94	98.67	75.94	4
3.86	98.15	73.87	99.15	76.48	97.99	72.43	97.98	72.66	97.73	71.24	97.75	74.07	3.86
3.71	97.62	71.98	98.87	74.65	97.99	72.43	97.18	70.83	97.73	71.24	96.42	72.2	3.71
3.57	97.09	70.1	96.19	70.99	97.05	70.57	96.37	69	95.96	69.39	95.36	70.33	3.57
3.43	96.16	68.21	96.19	70.99	95.58	68.71	95.3	67.18	94.07	67.53	94.56	68.46	3.43
3.29	93.78	66.33	95.48	69.16	93.43	66.85	92.74	65.35	91.92	65.68	92.97	66.6	3.29
3.14	90.21	64.44	91.81	65.5	90.75	65	89.38	63.52	89.65	63.83	90.98	64.73	3.14
3	86.77	62.56	91.81	65.5	88.07	63.14	86.16	61.69	87.5	61.98	88.99	62.86	3
2.86	84.13	60.67	85.17	61.84	85.39	61.28	82.93	59.86	84.47	60.12	85.81	60.99	2.86
2.71	79.63	58.79	81.92	60.01	82.17	59.42	78.63	58.03	79.92	58.27	82.63	59.13	2.71
2.57	74.87	56.91	81.92	60.01	78.82	57.57	73.52	56.2	74.24	56.42	79.44	57.26	2.57
2.43	70.24	55.02	75.99	56.35	73.06	55.71	68.68	54.37	68.81	54.57	74.4	55.39	2.43
2.29	64.15	53.14	75.99	56.35	66.62	53.85	62.9	52.54	64.65	52.71	68.3	53.52	2.29
2.14	58.33	51.25	64.55	52.69	61.26	51.99	56.99	50.71	58.71	50.86	61.01	51.65	2.14
2	53.17	49.37	64.55	52.69	55.36	50.13	50.27	48.88	49.87	49.01	53.18	49.79	2
1.86	47.22	47.48	52.97	49.03	49.33	48.28	43.01	47.05	42.3	47.16	45.49	47.92	1.86

Tablo 4.133'ün devamı

BAĞ	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	Yüzelik Puan	T Puan	
1.71	40.74	45.6	52.97	49.03	43.03	46.42	36.42	45.22	36.62	45.3	39.26	46.05	1.71
1.57	33.07	43.71	38.98	45.37	36.73	44.56	29.97	43.39	30.18	43.45	34.22	44.18	1.57
1.43	25.13	41.83	38.98	45.37	29.62	42.7	24.06	41.56	23.61	41.6	27.72	42.32	1.43
1.29	17.72	39.94	26.55	41.71	22.25	40.85	17.61	39.73	18.56	39.75	19.76	40.45	1.29
1.14	10.32	38.06	26.55	41.71	14.08	38.99	11.83	37.9	12.25	37.89	12.2	38.58	1.14
1	3.7	36.17	7.34	38.05	4.83	37.13	4.97	36.07	4.17	36.04	4.64	36.71	1

Kısaltmalar; BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik

Tablo 4.134. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” İhtiyaç Alanı “Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları

YAP	Erkek		Erkek		Erkek		Kız		Kız		Kız		Ham Puan
	10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		
Ham Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Ham Puan
5	94.44	64.7	97.03	67.55	98.66	70.25	92.61	63.48	97.85	67.73	97.48	69.43	5
4.67	84.66	61.82	91.53	64.56	95.44	67.18	81.72	60.53	92.55	64.64	93.5	66.35	4.67
4.33	76.06	58.94	85.31	61.56	90.35	64.11	72.98	57.57	85.1	61.55	89.26	63.27	4.33
4	68.92	56.06	78.81	58.56	84.32	61.04	64.78	54.62	76.52	58.45	83.16	60.19	4
3.67	60.05	53.18	69.92	55.56	75.87	57.98	53.36	51.66	66.67	55.36	74.14	57.12	3.67
3.33	49.34	50.3	57.2	52.56	66.35	54.91	39.65	48.71	56.57	52.27	63.79	54.04	3.33
3	40.08	47.42	46.75	49.56	56.84	51.84	31.32	45.75	47.35	49.18	53.98	50.96	3
2.67	31.08	44.54	37.57	46.56	46.78	48.77	25.13	42.79	37.5	46.09	44.83	47.89	2.67
2.33	22.35	41.66	27.68	43.56	37.27	45.71	18.15	39.84	27.4	43	33.42	44.81	2.33
2	15.61	38.77	19.63	40.56	27.88	42.64	12.37	36.88	18.43	39.91	22.41	41.73	2
1.67	10.71	35.89	13.7	37.56	18.77	39.57	8.6	33.93	10.86	36.81	14.99	38.65	1.67
1.33	6.35	33.01	8.76	34.56	10.05	36.5	5.24	30.97	5.93	33.72	8.75	35.58	1.33
1	2.38	30.13	3.25	31.56	3.22	33.44	2.02	28.02	2.4	30.63	3.32	32.5	1

Kısaltmalar; YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik

Tablo 4.135. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Özerklik ve Performans” İhtiyaç Alanı “Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

DAY	Erkek		Erkek		Erkek		Kız		Kız		Kız		Ham Puan
	10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		10-11 Yaş		12-13 Yaş		14-16 Yaş		
	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	
5	96.96	69.53	97.6	70.8	98.12	71.23	97.31	68.64	95.83	67.7	97.35	68.85	5
4.67	92.72	66.52	94.07	67.66	94.91	68.11	91.94	65.48	88.76	64.84	92.57	65.74	4.67
4.33	89.02	63.51	90.82	64.52	91.29	64.99	86.42	62.32	84.34	61.97	87.53	62.62	4.33
4	83.6	60.5	86.58	61.38	85.52	61.86	80.38	59.16	78.91	59.1	79.84	59.51	4
3.67	75.66	57.5	79.8	58.24	78.82	58.74	71.51	56	70.71	56.23	70.95	56.39	3.67
3.33	66.53	54.49	69.63	55.1	71.31	55.61	60.48	52.84	63.38	53.37	61.67	53.27	3.33
3	57.67	51.48	58.47	51.96	62.87	52.49	49.6	49.69	55.56	50.5	52.65	50.16	3
2.67	47.88	48.47	47.18	48.82	51.47	49.36	39.25	46.53	45.58	47.63	43.77	47.04	2.67
2.33	35.32	45.46	34.89	45.68	38.07	46.24	28.36	43.37	35.61	44.77	31.17	43.92	2.33
2	24.34	42.46	23.59	42.54	26.41	43.11	18.01	40.21	24.87	41.9	19.5	40.81	2
1.67	17.59	39.45	16.67	39.4	17.43	39.99	10.62	37.05	15.28	39.03	11.67	37.69	1.67
1.33	10.32	36.44	11.02	36.26	10.99	36.87	5.78	33.89	7.95	36.16	5.97	34.58	1.33
1	3.31	33.43	3.95	33.12	4.16	33.74	2.15	30.74	2.27	33.3	2.12	31.46	1

Kısaltmalar; DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık

Tablo 4.136. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Zedelenmiş Sınırlar” İhtiyaç Alanı “Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları

HAK	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	
5	100	80.41	100	87.33	100	80.96	100	83.29	99.87	78.22	100	87	5
4.75	100	80.41	99.72	81.78	100	80.96	100	83.29	99.87	78.22	99.73	81.57	4.75
4.63	100	80.41	99.72	81.78	99.73	77.51	100	83.29	99.87	78.22	99.73	81.57	4.63
4.5	99.74	78.66	99.44	80.85	99.73	77.51	99.73	81.52	99.87	78.22	99.47	78.86	4.5
4.44	99.47	76.91	99.15	76.23	99.46	76.64	99.46	80.63	99.87	78.22	99.47	78.86	4.44
4.38	99.47	76.91	99.15	76.23	99.06	72.32	99.19	77.98	99.87	78.22	99.2	77.96	4.38
4.31	99.07	74.29	98.87	75.3	99.06	72.32	99.19	77.98	99.37	76.45	98.94	77.06	4.31
4.25	99.07	74.29	98.87	75.3	99.06	72.32	99.19	77.98	99.37	76.45	98.28	75.25	4.25
4.19	99.07	74.29	98.87	75.3	99.06	72.32	98.92	77.09	98.99	75.57	98.28	75.25	4.19
4.13	98.68	73.41	98.59	73.45	99.06	72.32	98.66	76.21	98.61	74.68	97.48	74.35	4.13
4.06	98.41	72.54	98.31	71.6	98.66	71.46	98.39	74.43	98.23	73.8	97.08	73.44	4.06
4	98.02	71.67	98.02	69.75	98.39	70.6	98.39	74.43	97.85	72.91	96.82	72.54	4
3.94	97.62	69.92	97.74	68.82	97.99	69.73	97.98	73.55	97.22	71.15	96.42	70.73	3.94
3.88	97.62	69.92	97.74	68.82	97.45	68.87	97.45	72.66	97.22	71.15	96.42	70.73	3.88
3.81	96.43	68.17	96.89	67.89	97.05	68	96.77	71.78	96.34	69.38	96.02	68.02	3.81
3.75	96.43	68.17	96.89	67.89	96.25	67.14	95.7	70.89	96.34	69.38	96.02	68.02	3.75
3.69	94.58	66.42	95.9	66.97	94.5	66.28	94.89	69.12	94.95	68.49	96.02	68.02	3.69
3.63	94.58	66.42	95.9	66.97	92.63	65.41	94.89	69.12	93.94	67.61	95.36	67.12	3.63
3.56	93.39	65.55	94.92	66.04	91.42	64.55	94.35	68.23	93.06	66.73	94.43	66.22	3.56
3.5	92.33	64.67	93.79	65.12	90.48	63.68	93.68	67.35	91.54	65.84	93.5	65.31	3.5
3.44	91.01	63.8	92.66	64.19	89.14	62.82	93.15	66.46	89.9	64.07	92.44	64.41	3.44
3.38	89.29	62.92	91.24	63.27	87.67	61.96	92.47	65.58	89.9	64.07	91.51	63.51	3.38
3.31	87.7	62.05	89.69	62.34	85.79	61.09	91.4	64.69	88.51	63.19	90.19	62.6	3.31
3.25	85.98	61.17	88.14	61.42	83.78	60.23	89.92	63.8	86.74	62.3	88.86	61.7	3.25
3.19	83.99	60.3	86.3	60.49	81.1	59.36	88.84	62.92	84.97	61.42	87.27	60.8	3.19
3.13	82.14	59.43	83.62	59.56	78.69	58.5	87.9	62.03	83.71	60.54	85.41	59.89	3.13
3.06	80.69	58.55	80.79	58.64	77.08	57.64	86.69	61.15	82.45	59.65	83.42	58.99	3.06
3	78.31	57.68	78.81	57.71	74.53	56.77	85.35	60.26	80.93	58.77	80.9	58.09	3
2.94	75.26	56.8	77.12	56.79	71.58	55.91	83.87	59.37	79.04	57.88	78.51	57.18	2.94
2.88	72.22	55.93	69.92	54.94	68.63	55.04	82.26	58.49	77.02	57	75.07	56.28	2.88

Tablo 4.136'nın devamı

HAK	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	Yüzdelik Puan	T Puan	
2.81	68.78	55.05	69.92	54.94	65.68	54.18	80.65	57.6	74.75	56.12	71.49	55.38	2.81
2.75	65.48	54.18	66.38	54.01	62.47	53.32	78.49	56.72	73.11	55.23	68.17	54.47	2.75
2.69	62.57	53.31	62.57	53.09	59.38	52.45	75.94	55.83	70.96	54.35	64.72	53.57	2.69
2.63	57.28	51.56	59.18	52.16	56.97	51.59	72.72	54.95	67.68	53.46	61.8	52.66	2.63
2.56	57.28	51.56	59.18	52.16	54.16	50.73	70.16	54.06	64.14	52.58	58.75	51.76	2.56
2.5	55.03	50.68	54.52	51.23	50.67	49.86	67.2	53.17	60.61	51.7	55.84	50.86	2.5
2.44	51.72	49.81	49.29	50.31	47.59	49	62.63	52.29	57.83	50.81	52.12	49.95	2.44
2.38	48.41	48.93	46.05	49.38	44.24	48.13	59.54	51.4	55.3	49.93	48.14	49.05	2.38
2.31	45.11	48.06	43.22	48.46	40.88	47.27	57.53	50.52	51.64	49.04	44.96	48.15	2.31
2.25	40.61	47.19	40.11	47.53	37.67	46.41	54.3	49.63	47.73	48.16	41.78	47.24	2.25
2.19	36.51	46.31	37.43	46.61	34.18	45.54	50.13	48.75	43.69	47.28	38.86	46.34	2.19
2.13	33.86	45.44	34.46	45.68	31.64	44.68	45.43	47.86	40.15	46.39	36.21	45.44	2.13
2.06	31.61	44.56	30.65	44.75	26.81	42.95	40.73	46.97	37.25	45.51	33.82	44.53	2.06
2	29.23	43.69	27.54	43.83	26.81	42.95	37.37	46.09	33.08	44.62	30.11	43.63	2
1.94	27.12	42.81	24.86	42.9	24.53	42.09	34.68	45.2	29.55	43.74	25.6	42.73	1.94
1.88	24.21	41.94	22.03	41.98	22.39	41.22	31.05	44.32	26.26	42.86	22.55	41.82	1.88
1.81	20.5	41.06	18.08	40.13	19.84	40.36	27.15	43.43	22.22	41.97	20.16	40.92	1.81
1.75	17.46	40.19	15.82	39.2	16.76	39.49	23.79	42.54	18.69	41.09	17.77	40.02	1.75
1.69	15.08	39.32	14.41	38.28	14.08	38.63	20.83	41.66	16.04	40.2	15.25	39.11	1.69
1.63	13.23	38.44	12.29	37.35	12.33	37.77	18.55	40.77	13.76	39.32	12.07	38.21	1.63
1.56	11.38	37.57	9.75	36.42	10.86	36.9	16.13	39.89	11.11	38.44	9.55	37.31	1.56
1.5	9.26	36.69	7.49	35.5	9.12	36.04	12.9	39	8.71	37.55	7.56	36.4	1.5
1.44	7.67	35.82	6.21	34.57	7.24	35.17	10.35	38.12	7.2	36.67	5.04	35.5	1.44
1.38	6.35	34.94	5.08	33.65	5.36	34.31	9.41	37.23	5.81	35.78	3.32	34.6	1.38
1.31	5.03	34.07	3.53	32.72	3.75	33.45	7.53	36.34	4.67	34.9	2.12	33.69	1.31
1.25	3.57	33.2	2.54	31.8	2.55	32.58	4.7	35.46	3.41	34.02	1.19	32.79	1.25
1.19	2.51	32.32	1.69	30.87	1.47	31.72	3.09	34.57	2.27	33.13	0.8	31.89	1.19
1.13	1.85	31.45	0.99	29.95	1.07	30.85	2.28	33.69	1.64	32.25	0.53	30.98	1.13
1.06	1.19	30.57	0.56	29.02	0.67	29.99	1.34	32.8	1.01	31.36	0.27	29.18	1.06
1	0.53	29.7	0.28	28.09	0.27	29.13	0.54	31.91	0.51	30.48	0.27	29.18	1

Kısaltmalar; HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik

Tablo 4.137. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Zedelenmiş Sınırlar” İhtiyaç Alanı “Yetersiz Özdenetim (YÖD)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

YÖD	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	
5	100	73.77	99.58	73.75	100	71.24	99.73	78.16	99.75	77.68	99.87	75.91	5
4.8	99.21	71.77	98.87	71.62	99.2	69.13	99.73	78.16	99.24	75.43	99.47	73.7	4.8
4.6	97.62	69.76	97.88	69.48	96.25	67.03	99.06	73.96	98.36	73.19	98.67	71.48	4.6
4.4	95.63	67.76	96.05	67.35	92.49	64.92	97.72	71.87	97.22	70.94	97.35	69.27	4.4
4.2	92.46	65.76	92.8	65.21	88.87	62.81	95.3	69.77	95.71	68.7	95.36	67.06	4.2
4	88.76	63.75	88.42	63.07	84.05	60.7	92.88	67.68	93.81	66.46	91.78	64.84	4
3.8	84.66	61.75	83.9	60.94	77.75	58.59	90.86	65.58	91.16	64.21	87	62.63	3.8
3.6	79.5	59.75	78.67	58.8	71.05	56.48	88.84	63.49	87.25	61.97	83.02	60.41	3.6
3.4	74.07	57.74	73.31	56.67	64.48	54.37	85.35	61.39	82.7	59.72	77.45	58.2	3.4
3.2	69.58	55.74	68.08	54.53	57.37	52.26	81.45	59.3	77.53	57.48	70.95	55.99	3.2
3	66.27	53.74	61.16	52.4	50	50.15	76.88	57.2	71.21	55.23	65.78	53.77	3
2.8	61.51	51.73	52.12	50.26	43.03	48.04	72.04	55.11	62.63	52.99	59.42	51.56	2.8
2.6	53.97	49.73	44.49	48.12	35.79	45.93	66.53	53.01	54.42	50.74	50.13	49.34	2.6
2.4	45.5	47.73	36.72	45.99	28.82	43.83	58.33	50.92	47.73	48.5	40.45	47.13	2.4
2.2	37.43	45.72	28.11	43.85	23.19	41.72	50.4	48.82	39.65	46.25	32.36	44.91	2.2
2	30.69	43.72	22.03	41.72	17.69	39.61	43.41	46.73	30.81	44.01	25.73	42.7	2
1.8	24.21	41.72	16.38	39.58	12.47	37.5	35.35	44.63	21.97	41.76	19.63	40.49	1.8
1.6	17.86	39.71	11.58	37.44	8.04	35.39	26.75	42.54	15.28	39.52	13.53	38.27	1.6
1.4	11.9	37.71	8.05	35.31	4.96	33.28	18.41	40.44	10.35	37.27	8.62	36.06	1.4
1.2	6.35	35.71	4.94	33.17	3.22	31.17	12.5	38.35	6.31	35.03	4.77	33.84	1.2
1	2.12	33.7	1.98	31.04	1.34	29.06	5.51	36.25	2.65	32.79	1.72	31.63	1

Kısaltmalar; YÖD: Yetersiz Özdenetim

Tablo 4.138. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Kendini Onaylamama (KONA)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdellik ve Standart Puanları

KONA	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	
5	100	90.02	100	87.66	100	84.22	99.73	88.57	99.87	88.98	100	84.08	5
4.8	99.74	87.5	99.72	85.23	100	84.22	99.19	86.16	99.87	88.98	100	84.08	4.8
4.6	99.47	84.97	99.44	82.8	99.2	76.98	98.92	81.33	99.87	88.98	100	84.08	4.6
4.4	98.94	79.93	99.01	77.94	99.2	76.98	98.92	81.33	99.49	83.81	99.2	79.18	4.4
4.2	98.94	79.93	99.01	77.94	99.2	76.98	98.39	78.92	99.24	81.22	99.2	79.18	4.2
4	98.94	79.93	98.45	75.51	98.12	74.57	97.72	76.51	98.74	78.63	97.61	76.73	4
3.8	98.28	74.88	98.02	73.08	96.92	72.16	97.31	74.09	97.73	76.04	96.02	74.28	3.8
3.6	97.62	72.36	96.75	70.65	95.04	69.74	96.51	71.68	96.59	73.46	94.56	71.83	3.6
3.4	96.3	69.84	94.07	68.22	92.63	67.33	94.35	69.27	95.58	70.87	93.24	69.38	3.4
3.2	94.05	67.31	91.81	65.79	89.95	64.92	92.61	66.85	93.94	68.28	92.18	66.93	3.2
3	90.87	64.79	88.7	63.36	87.27	62.5	90.86	64.44	91.04	65.69	90.72	64.48	3
2.8	85.98	62.27	84.18	60.93	83.65	60.09	88.04	62.03	88.01	63.1	87.67	62.03	2.8
2.6	80.95	59.74	79.66	58.5	78.28	57.68	84.54	59.61	85.73	60.52	83.95	59.58	2.6
2.4	76.32	57.22	74.86	56.07	72.92	55.27	79.57	57.2	82.07	57.93	79.84	57.13	2.4
2.2	71.69	54.7	69.21	53.64	66.89	52.85	73.79	54.79	75.63	55.34	73.87	54.68	2.2
2	67.72	52.18	62.15	51.21	58.98	50.44	67.2	52.37	68.18	52.75	67.24	52.23	2
1.8	59.39	49.65	53.11	48.78	49.2	48.03	58.87	49.96	59.09	50.16	59.28	49.78	1.8
1.6	48.28	47.13	43.64	46.35	40.48	45.61	50.94	47.55	49.75	47.58	50.27	47.33	1.6
1.4	37.7	44.61	34.46	43.92	31.37	43.2	41.26	45.13	39.14	44.99	39.26	44.88	1.4
1.2	26.85	42.08	25.42	41.49	21.45	40.79	29.84	42.72	27.78	42.4	27.45	42.43	1.2
1	10.98	39.56	10.73	39.06	8.85	38.38	12.5	40.31	11.62	39.81	11.27	39.98	1

Kısaltmalar; KONA: Kendini Onaylamama

Tablo 4.139. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Boyun Eğicilik (BOY)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

BOY	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	
5	100	82.84	100	83.49	99.87	86.68	99.87	85.58	100	86.99	99.87	87.39	5
4.86	100	82.84	100	83.49	99.33	79.12	99.87	85.58	100	86.99	99.87	87.39	4.86
4.71	100	82.84	100	83.49	99.33	79.12	99.46	83.69	100	86.99	99.87	87.39	4.71
4.57	99.47	77.11	99.58	79.59	99.33	79.12	99.19	78	99.75	82.98	99.87	87.39	4.57
4.43	99.47	77.11	99.58	79.59	99.33	79.12	99.19	78	99.75	82.98	99.47	85.26	4.43
4.29	99.47	77.11	98.73	73.73	98.93	75.34	99.19	78	99.37	78.97	99.2	78.87	4.29
4.14	98.81	75.19	98.73	73.73	98.93	75.34	98.79	76.11	99.37	78.97	99.2	78.87	4.14
4	97.88	71.37	98.73	73.73	98.66	73.45	98.25	72.32	98.61	76.97	99.2	78.87	4
3.86	97.88	71.37	97.88	71.78	97.99	71.56	98.25	72.32	97.85	74.96	98.94	76.74	3.86
3.71	96.56	69.46	97.18	69.83	96.65	69.66	97.58	70.42	97.35	72.96	98.41	74.61	3.71
3.57	95.37	67.55	95.62	67.88	95.44	67.77	96.1	68.53	96.34	70.95	97.75	72.48	3.57
3.43	93.78	65.63	93.64	65.93	93.7	65.88	93.82	66.63	95.2	68.95	97.08	70.35	3.43
3.29	90.74	63.72	90.82	63.98	90.62	63.99	91.13	64.74	93.69	66.94	95.49	68.22	3.29
3.14	86.9	61.81	87.29	62.02	87	62.1	88.44	62.84	90.78	64.94	92.84	66.1	3.14
3	82.28	59.9	83.76	60.07	83.51	60.21	85.35	60.94	88.13	62.93	90.45	63.97	3
2.86	77.25	57.98	79.66	58.12	80.7	58.32	81.32	59.05	85.86	60.93	87.27	61.84	2.86
2.71	71.83	56.07	72.32	56.17	75.87	56.43	77.15	57.15	81.82	58.93	82.23	59.71	2.71
2.57	66.8	54.16	64.97	54.22	69.71	54.54	72.04	55.26	77.53	56.92	77.45	57.58	2.57
2.43	60.71	52.25	59.46	52.27	62.6	52.65	65.99	53.36	72.6	54.92	72.41	55.45	2.43
2.29	53.84	50.33	54.1	50.31	55.09	50.76	60.08	51.47	66.79	52.91	67.11	53.32	2.29
2.14	47.62	48.42	48.45	48.36	48.39	48.86	52.96	49.57	59.97	50.91	61.01	51.19	2.14
2	40.87	46.51	40.82	46.41	42.76	46.97	45.3	47.68	51.64	48.9	53.71	49.06	2
1.86	34.39	44.6	34.32	44.46	36.73	45.08	38.58	45.78	43.43	46.9	45.49	46.93	1.86
1.71	28.17	42.68	27.54	42.51	28.55	43.19	31.72	43.89	36.36	44.89	35.94	44.8	1.71
1.57	20.9	40.77	19.63	40.56	21.18	41.3	24.19	41.99	28.54	42.89	24.93	42.67	1.57
1.43	13.76	38.86	13.28	38.6	15.82	39.41	17.2	40.1	19.44	40.88	15.92	40.54	1.43
1.29	8.47	36.95	7.91	36.65	10.05	37.52	10.75	38.2	11.36	38.88	10.21	38.41	1.29
1.14	4.63	35.03	3.53	34.7	4.96	35.63	6.18	36.3	5.18	36.87	5.44	36.28	1.14
1	1.72	33.12	0.99	32.75	1.88	33.74	2.55	34.41	1.52	34.87	1.86	34.15	1

Kısaltmalar; BOY: Boyun Eğicilik

Tablo 4.140. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Başkalarına Yönelimlilik” İhtiyaç Alanı “Onay Arayıcılık (ONA)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

ONA	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	
5	97.75	67.92	99.01	70.5	98.79	72.79	97.58	69.85	98.99	73.44	99.2	75.16	5
4.75	94.31	65.48	97.03	67.95	96.65	70.21	93.55	67.37	97.22	70.76	98.01	72.48	4.75
4.5	89.02	63.03	95.2	65.41	94.91	67.63	90.46	64.89	95.45	68.07	96.68	69.81	4.5
4.25	81.48	60.58	90.25	62.86	92.49	65.05	87.1	62.41	92.93	65.38	93.63	67.14	4.25
4	74.6	58.14	82.77	60.31	88.61	62.47	82.26	59.93	88.76	62.69	90.32	64.47	4
3.75	68.12	55.69	75.14	57.76	82.31	59.9	76.61	57.45	82.83	60	87.4	61.79	3.75
3.5	61.64	53.25	66.38	55.22	75.2	57.32	69.76	54.97	76.14	57.32	82.49	59.12	3.5
3.25	54.5	50.8	57.91	52.67	68.63	54.74	60.89	52.49	69.07	54.63	75.73	56.45	3.25
3	45.37	48.36	49.44	50.12	60.46	52.16	50.81	50.01	59.97	51.94	66.71	53.78	3
2.75	35.58	45.91	41.67	47.58	50.67	49.59	41.53	47.53	49.24	49.25	56.1	51.11	2.75
2.5	27.65	43.47	33.47	45.03	41.02	47.01	34.81	45.05	38.64	46.57	45.62	48.43	2.5
2.25	21.3	41.02	25.14	42.48	31.9	44.43	28.63	42.57	28.28	43.88	35.68	45.76	2.25
2	15.34	38.57	17.8	39.93	22.79	41.85	19.62	40.09	19.07	41.19	26.66	43.09	2
1.75	9.52	36.13	11.44	37.39	14.75	39.27	10.89	37.61	12.5	38.5	18.3	40.42	1.75
1.5	5.69	33.68	7.2	34.84	9.52	36.7	5.38	35.13	8.08	35.81	11.94	37.74	1.5
1.25	2.65	31.24	4.94	32.29	5.63	34.12	2.15	32.65	5.05	33.13	6.9	35.07	1.25
1	0.53	28.79	2.4	29.74	1.88	31.54	0.81	30.17	2.15	30.44	2.25	32.4	1

Kısaltmalar; ONA: Onay Arayıcılık

Tablo 4.141. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme” İhtiyaç Alanı “Karamsarlık (KAR)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

KAR	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	
5	99.74	76.28	100	76.52	99.87	73.97	99.73	77.2	99.49	74.21	99.47	74.12	5
4.88	99.07	74.91	99.72	75.13	99.87	73.97	98.92	75.87	98.36	72.95	98.41	72.84	4.88
4.75	98.41	72.17	99.44	73.74	99.06	72.64	97.85	73.21	97.73	71.68	97.35	71.55	4.75
4.63	98.41	72.17	98.87	72.35	98.39	71.31	97.85	73.21	96.97	70.41	95.89	70.27	4.63
4.5	97.09	70.8	98.02	70.97	97.72	69.99	97.04	71.88	95.71	69.14	94.96	68.98	4.5
4.38	95.9	69.43	97.03	69.58	96.38	68.66	96.24	70.55	94.57	67.87	94.16	67.7	4.38
4.25	95.5	68.06	96.19	68.19	94.64	67.34	95.16	69.22	93.56	66.6	92.18	66.41	4.25
4.13	94.71	66.69	95.2	66.8	92.63	66.01	94.22	67.88	92.3	65.33	90.19	65.13	4.13
4	92.99	65.32	93.36	65.41	90.35	64.68	93.15	66.55	90.15	64.06	88.2	63.84	4
3.88	91.01	63.95	90.68	64.02	87.94	63.36	91.67	65.22	87.63	62.79	85.54	62.56	3.88
3.75	89.02	62.58	87.57	62.63	85.39	62.03	90.32	63.89	85.1	61.52	83.69	61.27	3.75
3.63	86.24	61.21	85.17	61.24	82.57	60.71	89.25	62.56	82.45	60.25	81.83	59.99	3.63
3.5	82.54	59.84	82.49	59.86	79.49	59.38	87.37	61.23	79.92	58.99	79.58	58.7	3.5
3.38	78.97	58.47	79.38	58.47	76.94	58.06	84.81	59.9	77.02	57.72	77.72	57.42	3.38
3.25	74.87	57.1	75.56	57.08	73.99	56.73	81.32	58.57	73.86	56.45	75.2	56.13	3.25
3.13	71.03	55.73	71.05	55.69	70.64	55.4	76.75	57.24	69.82	55.18	72.41	54.85	3.13
3	67.72	54.36	65.96	54.3	67.69	54.08	72.04	55.91	65.4	53.91	69.23	53.57	3

Tablo 4.141'in devamı

KAR	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	Yüzdellik Puan	T Puan	
2.88	62.83	52.99	60.03	52.91	64.08	52.75	67.88	54.58	61.62	52.64	65.12	52.28	2.88
2.75	57.67	51.62	55.51	51.52	59.12	51.43	63.84	53.25	57.58	51.37	60.21	51	2.75
2.63	53.17	50.25	51.13	50.13	53.75	50.1	59.68	51.92	54.04	50.1	54.38	49.71	2.63
2.5	48.54	48.88	46.33	48.74	48.93	48.77	56.18	50.59	49.87	48.83	48.54	48.43	2.5
2.38	43.39	47.51	42.37	47.36	43.83	47.45	52.28	49.26	45.08	47.56	43.24	47.14	2.38
2.25	38.36	46.14	38.7	45.97	38.87	46.12	46.91	47.93	40.78	46.3	38.06	45.86	2.25
2.13	33.2	44.77	34.32	44.58	34.32	44.8	40.99	46.6	36.99	45.03	32.49	44.57	2.13
2	28.57	43.4	28.81	43.19	30.16	43.47	35.22	45.27	33.33	43.76	27.59	43.29	2
1.88	25.4	42.03	24.15	41.8	25.34	42.14	30.65	43.94	28.91	42.49	23.21	42	1.88
1.75	20.5	40.66	20.62	40.41	20.24	40.82	27.28	42.61	23.99	41.22	19.36	40.72	1.75
1.63	14.81	39.29	16.95	39.02	16.49	39.49	23.39	41.28	18.56	39.95	14.99	39.43	1.63
1.5	11.38	37.92	12.01	37.63	12.6	38.17	18.95	39.95	13.38	38.68	10.61	38.15	1.5
1.38	8.73	36.55	7.91	36.24	8.85	36.84	14.25	38.62	8.84	37.41	7.96	36.86	1.38
1.25	4.37	33.81	5.79	34.86	6.3	35.51	9.14	37.29	5.05	36.14	5.31	35.58	1.25
1.13	4.37	33.81	3.11	33.47	3.89	34.19	5.51	35.96	2.9	34.87	3.32	34.29	1.13
1	1.85	32.44	0.85	32.08	1.34	32.86	2.28	34.63	1.26	33.61	1.46	33.01	1

Kısaltmalar; KAR: Karamsarlık

Tablo 4.142. Norm Grubuna Uygulanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın “Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme” İhtiyaç Alanı “Cezalandırıcılık (CEZ)” Alt Testinin Cinsiyet-Yaş Gruplarına Göre Yüzdeler ve Standart Puanları

CEZ	Erkek 10-11 Yaş		Erkek 12-13 Yaş		Erkek 14-16 Yaş		Kız 10-11 Yaş		Kız 12-13 Yaş		Kız 14-16 Yaş		Ham Puan
	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	Yüzdeler Puan	T Puan	
5	99.74	77.23	99.58	78.12	100	81.87	99.73	76.76	99.87	81.61	100	81.33	5
4.8	99.07	74.88	98.73	75.76	99.6	76.79	99.19	74.51	99.87	81.61	100	81.33	4.8
4.6	98.15	72.53	98.02	73.4	99.6	76.79	98.79	72.26	99.87	81.61	99.6	78.67	4.6
4.4	96.96	70.18	97.32	71.04	99.2	74.24	97.58	70.02	99.49	78.73	98.67	76.02	4.4
4.2	94.97	67.82	96.19	68.68	97.99	71.7	94.89	67.77	98.36	72.97	97.75	73.37	4.2
4	92.59	65.47	94.21	66.32	96.11	69.16	91.94	65.53	98.36	72.97	96.68	70.71	4
3.8	90.08	63.12	91.95	63.96	93.97	66.62	89.52	63.28	96.97	70.09	95.09	68.06	3.8
3.6	86.51	60.77	88.14	61.59	91.29	64.08	86.42	61.03	94.82	67.2	92.84	65.4	3.6
3.4	80.82	58.41	82.2	59.23	86.33	61.54	80.51	58.79	90.91	64.32	89.12	62.75	3.4
3.2	72.49	56.06	75.85	56.87	80.03	58.99	73.12	56.54	86.74	61.44	83.95	60.1	3.2
3	64.95	53.71	68.36	54.51	73.59	56.45	65.19	54.29	80.56	58.56	77.45	57.44	3
2.8	58.73	51.36	60.03	52.15	67.69	53.91	58.06	52.05	72.98	55.68	70.56	54.79	2.8
2.6	48.94	49	51.41	49.79	59.12	51.37	52.28	49.8	63.01	52.79	62.6	52.13	2.6
2.4	38.36	46.65	42.09	47.43	47.59	48.83	45.56	47.55	51.89	49.91	52.52	49.48	2.4
2.2	29.63	44.3	33.05	45.07	38.47	46.29	36.83	45.31	41.04	47.03	40.58	46.82	2.2
2	21.43	41.95	24.72	42.71	29.89	43.74	27.82	43.06	29.8	44.15	30.24	44.17	2
1.8	14.15	39.59	16.81	40.35	19.71	41.2	19.22	40.82	20.33	41.27	20.95	41.52	1.8
1.6	9.13	37.24	11.02	37.99	12.47	38.66	12.5	38.57	12.5	38.38	12.6	38.86	1.6
1.4	6.88	34.89	7.63	35.63	8.18	36.12	8.47	36.32	6.69	35.5	7.29	36.21	1.4
1.2	4.89	32.54	4.94	33.27	4.16	33.58	4.7	34.08	3.03	32.62	3.45	33.55	1.2
1	1.98	30.18	1.98	30.91	1.47	31.04	1.61	31.83	1.01	29.74	1.06	30.9	1

Kısaltmalar: CEZ: Cezalandırıcılık

BÖLÜM V: SONUÇ

5.1. Yargı

Bu bölümde, araştırmanın soruları ile uyumlu olarak, analizler sonucunda ulaşılan yargılara ayrıntıya girmeden yer verilmiştir.

- Çalışmanın ilk problemi, “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin faktör yapısı nasıldır ve alt boyutları oluşmakta mıdır?” sorusu idi. Bu amaçla ilgili analizlerin sonucuna göre, ulaşılan faktör örüntüsü değerlendirildiğinde, yorumlanabilir 15 faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır.
- Çalışmanın ikinci problemi “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin alt boyutları arasında ilişki var mıdır?” idi. Bu amaçla ilgili açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinin sonucunda 15 faktörlü bir yapıya ulaşılmış ve tüm alt test puanları arasında pozitif veya negatif yönde anlamlı korelasyonlar elde edilmiştir.
- Çalışmanın üçüncü problemi “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin ve alt ölçekleri güvenilir midir?” idi.

Bu problemin alt problemlerinden biri, “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin ve alt ölçeklerinin test tekrar test güvenilirliği ne kadardır?” idi. Bu amaçla ilgili analizlerin sonucuna göre, ölçeğin test tekrar-test tutarlılığına ilişkin incelemelerde, iki uygulama arasında, istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Üçüncü problemin alt problemlerinden bir başkası ise, “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin ve alt ölçeklerinin iç tutarlılığı ne kadardır?” idi. Bu amaçla ilgili analizlerin sonucuna göre, iç tutarlılık açısından, ÇEŞÖT’ün her bir ana testinin alt boyutları için güvenilirlik katsayıları ve ölçmenin standart hatası hesaplandığında tüm sonuçların yeterli ve çok yüksek kriterleri arasında olduğu; madde güvenilirlik ve geçerlik katsayıları hesaplandığında ise tüm sonuçların anlamlı olduğu görülmektedir.

Yukarıda söz edilen tüm sonuçlar, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin güvenilirliği olduğunu göstermektedir.

- Çalışmanın dördüncü problemi “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçekleri istatistiksel olarak geçerli midir?” idi.

Bu problemin alt problemlerinden biri, “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı(ÇEŞÖT)'nin kapsam geçerliği ne kadardır?” idi. Bu amaçla ilgili analizlerin sonucuna göre, ÇEŞÖT'ün tüm ana testleri ve alt boyutları için yapılan kapsam geçerlik çalışmalarında Young'ın Şema Terapi Kuram'ı ve tanımladığı erken dönem uyumsuz şemalar tanımlanarak, bu tanımlara uygun ölçek soruları hazırlanmış; hazırlanan sorular, on hakem tarafından değerlendirilmiş; çocuk ve ergenlerin ölçek sorularını okuma, anlama durumları araştırılmış; çeşitli klinik tanılar almış ve klinik tanısı olmayan iki farklı gruba uygulanarak aradaki farklar ilişkisiz grup t testi ile araştırılmıştır. Analizlerin sonuçları, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin 10-16 yaş çocuklarına ve ergenlerine uygun anlama düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Dördüncü problemin alt problemlerinden bir diğeri, “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerinin istatistiksel olarak yapı geçerliği ne kadardır?” idi. Bu amaçla ilgili olarak ölçeğin madde toplam analizleri, faktör analizleri yapılmış ve testin maddeleri arasında bütünlük olduğu istatistiksel olarak ispatlanmıştır. Sonuç olarak beş ana ölçek olarak tasarlanan 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin toplam 97 maddeden ve 15 alt boyuttan oluşan bir ölçek olduğu belirlenmiştir.

Ayrıca, Young'ın kuramında, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ölçtüğü uyumsuz şemaların klinik gruplarda daha yüksek olduğu ileri sürüldüğü için, klinik ve klinik olmayan gruplar arasında şema puanları arasındaki farklılıklar ilişkisiz grup t testi ile araştırılmış ve sonucun istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmüştür. Bu sonuç, ölçeğin klinik tanı almış ve almamış grupları ayırt edebildiğini göstermektedir.

Ayrıca, SA-45'in her bir alt boyutunda en yüksek ve en düşük puan alan %27'lik grupların, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt test puanları arasındaki farklılığın araştırılması için ilişkisiz grup t testi işlemleri uygulanmıştır.

Sonuçlar ölçeğin yapı geçerliği olduğunu göstermiştir.

Dördüncü problemin alt problemlerinden bir başkası ise, "10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerinin istatistiksel olarak kriter geçerliği ne kadardır?" idi. Ölçeğin kriter geçerliği dört ayrı ölçekle, ayrı çalışma grupları kullanılarak, Sıfat Listesi (ACL), Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ), Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) ve Young Şema Ölçeği (YŞÖ) ölçek puanları arasındaki korelasyon durumu incelenerek sınanmıştır.

Belirtilen tüm analizlerin sonuçları, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin, 10-16 yaş grubu çocukları ve gençleri için erken dönem uyumsuz şemaları ölçmeye yeterli bir ölçek olduğu yönündedir.

- Çalışmanın beşinci problemi ise, "10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerinin norm değerleri nedir?" idi. Bu amaçla ilgili analizler genel, cinsiyet, yaş ve cinsiyet-yaş grupları için ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlarla yüzdelik ve standart puan (t) değerlerini içeren tablolar oluşturulmuştur. ÇEŞÖT, İstanbul ilinde yaşayan 10-16 yaş grubu çocukların ve ergenlerin uyumsuz şema özelliklerini ölçme yeterliğine sahip bireysel ve grup uygulaması yapmaya uygundur. Norm çalışması sayesinde genel, cinsiyet, yaş, cinsiyet-yaş özellikleri açısından da karşılaştırmaya yapmaya uygun puan değerleri sağlanmıştır.

5.2. Tartışma

Bu bölümde araştırmanın arka planındaki kuram ve uygulanan işlem sırası özetlendikten sonra, araştırmadan elde edilen sonuçlar, araştırma soruları kapsamında alandaki diğer araştırmalar da dikkate alınarak, kuramsal çerçevede tartışılmıştır.

10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) geliştirilirken, Young'ın Şema Terapi Kuramı'ndan yola çıkılarak, kuramda evrensel olduğu iddia edilen karşılanmamış ihtiyaç alanları ve erken dönem uyumsuz

şemalar temel alınmıştır. Bu kuramın seçilme nedeni, Şema Terapi'nin giderek gelişmesi, etkinliğinin tüm dünyada kabul görmeye başlaması, kuramın bilimsel araştırma bulguları ile daha fazla beslenmeye ihtiyacı olması ve araştırmacının Şema Terapi'yi Türkiye'deki çocuk ve ergen popülasyonunda yaygınlaştırma hedefidir.

Ölçeğin geçerlik, güvenirlik ve norm çalışmaları gerçekleştirilirken aşağıdaki işlem sırası izlenmiştir.

Öncelikle, geniş bir alanyazın taraması yapıldıktan sonra, ölçekte çocuk ve ergenler tarafından değerlendirilecek maddeler, Şema Terapi Kuramı'nda tanımlanmış "karşılanmamış beş ihtiyaç alanı içerisinde yer alan; erken dönem uyumsuz şema özellikleri" kapsamında, araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Derecelendirme seçimi yapıldıktan sonra, ilk pilot çalışma uygulaması yapılmış ve anlaşılmayan sorular elenerek, taslak form oluşturulmuştur.

Bu sorular, kapsam geçerliliği açısından 10 hakem tarafından değerlendirilmiş, öğrenciler ile okuma, anlama analizleri yapılmış ve sonuç olarak öncül uygulama formu oluşturulmuştur.

Daha sonra uygulayıcılar eğitilerek, uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Uygulama sonrasında faktör analizinde sağlıklı sonuçlar alabilmek için madde kalan değerlerine bakılmış ve indeksi .35'in altında kalan maddeler ölçek kapsamından çıkarılmıştır.

Sonrasında kuramda her ihtiyaç alanı birbirinden çok farklı özelliklerle tanımlandığı için; her bir ihtiyaç alanı ana ölçek olarak kabul edilmiş ve her ana ölçek için, açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Faktör analizleri bittikten sonra alt testler arasındaki korelasyonlara bakılmıştır.

Sonrasında test tekrar-test, iç tutarlılık güvenirlikleri, ölçmenin standart hatası belirlenmiş, her bir maddenin madde kalan ve madde toplam analiz işlemleri yapılmış, madde ayırt edicilik indeksleri hesaplanmıştır.

Bir sonraki adımda, klinik ve klinik olmayan çalışma grupları ile yapı geçerliği ve yine çalışma grupları ile, ölçeğin diğer test ve ölçeklerle korelasyonlarına bakılarak kriter geçerliği çalışmaları yapılmıştır. Son olarak da genel, cinsiyet, yaş ve cinsiyet-yaş grupları için ölçeğin norm çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın ilk problemi, “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin faktör yapısı nasıldır ve alt boyutları oluşmakta mıdır?” sorusudur.

Çalışmada ulaşılan faktör örüntüsü değerlendirildiğinde, yorumlanabilir 15 faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. Bu çalışmada ulaşılan faktörler şunlardır; Kopukluk ve Reddedilmişlik alanı kapsamında (birinci ana test), Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET), Kuşkuçuluk ve Kötüye Kullanılma (KÖK), Duygusal Yoksunluk (DUY), Kusurluluk/ Utanma (KUS); Zedelenmiş Özerklik ve Performans alanı kapsamında (ikinci ana test), Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY), Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Başarısızlık (BAŞ); Zedelenmiş Sınırlar alanı kapsamında (üçüncü ana test), Haklılık/ Büyüklenmecilik (HAK), Yetersiz Özdenetim (YÖD); Başkalarına Yönelimlilik alanı kapsamında (dördüncü ana test), Boyun Eğicilik (BOY), Onay Arayıcılık (ONA); Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/ Ketleme alanı kapsamında (beşinci ana test), Karamsarlık (KAR), Cezalandırıcılık (CEZ).

Ancak bu çalışmada Young’ın söz ettiği 18 şemadan dördü açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda elde edilememiştir. Bunlar: Kopukluk ve Reddedilmişlik ihtiyaç alanı altında yer alan Sosyal İzolasyon (SİZ) alt testi; Başkalarına Yönelimlilik alanında yer alan Kendini Feda Etme (FED) alt testi ve Aşırı Tetikte Olma ve Baskılama/Ketleme alanında yer alan Duyguları Bastırma (DUB) alt testi ile Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) alt testleri olmuştur.

Bununla birlikte, aktarılan çalışmalarla mevcut çalışma arasında ulaşılan faktör örüntüleri bakımından genelde bir örtüşme olduğu da söylenebilir.

Alanyazında aktarılan yetişkin şema ölçeği geliştirme ve adapte edilme çalışmalarında ulaşılan faktör yapıları ile 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin karşılaştırılması Tablo 5.1’de görülmektedir.

Tablo 5.1. Schmidt, Telch, Young ve Joiner (1995), Lee, Taylor ve Dunn (1999), Cecero, Nelson ve Gillie (2004), Hoffart ve ark. (2005)'nin Yetişkin Şema Ölçeği ile Elde Ettikleri Faktör Yapılarının ve Mevcut Araştırmada ÇEŞÖT Ölçeği ile Elde Edilmiş Faktör Yapılarının Karşılaştırılması

Araştırmacı Adları	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Lee, Taylor ve Dunn, 1999	Cecero, Nelson ve Gillie (2004)	Hoffart ve ark., (2005)	Soygut, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009	Mevcut Araştırma
Kullanılan Ölçüm Aracı	YSQ- Uzun Form-2	YSQ- Uzun Form-2	YSQ- Uzun Form-2	YSQ- Uzun Form-2	YSQ- Kısa Form	YSQ- Kısa Form	YSQ- Kısa Form-3	ÇEŞÖT
<i>N</i>	575	554	187	433	292	888	1071	983
Örneklem Tipi	Amerikalı üniversite öğrenci örnekleme	Amerikalı üniversite öğrenci örnekleme	Amerikalı ayakta tedavi olan hasta örnekleme	Avustralyalı ayakta tedavi olan hasta örnekleme	Farklı etnik kökenlerden üniversite öğrenci örnekleme	Ayakta tedavi olan hasta örnekleme	Türk üniversite öğrenci örnekleme	Türk 10-16 yaş öğrenci örnekleme
Faktör analizi öncesi madde çıkarma	Yaşam olaylarını ve semptomları ölçen 12 madde analizden önce ölçekten çıkarıldı.	Yaşam olaylarını ve semptomları ölçen 12 madde analizden önce ölçekten çıkarıldı.	Yaşam olaylarını ve semptomları ölçen 12 madde analizden önce ölçekten çıkarıldı.	-	Madde toplam puan korelasyonu düşük bulunan 3 madde analizden önce ölçekten çıkarıldı.	-	Herhangi bir faktör altına girmemiş 5 madde ve kurama uygun olmayan 2 madde ölçekten çıkarıldı.	-
Analiz Türü	TBA	TBA	TBA	TBA	DFA	TEFA	TBA	TBA/ DFA
Analizde ortaya çıkan faktör sayısı	17 faktör	13 faktör	15 faktör	16 faktör	14 faktör	15 faktör	14 faktör	15 faktör
Bağımlılık/ Yetersizlik	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Başarısızlık	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Boyun Eğicilik	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓
Cezalandırıcılık	-	-	-	-	-	-	✓	✓
Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Duyguları Bastırma	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	-

Tablo 5.1'in devamı

Araştırmacı Adları	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995	Lee, Taylor ve Dunn, 1999	Cecero, Nelson ve Gillie (2004)	Hoffart ve ark., (2005)	Soygut, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009	Mevcut Araştırma
Kullanılan Ölçüm Aracı	YSQ- Uzun Form-2	YSQ- Uzun Form-2	YSQ- Uzun Form-2	YSQ- Uzun Form-2	YSQ- Kısa Form	YSQ- Kısa Form	YSQ- Kısa Form-3	ÇEŞÖT
Duygusal Yoksunluk	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kendini Feda Etme	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
Haklılık/ Büyüklenmecilik	✓	-	✓	✓	✓	✓	-	✓
Karamsarlık	-	-	-	-	-	✓	✓	✓
Kusurluluk/ Utanma	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓
Kuşkululuk ve Kötüye Kullanılma	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓
Onay Arayıcılık	-	✓	-	-	-	-	✓	✓
Sosyal İzolasyon	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
Terk Edilme ve Tutarsızlık	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓
Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓
Yetersiz Özdenetim	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
Özgün Kuramdan Farklı Ek Şemalar	Kontrolü Kaybetme Korkusu/ Maddi Kaygılar	Kontrolü Kaybetme Korkusu	-	Duygusal Bastırma/ Kontrolü Kaybetme Korkusu/ Duygusal Sıkışıklık	Adlandırılmamış bir yeni faktör	-		Kendini Onaylamama

Kısaltmalar; TBA: Temel Bileşenler Analizi; DFA: Doğrulayıcı Faktör Analizi TEFA; Temel Eksen Faktör Analizi

Yetişkin araştırmalarında yapılan faktör analizlerine genel olarak bakıldığında, Bağımlılık/ Yetersizlik, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, Duygusal Yoksunluk, Kendini Feda Etme, Sosyal İzolasyon, Yetersiz Özdenetim, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik şemaları tüm analizlerde çıkarken, Cezalandırıcılık, Karamsarlık, Onay Arayıcılık şemalarının en az çıkan şemalar oldukları görülmektedir.

Ancak, diğer çalışmalara ait bulgularla mevcut araştırma bulguları arasında karşılaştırma yapılırken, her araştırmanın farklı sınırlılıkları olması ve faktör analizinin farklı yöntemlerinin kullanılmasının, sonuçları etkilemiş olacağı düşünülebilir. Ayrıca karşılaştırma yaparken, mevcut araştırmada ölçüm aracı olarak, uygulandığı kültür içinde geliştirilmiş özgün bir şema ölçeğinden yararlanıldığı, diğer araştırmalarda ise, Young'ın geliştirmiş olduğu, Young Şema Ölçeği'nin kullanıldığı da dikkate alınması gereken unsurlardır.

Alanyazında aktarılan çocuk ve ergen ölçek geliştirme çalışmalarıyla ulaşılan faktör yapıları ile 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin karşılaştırılması ise, Tablo 5.2'de yer almaktadır.

Tablo 5.2. Çocuk Şema Ölçeklerinden Elde Edilen Faktör Yapılarının Mevcut Araştırmadan Elde Edilen Faktör Yapıları ile Karşılaştırılması

Araştırmacının Adı	Stallard ve Rayner, 2005	Rijkeboer ve Boo, 2010	van Vlierberghe, Braet ve Goossens 2010	Mevcut Araştırma
Ölçeğin Adı	Schema Questionnaire for Children, SQC	Schema Inventory For Children, SIC	Young Şema Ölçeği, Kısa Form (Hollandaca versiyonu)	10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)
Analiz Türü	YSQ-Kısa Form ile Korelasyon Analizi	Doğrulayıcı Faktör Analizi	Doğrulayıcı Faktör Analizi	Açımlayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi
<i>N</i>	47	578	636	983
Örneklem Tipi	Öğrenci Örneklemi	Farklı Etnik Kökenlerden Öğrenci Örneklemi	Öğrenci Örneklemi	Öğrenci Örneklemi
Yaş Aralığı:	11-16	8-13	12-18	10-16
Faktör Sayısı	YSQ-Kısa Form ile korelasyonu olan 10 faktör	11 faktör (Young'ın şemaları ile uyumlu 8 faktör + 3 yeni faktör)	15 faktör (Young'ın şemaları ile uyumlu)	15 faktör (Young'ın şemalarıyla uyumlu 14 faktör + 1 yeni faktör)
Bağımlılık/ Yetersizlik	✓	-	✓	✓
Başarısızlık	✓	✓	✓	✓
Boyun Eğicilik	-	-	✓	✓
Cezalandırıcılık	-	-	-	✓
Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanaksızlık	✓	-	✓	✓
Duyuları Bastırma	✓	-	✓	-
Duyusal Yoksunluk	✓	-	✓	✓
Kendini Feda Etme	-	✓	✓	-
Haklılık/ Büyüklenmecilik	✓	✓	✓	✓
Karamsarlık	-	-	-	✓
Kusurluluk/ Utanma	✓	✓	✓	✓
Kuşkululuk ve Kötüye Kullanılma	✓	✓	✓	✓

Tablo 5.2'nin devamı

Araştırmacının Adı	Stallard ve Rayner, 2005	Rijkeboer ve Boo, 2010	van Vlierberghe, Braet ve Goossens 2010	Mevcut Araştırma
Onay Arayıcılık	-	-	-	✓
Sosyal İzolasyon	✓	-	✓	-
Terk Edilme ve Tutarsızlık	-	-	✓	✓
Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik	-	✓	✓	✓
Yetersiz Özdenetim	-	✓	✓	✓
Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik	✓	✓	✓	-
Yeni Şema	-	Yalnızlık (Duygusal Yoksunluk ve Sosyal İzolasyon maddelerinin birleşimi)	-	Kendini Onaylamama
Yeni Şema	-	Alçakgönüllülük (Bağımlılık/ Yetersizlik, Boyun Eğme ve Duyguları Bastırma şemalarının birleşimi)	-	
Yeni Şema	-	Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanaksızlık (Terk Edilme ve Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanaksızlık şemalarının birleşimi)	-	

Çocuk şema araştırmalarındaki faktör analizi sonuçlarına göre, Başarısızlık, Haklılık/ Büyüklenmecilik, Kusurluluk/ Utanma, Kuşkuçuluk ve Kötüye Kullanılma şemaları tüm analizlerde ortaya çıkarken, Cezalandırıcılık, Karamsarlık, Onay Arayıcılık şemalarının en az çıkan şemalar oldukları görülmektedir.

Ancak yine, diğerk çalışmalara ait bulgularla, mevcut araştırma bulguları arasında karşılaştırma yapılırken, tabloda gösterilen araştırmaların farklı sınırlılıkları olmasının, farklı şema ölçekleri ile data toplanmasının ve faktör analizinin farklı yöntemlerinin kullanılmasının sonuçları etkileyebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Mevcut araştırmada, çocuk ve gençlerde Young'ın ileri sürdüğü erken dönem uyumsuz şemalardan Duyguları Bastırma (DUB) Şeması doğrulanmamıştır. Bu bulgudan yola çıkarak, aşırı duygu kontrolünün daha ileri yaşlarda ortaya çıkan bir davranış şekli olduğu düşünülebilir. Başka bir bakış açısıyla ise, duygular üzerindeki aşırı kontrol davranışı, temel bir şemadan ziyade, Young'ın ileri sürdüğü baş etme biçimlerinden biri olarak düşünülebilir. Rijkeboer ve Boo da (2010) 8-13 yaş arası çocuklar için geliştirdikleri ölçekte Duyguları Bastırma Şeması'nı doğrulamamışlardır.

Stallard ve Rayner (2005), van Vlierberghe, Braet ve Goossens (2010) ise, çocuklarda geliştirdikleri çalışmada Duyguları Bastırma (DUB) Şemasına ulaşmışlardır. Ancak bu çalışmada denek sayısı 47'dir ve çalışma bu anlamda önemli bir sınırlılığa sahiptir. Bu da sonucun genellenebilirliği konusunda tereddüt uyandırmaktadır.

Bu farklılık kültürel yapı ve o kültürdeki çocuk yetiştirme tutumları ve eğitim sistemi açısından da incelenebilir. Analizler sonucunda elde edilememiş alt testlerden biri olan Duyguları Bastırma (DUB) Şeması'nın ortaya çıkmamasının, son yıllarda değışen ebeveyn tutumları ile ilgili olabileceği düşünülebilir. Ülkemizdeki sosyo-ekonomik seviyenin ve eğitim sistemindeki psikoeğitimsel çalışmaların artması ile birlikte anne-babaların çocuklara bakış açıları da değışmiştir. Kağıtçıbaşı (2007), klasik modernleşme anlayışındaki sosyo-ekonomik gelişmelerle birlikte karşılıklı bağımlı aile modelinden, bağımsız aile modeline doğru bir değışme yaşanacağı görüşünü eleştirmiş ve yakın aile bağlarının önemli olduğu kültürlerde kentleşme ve sanayileşmeye karşın yakın bağların sürdüğünü belirtmiştir. Ona göre refah artışı ile birlikte, maddi bağımlılıklar azalmasına rağmen duygusal bağımlılıklar devam etmekte ve bu değışimler ailelerin çocuk yetiştirme biçimlerini etkilemektedir. Maddi bağımlılıklar azaldıkça, çocukların

özerklikleri daha fazla desteklenmekte, ailenin refahı için çocuğun maddi katkısının önemi azalmakta ve çocuğun özerkliği bir tehdit olarak algılanmamaktadır. Kısacası, refah seviyesinin daha düşük olduğu dönemlerde çocuklara ilerideki “ekonomik güvenceler” gözü ile bakılırken, ekonomik refahın biraz daha artması ile birlikte çocuklara daha çok “psikolojik değer” verilmektedir. Bu bakış açısı da anne-babaların çocuğun eğitimi konusunda daha istekli olmalarını ve çocuğa karşı daha dikkatli ve duyarlı olmalarını sağlamaktadır (Kağıtçıbaşı, 2010). Bu doğrultuda, çocukların özgün duyguları, bu duyguları dışavurmaları aileler tarafından giderek daha fazla önemsenmektedir. Anne-babaların tutumlarındaki bu değişim, çocukların duygularını bastırmadan uygun şekilde ifade edebilme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunmuş olabilir. Ayrıca ülkemizde okullarda yapılan psikoeğitimsel çalışmalar artmış ve psikolojik danışma ve rehberlik servisleri daha etkin ve donanımlı hale getirilmiştir. Bu durumda, ailelerin psikolojik danışma alışkanlığının artmış olduğu söylenebilir. Tüm bunların sonucunda da, yetişkinlerin duygularını anlama, dinleme becerileri artıyor ve çocukların-ergenlerin kendi duygularını tanıma ve uygun şekilde ifade etme becerileri gelişiyor olabilir. Bu nedenlerden dolayı da Duyguları Bastırma (DUB) Şeması'nın çocuk ve ergenlerde ortaya çıkmamış olduğu düşünülebilir. Bu sonuç ülkemizde çocuğa verilen psikolojik değer giderek arttığı bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Aynı sonucu, farklı bir kültürel bağlamda da yorumlamak mümkündür. Sargut (2010), Türk toplumunda, özgür seçim yerine belirlenimciliğin egemen olduğunu gözlemlediğini ifade etmektedir. Tezcan da (2000) Türk evlenme ve düğün geleneklerini açıklarken erkeğin aile üyeleri akraba ve komşularından seçilen birkaç kadının, beğenilen kızın evine ziyarete gitmelerini, kızı görmelerini, onu incelemelerini ve niyetlerini açığa vurmalarını, görücülüğün kız bakma aşamasını oluşturduğunu belirtip, bu tür evlenmede eşlerden çok, onların yakınlarının beğenisi, isteği ve girişimi söz konusu olduğunun altını çizip, erkeğin de bu tercihi genellikle onayladığını vurgulamıştır. Gerçekten de Türk toplumunda gençlerin neredeyse evlenene dek ailelerinden fiziksel ve duygusal olarak ayrılmaksızın, aileleri ile bağlılık ve yakınlıklarını sürdürdükleri görülebilir. Hatta ileri yaşlarda veya evlilik sonrasında gerçekleşen fiziksel ayrılıkların dahi bu duygusal bağlılığı engelleyemediği ve gelenek, görenek, örf ve adetler bağlamında sürdüğü gözlenebilir. Bowlby'nin (1988) güvenli bağlanma teorisine göre, çocuk ve bakım veren kişi arasında sıcaklık, sevgi, korunma,

kapsanma var ise, ilk basamakta çocuğun kökleri gelişmekte ve çocuğun kendine güveni artmaktadır. İkinci basamakta ise, çocuk dış dünyayı keşif davranışlarına girişmekte ve bu davranışları bakım veren kişi tarafından destekleniyor ise, dış dünyaya karşı da güven oluşturmakta ve sonuçta özerk ve yetkin bir birey olmaktadır. Birbirine zıt kavramlar olan bağlanma ve keşif uzun vadedeki güvenli bağlanmanın iki tamamlayıcısıdır. Tüm bu bilgiler ışığında, Türk aile ortamı düşünüldüğünde, güvenli bağlanmanın ilk basamağı olan sevilme, sıcaklık ve korunmanın oldukça yoğun ve uzun süreli olduğu gözlenmektedir. Bu durumda, Türk çocuk ve ergenlerinin çekirdek aile ve yakın çevreden oluşan güvenli bağlanma ortamları içinde, duygularını bastırmadan, uygun şekilde ifade etme becerilerini küçük yaşlardan itibaren ediniyor ve sürdürüyor olabilecekleri düşünülmektedir. Çeşitli kültürlerde yapılan bazı araştırmalar da yakın aile yapısını destekler niteliktedir. Bu araştırmalar ergen özerkliği ve mutluluğunun, yakın bağlarla ve anne-babadan ayrılma yerine, onlara bağlılıkla oluştuğunu göstermektedir (Ryan, Deci ve Grolnick, 1995; Chou, 2000; Aydın ve Öztütüncü, 2001; Kwak, 2003). Ancak Türk aile yapısının, bağlanma teorisinin ikinci basamağında gerçekleşen keşif ve sonuçta kazanılan bireysel özerklik için çok besleyici olduğu söylenemez. Zira Türk aile yapısının, tehlikelerle dolu olduğu düşünülen dış dünyaya karşı çocuklarını fazlasıyla korumakta olduğu ve keşif/ özerklik için gerekli mesafeyi bırakmadığı gözlenmektedir. Duyguları Bastırma (DUB) şemasının çıkmamasına yol açan ve Türk aile yapısında var olduğu düşünülen etkileyici unsurlar daha çok “sevgi, kabul ve kapsanma” olarak gözlenmektedir. Türk toplum yapısına özgü olan ve yetişkin yaşlarına dek çocuklarını koruyan, kabul eden, seven aile modeli içinde, çocuklar kendilerini güvende hissediyor ve duygularını çekinmeden ifade ediyor olabilirler. Ancak dış dünyaya tek başına açılma, keşfetme ve özerk olma konusu Duyguları Bastırma (DUB) Şeması’ndan ziyade, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) Şeması’na girmektedir ki, çalışmada bu şema Türk çocuk ve ergenleri tarafından en fazla kullanılan şema olarak çıkmıştır.

Ancak tüm bu konularda daha güvenilir sonuçlara ulaşmak için çocuklarla ve gençlerle yürütülen şema araştırmalarının artması ve farklı örneklemelerden alınmış verilerle, çeşitli kültürlerde yinelenmesi gerekmektedir.

Mevcut araştırmada, çocuk ve gençlerde Young’ın ileri sürdüğü erken dönem uyumsuz şemalardan Kendini Feda Etme (FED) Şeması doğrulanmamıştır. Bu bulgudan yola

çıkarak, kendini feda etme davranışının yetişkinlik döneminde sonradan ortaya çıkan, belki de başka temel bir şemanın baş etme biçimi olduğu düşünülebilir. Çocuk ve ergenlerin halen ailelerinden destek ve hizmet aldıkları, bir anlamda halen ailelerine bağımlı oldukları bir dönemde oldukları göz önünde bulundurulduğunda, henüz başkalarının ihtiyaçlarını, kendi ihtiyaçlarından daha fazla düşünecekleri bir sosyal rol içine girmemiş olabilecekleri düşünülmektedir. Bu nedenle çocukluk ve ergenlik döneminde Kendini Feda Etme (FED) Şeması ortaya çıkmamış olabilir.

Stallard ve Rayner'in (2005), yaptığı çalışmada da 11- 16 yaş çocukları ve ergenlerinde Kendini Feda Etme (FED) Şeması doğrulanmamıştır. Ancak bu çalışmanın, 47 kişilik denek sayısı ile ciddi sınırlılığı mevcuttur.

Rijkeboer ve Boo (2010) ve van Vlierberghe, Braet ve Goossens (2010) ise, çocuklarla gerçekleştirdikleri çalışmada Kendini Feda Etme (FED) Şeması'na ulaşmışlardır. Bu farklılık kültürel yapı ve o kültürdeki çocuk yetiştirme tutumlarından, eğitim sisteminden kaynaklanabilir. Özkan ve Gündoğdu'nun (2011) yaptıkları çalışmada, anne rolü ve çocuğun güçsüz konumunun kadının sosyalleşme sürecini etkilediği vurgulanmaktadır. Kadın doğumdan sonra çocukların denetim ve sürekli bakımını üstlenen bir role girmektedir. Bu durumda, Türk kültür yapısında da kendini feda etme davranışının erkeklerden ziyade kadın yetişkinlerde sergilenen, genellikle “annelik rolü” edinildikten sonra ortaya çıkan bir tutum olduğu söylenebilir. Ayrıca, 14-16 yaştan itibaren ergenler, soyut ve varsayımsal düşüncelerle daha derin düşünebilmektedirler (Fischer ve Silvern, 1985). Bu bilgi ışığında, fedakârlık davranışının soyut ve varsayımsal düşünme gerektirmesi, çalışmaya katılan 10-14 yaş arası çocukların fedakârlık davranışı için erken bir dönemde olduklarını düşündürtebilir. Bu amaçla, 14-16 yaş datası ayrı bir analize tabi tutularak sonuçlar değerlendirilebilir. Bu konularda daha güvenilir sonuçlara ulaşmak için çocuklarla ve gençlerle yürütülen şema araştırmalarının artması ve farklı örneklemlerden alınmış verilerle, çeşitli kültürlerde yinelenmesi gerekmektedir.

Mevcut araştırmada, çocuk ve gençlerde Young'ın ileri sürdüğü erken dönem uyumsuz şemalardan Sosyal İzolasyon (SİZ) Şeması da doğrulanmamıştır. Bu bulgudan yola çıkarak, Sosyal İzolasyon (SİZ) Şeması'nın bazı bireyler için temel bir erken dönem şeması olduğu, bazı bireyler içinse, daha ileri yaşlarda ortaya çıkan bir baş etme

mekanizması olduğu düşünülebilir. Rijkeboer ve Boo da (2010) farklı etnik kökenden gelen 8-13 yaş arası çocuklar için geliştirdikleri ölçekte Sosyal İzolasyon (SİZ) Şeması'nı doğrulamamışlardır.

Analizler sonucunda bazı alt testlerin elde edilmemesinde, kültürler arası farklılıkların önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Sosyal İzolasyon (SİZ) Şeması'nın 10-16 yaş Türk çocukları ve ergenlerinde görülmemiş olmasında Türk kültür yapısının etkili olduğu düşünülmüştür. Her toplumda aileden aileye bakım ve yetiştirme yöntemleri farklılık gösterse de, bu uygulamalar bir toplum içerisinde bazı geleneksel ortak özellikler taşımakta ve toplumsal olarak benzerlik gösteren bu uygulama ve gelenekleşmiş tutumlar, çocukların kişiliğini etkilemektedir. Bu uygulamalarda, özellikle bireyci ve toplulukçu kültürler arasında farklılıklar görülmektedir. Bireylerin, kendilerini bağımsız ve eşsiz olarak gördüğü, daha çok batıda yaygın olarak görülen bireyci kültürlerde, bireysellik ön plandadır. Bireysel gereksinimlere ve başarıya çok önem verilir. Toplulukçu kültürlerde ise insanların, aile, kabile, ya da ulus gibi daha büyük bir gruba ait olma isteği ön plandadır. Bu nedenle, bu kültürlerde bireysel başarı ve rekabetten çok işbirliğine ve grup başarısına önem verilir (Burger, 2006). Ayrıca batı kültürlerindeki çocuk ve ergenlere özsaygı gelişimini arttırmak için “diğerlerinden önce kendini sev” yönlendirmesi yapılmaktadır. Bu da onlara şişirilmiş bir özsaygı kazandırmakta ve içinde buldukları topluluklardan farklı oldukları yönünde inançlar geliştirmelerine neden olmaktadır. Oysa başkalarıyla iyi ilişkiler içinde olanların hem özsaygıları hem de yaşam doyumları daha fazla olmaktadır. İnsanlar “kendilik” algılarını ancak başkalarıyla ilişki içinde geliştirebilirler. Benmerkezci insanlarsa çevreleri tarafından sevilmezler (Twenge, 2009). Sargut da (2010), batı toplumlarında yetişmiş bireylerin “ben” sözcüğünü kullanan ve belirgin amaçları vurgulayan konuşma biçimleri olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla “başkalarından önce kendini sev” demek insanları daha fazla itilmişliğe, dışlanmaya ve sonuç olarak sosyal izolasyona sürükleyebilir. Toplulukçu bir yapı sergileyen Türk kültüründe ise, aile, akraba, mahalle, komşu, takım desteği gibi çevresel kaynakların oldukça güçlü olduğu gözlemlenebilir. Türk kültüründe var olan düğün geleneği bile toplumsal dayanışmayı pekiştiren bir unsurdu (Tezcan, 2000). Türk kültüründe yetişen çocuk ve gençlerin ait oldukları sosyal gruplardan güç ve destek aldıkları göz önünde bulundurulduğunda grup içinde yabancı hissetme, bir gruba ait hissetmeme gibi Sosyal İzolasyon Şeması'nı

besleyen düşünce, duygu ve tutumlarının gelişmemiş olduğu düşünülebilir. Türk toplumunun aile temelinde hem özerkliğe, hem de ilişkiselliğe yatırım yapan bir kültür yapısına sahip olduğu gözlenmektedir. Bu anlamda Türk kültür yapısının, erken dönem uyumsuz bir şema olan Sosyal İzolasyon (SİZ)'un gelişmesine engel olan, koruyucu bir filtre görevi gördüğü düşünülebilir. Zira, Stallard ve Rayner (2005), van Vlierberghe, Braet ve Goossens (2010), çocuklarda gerçekleştirdikleri çalışmalarda Sosyal İzolasyon (SİZ) Şeması'na ulaşmışlardır. Bunun nedeni örneklemin alındığı kültür yapılarının "bireyci" olması olabilir. Dolayısıyla içinde buldukları topluluklarda yabancı, yalnız ve tek hissetmelerinin, kültür ve yetiştirme tutumları nedeniyle daha fazla beslenen ve aitlik duygusunu azaltan unsurlar oldukları düşünülebilir.

Ancak konuyla ilgili daha güvenilir sonuçlara ulaşmak için çocuklarla ve gençlerle yürütülen şema araştırmalarının artması ve araştırmaların farklı örneklemelerden alınan verilerle, farklı kültürlerde yinelenmesi gerekmektedir.

Mevcut araştırmada, çocuk ve gençlerde Young'ın ileri sürdüğü erken dönem uyumsuz şemalardan Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) Şeması doğrulanmamıştır. Bu bulgudan yola çıkarak, gelecek için yüksek standartlar hedefleme davranışının yetişkinlik döneminde ortaya çıkan, belki de başka temel bir şemanın baş etme biçimi olduğu düşünülebilir. Çocukluk ve ergenlik döneminde daha çok haz odaklı olunması ve çoğu kez gelecek ile ilgili hedeflerin ve standartların bu dönemde henüz belirlenmemiş olması da Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) Şeması'nın elde edilememiş olmasında etkili olmuş olduğu düşünülmektedir.

Stallard ve Rayner (2005), Rijkeboer ve Boo (2010), van Vlierberghe, Braet ve Goossens (2010) ise, çocuklarda gerçekleştirdikleri çalışmalarda Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) Şeması'na ulaşmışlardır. Bu farklılık, kültürel yapı ve o kültürdeki çocuk yetiştirme tutumlarından, eğitim sisteminden kaynaklanabilir. Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) Şeması, bireyin sahip olduğu potansiyelin üzerinde, gerçekçi olmayan, çok yüksek hedefler koyması ile ilgilidir. Mükemmeliyetçilik içermekte ve bunun yanında diğerlerini aşırı eleştirme davranışı da barındırmaktadır. Türk kültüründe bireylerin genellikle iş yaşamları ile özel yaşamları arasında bir denge kurmaya gayret ettikleri söylenebilir. Türk insanı tarafından özel yaşamın, bireysel eğlencenin ve rahatlamının da iş yaşamı kadar önemsendiği

gözlemlenebilir. Düğünlere, kabul günlerine, konukseverliğe verilen önem bunun önemli göstergelerinden biridir (Tezcan, 2000). Hele çocuklar ve ergenler söz konusu olduğunda, maddi kaygıların da henüz çok yüksek olmadığı düşünülür ise, okul başarısının yanında, eğlence ve oyuna ayrılan çabanın da var olması kaçınılmaz bir durumdur. Ayrıca küçük yaşlarda diğerlerini aşırı eleştirme de Türk kültür ve aile yapısı tarafından onaylanmayan bir tutumdur. Sargut (2010), Türk kültürünün, çatışmadan kaçınan bir yapısı olduğunu, başkalarının istek ve düşüncelerine karşı çıkmamanın çatışma nedeni olacağı kaygısı taşıdığını belirtmektedir. Aşırı eleştirme davranışının da çatışma yaratacağı kaygısı ile Türk çocuk ve ergenleri, aşırı eleştiricilikten kaçınıyor olabilirler. Sonuç olarak, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) Şeması'nın hem yaş dönemi hem de kültürel yapı tarafından beslenmediği söylenebilir.

Yine bireyci batı kültürlerinde özerkleşme, evden ayrılma ve hayatla tek başına mücadele etme anlamına geldiği için bu kültürlerdeki çocuk ve gençler, kendileri için, çok daha erken dönemlerde yüksek standartlar içeren hedefler koyuyor olabilirler. Twenge (2009), batı toplumundaki gençleri tanımlamak için “ben nesli” kavramını kullanmaktadır. Ona göre, bireyselliklerine verdikleri önem ve kendilerine odaklı oluşları, bu gençlerin en göze çarpan özellikleridir. “İstedğin her şey olabilirsin” ya da “Hiçbir şey imkânsız değildir” mesajı, batı kültürlerinde çok erken yaşlarda, çocuklara en çok verilen mesajlar arasındadır. Sonuçta, yapılan araştırmalar göstermektedir ki, öğrencilerin eğitimsel ve mesleki beklentileri sektörel ihtiyacın çok üzerinde kalmaktadır. Özellikle üniversiteye girişle birlikte, bu beklentiler daha da artmaktadır. Amerika'da üniversite hazırlık öğrencilerinin %39'u lisansüstü, %19'u doktora, %12'si de tıpta uzmanlık istediklerini belirtmişlerdir. Ancak kontenjan oranı, doktora için %4, tıpta uzmanlık içinse %1'dir. Aynı zamanda gençlerin maaş beklentileri de oldukça yüksektir. 1999'da ergenler, 30 yaşına geldiklerinde yılda ortalama 75 bin dolar kazanacakları tahmininde bulunmuşlardır. Ancak şu anda 30 yaşındaki bir insanın yıllık ortalama geliri 27 bin dolardır. Ayrıca bu gençler, ileride ailelerinden çok daha iyi bir hayata sahip olabileceklerine inanırken, çok küçük bir kısmı ailesinden daha zor koşullarda yaşayacağını düşünmektedir (Twenge, 2009). Batı kaynaklı “ben nesli” akımından, özellikle medya aracılığı ile Türk çocuk ve ergenleri de bir miktar etkilense de, bu çalışmada Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) Şeması'nın

doğrulanmaması, Türk çocuk ve ergenlerinin bu şemayı işlev bozucu bir biçimde hayatlarına dâhil etmedikleri anlamına gelebilir.

Ayrıca, Sargut'a göre (2010) Türk kültüründe belirlenimcilik (determinizm) egemendir. Bu nedenle belirsizlikten kaçınma eğilimi yüksektir. Yazgı, talih gibi kavramlara değer verilir. Bu nedenle Türk çocuk ve ergenlerinin, yaşamlarının erken dönemlerinde belirsiz olan gelecekleri ile ilgili planlar yapmaktan, standartlar belirlemekten kaçındığı da söylenebilir.

Bunun yanında, Sargut (2010), geleceğe dönük kültürlerde planların gelecekte getirecekleri yararlar çerçevesinde değerlendirildiğini vurgulamaktadır. Japon ve Amerikan toplumları, geleceğe dönük işaretler vermektedir (Sargut, 2010). Bu durumda, Türk çocuk ve ergenleri gelecek planlarına ve getireceği yararlar çok fazla odaklanmıyor olabilir.

Ancak, bu konularda daha güvenilir sonuçlara ulaşmak için çocuklarla ve gençlerle yürütülen şema araştırmalarının artması ve farklı örneklemelerden alınmış verilerle, çeşitli kültürlerde yinelenmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan "Başkalarına Yönelimlilik" ana testinin başlangıçtaki özgün formunda yer alan Onay Arayıcılık (ONA) alt testi içinde yer alan maddeler ayrılarak iki ayrı alt boyut oluşturmuşlardır: Kendini Onaylamama (KONA) ve Onay Arayıcılık (ONA). Bu durumda, çocuk ve gençlerde Young'ın ileri sürdüğü erken dönem uyumsuz şemalara ek olarak Kendini Onaylamama (KONA) Şeması kuramdan farklı, ayrı bir şema olarak oluşmuştur. Bu faktör, Onay Arayıcılık (ONA) Şeması içindeki sorulardan doğmuştur. Faktör analizinde kendi içinde gruplanan bu ifadelerin özelliklerine bakıldığında, tüm ifadelerin "*Olumlu özelliklerimin çok az olduğunu düşünürüm; Dış görünümümü hiç beğenmem; Eğlenceli biri olmadığımı düşünürüm*" gibi kişinin kendini onaylamaması ile ilgili olduğu görülmüştür. Bu faktöre araştırmacı tarafından Kendini Onaylamama (KONA) adı verilmiştir.

Bunların yanısıra, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nda doğrulanmayan Kendini Feda Etme (FED), Duyguları Aşırı Bastırma (DAK), Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) şemalarının tümü alanyazın bölümünde de belirtildiği gibi koşullu şemalardır (Bkz. Tablo 2.1). Yani kökten gelmeyen, sonradan gelişen şemalardır. Young'a göre koşullu şemalar,

genellikle koşulsuz şemalardan kurtulma girişimi olarak doğarlar. Bir anlamda “ikincil”dirler (Young, Klosko, Weishaar, 2003). Kuramdaki bu ifade göz önüne alındığında, bu şemaların çocukluk döneminde ortaya çıkmaması oldukça anlamlıdır.

Young’a göre, Onay Arayıcılık (ONA) Şeması da koşullu bir şemadır (Young, Klosko, Weishaar, 2003). Bu şemanın da ikiye bölünerek bir bölümünün Kendini Onaylamama (KONA) Şeması olarak ortaya çıkması KONA’nın özsaygı ile ilgili daha kökten gelen, birincil bir şema olarak koşullu şemalardan ayrışması anlamına da gelebilir. Onay Arayıcılık (ONA) Şemasının da bu şemaya tepki olarak doğan, baş etme davranışları içeren bir şema olduğu düşünülebilir. Kendini onaylamama, beğenmeme düşünceleri bir sonraki basamakta, başkaları tarafından onay arama tutumlarına dönüşüyor olabilir.

Başka bir bakış açısı ile Onay Arayıcılık (ONA) ve Boyun Eğicilik (BOY) şemalarının Young tarafından koşullu şemalar olarak tanımlanmasına rağmen, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nda doğrulanması, bu koşullu şemaların diğer koşullu şemalara göre daha erken dönemlerde doğmaya başlaması olarak yorumlanabilir. Zira, çocukluk dönemi ebeveyn otoritesine uyulması gereken bir dönemdir. Bu anlamda bu şemanın gerçekten koşullu bir şema olup olmadığı da boylamsal araştırmalarla sorgulanabilir.

Sosyal İzolasyon (SİZ) Şeması 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nda doğrulanmayan tek koşulsuz şemadır. Kendini toplumun bir parçası gibi hissedememeye yol açan, diğerleri tarafından dışlanma hissi yaratan bu şemanın da, aslında bir başka şemaya karşı koşullu bir şema olarak ortaya çıkıp, çıkmadığı daha fazla araştırma ile sorgulanmalıdır. Zira, Rijkeboer ve Boo da (2010) 8-13 yaş arası çocuklar için geliştirdikleri ölçekte Sosyal İzolasyon (SİZ) Şemasını doğrulamamışlardır.

Sonuç olarak, koşulsuz şemaların daha erken dönemlerde ortaya çıkan, çekirdek şemalar oldukları göz önünde bulundurulacak olursa; koşullu şema olarak tanımlanmış beş şemadan üçünün 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nda doğrulanmaması ve koşulsuz (çekirdek, birincil) şema olarak tanımlanmış 13 şemadan 12’sinin doğrulanması oldukça anlamlı bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Yetişkin şema ölçeklerinde ise, Onay Arayıcılık (ONA) dışında diğer koşullu şemaların genel olarak doğrulandığı söylenebilir (Young, 1990; Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999; Cecero, Nelson ve Gillie, 2004; Hoffart ve ark., 2005). Bu bulgular, bu şemaların kuramda belirttiği gibi, daha sonraki yetişkinlik yıllarında koşullu şemalara tepki olarak oluştuğu yönünde önemli ipuçları taşıyor olduğu düşünülmektedir.

Yine Yetişkin Şema Ölçeği (YŞÖ) araştırmalarında koşullu şemalar incelendiğinde, Cezalandırıcılık (CEZ) ve Karamsarlık (KAR) şemaları dışında tüm şemaların genel olarak doğrulandığı söylenebilir (Young, 1990; Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999; Cecero, Nelson ve Gillie, 2004; Hoffart ve ark., 2005). Ancak sözü edilen Cezalandırıcılık (CEZ), Karamsarlık (KAR) şemaları 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nda çocukluk döneminde doğrulanan şemalardan olmuştur. Bu sonuç yetişkinlik döneminde ortaya çıkan koşullu şemaların, bazı koşulsuz şemaları gölgelediğini düşündürtebilir. Zira Rumelhart da (1980) şemaların bir başka şema içine gömülü olabileceğinden söz etmiştir. Örneğin, Cezalandırıcılık (CEZ) Şemasınatepki olarak Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik (YÜS) Şeması çıkıyor ise, yani birey “eğer mükemmel olursam cezalandırılmam” diye düşünüyor ise, Cezalandırıcılık (CEZ) Şeması gölgelenerek, kişinin farkına varmadığı bir şema haline dönüşüyor olduğu düşünülebilir. Şemaların ortaya çıkmasını sağlayan ölçekler özbildirime dayalı olduğundan, zaman içinde farkına varılamaz hale gelen bazı koşulsuz şemaların bu ölçeklerde ortaya çıkmadığı da düşünülebilir. Bu görüşün geçerlik kazanması için özellikle çocuk ve gençler üzerinde yapılan şema araştırmalarının daha geniş örneklem grupları ile arttırılması gereklidir.

Bu çalışmada bazı şemaların analizler sonucunda elde edilmemesinin ardında yatan bir diğer etkenin de çalışmanın örnekleme olabileceği düşünülebilir. Bu çalışmanın ağırlıklı örneklemini, sağlıklı çocuk ve ergenler oluşturmaktadır. Oysa erken dönem uyumsuz şemalar her ne kadar işlevleri bozuk olmayan normal bireylerde de mevcut olsa da, genellikle işlev bozucu özelliklere sahiptir ve klinik örnekleme gerek sıklık, gerekse şiddet açısından daha fazla yer almaktadır (Young ve Klosko, 1994; Schmidt, Telch, Young ve Joiner, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999; Waller, Meyer ve Ohanian, 2001; Rijkeboer, van den Bergh ve van den Bout, 2005). Dolayısıyla klinik tanı almış bir

örnekleme bu çalışmada ortaya çıkmamış olan diğer şemaların da ortaya çıkabileceği düşünülebilir.

Ayrıca, çalışmada özgün formda önerilen şemalarda yer alan bazı maddeler, analizler sonrasında farklı şemalar altında yer almıştır. Ancak bu dağılımlar kuramsal olarak kabul görecektir niteliktedir. Araştırmada ulaşılan faktör yapıları, farklı ülkelerde ve Türkiye’de yürütülen faktör analizi bulguları ile karşılaştırıldığında da, mevcut çalışmada olduğu gibi, ulaşılan faktör sayılarında Young’ın Kuramı’na göre farklılıklar olması ve özgün formda önerilen maddelerin farklı boyutlar altında, ama kuramsal olarak anlaşılır bir örüntü içinde yüklenmeleri, diğer çalışmalarla paralel bir içeriktedir (Young, 1990; Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999; Soygüt, Karaosmanoğlu, Çakır, 2009).

Çocuk ve gençlerde yapılacak erken dönem uyumsuz şema araştırmaları tüm dünyada çok kısıtlıdır. Konu ile ilgili araştırmalarla alanyazın genişletilmelidir. Bu konudaki bulgular netleştikçe, hangi şemanın erken dönemlerde ortaya çıktığı, hangilerinin sonradan ortaya çıkan baş etme biçimleri olduğu netlik kazanacaktır.

Sonuç olarak, Young Kuramı’nda beş temel ihtiyaç alanına bağlı 18 şemadan söz etmektedir ancak şu ana dek Young’ın kuramına bağlı olarak geliştirilmiş pek çok yetişkin/çocuk ölçeğinde tanımlanan 18 şema alanına ve tanımlanan karşılanmamış beş ihtiyaç alanına, teoriyi tam olarak doğrulayan bir şekilde ulaşılamamıştır (Young, 1990; Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999). Ancak bu çalışmaların bazıları yetersiz örneklemlerle, farklı şema ölçekleri ile ve faktör analizinin farklı yöntemleriyle yapılmıştır. Ayrıca, ölçek geliştirme, adapte etme çalışmalarında kullanılan istatistiksel analizlerde, 18 alt boyuta ulaşmanın oldukça zor olacağı da aşikârdır.

Genel olarak, Young’ın şemaların evrensel olduğuna dair yaptığı vurgulamalara paralel olarak, şema ölçekleri ile ilgili alanyazındaki tüm araştırmalarda ulaşılan faktör yapılarındaki temel düzeydeki örtüşmelerden hareketle, şemaların birçoğunun farklı ülke/ kültür gruplarında pek çok benzer özellikler gösterdiği söylenebilir (Young, 1990; Schmidt, Joiner, Young ve Telch, 1995; Lee, Taylor ve Dunn, 1999; Cecero, Nelson ve Gillie, 2004; Hoffart ve ark., 2005). Ancak bu varsayımın, sınırlılıkları azaltılmış, farklı kültürlerden alınmış daha geniş örneklem grupları ile ortak bir araştırma dizaynı

çerçevesinde yapılmış, daha fazla araştırma ile desteklenmesi gereklidir. Ölçüm yapılan kavramsal yapı, Young tarafından evrensel olarak tanımlansa da, şemaların bir kısmının kültüre bağımlı olabileceği de dikkate alınmalıdır. Kendini Feda Etme, Boyun Eğicilik, Onay Arayıcılık, Haklılık/ Büyüklenmecilik, Yüksek Standartlar ve Aşırı Eleştiricilik gibi pek çok şema davranışının, kültürün desteklediği ya da desteklemediği davranış kalıpları olduğu düşünülmektedir. Alanyazında kültürler arası yapılmış az sayıdaki araştırmadan biri Baranoff ve arkadaşlarının (2006) Avustralyalı ve Güney Koreli örnekleme yaptıkları çalışmadır. Bu çalışmada elde edilen sonuçlar, şemaların kültür özelliklerinden etkilendiği yönündedir. Sonuçlar, Güney Koreli örneklemin, Terk Edilme ve Tutarsızlık, Kusurluluk/ Utanma, Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, Haklılık/ Büyüklenmecilik ve Yetersiz Özdenetim şemalarında Avustralyalı örnekleme göre anlamlı derece yüksek puanlar aldığını; Avustralyalı örneklemin ise Kendini Feda Etme ve Duygusal Yoksunluk şemalarında Güney Koreli örnekleme göre anlamlı derecede daha yüksek puanlar aldığını göstermiştir.

Çalışmanın ikinci problemi “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin alt boyutları arasında ilişki var mıdır?” sorusudur. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin tüm alt test puanları arasında hesaplanan korelasyon katsayılarının tümünün istatistiksel açıdan pozitif veya negatif yönde, beklendiği gibi orta derecede anlamlı olduğu anlaşılmıştır. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) ana testleri içerisinde yer alan tüm şema alt testleri arasındaki korelasyonların istatistiksel açıdan anlamlı olması 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin yapı geçerliği olduğunu gösteren önemli bir bulgudur.

Korelasyonlardan sadece Yetersiz Özdenetim (YÖD) ve Onay Arayıcılık (ONA) ile Yetersiz Özdenetim (YÖD) ve Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) arasında negatif korelasyon görülürken, diğer korelasyonlar pozitifdir. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin alt boyutları arasında “*Kurallı ortamlardan (kurs, okul vb.) hoşlanmam*” türünde ifadelerle temsil edilen Yetersiz Özdenetim (YÖD) Şeması ile “*Yakınlarımla istediği gibi bir çocuk olmaya çalışırım*” türünde ifadelerle temsil edilen Onay Arayıcılık (ONA) ve

“*Büyüdüğümde anne ve babamdan ayrılacak olmak beni endişelendirir*” türünde ifadelerle temsil edilen Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik(YAP) alt testleri arasında negatif korelasyonlar olması kurama uygundur. Kuram incelendiğinde, Young’ın bu şemaları açıklama biçimleri ile sonuçlar arasında paralellik vardır. Zira kurama göre, Yetersiz Özdenetim şemasına sahip bireyler, isteseler de dürtülerini frenleyemeyen bireyler olarak tanımlanmaktadırlar. Bu durumda başkalarının onayını aramak yerine, tam tersine anlık isteklerine gem vuramamak, başkalarına yapışma davranışı göstermek yerine tam tersine başına buyruk hareket etmek gibi davranış özellikleri taşıyabilirler. Bu durumda aralarında negatif korelasyonlar olması mümkündür.

Bunun yanında, tüm alt testler arasındaki korelasyonlar incelendiğinde, genel olarak her şemanın kendi ihtiyaç alanları içindeki şemalarla daha yüksek korelasyon gösterdiği görülmektedir. Aynı ihtiyaç alanı içinde yer alan şemaların birbirleri ile daha fazla ilişki içinde olmaları beklenen bir sonuçtur. Ancak Karamsarlık (KAR), Cezalandırıcılık (CEZ), Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK), Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET), Bağımlılık/ Yetersizlik (BAĞ), Başarısızlık (BAŞ) gibi bazı şemaların diğer ihtiyaç alanlarında yer alan pek çok şema ile benzer derecede anlamlı ilişkiler içinde olduğu görülmektedir. Bu şemaların kuram tarafından nasıl açıklandığı incelendiğinde, sonuçlar şu şekilde yorumlanabilir. Sözü edilen şemaların bazıları temel ve çok erken dönemlerde kazanılan şemalarken (TET, BAĞ, BAŞ, KÖK gibi); bazıları ise, bu temel şemaların doğurduğu duygu ve düşüncelerle baş etme biçimlerinden kaynaklanan şemalar (KAR, CEZ gibi) olabilir. Bu nedenle aralarında önemli korelasyonlar görülmüş olması mümkündür.

Çalışmanın üçüncü problemi “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nın ve alt ölçekleri güvenilir midir?” idi.

Ölçeğin bir ay ara ile yapılmış test tekrar-test çalışmalarında, zamanda tutarlılığına ilişkin incelemelerde, alt ölçekler açısından ölçeğin istatistiksel açıdan anlamlı derecede benzer sonuçlar verdiği görülmektedir. Ölçeğin şemaları ölçtüğü ve şemaların erken dönemlerde oluşmuş, kemikleşmiş, durağan ve değişime dirençli yapılar olduğu göz önünde bulundurulduğunda; bu sonuç güvenilirlik ölçütleri açısından, ölçeğin ölçmek istediği yapıları tutarlı bir biçimde ölçtüğünü düşündürmektedir.

Aynı zamanda bu bulgu, şemaların oldukça erken dönemlerde oluşmuş, orta ve son çocukluk döneminde dahi oturmuş, değişime dirençli yapılar olduğunun bir göstergesi de olabilir. Ancak bu görüşün tam olarak kanıtlanabilmesi için değişik yaş gruplarında daha fazla sayıda ve özellikle boylamsal nitelikte araştırmalar yapılabilir. Bu araştırmalarda ölçek aynı çocuklara değişik yaş dönemlerinde uygulanarak şemaların uzun zaman süreçlerinde tutarlılığı incelenebilir. Bu konuda yapılabilecek araştırmalar, şemaların ilk oluşumlarının meydana geldiği, kemikleştiği ve hatta etkisini kaybettiği dönemleri daha güvenilir olarak ortaya koyabilir. Riso ve arkadaşları (2006) depresyon tanısı almış yetişkinlerde uzun zamanda tutarlılık araştırmaları yapmış, depresyon şiddetinde %18'lik bir azalma olduğu halde; orta ve üst seviyede şema puan tutarlılığı saptamışlardır.

İç tutarlılık açısından, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin her bir ana testinin alt boyutları için güvenilirlik katsayıları, ölçmenin standart hatası hesaplandığında tüm sonuçların yeterli ve çok yüksek kriterleri arasında olduğu; madde güvenilirlik ve geçerlik katsayıları hesaplandığında tüm sonuçların istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar da ölçeğin güvenilir ve aynı zamanda geçerli olduğunu gösteren bulgulardır.

Çalışmanın dördüncü problemi “10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçekleri geçerli midir?” sorusudur.

10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm ana testleri ve alt boyutları için yapılan kapsam geçerlik çalışmalarında Young'ın Şema Terapi Kuramı ve tanımladığı erken dönem uyumsuz şemalar tanımlanarak, bu tanımlara uygun ölçek soruları hazırlanmış; sorular, on hakeme değerlendirilmiş; çocuk ve gençlerin ölçek sorularını okuma, anlama durumları araştırılmış; çeşitli klinik tanımlar almış ve klinik tanısı olmayan iki farklı gruba uygulanarak aradaki farklar araştırılmış ve bu konularla ilgili istatistiksel analizler yapılmıştır. Yapılan tüm analizlerin sonuçları, ölçeğin kapsam geçerliği olduğunu gösteren bulgulardır.

Ölçeğin kriter geçerliği ise dört ayrı ölçekle sınanmıştır. Bunlardan sadece YŞÖ (Yetişkin Şema Ölçeği), 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz

Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin da ölçmeyi hedeflediği şemaları birebir ölçen, geçerliği, güvenilirliği ve adaptasyonu yapılmış, bir başka şema ölçeğidir. Ancak bu ölçek yetişkinlere yönelik bir ölçektir. Bu nedenle, örneklem grubunda sadece 16 yaşındaki 49 kişilik bir çalışma grubuna uygulanmıştır. ÇEŞÖT ve YşÖ'nn puanları arasında Pearson arpım Momentler Katsayısı analiz sonuçlarına bakıldığında, Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi dışında, en yüksek korelasyonların 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin tüm alt testlerinin, YşÖ'nn aynı şemaları içeren alt testleri ile olduğu görülmektedir. Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi ile en yüksek korelasyonun ise, YşÖ'nn Kusurluluk/ Utanma (KUS) alt testi arasında olduğu, ancak ikinci en yüksek korelasyonun yine Duygusal Yoksunluk (DUY) alt testi arasında olduğu görülmektedir. Young'ın Kuramı'nda sözü edilmeyen, ancak faktör analizinde Kusurluluk/ Utanma şeması sorularından doğarak, yeni ortaya çıkan Kendini Onaylamama (KONA) alt testi ile en yüksek korelasyonun, YşÖ'nn Karamsarlık (KAR) alt testi arasında olduğu, ikinci en yüksek korelasyonunda Onay Arayıcılık (ONA) arasında olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin kriter geçerliğinin olduğunu gösteren bulgulardır.

Bu arada 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin diğer yaş grupları açısından kriter geçerliğini araştırmak için, 14-16 yaş grubuna Sıfat Listesi, 12-16 yaş grubuna Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EAB), 13-16 yaş grubuna Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) uygulanarak, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) puanları ile sözü edilen ölçek puanları arasında Pearson arpım Momentler Katsayısı analiz sonuçlarına bakılmıştır. Bu ölçekler, erken dönem uyumsuz şemaların yol açabileceği kişilik özellikleri, bağlanma özellikleri, davranış ve uyum sorunları gibi kavramları ölçen ölçekler oldukları için seçilmişlerdir.

Ölçeğin kriter geçerliği, 14-16 yaş grubu için, Sıfat Listesi (ACL) aracılığı ile değerlendirilen genel kişilik özellikleri ile olan korelasyonlar temelinde incelenmiştir. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) şema boyutları açısından yapılan incelemelerde istatistiksel olarak anlamlı ve kuramsal açıdan beklenen yönde ilişkiler gözlenmiştir. Kadınsı zellikler, gösteriş, otokontrol, saldırganlık ve şefkat gösterme ile hiçbir şema alanı arasında korelasyon

bulunamazken; başarıma, başatlık, duyguları anlama, yakınlık, karşı cinsle ilişki, değişiklik, uyarlık, danışmaya hazır oluş, özgüven ve yaratıcı kişilik ile en az bir, en çok beş şema alanı arasında anlamlı ilişkiler ortaya çıkmıştır. Sebat, düzen, bağımsızlık, kişisel uyum, ideal benlik, askeri liderlik, erkeksi özellikler ile en az altı, en çok dokuz şema alanı arasında anlamlı ilişkiler saptanırken; ilgi görme ve kendini suçlama ile en az 10, en çok 13 şema alanı arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. En fazla anlamlı ilişki saptanan alanlar olan ilgi görme ve kendini suçlama alt testleri daha nevrotik özellikleri ölçtüğünden, şema alanları ile daha fazla sayıda korelasyon içinde görülmüş olabilirler. Ancak otokontrol ve Yetersiz Özdenetim (YÖD) arasında negatif yönde anlamlı korelasyon beklenirken, böyle bir sonuca ulaşılammıştır. Bu anlamda Sıfat Litesi'nin otokontrol alt testinde neyi ölçtüğü incelendiğinde, dürtüselliğinden ziyade süperegonun kişi üzerindeki baskısını ve bu anlamda kişinin kontrolü süperegoya bırakıp, bırakmadığını ölçümlendiği görülmüştür. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'te ise, yetersiz özdenetim tamamen dürtüsel davranışları ölçümlenmektedir. Bu anlamda bu bulgunun da kurama uyumlu bir sonuç olduğu söylenebilir. Diğer sonuçlar kuramla uyumlu olup, beklenen yönde ilişkiler ortaya koymuştur.

Alanyazında şemalar ve kişilik özellikleri arasındaki bağlantıları değişik açılardan irdeleyen pek az çalışma mevcuttur. Bunlardan biri olan Muris'in yaptığı çalışmada (2006), uyumsuz şemaların klinik olmayan grupta "büyük beş faktör kişilik özellikleri" ile ilişkisine bakılmıştır. Çalışmaya 12-15 yaş aralığından toplam 173 ergen katılmıştır. Kişilik özelliklerinden "duygusal denge" pek çok uyumsuz şema ile pozitif ilişki göstermiştir. Buradaki "duygusal denge" alt testi aslında duygusal dengesizliği ölçümlenmektedir.

Ölçeğin kriter geçerliği, 12-16 yaş grubu için, Ebeveyn ve Akran Bağlanma Ölçeği (EABÖ) aracılığı ile değerlendirilen anne ve babaya bağlanma düzeyi ile olan korelasyonlar temelinde incelenmiştir. Zira, bağlanma teorisinde, Bowlby'nin "içsel işleyiş modelleri" kavramı da Young'ın şema kavramı ile örtüşmektedir. İçsel işleyiş modeli büyük ölçüde çocuğun temel bağlanma figürü ile arasındaki etkileşim örüntülerine dayalıdır. Çocuk bu etkileşime bağlı olarak kendi içsel işleyiş modelini "değersiz ve bağımlı" veya "değerli ve yetenekli" olarak geliştirmektedir (Bowlby, 1973). Yapılan analiz sonuçlarında da 15 şemanın, dokuzu ile anneye bağlanma puanı

arasında negatif yönde anlamlı korelasyonlar çıkarken, babaya bağlanma puanı arasında sadece bir şema arasında negatif yönde anlamlı korelasyonlar çıkmıştır. Bu sonuçlar çocukların bağlanmasında annenin rolünün daha önemli olduğunun göstergesi olarak yorumlanabilir. Alanyazında da annenin bağlanmadaki rolünün babadan ve diğer yakınlardan daha fazla olduğunu vurgulayan pek çok çalışma mevcuttur (Paterson, Field ve Pryor, 1994; Haigler, Day, ve Marshall, 1995; Hunter ve Youniss, 1982; Freeman ve Brown, 2001; Markiewicz, Lawford, Doyle ve Haggart, 2006; Ma, Huebner, 2008). Bu durumda aile temelli erken dönem uyumsuz şemaların oluşumunda da anne tutumlarının daha etkili olduğundan söz edilebilir. Bu sonuçlar, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) şema boyutları ile EABÖ'nin "anneye bağlanma puanları" açısından yapılan incelemelerde istatistiksel olarak anlamlı ve kuramsal açıdan beklenen yönde ilişkiler gözlemlendiği yönünde yorumlanabilir. Şemalar ve bağlanma veya ebeveyn tutumları arasındaki ilişkileri inceleyen ve bu yönde anlamlı ilişkiler saptayan pek çok çalışma mevcuttur (Turner, Rose ve Cooper, 2005; Muris, 2006; Roelofs, Lee, Rujiten ve Lobbetael, 2011).

Ölçeğin kriter geçerliği, 13- 16 yaş grubu için, Sorun Tarama Ölçeği (SA-45) aracılığı ile değerlendirilen genel psikopatolojik belirtilerle olan korelasyonlar temelinde incelenmiştir. 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) şema boyutları açısından yapılan incelemelerde istatistiksel olarak anlamlı ve kuramsal açıdan beklenen yönde ilişkiler gözlenmiştir. Çalışmada SA-45 alt ölçeklerinin tümü (Depresyon, Anksiyete, Düşmanlık, Kişilerarası Duyarlılık, Obsesyon, Paranoya, Fobi, Psikotizm, Somatizasyon) ile 18 şema alanının en az dokuz, en fazla 13'ü arasında anlamlı korelasyonlar çıkmıştır. Bir patoloji ölçeği olan SA-45 ile 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) arasında bu denli fazla sayıda korelasyonlar çıkması oldukça anlamlıdır. Tüm bunlara ek olarak, Pozitif Semptomlar Toplamı ile Yetersiz Özdenetim (YÖD) Şeması hariç tüm şema alanları arasında anlamlı korelasyonlar çıkması, şemaların işlev bozucu davranışlara yol açtığı önemli bir göstergesi sayılabilir. Alanyazında da özellikle depresyon ile erken dönem şemalar arasında ilişki olduğu yönünde çok sayıda çalışma mevcuttur (Schmidt, Joiner, Young, Telch, 1995; Waller, Meyer, ve Ohanian, 2001; Harris ve Curtin 2002; Glaser, Campbell, Calhoun, Bates ve Petrocelli, 2002; Welburn, Coristine, Dagg, Pontefract ve Jordan, 2002; Baranoff, Oei, Cho ve Kwon, 2006).

Onaltı yaşın Young Şema Ölçeği (YŞÖ) ile sınırlanmasının dışında, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin kriter geçerliliği ile ilgili bulgular sınırlı verilerdir. Zira Young Şema Ölçeği (YŞÖ) dışındaki ölçekler şema ölçekleri değildir. SA-45, ACL, EABÖ ölçekleri ile olan korelasyonlar, şemaların işlev bozucu sonuçları olduğu, bağlanma sorunları ile ilişkili, belli kişilik özellikleri ile ilintili olduğu yönünde önemli bulgular verse de, kriter geçerliliği ile ilgili sınırlı bir veri olarak görülmektedir.

Çalışmada kriter geçerliliği sırasında ortaya çıkan bulgularda görüldüğü gibi; alanyazında da şemalarla ilişkili olabilecek psikolojik, psikopatolojik özellikler konusunda bazı araştırmalar mevcuttur. Ancak bu araştırmalar kısıtlı sayıdadır ve bir kısmının ciddi sınırlılıkları mevcuttur. Bu çalışmalardan bazıları ve şemalarla ilişkileri Tablo 5.3'de görülebilir.

Tablo 5.3. Çocuk ve Ergenlerde Şemalarla İlişkili Olabilecek Psikopatolojik Özellikleri Araştıran Çalışmalar

Araştırma Adları	Turner, Rose ve Cooper, 2005	van Vlierberghe ve Braet, 2007	Lumley ve Harkness, 2007	van Vlierberghe, Braet ve Goossens, 2010	Lawrence, Allen ve Chanen, 2011	Roclofs, Lee, Rujiten ve Lobbetael, 2011	Muris, 2006										
Tanı/Belirti	Yeme Bozukluğu	Obesite	Kontrolsüz Yeme Davranışı	Duygusal Travma	Cinsel Travma	Karşıt Gelme Bozukluğu	Kayı	Depresyon	Davranım Bozukluğu	Borderline Kişilik Bozukluğu	Yoğun ve Uygunsuz Öfke	Depresyon Belirtileri	Depresyon Belirtileri	Kayı Belirtileri	Yıkıcı Davranışlar	Yeme Problemleri	Madde Kullanımı
Çalışma Grubu	367 ergen kız (yaş ort: 17.74)	91 ergen (12-18 yaş)	64 ergen (12-18 yaş)	76 ergen (13-19 yaş)	104 ergen (deney grubu); 112 ergen (kontrol grubu) (12-18 yaş)	30 kişi (deney grubu); 28 kişi (kontrol grubu) (15-24 yaş)	222 ergen (12-18 yaş)	173 ergen (12-15 yaş)									
BAĞ	✓	✓	-	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	✓	-	-
BAŞ	-	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	-	✓	-	-	✓	-	✓	-	✓
BOY	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
CEZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
DAY	-	-	-	✓	✓	-	✓	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
DAK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	✓	-	-	-
DUY	-	✓	-	✓	-	-	✓(negatif)	✓	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
FED	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓(negatif)	-	-
HAK	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	✓	-	-
KAR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
KUS	✓	✓	-	-	-	✓	-	-	-	✓	✓(negatif)	-	-	-	-	-	-
KÖK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	✓	-	-	-	-
ONA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-
SİZ	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	-
TET	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	✓	-	-	-	✓	-	-	-
YAP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓(negatif)	-	-
YÖD	-	-	-	-	-	-	✓(negatif)	-	-	✓	-	-	-	-	-	-	-

Kısaltmalar; KUS: Kusurluluk/ Utanma, KÖK: Kuşkuçuluk ve Kötüye Kullanılma, DUY: Duygusal Yoksunluk, TET: Terk Edilme ve Tutarlılık, BAŞ: Başarılsızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapıksızlık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık, HAK: Haklılık/ Büyüklemeçilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim, KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık, KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.

Diğer taraftan, klinik ve klinik olmayan örneklem temelinde yürütülen karşılaştırmalı analizler ölçeğin yapı geçerliğini güçlü bir şekilde destekler niteliktedir. Öğrenme bozukluğu, dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik, duygu durum bozukluğu tanıları psikiyatrlar tarafından konulmuş olan çocuk ve gençlerden oluşan klinik örneklem, tüm şema boyutları açısından, klinik olmayan örnekleme göre oldukça yüksek ortalamalar sergilemiştir. Alanyazında da klinik ve normal örneklem arasında klinik grup lehine erken dönem uyumsuz şema puanlarının çok daha yüksek olduğuna dair pek çok çalışma bulunmaktadır (Waller, Meyer, ve Ohanian, 2001; Rijkeboer, van den Berg ve Bout, 2005; Rijkeboer, van den Berg, 2006; Soygüt, Karaosmanoğlu ve Çakır, 2009; Hawke ve Provencher, 2012).

Aynı zamanda, ölçeğin yapı geçerliği için Sorun Tarama Ölçeği SA-45'in her bir alt boyutunda en yüksek ve en düşük puan alan %27'lik gruplarla, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT) puan ortalamaları arasındaki farklılıklar araştırılmıştır. En az paranoya alt boyutunda, en fazla somatizasyon alt boyutunda olmak üzere, tüm SA- 45 alt boyutları ile 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin alt boyutlarından en az dokuzu, en çok 13'ü ile anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu sonuçlar da yapı geçerliğini destekler niteliktedir.

Çalışmanın beşinci problemi ise, "10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin ve alt ölçeklerinin norm değerleri nedir?" sorusudur.

Araştırma kapsamında norm çalışması genel, cinsiyet, yaş ve cinsiyet-yaş grupları için ayrı ayrı gerçekleştirilmiştir.

10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin aritmetik ortalamaları içinde, en yüksek ilk üç sırayı Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Onay Arayıcılık (ONA), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) alırken, son üç sırayı Başarısızlık (BAŞ), Duygusal Yoksunluk (DUY), Kendini Onaylamama (KONA) almaktadır. Bu sonuçlara göre, örneklemedeki çocuk ve gençlerin en fazla kullandıkları şemanın Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), en az kullandıkları şemanın Kendini Onaylamama (KONA) olduğu söylenebilir.

Türk çocuk ve ergenlerinin en fazla kullandıkları şemaların Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Onay Arayıcılık (ONA), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık (DAY) olmasının pek çok nedeni olabilir. Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP) Şeması “*Büyüdüğümde anne ve babamdan ayrılacak olmak beni endişelendirir*”, “*Büyüdüğümde ailem bana çocukken olduğu kadar ilgi gösterebilir isterim*” gibi maddelerden oluşmaktadır. Onay Arayıcılık (ONA) şeması ise, “*Sevdiğim insanların beni beğenmesi için onların istediği gibi olmaya çalışırım*”, “*Yakınlarım beni herhangi bir konuda eleştirdiklerinde çok üzülürüm*” gibi maddelerden oluşmaktadır. Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanısızlık (DAY) şeması ise, “*Yakınlarıma başına kötü şeyler gelecek diye endişelenirim*”, “*Kötü şeyler gelip geçtikten sonra bile, endişelerim sona ermez*” gibi maddelerden oluşmaktadır. Bu şemalara bütün olarak bakıldığında hepsinin aile ve yakın çevreden kaynaklı, sevilme, kapsanma, özerklik, dış dünyadaki tehditlere karşı duyarlılık gibi güvenli bağlanma teması kapsamında yer aldığı görülmektedir.

Bu durumda, bu şemaların Türk çocuk ve ergen örneğinde en yaygın şemalar olmaları daha önce de sözü edilen Bowlby’nin (1988) bağlanma teorisi ile şu şekilde açıklanabilir. Teoriye göre çocuk ve bakım veren kişi arasında sıcaklık, sevgi, korunma, kapsanma var ise, ilk basamakta çocuğun kökleri gelişmekte ve çocuğun kendine güveni artmaktadır. İkinci basamakta ise, çocuk dış dünyayı keşif davranışlarına girişmekte ve bu davranışları bakım veren kişi tarafından destekleniyor ise, dış dünyaya karşı güven oluşturmakta ve sonuçta özerklik ve yetkinlik gelişmektedir. Birbirine zıt kavramlar olan bağlanma ve keşif uzun vadedeki güvenli bağlanmanın iki tamamlayıcısıdır. Türk aile yapısının sıcaklık, sevgi, koruma, kapsama bağlamında güçlü kültürel tutum ve geleneklerle donatılmasına rağmen, ikinci basamağın gerektirdiği keşif ve dış dünyaya özerk bir biçimde açılma konusunda oldukça kısır bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Türk aile yapısında, belki de savaşçı bir kültürden gelmesi sebebi ile çocuğu dış dünyadaki tehlikelerden koruma güdüsü oldukça güçlüdür. Bu nedenle de çocuk ve gençlerin yaşamlarına dair kararları kendilerinden ziyade yakınları tarafından alınmaktadır. Ailenin sevdiği ve istediği şeyler meslek seçiminden, eş seçimine dek pek çok kararda etkin rol oynamaktadır. Aksi takdirde, çocuk ve gençlerin yaşam deneyimleri kısıtlı olduğundan dolayı, kendileri için en doğru kararı alamayacakları ve kendilerini zora, tehlikeye, yanlış sokacak kararlar alabilecekleri düşünülüyor olabilir.

Bu tutum bebeklik döneminde kalması gereken ama çok ileri yaşlara dek uzamış koruyuculuğun ve kapsayıcılığın uzantılarından biridir. Ülkemizde Deniz, Çok ve Duyan'ın (2013) yürüttüğü Duygusal Özerklik Ölçeği'nin ergenler için uyarlanmasına yönelik bir çalışmada ana-babayı birey olarak görme alt boyutunun ergen gelişimine katkısının zayıf olduğu ve düşük/ negatif madde toplam korelasyonlarına sahip olduğu saptanmıştır. Araştırmacılar bu sonucu ana-babanın sıcak ve koruyucu ilişki biçiminin ergeni bir birey olarak algılamayı engellediği yönünde yorumlamışlardır. İlgili alanyazın incelendiğinde özerklik kavramının çok çeşitli şekillerde ele alındığı görülmektedir. Özerklik kavramı açısından literatür incelendiğinde, zaman içerisinde, “aileden ayrışma” anlamından “kendi kendini yönetme” kavramına doğru bir değişim yaşadığı görülmektedir (Özdemir ve Çok, 2011). Yani özerklik için aileden tamamen ayrışmak ve bağımsız olmak gerekli görülmemektedir. Ayrıca, özerklik kavramını pek çok araştırmacı çok boyutlu bir kavram olarak tanımlamaktadır. Bu boyutlar arasında davranışsal, işlevsel, duygusal, değersel özerkliklerden sözedilmektedir (Noom, 1999, Schwartz, 1999, Steinberg, 2007). Bunların bazıları aile içerisinde, bazıları toplum içerisinde edinilmektedir. Batıda ya da genel olarak bireyci toplumlarda doğmuş, yetişmiş ve yaşayan bireylerin daha güçlü özerk benliğe sahip olma eğilimde oldukları, doğu toplumlarında ya da toplulukçu kültürlerde doğmuş, yetişmiş ve yaşayan bireylerin daha çok bağımlı-ilişkisel benlik geliştirme eğiliminde oldukları belirtilmiştir (Markus ve Kitayama, 1991). Ülkemiz toplulukçu bir kültür yapısına sahiptir. Bu yapılarda toplumsal kurallar ve yükümlülükler kişileri bağımsız hareket etme konusunda kısıtlamaktadır. Ancak, toplulukçu kültürlerdeki kişilerin toplumsal yükümlülüklerine, ailelerine karşı gelmeden de özerk ve yetkin bireyler olabileceklerini gösteren pek çok araştırma da mevcuttur (Miller, 2003; Menon ve Shweder, 1998). Psikanalitik kuramla çelişmekle beraber, bağlanma teorisi tarafından desteklenen bir görüşe göre ise, özerklik ancak güvenli bağılıklarda ve anne-babayla yakın ilişkilerde gelişir (Ryan ve Deci, 2000; Grossmann, Grossmann ve Kepler, 2005). Ancak bu çalışmalarda sözü edilen “aile ile yakınlık” bağlanma gereksinimi karşılanan çocuğun, çevreyi keşif aşamasına geçtiğinde bakım veren kişinin ulaşılabilir olduğunu bilmesinden ibarettir. Çocuğun özerk olabilmesi için, çevreyi keşfetme cesaretine de sahip olması gerekir. Türk aile yapısının sahip olduğu “dış dünya tehlikelerle dolu” inancının bu noktada çocuk ve ergenlerin işlevselliğini bozduğu ve dış dünyayı

keşfetme cesaretini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Ayrıca Kağıtçıbaşı (2000), yaptığı çalışmalarda Türkiye’de ailenin devamlılığı için, otoriter çocuk yetiştirme biçimlerinin kullanıldığını bu biçimin karşılıklı bağımlılık aile modeli içinde yer aldığını vurgulamıştır. Bu modele göre, ailenin devamlılığı için çocuğun bağımlılığı önemlidir. Anne babanın kontrol ağırlıklı çocuk yetiştirme biçimi de çocukta özerklik gelişimini sınırlandırmaktadır. Bu durumda da Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik (YAP), Onay Arayıcılık (ONA), Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY) şemalarının Türk çocuk ve ergen örnekleminde en yaygın şemalar olması kaçınılmaz olacaktır.

Kullanımdaki yaygınlık açısından son üç sırayı alan Başarısızlık (BAŞ), Duygusal Yoksunluk (DUY), Kendini Onaylamama (KONA) şemalarının ortak teması ise, yakınlar tarafından sevilme, ilgi görmek, dolayısıyla kendini sevmek ve özsaygı ile ilgilidir. Başarısızlık (BAŞ) Şemasında *“Oyunlarda/yarışmalarda genellikle kaybederim”*, *“Yeteneksiz olduğumu düşünürüm”* gibi maddeler yer alırken; Duygusal Yoksunluk (DUY) Şemasında *“Sevgi ihtiyacımın yeterince karşılanmadığını düşünürüm”*, *“Aile içinde değerli olduğumu hissetmem”* gibi maddeler yer almakta; Kendini Onaylamama (KONA) Şeması ise, *“Benim gibi biri ilekimse arkadaş olmak istemez”*, *“Olumlu özelliklerimin çok az olduğunu düşünürüm”* gibi maddeler ile temsil edilmektedir. Bu şemalara bakıldığında da ilgi, sevgi açısından doyurulma ve bunun sonucunda edinilen öz saygı temalarının ön planda olduğu söylenebilir. Yine, Bowlby’nin (1988) güvenli bağlanma teorisi ışığında, Türk aile yapısının sıcaklık, sevgi, koruma, kapsama bağlamında güçlü kültürel tutum ve geleneklerle donatılmasının çocuk ve ergenler üzerinde olumlu etki sağladığı söylenebilir. Sonuçlar Türk çocuk ve ergenlerinin bakım veren bireyler tarafından ilgi ve sevgi açısından daha iyi doyuruldukları, dolayısıyla özsaygılarının gelişmesinden dolayı Başarısızlık (BAŞ), Duygusal Yoksunluk (DUY), Kendini Onaylamama (KONA) şemalarını daha az kullandıkları yönünde yorumlanabilir.

En fazla ve en az kullanılan şemaları da değişik kültürlerde ortaya çıkarmayı hedefleyen çalışmalar yapmak, kültürlerin güçlü yanları, zayıf yanları, sorunlar karşısındaki davranış biçimleri, psikopatolojik yatkinlikleri hakkında bilgi verici olacaktır. Gerekli durumlarda da kültürlerin kendi yapılarından kaynaklanan işlev bozucu yatkinliklere karşı ne gibi düzeltici, önleyici, geliştirici çalışmalar yapılabileceğine ışık tutacaktır.

Sonuç olarak, yapılan tüm analizler göz önünde bulundurulduğunda, 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin geçerli, güvenilir, norm değerleri belirlenmiş bir ölçek olarak; klinik çalışmalarda, sağlıklı çocuk/ genç rehberlik çalışmalarında, araştırmalarda güvenle kullanılabilir; temelini evrensel bir kuramdan alan, ancak Türk kültüründe geliştirilmiş, özgün bir ölçek olduğu söylenebilir.

5.3. Öneriler

Araştırma süreci içerisinde gerçekleştirilen analizlerden elde edilen sonuçlar bağlamında, aşağıda sıralanan öneriler dikkate alınabilir.

Araştırmacılara Öneriler:

- Elde edilen verilerin daha da sağlıklı bir şekilde genellenebilirliğini arttırmak amacıyla, araştırma daha büyük örneklem grupları üzerinde, Türkiye'nin farklı illerinde ve farklı kültürlerinde yinelenmelidir.
- Ülkemizde Young'ın erken dönem uyumsuz şemalarını araştıran son derece kısıtlı sayıda araştırma ve eser bulunmaktadır. Konu ile ilgili araştırmaların artması ve psikolojik danışmanlıkta, klinik psikolojide, rehberlik ve danışma merkezlerinde, psikiyatri kliniklerinde; bireylerin, eşlerin, öğrencilerin problemlerini çözmelerinde işlevsel bir metot olan Şema Terapi'nin yaygınlaşmasını sağlayacaktır. Böylece Young'ın ileri sürdüğü erken dönem uyumsuz şemalar ölçeklerle araştırılacak ve kültürümüze özgü değişik yaş gruplarına ait şema dataları artacaktır. Bu durumda, Türk kültüründe en fazla kullanılan şemalar, hangi şemanın hangi yaş döneminde doğmaya başladığı gibi önemli bulgulara ulaşılabilecektir. Bu bulgular da toplum ruh sağlığını iyileştirme çalışmalarına katkı sağlayacaktır.
- Çocuklarda var olan şema özellikleri ile ailelerde var olan şema özellikleri arasında bir ilinti olup olmadığının araştırılması, erken dönem uyumsuz şemaların önlenmesi için önemli bulgular verebilir.
- Çocuklarda değişik yaş gruplarında enlemsel ve boylamsal olarak yapılabilecek araştırmalar, hangi erken dönem uyumsuz şemaların, daha yaygın olarak, hangi yaşta ortaya çıktığı hakkında bilgi verecektir. Bu bilgi aile danışmanlığında oldukça yol gösterici olacaktır. Anne ve babalar çocuk yetiştirirken hangi şemaları

oluşturabilecekleri/aktive edebilecekleri hakkında daha doğru şekilde bilgileneceklerdir.

- Özellikle çocuk ve gençlerde yapılacak erken dönem uyumsuz şema araştırmaları dñnyada çok kısıtlıdır. Konu ile ilgili araştırmalarla alanyazın genişletilmelidir. Bu konudaki bulgular netleştikçe, hangi şemaların gerçekten erken dönemlerde ortaya çıktığı, hangilerinin sonradan ortaya çıkan başetme biçimleri olduğu netlik kazanacaktır. Koşullu ve koşulsuz şemalar daha güvenilir bir biçimde tanımlanacaktır. Bu araştırmalar, çok sınırlı yöntemlere sahip olan çocuklarda şema terapi tedavisi ile ilgili gelişmelere yol açacaktır.
- Dünyada şema ölçeklerinin kullanıldığı deneysel çalışmalar çok kısıtlıdır. Türkiye’de ise hiç yoktur. Çocuk şema terapi yöntemlerinin zenginleşmesine katkıda bulunması amacı ile şema ölçekleri ile deneysel çalışmalar yapılmalıdır.
- Young’ın teorisinde ileri sürülen şema alanlarını araştıran denek sayısı yüksek, değişik yaş gruplarında, klinik ve klinik olmayan örneklem gruplarında, farklı kültürlerde yapılmış çalışmaların sayısı yeterli düzeye ulaştıktan sonra, yapılacak bir meta-analiz çalışması teoriyi daha güçlü kılacaktır.
- Evrensel özellikleri taşıyan çok uluslu bir araştırma grubu tarafından tek bir şema ölçeği geliştirilip, mümkün olduğunca çok sayıda, değişik kültür özelliklerine sahip ÷lkelerde uygulanması, herbir ÷lke için ayrı ayrı faktör analizleri yapılması ve sonuçların karşılaştırılması yararlı olacaktır.
- Young’ın şemalarını araştıran çalışmalarda önce şemaları faktör analizi sonuçları ile bularak, sonra üst sıra faktörleri bulmak için, tekrar faktör analizleri yapılarak, parçadan bütüne yani şemalardan ihtiyaç alanlarına varmak yerine; bu çalışmada olduğu gibi, Young’ın öne sürdüğü ihtiyaç alanlarını kabul ederek, bunların içerdiği şemaları araştırmak, yani bütünden parçaya inmek metodunu seçen araştırmaların arttırılması; hatta mevcut datalarla bu yolu benimseyen yeni analizler yapılması, şemalara ve ihtiyaç alanlarına yeni bir bakış açısı getirebilir. Zira çok geniş olmayan örneklemlemlerle, 18 şemanın ve karşılanmamış beşihtiyaç alanının parçadan bütüne giden bir yolla doğrulanması mevcut istatistiksel metodları oldukça zorlamaktadır. Şayet parçadan bütüne giden yöntem benimsenecekse, araştırmaların çok büyük örneklemlemlerle tekrar edilmesi ve meta-analizler yapılması gereklidir.

- Daha geniş örnekleme grupları ile şemalar ve hafıza, kişilik özellikleri, soyut zekâ, duygusal zekâ vb. değişkenlerle şemalar arasındaki ilişkiler araştırılmalıdır. Böylece şemaların özellikleri ile ilgili daha geniş bir açı ile bilgi sahibi olunacak ve belki de bu bulgular ışığında tedavi sürecindeki yöntemler zenginleşecektir.
- Ülkemizde ve dünyada davranış sorunu, dikkat eksikliği, öğrenme bozukluğu, duygu durum bozuklukları gibi klinik problemlere sahip çocuk ve gençlerle yapılacak erken dönem şema araştırmaları arttırılmalıdır. Böylece klinik sorunlara yol açan uyumsuz şemalar daha belirgin olarak tanımlanacaktır.
- Farklı terapi teknikleri ile çalışıldığında erken dönem uyumsuz şemaların ne ölçüde sağaltıldığı ön-test ve son-test deneysel çalışmaları (Solomon Araştırma Modeli) ile sınılanmalıdır.
- 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)'nin Kısa Formunun geliştirilmesi, ölçeğin uygulanmasında zaman ve emek tasarrufuna yol açacaktır.

Kurumlara Öneriler:

- Klinik çalışmaların yanısıra, sağlıklı birey danışmanlığında da erken dönem uyumsuz şemalar ölçümlenerek, ileride ortaya çıkabilecek, olası işlev bozucu davranışlar, kariyer planlama, mesleki rehberlik, günlük yaşam sorunları hakkında danışmanlık verilebilir.
- Erken dönem uyumsuz şemalar hakkında ailelere, öğretmenlere, çocuk yetiştiren, bakan bireylere bilgi verilmelidir. Hangi tutumların şema doğurucu ve aktive edici olduğu hakkında yukarıda sözü edilen tüm bireyler bilgilendirilmelidirler.
- Hem Türkiye'deki sertifikalı Şema Terapi eğitimcilerinin düzenleyeceği, hem de yurtdışı bağlantılı eğitimcilerle düzenlenecek şema terapisi eğitimleri arttırılmalıdır.
- Türkiye'de yapılan Şema Terapi çalışmaları ve eğitimlerinin bir çatı altında toplanması amacıyla Türk Şema Terapi Derneği kurulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akgül, A. ve Çevik, Ç. (2003). *İstatistiksel Analiz Teknikleri*. Ankara: Emek Ofset Baskı.
- Akkoyun, F. (2007). *Psikolojide İşlemsel Çözümleme Yaklaşımı: Transaksiyonel Analiz* (3. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.
- Armsden, G. C. ve Greenberg, M. T. (1987). The Inventory of Parent and Peer Attachment: Individual differences and their relations to psychological well-being. *Journal of Youth and Adolescents*, 16(5), 427-454.
- Arntz, A. ve Genderen, H. (2009). *Schema Therapy for Borderline Personality Disorder*. UK: Willey-Blackwell.
- Avcu, G. (2006). *Symptom Assessment Questionnaire (SA- 45 R) Sorun Tarama Ölçeği'nin Türkiye Koşullarına Uygun Dilsel Eşdeğerlik, Geçerlik, Güvenirlik ve Norm Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, B. ve Öztütüncü, F. (2001). Examination of adolescents' negative thoughts, depressive mood and family environment. *Adolescence*, 36, 77-83.
- Babbie, E. (2001). *The Practice of Social Research* (9th ed.). Belmont CA: Wadsworth Thomson.
- Baranoff, J., Oei, T. P. S., Ho Cho, S., ve Kwon, S. M. (2006). Factor structure and internal consistency of the Young Schema Questionnaire (Short Form) in Korean and Australian samples. *Journal of Affective Disorders*, 93, 133-140.
- Barbaranelli, C., Caprara, G. V., Rabasca, A., ve Pastorelli, C. (2003) A questionnaire for measuring the Big Five in late childhood. *Personality and Individual Differences*, 34, 645-66.
- Barlett, F. C., (1932). *Remembering: An experimental and social study*. New York: Cambridge University Press.
- Baumeister, R. F., ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117, 497-529.
- Baykul, Y. (2010). *Eğitimde ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulaması*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Beck, A. T. (1967). *Depression: Causes and treatment*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Beck, A. T. (1976). *Cognitive Therapy and the emotional disorders*. New York: International University Press.
- Beck, A. T. ve Freeman, A. (1990). *Cognitive Therapy of Personality Disorders*. New York: Guilford
- Beck, A. T., Steer, R. A., ve Brown, G. K. (1996). *Beck Depression Inventory-II*. San Antonio, TX: Psychological Corporation.
- Beckley, K. (2002). *Factor Structure of the Young Schema Questionnaire (short form) in a Non-clinical Adolescent Sample*. Unpublished Doctoral Dissertation, Southampton University.
- Bendig, A. W. (1953). The reliability of self-ratings as a function of the amount of verbal anchoring and the number of categories on the scale. *The Journal of Applied Psychology*, 3, 38-41.
- Bollen, K. A., ve Long, J. S. (1993). *Testing structural equation models*. Newbury Park, CA: Sage.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Vol. I. Attachment*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Vol. II. Separation*. New York: Basic Books.
- Brock, S. E. *Descriptive Statistics and Psychological Testing*. California State University, Retrieved January 5, 2013 from <http://www.csus.edu/indiv/b/brocks/Courses/EDS%20245/Handouts/Week%2010/Descrptive%20Statistics%20and%20the%20Normal%20Curve.pdf>.
- Bryman, A. ve Cramer, D. (2001). *Quantitative Data Analysis with SPSS Release 10 for Windows*. London: Routledge.
- Buist, K. L., Dekovic, M., Meeus, W. ve Van Aken M. A. G. (2002). Developmental patterns in adolescents attachment to mother, father and sibling. *Journal of Youth and Adolescents*, 31(3), 167-176.
- Burger, J. M. (2006), *Kişilik*. (İ. D. Erguvan Sarıoğlu, Çev.). İstanbul: Kaknüs Yayıncılık.
- Burns, P. C., Roe, B. D. ve Ross, E. P. (1992). *Teaching reading in today's elementary schools*. Houghton Mifflin Company.

- Büyüköztürk (2012). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum* (16. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Calvete, E., Estevez, A., de Arroyabe, E. L., ve Ruiz, P. (2005). The schema questionnaire–Short form–Structure and relationship with automatic thoughts and symptoms of affective disorders. *European Journal of Psychological Assessment, 21*, 90–99.
- Campbell, J. (2006). *Schema*, Web site: <http://everything2.com/title/schema> adresinden 07 Ağustos 2012 tarihinde edinilmiştir.
- Castro, J. Toro, J., van der Ende, J., ve Arrindell, W.A. (1993). Exploring the feasibility of assessing perceived parental rearing styles in Spanish children with the EMBU. *The International Journal of Social Psychiatry, 39*, (1), 47-57
- Cecero, J. J., Nelson, J. D., ve Gillie, J. M. (2004). Tools and tenets of Schema Therapy: toward the construct validity of the early maladaptive schema questionnaire research version (EMSQ-R. *Clinical Psychology and Psychotherapy, 11*(5), 344-357.
- Child, D. (2006). *The essentials of factor analysis*. Third Ed. London: Continuum.
- Chou, K-L. (2000). Emotional autonomy and depression among Chinese adolescents. *Journal of Genetic Psychology, 161*, 161-169.
- Cicchetti, D. W., Showalter, D., ve Tyrer, P. J. (1985). The effect of number of rating scale categorize on levels of inter-rater reliability: A Monte Carlo investigation. *Applied Psychological Measurement, 9*, 31-36.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem
- Comrey, A. L. ve Lee, H. B., (1992), *A first course in factor analysis*. Hillsdale, New Jersey: Erlbaum.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika 22*(3), 297-334.
- Daş, C. (2012). *Gestalt Terapi: Bütünleşmek ve Büyüme* (4. Baskı). Ankara: HYB Yayıncılık.
- Davis, L.L. (1992). Instrument review: Getting the most from a panel of experts. *Applied Nursing Research, 5*, 194-197.

- Deci, E. L., ve Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.
- Demirutku, K., Okay, N. C., Yaman, A., Kıvanç, F. E., Muratoğlu, B. ve Yeniçeri, Z. (2005). *İstatistiksel formüller ve tablolar*. Ankara: Başkent Üniversitesi.
- Deniz, M., Çok, F. ve Duyan, V. (2013). Duygusal Özerklik Ölçeği'nin ergenler için uyarlanması ve psikometrik özellikleri. *Eğitim ve Bilim*, 38 (167).
- Dewart H., Esgate A., Gurney K., Kemp R., Towell N. (1999). *An Introduction to Cognitive Psychology: Processes and Disorders*, London, Psychology Press.
- Dobson, K. S. (Ed.). (2010). *Handbook of Cognitive-Behavioral Therapies*. New York: Guilford Press.
- Erden, M. ve Akman, Y. (1998). *Gelişim-öğrenme-öğretme*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Ergün, H. (2008). *14-18 Yaş arası ergenler ve ebeveynlerinde aleksitimik özellikler, ebeveyn tutumları, bağlanma ve bağlılık*. Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erkuş, A. (2003). *Psikometri Üzerine Yazılar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Field, A. (2000). *Discovering Statistics Using SPSS for Windows*. London: Sage Publications.
- Fischer, K. W. ve Silvern, L. (1985). Stages and individual differences in cognitive development. *Annual Review of Psychology*, 36, 613-648.
- Fleiss J. L. ve Cohen, J. (1973). The equivalence of weighted kappa and the intraclass correlation coefficient as measures of reliability. *Educational and Psychological Measurement*, 33, 613 – 619.
- Freeman, H., ve Brown, B. (2001). Primary attachment to parents and peers during adolescence: Differences by attachment style. *Journal of Youth and Adolescence*, 30, 653 – 674.
- Gilbert, A. ve Churchill, Jr., (1991) *Marketing Research, Methodological Foundations* (5th ed.). Orlando: The Dryden Press.
- Gizir, S. (2005). *In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy in the Department of Educational Sciences*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Middle East Technical University.

- Glaser, B., Campbell, L.F., Calhoun, G.B., Bates, J.M., Petrocelli, J.V. (2002). The Early Maladaptive Schema Questionnaire-Short Form: A construct Validity Study. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 35, 2–13.
- Glasser, W. (1969). *Reality therapy*. New York: Harper ve Row.
- Greenberg, L. S., Rice, L. N., ve Elliot, R. (1993). Facilitating emotional change: The moment-by-moment process. New York: Guilford Press.
- Gren S. B., Salkind, N. J.A. and Akey, T.M. (1997). *Using SPSS for Windows: Analyzing and Understanding Data*. N.J.: Prentice Hill, Inc.
- Gronlund, N. E. ve Linn, R. L. (1990). *Measurement and Evaluation in Teaching* (6th ed.). New York: Macmillan.
- Grossmann, K. E., Grossmann, K., ve Keppler, A. (2005). Universal and culture-specific aspects of human behavior: The case of attachment. W. Friedlmeier, P. Chakkarath ve B. Schwarz (Ed.), *Culture and human development. The importance of cross-cultural research for the social sciences*, (s. 75-97). Hove, England: Psychology Press.
- Gruber, H., Voneche, J. 1976. Réflexions sur les opérations formelles de la pense. *Arch. Psychol.* 64 (171):45-56.
- Günaydın, G., Selçuk, E., Nebi, S. ve Uysal, A. (2005). Ebeveyn ve arkadaşlara bağlanma ölçeğinin kısa formunun psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8 (16). 13-23.
- Haigler, V. F., Day, H. D., ve Marshall, D. D. (1995). Paternal attachment and gender role identity. *Sex Roles*, 33, 203 – 221.
- Harris, A.E., Curtin, L., (2002). Parental perceptions, early maladaptive schemas, and depressive symptoms in young adults. *Cognitive Therapy and Research*, 26, 405–416.
- Hartman, C.A., Hox, J., Mellenbergh, G.J., Boyle, M.H., Offord, D.R., Racine, Y., McNamee, J., Gadow, K.D., Sprafkin, J., Kelly, K.L., Nolan, E.E., Tannock, R., Schachar, R., Schut, H., Postma, I., Drost, R., ve Sergeant, J.A. (2001). DSM-IV internal construct validity: When a taxonomy meets data. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 42, 817–836.

- Hatter, S. 1983. *Developmental perspectives on the self-system*. In Handbook of Child Psychology, ed. P. H. Mussen. Vol. 4, Socialization, Personality, and Social Development, ed. E. M. Hetherington, pp. 275-385. New York: Wiley.
- Hawke ve Provencher (2012), The Canadian French Young Schema Questionnaire: confirmatory factor analysis and validation in clinical and nonclinical samples. *Canadian Journal of Behavioral Science*, 44(1), 40-49.
- Heise, D. R. ve Bohrnstedt, G. W. (1970). *Validity, invalidity and reliability, sociological methodology* (Chapter 6). San Francisco, CA: Jossey-Bess Publishers.
- Hoffart, A., Sexton, H., Hedley, L. M., Wang, C. E., Holthe, H., Haugum, J. A., Nordahl, H. M., Hovland, O. J., Holte, A. (2005). The Structure of Maladaptive Schemas: A Confirmatory Factor Analysis and a Psychometric Evaluation of Factor-Derived Scales. *Cognitive Therapy and Research*, 29(6), 627-64.
- Horowitz, M. J. (1997). *Formulation as a basis for planning psychotherapy treatment*. Washington, D. C.: American Psychiatric Press, Inc.
- Hunter, F. T., ve Youniss, J. (1982). Changes in functions of three relations during adolescence. *Developmental Psychology*, 18, 53 – 58.
- Inhelder, B. ve Piaget, J. (1958). *The Growth of Logical Thinking from Childhood to Adolescence*, transl. A. Parsons, S. Seagram. New York: Basic Books.
- Kagan, J., Reznick, J. S., ve Snidman, N. (1988). Biological bases of childhood shyness. *Science*, 240, 167-171.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik, Aile ve İnsan Gelişimi: Kültürel psikoloji*, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi- Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Karasar, N. (2009), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. London: Routledge.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling* (2nd ed.). New York: Guilford.

- Knapp, T. R., ve Sawilowsky, S. (2001). Strong arguments: Rejoinder to Thompson. *Journal of Experimental Education*, 70, 94-95.
- Kwak, K. (2003). Adolescents and their parents: A review of intergenerational family relations for immigrant and non-immigrant families. *Human Development*, 46,15-36.
- Lachenal-Chevallet, K., Mauchand, P., Cottraux, J., Bouvard, M., ve Martin, R. (2006). Factor analysis of the Schema Questionnaire-Short Form in a nonclinical sample. *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 20, 311–318.
- Latner, J. (1989). *The Gestalt Therapy Book: A Holistic Guide to the Theory, Principles and Techniques of Gestalt Therapy Developed by Frederick S. Perls and Others*. USA: The Gestalt Journal Press Inc.
- Lawrence, K. A., Allen, J. S. ve Chanen, A. M. (2011) A Study of Maladaptive Schemas and Borderline Personality Disorder in Young People. *Cognitive Therapy and Research*, 35, 30–39.
- Lee, C. W., Taylor, G., ve Dunn J. (1999). Factor Structure of the Schema Questionnaire in a Large Clinical Sample. *Cognitive Therapy and Research*, 23(4), 441-451.
- Lopez, F. G. ve Gover, M. R. (1993). Self-report measures of parent-adolescent attachment and separation-individuation: A selective Review. *Journal of Counseling and Development*, 71(5), 560-569.
- Lumley, M. N., ve Harkness, K. L. (2007). Specificity in the relations among childhood adversity, early maladaptive schemas, and symptom profiles in adolescent depression. *Cognitive Therapy and Research*, 31, 639–657.
- Ma, C. Q. ve Huebner, E. S. (2008). Attachment relationships and adolescents' life satisfaction: some relationships matter more to girls than boys. *Psychology in the Schools*, 45(2), 177-190.
- Markiewicz, D., Lawford, H., Doyle, A. B., ve Haggart, N. (2006). Developmental differences in adolescents' and young adults' use of mothers, fathers, best friends, and romantic partners to fulfill attachment needs. *Journal of Youth and Adolescence*, 35, 127-140.
- Markus, H.R. ve Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98, 224–253.
- Maruyama, G. (1998). *Basics of Structural Equation Modeling*. Thousand Oaks CA: Sage.

- Maslow, A. (1962). *Toward a psychology of being*. New York: van Nostrand.
- Mcinerney, D. M. ve V. Mcinerney. (2002). *Educational psychology: Constructing learning*. Australia: Pearson Education.
- Mels, G. (2003). Getting Started with the Student Edition of LISREL 8.53 for Windows. Retrieved September 27, 2012 from *Scientific Software International Online Resources*: <http://www.ssicentral.com/lisrel/resources.html>
- Menon, U., ve Shweder, R. A. (1998). The return of the “White man’s burden”: The moral discourse of anthropology and the domestic life of Hindu women. R. A. Shweder (Ed.), *Welcome to middle age! (And other cultural fictions)*, (s.139-188). Chicago: University of Chicago Press.
- Miller, J. G., (2003). Culture and Agency: Implications for Psychological Theories of Motivation and Social Development. V. M. Berman ve J. J. Berman (Ed.) *Nebraska symposium on motivation: Cross-cultural differences in perspectives on the self*, (Cilt 49, s.59-101). Lincoln: University of Nebraska Press.
- Muris, P. (2006). Maladaptive schemas in non-clinical adolescents: Relations to perceived parental rearing behaviors, big five personality factors and psychopathological symptoms. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 13, 405–413.
- Noom, M. (1999). *Adolescent autonomy: Characteristics and correlates*. Delft: Eburon Publishers.
- Ortony, A. (1980). Metaphor. In R. J. Spiro, C. B. Bertiam ve W. E. Brewer (Eds.), *Theoretical issues in reading comprehension* (pp. 349-361). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Özdemir, Y. ve Çok, F. (2011). Ergenlikte özerklik gelişimi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (36), 152-164.
- Özkan, B. ve Gündoğdu, A. E. (2011). Toplumsal cinsiyet bağlamında Türkçede atasözleri ve deyimler. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6 (3), ss: 1133-1147.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V.A., ve Berry, L.L. (1988). Servqual: A Multiple-Item Scale for Measuring Consumer Perception of Service Quality. *Journal of Retailing*, 61(1).
- Paterson, J. E., Field, J., ve Pryor, J. (1994). Adolescents’ perceptions of their attachment relationships with their mothers, fathers and friends. *Journal of Youth and Adolescence*, 23(5), 579–600.

- Perris, P., Young, J., Lockwood, G., Arntz, A. ve Farrell, J. (2008b). Adaptive Behavioral Dispositions Inventory. www.cbti.se <<http://www.cbti.se>>.
- Piaget, J. (1962). *Play, dreams and imitation in childhood*. New York: Norton.
- Preston, C. C., ve Colman, A. M. (2000). Optimal number of response categories in rating scales: Reliability, validity, discriminating power, and respondent preferences. *Acta Psychologica*, 104, 1-15.
- Rafaeli, E., Bernstein D. P., ve Young, J. (2011). *Schema Therapy. The CBT Distinctive Features Series*. New York: Routledge.
- Reich, J. (Ed.) (2005). *Personality disorders: current research and treatments*. United Kingdom: Routledge: Taylor and Francis Group.
- Reinecke, M. A., Dattilio, F. M. and Freeman, A. (Eds.) (2003). *Cognitive Therapy with Children and Adolescents: a casebook for clinical practice*. New York: Guilford Press.
- Rijkeboer, M. M., van den Bergh, H., ve van den Bout, J. (2005). Stability and discriminative power of the Young Schema-Questionnaire in a Dutch clinical versus non-clinical population. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 36, 129 –144.
- Rijkeboer, M. M., ve van den Bergh, H. (2006). Multiple group confirmatory factor of the Young schema-questionnaire in a Dutch clinical versus non-clinical sample. *Cognitive Therapy and Research*, 30, 263-278.
- Rijkeboer, M. M., Boo, G. M. (2010). Early maladaptive schemas in children. Development and validation of schema inventory for children. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 41, 102-109.
- Riso, L. P, Froman, S. E., Raouf, M., Gable, P., Maddux, R. E., Turini-Santorelli, N., Penna, S., Blandino, J. A., Jacobs, C. H. ve Cherry, M. (2006). The long term stability of early maladaptive schemas. *Cognitive Therapy and Research*, 30(4), 515-529.
- Roelofs J, Lee C, Ruijten T, Lobbestael J. (2011). The mediating role of early maladaptive schemas in the relation between quality of attachment relationships and symptoms of depression in adolescents. *Behavioral Cognitive Psychotherapy*, 39(4),471.
- Rumelhart, D. E. (1980). Schemata: The building blocks of cognition. In R. J. Spiro, C. B. Bertiam, ve W. E. Brewer (Eds.), *Theoretical issues in reading comprehension* (pp. 33-58). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

- Ryan, R. M., Deci, E. L., ve Grolnick, W. S. (1995). Autonomy, relatedness and the Self: Their relation to development and psychopathology. D. Cicchetti ve D. J. Cohen. (Ed.), *Developmental psychopathology*, 618-655. New York: Wiley.
- Ryan, R. M., ve Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development and well-being. *American Psychology*, 55, 68-78.
- Ryle, A. (1991). *Cognitive-analytic therapy: Active participation in change*. New York: Wiley.
- Safran, J. D. ve Segal, Z. V. (1990). *Interpersonal Process in Cognitive Therapy*. New York: Basic Books.
- Safran, J. D. (1990). Towards a refinement of cognitive therapy in interpersonal theory: I. Theory. *Clinical Psychology Review*, 10, 87-105.
- Sargut, A. S. (2010). *Kültürler arası farklılaşma ve yönetim*. Ankara: İmge Kitabevi
- Savran, C. (1993). *Sıfat Listesinin (Adjective Check List) Türkiye Koşullarına Uygun Dilsel Eşdeğerlilik, Geçerlik, Güvenirlilik ve Norm Çalışması ve Örnek Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sawilowsky, S. (2000). Reliability. *Educational and Psychological Measurement*, 60, 196-200.
- Scherer, R. F. (1988). Dimensionality of Coping: Factor Stability Using the Ways of Coping Questionnaire. *Psychological Report*, 62 (3), 763, 76-770.
- Schermelleh-Engel, K. ve Moosbrugger, H. (2003). Models: tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures, *Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Schmidt, N. B., Joiner, T. E., Young, J. E. ve Telch, M. J. (1995). The schema questionnaire: Investigation of Psychometric Properties and the Hierarchical Structure of a Measure of Maladaptive Schemas. *Cognitive Therapy and Research*, 19(3), 295-321.
- Schultz, D. P. ve Schultz, S. E. (1998). *Psychology & Work Today: An Introduction to Industrial And Organizational Psychology*. (7th ed.). New Jersey: Prentice-Hall Inc.

- Schwartz, H. (1999). A theory of cultural values and some implications for work. *Applied Psychology: An International Review*, 48 (1), 23–47.
- Senemoğlu, N. (2003). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Simmons, J. and Stewart, A. (2002). *Schemata in Depressed Adolescents and their Mothers*. Paper presented at the British Association for Behavioral and Cognitive Psychotherapy Annual Conference, Warwick.
- Simons, J. and Free, M. (2000). *Development of a Children's Schema Questionnaire*. Unpublished doctoral dissertation, Australia, Griffith University.
- Smith, B. D. (1993). *Bridging the gap, college reading*. New York: Harper Collins College Publishers.
- Soygüt, G., Karaosmanoğlu, A. ve Çakır, Z. (2009). Erken dönem uyumsuz şemaların değerlendirilmesi: Young Şema Ölçeği Kısa Form-3'ün psikometrik özelliklerine ilişkin bir inceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 20(1), 75- 84.
- Stallard, P. (2002). *Think Good Feel Good: a cognitive behavior workbook for children and young people*. Chichester: Wiley.
- Stallard, P., ve Rayner, H. (2005). The development and preliminary evaluation of a Schema Questionnaire for Children (SQC). *Behavioral and Cognitive Psychotherapy*, 33, 217-224.
- Stallard, P. (2007). Early maladaptive schemas in children: stability and differences between a community and a clinical referred sample. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 14, 10-18.
- Steinberg, L. (2007). *Ergenlik* (Çev. Editörü: Çok, F.) Ankara: İmge Kitabevi.
- Stopa, L., Thorne, P., Waters, A., ve Preston, J. (2001). Are the short and long forms of the Young Schema Questionnaire comparable and how well does each version predict psychopathology scores? *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 15, 253–272.
- Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6) 49-74.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlik ve Geçerlik*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Şimşek, Ö. F. (2006). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. İstanbul: Ekinoks Yayınları.

- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2001). *Using Multivariate Statistics*. MA: Allyn & Bacon, Inc.
- Tatlidil, H. (1992). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz*. Ankara: Engin Yayınları.
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayınları, 399.
- Tekin, H. (2012). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Tezbaşaran, A. A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Tezcan, M. (2000). *Türk Ailesi Antropolojisi*. İstanbul: İmge Yayınları.
- Thimm, J. C. (2010). Mediation of early maladaptive schemas between perceptions of parental rearing style and personality disorder symptoms. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 41, 52-59.
- Thompson, B. (1994). Guidelines for authors. *Educational and Psychological Measurement*, 54, 837-847.
- Thompson, B., ve Vacha-Haase, T. (2000). Psychometrics is datametrics: The test is not reliable. *Educational and Psychological Measurement*, 60, 174-195.
- Thompson, B. (2001). Significance, effect sizes, stepwise methods, and other issues: Strong arguments move the field. *Journal of Experimental Education*, 70, 80-93.
- Thorndike, R. L., ve Hagen, E. P. (1959). *Ten Thousand Careers*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Trip, S. (2006). The Romanian version of Young Schema Questionnaire- Short Form 3 (YSQ-S3). *Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies*, 6, 173-181.
- Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük. <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=s%FDnav&ayn=tam> adresinden 23.07.2012 tarihinde edinilmiştir.
- Türkbal, A. (1981). *Bilimsel Araştırma Metotları ve Uygulamalı İstatistik*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Basımevi.

- Turner, H. M., Rose, K. S., ve Cooper, M. J. (2005). Schema and parental bonding in overweight and not overweight female adolescents. *International Journal of Obesity*, 29, 381–387.
- Twenge, J. M. (2009). “Ben” Nesli, çev. E. Öztürk. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Vacha-Haase, T. (1998). Reliability generalization: Exploring variance in measurement error affecting score reliability across studies. *Educational and Psychological Measurement*, 58,1 (6-20).
- van Vlierberghe, L., ve Braet, C. (2007). Dysfunctional schemas and psychopathology in referred obese adolescents. *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 14, 342–351.
- van Vlierberghe, L. V., Braet, C., Bosmans, G., Rosseel, Y. ve Bögels, S. (2010). Maladaptive schemas and psychopathology in adolescence: On the utility of Jung’s Schema Theory in youth. *Cognitive Therapy Research*, 34, 316-332.
- van Vlierberghe, L., Braet, C., Goossens, L., (2010). Dysfunctional Schemas and eating pathology in overweight youth: a case-control study. *International Journal of Eating Disorders*, 42(5), 437-442.
- van Vreeswijk, M., Broarsen, J., ve Nadort, M. (Eds.). (2012). *The wiley-blackwell handbook of schema therapy: Theory, research, and practice*. UK: A John Wiley & Sons.
- Varricchio, C. G. (1997). Measurement issues concerning linguistic translations. In M. Frank-Stromborg ve S. J. Olsen (Eds.), *Instruments for clinical health-care research* (2nd ed.), 54–63. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.
- Waller, G., Meyer, C., ve Ohanian, V. (2001). Psychometric properties of the long and short versions of the Young Schema Questionnaire: Core beliefs among bulimic and comparison women. *Cognitive Therapy and Research*, 25, 137–147.
- Waller, g., Shah, R., Ohanian, V. ve Elliott, P. (2001). Core beliefs in bulimia nervosa and depression: The discriminant validity of Young Schema Questionnaire. *Behavior Therapy*, 32, 139-153.
- Welburn, K., Coristine, M., Dagg, P., Pontefract, A., ve Jordan, S. (2002). The Schema Questionnaire-Short Form: Factor analysis and relationship between schemas and symptoms. *Cognitive Therapy and Research*, 26(4), 519-530.
- Winer, B. J. (1971). *Statistical Principles in Experimental Design*, (2nd ed.). McGraw-Hill Book Co., New York.

- Woolfolk, A. (2001). *Educational psychology* (8th ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Young, J. E. (1990). *Cognitive Therapy for Personality Disorders: A schema-focused approach*. Sarasota, FL: Professional Resource Exchange.
- Young, J. E. ve Klosko, J. S. (1994). *Reinventing Your Life*. New York: Penguin Books.
- Young, J. E. (1994). *Cognitive Therapy for Personality Disorders: A schema focused approach*. Professional Resource Exchange (Rev. ed.). Sarasota, FL: Professional Resource Press.
- Young, J. E. (1994). *Young Parenting Inventory*. New York: Cognitive Therapy Center of New York.
- Young, J. E., ve Brown, G. (1994). *Young Schema-Questionnaire (2nd ed.)*. In J. E. Young, *Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach* (Rev. ed., pp. 63–76). Sarasota, FL: Professional Resource Press.
- Young, J. E., ve Rygh, J. (1994). *Young-Rygh Avoidance Inventory*. New York: Cognitive Therapy Center of New York.
- Young, J. E. (1995). *Young Compensation Theory*. New York: Cognitive Therapy Center of New York.
- Young, J. E. (1998). *Young Schema Questionnaire Short Form*. New York: Cognitive Therapy Center.
- Young, J. E. (1999). *Cognitive therapy for personality disorders: A schema focused approach* (3rd ed.). Sarasota. Professional Resource Press.
- Young, J. E., and Brown, G. (2001). *Young Schema Questionnaire: Special Edition*. New York: Schema Therapy Institute
- Young, J. E., Weinberger, A. D., ve Beck, A. T. (2001). Cognitive therapy for depression. In D. Barlow (Ed.), *Clinical handbook of psychological disorders: A step-by-step treatment manual* (3rd ed., pp. 264-308). New York: Guilford Press.
- Young, J. E., Klosko, J. S., ve Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York, NY: Guilford Press.

- Young, J. E., ve Brown, G. (2003). YSQ-L2. Retrieved from <http://www.schematherapy.com/>
- Young, J. E. (2003). *Young Schema Questionnaire—Long Form 3(YSQL3)*. New York, NY: Schema Therapy Institute.
- Young, J. E. (2005). *Young Schema Questionnaire—Short Form 3 (YSQS3)*. New York, NY: Schema Therapy Institute.
- Young, J. E., Klosko, J. S., Weishaar, M. E. (2009). *Şema Terapi (Çev: T. Soylu)*. Litera Yayıncılık.
- Young, J. E., Weinberger, A. D., ve Beck, A. T. (2001). Cognitive therapy for depression. In D. Barlow (Ed.), *Clinical handbook of psychological disorders: A step-by-step treatment manual* (3rd ed., pp. 264-308). New York: Guilford Press.
- Yurdugül, H. (2005). Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliği için Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi* Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

EKLER

**EK 1: 10-16 YAŞ ÇOCUK VE ERGENLER İÇİN ERKEN DÖNEM UYUMSUZ
ŞEMA ÖLÇEKLER TAKIMI (ÇEŞÖT)'NİN MADDE ÖRNEKLERİ**

<u>I) AYRILMA VE REDDEDİLME</u>						
1. KUSURLULUK						
3	Biri beni överse, içten olmadığını, öylesine söylediğini düşünürüm.	1	2	3	4	5
6	Gerçekten yetenekli olduğum bir alan olmadığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
2. KUŞKUCULUK VE KÖTÜYE KULLANILMA						
10	Başkalarının çıkarları için kullanıldığımı düşünürüm.	1	2	3	4	5
34	Yüzüme güldüğü halde, arkamdan kötü konuşan çok kişi olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
3. DUYGUSAL YOKSUNLUK						
35	Beni gerçekten seven biri olmadığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
60	Aile içinde değerli olduğumu hissetmem.	1	2	3	4	5
4. TERK EDİLME VE TUTARSIZLIK						
58	Anne ve babam ayrılacaklar diye endişe ederim.	1	2	3	4	5
70	Arkadaşlarım beni terk edecekler diye endişelenirim.	1	2	3	4	5
<u>II) ZEDELENMİŞ ÖZERKLİK VE PERFORMANS</u>						
5. BAŞARISIZLIK						
53	Okul yaşamımda hiçbir zaman yeterince başarılı olamayacağımı düşünürüm.	1	2	3	4	5
64	İleride iş yaşamımda parlak başarılar elde edemeyeceğimi düşünürüm.	1	2	3	4	5
6. BAĞIMLILIK						
82	Yanımda bana yön veren biri olmadıkça kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5
83	Beğendiğim şeyleri arkadaşlarım beğenmedi ise kullanmam.	1	2	3	4	5

7. YAPIŞIKLIK						
5	Büyüdüğümde anne ve babamdan ayrılacak olmak beni endişelendirir.	1	2	3	4	5
26	Büyüdüğümde de ailem bana çocukken olduğu kadar ilgi gösterebilir isterim.	1	2	3	4	5
8. DAYANIKSIZLIK						
25	Yakınlarıma başına kötü şeyler gelecek diye endişelenirim.	1	2	3	4	5
38	Kötü şeyler gelip geçtikten sonra bile, endişelerim sona ermez.	1	2	3	4	5
<u>III) ZEDELENMİŞ SINIRLAR</u>						
9. HAKLILIK						
18	Genellikle hep haklı olduğumu düşünürüm.	1	2	3	4	5
84	Bana başkalarından daha ayrıcalıklı davranılmasını isterim.	1	2	3	4	5
10. YETERSİZ ÖZDENETİM						
44	Kurallı ortamlardan (kurs, okul vb.) hoşlanmam.					
68	Eğlenceye ayırdığım zaman, ödevime ayırdığım zamandan çok daha fazladır.	1	2	3	4	5
<u>IV) BAŞKALARINA YÖNELİMLİLİK</u>						
11. KENDİNİ ONAYLAMAMA						
50	Eğlenceli biri olmadığını düşünürüm.	1	2	3	4	5
91	Benim gibi biri ile kimse arkadaş olmak istemez diye düşünürüm.	1	2	3	4	5
12. BOYUN EĞİCİLİK						
29	Haklı olduğumu bilsem bile, kendimi savunamam.	1	2	3	4	5
88	Benden bir şey istenince “hayır” diyemem.	1	2	3	4	5
13. ONAY ARAYICILIK						
40	Yakınlarıma istediği gibi bir çocuk olmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
65	Başkaları tarafından beğenilmek benim için fazlasıyla önemlidir.	1	2	3	4	5

<u>V) AŞIRI TETİKTE OLMA VE BASKILAMA/ KETLEME</u>						
14. KARAMSARLIK						
45	Nedense kötü şeyler hep benim başıma gelir.	1	2	3	4	5
69	Öğretmenin sorduğu en zor soru kesin bana denk gelir diye düşünürüm.	1	2	3	4	5
15. CEZALANDIRICILIK						
46	Kurallara uymadığım için cezayı hak ediyorum.	1	2	3	4	5
78	Öğretmenler kurallara uymayan tüm çocukları cezalandırmalıdır diye düşünürüm.	1	2	3	4	5

EK 2: 10-16 Yaş Çocuk ve Ergenler İçin Erken Dönem Uyumsuz Şema Ölçekler Takımı (ÇEŞÖT)’nin Tüm Ana Test ve Alt Boyut Maddelerinin Geçerlik ve Güvenirlik Katsayıları

ÇEŞÖT’ün “Kopukluk ve Reddedilmişlik” Ana Testi ve Alt Boyutları Maddelerinin Geçerlik ve Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{X}	ss	Toplam			Kusurluluk (KUS)			Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)			Duygusal Yoksunluk (DUY)			Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET)		
			r _{it}	r _{ir}	T	r _{it}	r _{ir}	t	r _{it}	r _{ir}	T	r _{it}	r _{ir}	T	r _{it}	r _{ir}	t
1	2.05	1.19	.407***	.347***	11.976***				.541***	.370***	16.7***						
2	1.89	1.32	.492***	.430***	15.437***							.581***	.444***	20.417***			
3	2.24	1.15	.399***	.340***	12.708***	.586***	.322***	21.6***									
4	1.67	1.09	.502***	.452***	14.395***	.636***	.407***	17.4***									
6	1.78	1.20	.436***	.377***	14.000***	.642***	.384***	19.0***									
10	1.79	1.09	.508***	.459***	15.545***				.607***	.466***	18.8***						
11	1.69	1.08	.513***	.465***	15.607***							.604***	.499***	18.909***			
15	2.50	1.33	.433***	.366***	13.709***	.645***	.351***	27.3***									
21	2.22	1.31	.595***	.542***	18.639***				.678***	.523***	26.1***						
22	1.69	1.13	.514***	.462***	15.831***							.593***	.480***	17.958***			
24	1.73	1.16	.511***	.458***	15.133***	.617***	.361***	18.4***									
34	2.69	1.41	.584***	.525***	21.938***				.700***	.539***	30.5***						
35	1.74	1.23	.628***	.582***	18.916***							.682***	.577***	20.714***			
37	1.70	1.16	.612***	.567***	17.741***							.662***	.560***	19.854***			
48	1.92	1.24	.640***	.594***	22.371***				.717***	.585***	24.2***						

No	\bar{X}	ss	Toplam			Kusurluluk (KUS)			Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma (KÖK)			Duygusal Yoksunluk (DUY)			Terk Edilme ve Tutarsızlık (TET)		
			r _{it}	r _{ir}	T	r _{it}	r _{ir}	t	r _{it}	r _{ir}	T	r _{it}	r _{ir}	T	r _{it}	r _{ir}	t
49	2.15	1.31	.594***	.541***	22.611***							.650***	.529***	23.353***			
51	1.91	1.30	.569***	.514***	18.928***							.614***	.486***	22.004***			
58	2.12	1.48	.433***	.358***	15.393***										.694***	.391***	26.862***
59	2.10	1.28	.660***	.614***	22.203***				.740***	.612***	28.4***						
60	1.63	1.13	.495***	.442***	13.209***							.608***	.498***	17.679***			
63	2.53	1.40	.419***	.348***	14.968***										.712***	.443***	30.188***
70	2.23	1.37	.595***	.540***	22.188***										.724***	.469***	30.768***
71	2.39	1.39	.379***	.306***	12.075***							.420***	.249***	16.428***			
72	1.91	1.20	.644***	.600***	23.036***							.677***	.573***	25.559***			
79	2.38	1.37	.503***	.439***	16.421***				.570***	.377***	20.3***						
80	2.30	1.28	.556***	.501***	18.622***										.637***	.367***	24.315***

*** $p < .001$

Kısaltmalar; KÖK: Kuşkuculuk ve Kötüye Kullanılma, BOY: Boyun Eğicilik, TET: Terkedilme ve Tutarsızlık

ÇEŞÖT'ün "Zedelenmiş Özerklik ve Performans" Ana Testi ve Alt Boyutları Maddelerinin Geçerlik ve Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{X}	ss	Toplam			Başarısızlık (BAŞ)			Bağımlılık (BAĞ)			Yapışıklık (YAP)			Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık (DAY)		
			r_{it}	r_{ir}	t	r_{it}	r_{ir}	t	r_{it}	r_{ir}	T	r_{it}	r_{ir}	t	r_{it}	r_{ir}	T
5	2.75	1.50	.469***	.375***	17.228***							.744***	.421***	41.3***			
12	1.78	1.14	.4659***	.394***	14.051***	.588***	.437***	18.0***									
14	3.41	1.46	.454***	.361***	15.173***							.815***	.562***	45.0***			
25	3.37	1.42	.481***	.393***	16.692***										.774***	.481***	12.7***
26	3.15	1.47	.449***	.355***	15.850***							.779***	.490***	40.4***			
27	2.39	1.32	.488***	.407***	16.365***	.609***	.435***	23.2***									
33	1.67	1.08	.404***	.334***	12.668***	.470***	.308***	14.5***									
38	2.68	1.41	.564***	.486***	20.705***										.745***	.437***	9.5***
39	1.97	1.06	.481***	.417***	14.731***	.595***	.458***	19.7***									
47	2.35	1.47	.571***	.490***	20.565***										.803***	.520***	11.0***
53	1.98	1.20	.531***	.462***	15.413***	.679***	.542***	22.4***									
61	1.87	1.19	.579***	.515***	17.975***	.689***	.557***	25.5***									
62	2.18	1.38	.497***	.413***	17.009***				.629***	.429***	23.4***						
64	1.99	1.28	.471***	.392***	15.096***	.607***	.439***	22.1***									
73	1.76	1.18	.511***	.442***	15.308***	.703***	.577***	22.3***									
74	1.79	1.10	.536***	.474***	16.421***				.632***	.481***	20.6***						
75	1.68	1.09	.509***	.445***	14.685***				.583***	.422***	17.4***						
82	2.06	1.24	.601***	.537***	20.791***				.680***	.521***	25.6***						
83	1.82	1.12	.438***	.367***	14.011***				.526***	.348***	17.0***						
87	1.88	1.16	.555***	.491***	18.137***				.699***	.558***	23.1***						
92	2.40	1.31	.538***	.463***	19.534***				.632***	.505***	28.1***						

*** $p < .001$

Kısaltmalar; BAŞ: Başarısızlık, BAĞ: Bağımlılık/ Yetersizlik, YAP: Yapışıklık ve Gelişmemiş Benlik, DAY: Hastalık ve Tehditlere Karşı Dayanıksızlık.

ÇEŞÖT'ün "Zedelenmiş Sınırlar" Ana Testi ve Alt Boyutları Maddelerinin Geçerlik ve Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{X}	ss	Toplam			Haklılık ve Aşırı Eleştiricilik (HAK)			Yetersiz Özdenetim (YÖD)		
			r_{it}	r_{ir}	t	r_{it}	r_{ir}	T	r_{it}	r_{ir}	t
7	2.34	1.224	.540***	.476***	18.1***	.562***	.481***	18.4***			
8	2.80	1.442	.486***	.405***	16.1***				.680***	.466***	28.2***
18	2.51	1.245	.443***	.371***	13.2***	.503***	.415***	15.4***			
19	1.95	1.228	.488***	.420***	15.6***				.586***	.383***	20.3***
30	2.11	1.199	.448***	.379***	14.8***	.412***	.319***	14.1***			
43	2.63	1.403	.465***	.384***	14.8***	.506***	.406***	16.8***			
44	2.51	1.457	.560***	.485***	18.8***				.727***	.530***	32.3***
54	2.72	1.403	.534***	.460***	18.2***	.561***	.468***	19.6***			
55	2.28	1.373	.509***	.435***	16.9***	.512***	.414***	17.9***			
67	2.21	1.283	.602***	.541***	20.2***	.622***	.546***	20.3***			
68	2.90	1.485	.494***	.412***	15.9***				.710***	.500***	28.2***
76	2.83	1.485	.547***	.470***	19.5***				.732***	.532***	33.5***
84	2.22	1.313	.548***	.481***	18.6***	.611***	.530***	20.9***			
85	3.13	1.446	.504***	.424***	16.4***	.504***	.400***	16.8***			
89	3.01	1.476	.516***	.435***	17.6***	.504***	.398***	16.0***			
90	1.86	1.147	.556***	.498***	16.3***	.513***	.433***	14.6***			
93	2.11	1.262	.574***	.512***	18.4***	.603***	.526***	21.6***			
94	2.44	1.381	.577***	.508***	20.2***	.570***	.479***	21.8***			
95	2.17	1.315	.497***	.424***	15.7***	.567***	.481***	19.8***			
96	1.93	1.219	.480***	.412***	14.3***	.566***	.486***	18.2***			
97	1.94	1.351	.512***	.438***	15.7***	.550***	.459***	17.2***			

*** $p < .001$

Kısaltmalar; HAK: Haklılık/ Büyüklenmecilik, YÖD: Yetersiz Özdenetim.

ÇEŞÖT'ün "Başkalarına Yönelimlilik" Ana Testi ve Alt Boyutları Maddelerinin Geçerlik ve Güvenirlik Katsayıları

No	\bar{X}	ss	Toplam			Kendini Onaylamama (KONA)			Boyun Eğicilik (BOY)			Onay Arayıcılık (ONA)		
			r_{it}	r_{ir}	t	r_{it}	r_{ir}	t	r_{it}	r_{ir}	t	r_{it}	r_{ir}	t
16	2.58	1.480	.538***	.418***	19.5***							.758***	.515***	38.9***
17	2.03	1.290	.503***	.395***	15.9***				.606***	.407***	20.0***			
23	1.66	1.169	.454***	.353***	13.0***	.615***	.381***	17.8***						
28	2.83	1.390	.443***	.319***	14.9***							.622***	.335***	23.1***
29	1.76	1.201	.541***	.446***	16.2***				.621***	.442***	19.8***			
36	1.75	1.069	.498***	.410***	14.0***	.689***	.505***	22.8***						
40	3.04	1.457	.477***	.351***	17.0***							.753***	.513***	36.6***
41	2.10	1.315	.531***	.425***	17.4***				.661***	.475***	24.7***			
42	1.84	1.158	.481***	.383***	15.2***				.563***	.378***	16.5***			
50	1.73	1.122	.533***	.444***	15.1***	.710***	.522***	21.6***						
52	2.55	1.185	.414***	.308***	12.7***				.51716.5***	.31716.5***	17.5***			
65	3.15	1.431	.422***	.292***	14.4***							.675***	.400***	26.6***
66	2.24	1.274	.450***	.338***	15.2***				.573***	.318***	16.1***			
81	2.15	1.278	.470***	.360***	13.8***	.712***	.490***	28.7***						
88	2.54	1.376	.467***	.347***	15.8***				.573***	.349***	22.5***			
91	1.74	1.179	.543***	.450***	15.9***	.733***	.544***	23.8***						

*** $p < .001$

Kısaltmalar; KONA: Kendini Onaylamama, BOY: Boyun Eğicilik, ONA: Onay Arayıcılık.

ÇEŞÖT'ün "Aşırı Tetikte Olma Baskılama/ Ketleme" Ana Testi ve Alt Boyutları Maddelerinin Geçerlik Katsayıları

No	\bar{X}	ss	Toplam			Karamsarlık (KAR)			Cezalandırıcılık (CEZ)		
			r_{it}	r_{ir}	t	r_{it}	r_{ir}	t	r_{it}	r_{ir}	t
9	2.38	1.214	.562***	.470***	19.5***	.624***	.505***	23.1***			
13	2.57	1.379	.661***	.571***	25.7***	.694***	.573***	28.8***			
20	2.39	1.326	.682***	.600***	27.1***	.746***	.646***	31.0***			
31	2.32	1.290	.699***	.623***	27.4***	.749***	.653***	31.0***			
32	2.00	1.259	.504***	.400***	15.0***				.504***	.375***	20.9***
45	2.37	1.329	.704***	.626***	29.0***	.766***	.672***	35.4***			
45	2.14	1.409	.432***	.306***	13.2***				.432***	.334***	21.3***
56	3.19	1.398	.475***	.355***	15.0***				.475***	.291***	20.1***
57	2.18	1.340	.681***	.598***	27.4***	.704***	.591***	28.3***			
69	3.07	1.439	.531***	.415***	18.4***	.569***	.411***	19.9***			
77	2.43	1.374	.544***	.435***	18.2***	.598***	.454***	19.9***			
78	2.70	1.442	.369***	.234***	10.2***				.369***	.256***	18.9***
86	2.48	1.413	.505***	.387***	17.4***				.505***	.302***	21.8***

*** $p < .001$

Kısaltmalar; KAR: Karamsarlık, CEZ: Cezalandırıcılık.